

# TÜZVÉD

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata

XXIV. évf. 1. sz.

*Hurc*

1972. január



# Hírek, események



**ÉRTEKEZLET.** Országos eligazító és tapasztalatcsere-értekezleten vettek részt november 23-án a Duna Cípőgyár művelődési házában a Könnyűipari Minisztériumhoz tartozó vállalatok vezető tűzrendészeti előadói. A tanácskozáson Sütő Jenő, a minisztérium vezető tűzrendésze tartott beszámolót



**HABBALOLTÓK.** A központi javító-műhely dolgozói az utolsó simításokat végzik az immár 18. olyan habbaloltón, amelyet 710-es fecskendőkből alakítottak át, meghozzá gépjárművenként kb. 3000 munka-órával

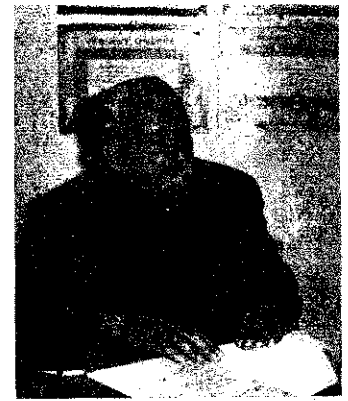
**A KILENCEDIK.** Az Egyesült Jármű Ktsz december 24-re elkészítette a kilencedik műszaki mentőszert is. Felvételünk az átadás-átvételi eljárás alkalmával készült



**KITÜNTETÉS.** A honvédelmi miniszter Honvédelmi Érdeméremmel tüntette ki Takács Ferenc t.őrm.-t, a szigetvári parancsnokság gépkocsivezetőjét, az MHSZ alapszervezete lövészklubjának titkáráként kifejtett több mint egy évtizedes eredményes tevékenységéért



**NYUGDIJAS-TALÁLKOZÓ.** A budapesti parancsnokság december 2-án bensőséges hangulatú nyugdíjas-találkozót rendezett. A kedves vendégeket Ficsór Sándor t.őzds., budapesti parancsnok köszöntötte



**46 ÉV UTÁN.** December 31-én nyugállományba vonult Zakár Károly, az MTA Központi Fizikai Kutató Intézetének tűzrendészeti előadója. 46 éves eredményes tevékenysége során több budapesti nagyüzem parancsnoka volt, s 1960 óta látta el legutóbbi beosztását. Tevékenységéért több ízben is kitüntetésben részesült

**VETÉLKEDŐ.** A kalocsai Asztalos és Építőipari Ktsz a közel-múltban szellemi vetélkedőt rendezett, s ennek során a két szocialista brigád tűzoltórája mérte össze elméleti felkészültségét. Galyai János raja győzött, de a másik raj is pénzjutalomban részesült. A legjobb három egyéni helyezett tárgyjutalmat kapott





# A „Magyar Rendőr” Szerkesztőségének

Budapest

Negyedszázada még szerény külsővel ugyan, de már akkor is gazdag, olvasmányos tartalommal jelent meg a „Magyar Rendőr” első száma. Kis létszámú szerkesztői gárdája nagy-nagy elhatározással arra vállalkozott, hogy az újságírás sajátos eszközeivel aktív segítőtje legyen a belügyi vezetés fontos célkitűzéseinek – az írott szó erejével hirdesse az újat, mozgósítsa és szervezze a személyi állományt a párt által meghirdetett nagyszabású feladatok: a néphatalom és a közbiztonság védelmére.

A „Magyar Rendőr” negyedszázadon át töretlenül szolgálta ezt az ügyet, s betöltötte a kommunista sajtó hármasa – kollektív propagandista, agitátor és szervező – szerepét. Így nemcsak feladatot vállalt az ország rendjének és közbiztonságának megszilárdításában, hanem szerény részese is az elért eredményeknek.

A lap ma már – mint a Belügyminisztérium képes hetilapja – az állomány politikai és szakmai ismereteinek gyarapítására irányuló munkássága mellett különösen a belügyi szervek sokoldalú együttműködésének jelentőségét méltatja, bemutatva a társadalmi segítők sokoldalú segítségét is. Ennek során igen sokat tett a társszervekkel való kölcsönös kapcsolatok, a fegyverbarátság ápolása, elmélyítése érdekében.

Az évforduló alkalmából szeretettel köszöntjük testvérlapunkat, és munkatársainak, szerkesztői kollektívájának erőt, egészséget s további sok sikert kívánunk.

Eltvársi üdvözléssel:

„BELUGYI SZEMLE”  
szerkesztősége  
Dr. Déri Pál  
rendőr alezredes  
főszerkesztő

„HAZAERT”  
szerkesztősége  
Kovács Jenő  
határőr alezredes  
főszerkesztő

„TÜZVEDELEM”  
szerkesztősége  
Beszteri Lajos  
tűzoltó alezredes  
főszerkesztő

„MUNKÁSÖR”  
szerkesztősége  
Ókrös László  
főszerkesztő

## A Tűzvédelem valamennyi

### olvasójának boldog

### új esztendőt, erőt,

### egészséget

### és sok sikert kívánunk!

### Szerkesztőség

# Az új esztendő küszöbén

Írta: dr. Farkas György tű. vezérőrnagy,  
a BM Tűzoltóság országos parancsnoka

Az új esztendő alkalmából erőt, egészséget, sok sikert és boldogságot kívánok valamennyi tűzoltó elvtársnak és társadalmi segítők népes táboraiknak!

Ha visszatekintünk az elmúlt évre, jóleső érzéssel szögezhetjük le, hogy hazánk újabb eredményeket ért el a szocializmus építésében. Pártunk X. kongresszusának határozatai szellemében tovább szilárdult népünk erkölcsi-politikai egysége, sikeresen védelmeztük állami, társadalmi és gazdasági rendünk vívmányait.

Az említett feladatokból sajátos eszközeivel és lehetőségeivel becsülettel igyekezett kivenni a részét az állami tűzoltóság és önkéntes segítők népes közössége is. Odaadónan fáradoztak a tüzesetek megelőzéséért, tűz- és káresetek alkalmával pedig nemegyszer nehéz körülmények között, férfias helytállást tanúsítva bizonyították, hogy mindenkor képesek híven teljesíteni esküjükből vállalt kötelességüket.

1971-ben sok szeretettel köszönthetjük hazánkban a szocialista országok tűzoltóságai IX. nemzetközi konferenciájának küldötteit, és ez a tanácskozás, valamint a vele egyidőben lebonyolított nemzetközi és országos tűzoltóverseny maradandó élmény számunkra. Úgy vélem, hogy az esemény-sorozat egyaránt hasznosan szolgálta a szocialista országok tűzoltóságai barátságának és együttműködésének további erősítését, a széles körű információ- és tapasztalatcserét, valamint a tűzvédelem ügyének hazai népszerűsítését.

Mint ismeretes, az elkövetkező évben újabb nagy feladatok várnak a tűzoltóságra. Az MSZMP KB 1969 novemberi határozata és a X. pártkongresszus kapcsolatos útmutatásai szerint magasabb szinten kell szolgálnunk épülő szocializmusunk vívmányainak, az állampolgárok életének a védelmét. Ennek érdekében tovább kell erősíteni az állomány szilárdságát és harckészültségét, s hatékonyabbá tenni társadalmi segítők bázisát.

Minderre új feltételeket teremti a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány ismert határozata az állami tűzoltóság területi szerveinek tanácsi irányítás alá helyezéséről.

Az említett kormányhatározatból adódóan az állami tűzoltóság területi szerveinek a hovatartozás megváltozásával kell folytatni a tevékenységét, jóllehet alapvető feladatai nem változnak.

Annak érdekében, hogy az új szervezeti keretek a korábbinál hatékonyabb és a népgazdaság fejlődésével az eddiginél jobban összhangban álló tartalommal töltsenek ki, a kormányhatározat értelmében folyamatban van – és az új esztendőben be kell fejezni – a tűzrendészetről és a tűzoltóságról szóló hatályos jogszabályok felülvizsgálatát, és új, korszerű jogszabályokat kell kidolgozni, illetve jóváhagyásra előterjeszteni.

Szeretném kifejezni azt a meggyőződésemet, hogy fáradozásaink végül is eredménnyel járnak az új esztendőben, sőt a tanácsok megnövekedett hatásköre és gazdasági önállósága az anyagi, műszaki, továbbá a szolgáltatellátással összefüggő egyéb problémák megoldásában is kedvező előrelépést jelent majd.

Ezeknek a gondolatoknak a jegyében kívánom, hogy az új esztendőben valamennyi állami és önkéntes tűzoltó elvtársunk, valamint feladataikat támogató aktivistánk erőben, egészségben teljesíthesse hivatását, s mint eddig, a továbbiakban is legyen méltó pártunk, kormányunk és dolgozó népünk megtisztelő bizalmára.

K:

# — jó együttműködés

## — sikeres beavatkozás

**Tehermelés közben** a daruról leesett egy súlyos szerkezeti darab, s elszakította a kohói földgáz- illetve a nyers- és tisztítottkohógáz-vezetékét. A bekövetkezett vezetékszakadás miatt kiömlött nyers és tisztított kohógázok meggyulladtak.

Később a salak belefolyt a kohók vilamosenergia-ellátását biztosító kábelcsatornába, s ott kábeltűzet okozott. Ugyanakkor az erős hőszugárzás következtében a salakömlés feletti „A” gépházban is tűz keletkezett. A kiömlött salak mennyisége 10—15 tonna, hőmérséklete 1400 °C.

Az első tüzet a léghevítő-technikus észlelte, s a III—IV. léghevítő műszerházból a gyárrészleg diszpécser-szolgálatán keresztül jelezte a tűzoltóságnak. Egyben felszólította a gyárrészleg diszpécserét, hogy jelentse a káresetet a gyári diszpécser-szolgálatnak, s keresse meg a művezetőt, a kohó főelektrikusát, a gáztisztító gázmesterét, továbbá a műszakos üzemvezetőt.

Hogy mennyi a valószínűsége a két káreset egymás után történő bekövetkezésének? Az itteni szakemberek sze-

rint eléggé nagy ahhoz, hogy az első eseményt A-val a másodikat pedig B-vel jelölve, bizonyos feltételek esetén felállíthassuk a képletet:  $A \subset B$ , vagyis A maga után vonja B-t, tehát a két káreset az említett módon kövesse egymást.

De vajon elegendő-e, ha csupán tűzoltóegységeink gyakorolgtatják, hogy mi a teendő ilyenkor? Aligha, hiszen a tűz következtében előállt kritikus helyzet bonyolult műszaki intézkedések egész sorát teszi szükségessé, s az oltás csakis ezekkel összhangban lehet eredményes.

**A technológia sajátosságai** folytán például nem oldható meg, hogy a vezetékeket egyszerűen lezárják, s ezt követően oltás el a tüzet. A „sikeres” oltás ugyanis szinte jóvátehetetlen kárt okozna a berendezésekben. Ezért csak az a megoldás kínálkozik, hogy ún. peremezéssel kiiktassák a szóban forgó vezetékek meghatározott szakaszait, ez viszont meglehetősen nagy létszámú peremező-brigád helyszínre irányításával lehetséges. Emellett a magas CO-tartalmú kohógázok alattomos tulaj-

onságaival is számolni kell. A peremezés nélkül eloltott kohógáz súlyos mérgezési veszéllyel fenyegeti a környezetében tartózkodókat.

Így azután a munkálatok elvégzéséig egységeink legfontosabb feladata a környezet hűtése. Számítások alapján ugyanis 161,5 millió kalória hő szabadul fel óránként ilyen alkalommal.

De folytathatnánk a sort, mert hiszen az áramtalanítás végrehajtása sem olyan egyszerű itt, mint mondjuk egy kigyulladt textiláru-raktár esetében. Az erre illetékes műszakiaknak is igen szorosan együtt kell működniük a tűzoltás vezetőjével, mivel máskülönben ugyancsak alig felbecsülhető károk származhatnak abból, ha nem a szükséges ütemben és szakaszokon történik meg az áramtalanítás, kivéve persze azt az esetet, amikor életveszély miatt a legradikálisabb megoldáshoz kell folyamodni, méghozzá tekintet nélkül a termelést meg a berendezéseket érhető károokra.

**December 15-én** szerencsére az A meg a B esemény csupán képzeletben játszódott le az Ózdi Kohászati Üzemek nagyolvasztómű-gyárrészlegében. Mint lapunk októberi számában részletes leírást közöltünk róla, 1971. július 8-án éjjel ugyanitt salakfolyásból veszedelmes tűz keletkezett.

A cikk szerzője rámutatott, hogy egynemely kedvezőtlen körülmény nem növelte ugyan a kárértéket, a beavatkozás elhúzódása azonban magától értetődően hosszabb termelékiesést vort maga után.

Jóllehet nem kifejezetten az említett tűz kapcsán merült fel az itt modell-gyakorlatnak nevezett akció szükséges-

**Halász József, a nagyolvasztó gyárrészleg-vezetője intézkedés közben**



**Egy kis „útbaigazítás”**





A műszerház technikusai is fontos szerepet kaptak a gyakorlat végrehajtásában



Ez a két sugár már bevetésre készen

sége, minthogy egész Borsod megyében rendeznek ehhez hasonlókat a különösen érzékeny nagyüzemekben, a történetek természetesen számos indítékkal szolgálhattak.

Egyetlen mondatban összefoglalva a gyakorlat célját, a következőkről kívánták meggyőződni az akció tervezői: a vázolt helyzetben hogyan valósítható meg a beavatkozáshoz szükséges valamennyi erő összehangolt együttműködése. Ebből a megfontolásból az üzemiek feladatait tartalmazó tervet vezető szakemberekből álló kollektíva készítette el, méghozzá igen sok vita eredményeként, mire meghatározhatták, hogy kiknek és milyen módon kell kapcsolatba kerülniük egymással, s a rábízott feladatot minden érdekelt a lehető legrövidebb idő alatt végrehajthassa, és ugyanakkor elkerüljék a fe-

lesleges vagy éppen ellentétes intézkedéseket.

Modellgyakorlatról lévén szó, tűzoltóegységeink vonatkozásában is az irányítással összefüggő tennivalókra összpontosították a figyelmet.

Tekintettel arra, hogy a feltételezésben meghatározott egymást követő két tűz felszámolása valós körülmények között legalább hat órát venne igénybe, bizonyos egyszerűsítéseket is alkalmaztak. Nevezetesen a gyakorlat valamennyi üzemi és tűzoltó-részvevője már a helyszínen volt a „tűzjelzést” követően. Ugyanakkor az üzemi vezetők nem kész forgatókönyv alapján tevékenykedtek, hanem csupán a bekövetkezett helyzetet közölték velük, s a továbbiakról nekik maguknak kellett dönteniük. Ennek megfelelően az „oltási” időket is lerövidítették.

Az akció értékelésekor azután minden részfeladat végrehajtási idejéhez hozzáadták a tényleges káreset alkalmával várható időtartamokat. (Ilyenek például: a vezetők meg a peremező-brigád beriasztásának, valamint a segítségül hívott egységek vonulásának ideje stb.)

Az akciót a diósgyőri meg a salgótarjáni testvérüzemek képviselőivel együtt számos Borsod megyei parancsnok is megtekintette.

Mindent egybevetve — úgy gondoljuk — feltétlenül hasznos kezdeményezés tanúi lehettünk, s habár egy-egy ilyen modellgyakorlat természetesen nem adhat választ a valóságban felmerülhető valamennyi kérdésre, a címben szereplő egyenlet teljesülését mindenképpen elősegítheti.

(Gádor—Kútvolgyi)

A gyakorlat nem zavarta a rendes üzemmenetet

Néhányan az akcióban részt vett létesítményi önkéntes tűzoltók közül



# A CTIF

## V. nemzetközi szimpóziumáról

A CTIF (Nemzetközi Tűzmegeelőzési és Tűzoltási Műszaki Bizottság) 1971. október 21–25. között tartotta meg V. nemzetközi szimpóziumát a franciaországi Rouen városában.

A szimpóziumon a magyar tűzoltóság is képviseltette magát, a delegáció vezetője dr. Farkas György tá. vezérőrnagy elvtárs, a BM Tűzoltóság országos parancsnoka volt.

Lapunk olvasóinak a következőkben adunk számot a szakmailag nemzetközi jelentőségű rendezvényről.

A szimpóziumon összesen 25 ország küldöttei jelentek meg. A Szovjetunió, valamint a többi szocialista országok csaknem kivétel nélkül delegációt küldtek a tanácskozásra.

Ebben az évben a szimpózium szervezésével és megtartásával kapcsolatos feladatokat a francia tűzvédelmi szövetség látta el. Rouen város bővelkedik történelmi nevezetességekben, és fekvése előnyös. A város hipermodern főiskolája

adott otthont a CTIF V. szimpóziumának.

E jelentős nemzetközi esemény alkalmából a részvevő országok lobogóival zászlódszbe öltözött a roueni főiskola épületének főhomlokzata.

A főiskola előadótermében rövid ünnepélyes megnyitó után került sor a szakmai előadások megtartására. Tekintettel arra, hogy az előadásokat úgynevezett koreferátumok, valamint hozzászólások követték, a tanácskozás vezetésére elnököt jelöltek ki. Ezt a tisztséget az előadások megkezdésével Fjodor Vasziljevics Obuhov tábornok elvtárs, a szovjet küldöttség vezetője töltötte be. A szimpózium keretében szakelőadások megtartására került sor.

**A nagynyomású szivattyúk és szelelvények a tűzoltóság használatában c. előadást F. Liebgut főmérnök, a Német Szövetségi Köztársaság küldötte tartotta meg.**

Az előadó rámutatott, hogy a tudósok és műszaki szakemberek korunk technikai vívmányait fel-

használva mindjobban törekcsenek a tűzoltási módszerek még hatékonyabbá tételére. E törekvésekben különösen speciális területeken jelentős eredményeket értek el a szakemberek, de az általános oltóanyag továbbra is a hagyományos víz maradt. Ez tette indokoltá a vízzel történő oltás hatékonyságának és technikai módszerének továbbfejlesztését, és ugyanakkor olyan szivattyúkat, valamint armatúrákat kellett konstruálni, amelyek a legkedvezőbb oltástechnikát teszik lehetővé. Ennek jegyében az úgynevezett normálynomású szivattyúk gyártása mellett sor került a magas nyomású szivattyúk kifejlesztésére és felhasználására. Az előadás számos adatot ismertetett arra vonatkozóan, hogy a magas nyomású kötött, valamint a porlasztott vagy úgynevezett köd-sugarak használata milyen sok oltási területen bizonyult rendkívül hatékonyak.

A magas nyomású szivattyúk használata nem mond ellent annak az általános elvnek, hogy a tűzoltás során minimális mennyiségű vízzel kell optimális eredményt elérni. Ezen elv szem előtt tartásával kísérleteztek ki a szakemberek az úgynevezett nagynyomású pisztolysugárcső-típust, ezt általában magas nyomású szivattyúk esetében szokták használni.

Az európai országok tűzoltóságai által használt magas nyomású szivattyúk összehasonlító vizsgálata alkalmával kiderült, hogy a teljesítményük nem tér el lényegesen egymástól.

Ezen általános adatoktól eltér a belga és holland magas nyomású szivattyúk teljesítménye, éppen ezért röviden megemlítem, hogy pl. a belga nagynyomású szivattyúkkal 250 l/perc-es teljesítmény esetén 400 méter vo, a hollandéval pedig 230 l/perc teljesítmény esetén 430 méter vo nyomás érhető el.

Érdeklődést váltott ki Herber Wurm mérnöknek, az osztrák tűzoltószövetség alelnökének e témával összefüggő koreferátuma is. Előadása szerint az osztrák tűzoltóság 1930 óta rendelkezik magasnyomású szivattyúkkal. Az első ilyen szivattyút még 1930-ban a Rosenbauer cég készítette, ez 6 fokozatos volt, és 30 att nyomással működött. Manapság az osztrák tűzoltóságnál 50 att nyomást előállító kombinált normál- és magasnyomású szivattyúk is vannak, mondotta az előadó.

A következő előadás címe: **Műanyagok tüzeinek osztályozása, az osztályozás gyakorlati alkalmazása.**

E témának Gaurdon ezredes, a francia tűzoltószövetség műszaki bizottságának elnöke volt az előadója.

Néhány gondolat az előadásból:

A szintetikus termékek előállításában elért gyors eredmények arra ösztönzik az ipart, hogy olyan termékeket állítson elő, melyek hasonlítanak a növényi, ásványi vagy állati eredetű anyagokhoz, sokkal tartósabbak mint a hagyományos anyagok, és előállítási költségük is lényegesen kisebb. Ha meggondol-

juk, hogy egy századdal ezelőtt még alig ismerték a szintetikus anyagok gyártási eljárását, könnyen feltételezhetjük, hogy világviszonylatban rengeteg anyagot lehetne műanyagokkal helyettesíteni. Ennélfogva a műanyagok alkalmazása az egész világon egyre jobban elterjed, és az évenkénti egy lakosra jutó felhasználás eléri az 50 kg-ot. Elmondhatjuk, hogy az emberek hamarosan műanyagoktól körülvéve élnek majd, mint ahogyan már most is élünk a gyúlékony folyadékok és gázok veszélyközelségében – fejtette ki az előadó.

A fennálló körülmények alapján a tűzvédelem szakembereinek meg kell ismerniük e műanyagok egész körében viselkedését, és meg kell találniuk a legkedvezőbb oltástechnikai eljárásokat.

A műanyagok osztályba sorolását és a műanyag-tüzek kategorizálását az előadó az anyag tulajdonságival hozta összefüggésbe, s a következő szempontok érvényesítését javasolta: gyúlékonyság, lobbanezőnyság, lágyulás, feloldás, robbanás, füst mérgező gázal vagy anélkül, tűzterjedési képesség.

Elmondása szerint a Franciaországban végzett laboratóriumi vizsgálatok megbizonyították a műanyagok magasfokú veszélyességét, de néhány tüzeset példájával is bizonyította e tényt. Így pl. a poli-etenil fűtőértéke elérheti a grammenkénti 10 500 kalóriát, a poli-amidé (nylon) pedig a 9000 kalóriát, ami szintén eléggé magasnak minősül. 49 különféle műanyag megvizsgálása alkalmával kiderült, hogy közülük nem lobbano: 4, nehezen lobbano: 11, közepesen lobbano: 9, könnyen: 25.

Az előadás után érdekes viták alakult ki a küldöttek körében a műanyagok építőipari felhasználását illetően, főként burkoló- és díszítőelemként való alkalmazásuk vonatkozásában. E vitába bekapcsolódva küldöttségünk részéről is olyan vélemény hangzott el, hogy addig nem célszerű engedélyezni a műanyagok ilyen, jellegű felhasználását, amíg nem állítanak elő olyan anyagokat, amelyek tűzvédelmi szempontból megfelelnek a nem éghetőség követelményeinek. Ezer álláspont helyességét igazolja a franciaországi Saint-Laurent-du-Pont-i tánchelyiség katasztrófája ahol éppen a belső műanyag-díszítések voltak a tragédia okozói.

A műanyagtüzek eddigi tapasztalatainak figyelembevételével olyan javaslatot terjesztettek elő hogy a CTIF vegyen részt a műanyagok nemzetközi szinten történő osztályozásának és műszak szabványainak előkészítésében. A kidolgozott adatokat használják fel a nemzetközi szabványtervezetek koordinálására, és ezáltal segítsék elő a tűzvédelem munkáját.

A szakmai előadások sorában újszerűnek minősíthető volt A. Larsson (Svédország) mérnök referá-



tuma „Az aeroszol-csomagolások tűzveszélyességének értékelési módszereiről, valamint szállításuk és tárolásuk biztonságossága érdekében hozott rendszabályokról”.

Bevezetőben az előadó arról szólt, hogy amikor néhány évvel ezelőtt megjelentek a piacon az első aeroszoldobozok, mindenki csak valamiféle műszaki játszadózás termékeinek tartotta őket. Ma az aeroszol-csomagolások könnyű kezelése következtében szinte beláthatatlan felhasználási terület tárult fel sok termék számára.

Mit is jelent tulajdonképpen az „aeroszol”? Az aeroszol voltaképpen a folyékony vagy szilárd anyagrészcskéknak a levegőben történő olyan finom eloszlása, hogy ezek a kis részecskék úgy lebegnek a levegőben, mint pl. a természetes köd (legfinomabb vízcseppecskék) vagy füst (legfinomabb szilárd részecskék). Ilyen aeroszolatot úgy is elő lehet állítani, hogy a szétporlasztandó terméket cseppfolyósított hajtógázban feloldják vagy szuszpendálják, és ezt a keveréket egy fúvókából önmomással kifúvatják. Eközben a cseppfolyós hajtógáz hirtelen elpárolog, és a benne feloldott terméket apró, finom részecskékre robbantja szét.

Az állandó továbbfejlesztés során ez az elv nem korlátozódott csupán a tiszta aeroszolat előállítására, hanem – bizonyos változtatásokkal – alkalmazható a felületek folyékony és szilárd anyagokkal történő bepermetezésére és benedvesítésére, valamint emulziók habosítására is. És bár ezek az utóbbiak nem tisztán fizikai értelemben vett aeroszolatok, a technika ezen új vívmányai is aeroszol elnevezést kaptak.

Az aeroszol kifejlesztése akkor kezdődött meg, amikor a második világháború idején az amerikai csapatok részére egy olyan „rovarirtó bombát” készítettek, amely a dzsungelben élősködő rovarok elhárításának leghatékonyabb eszközévé vált.

Hogyan állítják elő az aeroszol-termékeket? Az aeroszol előállításában lényegében úgy történik, hogy egy zárt edényzetbe bepréselik a hajtógázt, valamint a csomagolandó anyagot. Általában csak olyan gázok jöhetnek számításba, amelyek nem mérgezők, nem ingerlő tulajdonságúak és szagtalanok.

A felhasználás módja szerint az aeroszol-termékeket három csoportra oszthatjuk:

1. Valódi aeroszolatok, amelyeknek a hatóanyaga a terméglevegőben finom apró részecskékre oszlik, hogy ott nagy felületű lebegő részecskékben fejtsse ki hatását.

2. Permetezett (porlasztott) termékek, amelyeknek szemcséi durvábbak, s amelyekkel valamely fe-

A roueni  
főiskola  
lobogókkal  
földíszített  
homlokzata



lületet lehet benedvesíteni, bevonní.

3. Habtermékek. Ez esetben a hajtógáznak az a feladata, hogy a szelepből történő kiáramlás során használatra kész habbá alakítsa az emulziót.

A külföldi tapasztalatok azt igazolták, hogy a nagy tömegben raktározott aeroszol-termékek tűzvédelmi szempontból veszélyesek lehetnek, ezért meg kell vizsgálni ilyen termékek hő hatására történő viselkedését. Svédországban két alapvető vizsgálati forma alakult ki, éspedig a „lángugár-teszt” valamint a „hordó-teszt” néven ismert vizsgálati-kísérleti formák.

A lángugár-teszt alkalmazásakor a nyomásos porlasztódoboz szelepféjétől számított 15 cm-es távolságra felállítanak egy Bunsen-égőt, mégpedig úgy, hogy a kúp alakú porlasztott sugár merőlegesen érje a Bunsen-láng felső harmadát. A láng kb. 5 cm magas legyen. A porlasztott sugárnak az égő mögött keletkező lángját kell figyelni és megmérni. A porlasztási teszt a doboz szabályos használata esetén felmerülő veszély értékelésére szolgál.

Azok az aeroszol-készítmények a legveszélyesebbek, amelyeknek a porlasztott sugara a gyújtóláng

eltávolítása után önmagától tovább ég.

A hordó-teszt segítségével azt a veszélyt vizsgálják, ami abban az esetben lép fel, ha egy szűk, kis térben túladagolt mennyiségű gyúlékony aeroszolt permetezünk szét.

Egy fekvő helyzetben levő henger alakú 200 literes vashordóba az alján levő tengelyirányú kis nyíláson keresztül bepermetezzük a vizsgálandó aeroszol-keveréket. Úgy kell elhelyezni a Bunsen-égőt, hogy gyújtócsöve a hordó oldalán keresztül csak a felső részével – kb. 2 cm-re – lógjon be a hordóba. A hordó fedele egy csuklós „zsanér” segítségével mozgatható és könnyen felnyitható. A vizsgált aeroszol akkor minősül gyúlékony-nak, ha folyamatos befecskendezés és teljesen nyitott doboz-szelep esetén egy percen belül olyan gyúlékony keverék keletkezik a hordóban, amely vagy lobban, vagy robban. A lobbanás, illetve robbanás által keletkezett túlnyomás egy rövid időre felnyitja a hordó mozgatható fedelét. A hordó-teszt tulajdonképpen az alsó lobbanási határ meghatározásának szándékosan egyszerűsített módszere.

Az aeroszol-dobozok használata során fellépő veszély megállapítására csak egy doboz tartalmát vették alapul, ezzel szemben a szál-

lításkor és tároláskor valamennyi aeroszol-doboz tartalmát figyelembe kell venni. Ha felrobbannak a dobozok, akkor részeik nagy kinetikai energiával szét pattannak, minek következtében a tűzoltást végző egység tagjai sérüléseket szenvedhetnek.

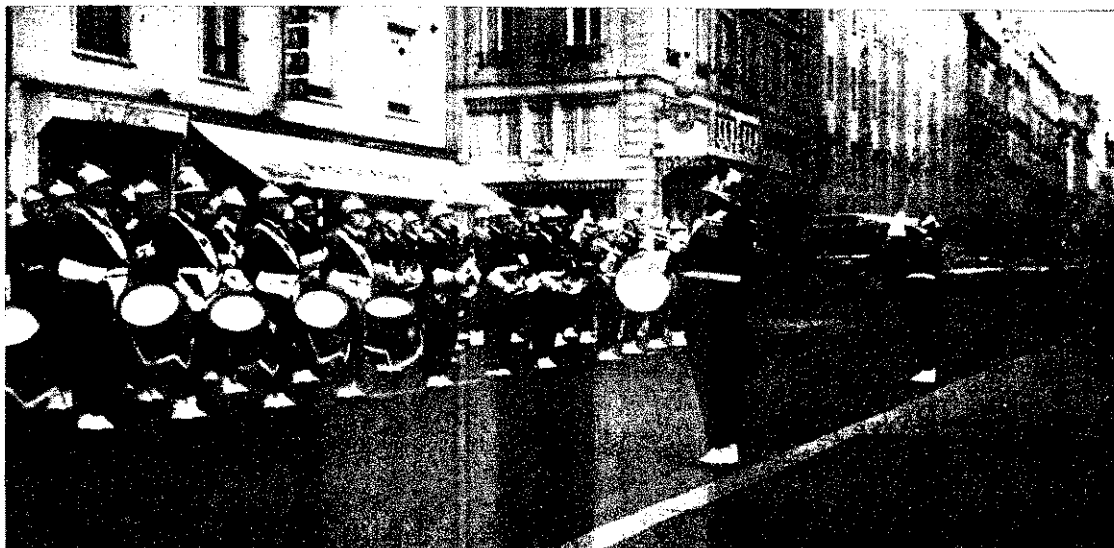
Svédországban a nagy aeroszorraktárakban különleges tűzvédelmi intézkedéseket fogantatosítottak, mint pl. megfelelő hatékonyságú kézi tűzoltókészülékek készenlétbe helyezése és automata jelző- és oltóberendezések felszerelése ott, ahol a veszély alapján az szükséges.

Tűz keletkezése esetén, ha pl. szerves klórvegyület van jelen, mérgezőveszély lép fel, amire a beavatkozó tűzoltóegységnek megfelelően fel kell készülnie.

Nálunk, Magyarországon nem foglalkoztunk még behatóbban az aeroszol-termékek tűzrendészeti szempontból történő vizsgálatával. A külföldi tapasztalatokat figyelembe véve azonban napirendre kell tűznünk ezt a feladatot, mivel a különféle aeroszol-fajtákat kereskedelmünk mind nagyobb mennyiségben hozza forgalomba.

(Folytatjuk)

Az ünnepségen közreműködött francia tűzoltózenekar





# BEMUTATJUK A GYŐZTŐKET

nem 30 ezer forint értékben kaptak t egyenruhát.

Az országos győzelmet követően bőve kijutott az elismerésből a bajnoksapa tagjainak meg oktatóinak. A parancsn s a tűzrendészeti előadó a könnyűipar k váló dolgozói lettek, és előléptették őket, csapat teljesítményét a Könnyűipari M nisztérium dicséző oklevéllel és pénzjut lommal is elismerte, a lányokat ped 2—2 rendfokozattal léptették elő. Ezenk vül a vezérigazgatótól is jutalmat kapta.

Mindez természetesen nem csupán bajnoki cím tiszteletére történt, hane azért is, mert a termelőmunkában is d aszeretesen megálják a helyüket.

A raj kilencedik tagja *Molnár Már* volt, s habár egy évvel túlhaladta a korh tárt, és így nem versenyezhetett, még nagy érdemeket szerzett a győzelemsor zat elérésében, tekintve, hogy gyakorlato alkalmával ő helyettesítette a betegs miatt vagy más okból távol maradóka. Édesapja különben a körmendi paranc nokság beosztottja.

## Celldömök II.

Az országos döntő valamennyi részv vője közül vitathatatlanul ez a csapat sz rezte meg legnehezebben a győzelmet. A országrészi versenyre utaztukban autób szuk összeütközött egy személygépkoc val. Augusztus hatodikán csupán 20 pe ces késéssel indult az autóbuszuk, és B konygyepesnél hengerfej-leszakadást, 28-as kilométerkőnél pedig defektet sze vedett. Az első hibát ők maguk javítá ták meg, a másikat követően a vel volt *Balázs Rudolf* tanácselnök-helyeti leleményességének köszönhető, hogy t vább utazhattak.

Ilyen előzmények után szinte az utol pillanatban érkeztek meg a verseny sz helyére. Teljesítményükön azonban ne igen látszottak meg a viszontagságos fáradalmai: 387,5 pontot szereztek, s ez 18 ponttal előzték meg nagykállói elle felüket.

A Celldömökhöz tartozó alsósági b nokcsapat felkészülését *Hanzsér Dér* szds., parancsnok, továbbá *Rózsás La* tőrm., a helyettese és *Süle Imre* főtőrm.



A LATEX-Takarógyár bajnokcsapata. Balról a második, illetve negyedik: Abért József és Németh János

## LATEX-Takarógyár, Szombathely

Zsuzsa őrm.-ek, Sákovits Mária, Szayer Anna, Horváth Anna és Szén Mariann szkv.-k, valamint Novák Szilvia őrm. *Pa-jor Mária* őrm. volt a tartalékuk.

A raj mindenekelőtt tavalyelőtti járási elsőségét védte meg osztottsugar-szerelés-ben, s az országos döntőn azután azt is bizonyították, hogy méltán jutottak el ide, hiszen 405 pontot szerezve, nem kevesebb, mint 12,5 ponttal előzték meg a Jászberényi BUBIV csapatát.

A lányok 70-ben, illetve 71-ben végezték el az egyéves szövőnöi tanfolyamot. *Horváth István*, a jelenlegi személyzeti vezető volt az osztályfőnökük, s az ő kezdeményezésére jelentkeztek tűzoltónak.

*Kovács László* vezérigazgatóval az élen a gyár vezetői messzemenően támogatják az itteni csapatot. A közelmúltban csak-

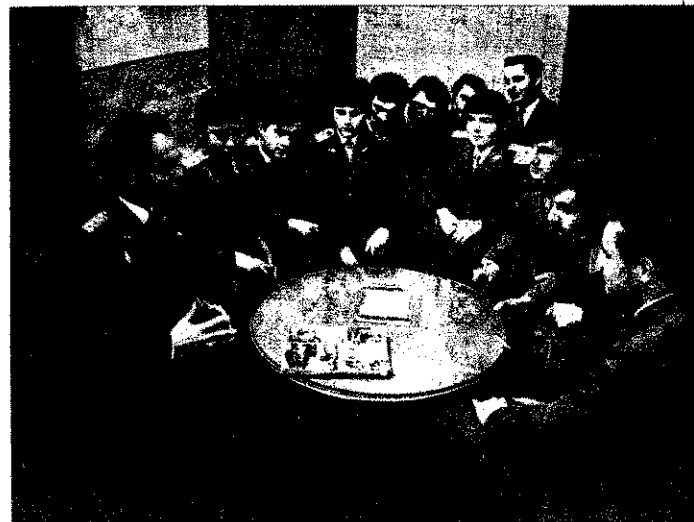
Ki korán kel, aranyat lel — tartja a közmondás. Nos, ez ugyan csak a leányrajuknak sikerült, mégsem volt hiábavaló a női meg a férficsapat részéről, hogy még a tél folyamán ők is megkezdték a felkészülést a versenyévadra. A nők ugyanis járási második helyezést szereztek, s a férfiak sem szerepeltek rosszul.

A népes gárda gyakorlatozásait *Abért József* önk. szds. parancsnok és *Németh János* önk. hdgy. tűzrendészeti előadó irányította.

Az országos győztesek ebben az összeállításban szerepelve jutottak el a dobogó legmagasabb fokáig: *Hiba Irma* és *Stein*

Celldömök II. raja, amely a szó szoros értelmében viszontagságos körülmények között jutott el Budapestre

Rácz László, a SZIM-Marógépgyár és lakóhelye: Dömös, BM Akadémiát végzett tűzoltóparancsnoka ifjú és sikeres tanítványai körében





szertáros irányították. A raj tagjai a következők voltak: *Ruzsa Tibor* szkv., *Ihász Antal*, *Standi Imre* és *Szabó Ferenc* örm.-ek valamint *Törkenczi László*, *Huszár Jenő* és *Bende Lajos* szkv.-k. Többségük csak két-három éve kapcsolódott be a testület tevékenységébe.

Foglalkozásukra nézve traktorosok, kőművesek, MAV-, illetve vízügyi dolgozók, s egy ipari tanuló is akad közöttük.

Bajnoki címük értékét kétségkívül növeli, hogy a hétköznapi feladatokat is magas színvonalon hajtják végre. Ennek is tulajdonítható némileg, hogy 25 év óta nem volt tűz a községükben. Tévével is felszerelt, szépen berendezett őrszobájukban jóformán nap mint nap találkozik a testület „törzsgárdája”, s 1964 óta *Ruzsa Imre* igazgató-helyettes irányításával iskolai tűzoltószakkörük is működik. A helyi tanács mellett a tsz erkölcsi és anyagi támogatását is élvezik.

## SZIM-Marógépgyár, Esztergom

Aki néhány esztendővel ezelőtt járt a gyárban, az most aligha ismerne rá. Jelentős összegű beruházással hazánk egyik kiemelt fontosságú ipari létesítményévé fejlődött az esztergomi SZIM, termékei számos fejlett ipari országban is keresettek, és ismert nevű külföldi cégek egész sora szívesen kooperál velük.

Az erőteljesen fejlődő gyár tűzvédelmi szervezete is igyekszik lépést tartani a megnövekedett követelményekkel. A gyári parancsnok, *Rácz László* önk. szds. például levelező tagozaton tűzoltótiszt oklevelet szerzett a közelmúltban.

S habár az országos győzelem megszerzéséhez jó adag szerencsére is szüksége volt a fiúrajuknak, mégsem egészen véletlen, hogy éppen ebben a kategóriában érték el ilyen nagy sikert. A gyár vezetőségének támogatásával ugyanis az utóbbi években mind több gondot fordítanak az utánpótlásra.

A jól megtermett, markos legényekből álló raj tagjai: *Nebeháj Gyula*, *Horváth Dániel*, *Kolék Zoltán*, *Gere József*, *Targuba Béla*, *Gáspár Ferenc*, *Urbán László*, valamint a két tartalék: *Dubiczki Rezső* és *Urbán Gábor* géplakatos-tanulók, s ha minden sikerül, akkor ebben a tanévben kapják meg a szakmunkás-bizonyítványukat. Rendfokozatuk tizedes, országos első-ségük elismerésül léptették elő őket.

Sikersorozatuknak egyetlen „titka” van, céltudatosan és nagyon sokat gyakoroltak. A stafétázást például úgy, hogy két gerendát is felállítottak a gyári sportpályán. Ezenkívül gondosan mérte a parancsnokuk az egyes gyakorlatelemek részledejét, s ennek eredményeként például jó néhány másodpercet, javított a raj teljesítményén, hogy a gyors tömlőtekerést külön is sokat gyakorolták.

A fiúk erősen fogadkoznak, hogy lassacskán immár a felnőttek kategóriájába kerülve az eddigi eredményességgel folytatják majd versenyszerűségüket. Addig is azonban ugyanúgy kiveszik a részüket a hétköznapi feladatokból, mint a többiek, s a gyárban nagyon remélik, hogy valamennyien szakmunkásként is a SZIM dolgozói maradnak.

S ha így lesz, akkor könnyen lehetséges, hogy a legközelebbi országos döntőn ismét találkozunk velük, mint immár az osztottság-szerelés létesítményi férfi kategóriájának egyik bajnokjelöltjével.

(KG—GR)

# SZÁMVETÉS ÉS ELŐRELEPÉS

A testületi élet kereteit jóval meghaladó eseménysorozat zajlik le január 1 és március 15 között. Az 1001 1956-os MT-határozattal jóváhagyott „Alapszabályminta” értelmében szerte az országban újjáavasztják a tűzoltótestületi vezetőségeket.

Ha röviden el kívánjuk készíteni a két vezetőségválasztás közötti időszak mérlegét, mindenekelőtt abból kell kiindulnunk, hogy pártunk Központi Bizottsága 1969. november 28-i határozatában a tűzvédelem önkéntes segítőinek tevékenységét is elismeréssel illette.

Ebben is kifejezésre jutott, hogy társadalmunk nagyra értékeli azoknak az embereknek az önzetlen segítőkészségét, akik fáradságos napi munkájuk mellett örködnek szocialista vívmányaink, életünk és javaink védelmében. Ugyanez fejeződött ki abban a tényben is, hogy a legutóbbi tanácsválasztásokon a lakosság mintegy ötezer önkéntes tűzoltót tisztelt meg – nem kis százalékban ismétellen – bizalmával.

Gyors ütemben fejlődő szocialista országunkban minden területen egyre nagyobbak a követelmények. Ami ma példamutató vagy megfelelő, az holnap már kevésnek bizonyulhat. Eppen ezért a szóban forgó eseménysorozatot nem tekinthetjük pusztán a választott tisztségviselők részleges vagy teljes személycseréjének.

Abból a célból, hogy az irányító kollektívák megújítása lehetőség szerint mindenütt a testületi élet minőségi fejlődését eredményezze, a Minisztertanács Tanácsi Hivatala a közelmúltban utasítást adott ki valamennyi megyei tanács vb-elnökének. Ennek értelmében az elmúlt év december 20-ig bizottságok alakultak meg a vezetőségválasztó közgyűlések előkészítésére. E bizottságokat a vb-titkarok, illetve a járási hivatalok elnökei irányítják, s munkájukban részt vesznek az illetékes szakigazgatási szervek megbízottai, az állami tűzoltóság, valamint a tűzrendészeti bizottságok képviselői, a városokban és községekben pedig a testületi elnökök és parancsnokok is.

E bizottságok legfontosabb feladatai közé tartozik, hogy egyrészt már a vezetőségválasztások lebonyolításáig segítsék elő a testületek szervezeti erősítését, a felnőtt és ifjúsági tűzoltók számának növelését és a testülethez kapcsolódó Ifjú Gárda-rajok, illetve -szakaszok létrehozását, valamint a pártoló tagság körének kibővítését. Másrészt viszont sokoldalú mérlegelés alapján tegyenek javaslatot olyan alkalmas személyek jelölésére, akik vállalják is a tisztségükkel járó kötelezettségeket.

A közgyűlések demokratikus légkörét biztosítja az utasításnak az a része is, amely a bizottságok kötelességévé teszi, hogy segítsék elő a lehetőség szerinti legszélesebb körű részvételt a közgyűléseken, beleértve a lakosságát is.

Az említett utasítással egyidejűleg a Minisztertanács Tanácsi Hivatala és a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság körlevelet intézett valamennyi önkéntes tűzoltótestület vezetőségéhez és parancsnokához. Ez a körlevél mindenekelőtt a vezetőségválasztásokkal kapcsolatos konkrét tennivalók egységes értelmezéséhez kíván segítséget nyújtani. Ezzel összefüggésben a következőket emelhetjük ki:

Az új vezetőségi tagok személyére tett javaslatot a testület bármely tagja kiegészítheti; a parancsnok, az egységparancsnokok, a testülethez kapcsolódó Ifjú Gárda-raj, illetve -szakasz parancsnoka, továbbá az ifjúsági tűzoltószakkör vezetője hivatalból tagja lesz a vezetőségnek; a választás a javaslatok sorrendjében nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel történik; szavazati joggal a testületi tagok, míg tanácskozási joggal a meghívottak rendelkeznek; a közgyűlés akkor határozatképes, ha azon a tagságnak legalább a kétharmada megjelent, ellenkező esetben el kell halasztani és 15 napon belül újból össze kell hívni. Végzetül: a megválasztott vezetőségi tagok egymás között osztják el a különféle tisztségeket, s a közgyűlést követő 15 napon belül elkészítik az 1972. évre szóló munkatervüket.

Joggal remélhetjük, hogy a párt- tanácsi és más érdekelt szervek támogatásával, valamint a testületi tagság aktív részvételével lezajló vezetőségválasztó közgyűlések minőségi fejlődést tesznek lehetővé önkéntes tűzoltóságunk életében. Az a körülmény, hogy az esemény mindenütt a legszélesebb nyilvánosság előtt zajlik le, egyértelműen kifejezi: mindenhol közügy a testület kívánatos színvonalú tevékenysége.

Bizunk benne, hogy akárcsak a legutóbbi ilyen alkalmakkor, ezúttal is számos megfontolandó javaslat hangzik majd el a tagság részéről. Úgy gondoljuk, ha az új vezetőségek kellő alaposan foglalkoznak ezekkel az észrevételekkel, akkor keresve sem találhatnának maguknak jobb útravalót felelősségteljes munkájuk megkezdéséhez.

Ezúton is kívánjuk, hogy az új vezetőségek, valamint az irányításuk alatt működő kollektívák már az új esztendőben minél többet valósítsanak meg szép terveikből országunk és közvetlen érdekeik hasznára.

# „Milliárdos értékek védelméről van szó”

— Interjú Révész Istvánnal, a VASÉRT Vállalat vezérigazgatójával —

— Mi jellemzi jelenleg a VASÉRT profilját és üzlethálózatát?

— Vállalatunk mintegy 40—45%-át bonyolította le az ország nagykereskedelmi vasárú-forgalmának. 1971-es értékesítési forgalmunk megközelítette a 3 milliárd forintot. A vasszakmában a VASÉRT az ország legnagyobb vállalata.

Az általunk forgalomba hozott legismeretebb cikkeket nem szükséges bemutatnom a TÜZVÉDELMEM olvasóinak. De talán nem érdektelen, ha megemlítem, hogy mintegy 40 ezerre tehető a vállalatunk által forgalmazott cikkek száma. A VASÉRT elsősorban nagykereskedelmi funkciókat lát el, de az utóbbi években az ún. kiskereskedelmi hálózatát is kiépítette. Ez utóbbinak értékesítési volumene jelenleg már megközelíti a félmilliárd forintot.

— 1968 tavaszán — mint ismeretes — egy különösen nagy kárral járt tűzeset figyelmeztetett arra, hogy nem volt minden a legnagyobb rendben a vállalat tűzvédelméről. Jelenleg mi a helyzet ilyen vonatkozásban? Mennyi volt az 1971-es tűzkár? Sikerkült-e megoldaniuk a göngyölgéztárolást, és enyhíteni a raktározás zsúfoltságát?

— Az emlékezetes tatal tűz négy-öt millió forint körüli kárral végződött. Abból a célból, hogy vállalatunk minden dolgozója okuljon belőle, csaknem ötszázan tekintették meg a helyszínen a tűz pusztításának nyomait. Ugyanakkor megfelelő intézkedéseket is igyekeztünk tenni a hasonló esetek megelőzésére. Így például felülvizsgáltattuk vállalatunk összes kéményét, s a feltárt szabálytalanságokat az elmúlt időszakban kijavítottuk. Ennek során számos kémény tatarozása vált szükségessé, és szabványosra kellett kicserélnünk több kéményszívót és koromzsákajót.

Raktárainkat a lehetőségekhez mérten maximálisan igyekeztünk centralizálni. Az új beruházások keretében felépült Sipos Dénes utcai és pestlőrinci raktárakban már véleményem szerint a legmesszebbmenőkig megtarthatjuk a vonatkozó tűzrendészeti rendelkezéseket. Ezenkívül további új raktáraink épülnek, illetve tervezünk létesíteni ilyeneket. Elkészülését minden bizonnyal nagymértékben enyhíti majd a kapcsolatos társadalmilagdon-védelmi és tűzrendészeti gondjainkat.

Jelenleg azonban a VASÉRT — a többi kereskedelmi vállalathoz hasonlóan — eléggé súlyos raktározási problémákkal küszködik. A nagyobb és viszonylag korszerű objektumainkon kívül ugyanis továbbra is igénybe kell vennünk teljesen elavult 45 raktárunk befogadóképességét is. Ezekben pedig legjobb szándékunk ellenére sem elégíthetjük ki maradéktalanul a vonatkozó követelményeket. A veszélyeket nem csupán gyakori ellenőrzésekkel igyekeztünk csökkenteni, hanem úgy is, hogy lehetőleg a nem éghető áruinkat szállíttatjuk a korszerűtlen raktárakba.

A vázolt gondok megnyugtató megoldása azonban nem csupán a vállalattól, hanem szállítópартнereinktől is nagymértékben függ. Az ipar közismerten nem szívesen tárol, sok esetben nem is képes erre, ugyanakkor gyakran előfordul, hogy a szállítási ütemtervet sem képes pontosan megtartani. Ilyen esetekben bizony a tűzveszélyt is növeli, hogy igen rövid idő alatt hatalmas árutömeg azonnali raktározását kell megoldanunk.

Az 1971. évben mintegy 250 ezer forint tűzkár érte vállalatunkat. A Szentendrei úton levő raktárunk gyulladt ki amiatt, hogy kéménybe épített gerenda volt a mellette levő lakásban.

Jól tudjuk azonban, hogy vállalatunk tűzrendészeti helyzetét nem lehet pusztán ebből a részünkre igen kedvező számadatból megítélnünk. Milliárdos értékek védelméről van szó ugyanis a mi esetünkben, és ezért mindent meg kell tennünk a veszélyforrások gyors feltárása és megszüntetése érdekében.

— Mint a terület első számú gazdája, fontossági sorrendben miként sorolja a tűzvédelemmel összefüggő feladatokat? Mik a tervek a tűzvédelmi helyzet további megszüntetésére?

— Beszélgetésünk eddigi menete részben már választ adott az első kérdésre. Ezt kiegészítve megemlítem, hogy átszerveztük a vállalatunknál működő tűzrendészeti bizottságot, és személyi összetétele most alkalmasabb a vonatkozó feladatok végrehajtására. Emellett átdolgoztuk valamennyi raktárunk tűzrendészeti utasítását, és ennek keretében raktáraink tűzveszélyességi osztályba való besorolását is.

A tűzrendészeti bizottsági tagok bevonásával nemcsak negyedévenként, hanem esetenként többször is ellenőrzést tartunk,



s ezek egy része éjszakai illetve munkaszüneti napokon történik.

Dolgozóink tűzrendészeti oktatására is több gondot igyekeztünk fordítani. Ezzel kapcsolatban meghonosítottuk azt a gyakorlatot, hogy az oktatás megtörténetéről szóló jegyzőkönyvekben nemcsak az oktatás résztvevőinek az aláírását rögzítjük, hanem azt is, hogy ki és mire oktatta ki az illetőket. Az egységesség céljából ezért egy stencilezett nyomtatványt készítettünk. Mindezek mellett filmvetítésekkel és szellemi vetélkedő rendezésével is bővíteni kívántuk dolgozóink tűzrendészeti ismereteit. Ami a feltett kérdések anyagi vonatkozásait illeti, 1969—71 között 1 millió 40 ezer forintot tettek ki kapcsolatos kiadásaink. Ennek keretében raktáriródk átépítésére, továbbá elektromos vezetékek felülvizsgálatára és lángmentesítésekre került sor.

A velünk kapcsolatban álló tűzrendészeti hatóságok ellenőrzéseik folyamán általában, az objektív okokra visszavezethető kivételével, csak kisebb súlyú szabálytalanságokat találtak létesítményeinkben. Ezek többségét arányilag csekély anyagi ráfordítással ki is küszöbölhetjük. Az elmúlt két és fél esztendőben mindössze egyetlen raktárvezetőnk ellen indítottak szabálysértési eljárást. Ez utóbbiból azonban nem szabad tűzoltó következtetéseket levonnunk, és ezért például a közelmúlt időszakban 10 dolgozóinkat írásbeli figyelmeztetésben részesítettünk bizonyos tűzvédelmi előírások megszegéséért.

Terveinket az előttünk álló feladatok határozzák meg. Ezek anyagi oldala behatárolt, hiszen elavult építményeinket csak lehetőségeink arányában számolhatjuk fel, illetve alakíthatjuk át. A szervezeti oldalt illetően arra törekszünk, hogy az alsóbb szintű vezetők is hatékonyabban segítsék a megelőzést, és főként ott tegyenek az eddiginél többet a használati előírások szigorú végrehajtásáért, ahol lehetőségek híján ez a leghatékonyabb védekezési mód. Végül megemlítem, hogy egy tűzrendészeti vándorkiállítás rendezését is tervezzük.

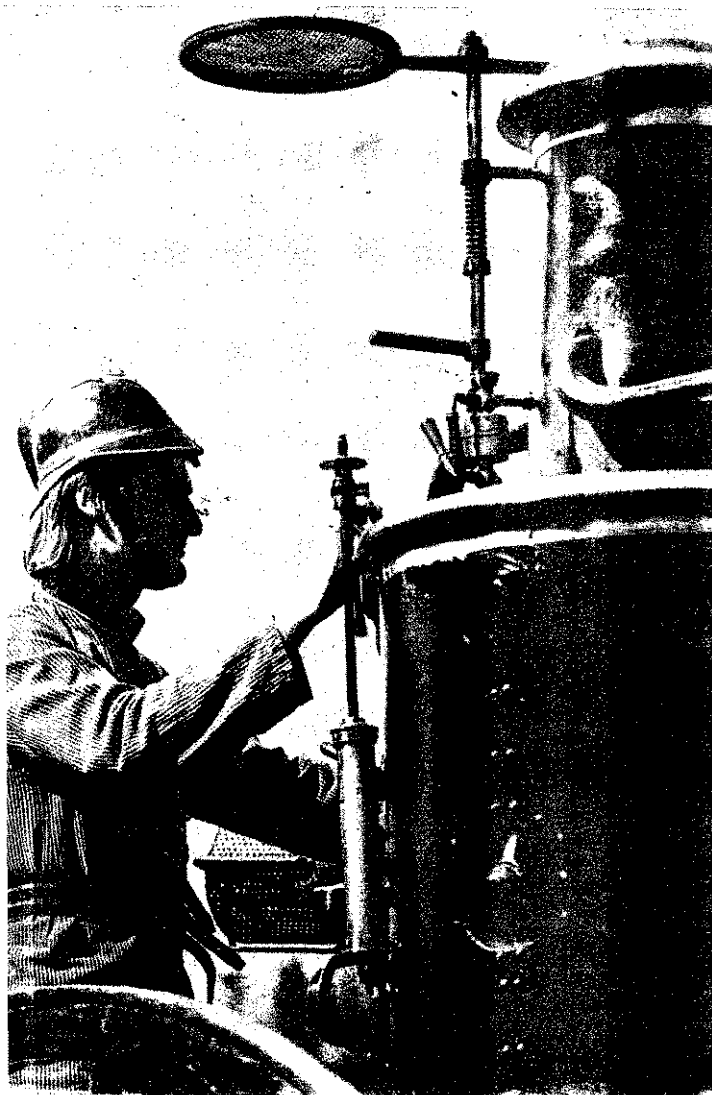


JANUÁR	
Nap	Névnap
1 Sz	Újév
2 V	Abel
3 H	Genovéva
4 K	Titusz
5 Sz	Simon
6 Cs	Boldizsár
7 P	Attila
8 Sz	Gyöngyvér
9 V	Marcell
10 H	Melánia
11 K	Ágota
12 Sz	Ernö, Xénia
13 Cs	Veronika
14 P	Bádog
15 Sz	Loránd
16 V	Gusztáv
17 H	Antal
18 K	Piroska
19 Sz	Sára
20 Cs	Fábián, Seb.
21 P	Ágnes
22 Sz	Vince, Artúr
23 V	Zelma
24 H	Timót
25 K	Pál
26 Sz	Vanda
27 Cs	Angelika
28 P	Károly
29 Sz	Adél
30 V	Martina
31 H	János

FEBRUÁR	
Nap	Névnap
1 K	Ignác
2 Sz	Karolina
3 Cs	Balázs
4 P	Ráchel
5 Sz	Ágota
6 V	Dorottya, Dóra
7 H	Tódor
8 K	Áranka
9 Sz	Abigél
10 Cs	Elvira
11 P	Bertold
12 Sz	Lídia
13 V	Farsangvas.
14 H	Bálint
15 K	Kolos
16 Sz	Julianna
17 Cs	Donát
18 P	Konrád, Simon
19 Sz	Zsuzsanna
20 V	Aladár
21 H	Eleonóra
22 K	Gerzson
23 Sz	Alfréd
24 Cs	Szökönop
25 P	Mátyás
26 Sz	Géza
27 V	Akos
28 H	Elemér
29 K	Román

MÁRCIUS	
Nap	Névnap
1 Sz	Albin
2 Cs	Lujza
3 P	Kornélia
4 Sz	Kázmér
5 V	Adorján
6 H	Leonóra
7 K	Tamás
8 Sz	Zoltán
9 Cs	Franciska
10 P	Ildikó
11 Sz	Szilárd
12 V	Gergely
13 H	Krisztián
14 K	Matild
15 Sz	Nemzeti ünne
16 Cs	Henrietta
17 P	Gertrud
18 Sz	Sándor, Ede
19 V	József
20 H	Hubert
21 K	Benedek
22 Sz	Izolda
23 Cs	Emőke
24 P	Gábor
25 Sz	Mária
26 V	Emánuel
27 H	Hajnalka
28 K	Gedeon
29 Sz	Augustza
30 Cs	Zalán
31 P	Árpád

# A TŰZVÉDEL FALINAPTÁJ



JÚLIUS	
Nap	Névnap
1 Sz	Tihamér
2 V	Ottokár, Ottó
3 H	Kornél, Soma
4 K	Ulrik
5 Sz	Emese, Antal
6 Cs	Csaba
7 P	Apollónia
8 Sz	Ellák, Edgór
9 V	Lukrécia
10 H	Amália
11 K	Lili
12 Sz	Izabella
13 Cs	Jenő
14 P	Órs
15 Sz	Henrik
16 V	Valter
17 H	Elek
18 K	Frigyes
19 Sz	Emília
20 Cs	Illés
21 P	Dániel
22 Sz	Magdolna
23 V	Lenke
24 H	Kinga
25 K	Jakab
26 Sz	Anna
27 Cs	Olga
28 P	Szabolcs, Ince
29 Sz	Márta
30 V	Judit
31 H	Oszkár

AUGUSZTUS	
Nap	Névnap
1 K	Péter
2 Sz	Lehel
3 Cs	Hermin
4 P	Domonkos
5 Sz	Krisztina
6 V	Berta
7 H	Ibolya
8 K	László
9 Sz	Emőd
10 Cs	Lőrinc
11 P	Tiborc
12 Sz	Klára
13 V	Ipoly
14 H	Marcell
15 K	Mária
16 Sz	Ábrahám
17 Cs	Jácint
18 P	Ilona
19 Sz	Huba
20 V	Alkotmány ü.
21 H	Sámuel
22 K	Menyhért
23 Sz	Fülöp
24 Cs	Bertalan
25 P	Lajos
26 Sz	Izso, Sámuel
27 V	Gibárt
28 H	Ágoston
29 K	Erna
30 Sz	Rózsa
31 Cs	Erika

SZEPTEMBER	
Nap	Névnap
1 P	Egyed
2 Sz	Töhötöm
3 V	Hilda
4 H	Rozália
5 K	Viktor
6 Sz	Zakariás, Ida
7 Cs	Regina
8 P	Mária
9 Sz	Adám
10 V	Honória, Erik
11 H	Teodóra
12 K	Mária
13 Sz	Kornél
14 Cs	Szeréna
15 P	Enikő
16 Sz	Edit
17 V	Zsófia
18 H	Diana
19 K	Vilhelmina
20 Sz	Friderika
21 Cs	Máté
22 P	Móric
23 Sz	Tekla
24 V	Gellért
25 H	Eufrozina
26 K	Jusztina
27 Sz	Adalbert
28 Cs	Vencel
29 P	Mihály
30 Sz	Jeromos

**ÁPRILIS**

Nap	Névnap
Sz	Hugó
V	<b>Húsvét</b>
H	<b>Húsvét</b>
K	<b>Felsz. ünnepe</b>
Sz	Vince
Cs	Celesztin
P	Herman
Sz	Dénes
V	<b>Erhard</b>
H	Zsolt
K	Leó, Leona
Sz	Gyula
Cs	Ida
P	Tibor
Sz	Tas
V	<b>Csongor</b>
H	Rudolf
K	Andrea, Ilma
Sz	Emma
Cs	Tivadar
P	Konrád
Sz	Csilla
V	<b>Béla, René</b>
H	György
K	Márk
Sz	Ervin
Cs	Zita, Marianna
P	Valéria
Sz	Péter
V	<b>Katalin</b>

**MÁJUS**

Nap	Névnap
1 H	<b>A munka ünn.</b>
2 K	Zsigmond
3 Sz	Irma
4 Cs	Flórián, Mónika
5 P	Györgyi
6 Sz	Frida
7 V	<b>Gizella</b>
8 H	Mihály
9 K	Gergely, Beáta
10 Sz	Ármin
11 Cs	Ferenc
12 P	Pongrác
13 Sz	Szervác
14 V	<b>Bonifác</b>
15 H	Zsófia
16 K	Mózes
17 Sz	Paszkál
18 Cs	Erik
19 P	Ivó
20 Sz	Bernát
21 V	<b>Pünkösöd</b>
22 H	Júlia, Rita
23 K	Dezső
24 Sz	Eszter
25 Cs	Orbán
26 P	Fülöp
27 Sz	Hella
28 V	<b>Emil</b>
29 H	Magdolna
30 K	Janka
31 Sz	Angéla

**JUNIUS**

Nap	Névnap
1 Cs	Tünde
2 P	Irma
3 Sz	Klotild
4 V	<b>Bulcsú</b>
5 H	Fatime
6 K	Norbert
7 Sz	Róbert
8 Cs	Medárd
9 P	Félix
10 Sz	Margit
11 V	<b>Barnabás</b>
12 H	Villó
13 K	Antál
14 Sz	Vazul
15 Cs	Vid
16 P	Jusztin
17 Sz	Alida
18 V	<b>Arnold</b>
19 H	Gyárfás
20 K	Rafael
21 Sz	Alajos
22 Cs	Paulina
23 P	Zoltán
24 Sz	Iván
25 V	<b>Vilmos</b>
26 H	János, Pál
27 K	László
28 Sz	Irén
29 Cs	Péter, Pál
30 P	Pál



**1972**

**OKTÓBER**

Nap	Névnap
1 V	<b>Malvin</b>
2 H	Petra
3 K	Helga
4 Sz	Ferenc
5 Cs	Aurél
6 P	Brunó
7 Sz	Amália
8 V	<b>Koppány</b>
9 H	Dénes
10 K	Gedeon
11 Sz	Brigitta
12 Cs	Miksa
13 P	Kálmán, Ede
14 Sz	Helén
15 V	<b>Teréz</b>
16 H	Gál
17 K	Hedvig
18 Sz	Lukács
19 Cs	Nándor
20 P	Vendel, Irén
21 Sz	Orsolya
22 V	<b>Eldő</b>
23 H	Gyöngyi
24 K	Salamon
25 Sz	Blanka
26 Cs	Dömötör
27 P	Szabina
28 Sz	Simon
29 V	<b>Nárcisz</b>
30 H	Alfonz
31 K	Farkas

**NOVEMBER**

Nap	Névnap
1 Sz	Marianna
2 Cs	Achilles
3 P	Győző
4 Sz	Károly
5 V	<b>Imre</b>
6 H	Lénárd
7 K	<b>Okt. Szoc. Forr.</b>
8 Sz	Gotfrid
9 Cs	Tivadar
10 P	Réka
11 Sz	Márton
12 V	<b>Jónás</b>
13 H	Szilvia
14 K	Alíz
15 Sz	Lipót, Albert
16 Cs	Odón
17 P	Hortenzia
18 Sz	Jenő
19 V	<b>Erzsébet</b>
20 H	Jolán
21 K	Olivér
22 Sz	Cecilia
23 Cs	Kelemen
24 P	Emma
25 Sz	Katalin
26 V	<b>Virág</b>
27 H	Virgil
28 K	Stefánia
29 Sz	Taksony
30 Cs	András

**DECEMBER**

Nap	Névnap
1 P	Elza
2 Sz	Aurélia
3 V	<b>Ferenc</b>
4 H	Borbála
5 K	Vilma
6 Sz	Miklós
7 Cs	Ambrus
8 P	Mária
9 Sz	Natália
10 V	<b>Judit</b>
11 H	Árpád
12 K	Gabriella
13 Sz	Luca
14 Cs	Szilárda
15 P	Valér
16 Sz	Etelka
17 V	<b>Lázár</b>
18 H	Augusztó
19 K	Viola
20 Sz	Teofil
21 Cs	Izidor
22 P	Zénó, Anikó
23 Sz	Viktória
24 V	<b>Ádám, Éva</b>
25 H	<b>Karácsony</b>
26 K	<b>Karácsony</b>
27 Sz	János
28 Cs	Kamilla
29 P	Tamás
30 Sz	Dávid
31 V	<b>Szilveszter</b>



# Halogénezett tűzoltó anyagok alkalmazásának lehetőségei

2

## 4. A halonok alkalmazhatósága, tekintettel az éghető anyagra és az égő tárgyra

A haboltás fejlődésével különösen nagy szénhidrogén-tüzeket oltanak habbal.

A porral oltás azonban a habot a szénhidrogének és égő gázok oltásában rövid időn belül kiszorította. Sikere a rövid oltási időnek tulajdonítható, és ezzel az előnyével nagy területet hódított el a habbal oltástól.

A hab és az oltópor tehát sok területen felhasználható a tűzoltásban. A halonok eddig a kevésbé oltható könnyűfém-tüzek oltására sem alkalmasak. Feltehető a kérdés, nem lehetne-e teljesen mellőzni a halonokat a tűzoltásban? Feltétlenül igennel válaszolnánk a kérdésre, ha az oltópor és a hab bizonyos területen nem mutatna hátrányos tulajdonságokat, pl. repülés közben keletkezett repülőgéptüzek esetében. Repülés közben tűz keletkezett a hajtóműben, az üzemanyagtartállyal és a kabinban. A nagy áramlási sebesség s a rosszul irányított porfelhő eredménytelenül teheti az oltást. Poroltáskor a por elektrostatikus feltöltődése zavarokat idézhet elő.

A por alkalmazását a látási zavarok is kizárhatják. Gépjárműtüzek oltásakor nincsen hátránya a pornak, ha csak azt nem vesszük annak, hogy a lerakódott oltópor elpiszkíthatja a motort. A továbbiakban a poroltást ki kell zárni a híradó-berendezések tűzoltásából, mivel a porlerakódás zavarja a relék működését, azonfelül az optikai és elektronikus berendezésekkel működő laboratóriumok tüzéinek esetében sem alkalmazható az oltópor.

A halonoknak különleges oltási szerepük van a honvédség bizonyos felszereléseinek égésekor. Harci repülőgépeken, páncélos járműveken, tankokon, tengeralattjárókon és vezetői központokban a halonokat mint a legfontosabb oltóanyagokat használják. Ezekben csak akkor lehet hatásosan leküzdeni a tüzeket, ha keletkezésük pillanatában likvidálják őket.

Halonnal jó oltási eredmény csak akkor érhető el, ha az égési tér teljesen feltölthető vele. Ezért az a feladat áll az oltóberendezés tervezője előtt, hogy a berendezésnek a legrövidebb idő alatt ki kell lövellnie az optimális oltóanyagot. Ezzel

kapcsolatban előtérbe kerül, hogy az egyszerű oltáshoz szükséges oltóanyag kis térben legyen elhelyezhető.

Osszefoglalóan lerögzíthető, hogy ebben az esetben a halon az ilyen követelményeknek megfelelő egyetlen oltóanyag. Bár szűk az alkalmazási területe, más oltóanyaggal nem helyettesíthető.

A 2. táblázatban néhány kapcsolatos kísérleti oltási eredményt közlünk. Az egyes sorokban zárójelbe tett számok az egy bizonyos oltási eljárás eredményességét mutatják. A zárójelbe írt 1-es szám azt jelenti, hogy ez a halon a legeredményesebben oltja az alkalmazott kísérletek során a meghatározott égő anyag tüzeit.

Anélkül, hogy kitérnénk hibáira, különféle oltási eljárások során a következőket állapítják meg a táblázatból:

- az oltási eredményesség a következő sorrendben csökken: jód-, bróm-, klór- és fluoratom jelenléte a halonban,
  - keverten halogénezett szénhidrogének adták a leghatásosabb oltási eredményt, ez főleg olyan halonmolekulák esetében érvényes, amelyek klórt és brómot tartalmaznak,
  - az 1301, 1211, 1202, 2311, 2402 sz. halonok bizonyultak a leghatásosabb oltóanyagoknak,
  - alkoholtüzek esetében valamivel növelni kellett a halonkoncentrációt.
- A tűzoltásban hátrányosnak mutatkozott, hogy:
- a halonoknak nincs úgynevezett hűtőhatása, és így biztonságosan megakadályozni velük a visszagyulladását nem lehet,
  - az oltáskor koromképződés lép fel.

## 5. Alkalmazott oltási eljárás

Az oltás történhet kötött vagy porlasztott sugárral, illetve aeroszollal. Ezen eljárások alkalmazása a tűz fajtájától függ. Reut a tűzveszélyes folyadékok égésének oltására készített helyhez kötött önműködő oltóberendezések működése elveként azt ajánlja, hogy az oltófolyadék a védendő tárgy fölött a lágban elpárologjon.

Ezt az ajánlást a következő feltételezésekből vezette le:

- az oltóanyag cseppformából gőzölgjön el,
- az oltóanyag-gőzök keveredjenek össze a tűzveszélyes folyadék gőzeivel,
- érvényesüljön a halongőzök fiziko-kémiai ún. falhatása az égő anyaggyőzökkel.

A legnagyobb jelentősége itt a csepp elpárolgási folyamatának van. Ez a csepp nagyságával, mozgási sebességével és a hőmérséklettel befolyásolható.

Két határesetre lehetséges: kis cseppnagyság és nagy láng hőmérséklet esetén a cseppek a porlasztófej után azonnal elpárolognak, és az így képződő oltóanyag-gőzfelhő nem takarja be teljesen az égő zónát. Igen nagy cseppek és alacsony hőmérséklet esetén viszont a cseppek csekély párologás után átrepülnek az égési zónán. Az oltási hatás mindkét esetben csekély lesz.

Az oltóhatással együtt járó olyan jelenségeket, mint az oltóanyag gőzeinek keveredése az éghető anyag gőzeivel, valamint az égéstermékek keveredése a levegővel, különösen az elporlasztott oltóanyag sugara befolyásolja. Ennek a hatása arra vezethető vissza, hogy az oltóanyag oltósugara az égő zóna körzetében kiszorítja a levegőt, míg nagy kifolyási sebesség esetén a sugár körzetében a lángok erősödése figyelhető meg. Az oltásban ez a jelenség elkerülhető az oltósugar sűrűségének növelésével vagy a porlasztófejből való kiáramlási sebességének csökkentésével. A megfelelő porlasztás és sugártávolság elérése csak bizonyos kompromisszummal lehetséges. Szabadban kifolyt tűzveszélyes folyadék tüzéinek eloltásához az aeroszol-oltási eljárás látszik eredményesnek. Ugyanazon folyadéknak edényben való oltása-

Táblázat

Feszültség a készülékben (V)	Belső ellenállás (KΩ)	Távolság a két pont között (mm)	Feszültség a földhöz képest			Föld-áram (μA)
			A porlasztott sugáron kívül (V)	Félg porlasztott sugár esetén (V)	Kötött sugár (V)	
600	6000	1300	106	106	—	17
300	3000	1300	87	87	—	29
150	1500	1300	62,5	62,5	—	42
30	300	1300	18,3	18,3	—	61
6	65,8	1300	4,32	4,24	—	66
1,5	4,4	1300	0,3	0,3	—	68
600	6000	1300	110	—	110	18
300	3000	1300	90	—	90	30
150	1500	1300	64	—	64	43
30	300	1300	18,6	—	18,6	62
6	65,8	1300	4,4	—	4,34	67
1,5	4,4	1300	0,3	—	0,3	68
600	6000	2000	70	—	—	12
300	3000	2000	54	—	—	18
150	1500	2000	38	—	—	23
30	300	2000	10,8	—	—	36
6	65,8	2000	2,54	—	—	39
1,5	4,4	2000	0,17	—	—	39



Sorszám	Irodalmi adat Éghető anyag:	Meghatározott oltóképeség								
		(5) Propán/levegő	(5) Kerozin/levegő	(7) Metán/levegő	(8)	(9) Etanol/levegő	(10) Etanol/levegő	(10) Benzin/levegő	(4) Heptan/levegő	(11)
1	Halon									
2	N <sub>2</sub>		2%							55
3	CO <sub>2</sub>	5%		550				31,5 tf%	31 tf%	40
4	104	12%			7,4 tf%			22,4 tf%	23 tf%	4(2)
5	1001	23%	11% (3)					10,5 tf% (5)	7,5 tf% (2)	7
6	1011	28%	14% (2)	322(5)	2,0 tf% (4)			4,5 tf%	4,0 tf%	
7	1301	38%	21% (1)	111(2)	1,4 tf% (3)					
8	1211			100(1)						
9	1202			155(3)						4,2 tf% (1)
10	2312			206(4)	1,0 tf% (2)					5,2(1)
11	2402			389	0,9 tf% (1)	1,9 tf% (1)				3,6(1)
12	3602			478						
13	2001					5,4 tf% (2)		5,3 tf% (4)		6,2 tf% (3)
14	1002					2,4 tf% (1)				
15	10001					2,7 tf% (2)				4,6(1)
16	113					10,7 tf%		8,0 tf% (3)		
17	112							9,5 tf% (4)		
17	20001									5,6 tf% (2)

kor viszont alárendelt szerepe van a porlasztásnak, mivel az oltóanyag elpárolgása az edény falán megy végbe. Itt a kötött sugár ad pozitív eredményt.

## 6. Alkalmazott oltási technika

Ebben a fejezetben azokat a problémákat írjuk le, amelyek az oltási eljárás műszaki kivitelezése alkalmával merülnek fel, továbbá a készülékek és berendezések szerkesztésében adódnak.

Az 5. fejezetben leírt megállapítások szerint úgy kell kiválasztani a porlasztófejet, hogy az sokoldalúan felhasználható legyen, függetlenül a helytől és a körülménytől.

Reut szerint ez a követelmény centrifugál-porlasztással teljesíthető, minthogy itt kb. 6 kg/cm<sup>2</sup> fölötti nyomás érhető el. Tűzkísérletekből megállapították, hogy az oltás hatásosságára a következő tényezők vannak befolyással. (Az oltás céljára BF—1 [84% 2001 és 16% 2402 halon] és BF—2 [73% 2001 és 27% 2402 halon] oltóanyagot használtak):

— az oltóanyag teljesítőképessége (az időegység alatt kilövellt oltóanyag),

— a porlasztott sugár jellemzői,

— a porlasztók geometriai elhelyezése az égő felület figyelembevételével.

Oltóberendezések tervezésekor az oltóanyag teljesítőképessége (kg/sec) és az égési sebesség (kg/sec) viszonyszámát illetően a 18—20 közötti értékre kell törekedni, bizonyos oltóképeséget azonban a 12 számérték fölött még el kell érni. Helyhez kötött berendezések tervezéséhez számítási eljárások állnak rendelkezésre.

A beépített oltóberendezések alkalmazási területéről a 4. fejezetben beszéltünk.

A különleges oltóberendezések közé tartozik a készülékekben keletkező robbanások leküzdésére szolgáló berendezés, ilyeneket építenek be a repülőgépek üzemanyagtartályaiba.

Egy kis robbanótöltet felrobbantja az oltóanyag-tartályt és üzemanyaggal vagy anélkül halont porlaszt be az üzemanyag-tartályaiba.

Hordozható tűzoltókészüléket számtalan változatban gyártanak.

Gépjárműre (500 l) vagy vontatóra (100 l) szerelt oltóberendezéseket a repülőgéptűzek leküzdésére alkalmaznak. Kézi tűzoltókészülékeket 0,5; 1,5; 2; 6 literes ürtartalommal, valamint 3 és 7 literes ürtartalommal készítenek.

A halon kihajtására legjobb a nitrogén alkalmazása.

A tartály építése szerint lehet alacsony vagy nagynyomású.

## 7. Toxicitás (mérgezőképesség)

A halonok és azok bomlástermékei általában csak a légzési utakra hatnak. Anélkül, hogy lebecsülnénk a pirolitikus bomlástermékek mérgezőképességét, Schmidt szerint a füstgázok mérgezőképessége nagyobb, mint a halonok pirolitikus bomlástermékei.

A fluorozott halonok jelentik az ember számára a legkisebb veszélyt.

## 8. Korrozíós tulajdonságok

Állandó hőmérsékleten a korrozíós tulajdonság függ a kémiai stabilitástól és az anyagban levő tisztátalanságtól. Az 1. fejezetben tárgyaltak szerint a halonok nagy kémiai stabilitást mutatnak, ezért nem okoznak korrozíót a tárolótartályban. Csak csekély víz jelenléte (pl. 0,03% alatt) okozhat korrozíót. A 2402-es halon esetében nem észlelték a védtelen tartály korrozíóját. Fém-

tartályon a 0,01% víz jelenlétében az 1211-es halon jelentéktelen bemaródást idéz elő.

A halonokkal való oltás következtében előidézett korrózió alig kimutatható a fémeken.

## 9. Fejlődési irányzat

A halonok alkalmazásának várható fejlődését következőképpen határozhatjuk meg:

A halonok oltási tulajdonságainak meghatározására alkalmazott sokfajta eljárás csak bizonyos területen érvényes.

Ezen az alapon számtalan előállító cég mindig a legkedvezőbb vizsgálati eljárás szerint ajánlja a saját halonját, s ezt halont különleges oltóanyagoknak tüntetik fel bizonyos meghatározott tűzek oltására.

A halonnak aeroszolként való felhasználása azt bizonyítja, hogy inhibíciós tulajdonsága ez esetben a legjobb. Az ennek tulajdonságának a felhasználásával készült készülékek és beépített berendezések a keletkezésben levő tűzek leggyorsabb leküzdését teszik lehetővé.

A toxicitás vizsgálatára egységes eljárást dolgoztak ki olyan esetekre, amikor a halonok nem kerülnek érintkezésbe a tűzzel. A halonok és bomlástermékeik tűzben való viselkedésének vizsgálata nehézségekbe ütközik. Megállapítható azonban, hogy a halonok tűz esetén kivétel nélkül toxikus bomlástermékeket képeznek. Ezért ha nem vennék figyelembe a füstgázok toxicitását, halonok szellőztelen, zárt térben való alkalmazását kérdésesnek kellene tekinteni.

A halonok korrozíója annak víztartalmára és szennyeződéseire vezethető vissza. Korrozíós tulajdonságokat mutatnak a oltáskor keletkező bomlástermékek.

Mindezek előrebocsátásával a következő fejlődés várható:

Olyan vizsgálati módszereket kell kidolgozni, amelyekből halonok alkalmazási területét meg lehet állapítani. Az oltási mechanizmus biztos ismerete lehetővé teszi, hogy a halonmolekulát úgy alakítsuk ki, hogy az optimális inhibitor-hatást fejtsen ki. Az oltási technika erősen összefügg az aeroszol-eljárás további kifejlesztésével.

A biztos működés, különösen helyhez kötött berendezése esetében meghatározza a fejlődés technikai színvonalát. A korrozíós tulajdonság csökkentése a forgalomba kerülő halon tisztaságától függ, de mérsékelhető inhibitorok (korrozíót gátló anyagok) adagolásával is. A bomlástermékek korrozíós tulajdonság elhanyagolható. A halonoltás fejlődési iránya nem változik abba az értelemben, hogy azok később is különleges oltóanyagokká minősülnek.

## 10. Összefoglalás

A halonok nagy kémiai állandóságot mutatnak. Oltóhatású inhibíciós tulajdonságon alapszik, ezt a halongyökök idézik elő beavatkozva a láng exotermikus láncreakciójába. Az oltási tulajdonságokat különféle teszt-kísérletekkel határozzák meg. A egyes halonokkal végzett azonos teszt-oltás megadja a lehetséges oltóképeség elbírálására.

A porral oltás és a habbal oltás erőteljes fejlődése nagyobb alkalmazási területre szorította a halonokat. A halonok a hajtóanyag-tűzeken, gáztűzeken és a tűzveszélyes folyadékok égésén kívül, főleg érzékeny berendezések oltására alkalmazzák.

A tűzoltás tárgya meghatározza az alkalmazott oltási módot. Ez egyaránt vonatkozik a beépített és hordozható berendezésekre. A fluorozott halonok toxicitása csekély. A tűz alkalmával keletkezett bomlástermékek veszélyei elenyészőek a füstgázokéhoz képest. Korrozíós hatásuk nem lényeges.



# 11.37-KOR MÉG ÉLTEK

Amikor november 13-án egy-két perccel 12 óra után kiérkeztünk a kárhelyre, egységeink 2 habsugárral már megfékeztek a lángokat, s így csupán a még füstölő tetőszerkezeti részek oltása volt hátra.

11.41-kor jelezték a káresetet, s habár ettől számítva nem egészen 7 perc alatt egységeink beavatkoztak, a tragédiát nem akadályozhatták meg. A 38 éves **Kohári Mátyás** meg a 37 éves **Stefanovszki István** ugyanis képtelenek voltak kimenekülni. A légzőkészülékben elsőként behatoló tűzoltók bukkantak rá elszenesedett holttestükre. A két tetem helyzete erősen valószí-



A két áldozat

núsíti, hogy a két szerencsétlen ember meg sem kísérelhette a menekülést.

A földszintes műhelyépületben nitróanyagok égéséről áruklodó jellegzetes szúrós szag facsarja az orrunkat.

Az első tanúk kihallgatását követően gyorsan kiderül, hogy halaszthatatlan nyomozati cselekményként büntető eljárást kell indítani.

A káreset napján a Villanszerelő-ipari Vállalat Bethlen Gábor utcai előszerelő üzemében a vállalat TMK-műhelyének néhány dolgozója **Kohári Mátyás** művezető-helyettes irányításával — utasításra — 2 db elszívó ventilátort szerelt fel. A ventilátorok tartószerkezetének kialakításához elektromos ívhegesztés vált szükségessé. A hegesztést a műhelyépület szárfőjében kezdték meg, majd a festődében folytatták.

Jóllehet az épület „A” tűzveszélyességi besorolású, sem engedélyt nem kértek a hegesztésre, sem érdemleges intézkedést nem tettek a fenyegető veszélyek elhárítására. Így fordulhatott elő, hogy nemcsak a padlózatra meg a falakra és berendezésekre rakódott nagy mennyiségű nitrófesték-maradvány eltávolítását mulasztották el, hanem azt is, hogy kivigyék a műhelyből az ott dobozokban és kannákban tárolt tűz- és robbanásveszélyes festékeket meg oldószereket.

Hogy mennyire nem vették komolyan a tűzveszélyt, arra mi sem jellemzőbb, mint az „óvintézkedéseik”. Ezek a következők voltak: vízzel felocsolták a padozatot, majd kézioltót és vízzel telt (!) vedret helyeztek készenlétbe, és az egyik dolgozó megbízták a felügyelettel.

Ilyen körülmények között a munkála-

# TÜZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

tokban részt vett másik három munkás élete is veszélyben forgott.

A tűz keletkezési okát cikkünk írásakor még nem sikerült megállapítani. A sorozatos szabálytalanságok azonban így is megdöbbentők.

(g)

## Bonobitot melegítettek a pébé-resón

Nézzük előbb a történeteket! 1971. november 17-én 8.25-kor veszedelmes tűzhöz riasztották a pécsi tűzoltóságot. Egy 11x40 m-es ERDÉRT P-6-5 típusú fapanel épület égett az Aszfaltút-építő Vállalat pécsi telepén.

A tűz 8.15-kor keletkezett, és nyomban észrevették. Mégis 10 perc telt el a jelzéséig, pedig a telefon alig 20 méterre volt a helyszíntől. **Gergely Agoston** parkettázó ugyanis a saját ruháinak a mentésével volt elfoglalva...

A kiérkezett tűzoltóegységek már nem menthették meg a teljes terjedelmében égő épületet, 4 E-sugárral azonban sikerült megakadályozniuk a tűz terjedését.

A szokatlanul heves égés jórészt annak tulajdonítható, hogy az épületben — szabálytalanul — egy 11 kg-os pébé-palackot tároltak, s az a tűz következtében felrobbant. Emellett itt tartottak 14 dobozban összesen 280 kg bonobit parkettragasztót is. A robbanás meg a nagy mennyiségű tűz- és robbanásveszélyes bonobit égése vezetett azután ahhoz, hogy 27 perc alatt öszedőlt az épület.

A vizsgálat alkalmával a következőket állapították meg:

Az épületben előzőleg éppen a befejező munkálatokat, a parkettázást meg a festést végezték. **Gergely Agoston** parkettázó, aki nyugdíjas asztalosként egy kisiparos alkalmazottja és **Takács István**, az

Aszfaltút-építő Vállalat festője a munkavezető engedélyével a fapanel épület folyosóján működtették a pébé-resót, jóllehet a vállalat: csak a másutt levő laboratóriumának területére kapott engedélyt a készülék használatára. (A készüléket tehát csak a bekötést végző vállalat engedélyével vihetnék volna el.)

A káreset reggelén **Takács** kancét, **Gergely** pedig **Bonobitot** melegített a resón, s a begyújtást követően felügyelet nélkül hagyták. A nyugdíjas asztalos kihallgatása során azzal védekezett, hogy eddig is így csinálták.

A kárt szenvedett vállalatnak egyébként sem alkalmazási sem építési engedélye

nem volt a szóban forgó épület létesítésére.

Elkeseredett emberek vették körül az üszkös romokat. Alig várták ugyanis, hogy végre elkészüljön az épület, mert ebben lett volna az ebédlőjük, fürdőjük és öltözőjük.

De még ennél is szomorúbb, hogy a tűzesetért felelős személyek 1,2 milliós kárt okozhattak, és az említett szabálytalanságok elkövetésében senki sem próbálta megakadályozni őket. Vagy lehetséges, hogy mások sem voltak tisztában az ilyenfajta melegítés tűzveszélyeivel?

**Török Béla**  
tű. fhdgy.

Ennyi maradt csak meg a fapanel épületből



TOLNAY PÁL:

# AZ ISZTAMBULI OPERAHÁZ TŰZKATASZTRÓFÁJA

A katasztrófa kifejezést legjobban két dátum igazolja: az isztambuli Állami Opera 1969 áprilisában tartotta megnyitó előadását, és 1970. november 27-én leégett. A két közeli évszám nem sajtóhiba, a színház alig 20 hónapos üzemeltetés után – melyet még a meleg nyári hónapok szünete is megszakított – ment tönkre.

Az új isztambuli Állami Operaház építése 1946-ban indult meg, az építkezést komolyabb ütemben 1950-ben kezdték el, tehát kerekén 19 évig dolgoztak rajta. Sokaknak talán szembetűnő, hogy ennyi ideig tartott az építkezés, de az operaházak általában sokáig épülnek. A mi Állami Operaházunk is a pályázat kiírásától számított 11 évig épült.

Az isztambuli operaházban is elsősorban az opera-műfaj képezte a program gerincét, de az elhúzódo építkezések velejárója, a menetközben jelentkező új kívánalmak, többszöri termódóssítással jártak. Így azután nemcsak operaház készült, hanem egész kultúrkombinát, mely magában foglalta a gerincet alkotó operaházat, egy hangversenytermet, külön stúdiószínpadot, gyermekmozit, reprezentatív éttermet és kiállítási galériát.

A színházépületet a fiatal török építész, dr. Hayati Tabanlıoğlu tervezte, aki a korszerű európai építészeti stílust és a színházakkal kapcsolatos ismereteket Hannoverben Graubner professzornál tanulta. Nagyvonalú és igényes, sokoldalúan használható épületet hozott létre. És ami a fennálló témánál a legfontosabb, német mesterétől megtanulhatta a színházépítésre és -üzemeltetésre vonatkozó legkorszerűbb nyugatnémet követelményeket. Ezek a követelmények tudvalevőleg igen szigorúak és céltudatosak.

Tabanlıoğlu igen korszerű tervében bőséges forgalmi méreteket alkalmazott. A rendelkezésre álló ismertető cikk szerint (melyet a nyugatnémet Bühnentechnische Rundschau 4/1970-es száma Willi Ehle tollából közöl, és bőséges képanyagot is ad) a nézőtéri rész a következőket tartalmazza:

- a nagy színházi nézőteret, földszinttel és két erkéllyel, kerekén 1450 néző számára,
- a hangversenytermet 500 ülőhellyel és 250 állóhellyel,
- a kis stúdiószínpadot,
- a 260 befogadóképességű gyermekszínházat,
- a legfelső és a Boszporuszra kilátással bíró kiállítási galériát.

Összefoglalva, ebbe az épületbe kerekén 4000 főnyi közönséget lehetett befoglalni, így mint Isztambul kulturális központja, a legkülönbözőbb művészeti műfajokat szolgálhatta.

Külön hangsúlyozni kell, és ennek a ténynek nyomátékat kell adni, hogy a színháztermet és a hozzátartozó színpadrészt, nyilván utólag, prózai előadásokra is rendelkezésre bocsátották, ami nemcsak a programadás hibáira utal, mert hiszen eltérők az opera-műfaj és a prózai előadás akusztikai igényei, és ráadásul a helytelen szervezeti megoldás, ami ezután végül a színház katasztrófájához vezetett.

A főszínpad maga 24,8 m széles és 23,2 m mély volt. Előtte a zenekar foglalt helyet.

A színpadot a nézőtértől elválasztó biztonsági vasfüggöny és a mögötte levő kétrészes előfüggöny követte a másik zenekari pódiumnak, -1 m-től +3,5 m-ig, a színpadszínhez viszonyított mozgását. Vagyis a biztonsági vasfüggöny e magassági határok között minden esetben ráfeküdhett a zárást biztosító zenekari pódiumra.

Anélkül, hogy a színpadberendezés részleteibe túlságosan bele-mélyednénk, el kell mondani, hogy a főszínpad mellett, jobbra és balra, terjedelmes méretű oldalszínpadok vannak, a főszínpad mögött pedig nagyméretű hátszínpad, melyen a főszínpadra esetenként begördíthető forgószínpad-kocsi van elhelyezve. Az oldalszínpadokon a tolszínpadrendszer ötrészes tolokocsijai számára van hely.

A színpad felsőgépezete teljesen acélszerkezetű, 45 kézi díszlet-húzóval volt felszerelve (60-ig bővíthető), ezenkívül pedig a ma már kissé elavult tekercshorizont berendezése volt. Feltűnő és tűzrendészeti szempontból nem is helyes, hogy az előszínpad-szakaszon, tehát a zenekari pódiumok felett, de a biztonsági vasfüggöny előtt, lógódíszletek elhelyezésére 4 előszínpadi díszlet-húzó is rendelkezésre állt. A főszínpadot záró biztonsági vasfüggöny kettős falú, és színpad felőli oldala keményazbeszt-réteggel volt borítva.

A három mellékszínpad, tehát a két oldalszínpad és a hátszínpad ugyancsak vasfüggőnyvel zárható, de azzal a különbséggel, hogy a két acélflemez-réteg között még salakagyapot hangszigetelő réteg is volt, hogy a rendelkezés szerint a mellékszínpadokon akár az előadás alatt is folyó munka zaját leszigetelje. A jobb oldalszínpad vasfüggönye alulról felfelé zárt, hogy fent ne képezzen akadályt az ott elhelyezett felsőgépezeti húzók számára.

A jelen cikk keretében a biztonsági vasfüggönyök mozgó berendezése látszik a legérdekesebbnek. A biztonsági függönyöket elektromotor emeli fel. A zárási menetet az önsúly ki nem egyenlített hányada biztosítja, és a zárási sebességet hidraulikus fék szorítja az előírt határok közé. A függőnyt nyomógombbal lehetett nyitni, mely a motort a hajtóműhöz kapcsolta. A másik nyomógombbal a féket lehetett nyitni, amivel azután megindult a zárási menet. Veszély esetére külön nyomógomb volt előíranyozva, amely beugrott (reteszelt), tehát nem igényelt a lemenés állandó ujjnyomást), és ez később csak külön kulccsal volt oldható. Ha a vasfüggöny nyitott helyzetét valamely véletlen folytán elhagyta, akkor végkapcsoló jött működésbe, és lámpajelzést adott le. A zárómozgást rövid időközönként csengőhang is jelezte. A fékdósszt és vezérlőáramát a 110 V-os vészvilágítási hálózat táplálta. A színpadi és nézőtéri füstelvezető berendezést hidraulikusan zárták, és veszély esetén önsúlya által kinyílt. Az elektromos áramellátásról csak annyit, hogy azt a városi elektromos mű szolgáltatta a színházban levő transzformátor-állomásra. Hálózati áramkimaradás esetére pedig a hatóságilag előírt vész- és biztonsági világítási akkutelep szolgált; ezenkívül pedig egy 125 kVA-es teljesen automatizált szükségvilágítási Diesel-gépegység volt felszerelve, mely a fontosabb fogyasztóhelyek áramellátására néhány másodperc eltelté után már áramot szolgáltatott.

Mindent összevetve, oly színház készült el, mely minden vonatkozásban – így tűzrendészeti szempontból is – magas színvonalat képviselt.

Joggal merülhet fel a kérdés, és egyben ez képezi e cikknek lényegét, hogyan pusztulhatott el, hogyan lehetett tűzvesz mártaléka, mégpedig annak ellenére, hogy a megrendelő a tűzbiztonság anyagi vonatkozásaiban sem fukarkodott.

Ere a felvetett kérdésre a válaszadást szintén a Willi Ehle leírásában foglaltakkal tudjuk megkísérelni:

„Számunkra elképzelhetetlen esemény az Aida című, egyben megnyitó előadás, óriási díszletmenyiséggel, a kb. 500 számú közreműködővel. A hatalmas, mindenki számára új és ismeretlen színpadi és világítástechnikai berendezések minden ismerete nélkül, begyakorlatlan személyzettel, az Ankarából hozott műszaki személyzet alig néhány próbájával, az előadás művészi és technikai szempontból sűrűdóssmentesen lefolyt – valóban csodálatra méltó hatalmas teljesítmény. Emelést kell tenni arról, hogy ennél az Aida előadásnál különleges lánghatásokat hoztak létre, és külön ki kell emelni, hogy (a mi, tömegforgalmi helyekre vonatkozó előírásainkra gondolva) a színpadon két oldalt 7-7 nyitott lánghmedence volt elhelyezve, egyenként 2 m átmérővel és 2 m magasságban, mindegyiknek közepén 60 cm átmérőjű, fix beépítésű serleggel, mely üvegyapattal volt kítöltve. Mindegyik serlegbe 1/2 liter borszeszt öntöttek, és a díszletváltáskor azt meggyújtották. Mindegyik szemesztől kb. 3 méter magas lánghoszlop jött létre – valóságos tűzijáték nyílt színen!

Ez mindenféle biztonsági intézkedés és az ott jelenlevő tűzoltóság minden ellenvetése nélkül ment végbe.

A színházavató »Aida« első két előadása után a Bolond Ibrahim című színdarab került másorra, sok nyíltszíni változással és kb. 120 világítási hangulattal. Ez az előadás is – most már a prózai műszaki személyzettel – kifogástalanul lejáródott, annak ellenére, hogy ez a személyzet sem ismerte sem az épületet, sem a berendezést.”

És az épület minden korszerűsége ellenére két óra alatt a tűz mártaléka lett. Talán a tűzvédelmi berendezések nem voltak tökéletesek? Nem, és nem ért, ha ezt a berendezést még néhány szóval ismertetjük. A négy biztonsági vasfüggönyről már említés történt, de még meg kell említeni, hogy vész esetén mind a négy vasfüggőnyt központi helyről, közösen le lehet bocsátani.

A záporberendezés két, egyenként 22,5 m<sup>3</sup> víz befogadóképességű magastartályal volt felszerelve, és azonkívül 2×125 m<sup>3</sup> úrtartalmú és a városi hálózattól kiapadhatatlanul táplált tárolómedence is rendelkezésre állt. A záporberendezés 11 csoportra volt osztva, távműködtetett szelepekkel és egyenként két vészindítóval és két kézi működtetővel. Az épületben, 100 tűzcsapszékény volt, sugárcsővel is felszerelve.

A gyors kézi beavatkozásra 10 db 50 kg-os és 20 db 6 kg-os poroltókészülék és 10 haboltókészülék szolgált a biztonságot. Tehát az igen szigorú előírásoknak nemcsak kötelezően, hanem igen bőkezűen is eleget tettek.

Közönség- valamint létesítmény-védelmi szempontból indokolt, de szükséges is, hogy a szerencsére emberáldozatot nem kívánt katasztrófa okát részletesebben megvizsgáljuk.

Ebben ismét Willi Ehlenek a Bühnentechnische Rundschau 1/71. számában megírt második cikkére kell hivatkoznunk. Ehle a tüzeset után nyilván elutazott Isztambulba, hogy értesüléseit közvetlenül a helyszínen szerezzze.

Leírásából a következő tájékoztatást meríthetjük. Miként a cikk elején is közöltük, a végzetes előadás 1970. november 27-én zárta le az új és az isztambuliak által nagyon megkedvelt „kulturpalota” sorsfejezetét. Miként a megnyitó előadáson, a 20 hónapi üzemeltetés során sem változtattak azon az európai viszonyok között nem ismert gyakorlaton, hogy mindkét műfajnak külön egyenrangú „műszaki vezetője” van (kik azonban a valóságban nem műszakiak voltak, hanem díszlettervezők), és hiányoztak a kielégítő szakmai minősítésű műszaki színpadvezetők.

A végzetes előadás a Boszorkányvadászat című művet játszották. Az előadás egy díszletben játszódott. Ennek 3. jelenetében ellenfényű hatásvilágítást alkalmaztak árnyékhatások létrehozására. A szükséges fényvetőt vagy fényvetőket a felsőgépezetbe bekötve és magasra húzva alkalmazták. E jelenet alatt a színpad felső részéből zsarátnokok hullottak a színpadra, a közönség a mesejáték alapján ezt szép scenikai hatásnak értelmezte, nevetett és tapsolt. Csak amikor a gerendás mennyezetet ábrázoló díszlet is lángholva lezuhant, akkor ocsúdtak képzelt világukból, és a bőven méretezett 10 földszinti, valamint az erkélykijáratokon, belső közlekedési utakon fegyelmetlenül elhagyták az épületet. Komolyabb sérülés nem történt, csupán egy néző szenvedett könnyebb sérülést.

A tűz keletkezésének okát ma még nehezen lehet megállapítani. Ehle cikkének megjelenésekor a tudományos vizsgálat eredménye még nem vált ismeretessé. Csak az állapítható meg, hogy a színpadrész a bal oldalszínpad és a hátsószínpad kivételével, valamint a nézőtéri rész teljesen kiégett. A tűz terjedésére nézve megdöbbentő, hogy a proscenium-falsíktól kb. 60 m távolságra levő főhomlokzatig minden a lángok martaléka lett. A lángok a karcsú betonrácscsba helyezett üvegablakozaton is kicsaptak. A tűz után megállapítható volt, hogy a zsinórpadlás a napi szükségleten felül túlon túl meg volt terhelve. A két műfaj műszaki személyzete a lógódíszleteket vállvetett gondatlanságból vagy kényelemszeretettel nem a bőségesen méretezett és elektromos felvonószerkezettel kiszolgált lógódíszletraktárban tárolta, hanem azokat a felsőgépezeti gépi és kézi húzókkal a zsinórpadlásra felhúzta. Így ott becslés szerint 12–15 tonnányi tűzterhelésnek megfelelő díszlet zsúfolódott össze.

Biztonsággal azt lehet megállapítani, hogy az ugyancsak ebben a magasságban elhelyezett és ellenfény céljait szolgáló fényezőre idézte elő a zsúfolt zsinórpadlás tüzeit. Hogy ez miként történhetett, az áram névleges feszültségének az esti órákban való emelkedéséből, sztatikus elektromos feltöltődéséből-e, az még tisztázatlan. Ehle beszámolója nem említi, volt-e a színházban lángmentesítés. Már tapasztalatszerzés okából is érdekes volna ennek az adatnak ismerete, annak elenére, hogy éppen a gyakran besodort és kisodort lógó textildíszletek lángmentesítésének hatékonysága erősen vitatható. A keletkezés után a sok-sok felesleges, és mondjuk ki, felelőtlenül a zsinórpadlásra elhelyezett lógódíszlet gazdag tápanyagot szolgáltatott a lángok terjedéséhez. A kenderkötélekkel a díszletartókra erősített díszletek lángholva zuhantak a színpadra, ott pedig a tűz gyorsan továbbterjedt.

A tűz után meg lehetett állapítani, hogy a jobb oldalszínpad és a főszínpad nézőtér felőli biztonsági vasfüggőnye nem volt leeresztve, sőt a hajtó kötéldebokan megállapítható, hogy csak három menetnyire futott le a kötél a dobrol, tehát nem működtették a vészkioldót, hanem csak a rendes üzemi lebecsátó szerkezetet és ezt is csak rövid ideig.

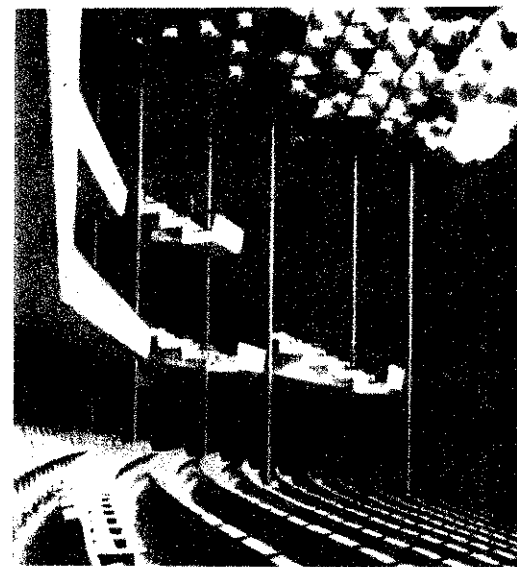
A záporberendezés 11 hálózati csoportja közül a török műszaki alkalmazottak elmondása szerint csak három hálózatot hoztak működésbe, és pedig a hátsó, a jobb és bal oldalszínpad vasfüggőnyeinek esőztető berendezését (a jobb oldali vasfüggőny nem is volt zárva). A nagyszínpad záporberendezését nem is működtették. De a fali tűzcsapokat sem működtették, sem a szép számú por- és haboltó kézi készülékeket.

A legfontosabb vasfüggőnyt, a nézőteret a színpadtól elválasztó biztonsági vasfüggőnyt le sem lehetett volna eresztetni, mert a vasfüggőny alatti teret díszletek torlaszolták el. Ezzel szemben nyitva voltak a színpadi füstelvezető nyílások, és a magas színpad kürtőhatást fejtett ki az égő díszletek számára.

Csak a színpadtérben igen nagy mennyiségű tűzterhelés volt, így a 680 m<sup>2</sup> alapterületű színpadi fapadló, a meg sem határozható, csak felbecsülhető díszletmennyiség, a kézi díszlethúzó kb. 500 kg súlyú kenderkötéle stb.

Az előadás alatt sem színpadtechnikai dolgozók, sem tűzoltók nem tartózkodtak a színpadon, az elősíetők néhány műszaki dolgozó megzavarodott, inkább a színpadi pódiumok reteszelésére gondoltak, mint a tűz oltására és tűzszakaszok lezárására, a nagyszínpadi záporberendezés megindítására.

Mit érnek még a legcélsebb elgondolt tárgyi berendezések, ha csődöt mond az ember, az emberi szervezés és helytállás? Ez a cikk nem kíván bírálatot mondani, mert a közvetlen tapasztalat hiánya és



A nézőtér eredeti állapotában

csupán két folyóirati szakcikkre való támaszkodás még nem látszik elegendőnek tárgyilagos bíráló vélemény kialakítására. Még maga a tűz keletkezésének oka sincs feltárva, a helyszínen járt tervező is csak azt láthatta eredetiben, amit a fényképfelvételek is mutatnak, a teljes pusztulás képét.

A magunk részéről a katasztrófából tanulságot vonhatunk le, elsősorban az ilyen válságos esetekben tanúsítandó emberi magatartásra, az emberi lélek jelenlétére és az ember ez irányú lelkiismeretes kioktatására nézve. De elsősorban a szervezés fontosságára, ami talán korunk technikai fejlődése közepette felesleges utalásnak hathat, de a jelen példa mutatja, hogy nem elég a technikai berendezésre hagyatkozni, a legfontosabb tényező mindenütt és mindenkor az ember, aki a berendezést irányítani nemcsak képes, de köteles.

A kiégett nézőtér egyik része a beszakadt tetővel



Igy festett az épület a tűzkatasztrófa után



# KEZEBEN AR AZ ELZÁRÓZI

Az időpont 1971. november 12. A színhely a budapesti Rozmaring Tsz Patakhegyi út 83. sz. alatti modern üzemi konyhája volt.

Idézet Tomcsányi Lászlóné szakácsnő tanúvallomásából:

...a tálalás megkezdése előtt Nagy Gézáné konyhavezetővel megbeszéltük, hogy a konyhai nagytűzhely olajtűzelésével leállunk, hogy azon a heti tisztítási és takarítási munkákat Mandl István, a Rozmaring Tsz dolgozója elvégezhesse. Ezután... a konyhai nagytűzhely olajadagolójának lángszabályozóját elzártam, majd Nagy Gézáné a kézi elzárót zárta le, és ezután az égőfej alatt a padozattól 10 cm magasságban szerelt elzáró szerelvényt akartam lezárni. Az elzárószelepet először balra fordítottam, de ekkor a szelep a kezemből maradt."

A továbbiakban elmondotta, hogy emlékezete szerint mindössze egyet fordított a szelepkereken, s az nem volt fixen rögzítve. Az olaj ömlése közben megkísérelte visszarakni a szelepet, azonban megijedve a tűztől, leejtette.

## Az oltás

A tűz rövid idő alatt áterjedt az előkészített ételekre, zsírokra, a munkaasztalra, valamint a konyhában levő berendezések éghető részeire, a polcokra, tálalóasztalokra, az elektromos vezetékekre és azok szigetelésére is. A lángok a szomszédos tálalót, valamint az étterem berendezéseit is veszélyeztették.

Mandl István László villanyszerelő — vallomása szerint — éppen egy villanykapcsolót szerelt fel az ebédlőben, amikor sikítást hallott. Hátranézett, és észrevette a tüzet, valamint hogy a konyha vezetője egy porralöltöt tart a kezében. Ő is magához vett egy kézioltót, és a konyhához szaladt. A helyszínen azonban sem a konyhavezetőnél, sem pedig a nála levő készülék nem volt működőképes. Ezért másik készülékért szaladt, de útközben eszébe jutott, hogy bizonyára nem értesítették még a tűzoltókat.

Az ebédlővel egy épületben levő telefonközpontból — felszólítására — a kezelő 11.44-kor jelentette a káresetet, Mandl pedig házitelefonon értesítette a rendészeti vezetőt.

Ezt követően a földszinti portán végrehajtotta a feszültség-mentesítést, lezárta a napi tartályból a konyhába vezető olajvezeték főcsapját, majd visszasielt a konyhába, hogy az oltásban segítkezzen.

Az időközben odasietett kb. 20 dolgozó kézioltókkal, majd kerti locsolócsapról szerelt 2 db gumitömlővel fékezte meg a tüzet, s a bútorokat meg a berendezési tárgyakat is kimentették a veszélyeztetett helyiségekből.

Az első állami egységek 11.57-kor érkeztek ki, ekkor lényegében már nem volt lánggal égés, csak itt-ott parázzlottak még a polcok és ajtótokok.

## Mit talált a szakértő?

A budapesti parancsnokság szakértőt vett igénybe a pontos keletkezési ok tisztázására. Úgy gondolom, feltétlenül érdemes részletesebben is ismertetnem a szakértői jelentés néhány megállapítását, minthogy bizonyára jó néhány helyen okulhatnak belőle.

A szakértő mindenekelőtt azt kifogásolja, hogy a berendezés gyártásakor még érvényben volt 9901—63-as szabványban előírt nyomáspróbát elvégezték ugyan, de a tüzelő berendezések előtti elzáró szerelvények ekkor még nem voltak felszerelve.

A továbbiakban rámutat, hogy a szőben forgó berendezést nem látták el hőhatásra önműködően záró, beépített szeleppel, ami az égőket és a fixen beépített vezetékzszakaszt összekötő flexibilis vezeték jelenléte miatt lett volna szükséges.

A próbaképpen leszerelt egyik elzárószelepről a következőket állapította meg:

A szeleptányérra erősített tömítőanyag nem olajálló, a szelepház és a szeleptest érintkezésénél felhasznált pedig fiber.

A pótlólag leszerelt átmeneti elzárószelep szétbontását követően az is kiderült, hogy a szeleptányéron levő tömítőanyag a

puha guminál is lágyabb, majdnem teljesen csónyos állagú lett az olaj hatására.

A tömítőanyag a használat, valamint a olajhatás következtében teljesen szétdarabolódott, s így nem is lehetett alkalmas az olajáramlás megakadályozására. Jelölmező a szétesés mértékére, hogy a tömítőanyag mintegy 30%-a átesett a szeleptányér túlsó oldalára.

Ezután leszögezi, hogy egy ilyen szeleptest menetes részét szakszerű szerelés esetén villáskulccsal húzzák meg. Minthogy a meghúzás kb. 4—5 mmp forgatónyomatékkal történik, s a szeleptest mozgására szolgáló kézikerekek átmérője 55 mm, a szeleptestnek csak akkor lehetett volna ki csavarodnia, ha a kézikerekekre 80—100 kg forgatóerő hatott volna. Ilyen erő kifejtésére viszont messze meghaladja egy ember fizikai képességét.

Hogy nem véletlen jelenségről volt szó, azt a szakértő azzal is igazolta, hogy próba során másik szétcsavarható szerelvény is talált.

Emellett azt is erősen valószínűsítette a szakértő, hogy a berendezés több részénél olajcsepegés is bekövetkezett.

A tűz keletkezésének közvetlen okaként azt jelölte meg a szakértő, hogy amikor az égő olajellátását megszüntették, abban a tűz még 60—100 mp-ig tovább éghetett, minthogy elpárologtatós rendszerű volt az olajégő.

Ezt követően, mivel fordítva csavarták meg a kézi elzárót, s az kicsavarodott a helyéről, a keletkező nyíláson kb. 100—120 cm magasba fellövellt olajat az égő lángok ellobbantotta.

Megjegyzi azonban, hogy az olajlánya kialakítása esetén is még hosszabb ideig akadhata volna az égőnek meg a tűz helynek olyan részei, amelyek hőmérsékletük a rájukfröccsent olajat lángra lobbanthatta volna.

A tapasztalt szabálytalanságokból egy részét azt a következtetést vonta le a szakértő, hogy célszerű lenne a 9901—70-es szabvány életbe lépése után megépített olajtűzelő berendezések és a hozzájuk tartozó kiszolgáló olajellátási rendszerek felülvizsgálata. (Megjegyezzük, hogy az említett berendezés 1971. július 5. óta működik, az új szabvány viszont augusztus 1-én lépett hatályba.)

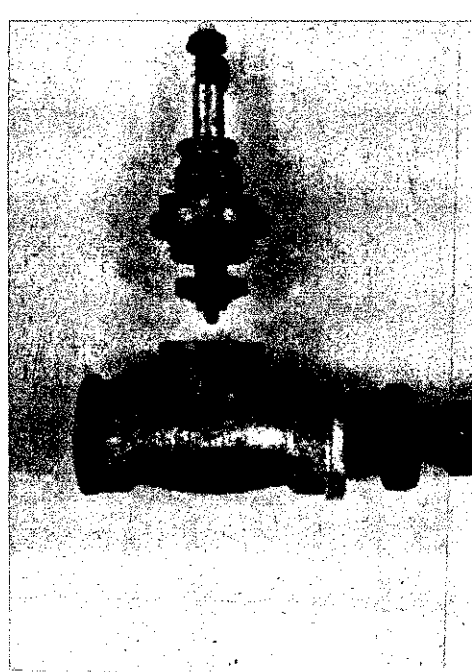
Ugyanakkor javasolja, hogy a tüzelő berendezés és a fűtött berendezés ún. melegtartó pontjaitól mérve bizonyos védőtávolságot állapítsanak meg az elzáró szerelvények helyének meghatározásakor, még hozzá az olajömlés várható irányainak figyelembevételével.

T. F.

Ez volt a kárszínhely



Ama bizonyos elzárószelep





# „Civil” a tűzoltó-parancsnokságon

Gyermekkoromban mindig nagy szenzáció volt számomra, ha tűzoltási bemutatót láthatam.

Hatalmas házfal ég a sportpályán, vezényszó hallatszik, gyorsan tekeredik a tömlő, amit sisakos, baltás emberek utva szerelnek össze, az első már célozva tartja is a csővégét, a tűz makacsul ellenáll, ereje gyengül... és végül nagadja magát. Így élnek emékezetemben ezek a gyakorlatok.

Szirána víjlog, piros kocsik zúgúdanak. Már felnőtt fejem el egy pillanatra arra gondok – vajon hova sietnek?... Azután mindezt elfelejtve megyek tovább. Mint bármely más „civil”.

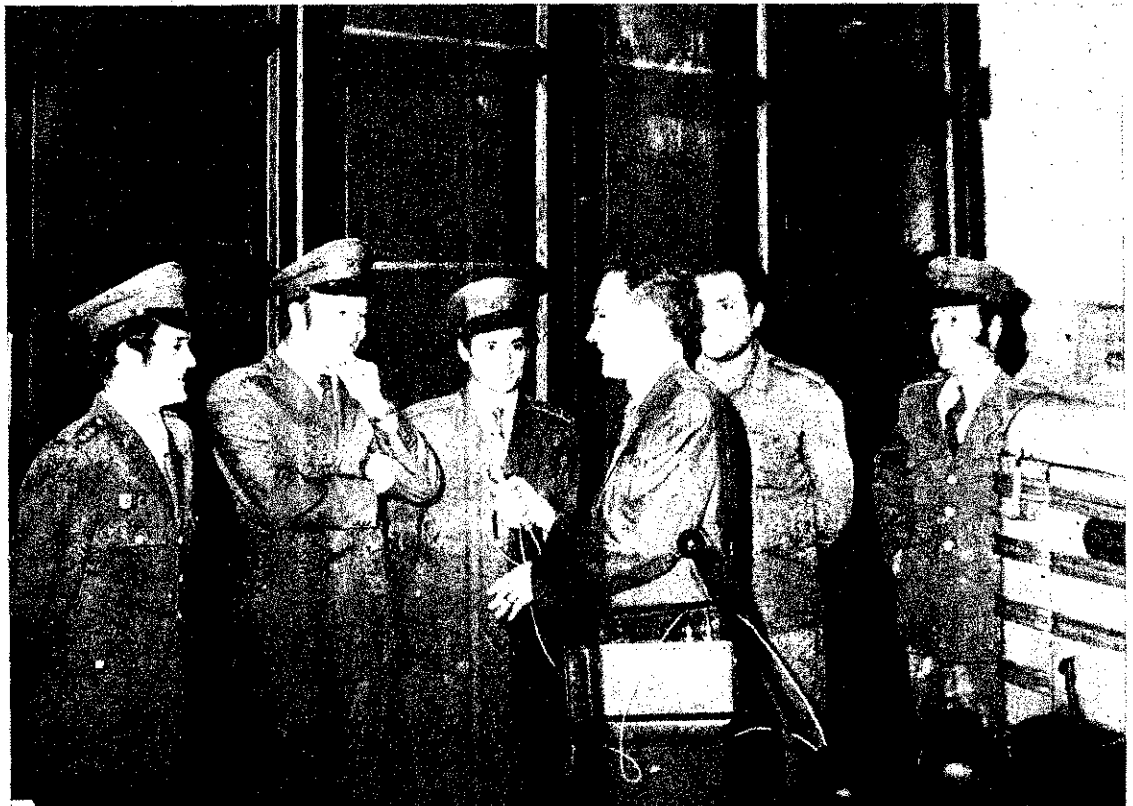
Láttam oktatófilmeket, részt vettem tűzrendészeti előadásokban, olvastam színes riportokat a „vörös kakassal” viaszodókról, de magukkal a tűzoltókkal még sohasem beszélgettem.

Ott ültek velem szemben a III. kerületi parancsnokságon. A kíváncsiság vezetett hozzájuk. Érdekelt, hogy mit jelent neknek a fiatal embereknek ez a szakma. Persze, ilyen könnyű, súlyos szavakkal nem lehet rögtön kirukkolni, s ezért először a „szakmai titkokról” kíváncsiskodtam. Riadókról, vezényszavakról, gépekről, technikákról.

Pár perc múlva már valóságos kis „tűzoltó-szótáram” volt. Beszállni a fecskendőbe = beülni az autóba, „Szerre fel” = szálljanak be a kocsiba, átrán rendszeresített szállítóeszköz = tűzoltólift – így forlítottuk le közös erővel a szakifejezéseket a laikus nyelvemre.

Tudom, hogy mulatságos dolog a szakember számára, ha „civil” a szerző hallatán olmi súlyzóra gyanakodik, mellyel a tűzoltók erősítik izmaikat, de sebjaj! Az én csodálkozásomtól oldódott a hangulat, alakult a beszélgetés ez szükséges közvetlen léghő.

A magnó tokjában feküdt az asztalon, egyelőre korai lett volna bekapcsolni. A mikrofon előtti beszélgetésig még csak mindent szerettem volna megtudni beszélgetőpartnerimről. Például: mióta dol-



goznak; hogyan estek át a tűzkeresztségen, és félnek-e a tűztől?... Kérdéseim felsorolásával azonban nem akarom untatni az olvasókat.

Talán érdekesebb számukra – hogyan dolgozik a rádióriporter azzal a kis masinával, amit „Stellavox”-nak hívnak.

Lementünk a szertárba, mert ha már „tűzoltóéknál” voltam, akkor nem távozhattam tőlük szirénahang nélkül. Elvonultam a terem sarkába, feljigogott a szirána, én meg gyorsan befedtem a kezemmel a mikrofont. Ezt a hangot nem neki, hanem az utcai forgalomnak szánták!... A hangerő-mutató majd kiugrott az üveglap mögül. Megpróbáltam még egyszer. A felvétel csak nem sikerült, így hát meg kellett elégednem a Volga gépkocsi szirénájával. Ez ugyan nem volt „az igazi”, de jól hangzott.

Elkezdtük azt a beszélgetést, amelynek már a mikrofon is „fültanúja” volt, és amely közben számomra érdekes sok-sok témáról esett szó.

Megtudtam például, hogy a tűzoltó-elnevezés tulajdonkép-

pen nem is pontos, mert – ahogy Takács Géza főhadnagy elsorolta nekem – a tűzoltó nemcsak olt, hanem bűvár is, segít a közlekedésben, kompresszort kezel, talajvizet szivattyúz a pincékben... és még mi mindenhez kell értenie!

„Sportol is!” – tette hozzá Vízvári István szakaszvezető, aki 1971-ben a nemzetközi tűzoltóversenyen a győztes szovjet legénység mögött második helyen végzett magyar csapat tagja volt.

Kezdtém már érteni, hogy miért érdekli őket ez a munka. Hiszen éppen azt a férfias romantikát találják meg benne, amiről a kis srác is álmodzik, amikor a „Mi lesz-e, ha nagy leszel?” kérdésre így válaszol: „Tűzoltó!”

Dervaderics István őrmester szinte költői szavakkal beszélt a tűzoltó-bűvár munkájáról. Azután hozzátette: „Nálunk is szívesen látnánk a tűzoltópályát választó fiatalokat!”...

Eljátszottam a gondolattal – jönne az a fiatal tűzoltónak, ha látja, hogy változatos, izgalmas munka meg tisztessé-

ges fizetés vár rá, de hát ez a kívülálló számára veszélyes szakma.

Dervaderics István őrmester kiigazított: „Nem szakma, hanem hivatás”.

Takács Géza főhadnagy pedig így válaszolt a megjegyzésekre: „Veszély van, de annyit gyakorlunk, és úgy vigyázunk egymásra, hogy ritkán fordul elő baleset, sérülés. És mindig akad, aki segít a másoknak!”

Szakszerűen így köszöntem a búcsúzáskor – „Erőt, egészséget!”

A Kisköruton szirénázó „piros autóval” találkoztam. Akkor hirtelen eszembe jutottak Takács Géza főhadnagy és Dervaderics István őrmester imént idézett szavai.

Ugy érzem, hogy amíg ezek a szavak szívből jönnek, és a gyakorlat támasztja alá igazukat, addig a tűzoltó a siker reményében veheti fel a harcot a bajjal. Ezt tudni jó érzés nekünk, „civilnek”.

GAZDY DÉNES  
rádióriporter

# NE BÍZZA A VÉLETLENRE!



Az éghető anyagok közül a fa és a textíliák könnyen válhatnak a tűz martalékává.

A LANGMENTESÍTÉS CÉLJA, hogy megakadályozza az éghető anyagok könnyű meggyulladását és elégését. A lángmentesítés – vagyis az égésgátló anyaggal történő tartósítás – igen nagymértékben csökkenti a tűzveszélyt, mivel gátolja a láng terjedését, valamint a fa és a textilanyagok gyulladáspontra való felmelegedését.

A felületen kialakuló védőréteg alkalmas a levegő (az oxigén) nagyobb mérvű és huzamosabb ideig tartó távoltartására.

Az általunk alkalmazott korszerű módszerek és anyagok hatására az említett anyagok égése csak jelentéktelen, utánizzásuk pedig minimális lehet.

**A LANGMENTESÍTÉS ERŐSÍTI A TÁRSADALMI TULAJDON VÉDELMÉT, ÉS AKADALYOZZA NAGY ANYAGI VESZTESEGGEL JÁRÓ TŰZKÁROK BEKÖVETKEZÉSEIT!**

Szíves megrendelését a munkálatok időrendben történő elvégzése céljából mielőbb várja a:

**TŰZOLTÓKÉSZÜLÉK KTSZ**  
Budapest VIII., Szigetvári u. 10(x)



# Ezúttal Dunaszekcső



Baranya megyében már évek óta az igényekhez mindjobban igazodó versenymozgalom folyik az önkéntes tűzoltótestületek között. A részvétel nem ró az általánostól eltérő új tennivalókat a testületekre, „csupán” arra ösztönöz, hogy a legalapvetőbb feladataikat az átlagosnál magasabb szinten hajtsák végre.

Megegyék sajátossága, hogy számos apró községe van. Ezért a megyei tűzrendészeti bizottság — figyelembe véve a javaslatokat — úgy határozott, hogy három kategóriában értékeli a teljesítményeket. (A legkisebb községek az I., a közepesek a II., míg a nagyobb lélekszámúak a III. kategóriába kerültek.)

A nyújtott teljesítményért az értékelő bizottság azonos pontszámot adott mindhárom kategóriában, az azonos pontszámért viszont mennyiségileg — esetenként minőségileg is — több, illetve magasabb szintű munkát kellett elvégezni.

A járási tűzrendészeti bizottságok értékelői kategóriánként külön is megállapították a helyezések sorrendjét. Ennek megfelelően a megye öt járásában a következő testületek érték el járási első helyezést:

I. kategória: Endrőc (szigetvári j.), Kővágótötös (pécsi j.), Tormás (sásdi j.), Nagybudmér (mohácsi j.), Vejtő (siklósi j.).

II. kategória: Palotabozsok (mohácsi j.), Baranyajenő (sásdi j.), Mozsóg (szigetvári j.), Nagyharsány (siklósi j.), Egerág (pécsi j.).

III. kategória: Sásd (sásdi j.), Siklós (siklósi j.), Pécsvárad (pécsi j.), Dunaszekcső (mohácsi j.).

A megyei tűzrendészeti bizottságra hárult az a feladat, hogy a járási első helyezettek teljesítményét saját értékelő bizottságaival ellenőriztesse, s az elért pontok alapján kategóriánként megállapítsa a győztest.

Jelentéseik alapján a megyei tűzrendészeti bizottság a következő testületeket minősítette kategóriája első helyezettjének:

I. kategória: Vejtő, II. kategória: Egerág, III. kategória: Dunaszekcső.

A három megyei győztes teljesítményét

összevetve a megyei tb Dunaszekcső testületének ítélte a megye két tsz-szövetsége által adományozott csapatzászlót, illetve a jogot annak egy évi megőrzésére.

A versenyfelhívás különben 1971-ben a korábbinál is nagyobb visszhangra talált testületeink körében. A megyei kategóriagyőztesek ugyanis egy-egy Zsuk-fecskendő nyerhettek.

Az ünnepélyes értékelésre és a díjkiosztásra 1971. november 20-án a dunaszekcsői művelődési házban került sor. Botz Lajos községi tanácselnök megnyitja után Beszik Lajos, a testület elnöke adott tájékoztatást a dunaszekcsőiek tevékenységéről. Ebből röviden kiemelem, hogy a rendes napi feladatok példamutató végrehajtásán túl nagy sikert aratott tűzrendészeti kiállítás is rendeztek, s ezt 1200-an tekintették meg. A legutóbbi évek kimagaslóbb testületi eseményeit megörökítő kisfilmjük is tetszést aratott.

A megyei tb nevében dr. Schaffhauser István, a megyei tanács igazgatási osztályának vezetője foglalta össze a versenymozgalom eredményeit. Mint hangsúlyozta, a mozgalomban részt vett, de helyezést nem elért számos testület is hasonlóan munkálkodott, mint a győztesek, amiről a pontszámok is tanúskodnak. (A benevezési arány csaknem 100%-os volt.)

Ezt követően Vértes Tibor, a megyei tanács titkára, a tb elnöke díjakat és okleveleket adományozott a mozgalomban kiváló teljesítményt nyújtott testületeknek és önkénteseknek.

Az ünnepek egyik legkedvesebb eseménye volt, amikor a csapatzászló korábbi őrzője, a pécsváradai önkéntesek átadták a zászlót a dunaszekcsőieknek.

A mostani versenymozgalom ezzel lezárult, és így újból a megyei tb-ra vár az a feladat, hogy a tapasztalatokat figyelembe véve új versenyfelhívást bocsásson ki.

DUKITS KAROLY  
tű. alez.

**VIZSZINTES: 1. AZ ÜZEMEK, GYÁRAK ÉPÜLETEI — ALAPRAJZILAG — NAGY RÉSZBEN ILYENKÉNT. 13. Izmos. 14. Rakja. 15. Tetőfedő anyag. 16. Az összekötés szava. 17. Kócsoló. 18. Jut neki. 20. Egy kis zizegés! 21. Kicsinyítő. 22. Rag. 24. Földaritka alkalmazott. 25. Azonosak. 26. Szabószerszámok. 28. Fél trikó! 30. Alakja. 33. Göreb. 36. Napszakok. 37. Túl, betűl. 39. Rizspálinka. 40. Hangtalan kezű! 43. Nem szórakoztatja, visszafelé. 44. VÍZSZ. 60. FOLYTATÁS. 49. Logaritmus, röv. 50. Fél város! 51. Műveltető képző. 52. Favágó szerszám. 53. Kötőszó. 56. Színésznek lehet. 60. AZ ÉPÜLETEK ALAPRAJZA NAGYBAN BEFOLYÁSOLJA EZEKET (folyt.: vízsz. 44.).**

**FÜGGŐLEGES: 1. Népek. 2. Idegsejtjeire hat. 3. Nem szép tulajdonság. 4. Y. S. 5. Győrtek szurkolnak érte. 6. Körülhatárolt rész. 7. Agyban „fészkelhet”. 8. Nem vidám. 9. Űrmérték röv., vissza. 10. Gergely Pál 11. Nyári házikó. 12. Erre épül a ház. 17. Rag. 18. Szovjet folyó. 21. Régies kijárat. 23. A szünetes napi édességek. 25. Üzent. 26. Országos szervünk röv. 27. Mint 21. 29. Azonosak! 31. Ezen illat. 32. eeee. 34. Mint 50. 35. Idegen nagynéni, magyarul is használatos. 38. Bizonyos űrtartalma. 41. Esztendő. 42. Most is van belőle. 45. Peer Gynt anyja. 46. Az egészséges ital.**

## FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13				4					15		
16				17					18		19
20			21						22	23	24
		25		26				27	28	29	
30	31			32				33		34	35
36						37	38			39	
40						44			42		43
	44			45		46		47	48		
49			50			51			52		53 54
			55		56	57			58		59
60											

47. Vissza: község. 48. ZSI. 49. LEHETNEK ILYEN ALAPRAJZÚ ÜZEMI ÉPÜLETEK IS (nagy nyomtatott betűkhöz hasonló, zárt betű: U). 54. Vízivövény. 55. Zamat. 57. Hangtalanul zár! 58. P! 59. Keresztül.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., 44., 60. és függ. 49.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: üzemekben, gyárakban vannak ilyen épületek is.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1972. január 28.

K. I.  
Figyelem! A havi megfejtéseket még külön is pontozzuk, és év végén a legtöbb pontot elérőknek értékes jutalmat adunk.

A 12. számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő: IPARI ÉPÜLETEK TÜZEINEK ÖLTÁSA; IPARI ÉS IVÓVÍZ; IPARVÁGÁNY; TÜZOLTÁSI.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: SUGAR.

Könyvjutalmat nyertek: Szénássy Mihály, Debrecen; Kecsmárik Ágnes, Budapest; Varró Imre Budapest.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata  
Szerkeszti a szerkesztő bizottság, Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII.  
Szentó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-140; Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság.  
Felelős kiadó: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108.

71.4430/2 — Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre.

Index 25 804

**TŰZVÉDELEM**



# Tűzoltó- könnyű- búvárok

Szép, de igen nagy körülményt igénylő feladatra vállalkoztak a Nemzeti Szabadkikötő tűzoltó-parancsnokságának azok a beosztottai, akik könnyűbúvárokként is beavatkoznak káresetek alkalmával.

A fizikai adottságokon, a kellő bátorságon no meg a szükséges felszereléseken kívül rengeteg gyakorlás szükséges ehhez.

Képriportunkban egy ilyen gyakorlat

néhány mozzanatát örökítettük meg. A sportuszoda műgórómedencéje volt a színhely. Mint képeinken is láthatják, a beöltözéstől a merülésig, a személy- és tárgymentéstől a vontatásig a hideg vízben is alaposan megizzadtak.

Az új évben szeretettel várják azoknak a tűzoltó elvtársaknak a jelentkezését, akik kedvet éreznek a könnyűbúvársághoz, és meg is felelnek a követelményeknek.

FOTÓ: DIÓSSY FERENC



A BM Tűzrendészet Országos Parancsnokságának szakfolyóirata  
XXIV. évf. 2. sz. 1972 február

## MŰHELYLÁTOGATÁSON

(RIPORT A 12-13. OLDALON)





A szerkesztőség tagjai és a meghívottak előtt felolvasták a miniszteri parancsot

# JUBILEUMI ÜNNEPSÉG

A Magyar Rendőr megjelenésének 25. évfordulóján, 1972. január 6-án a Belügyminisztériumban jubileumi ünnepségre került sor. Ezen részt vettek a Magyar Rendőr munkatársai, a lap szerkesztő bizottságának tagjai, a Zrínyi Nyomda képviselői, a belügyi előjárók és a meghívott vendégek.

Az eseményen részt vett Benkei

András, a KB tagja, belügyminiszter, Rácz Pál rendőr vezérőrnagy és Galambos József rendőr vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettesek, Borgos Gyula rendőr vezérőrnagy, a miniszteri titkárság vezetője, Anda János, a BM Pártbizottság első titkára, dr. Honti János, a KB munkatársa, Gábor

Pál, a MUOSZ Oktatási Központ

igazgatója, az MT Tájékoztatási Hivatal képviselője és Bolgár Imre, a Zrínyi Nyomda igazgatója, valamint a belügyi társlapok főszerkesztői.

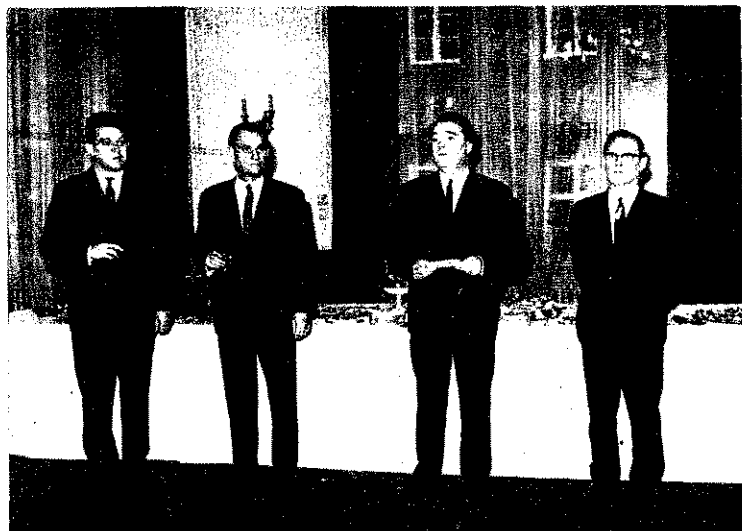
Az ünnepségen kihirdették a belügyminiszter elvtárs díszparancsát, majd ezt követően Benkei András belügyminiszter kitüntetések és jutalmakat adott át. Ez-

után a belügyminiszter elvtárs fogadást adott a meghívott és berendelt elvtársaknak, ahol pohárköszöntőt mondott:

„A felszabadulás után megjelenő első belügyi sajtótermék – a Magyar Rendőr alapításának negyedszázados évfordulóját ünnepeljük. Ha fellapozzuk a Magyar Rendőr korabeli, azóta már meg-



Benkei András belügyminiszter elvtárs jutalmat ad át Tóth Lajos nyomdai dolgozónak



A jubileumi megemlékezést követő fogadáson a belügyminiszter elvtárs pohárköszöntőt mondott

sárgult példányait, végigkísérhetjük rendőrségünk és a belügyi szervek negyedszázados történetét is.

A lap negyedszázada hűséges krónikása a belügyi szervek munkájának. A cikkek és a fotók a Belügyminisztérium és szervei életének minden jelentősebb eseményét megörökítették. Ezekből végig lehet követni azt a nehéz munkát, amelyet a belügyi szervek végeztek hazánk közrendjének, közbiztonságának védelmében. A Magyar Rendőr szerkesztői és munkatársai legyenek büszkék arra, hogy egy ilyen nagyszerű ügynek lehetnek a krónikásai. Gyakorlatilag hétről hétre a Belügyminisztérium történetét írják.

Szép és megtisztelő, de egyáltalán nem könnyű a feladata a kommunista újságírónak. A nyomtatott szó erejével időről időre állást kell foglalni fontos politikai kérdésekben, eseményekkel, feladatokkal kapcsolatban. Alapos politikai és szakmai felkészültséget, élettapasztalatot és nagy felelősségérzetet követel ez a munka! Mi egyáltalán nem titkoljuk, hogy sajtónkat a pártosság jellemzi. A párt politikáját, a munkásosztály, a dolgozó nép érdekeit kell szolgálnia a sajtónak. Mindannyiunkat jóleső érzéssel tölti el az a tudat, hogy a Magyar Rendőr a negyedszázad folyamán mindvégig igyekezett eleget tenni ezeknek a követelményeknek. Pártos, kommunista újság volt, mert az országépítő célok megvalósítására, a szocializmus vívmányainak védelmére mozgósította a személyi állományt.

Legyenek hűségesek a jövőben

is a kommunista és a haladó sajtó hagyományaihoz! Gyarapítsák politikai és belügyi képzettségüket, újságírói szakismereteiket. Ne feledjék azt, amit Kádár elvtárs mondott a sajtó munkatársainak a közelmúltban tartott aktívaértekezletén: »Politikánk elveiből következő tennivalókat mindig a konkrét helyzetekben kell magyarázni, megmutatni, hiszen a politikai kérdések természetéből következő, hogy különböző helyzetekben másként, más módon védődnek fel.« A Központi Bizottság 1969 novemberi és pártunk X. kongresszusának határozatai hosszú időre megszabták feladataikat. Nagyszerű hivatást teljesít a Magyar Rendőr, amikor a határozatokból adódó feladatok megvalósítását elősegíti.

A fegyveres testület sajtójának dolgozója nem képletesen, hanem a valóságban: tollal és fegyverrel áll helyt a dolgozó nép rendjének védelmében. Tollal mint újságíró, fegyverrel mint belügyi dolgozó, mint rendőrtiszt. Soha ne feledkezzenek meg arról, hogy e kettős hivatás mire kötelezi önöket!

A negyedszázados évforduló alkalmából jó egészséget, eredményes munkát, további sikereket kívánok a Magyar Rendőr szerkesztőinek, munkatársainak, s a lap előállításában részt vevő valamennyi elvtársnak!

A jubileumi ünnepséget követően Benkei András belügyminiszter elvtárs megnyitotta a belügyi sajtó negyedszázados évfordulója alkalmából a BM Központi Klubban rendezett jubileumi kamarakiállítását.



A Magyar Rendőr negyedszázados jubileuma alkalmából kiállítás nyílt a BM Központi Klub kamaratermében



Dr. Sós György nyugalmazott rendőr vezérőrnagy  
1909—1972

A magyar kommunista mozgalom kiváló harcosától vettünk végső búcsút január 31-én a Kerepesi temető munkásmozgalmi panteonjában. Itt helyezték örök nyugalomra dr. Sós György elvtársat, a Budapesti Pártbizottság tagját, a Magyar Partizán Szövetség alelnökét, a Budapesti Rendőr-főkapitányság volt vezetőjét.

A végső tiszteletadáson megjelentek: Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára, Kisházi Odön, az Elnöki Tanács elnökhelyettese, Benkei András belügyminiszter, dr. Korom Mihály igazságügyi miniszter, Papp Árpád, a munkásörsgés országos parancsnok, dr. Szenási Géza legfőbb ügyész, Sarlós István, a Népszabadság főszerkesztője, az MSZMP Központi Bizottságának tagjai. Lerótták kegyeletüket a belügyminiszter-helyettesek, a társ fegyveres szervek és a társadalmi intézmények képviselői, valamint az elhunyt sokezer nyi tisztelője, volt munkatársa.

Kónyi Gyula vezérőrnagy, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, belügyminiszter-helyettes a budapesti pártbizottság és a Belügyminisztérium nevében elmondott búcsúszavaiban hangzott:

Dr. Sós György személyében olyan ember távozott el, akit ezek és ezek tiszteltek, becsültek, és példaképüknek tekintettek. Budapest szülötte, a munkásmozgalom neveltje, a kommunista mozgalom rendíthetetlen harcosa volt. Ifjú korától – mint kárpitos tanuló – a famunkás szövetség ifjúsági csoportjából a szakszervezeti mozgalom át vezetett útja, formálódott baloldali magatartása, érlelődött forradalmisága. A KMP tagja lett, vállalta az illegálitással járó ezernyi veszélyt, a Horthy-rendszer üldöztetését és börtöneit.

– 1945-től nemcsak résztvevője, hanem szervezője és élharcosa volt az új rend, a munkásosztály hatalma megteremtésének. A történelem nagy igazságtétele, hogy dr. Sós György, aki csaknem 20 évig szembenállt a fasiszta államgépezettel, akitől félt és reszkedett a Horthy rendőrség, akit üldöztek és börtönbe vetettek – a felszabadulás után 25 évig szolgálta az új rendet, a munkásosztály hatalmát, a magyar államapparátust. Társadalmi, közéleti személyiség, politikus volt, a szó legteljesebb értelmében ember, kommunista típusú ember. A főváros közrendjének és közbiztonságának megteremtése mellett magáénak érezte a modern metropolisz minden gondját.

Gábor István, a Magyar Partizán Szövetség alelnöke a szövetség országos bizottsága, a harcos társak nevében vett végső búcsút dr. Sós Györgytől, a munkáshatalom odaadó védelmezőjétől, aki esküjéhez hiven mindvégig töretlenül szolgálta osztályát, népet, a párt ügyét.

A gyászbeszéd után a koporsót fegyveres díszszázad tisztelgése mellett vörös drapériával borított ágyútaipra helyezték, s a munkásmozgalom halottainak sírkertjébe kísérték. Az Internacionálé hangjai, a díszszázad tisztelgése és díszortúz közben hantolták el, majd dr. Sós György sírját elborították a kegyelet koszorúi és a gyász virágai.





# A belügyminiszter 5/1971. (XII. 24.) BM számú rendelete

az állami tűzoltóság területi szerveinek  
tanácsi irányítás alá helyezéséről

A Minisztertanácstól kapott felhatalmazás alapján — a pénzügyminiszterrel és a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökével egyetértésben — a következőket rendelem:

## 1. §.

Az állami tűzoltóság területi szervei (a továbbiakban: tűzoltóság) 1972. január 1-től az illetékes tanácsok irányítása alá kerülnek.

## 2. §.

A fővárosi, a megyei tanács (a továbbiakban: megyei) — a tűzoltóság országos parancsnoka véleménye előzetes kikérésével szervezi, összehívja, illetőleg megszünteti a tűzoltóságokat;  
— középtávú pénzügyi tervében, illetőleg éves költségvetésében gondoskodik a tűzoltóság működéséhez szükséges anyagi és pénzügyi eszközök fedezetéről. A tűzoltóság gazdálkodására az 1044/1970. (X. 15.) Korm. számú határozat és annak végrehajtásáról szóló 1/1971. (I. 15.) PM számú rendeletben foglaltak az irányadók.

## 3. §.

A tűzoltóság irányítását és testülete felett a felügyeletet a tanács végrehajtó bizottsága, illetőleg a járási hivatal elnöke a következők szerint gyakorolja:

a) a megyei tanács végrehajtó bizottsága a megyei tűz-

oltóparancsnokság és a közvetlen alárendeltségébe tartozó üzemi tűzoltóság felett;

b) a megyei városi, városi tanács végrehajtó bizottsága: — a városi tűzoltóparancsnokság, kirendeltség, — a járás területére is kiterjedő hatáskörrel rendelkező városi és járási tűzoltóparancsnokság vagy kirendeltség felett;

c) a fővárosi kerületi tanács végrehajtó bizottsága a működési területén levő fővárosi kerületi tűzoltóparancsnokság felett;

d) a járási hivatal elnöke a járási tűzoltóparancsnokság, kirendeltség felett.

## 4. §.

A tanács végrehajtó bizottsága, illetőleg a járási hivatal elnöke a tűzoltóság feletti felügyeleti jogkörében:

a) irányítja működési területén a tűzoltóság tevékenységét;

b) gondoskodik a tűzoltóság működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről;

c) a felsőbb tűzoltóparancsnok előzetes véleményének figyelembevételével kinevezi, illetőleg felmenti a tűzoltóparancsnokot, kirendeltségvezetőt (továbbiakban tűzoltóparancsnok) és helyettesét.

## 5. §.

A tanács végrehajtó bizottsága igazgatási feladatot ellátó szakigazgatási szerve, illetőleg a járási hivatal a tűzoltóság hatósági eljárási tevékenysége feletti felügyeleti jogkörében eljárva — ha a jogszabály másként nem rendelkezik — megsemmisítheti vagy megváltoztathatja a tűzoltóság jogszabályt vagy a lakosság érdekeit sértő határozatát vagy rendelkezését.

## 6. §.

A tűzoltóság területi szerveivel kapcsolatban a személyzeti hatáskörbe tartozó jogosultságokat, amelyeket a tűzoltó

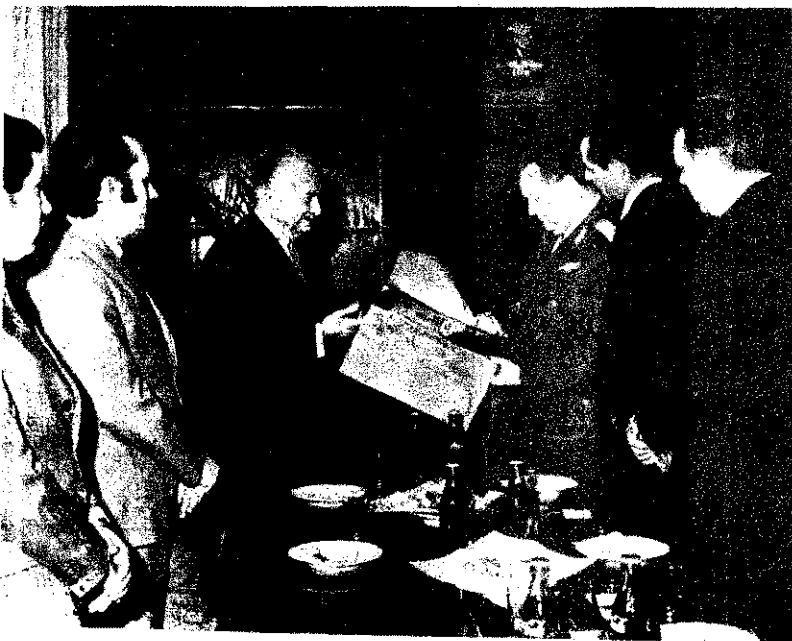
## HÍREK • ESEMÉNYEK • HÍREK • ESEMÉNYEK • HÍREK

### EMLEKPLAKETT

Január hetedikén Antonio González Carbuccia, a venezuelai diplomáciai szolgálat vezetője felkereste a BM Tűzoltóság országos parancsnokát, és átnyújtotta azt az emlékplakettet, amelyet a venezuelai tűzoltóság országos parancsnoka, Rafino Loscher Blanco őrgy. készített a magyar tűzoltóság számára emlékként. A hivatalos aktus befejezése után szívélyes eszmecsere folyt a tűzoltóságokat érintő kérdésekről a két tárgyaló fél között. Az adományozott plakett a Tűzoltó Múzeumba kerül.

### EGYÜTTMŰKÖDÉS

Békés megyében a korábbi évek gyakorlatának megfelelően ez év elején is programtervet készítettek a rendőrség és a tűzoltóság által 1972-ben közösen tartandó éjszakai és munkaszüneti ellenőrzésekre. A képen: Maláta Mihály r. alez., a megyei főkapitányság osztályvezetője, valamint Várhegyi Ferenc alez. (jobb szélén) megyei tűzoltóparancsnok és Kubola Imre alez., a helyettese az időpontokat egyeztetik.





szolgálatra vonatkozó vagy rendelkezésesek tartalmaznak, a tanács végrehajtó bizottsága által kijelölt tisztségviselő (a továbbiakban: együtt a végrehajtó bizottság titkára), illetőleg a járási hivatal elnöke gyakorolja.

#### 7. §.

A másodfokú tűzrendészeti hatóság jogerős intézkedései ellen irányuló panasz elbírálása az 1957. évi IV. törvény 65. §. (2) bekezdése szerint történik.

#### 8. §.

A tűzoltóság területi szerveinek szakmai irányítását a felettes tűzoltóparancsnokság végzi.

#### 9. §.

A szakfelügyeleti jogkör gyakorlása során a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnoksága a következő feladatokat látja el:

a) Kezdeményezi és kidolgozza a tűzoltóságra és a tűzrendészetre vonatkozó jogszabály tervezeteket.

b) Elkészíti és kiadja:

— a Belügyminisztérium hatáskörébe tartozó ágazati szabványokat és szabályzatokat,

— a tűzoltóság (az önkéntes tűzoltóság) szervezetére, feladatára, szolgálatára, működésére, a tűzoltásra és kárelhárításra, valamint az ellátásra (személyi, dologi) vonatkozó szabályzatokat, utasításokat, normákat, illetőleg irányelveket.

c) Biztosítja a tűzoltó tisztképzést technikai szinten.

d) Szervezi és irányítja:

1. a tűzoltás és kárelhárítás egységes szervezésével, vezetésével kapcsolatos feladatokat,

2. a tűzvizsgálati tevékenységet,

3. a jelentés, az adatszolgáltatás és a szakmai információ rendszerét,

4. a hírforgalmat,

5. a megyék összevont tűzoltási és kárelhárítási gyakorlatait,

6. a tűzoltóság tagjainak kiképzését, továbbképzését, nemzetközi tűzoltóversenyekre való felkészülését.

e) A megyei tanács végrehajtó bizottság titkára véleményét figyelembe véve:

1. dicséretben és jutalomban részesíti a tűzoltóság és az önkéntes tűzoltóság tagjait,

2. engedélyezi a tűzoltóság tagjainak, egységeinek nemzetközi rendezvényeken, versenyeken való részvételét, továbbá a magyar tűzoltóság képviselőjében külföldre utazását,

3. meghatározza a központi beszerzésű tűzoltó-felszerelések és anyagok körét, és a tanácsok által e célra a költségvetésükben, illetőleg a fejlesztési alapjukban biztosított előirányzat terhére megrendeli, illetőleg a központi átmeneti raktárból leszállítja azokat.

#### 10. §.

A megyei tűzoltóparancsnokság az illetékességi területén szervezi és irányítja:

a) a tűzoltói szolgálatot,

b) a 9. §. d) pont 1—4. alpontjában meghatározott feladatok ellátását.

#### 11. §.

A megyei tűzoltóparancsnok kinevezi és felmenti az üzemi tűzoltóparancsnokot és helyettesét.

#### 12. §.

Ez a rendelet 1972. január 1-én lép hatályba.

Benkei András s. k.  
belügyminiszter

## HÍREK • ESEMÉNYEK

### TANFOLYAM

A békési és gyulai járáshoz tartozó huszonnégy tsz-tűzrendészeti előadó tett sikeres vizsgát a közelmúltban a Békéscsabán rendezett hathetes tanfolyam anyagából. Képünkön a hallgatók egyike: Gaál Sándorné, a kőröstarcsai Petőfi Tsz mezőgazdasági technikusja



### ELISMERÉS

Szolnok város tanácsa az 1970. évi közsegfejlesztési feladatok végrehajtásához, az államhatalmi és államigazgatási szervek tevékenységéhez kollektív munkával nyújtott eredményes közreműködésért a „Társadalmi munkáért” kitüntető plakett bronz fokozatát adományozta az elmúlt év végén a megyei, valamint a városi és járási tűzoltóparancsnokság kollektívájának. Képünkön: a városi és járási, valamint a megyei parancsnok a plakettel



### TOVÁBBKÉPZÉS

„Száz százalékon felül!” volt a részvétel a monori járási parancsnokok januári továbbképzésén, ugyanis a tsz-ek és gazdaságok önkéntes parancsnokai közül is számosan eljöttek. Emellett az aktivitásra sem lehetett panasz, mint-hogy a felkészülés is megközelítette a százszázalékosat



# A CTIF

## V. nemzetközi szimpóziumáról

II.

Az aeroszol-téma előadója a továbbiakban azokat az előírásokat ismertette, amelyeket egyes országokban már alkalmaznak. Egyben felhívta a figyelmet a jelenlegi rendelkezések továbbfejlesztésének szükségességére is, mivel a nagy tömegű gyártás és raktározás miatt szigorúbb óvintézkedések kellene.

Tájékoztató jelleggel a következőkben megemlítem néhány előírást, természetesen csak nagyon kivonatos formában:

— Azokat az aeroszolpalackokat, amelyek csak gázkeveréket tartalmaznak, fémről kell készíteni. Az egyéb anyagokat tartalmazó aeroszolpalackok műanyagból vagy üvegből is készülhetnek. Azoknak a fémről készült palackoknak az alja, amelyeknek minimum 40 mm a külső átmérőjük, homorúnak kell lennie.

— A nem szilánkmentes anyagból, pl. üvegből és egyes műanyagfajtákból készült palackokat szilánkvédővel kell ellátni.

— A fémpalackok befogadóképessége maximálisan 1000 cm<sup>3</sup>, a műanyag- vagy üvegpalackoké maximum 220 cm<sup>3</sup> lehet.

— Az aeroszolpalackok szelepének és folyadék-elosztójának meg kell gátolnia a véletlen nyitást, illetve a folyadék véletlen kiömlesztését.

— Az aeroszolpalackokat úgy kell megtölteni, hogy a folyadékszint 50 C fokon se haladja meg

a belső tér 90%-át, továbbá erős kartonpapírból vagy fémből készült dobozokat kell használni a tárolásukra, illetve csomagolásukra. A nem szilánkmentes üvegből vagy műanyagból készült aeroszolpalackoknál kartonpapírból vagy más megfelelő anyagból készült közbenső réteget is be kell iktatni.

— Egy-egy csomag súlya nem lehet több 30 kg-nál.

Svéd rendelkezések szerint „Nagyon tűzveszélyes” figyelmeztető felirattal kell ellátni azokat az aeroszolos palackokat, amelyek gyúlékony tartalmúak, azaz 21 C fokon vagy ennél alacsonyabb hőmérsékleten égő gyufaszállal vagy egyéb gyújtóanyaggal meggyújthatók. A lakosság figyelmeztető felirattal történő tájékoztatása feltétlenül szükséges, ha a tartály kiáramló tartalma szabályterület használatát esetén bármilyen külső behatásra meggyulladhat.

Mint az említettekben kiderül, fokozottabb figyelmet kell fordítanunk erre a témára, mivel nálunk is mind több ilyen terméket hoznak forgalomba.

A szakmai előadássorozatból a **Repülőterek tűzvédelme** című téma is érdekes volt számunkra. J. Meyer, a svájci tűzoltószövetség műszaki osztályának vezetője olyan problémákat ismertetett, amelyek számos országban foglalkoztatják a tűzvédelem szakembereit.

Bevezetésképpen az előadó arról szólt, hogy az utóbbi években kibocsátott repülőgéptípusok jóval

több utast szállítanak, mint korábban, és természetesen sokkal nagyobb mennyiségű üzemanyagot is. Ezzel arányosan a veszélyek is növekednek, ami a fokozott tűzvédelmi biztonsági igények kielégítését teszi szükségessé.

Példaként említette meg az előadó, hogy a Boeing 747 (Jumbo Jet) típusú gép tartályának űrtartalma 193 000 liter. Ilyen mennyiségű üzemanyag nagymértékben növeli a kockázatot, s ezt csakis a tűzvédelmi technika korszerűsítésével, új, nagy hatékonyságú oltóberendezések és oltóanyagok kikísérletezésével és bevezetésével lehetséges ellensúlyozni.

A kockázat és biztonság összefüggéseiről több elméleti fejtegetés hangzott el az előadás során. Ezek lényegében az észlelés, riasztás, beavatkozás, oltásintézkedés jelenlegi helyzetével és az új körülményekből adódó igényekkel voltak kapcsolatosak. Mint rámutatott, a biztonság fokozása elérhető ugyan bizonyos szervezeti változtatásokkal vagy a hagyományos technika korszerűsítése útján, de ennek is megvannak a határai, és ezeken túl már csak teljesen új technika hozhatja meg a kívánt eredményt. Megjegyezte azonban, hogy ennek módjára most még nem lehet határozott választ adni. Lehetséges, hogy tűzoltó rakétákat is szerkesztenek majd, erre vonatkozóan azonban még nem rendelkezünk kellő gyakorlati ismeretekkel — mondotta az előadó.

A továbbiakban arról volt szó, hogy a repülőterek tűzvédelmének megszervezésében az ICAO (az Egyesült Nemzetek keretében működő Nemzetközi Polgári Légitársaságok Szervezete) ajánlásai szolgálnak irányelvnek. Ezek meghatározzák a készleltben tartandó oltóanyagok milyenségét és mennyiségét, valamint a technikai felkészültséget. Ezeket az irányelveket — a repülőtéren forgalomból, a géptípusokat is figyelembe vevő fel- és leszállások számszerű adataiból — meghatározott számítási eljárással vezetik le, és táblázatokban foglalják össze.

Érdekes megemlíteni, hogy a hivatkozott ICAO-irányelv egy repülőgép-baleset alkalmával milyen időegységek megtartását határozza meg a tűzoltóságok részére. Így pl. repülőgép-üzemanyag égésekor — feltételezve, hogy a gép törzsét a lángok még nem borították el — az utasok túlélési esélyeit figyelembe véve, a riasztástól a tűz eloltásáig 6 percet szab meg. Ebből 3 perc esik a kárszínhelyre történő megérkezésre, 1 perc a tűz kezdeti intenzitásának 90%-os csökkentésére, 2 perc pedig a teljes oltásra és az utasok mentésére. Az irányelv feltételezi az ún. közvetett híradás kiküszöbölését, s az így nyert rendkívül értékes másodpercek kihasználását azáltal, hogy a tűzoltóság megfigyelőtoronyból ellenőrzi az egész repülőtéren forgalmat, és a baleset bekövetkezésével egyidőben végzi el a riasztást.

Az előadó kitért továbbá a repülőgéptűz oltástechnikájának

néhány kérdésére. Az egyik lényeges megállapítással úgyszólván mindenki egyetértett, nevezetesen azzal, hogy csupán habbal nem lehet ilyen tüzeket eredményesen eloltani. Oltópor és hab kombinált alkalmazása vált be legjobban a gyakorlatban, amikor is a por a lángok lökészerű eloltását eredményezi, és a hab hűtőhatása mellett meggátolja az újragyulladást. Elterjedt a repülőgéptűz oltószereként az ún. „könnyűvíz” (light water) alkalmazása is. Ez szintén jó eredményeket ígér, főleg ami a lángok gyors leverését illeti.

A zürichi-kloteni repülőterén a legutóbbi két évben több olyan repülőgép-szerencsétlenség fordult elő, amelyeknél a tűzoltóság beavatkozott. A tapasztalatokat a következőkben értékelte az előadó:

1970. február 21-én egy Coronado típusú repülőgép zuhant le 30 km-re a repülőterétől. A fedélzetén kitört tűz okozta a gép lezuhanását. A nagy távolság miatt 37 perc telt el a beavatkozásig. Életmentésről egyébként nem lehetett szó, mivel a gép személyzete és az utasok a zuhanás következtében meghaltak.

Tanulsgékként említette az előadó, hogy a repülőtéren tűzoltóságnak — vonulási körzetében — minden mellékutat jól kell ismernie, és adott esetben útbiztosítókra is gondoskodnia kell. A katasztrófa helyszínén a tűzoltóság részéről központi parancsnokságot kell alakítani, s ennek kell irányítania és koordinálnia a beavatkozási, mentési, területbiztosítási feladatokat, igénybe véve természetesen más szervek szolgáltatásait is.

Tanulságos és egyben sikeres beavatkozás volt a zürichi repülőterén egy kétsugarú-hajtóműves utasszállító gép balesetes leszállása alkalmával.

1970. augusztus 18-án 14.42-kor a gép a futómű kinyílása nélkül szállt le a repülőteret benjáró, itt kb. 800 métert csúszott, és közben a farokrészénél kigyulladt.

A repülőtéren tűzoltóság megfigyelőtoronyban szolgálatot teljesítő őr riasztott. A bevetésben 75 fő vett részt, ebből 19 hivatásos tűzoltó volt. A riasztástól a beavatkozásig 1 perc telt el, további 90 másodperc alatt sikerült porsugarakkal levérni a lángokat, a könnyűvíz, valamint a hab pedig biztonságot nyújtott az újragyulladás ellen. Három tűzoltó ellenőrizte az utasteret, mi alatt folyt a személyzet és az utasok mentése. Valamennyien épségben távozhattak a súlyosan megrongálódott repülőgépéből.

Külön kiemelte az előadó: a rövid beavatkozási időt az tetté lehetővé, hogy a megfigyelőtoronyban szolgálatot teljesítő tűzoltó haladéktalanul ún. „nagyriasztást” rendelt el. A rendkívül gyors beavatkozás jelen esetben életmentő jellegű volt, ugyanis a repülőgép hátsó része már olyan erősen lángolt, hogy az itt levő kijárat nem volt megközelíthető. Amennyiben nem sikerült volna időben kinyitni az ún. cocpit-kijáratot,



rati ajtót, akkor az utasok a belső térben képződött füstkoncentráció következtében (műanyag-szigetelések bomlási terméke) minden bizonnyal megfulladtak volna.

Az előadó véleménye szerint a repülőtéri tűzoltóság felszerelésének műszaki beavatkozásokra is alkalmasnak kell lennie annak érdekében, hogy az eltörlesztelt kifutópályát a repülőtéri forgalom számára mielőbb felszabadíthassák.

A továbbiakban az előadó azokat a tapasztalatokat ismertette, amelyeket egy négymotoros légcaváros utasszállító gép katasztrófája alkalmával a bevetési akció során szereztek.

1971. január 18-án a délutáni órákban, erősen ködös időben, 800 méterrel a kifutópálya előtt, vakleszállás közben talajt érintett a repülőgép bal szárnya. Az ütközés következtében a bal szárny leszakadt, a gép törzse kb. 40 fokos irányban balra fordulva még 500 métert haladt, majd egy rossz járható terepen a gép törzse a hátra csapódva kigyulladt.

A bevetésben részt vett repülőtéri tűzoltóság minden járműve, valamint a katasztrófa-tervben meghatározott külső tűzoltóságok is. Összesen 278 fő vett részt a bevetésben.

Az első egység a riasztástól számítva 6 perc alatt érkezett ki a helyszínre. Az erős köd akadályozta a megközelítést és a lezuhánás pontos megállapítását.

A megérkezés alkalmával a gép törzse középtájon lágokban állt; a rossz talajviszonyok miatt nem tudták kellően megközelíteni a katasztrófa helyszínét. A porral oltó járműről egyenként két 60 méter hosszúságú vezetékét, a habbal oltó járműről pedig 260 m hosszúságú vezetékét kellett megszerelni, mivel a kavicsbányaszerű terepen ez volt az aránylag legjobb megközelítési lehetőség.

A nagy hőség, valamint az utastérben bekövetkezett erős füstképződés miatt a 47 utas közül csak két személyt sikerült élve kimenteni.

Tanulságként említette az előadó, hogy a repülőtéri, valamint a segélynyújtási tervben szereplő külső tűzoltóságoknak olyan felszerelésekkel kell rendelkezniük, amelyek alkalmasak az oltóanyagok nagyobb távolságra történő szállítására. Rossz látási viszonyok esetén növekszik a fontossága a jó rádió-összeköttetésnek a kárszínhelyen; a katasztrófa területének nagy teljesítményű, árbocós fényszórókkal történő megvilágítása is elősegíti a beavatkozást.

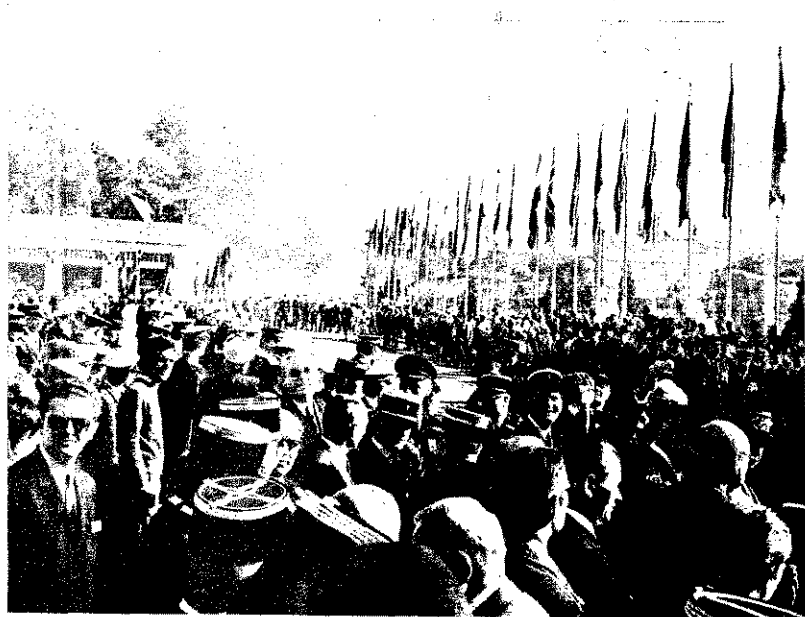
További tapasztalatként említette, hogy a rossz látási viszonyok közepette bekövetkezett katasztrófák esetében mindig kell gondoskodni ún. bevetési tartalékról is, mivel a körülmények folytán egyidejűleg más helyen is könnyebben fordulhat elő baleset. Ez történt az említett katasztrófa alkalmával is. Kb. 20 óra tájban, az utómunkálatok végzése közben ismét „nagy riasztást” kellett elrendelni, mivel a kárhelytől 35

km-re levő Meilen közelében súlyos vasúti szerencsétlenség következett be. Éppen ezért a gyakorlatok tervezésekor az ilyen jellegű felkészülést is figyelembe kell venni a jövőben – szögezte le az előadó.

Egyébként a zürich–kloteni repülőtéren külön gyakorló pályát jelöltek ki a tűzoltóság részére, ahol rendszeresen folyik a különféle megközelítési, oltási, mentési feladatok begyakorlása. A gyakorlatokon valóság-hű helyzetek előidézésére törekszenek, s bevonják a segítségnyújtási tervben szereplő külső egységeket, és olyan repülőgép-alakzatok tüzeit oltják el, amelyek a valóságban is léteznek. A repülőgép-alakzatokon különféle fúvókák segítségével, meghatározott helyeken kisebb vagy nagyobb tüzek idézhetőek elő. A fúvókákat üzemanyag-vezetékek kötik össze, és központi vezérlőasztalról történik az üzemanyag szabályozása, illetve adagolása. A repülőgép-alakzat alatt 150–200 m átmérőjű medencét létesítettek, hogy a repülőgép környezetében baleset alkalmával előforduló területi tüzek is jól imitálhatók legyenek. Az életmentést, megfelelő hőmérsékleten és füstképződéssel, bábukkal gyakorolják. Ilyen jellegű gyakorlatokat filmen is bemutattak részünkre.

Érdekes volt a különféle típusú különleges repülőtéri szerek ismertetése, illetve bemutatása. Említést érdemel a frankfurti repülőtéri tűzoltóság részére a Magirus Művek által készített GTLF-18-típusú gépjárműfecskendő. Néhány jellemző adata:

Faun-típusú alvázra felépített különleges szer: a motor teljesítménye 1000 lóerő. Négy tengelyen mozog, maximális sebessége 100 km/óra, hátrafelé menetben 40 km/óra. Elöl, hátul vezetőkülkéje, kormányműve és szinkron kezelőhelye van. A jármű hossza 12 m, szélessége 3 m. Műanyagból készült tartályában 18 000 liter vizet és 1200 liter habképző anyagot szállíthat, 4800 l/perces szivattyútelsítményével hatásos be-



avatkozást biztosít. Repülőgépek oltásához speciális, ún. gyors támadó berendezésekkel látták el.

A frankfurti tűzoltóság parancsnoka, Achilles mérnök hozzászólásában külön kommentálta az említett Faun-Magirus-típusú gépjárműfecskendőt, majd hozzátette, hogy ez sem nyújt olyan biztonságot a légiközlekedés számára, mint amilyen a valóságban szükséges lenne. Megemlítette, hogy nem minden esetben van arra lehetőség, hogy az aktív oltás a balesetes gépnél 3–4 percen belül megkezdődjék, további idővesztésig viszont már életveszélyt jelent az utasok és a személyzet számára.

Achilles mérnök véleménye szerint a nagy hatékonyságú speciális gépjárművek mellett a különösen forgalmas repülőtereket tűzoltó rakétákkal kellene védelemezni. E rakétákat a repülőtér különböző pontjain helyeznék el, és központi komputer-berendezés gondoskodna indításukról, figyelembe véve a bevetési szöveget, a szélirányt, az optimális oltóanyagot és

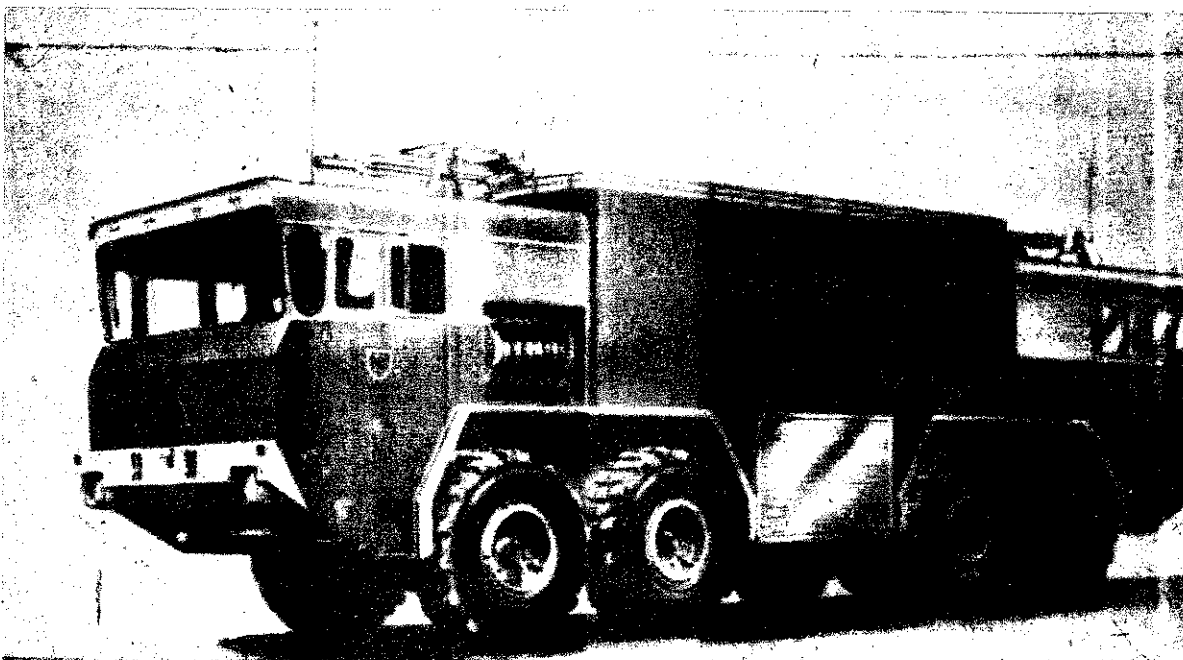
az egyéb feltételeket. A rakéták töltetere névze a hozzászóló anynyit mondott, hogy azok nagy oltóhatású gázokkal, halogén oltóanyagokkal, oltóporral végzik majd az oltást, de természetesen nem teszik feleslegessé azokat a különleges gépjárműveket sem, amelyek később érkeznek a katasztrófa helyszínére.

Azt is bejelentette hozzászólása alkalmával, hogy az 1972-ben sorra kerülő CTIF-szimposium idején – ezt Frankfurtban rendezik – kívánja bemutatni a tűzoltó rakéták működését; ezek kifejlesztése gyors ütemben halad előre.

Befejezésül meg kell említeni, hogy a CTIF V. szimpodiumán részt vett küldöttek körében olyan vélemény alakult ki, hogy e nemzetközi szervezet sok újszerű és érdekes témát tűzött napirendjére, és számos hasznos ismerettel bővíthetett tagjainak tudása, szakmai felkészültsége.

Dr. Nagy Antal  
tű. őrgy.

### A Magirus Művek által készített GTLF-18-típusú fecskendő





A körösladányi általános iskolások bajnoksapata. Az álló sorban középen Szabó Emília rajparancsnok



Keliger István

## Jászárokszállás

Fennállásának 81. évében újabb országos bajnoksággal ajándékozták meg a férfiraj tagjai a jászárokszállási tüzoltótestületet. Sorrendben immár a hatodik alkalommal, ami alighanem országos viszonylatban is egyedülálló. A felszabadulástól kezdődően kocsifecskendő-szerelésben kétszer, 800-asban háromszor nyerték el az elsőséget, a tavalyi döntőn pedig gépjárműfecskenő-szerelésben 392 pontos teljesítménnyel kerültek a dobogó legfelső fokára. Hazai jó szereplésük jutalmaként 1964-ben Bécsben, két évvel később pedig Jugoszláviában, Karlovácon nemzetközi versenyen is részt vettek, ahonnan egy arany és egy ezüst fokozatú éremmel tértek haza.

A csapat jelenlegi tagjai egy kivétellel már 1960 óta együtt versenyeznek, s a mostanival együtt ez a negyedik bajnokságuk. Parancsnokuk: *Faragó Tibor* szds. A szó legszorosabb értelmében is vérbeli tüzoltó. Nagypapja, *Faragó Sándor* ugyanis az 1890-ben alakult testületnek volt alapító tagja és az első parancsnoka.

A hatszoros bajnokok az ifjúsági rajjal együtt már kora tavasszal elkezdték a felkészülést. Szabad időből kezdetben heti három alkalommal bemelegítés-szerűen végezték a gyakorlatokat, a versenyek közeledtével azonban minden napot keményen kihasználtak. A délutáni műszakosok este pótolták a gyakorlatokra fordított időt. Mindössze egy hét pihenőt tartottak az országgrészi megnyerése után.

A járási II. helyezett ifjúságiak meg a versenyrajból kimaradtak készségesen segédkeztek nekik a visszaszerelések alkalmával.

A férfiraj a következő összeállításban vette fel a küzdelmet a hírneves riválisokkal: *Bobák Imre* ftorm., *Koós József* ftorm., *Gregor Miklós* alhdgy., *Solymosi István* fhdgy. (a csapat veteránja), *Kókai Ferenc* ftorm., *Csikós József* ftorm. és *Csikós Pál* szkv. az egyetlen újonc. Tartalékuk: *Kovács Sándor* ftorm. és *Bódi Imre* alhdgy. elvtársak voltak.

62 mp-es szerelési idővel, és 56 mp-es stafétájukkal (5 hibapontjuk volt) 392 pontot gyűjtöttek, így 6 ponttal sikerült megelőzniük a kiskőrösieket.

Foglalkozásuk különféle: kémnényszerelő, díjbeszedő, könyvelő, cipész- és faipari ktsz., valamint tanácsai dolgozó és gyári munkás. Munkahelyükön is valamennyien tüzoltók.

Augusztus 23-án pl. *Csikós József* a Faipari Ktsz.-nél keletkezett fődémtűz alkalmával olyan szakszerűen és gyorsan avatkozott be, hogy a helybeli és az állami tüzoltók közreműködésére már nem is volt szükség. Bátor cselekedetért a szövetkezet elnöke jutalomban részesítette.

Maradandó élmény számukra, hogy a záróünnepségen az „ország szeme” előtt is bemutató gyakorlatot tarthattak, valamint hazatérve vendégül láthatták a bolgár csapat tagjait.

*André Béla* tanácsstíká, a testület elnöke nemcsak a szép versenyeredményekre jogosan büszke, hanem arra is, hogy az utóbbi időben nem fordult elő komolyabb kárral járó tüzesetük. A kölcsönös segítségnyújtási terv szerint jó néhány szorosavatkoznak be a környéken.

S végül egyetlen számadat helybeli megbecsülésük igazolására: 1700 (!) partolótagot tartanak nyilván. S velük együtt a helyi part-, tanácsai és társadalmi szervezetek ugyancsak magas színvonalú erkölcsi és anyagi támogatásban részesítik őket

—kaszás—

# BEMŰVÉLTÜNK A GYŐZTESEK

## Körösladányi Általános Iskola

1964-ben 30 taggal alakult az iskolai tüzoltószakkör. Alapítása óta *Keliger István* testnevelő tanár, aki egyben a községi parancsnok is, irányítja a tevékenységét.

A gyerekek valószínűleg versengenek azért, hogy tagjai lehessenek a szakkörnek. Ennek azonban kiváló tanulmányi eredmény az első feltétele. Évente házi vetélkedőn választják ki a versenyen indulókat. 1967 óta általában 1—1 fiú- és leányrajjal indulnak. Tavalyi bajnokságuk előtt egy-egy országgrészi második helyezést volt a legjobb eredményük. Ezt 1968-ban érték el. A szakkör az évek folyamán jó bázisává vált a testület létszám-utánpótlásának.

*Keliger István* a nagy tét miatt különös gonddal készítette fel a nyolcadikos lányokból álló versenyrajt. Az egyes szerelős számokat a fizikai adottságok alapján jellelte ki.

Hetente ötször 2—3 órát gyakorlatoztak, s ennek, valamint a járási, megyei és országgrészi versenyen szerzett tapasztalatok

alapján végül is a következő összeállításban nyerték meg az országos bajnokságot: *Somogyi Ágnes*, *Molnár Katalin*, *Szabó Emília* (rajparancsnok), *Papp Éva*, *Bak Margit*, *Nyíri Irén*, *Ombodi Róza*, *Kovalik Erika* és a tartalék *Tóth Mária*.

34 mp-es idővel hajtották végre az osztottsugar-szerelést, a stafétát pedig 50 mp-essel. Összesen 404,5 pontot szereztek, bár idegességükben 10 hibapontot is összeszedtek, végül is biztosan előzték meg a a rivális oroszlányiakat.

A raj tagjai közül azóta *Kovalik Erika* egészségügyi szakiskolás lett, a többiek gimnazisták, s az iskolai tüzoltó-szakkörből a testületbe „igazolták át” őket.

A községi fiúcsapat is nagyszerűen szerepelt: országos második helyezést szerzett, ugyancsak osztottsugar-szerelésben.

A megyei tanács igazgatási osztálya és a megyei tüzoltóparancsnokság közös vacsorát rendezett a két csapat tiszteletére, és ez alkalommal pénzzjutalmat is kaptak.



A jászárokszállásiak immár hatodszor nyertek országos tüzoltóversenyen. Az álló sorban középen *Faragó Tibor* községi parancsnok



## „... a felelősség vállalásához döntési jog is szükséges.”

Beszélgetés Sátor Jánossal,  
a Mechanikai Művek vezérigazgatójával

— Milyen sajátos feladatokkal jár-önök-nél a tűzvédelmi tevékenység?

— Üzemünk területén sokféle tűz- és robbanásveszélyes anyaggal dolgozunk. Ezenkívül számos olyan üzemi területünk van, ahol a technológia folyamán csak egy-egy részművelet, mint pl. festés, fényezés stb. jelent tűz-, illetve robbanásveszélyt.

Ezt figyelembe véve az egyik legfontosabb feladatunknak tekintjük, hogy dolgozóink minél tökéletesebben megismerjék a gyártástechnológiával kapcsolatos tűzrendészeti szabályokat.

Ennek megvalósítása érdekében a kötelezően előírt tűzrendészeti oktatáson túl felhasználjuk helyi lehetőségeinket is (pl. termelési tanácskozások, helyi plakátok szerkesztése, új filmek megvásárlása, vetítése stb.), ezek magasabb szintre emelik dolgozóink ez irányú ismereteit.

A magunk részéről mindent megteszünk a tűzrendészeti szabályok széles körű tudatosításáért, de el is várjuk, hogy dolgozóink nagyobb felelősséggel tartassák meg ezen szabályokat a tüzesetek megelőzése érdekében.

Még talán annyit, hogy termelési sajátosságainkból adódóan nálunk a kisebb tüzek is súlyos anyagi kárt, vagy éppen robbanást okozhatnak, de ugyanakkor veszélyeztethetik dolgozóink testi épségét is.

— Olvastuk a lapokban, hogy a Mechanikai Művek mintegy 350 ezer olajkályhát gyártt ebben az esztendőben, és két évről háromra emelték fel az olajkályháikra adott garanciát. Milyen garanciái vannak gyárón belül a körültekintő tűzvédelemnek?

— Mindenekelőtt arra törekszünk, hogy ne csak hivatásukat szerető, hanem a termelést meg a tűzrendészeti szabályokat és tűzoltási alapelveket is jól ismerő dolgozóinkból kerüljön ki az a kollektíva, amely a feladatokat megoldja. Ezért a átlagosnál talán több időt és energiát fordítunk a kiképzésükre, illetve továbbképzésükre. Függetlenül a tűzvédelmi apparátusunk dolgozóit komoly szakmai felkészültséggel rendelkeznek, létesítményi tűzoltóink figyelemre méltó versenyeredményeket érnek el, a tűzrendészeti bizottság tagjai pedig kivétel nélkül magas képesítésű munkatársaink közül kerülnek ki.

Az üzemrészek rendszeres ellenőrzésére azt a megoldást választottuk, hogy polgári fegyveres őröinket és tisztjeinket felkészítettük a feladatok végrehajtására is — többségük önkéntes tűzoltó —, így bizto-

sítva látjuk az üzemrészek folyamatos tűzvédelmi felügyeletét.

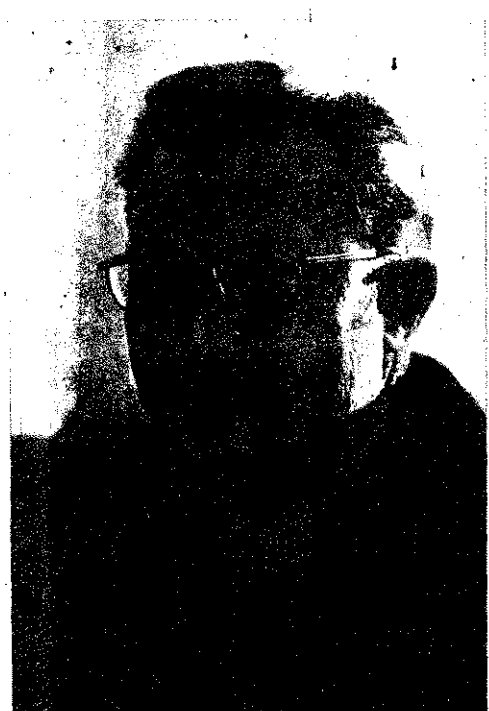
Tűzrendészeti bizottságunk tevékenysége is igen sokoldalú. Fejlesztési, illetve beruházási terveink csak azután válnak véglegessé, miután a bizottság tagjai is alaposan tanulmányozták őket, és esetleges észrevételeiket is figyelembe vettük. Ez a módszer azért is hasznos, mert amióta alkalmazzuk, aránylag igen csekély azoknak az eseteknek a száma, amikor a tűzrendészeti hatóság nem ért egyet elképzeléseinkkel vagy szükségesnek tartja terveink módosítását.

Úgy érzem, egyáltalán nem csökkenti a felelősségemet, hogy meglehetősen nagy hatáskörrel ruháztam fel tűzoltószervezetünk munkatársait. Nyilvánvalóan helytelen lenne, ha én akarnék dönteni minden tűzvédelmi kérdésben. Ha viszont az alacsony szinten eldönthető problémák megoldása az ő kötelességük, akkor ehhez kellő feltételeket kellett teremtenem, hiszen a felelősség vállalásához döntési jog is szükséges.

Létesítményi önkéntes tűzoltóink jórészt a polgári védelemben is ilyen szakszolgálatot látnak el. Ez azért is hasznos, mert a polgári védelmi gyakorlatok végrehajtása során is igen kedvező alkalmak adódnak készségeik fejlesztésére. Talán nem érdektelen megemlítenem, hogy például rendszeresen tartunk olyan foglalkozásokat, amikor mesterségesen épülettüzeket idézünk elő. Ezek oltása meglátásom szerint sokkalta hasznosabb, mint a hagyományos szerelési gyakorlatok, persze ezekre is feltétlenül szükség van. Az ilyen tűzoltások során ugyanis egyrészt a legkisebb szerelési pontatlanságra is fény derül, méghozzá igen kellemetlen formában, másrészt pedig egészen más a fizikai és pszichikai megterhelés, amikor több atmoszféra nyomás alatt vannak a tömlők, és a sugárvezető arcát erős hő perzseli. Emellett az ilyen feladatok megoldása feckendőink működőképességére is egyértelmű választ ad, az akció részvevői pedig önbizalmat meríthetnek a sikerből igazi káresetek alkalmára.

Tüzesetek szerencsére hosszú évek óta igen ritkán fordulnak elő gyárunkban. Megnyugtató volt a közelmúltban, hogy egy hegesztésből keletkezett kisebb tűz alkalmával példásan avatkoztak be a mi tűzoltóink, és saját erőből oltották el a tüzet, jóllehet az állami egységek számomra bámulatosan gyorsan érkeztek ki.

Kisebbs-nagyobb szabálytalanságok természetesen nálunk is adódnak. Ezeket részint úgy próbáljuk kiküszöbölni, hogy



A belügyminiszter elvtárs a közelmúltban a Tűzrendészeti Érem arany fokozatával tüntette ki Sátor János elvtársat

minden tűzveszélyes munka végzéséhez felügyeletet biztosítunk, részint pedig úgy, hogy fegyelmi úton, nemegyszer pedig anyagilag is felelősségre vonjuk a szabálysértőket. Nyugodtan kijelenthetem, hogy soha sem szándékoztunk „mentőakció” indítani, ha valamelyik dolgozónk vagy vezetőnk ellen szabálysértési eljárást indítottak. Ellenkezőleg, olyan következtetéseket igyekeztünk levonni, hogy egy kicsit mi is részesei lehettünk a történeteknek.

— Tüzesetek vizsgálati anyagában gyakran találkozhatunk a Mechanikai Művek szakértőinek nevével, különösen olajkályha-tüzek körülményeinek tisztázására veszik igénybe őket. Ez irányú tevékenységüket is figyelemmel kíséri?

— Magától értetődően, elvégre a legtöbb olajkályha saját termékünk. Az esetek túlnyomó részében nem a mi kályháink a „ludasak”, hanem kezelők. Szakértőink nem ritkán hajmeresztően felelőtlen kezelést állapítanak meg. Még olyasmi is előfordult, hogy gépszirt meg petróleumot töltöttek a kályha tartályába. Úgy gondolom, közös feladatunk hogy eredményesebb felvilágosító munkát végezzünk az ilyen tüzek megelőzésére.

Szakértőink tapasztalatait egyébként folyamatosan értékeljük, és amennyiben lehetséges, a gyártásmenetben is hasznosítani kívánjuk. A lényeg azonban meglátásom szerint mégis az, hogy mindenütt teljes mértékben tartsák meg a kezelési utasításban foglaltakat, mert azok kellő védelmet nyújtanak.

G. R.



# Modell- gyakorlatok Borsodban

A „TÜZVEDELEM” januári számában közölt riport hírül adta, hogy az Ózdi Kohászati Üzemekben a helyi parancsnokság modellgyakorlatot tartott. Mivel e fogalom még nem eléggé közhírt, és nem is eléggé tisztázott, ezért lényegéről — személyes véleményként — a következőket kívánom elmondani:

A szükség egyre több gyakorlattípust hozott létre. Az egyértelműség kedvéért tekintsük át őket:

1. Nem tűzoltási feladatok gyakorlása (pl.: életmentés, műszaki mentés, létra-, vízi, gázvédeleszközök viselési, valamint RBV-gyakorlatok stb.).
2. Új létesítmények, új technológiák védelmének kidolgozása, speciális oltóeszközök, anyagok, módszerek alkalmazásának kísérletezése, teljesítménybemérő gyakorlatok, égetési és oltási próbák.
3. Készültségellenőrző gyakorlat.
4. Taktikai szemle (helyismereti foglalkozás helyett), illetve taktikai begyakorló gyakorlat.
5. Modellgyakorlat.

A gyakorlatok jellegük szerint lehetnek:

- előkészítettek (mint: 1., 2., 4., 5. típus),
  - váratlanul kezdeményezettek.
- Fokozatuk szerint is megkülönböztetünk:
- első fokú és
  - másodfokú gyakorlatokat.

A másodfokú gyakorlat ismérve az, hogy az állami taktikai egységek\* mellett, létesítményi (községi) egységeket, sőt az üzem egyéb szerveit is bevonják a gyakorlatba. A modellgyakorlat csak másodfokú lehet.

A modellgyakorlat célja:

1. A közreműködő taktikai egységek harcértékének felmérése. A harcérték faktorai: az élő erők színvonala (létszám, fizikai erő), a kiképzettség, az eszköz- és géptechnikai állomány teljesítménye, korszerűsége, a taktikai egység erkölcsi értéke (küzdőképesség), a harcvezetés színvonala.
2. Alaposabban megismerni az üzem megelőző tűzrendszeti, tűzoltástechnikai és tűzoltástaktikai problémáit. Kiszámítani a legvalószínűbb nagy tüzet a potenciális tüzterhelés figyelembevételével, kikeresni az ott szűk keresztmetszeteket időben, teljesítményben, munkában.
3. Feltárni a taktikai egységek kiképzésének gyenge pontjait.
4. Felmérni, hogy milyen lehet az üzemi apparátus teljesítő-képessége nagy káresetek alkalmával. (Tájékozottság az intézkedési rendszerben, akcióképesség, az operatív terv realitásai stb.)

A modellgyakorlat mindig ösztönző a fejlődésre, hiszen ha az előbb felsoroltakra elemző választ kapunk, abban a fejlesztési feladatok is foglaltatnak.

Különösen előnyösen hat a modellgyakorlat a harcvezetési készségre és tapasztalatok szerzésére. Ez mindennél fontosabb kérdés, mert a passzív harcvezetés a legjobb harcértékű taktikai egységeket is passzivitásban tartja.

Modellgyakorlatot csak vezetési törzzsel szabad levezetni. Vezetési törzs szükséges minden olyan tűz (vagy kár) elhárításához, ahol a tűzoltásvezetőnek (mentésvezetőnek) térben, időben olyan sok információszerzési, elemzési, döntési feladata van, hogy azzal egyszerűen képtelen volna egyedül megbirkózni.

A vezetési törzs (a továbbiakban: VT) személyi összetétele legalább olyan kényes probléma, mint a harcérték (hiszen annak alkotó eleme).

A VT-be állandó tagokat kell jelölni egy-egy területre azért, hogy azt a területet a VT alaposabban megismerje. (Vonulási út, üzem, vízszersz, technológia stb. vonatkozásában, hogy a felesleges szaladgálást, érdeklődést megelőzzük.)

A VT-t nem akkor kell kijelölni, amikor már munkához kellene látni, hanem az — arra a helyre — állandó összetételű legyen, személy és beosztás szerint.

A VT tagjait a területileg illetékes parancsnok jelölje ki, figyelembe véve az érkezés sorrendjét. A legkevésbé szabad tekintetbe venni — a kiválasztáskor — a VT tagjainak beosztását, sokkal inkább az alkalmasságot. Ennek összetevői:

- képzettség a harcvezetésben,
- technológiai ismeretek (az adott helyen),
- helyismeret,
- operatív készség,
- szervezőkészség,
- bátorság,
- az adott hely baleset-megelőzési szabályainak ismerete,
- parancsközli képesség.

Ezen tulajdonságok mindegyike teljes igénnyel csak igen ritkán található meg egy személyben, ezért a domináns tulajdonságokat kell figyelembe venni. (Pl.: a háttérparancsnok esetében a szervezőkészség, a helyismeret a legfontosabb, a szakaszparancsnokéban pedig az operativitás, bátorság, parancsközli képesség stb.)

Nagyon előnyös, ha az üzem alkalmas szakembere is tagja a VT-nek. Egyrészt a tanácskozás, másrészt az üzemi szervezetek mozgatójának könnyítése végett. A VT a tűzoltásvezetővel és háttérparancsnokkal együtt annyi személyből álljon, amennyit a feladat megkíván, ez menet közben is bővíthető. (Sajnos, kisebb tüzeknél a TV és a Htpk beállítását is mellőzik, holott az őrségparancsnok és a rajparancsnok személye erre adott, és ezt ki is kellene használni.)

Az említettek szerint az állandó VT összetételét meg kell tervezni, és a modellgyakorlat során be is kell őket gyakoroltatni.

Ezután rátérhetünk arra, hogyan szervezi a területi egység a modellgyakorlatot. Mindenekelőtt kiválasztja a megfelelő létesítményt. Ezt a potenciális tüzterhelés alapján végzi. A potenciális tüzterhelés és a jelenlevő tűzveszélyes anyag mennyiségéből (mely a statikus tüzterhelést adja) számítható ki úgy, hogy figyelembe kell venni a normál égési sebességet. A védekezés mértékét az szabja meg, hogy a kiszámított idő alatt milyen mértékben fejlődhet ki a tűz, ez pedig megszabja a szervezeti optimumot.

A szervezet felállításához el kell készíteni az ún. munka- és időhálózatot. A munka- és időhálózat olyan terv, amelyben az összes párhuzamos és soros feladatokat, valamint a hozzá tartozó optimális végrehajtási időt összeállítjuk. Ezeknek az időeknek az összege adja a tűz kifejlődésének idejét.

A munka- és időhálózat tehát kétféle munkasorozatot rögzít. Az egyik sorozat azt tartalmazza, hogy a tűz észrevételétől kezdve az üzemben milyen feladatokat kell elvégezni, és ehhez mennyi időre van szükség. Ezt csak alapos elemzéssel és időpróbbal lehet megtudni. A másik sorozat azt rögzíti, hogy a tűzoltásnak a jelzés vételétől mi a feladata, és a támadás kezdéséig mennyi idő szükséges.

Mindezt az egyszerűség kedvéért célszerű olyan grafikus ábrákon rögzíteni, mely tartalmazza a tevékenység tartalmát, eszközeit, irányát, idejét.

Az időösszegezés azt is megmutatja, hogy a segélynyújtó egységekkel mikorra fejleszthető ki a totális támadás. Ebből arra is lehet következtetni, hogy addigra milyen méretűre fejlődhet a tűz (a számítási módszereket egyedileg kell megkeresni).

Mindebből arra is következtethetünk, hogy a védelem és anyagmentés szervezése milyen méretű legyen. Ez viszont felveti a megelőző tűzrendszeti problémákat (pl.: tűzálló elválasztás) és azt, hogy az üzemi szerveknek milyen dolga, kötelessége van. A támadó eszközök felvonultatása és teljesítménypróba megmutatják azt, hogy rendelkezünk-e elegendő vízzel vagy más segédeszközzel (létra, tömlő, világítóeszköz, légzőkészülék stb.). A gyakorlatot mindig a számított modellhez kell tervezni. Ez az alapvető, ehhez kell a feltételeket megteremteni.

A taktikai terv során annak is tisztázódnia kell, hogy ismerjük-e a technológiát, képesek vagyunk-e meghatározni a műveletek helyes sorrendjét. A műveletrend azt is megmutatja, hogy milyen munkákat kell egyszerre végezni, ezek közül melyek a legbonyolultabbak.

A feladatok végrehajtása során felszínre kerülnek a kiképzettség hibái, a parancsadási és hírközlési zavarok, nyomáshiány, az együttműködés szervezetlensége stb. Ugyancsak tisztázódik, hogy az üzemnek milyen a teljesítő-képessége, szervezete nagyobb károk elhárításakor.

Mindezek feltárása célszerű már a gyakorlat előtt, és a gyakorlatnak inkább azt kellene igazolnia, hogy helyesen elemeztünk. Ha pedig tévedtünk, a jó gyakorlat ezt okvetlen felszínre hozza, és a korrekciót is el tudjuk (és el is kell) végezni.

Az említettek közül — remélem — jól érzékelhető, hogy mit céloz a modellgyakorlat. Olyan modellt kell megalkotni valamely tüzeset felszámolására, mely az adott területen lehetséges, és azt kell felmérni, hogy miként tudjuk eloltani, és nem a helyi felszerelési adottságokból kell kiindulni.

\* Taktikai egység: magas színvonalú taktikai feladatok ellátására alkalmas, technikailag jól felszerelt, személyileg képzett beosztottakból álló olyan egység, amelynek nincs kötött létszáma, s egy harci szakaszon, továbbá a hozzá kapcsolódó háttérben működik, nem azonosítható a helyszínen tartózkodó — laza szervezetű — segéderőkkel.

A közelmúltban régóta várt új gépjárművel gazdagodott jó néhány tűzoltóparancsnokság szerelvénye. Segítségével sokrétű műszaki mentési feladatok hajthatók végre tűz- és káresetek alkalmával.

Az új műszaki mentőszert a CSD 344-es típusú gépjárműből alakították ki, méghozzá természetesen lényeges módosításokkal. A megoldás előnyeként — többek között — azt vették figyelembe, hogy a terepjáróképesség, valamint a csörlőzési lehetőség egyaránt biztosítható legyen.

A gépjárművön elhelyezendő felszereléseket a lényeges beavatkozások szabta igények szerint határozták meg, és néhány külföldi megoldást is felhasználtak.

A gépjárműben elhelyezett felszerelések a következők:

### 1. Emelő és húzó felszerelések

E csoport legfontosabb tartozékai a gépi meg a kézi csörlők. A gépi csörlő az alvázra van felszerelve, és 4000 kp vonóerejű. Meghajtása a jármű motorjával lehetséges.

A 2 db kézi csörlőkészülék közül az egyiknek 17, a másiknak pedig 26 kg a súlya. Az első emeléskor 1,5 ezer, húzáskor pedig 3 ezer kg-ig vehető igénybe, a másik pedig 2,5 ezer, illetve 5 ezer kg-ig.

A csörlőkészülékekbe túlterhelésre nyírórózó csapot építettek be. Ez túlterhelés esetén lehetetlenné teszi az emelést és a húzást, de a teher leeresztését biztosítja.

Kiegészítő felszerelésként 5 db különféle méretű és máházású csigát is elhelyeztek a gépjárművön. A csigák a kötelek megbontása nélkül beszerelhetők, és segítségükkel lényegesen növelhető a csörlők teljesítménye.

A gépjármű felszereléseiből billenőgémes daru állítható össze a járműalváz hátsó végződésénél. Ennek 1000 kg a maximális teherbírása. A daru terepen is telepíthető, ha a gépjárművel a kárhely nem közelíthető meg.

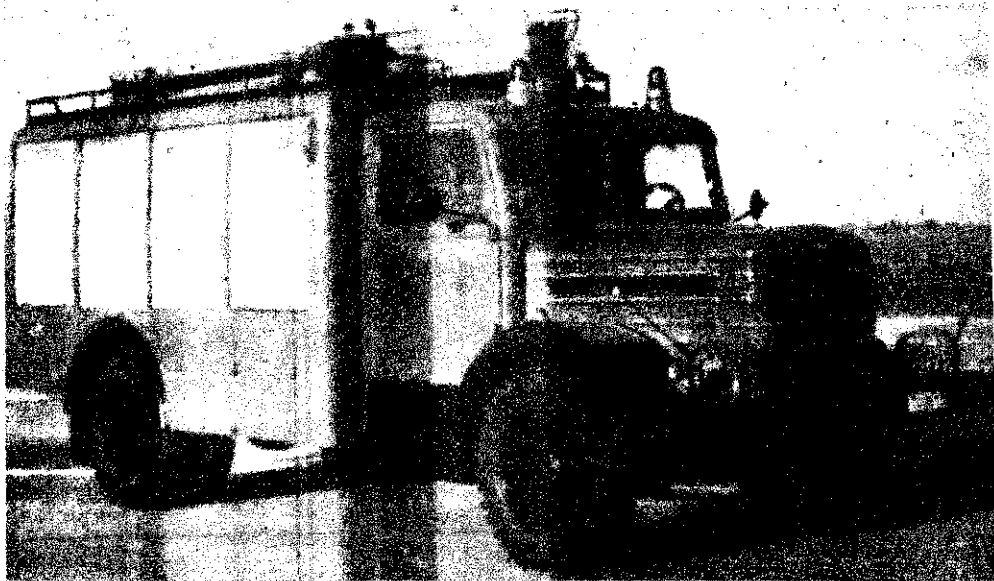
Ebbe a felszerelés-csoportba tartozik a háromlábú bakállvány, továbbá a hidraulikus és mechanikus emelők is.

A hidraulikus emelő 245 mm alapmagasságú, és 205 mm-t emel. 120 mm-ig 12 ezer, teljes magasságon 8 ezer kg a terhelhetősége.

### 2. Alá- és kitémasztó felszerelések

Ezek közül a jármű tetején elhelyezett csőoszlopok a legfontosabbak. Ugyanezek a csőoszlopok a billenőgémes daru meg a bakállvány lábai is. Ide sorolható még a 2

A műszaki mentőgépjárművön egyebek között az alátámasztáshoz és a roncsvágáshoz szükséges eszközök, valamint a sűrített levegős léghőköszülék is megtalálható



## Az új műszaki mentőgépjármű

készlet dugólétra, a négy db palló, valamint a már említett hidraulikus emelők is. A járművön 6 db 800 mm alaphosszúságú árokkitámasztót is elhelyeztek.

### 3. Vágó és bontó felszerelések

Ezek sorában meg kell említenünk a háti hegesztőkészüléket, a fafűrészgépet, a 6300 f/p-es fordulatu benzinmotoros roncsvágót, valamint az univerzális benzinmotoros kőfejtő és fűrókalapácsot. Ezek rendelkezését nem szükséges bővebben részleteznünk, viszont megemlítjük, hogy magától értetődően csak a kezelésükre képesítést szerzett tűzoltók működtethetik őket.

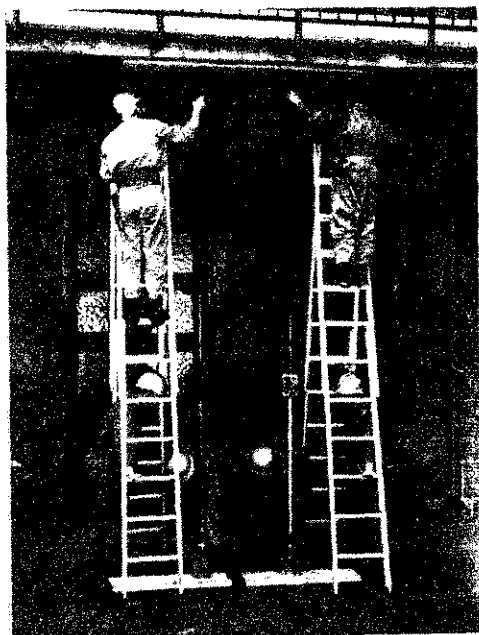
### 4. Szerszámok és készülékek

A járművön elhelyezett gazdag szerszámkészlet több száz darabból áll, így ezeknek még vázlatos ismertetésére sem vállalkozhatunk ezúttal. Ezért erről csupán annyit, hogy közülük szép számmal akadnak olyanok, amelyek a beavatkozó tűzoltók testi épségének védelmére hivatottak,

továbbá, hogy a gépjárművön nem oxigénes, hanem 2 db sűrített levegős léghőköszüléket helyeztek el. A készülék működési ideje közepes munkavégzés esetén 1 óra, súlya 15 kg. A 2 db 4 literes és 400 at nyomású sűrített levegős palackot párnázott keretekben helyezték el.

A léghőautomata túlnyomásos térben is lehetővé teszi a működést. Ez az automat meg a reduktor álarc levételekor elzárja a levegő útját, tehát időszakos használata is lehetővé tesz. A palack 40 at nyomási, minden nehézség nélküli légzést biztosít. Ez alatt az érték alatt tartalék állásba kapcsolcsolni, s ilyenkor a készülék még további öt percig szolgáltat levegőt.

Végezetül, de egyáltalán nem utolsósorban megemlítjük, hogy a prototípus a központi javítóműhelyben készült el, a sorozatgyártást pedig az Egyesült Jármű Ktsz vállalta, és vezetői, valamint dolgozó messzemenő segítőkészségét tanúsítottak. Ennek eredményeként — az átvevők megállapítása szerint — a minőség sem hagyott kívánnivalót maga után.



# MŰHELYLÁTOGATÁSON

Lapunk múlt havi számában röviden már hírt adtunk a 18. habbal oltó gépjármű elkészültéről. Hagyományos tevékenységük mellett milyen speciális és egyedi gyártási feladatokat hajtottak végre az elmúlt időszakban? Erre a kérdésre kértünk választ Kovács József tü. örgy. elvtárstól, a központi javítóműhely megbízott parancsnokától.

— Jelenleg már jó néhány olyan különleges rendeltetésű tűzoltójármű van a parancsnokságokon, amelyek gyártásából kivettük a részünket. A már említett habbaloltókon kívül ezek a következők: áramfejlesztő gépjárművek és targoncák (ez utóbbiak együttműködésben a győri lakatos ktsz-szel), néhány porraloltó, továbbá gépezetes tolólétrák. A létrák gyártásában a Magirus céggel kooperálunk.

Jelenleg a tizenkilencedik habbaloltót készítettük el. A nagy teljesítményű gépjármű csaknem 2,7 tonna habképző anyagot szállít, és egyszerűen kezelhető. Fontos szerkezeti része az a házilag készült mellékmeghajtómű, amely 3500 l/p-es szivattyúját működteti.

A gépezetes tolólétrák közül hat darab készült el eddig. Alvázaiak ugyancsak CSD 710-esek. Az első fázisban alkalmassá tesszük az alvázakat a létraszerkezet felszerelésére. Ezt a Magirus cégnél végzik el. Hazaszállítás után a karosszéria-gyártást, valamint málháter-kialakítást, s a végszerelést kell elvégeznünk. A rúcskös alumínium járólemezt például 100 tonnás présünk segítségével állítjuk elő. Ugyancsak nálunk készülnek a málházás egyes olyan tartozékai, mint a tömlőorsók, ládák, kilincsfogantyúk stb.

A létrák 30 m-esek, és mentőkosaras kivitelűek. Hidraulikus hajtóművel vannak ellátva, esési záraik nincsenek, ami adott esetben pontosabb manőverezést tesz lehetővé. A négy olajszivattyút 90 lóerővel ugyanaz a mellékmeghajtómű működteti, mint amilyent a habbaloltókon alkalmaztunk.

E nagyobb munkák mellett jelentőségüket tekintve egyáltalán nem másodrendű fontosságúak, hogy célszerűségi okokból vagy beszerzési nehézségek miatt saját tervezésű, illetve általunk módosított alkatrészeket is előállítunk. Eszmei értékük jóval meghaladja a pénzben kifejezhető értéket. Ilyenek például a porral oltó gépjárművekhez teflonból készített nyomásszabályozó reduktor-alkatrészek is.

A mintegy száz, különleges rendeltetésű tűzoltógépjármű időszakos felülvizsgálata szorosán kapcsolódik az előbbiekhöz vázolt tevékenységekhez.

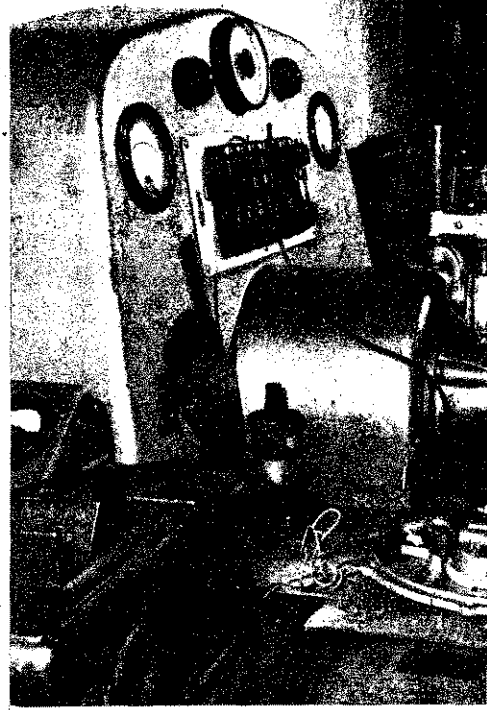
A porral oltó berendezések mérését és időszakos vizsgálatát például sashalmi telephelyünkön ejtjük meg. A házilag készített vizsgálóciklonok nagy pontosságú mérlegeken vannak elhelyezve. Az egyik ciklon 1 tonna, a másik pedig 6 tonna kapacitású. A mérés során csak 1/2 kiló eltérés lehetséges tonnánként. A por gépi úton történő visszatöltését ugyancsak saját előállítású vákuumszivattyús berendezéssel oldottuk meg.

Hagyományos tevékenységünk eléggé ismert a tűzoltóegységeken, s úgy gondolom, ebből a közölt képek is némi ízelítőt adnak. Ezért erről még csupán annyit, hogy pár hónapja a rádióműhely is a mi kötelékünkbe tartozik.

Igaz, nem annyira gyártási tevékenység, de egy kicsit rokon jellegű az előbbiekhöz vázoltakkal, hogy amennyiben hosszabb időt venne igénybe a meghibásodott alkatrészek vagy egyes szerkezetek és berendezések javítása, akkor raktári tartalékkészletből kicseréljük őket, s a kiszereelt darabokat a műhelyrészlegekben újítják fel.

Akárcsak másutt, a szocialista brigádmozgalom nálunk is hasznos lendítőereje az itt vázolt és egyéb tevékenységünknek, s ugyanakkor az egyes részlegek közötti jó együttműködést elősegíti.

S hogy lépést tarthassanak a fejlődéssel, állományunkból többen is technikum, illetve magasabb szintű tanulmányokat folytatnak. (g)

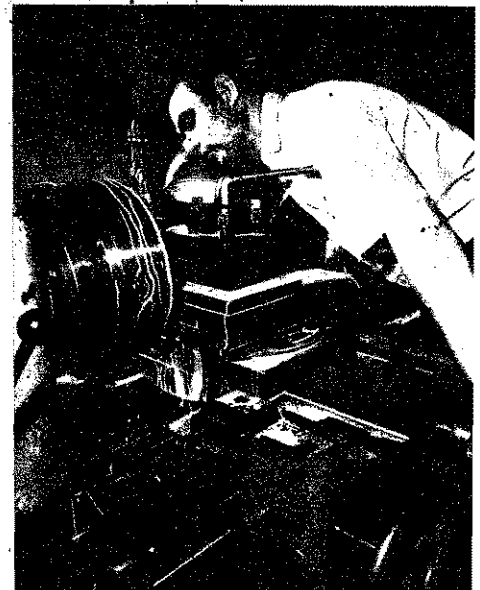


Ezt a Magirus gyártmányú gépezetes tolólétrát időszakos felülvizsgálatra rendelték be a műhelybe



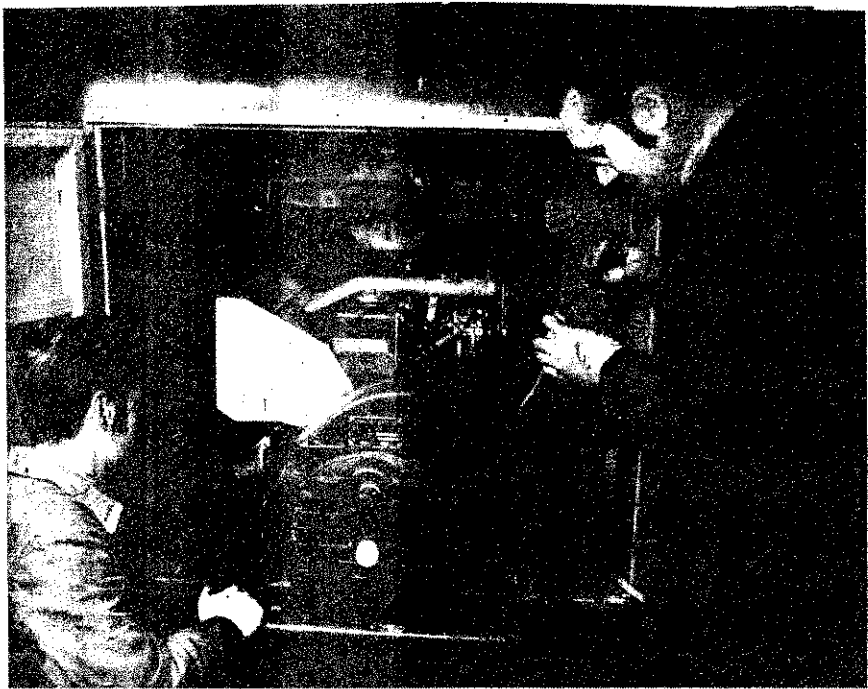
1500-as szivattyú szerelése. Erre a berendezésre is kiterjed a csere-darabos javítási módszer

Ezen az esztergpadon jelenleg is többféle tűzoltógépjármű-alkatrész készül

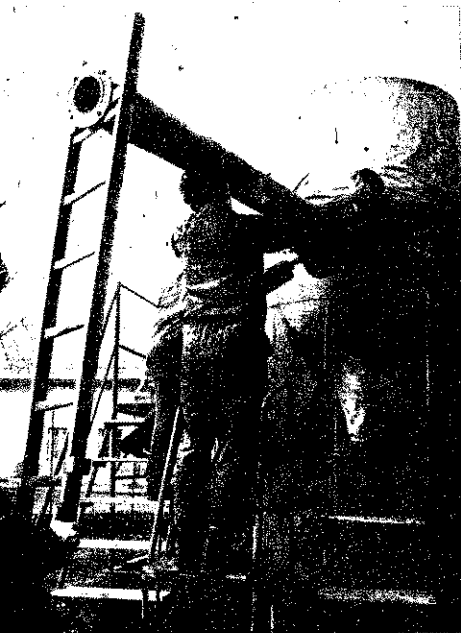




Ezen az autóelektromos próbapadon éppen egy 800-as kismotorfecskendő gyűjtőberendezésének vizsgálata folyik



Vég szerelés az áramfejlesztő targonca elektromos berendezésén



gy készítik elő méréshez a hattonnás porciklont



Dencső Gyula törm. a légzőkészülékek műszeres beszedését végzi



E sok palack sűrített levegős, és könnyűbűvár-készülékekhez használják őket. Időszakos vizsgálatuk ugyancsak a javítóműhelyben történik



Ugyancsak nagy pontosságot igénylő feladat: Tóth György ftörm. éppen egy gyorsítóművet állít össze

Kelecsényi János p.a. asztalos és mintakészítő szívesen adja át sokévtizedes tapasztalatait Nagy Józsefnek, aki néhány hónappal ezelőtt került a központi javítóműhely állományába





# Halogénezett tűzoltó anyagok alkalmazásának lehetőségei

3

## A magyar küldöttség hozzászólása

A jelenleg használatos és kísérletezés alatt álló halogénezett tűzoltó anyagok (a továbbiakban: halonok) olyan szerves vegyületek, melyekben — egészben vagy részben — halogénelemek atomjaival (jód, bróm, klór, fluor) helyettesítik a szénhez kapcsolódó hidrogénatomokat. Kiinduló vegyületek a telített alifás szénhidrogének, amelyeknek alapvegyülete a metán. (Képlete:  $\text{CH}_4$ ). Az ilyen kémiai reakció után a molekulák tulajdonságai döntően megváltoznak (pl. az éghető, robbanóképes metánból, etánból hatásos tűzoltó anyag lesz). A halonok négy szempontból való ismertetését tartjuk szükségesnek.

### 1. Oltóhatásuk

A tűzoltó-irodalomban alkalmazott oltóhatások közül halonok esetében a következők érvényesülnek:

- Hűtőhatás, párolgási hőelvonás. Alárendelt szerepet játszik, így ezzel külön nem foglalkozunk.
- Fojtóhatás, kiszorító alhatás (inertizálás). Nem tisztán érvényesül, mivel a halonok — amelyek nehezebbek a levegőnél — oltóhatása többszörösen jobb a tisztán inertizálással oltó anyagokhoz képest.
- Antikatalitikus oltóhatás, homogén inhibíció. Tudományosan nem kellően megalapozott, de segít a halonok oltóhatásának megértésében.

Kísérletekből, gyakorlatokból megállapítható, hogy a halonok nem az égés hőegyensúlyát, hanem az égési reakció kémiai egyensúlyát befolyásolják; továbbá az éghető anyag—levegő (oxigén) keverék gyulladási határainak beszűkülését is előidézik.

Az oltás hatásosságában az inertizálás ugyan jelentős szerepet játszik, azonban ha az oltóhatás kizárólag ezen alapulna, akkor a halonok azonos gáztérfogatai egyenlő körülmények között, azonos oltóhatást fejtenének ki. Ezt kísérletekből állapították meg. Példaként megemlítenénk, hogy az általunk egyik leghatásosabbnak ítélt halon (dibrómdifluormetán, képlete:  $\text{CBr}_2\text{F}_2$ ), valamint a majdnem kizárólag inertizálással oltó széndioxid (képlete:  $\text{CO}_2$ ) oltóanyag-mennyiségek között hatásos tűzoltás esetében 1:7 az arány, azonos tűzoltási feltételek között. Vagyis az inertizálás önmagában nem magyarázza meg a halonok oltóképességét.

A halonok oltóhatásának magyarázata — eddigi ismereteink szerint — a kémiai partner reakcióképességének kémiai úton való megzavarása vagy megszüntetése. Megemlítenőd, hogy a halonok termikus viselkedésében van egy kritikus határ. Ugyanis a közönséges hőmérsékleten viszonylag stabil kötések 300–800 °C feletti hőmérsékleten — közbenső vegyületek fokozatos keletkezésével — elbomlanak. E folyamatok pontos analitikai vizsgálata igen körülményes.

### 2. Toxikus tulajdonság

Alkalmazásuk során messzemenően indokolt, hogy a halonok mérgezési lehetőségeit tisztázzuk. Mérgezőképességük vizsgálata több évtizedes múltú, taglalása azonos külön tanulmányt

igényelne, ezért csak az alapvető szempontok ismertetésére szorítkozhatunk.

A mérgezőképesség nagymértékben függ a halogénatomok minőségétől; csökkenő sorrendben a fluortól a jódig. Egy-egy halogénelemek veszélyességét azonban a szerkezeti felépítésből adódó számtalan kombináció nagymértékben variálhatja, mivel a legveszélyesebb fluort tartalmazó valamelyik kombináció adott esetben veszélytelenebb lehet, mint egy másik — bármelyik — nem olyan veszélyes halogénatomot tartalmazó vegyület.

A toxicitásnál figyelembe kell venni:

- a közönséges hőmérsékleten fennálló, párolgás közben fellépő mérgező hatást;
- a készenlétebe helyezett tűzoltókészülékekből szivárgó gáz mérgezési lehetőségét, valamint
- a pirolízis (termikus bomlás) során keletkező gáztermékek — klór, sósav, foszgén, fluor, hidrogénfluorid stb. — mérgező hatását. A hazánkban jelenleg használatos halonok közül közönséges hőmérsékleten legmérgezőbb a metilbromid (képlete:  $\text{CH}_3\text{Br}$ ).

Jellemzése: fajsúlya 1,73 kg/l, forráspontja 4,5 °C, fagyáspontja —93 °C. Egy liter cseppfolyós metilbromidból 0 °C-on 480 liter gáz keletkezik, ennek sűrűsége a levegőhöz viszonyítva 3,27. Szintelen, éteres szagú, narkotikus gáz. Éterrel és kloroformmal korlátlanul elegyedik. Vízben nem oldódik. Mérgező hatását már a bőrfelülettel érintkezve is kifejti. Közönséges hőmérsékleten mérgező halon a széntetraklorid is. Jellemzése: fajsúlya 1,59 kg/l, forráspontja 77 °C, fagyáspontja —22,8 °C. Egy liter cseppfolyós széntetrakloridból 0 °C-on 231 liter gáz keletkezik, ennek sűrűsége a levegőhöz képest 5,3. Átlátszó szintelen, erősen fénytörő, kloroformra emlékeztető, édeskés bódító szagú folyadék. Vízben nem, alkoholban, éterben, benzolban, kloroformban könnyen oldódik. A zsírokat, olajokat jó oldja. Közönséges hőmérsékleten nem, de bomlása során erősen mérgező halon a freon—12 (képlete:  $\text{CF}_2\text{Cl}_2$ ). Jellemzése: fajsúlya 1,48 kg/l, forráspontja —29,2 °C. Egy kiló freon—12-ből 186 liter gáz keletkezik, ennek sűrűsége a levegőhöz viszonyítva 4,26. Szintelen, alig észlelhető gáz. Vízben nem, alkoholban éterben könnyen oldódik.

Az égés során keletkező hőmennyiség hatására:

- a széntetraklorid már 250 °C-on,
- a metilbromid 400–500 °C-on,
- a freon—12 pedig 500 °C felett bomlani kezd.

A bomlástermékek a környezet hatására különféle lehetnek.

Ezek:

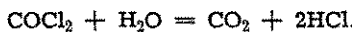
- halogén gázok (jód, bróm, klór és fluor),
- halogénhidrogének (hidrogénjodid, hidrogénbromid, sósav vagy hidrogénklór és hidrogénfluorid, melynek vizes oldata folyósav),
- foszgén ( $\text{COCl}_2$ ) és
- széndioxid.

A bomlástermékek minőségét, mennyiségét az égés során keletkező vízgőz és — anyagi minőségtől függően — a jelenlévő fém befolyásolja.

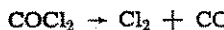
A freon—12 pirolízisét és bomlástermékeit vizsgálva a vizsgálatot végzők arra a következtetésre jutottak, hogy ha a pirolízis izzó felületek helyett láng hatására megy végbe, akkor fluor és klórgáz helyett hidrogénfluorid (HF) és sósav (HCl) keletkezik. Ez is példa arra, hogy a pirolízis során keletkező termékek mennyiségét és minőségét a környezet nagymértékben befolyásolja.

A halogének és halogénhidrogének mérgezési hatásait külön nem szükséges részletezni.

A bomlás során széntetraklorid és freon—12 esetében a klórtartalmú foszgén, míg a metilbromid esetében brómfoszgén keletkezik. Szükséges ezért pár szóban ismertetni a foszgéneket. A gáz fajsúlya a vízhez képest 1,4, sűrűsége a levegőhöz viszonyítva 3,5, forráspontja 8,2 °C, olvadáspontja —104 °C. A levegő páratartalmát felvéve, a következő egyenlet szerint sósav képez:



A reakció magasabb hőmérsékleten gyorsan játszódik le. Félig hatására, kb. 200 °C körüli hőmérsékleten a



reakció-egyenlet szerint disszociál.

A foszgén fojtó, kellemetlen szagú gáz. A légutakban gyerparó érzést vált ki. Hatására azonnal légzésvizet okoz. Tüdővízenyőt okoz. Hosszabb belégzés esetén 0,5 mg/m<sup>3</sup> már halálos.



### 3. Fagyás- és forráspont

Halonok fagyás- és forráspontja fontos meghatározója a hőanyag tulajdonságainak. Ideális körülmény, ha a halonok sponája  $-35\text{ C}^\circ$ -nál alacsonyabb, forráspontja pedig  $40\text{ C}^\circ$ -nál. Ez a tulajdonság a tárolás szempontjából lényeges, his a magasabb forráspontú anyagok esetében nem felül indokolt a nyomástartó edény alkalmazása. Oltóhatás szempontjából a forráspont figyelembevétele nem feltétlenül lényeges, mivel az oltóhatás akkor ideális, ha az oltóanyagot zolos állapotban juttatjuk az égési térbe.

### 4. Elektromosságot vezető képesség

Lényeges és nagyon kedvező tulajdonságuk, hogy nem vezet elektromos áramot. Ezért veszélytelenül használhatjuk nagyfeszültségű elektromos berendezések oltására.

## Halonok hazánkban történő felhasználása

Hazánkban már alkalmazták az 1920-as években halonoltó gázalókat. Nem kellő mértékben tisztázott mérési adatok miatt rendszeresítésük eleinte akadozott. Elterjedését az is akadályozta, hogy voltak olyan szakemberek, akik a mérgezőképessége miatt más, veszélytelenebb oltóanyagot javasoltak. Ennek ellenére a gázalókat használata — az elmúlt évek során — egyre jobban elterjedt. Hazánkban először a halon-tetraoltót; 1927-ben a metilbromiddal töltött Guwy-oltót, majd az 1930-as évektől az úgynevezett Autotax és opax típusú gázalókat alkalmazták.

Halonokat jelenleg általában tűzoltókészülékek oltóanyagaként használják. Ezek a halonok a metilbromid, széntetraklorid — 12. Halon még a MALEV által használt, úgynevezett BV-koktól egyik összetevője a  $\text{C}_2\text{Cl}_4$ . A széntetrakloridot és a metilbromidot a hazai ipar állítja elő, míg a freon-12-t és a freon-11-t import úttján szerzik be. A széntetrakloridot az iparban szerves folyadékok helyett tisztítószerként is alkalmazzák, on-12-t pedig hűtőgépek hűtőfolyadékként is használják.

Halonok hazánkban belügyminiszteri rendelet írja elő a tűzoltókészülékek oltóanyagának elhelyezésének szükségességét. A készülékek darabszámát a rendelet a helyiségek tűzveszélyességi besorolása és alapterülete alapján határozza meg. A készülékek töltött tűzoltókészülékeket gyűjtőnéven gázalóknak nevezzük. Velük az MSZ 1034—63. sz. szabvány foglalkozik. A szabvány szerint megkülönböztetünk 2, 5, 17 és 50 kg-os készülékeket.

Halonok tulajdonságai:

Halonok elenyomott nitrogén hajtóanyaggal működnek, minden készüléken fémszáró felületű szelepet alkalmaznak, a halonok oltóanyag felszállócsövön keresztül jut ki a készülékből. A gázalókat a következő különleges előírások (az említett szabvány szerinti):

- 2 és 5 kg-os gázalókat tömlő felszerelése tilos!
- 17 és 50 kg-os gázaló oltó készülékeken legalább 3 m hosszú tömlő és védőpajzsral ellátott, kb. 1,3 m hosszú hőszigetelt nyelű oltóállandza legyen.
- 17 kg-os készülékeken egy, az 50 kg-os készülékeken két darab B-jelű szűrőbetétes gázálcot kell elhelyezni.
- 2 kg-os készülék üzemi nyomása  $20\text{ C}^\circ$ -on 6, a nagyobbaké 10 kg/cm<sup>2</sup> legyen.

Halonok készülék töltete metilbromid. Az 5, 17 és 50 kg-os készülékek töltete metilbromid és széntetraklorid egyenlő arányú keverék. A 2 és 5 kg-os készülék töltete freon-12 is lehet, ekkor esetben a készülék töltőszálya a metilbromid és metilbromid-széntetraklorid töltetének legfeljebb 70 %-a lehet. A szabvány foglalkozik még a gázalókat töltésével, annak ellenőrzésével, a működésével és a működés közben megtartandó biztonsági szabályokkal.

Gázalókat az MSZ 1040—62. sz. szabvány szerint:

- 2 és 5 kg-os, valamint 17 és 50 kg-os készülékeken (17 és 50 kg-os) a készülékek rögzítve (2 és 5 kg-os) szabadon tartani.

Halonok készülékekre vonatkozó általános előírásokkal az MSZ 1034—63. sz. szabvány foglalkozik. Az előírások közül szükségesnek tartjuk kiemelni a gázalókat színjelölését. Hazánkban az

összes tűzoltókészülékeket tűzvörös színnel festik, és időállóan lakkozzák. A gázalókat az oltóanyagtartály felső részén körbe futó 40 mm széles citromsárga színnel jelölik. Amennyiben az oltóanyag freon-12, akkor a citromsárga csíkon belül 20 mm széles fehér csík is van.

A tűzoltókészülékek ellenőrzésével, karbantartásával kapcsolatos szabályokat — természetesen a gázalókat is — az MSZ 9780—63. sz. szabvány rögzíti.

Az MSZ 10076—63. sz. szabvány a tűzoltókészülékek oltástechnikai alkalmazásának meghatározása érdekében

- A (szilárd, éghető anyag),
- B (tűzveszélyes folyadékok),
- C (éghető gáz),
- D (éghető könnyűfém),
- E (elektromos berendezés),
- F (éghető porok) és
- BÜT (bányauzem) tűzosztályokat állapított meg.

A gázalókat — a szabvány szerint — a B, C, E egységűek oltására általánosan alkalmasak.

A gázalókat nemcsak a belügyminiszteri rendelet és az említett szabványok, hanem éppen mérgező hatásuk miatt az egészségügyi miniszter által kiadott utasítások is tartalmazzák előírásokat. Az első utasítást a belügyminiszter, a kohó- és gépipari miniszter, a vegyipari- és energiaügyi miniszter (illetve nehézipari miniszter), valamint az egészségügyi miniszter együttesen adták ki. Az utasítás a gázalókat forgalomba hozataláról, raktározásáról és készenlétben tartásának szabályairól szól. Szükségesnek tartjuk kiemelni az utasítás egyik bekezdését, ami kimondja, hogy: „... ahol gázaló oltó tűzoltókészülékek használata oltástechnikai szempontból egyéb tűzoltókészülékekkel pótolható, gázaló oltó tűzoltókészülékeket tartani nem szabad.”

A második ilyen utasítás tartalmazza a metilbromid gyártásával, a gázaló oltó tűzoltókészülékek előállításával, töltésével, újratöltésével, vizsgálatával, ellenőrzésével, karbantartásával és raktározásával kapcsolatos foglalkozási ártalmak megelőzésére vonatkozó egészségvédő övrendszabályokat.

Az említett utasítások hatálya csak a széntetrakloriddal és a metilbromiddal töltött készülékekre terjed ki. Az említett rendelet, szabványok és utasítások átdolgozása, módosítása jelenleg folyamatban van, a nemzetközi tapasztalat és fejlesztés tendenciájának megfelelően. Hazánkban széntetrakloriddal és metilbromiddal töltött tűzoltókészülékek még kb. 5 évig lesznek forgalomban. Ezután freon-12-vel, vagy esetleg valamilyen annál hatásosabb, de nem mérgező halonnal töltött gázalókat forgalomba hozatalát tervezik. Az ELZETT Fémlémezipari Művek Tűzoltókészülékek Gyáregysége a 17 és 50 kg-os készülékek újratöltését már beszüntette.

## A nemzetközi irodalomból ismert halonok

A nyugati országokban jelenleg használatos halonok a BCF (brómklór-difluorometán) és a  $\text{B}_2$  (dibróm-difluoretán). Hazánkban BCF-el töltést először 1970-ben, bemutatás keretében végeztek (annak ellenére, hogy nemzetközileg ezt a gázt már kb. 10 éve használják). Tapasztalatunk szerint oltóhatása többszörösen jobb a nálunk alkalmazott legjobb oltóhatású metilbromidnál. A  $\text{B}_2$ -halon oltóhatását gyakorlatban még nem tudtuk bemutatni, pedig ezt nemzetközi viszonylatban kb. 1965 óta alkalmazzák. Meg kell jegyezni, hogy mindkét halon oltóhatása lényegesen jobb, mint a nálunk alkalmazott halonoké. Közösleges hőmérsékleten egyik sem mérgező (mérgező hatásuk figyelembevétele nem indokolt), és hőbomlásuk során lényegesen kisebb mennyiségű mérgező gázt termelnek, mint a hazánkban alkalmazott halonok. A halonokat nyugati országokban kézi és tárgycsés tűzoltókészülékek, valamint beépített tűzoltóberendezések töltéként alkalmazzák.

A Német Demokratikus Köztársaságban és a Szovjetunióban — ismereteink szerint — szép eredményeket értek el a halogénezett szénhidrogénekkel végzett kísérletek és azok gyakorlati alkalmazása során. (Ennek jelentős szerepe van a vegyipar, repülőgéptűzoltás és a híradástechnika különleges követelményeinek kielégítésében.) Fontosságukat növeli a honvédelemben betöltött szerepük is.

Az oltóanyag-kémia jelenleg élénken fejlődik. Célszerű, hogy egy adott időpont fejlettségi szintjén összegezzük az oltási hatások, toxicitás, gazdaságosság, valamint a készülékgyártás lehetőségeit. Itt figyelembe veendő a nemzetközi technikai színvonal fejlettsége és a hazai vegyipar viszonylagos lemaradottsága. Ez utóbbinak mélyebben fekvő gazdasági strukturális okai mellett, konkrét műszaki okai is vannak. Ezek részletezése túlhaladja e hozzászólás kereteit.

Tóth József, a közös községi tanács elnöke számolt be az elmúlt négyévi tevékenységről

Kakas József, a MÁV-szakosztály vezetője segítséget ajánlott fel a szertárkerítés építésének befejezéséhez

## Vezetőségválasztás Kurdon

JANUÁR 15-ÉN a közös községi tanács szépen feldiszipított előadótermében a testület ifjúsági zenekarának közreműködésével rendezték meg a vezetőségválasztó közgyűlést. A csatolt községek Dúzs és Csibrák önkénteseivel együtt számos meghívott vendég is megjelent az eseményen. Az elnökségben foglalt helyet: Rédei Kornél, a megyei tanács járási hivatala igazgatási osztályának vezetője, Kovács József t. úr, dombóvári városi és járási parancsnok, Tóth József, a közös községi tanács elnöke, Fábrián Gyula tanácsbíró és Bíró József önk. t. szds., parancsnok.

Fábrián elvtárs üdvözlő szavai után Tóth József tanácselnök számolt be az elmúlt időszakban végzett tevékenységről.

A megelőző munka értékelésekor azt állapították meg a beszámolóban, hogy a lakóházi ellenőrzések eredményeként számottevően csökkent a szabálytalanságok száma, a középületek kéményajtóit szabályosra cserélték ki, az elmúlt évben a kurdiak segítséget nyújtottak a csibrákiaknak az ellenőrzésben, s a helybeli tsz tűzvédelmi helyzete is sokat javult az utóbbi időben.

A SZÓBAN FORGÓ időszakban jó néhány tüzeset alkalmával, a riasztást követő gyors kivonulás eredményeképpen jelentős értékeket mentettek meg. Így például akkor is, amikor tarlóégetés következtében kigyulladt a fűrészpóros trágadomb, s a tűz egy 200 holdas gabonatóblát veszélyeztetett.

Az elmúlt év őszén a riasztástól számított két (!) percen belül kivonultak a tsz kukoricatóblájában keletkezett tűzhöz. A dűzsiak egy fiatal nyárfaer-



Pillanatsfelvétel a résztvevők egy csoportjáról



A közgyűlés egyhangúlag bizalmat szavazott a jelölteknek

dő égését fékeztek meg önállóan.

A szervezeti életben bizonyos zökkenőket okozott, hogy négy esetben is változott a parancsnok személye. A beszámoló megállapítása szerint azonban ez a probléma minden bizonynyal megoldódott, hiszen a mostani parancsnok korábban már hosszú éveken át igen eredményesen tevékenykedett.

A HOZZÁSZÓLÓK JÓRÉSzt a vártnál mérsékeltbb versenyszereplés okait boncolgatták, ami érthető is, elvégre az 1883 óta működő testület szertára teli van oklevelekkel, s 1958-ban országos bajnokságot is nyertek már. Konkrétan azt kifogásolták, hogy néhány rajnak, köztük nekik is vadonutáj tömlőkkel kellett szerelniük, s az ezzel járó kapcsolási nehézségeket nem vették figyelembe.

Az anyaghiány miatt félbe-

maradt szertárkerítés-építés ügyében a MÁV szakosztályra segítséget ajánlott fel.

Felvetődött azonban az a célszerű gondolat is, hogy a rajok felkészítéséhez a testület tapasztaltabb tagjai az eddiginél több segítséget nyújtsanak a parancsnoknak.

Tóth elvtárs válaszában rámutatott, hogy a versenyeredmény is fontos, de az igazi fokmérő mégis a testület alapvető feladatainak jó elvégzése, és ezzel összefüggésben biztatott, hogy nincsenek létszám gondok. A két társközösgben működő egységek egyenruha-gondjain azonban csak a tanács anyagi lehetőségei szerint lehet enyhíteni.

A régi vezetőség a beszámoló elfogadását követően betérjesztette lemondását. Ezt követően Fábrián elvtárs javaslatot tett az újjáválasztásra, s megemlítette, hogy a jelöléseket a helyi párt-szervezet meg a tanács is támogatja.

EZT KÖVETŐEN A TAGSÁG egyhangúlag bizalmat szavazott az eddigi vezetőségi tagoknak: Müller Györgynek Sas Gyulának, Stehl Róbertnek, Bíró Józsefnek, valamint Mátis Imre csibráki és János Imre dűzsi egységparancsnoknak.

A közgyűlés záróaktusaként Rédei elvtárs három önkéntes tisztségbe bízta a pénztárost, majd a városi és járási parancsnok Bíró Józsefnek s a testület néhány más tagjának dícsérő oklevelét adott át. A dűzsi egységparancsnoknak át nyújtották a soron kívül önkéntes hadnaggyá történt előléptetéséről szóló okmányt, többeknek pedig a soros előléptetést tanúsító. Szentpáli Árpád, Szili Ferenc és Lehocz Ferenc 20 éves Szolgálati Érem kitüntetésbe részesültek.

Az eseményt vidám hangulatú, közös vacsora követte.

(K. G.—K. M.)

Rédei Kornél osztályvezető pénztárost bízta a pénztárost, majd a városi és járási parancsnok Bíró Józsefnek s a testület néhány más tagjának dícsérő oklevelét adott át.

Bíró József parancsnok átnyújtja a 20 éves testületi tagságért adományozott Szolgálati Éremet Szentpáli Árpádnak



# Mindkétszer OT-30-astól

## Az első

Tűzi lármától volt hangos december 2-án éjjel 1 óra 15-kor a göllei tsz majorja. Az ügyeletes állatgondozó arra lett figyelmes, hogy füst áramlik a sertésólból. Azonnal az olajtűzelő berendezés helyiségébe rohant, és látta, hogy lángokban áll a berendezés, valamint a helyiség nápadlómennyezete. Szólt az éjjeliőrnek, hogy hívjon segítséget, és értesítse az olajtűzelő berendezés karbantartóját.

A karbantartó kb. 20 perc múlva a helyszínre érkezett, de a tűz ekkor már a tetőn keresztül kitört, s áttért a sertésóbra.

Az állatgondozó a karbantartóval együtt kézi tűzoltókészülékekkel megkísérelte a tűz eloltását, de belátva, hogy az már nem lehetséges, hozzáálltak az állatok mentéséhez.

A tűzi lármára segítségül érkezett dolgozók mentés közben egyszerűen megfélekedtek a tűzoltóság értesítéséről. Így a helyi önkéntesek az észleléstől számítva 50 perc múlva, a kaposvári állami tűzoltóság pedig 1 óra 49 perc elteltével értesült a káresetről.

A tűzesethez kivonult a göllei önkéntes tűzoltóság 9 fővel, továbbá a kaposvári I. és II. fecskendő és a kaposvári teherautó 800-as kismotorfecskendővel, összesen 14 fővel, valamint a dombóvári I. fecskendő 1+6 fővel.

Egységeink kérésükre az ól tetőszerkezete összeomlott. Így annak oltása mellett főleg a környezet védelmére, a tűz továbbterjedésének megakadályozására szorítkozhattak. A sertésólból bent égett 1 anyakoca 78 malaccal. A kár 187 000 Ft.

A vizsgálat alkalmával megállapították, hogy a tüzet az olajtűzelő berendezés meghibásodásából létrejött robbanás okozta. Ezt a műszaki szakértő véleménye is megerősítette.

## A második

11 nappal később hasonló eset fordult elő a segesdi Új Élet Tsz majorjában is. Az említett típusú tűzelő berendezés meghibásodásából kifolyólag a 24 férőhelyes sertésfiataltól égett le.

A tűzesethez kivonult a segesdi önkéntes tűzoltóság 1+5 fővel 800-as fecskendővel, továbbá Nagyatádról, Marcalról és Kaposvárról 1—1 fecskendő, összesen 23 fővel.

A gyors tűzjelzés eredményeként a tűzoltóság és a gazdaság dolgozói önfeláldozó munkájával minden anyakocát kimentettek az ólból. A 2—8 hetes malacok közül azonban 85 db bent égett. A tűz itt 153 000 Ft kárt okozott.

## A hozzáértés hiánya

A két termelőszövetkezet között több mint 100 km a távolság. A vizsgálati tapasztalatok azonban jó néhány olyan közös jellemző hiányosságot tártak fel, melyek a tüzek keletkezésével és elterjedésével függtek össze. Ezek a következők:

A tűzelő berendezések 3—5 év óta működnek. A természetes elhasználódásuk mindkét berendezés megmutatkozott.

A vizsgálat megállapította, hogy a kar-

bantartást mindkét tsz-ben elvégezték. A műszaki szakértő azonban rámutatott, hogy a karbantartások alkalmával nem észlelhetők a megállapított meghibásodásokat. Azok csak alapos műszaki vizsgálat során észlelhetők.

A berendezések üzemeléséért a felelős karbantartók viszont nem rendelkeznek a karbantartáshoz szükséges műszaki ismeretekkel és szakmai gyakorlattal.

A berendezések kezelésére kijelölt személyzet műszaki tájékozottságának hiánya ugyancsak hasonló mérvű volt mindkét gazdaságban.

Problémák merültek fel a tűzelő berendezések helyiségeinek kialakításával is. Mindkét gazdaságban a helyiségek fűdém-szerkezete alulról vakolt nápadlóból volt kialakítva, s ez nem is állhatott ellent a tűzterhelésnek. A sertésóli és a tűzelőberendezés közötti falon nyílások voltak, ami megkönnyítette a tűz áttérjedését a sertésóbra.

A két tüzeset vizsgálata során feltárt hiányosságok a következő preventív intézkedéseket tették szükségessé.

Tekintettel arra, hogy a többi mezőgazdasági létesítményben is számos, 4—5 éve üzemelő, hasonló olajtűzelő berendezés van, feltétlenül indokolt gondoskodni alapos felújításukról.

Mivel a helyi szakemberek nem képesek megnyugtató módon elvégezni e munkálatokat, indokolt, hogy a más típusú (MEKALOR) olajkályhákhoz hasonlóan szakvállalatok végezzék e nagy kapacitású olajtűzelő berendezések karbantartását is.

Az olajtűzelő berendezések nagymérvű elterjedését figyelembe véve kezelésük oktatására is nagyobb gondot kellene fordítani. Ahhoz, hogy a léghevítőben keletkezett tűz ne terjedhessen át a fűtendő helyiségre, az épület tűzállósági fokozatának ki kell elégítenie a rendelkezésekben előírt követelményeket. A két épület közötti falon semmilyen nyílászáró szerkezetet nem szabad létesíteni.

E két tüzeset is bizonyította, hogy továbbra is fontos propagandafeladat az olajtűzelő berendezések tűzveszélyének, a tűzjelzés fontosságának és módjának ismertetése.

## Éppen akkor töltötték fel a napitartályt

December 26-án 5.50-kor kigyulladt a tápiószentmártoni Rákóczi Tsz fa tetőszerkezetű, cseréptetős istállóból átalakított csibenevelője.

A lefolytatott vizsgálat, valamint a tanúk vallomása alapján a következőkben foglalhatók össze a történetek, továbbá a végül is 630 ezer forintos kárt okozott tűz tanulságai:

A csibenevelőben dolgozó *Hatlaczki Illésné* — tanúvallomása szerint — körülbelül 10—15 perccel a kikapcsolás után kezdte meg az OTR—71 típusú olajtűzelő léghevítő tisztítását. Eközben kihúzta az égőfazekat, és a még izzó kormot megpiszkálta. Az izzó korom nyomban belobbant, és meggyújtotta a léghevítő alatt kifolyt olajat.

# TÜZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

A Somogy megyei parancsnokság a tüzesetekkel kapcsolatosan levonta a megfelelő tanulságot, és a gazdasági vezetőknel megtette a szükséges intézkedéseket:

Ugyanakkor felvette a kapcsolatot a Somogy megyei Finommechanikai Vállalattal, az vállalkozott az olajtűzelő berendezések karbantartására, amiről tájékoztatta az érdekelt gazdaságokat, és felhívta figyelmüket, hogy minél előbb kössenek szerződést a karbantartásról. Ezzel egyidejűleg az I. fokú hatóságok felülvizsgálják a hasonló típusú berendezések helyiségeinek tűzállóságát, s intézkednek a tapasztalt hiányosságok azonnali felszámolására.

Csiszár István  
tű. fhdgy.,

Somogy megyei parancsnokság

Nagymértékben hozzájárult a tűz gyors terjedéséhez, hogy *Hatlaczkiné* férje éppen ekkor töltötte fel egy 6 m hosszú és 50 mm átmérőjű gumitömlőn át a másik helyiségben levő léghevítő 200 literes napitartályát, s a gumitömlő a csibenevelőnek éppen azon a részén húzódtott, ahol az izzó koromtól a kifolyt olaj belobbant.

A felcsapó lángoktól a tömlő meggyulladt, majd kilyukadt. Tetézte a bajt, hogy *Hatlaczki Illés* a tűz keletkezését követően még kb. három percig folytatta a napitartály feltöltését, mivel nem vette észre a tüzet, felesége pedig előbb megkísérelte eloltani.

*Hatlaczkiné* előbb 2 db porralöltővel, majd férjével együtt sóderrel próbálta megfékezni a lángokat, de ekkor már a tűz

# A Zastava két utasa szenné égett

Január 9-én 18.32-kor tragikus közlekedési baleset történt a 4-es számú főútvonal Cegléd és Abony közötti szakaszán, kb. 800 méterre a kecskésársárdai vasúti átjárótól.

A balesetet és ennek következtében keletkezett tüzet egy arra haladó személygépkocsi vezetője jelezte a vasúti őrház szolgálatosának. Innen 18.40-kor értesítették a ceglédi parancsnokságot.

A baleset során egy Zastava 750-es típusú személyautó áttérve az út bal oldalára, belerohant a Ceglédre Abony irányába szabályosan haladó Ikarus 630-as autóbuszba. A személygépkocsi üzemanyagtartályából kifolyt benzin meggyulladt, és a tűz gyorsan áttért az ütközéstől teljesen összeroncsolódott Zastavára, valamint az autóbuszra is.

A karambolt követően egyébként *Bujdosó Ferenc*, az autóbusz vezetője azonnal kinyitotta az utastér ajtóit, így az utasok csomagjaikkal együtt sértetlenül szállhattak ki.

A busz vezetője ezután a motorházon átugorva magához vette a vezetőfülke jobb oldalánál elhelyezett 12 kilós porralöltőt. Az egyik utas kivette a kezéből a készüléket, és azonnal megkezdte a tűz oltását. Ez azonban az igen intenzív égés miatt nem járhatott eredménnyel, jellehet a készülék kifogástalanul működött.

A busz utasai megkísérelték a személy-

autóban rekedtek kimentését, de az erős hő és a lángok miatt ez lehetetlen volt.

Ugyancsak nem járt eredménnyel a busz vezetőjének az a próbálkozása, hogy hátramenettel megkísérelje a busz mentését, mert a személyautó roncsai beleakadtak a buszba.

A ceglédi fecskendők 18.55-kor érkeztek ki a kárhelyre. Ekkor már a busz is lángokban állt. Égett az üzemanyagtartálya, a korosszériája, a kárpitozása, valamint a futóműve. Egységeink tartályról szerelt 2 E sugárral avatkoztak be, és 19.05-re eloltották a tüzet.

A személyautó két utasa: *dr. Buza Lászlóné* és fia *Buza László* valósággal szenné égtek.

A tűzvizsgálat alkalmával arra a következtetésre jutottak, hogy az ütközés következtében megrepedt üzemanyagtartályból kifolyt benzin vagy súrlódástól vagy az elektromos vezeték meghibásodása miatt kipattant szikrától gyulladt meg. Erre utal az is, hogy a szemtanúk elmondása szerint az összetükközést követően a személygépkocsi azonnal kigyulladt.

Az anyagi kár is jelentős: a busz 400 ezer, a személygépkocsié pedig 60 ezer forint.



Szerencsés baleset. Az úttesten megcsúszott és kis híján a HEV-pályára gurult le ez a Wartburg személykocsi. Szerencsére a fák közé szorult. Tűzoltóságunk szabadították ki. Négy utasa nem szenvedett sérülést



áttért a fűtőhelyiség műrostlemez borítású deszkafödémére, majd az egész tetőszerkezetre.

A káresetről a mázsaraktkárban dolgozó *Magyar György* úgy értesíthette *Nagy Lajos* önk. tű. szds., önkéntes parancsnokot, hogy előbb kerékpárra ült, majd ütközben megállított egy arra haladó személykocsit, s az vitte be a községbe.

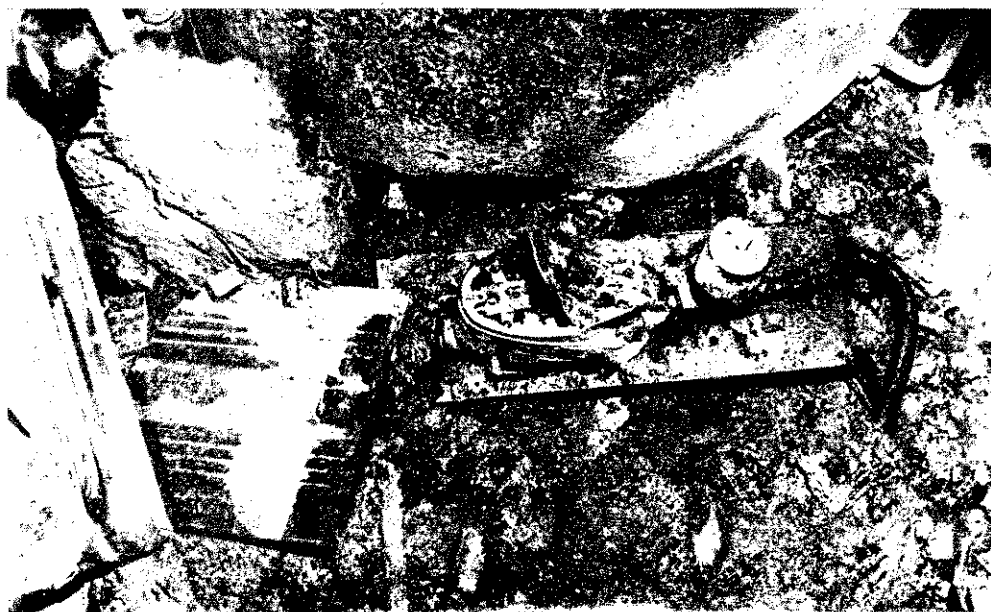
*Nagy Lajos* így csak 6.15-kor értesíthette segélykérő telefonon a nagykáta önkéntes tűzoltóság ügyeletes gépkocsivezetőjét.

A nagykáta fecskendő 6.55-kor, a ceglédi és jászberényi állami egységek pedig 7.25-kor érkeztek ki a kárhelyre.

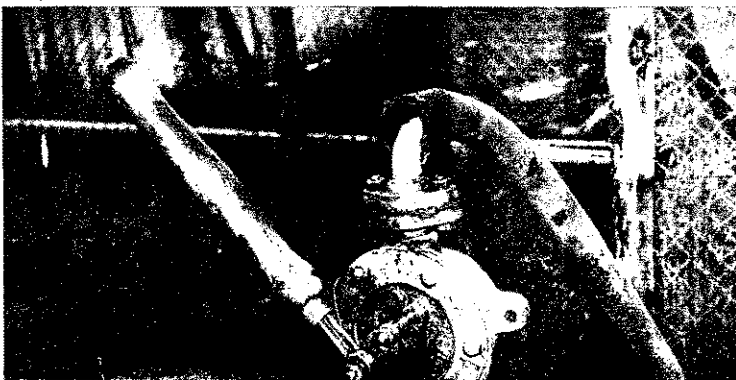
Mivel a tető meg a födém még a nagykáta beavatkozása előtt beszakadt, ők is és az állami egységek is jóformán csak a csibenevelő északi oldalához épített tápszerraktár védelmére szorítkozhattak. Sugár védelme alatt sikerült is kimenteni a tápszert. A tsz 10 dolgozója is segített az anyagmentésben.

Erosen nehezítette az oltást, hogy 1 km-re volt a legközelebbi vízforrás, és igen rossz úton lehetett megközelíteni.

A rendőrség eljárást indított a felelős személyek kilétének megállapítására. P. L.



Három kép a tápiószentmártoni tüzet követően: Egyebek között ez volt látható a helyiségben a takarítási munkák után; ebből a tárolóból töltötték fel gumitömlővel a napitartályt; nem a tűzoltókon múltott, hogy nem sikerült többet megmenteni





# Garázstűz a Tatai Szőnyeggyárban



Csupán a téglafal választotta el a fonalraktártól



Mint a képen is látható, a gyors jelzés ellenére is alapos pusztítást végeztek a lángok

Veszedelemes tűz keletkezett az év első napján a Lakástextil Vállalat Tatai Szőnyeggyárának garázsában. Elhatalmasodását csak a szolgálatos létesítményi tűzoltó, éjjeliőr és portás gyors, határozott intézkedése akadályozta meg.

A garázshelyiségeket (összesen hármat) az 1100 m<sup>2</sup> alapterületű fonalraktár végében alakították ki, s a tetősíkgig felmenő tűzfal választotta el a fonalraktártól. Az épület határoló falai téglából készültek, tetőszerkezete könnyű vasszerkezetből, tetőhéjazata pedig hullámpalából. A garázssterben — a fűthetőség céljából — a tetőszerkezetre függesztett farostlemezből álmennyezetet alakítottak ki. A garázs ablakai előtt — a faltól kb. 50 cm-re — egy héttonnás ponyvázott tehergépkocsi állt.

## Az éjjeliőr vette észre

A tűz a gépkocsigarázs egyik fülkéjében keletkezett, ahol 2 db traktor és egy Nysa furgon volt. Az éjjeliőr rendes ellenőrző körútja közben 18.45 körül vette észre a lángokat.

Első intézkedésként a tűzoltószertárból telefonon értesítette a szolgálatban levő *Lutring József* létesítményi tűzoltót, aki a portán tartózkodott. *Lutring József* a helyszínre sietett, s az útközben magához vett 2 db porral oltó készülékkel megkísérelte a tűz eloltását.

A portásnő ezalatt értesítette a közelben lakó létesítményi tűzoltóparancsnokot: *Hertelendi Ferenc* önk. tű. szds.-t, továbbá a gyár igazgatóját és főmérnökét, valamint a tatabányai állami tűzoltóságot.

*Hertelendi* elvtárs azonnal a kárhelyre sietett. Közben a fia riasztotta a közelben lakó dolgozókat, s a rendelkezésükre álló 400-as kismotorfecskendőről szerelt 2 db E-sugárral megkezdték az oltást.

Beavatkozásuk először arra irányult, hogy hűtéssel megakadályozzák a gépkocsi üzemanyagtartályának felrobbanását, továbbá az ablak előtt álló 7 tonnás teherautót kívánták védeni.

A tatabányai egység 1+6 fővel 19.20-kor érkezett a kárhelyre, s beosztottai tartályról 3 db E-sugarat szereltek. Az első és második sugár a garázsban, illetve annak tetőterében támadott, a harmadik sugár pedig a fonalraktárt védte. Az időközben helyszínre érkezett komáromi 2-es szer vízforrásra állt, s a CSD 710-es tartályának kiürülése után az alapvezeték átkapcsolásával szolgáltatva a vizet.

A tüzet 20.30-kor eloltották, s az egységek 21.08-kor bevonultak.

A tűz következtében elégett a garázsfülkében levő 2 db traktor meg a Nysa gépkocsi, továbbá elégett, illetve megsemmisült a garázs álmennyezete és tetőhéjazata, és égési sérülést szenvedett a 7 tonnás teherkocsi oldaldeszkázata és takaróponyója. A kár 117 500 Ft.

## Mit állapított meg a vizsgálat?

A tüzet az RS 09-típusú traktoron keletkezett zárlat okozta. Az akkumulátort — a vezetőfülke elé, alvárra szerelt — házilag készített vaskazettában helyezték el, ennek oldalán a kábelek kivezetése céljából hegesztőpisztollyal 2 db 4×4 cm-es rést

vágtak. A réseket nem dolgozták simára. A bal oldali résen kivezetett főkábel szigetelése a használat során kidörzsölődött, s a mosás hatására a főkábelnek a saru és kazetta közötti mintegy 15 cm-es szakasza felizzott, s az akkumulátor negatív pólusa leolvadt.

Az akkumulátor tetején levő gumilemez elszenesedett. A főkábel gumiszigetelésén a tűz áterjedt a vezetőfülkébe, meghozzá egészen az ülés alatti önindítóig.

Az üzemanyag-vezeték egy kb. 30 cm-es szakasza az önindító feletti főszűrő előtt PVC-csővel volt kitöltve. A PVC-cső elégetését követően az üzemanyag kifolyt, s ettől a gépjármű gumiabroncsai is tüzet fogtak. A fellépő erős hő következtében a Nysa gépkocsi — tele tankkal állították be a garázsba — ugyancsak kigyulladt.

A tüzeset legfontosabb tanulságai véleményem szerint a következők:

Nem végezték el a gépjárművek feszült-ségmentesítését, jöllehet az 1/1963-as BM sz. rendelet 143. § (4) bekezdése alapján az igazgatói tűzrendészeti utasítás kifejezetten előírta.

A gépjármű- és traktorvezetőket sem oktatták ki a garázsba való beállítás tűzrendészeti szabályaira, holott ennek végrehajtásáról is intézkedik az említett igazgatói utasítás.

Ilyen körülmények között csupán a gyártelepen szolgálatot teljesített s említett három személy éberségének, illetve gyors intézkedésének köszönhető, hogy nem érte több milliós kár a vállalatot.

Deutsch Sándor  
tű. őrgy.



# Kétmillió értékét mentettek meg

Simon István r. tőrm. január 3-án 7.10 körül erős füstszivárgásra lett figyelmes, amikor elhaladt a 14. sz. ÁFÉSZ pilisi ruházati üzlete előtt. Nyomban értesítette az ÁFÉSZ-irodát, a községi tanácsot, és riasztotta a helyi önkéntes tűzoltóságot. Ennek eredményeként 7.30-kor — tizennégy perccel a riasztást követően — a pilisi önkéntesek 1+29 (!) fővel, kocsipecskendővel és kéziszerszámokkal kiérkeztek a kárhelyre. Simon elvtárs a ceglédi állami és a monori önkéntes tűzoltóságot is értesítette, de körülbelül 15 percet kellett várnia, mire a posta vonalat adott.

A pilisi önkéntesek Gados Ferenc önk. tű. szds., parancsnok irányításával kocsipecskendőről szerelt 1 sugárral, valamint vizesvedrekkel és kéziszerszámokkal avatkoztak be.

A tűzoltás vezetője rövid felderítés után intézkedett az áramtalanításról, a tűz tolvaterjedésének megakadályozásáról és az üzlethelyiségben levő ruházati anyagok kimentéséről.

Mint hogy körülbelül 30-an segítettek az önkénteseknek, igen rövid idő alatt teljes sikerrel járt az árumentés. A tűzoltás vezetője a kimentett áru őrzését is megszervezte.

Így azután mire a födém szerkezet átégett, már nem volt éghető anyag az üzlethelyiségben.

A mentéssel egyidőben végzett oltás során megbontották az égő födém szerkezetet, és igen körültekintően számolták fel a tűzgócokat. A munkálatokat akadályozó erős füstöt a tetőhéjazat megbontásával, továbbá az ajtók és ablakok kinyitásával vezették el.

Mire az állami egységek a helyszínre érkeztek, a pilisi önkéntesek már befejezték az oltást, s éppen az utómunkálatokat meg a takarítást végezték. 8.25 volt ekkor.

A tűzvizsgálat során kiderült, hogy a fűtő már hajnali negyed ötkor begyújtott a kazánházban, és a szokásosnál jobban megrakta a kazánt, mert előzőleg kétnapos munkaszünet volt. Ennek következtében erősen felmelegedett a kéményfal, majd meggyulladt a födém deszka, és a tűz igen gyorsan átterjedt a födém szerkezetre.

A vizsgálat alkalmával megtaláltuk a beépített deszka megégett maradványait. A 60 évvel ezelőtt létesített épületet 15 évvel ezelőtt átalakították, és ekkor a kémény is új külső vakolást kapott. A beépített faszerkezetet azonban nem tárták fel. A keletkezési okot az is bizonyítja egyébként, hogy a tűz a kémény körül volt a legintenzívebb, és a tőle 10—12 cm-re levő fagerendák is csaknem átégtek.

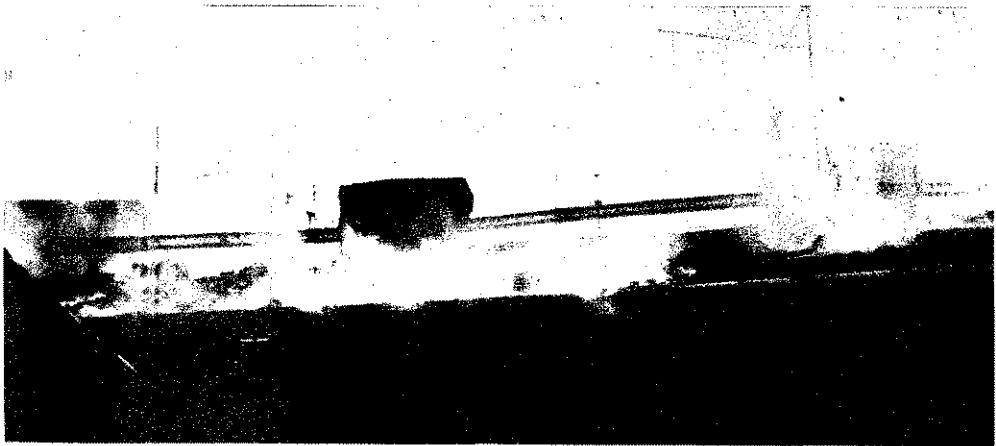
A példamutatón beavatkozott pilisi önkénteseket természetesen nincs módomban név szerint is felsorolni. Úgy vélem azonban, hogy a parancsnok elvtárs mellett Szabó János és Major Sándor önk. tű. fhdgy.-ok tevékenységét külön is ki kell emelni.

Az említett ÁFÉSZ meleg hangú levélben köszönte meg a címben említett érték megmentését. A kár mindössze 1500 Ft lett, mivel csak 10 m<sup>2</sup> födém szerkezet égett meg, s az is csak részben.

Fülöp József  
tű. fhdgy.,

a monori járás parancsnoka

# TETOTUZ A MÜNNICH FERENC UTCÁBAN



1972. január 5-én 11.36-kor telefonjelzés futott be a budapesti parancsnokság hírközpontjába, hogy az V., Münnich Ferenc utca 26. szám alatt egy ötemeletes épület tetőzete füstöl.

A hírközpont riasztotta az V. kerület 1-es és 2-es fecskendőjét, továbbá a VIII. kerület tololétráját.

A riasztás után egymást érték a jelzések: egyesek tüzet, mások meg füstöt jelentettek.

Értékeltem a jelzéseket, és kiemelt riasztás végrehajtására adtam utasítást.

Az V. kerületi őrségparancsnok a helyszínre érkezve a tűzoltás előkészítésének 2. fokozatát rendelte el a bejárat előtti tűzcsapról, majd felderítés céljából felhatolt a padlástérbe.

A hatodik emelet magasságában veszélyes tüzet talált. A manzard kiképzésű pad-

lástérben három helyiség (kb. 60 m<sup>2</sup>) lángban állt, és felette a tető is kb. 80 m<sup>2</sup> területen nyílt lánggal égett. A tűz közvetlen pusztulással fenyegette a padlástérben levő lakásokat és az épülettömb egész tetőszerkezetét. Hevességére jellemző, hogy az egyik helyiség vasajtaja vörösen izzott.

Az őrségparancsnok helyesen értékelte a helyzetet, mert 11.49-kor kárszínhelyi rádióon visszajelezte, hogy a tűz kettős, és tololétrát kér.

11.49-kor, a kettős riasztásra a VIII. kerület 1-es fecskendője, valamint a XI. kerület 1-es fecskendője és tololétrája vonult a helyszínre.

A segítségkérés időpontjában mintegy 150 méterre voltam a kárhelytől a tűzoltási csoporttal. A helyszínre érkezve a főbejáratnál szemben jelöltem ki a harcálláspontot, majd felhatoltam a padlástérbe

Ekkor még nem sejtették, hogy milyen meglepetéseket tartogat a padlástér





Itt ezt találták ...

Itt meg ezt ...

Gyorsan kellett cselekedni! A legkisebb késelem vagy szakszerűtlenség az egész tetőszerkezet és a lakások teljes pusztulását okozhatta.

Utasítottam a háttérparancsnokot, hogy gyorsítsa meg az alapvezeték szerelését, és biztosítsa a folyamatos vízellátást; az osztó helyét a lépcsőház utolsó pihenőjén határozta meg. (Az alapvezetékét az udvar felől, az ablakon át kötélfelhúzással szerelték.)

Az V. kerület őrségparancsnokának azt a feladatot adtam, hogy beosztottai 2 E-sugárral támadják az égő helyiséget; szüntessék meg a lánggal égést, és puttonyfecskendővel, kézi eszközökkel azonnal kezdjék meg az utómunkálatokat.

Ezzel egyidőben a roham parancsnokát is utasítottam, hogy az V. kerületiek osztójáról szereltesse meg a harmadik sugarat, és dugóletrán hatoljanak fel a lépcsőház felőli oldalán a manzard feletti tetőre. Akadályozzák meg a tűz terjedését, oltás el a tüzet, és szintén kezdjenek az utómunkálatokhoz.

A VIII. kerület őrségparancsnoka arra kapott tőlem utasítást, hogy egysége vegye át az V. kerület első sugarát (a kamrában ugyanis már megszüntették a lánggal égést), dugóletrán hatoljanak fel a Steindl Imre utcai oldalán a manzard feletti tetőre, és oltás el a tüzet.

A feladatokat — a parancsnokok közvetlen irányításával — a beosztottak igen gyorsan és szakszerűen hajtották végre. Nehéz és veszélyes helyzetben — szellőzőkémények és tetőrészek omlása közben — a jelzéstől számított 22. percben 3 E-sugárral körülhatárolták a tüzet, 4 perccel később, 12.03-kor a lánggal égést megszüntették, és sugárvédelem mellett az utómunkálatok elvégzésére tértek át. A tűzoltáson kívül még egy kéménycsoport bontását is el kellett végezni, mert az a tűztől megsérült, és ledőléssel fenyegetett. (Ezt a XI. kerület őrségparancsnoka végeztette el egységével.)

A gyors és szakszerű munka eredménye, hogy a tüzet a talált helyzetben oltottuk el. Egységeink bátor helytállása milliós értékeket mentett meg a tűz pusztításától. (A keletkezett tűzkár 63 ezer forint; a tüzet



az egyik erősen elhasznált kéményből kipattant szikra okozta.)

Az egységek munkájával a helyszínen megjelent előjárók is elégedettek voltak. Beavatkozásuk néhány mozzanatát a televízió nézők is láthatták, s a tevékenység rádió- és sajtóvisszhangja is elismerő volt.

**Totzl Károly**  
tű. alez.,  
az „A” tűzoltási csoport  
vezetője

A Münnich Ferenc utcai tűznél beavatkozott tűzoltóegységek munkájának elismeréseként 12 főt dícséretben és pénzjutalomban, 11 főt pedig dícséretben részesített a budapesti parancsnok.

Más lakóházak padlásterein sem ártana alaposan körülnézni

Meghallgattam a tűzoltásvezető (V. kerület őrségparancsnoka) jelentését, felderítést végeztem, és a veszélyes helyzet miatt átvettem a tűzoltás vezetését.

A vezetés átvétele indokolt volt, mert a manzard kiképzésű padlásteret folyosó választotta ketté, s az utca felőli részen látszó kamrák voltak. A tetőszerkezet több száz négyzetméter összefüggő területű, régi építésű, nagy mennyiségű faanyag felhasználásával készült. A lakók kamrái zsúfolásig telve voltak bútorral, fával, papírral és más tűzveszélyes anyaggal, néhol egészen a tetőszerkezetig felhalmozva. A veszélyt fokozta, hogy az egyik helyiségben, járműalkatrészekkel és gumiköpenyekkel együtt, több kanna tűzveszélyes olvadékot is tároltak. Ez utóbbi tüze nagyrészt meggyorsította a többi anyag is a tetőszerkezet égését is.

me egy kis magyarázat a tűz heves terjedésére



# NE BÍZZA A VÉLETLENRE!



Az éghető anyagok közül a fa és a textiliák könnyen válhatnak a tűz martalékává.

A LANGMENTESÍTÉS CÉLJA, hogy megakadályozza az éghető anyagok könnyű meggyulladását és elégését. A lángmentesítés – vagyis az égésgátló anyaggal történő tartósítás – igen nagymértékben csökkenti a tűzveszélyt, mivel gátolja a láng terjedését, valamint a fa és a textilanyagok gyulladáspontra való felmelegedését.

A felületen kialakuló védőréteg alkalmas a levegő (az oxigén) nagyobb mérvű és huzamosabb ideig tartó távoltartására.

Az általunk alkalmazott korszerű módszerek és anyagok hatására az említett anyagok égése csak jelentéktelen, utánizzásuk pedig minimális lehet.

**A LANGMENTESÍTÉS ERŐSÍTI A TÁRSADALMI TULAJDON VÉDELMEÉT, ÉS AKADÁLYOZZA NAGY ANYAGI VESZTESEGGEL JÁRÓ TÜZKÁROK BEKÖVETKEZÉSEIT!**

Szíves megrendelését a munkálatok időrendben történő elvégzése céljából mielőbb várja a:

**TÜZOLTÓKÉSZÜLÉK KTSZ**  
Budapest VIII., Szigetvári u. 10(x)

# Olvasóink leveleiből

A Nagyalföldi Kőolajtermelő Vállalat egri üzemegységének egyik szocialista brigádja elhatározta, hogy segítséget nyújt községi önkéntes tűzoltótestületünknek. Elkészítettek egy V alakú tömlőszárítót részünkre. Az anyagot a vállalat adta. A brigád által végzett társadalmi munka értéke kb. 20 ezer forint. A szárítót a vállalat szakembereinek irányításával testületünk tagjai állították fel.

Az átvételt követően testületünk ebéden látta vendégül a munkálatokban részt vett vállalati vezetőket és brigádtagokat. (Mező József önk. tűzoltóparancsnok, Besenyőtelek.)

A siófoki járás községi és létesítményi önkéntes tűzoltóparancsnokai háromnapos összevont szakmai továbbképzésen vettek részt a közelmúltban. Az így megszervezett továbbkép-

zést a parancsnok elvtársak is hasznosnak tartották, mert több idő és lehetőség volt az anyag megvitatására, és emellett nem kellett háromszor is beutazniuk a járási székhelyre.

A továbbképzést megelőző napokban nyílt meg egy tűzrendészeti kiállítás városunkban, s a parancsnok elvtársak is megtekintették. (Tóth József tű. törm. Siófok.)

Az önkéntes tűzoltótestület közgyűlése alkalmából január 15-én zsúfolásig megtelt a szépen feldíszített tanácsterem. Az eseményen részt vett a megyei tanács igazgatási osztályának vezetője és a megyei parancsnok is.

A választás alkalmával immár negyedik alkalommal (!) szavazott bizalmat a tagság az eddigi vezetőségnek. Az esemény alkalmával egyébként a

testület több tagja részesült elismerésben odaadó tevékenységéért.

A közgyűlés szünetében dr. Mánya Tibor, a testület elnöke levetítette azt az általa készített színes filmet, amely egy általunk rendezett összevont vízveszélygyakorlat néhány mozzanatát örökíti meg. A gyakorlaton gyermekek mentését és önmentést mutattunk be. A jól sikerült film nagy tetszést aratott. (Bálint József önk. tű. szds., községi parancsnok, Kevevermes.)

Téglás nagyközség tűzoltótestületének közgyűlésén új feladatként került fel, hogy önkénteseinknek is jobban el kell sajátítani a pébé-készülékek és olajkályhák üzemeltetésével kapcsolatos biztonsági szabályokat.

Az eddigi öttagú vezetőség helyett nyolctagút választottak.

A tagok közül többen kaptak dicséret oklevelet és emléklapot.

Az új vezetőség tervbe vette a szertár korszerűsítését és egy tűzoltógépkocsi vásárlását a tanács költségvetéséből. (Molnár János.)

Gerjenben a távol volt testületi elnök helyett Taba Sándor parancsnok tartotta meg a közgyűlési beszámolót. Taba elvtárs egyébként a helyi tsz elnöke.

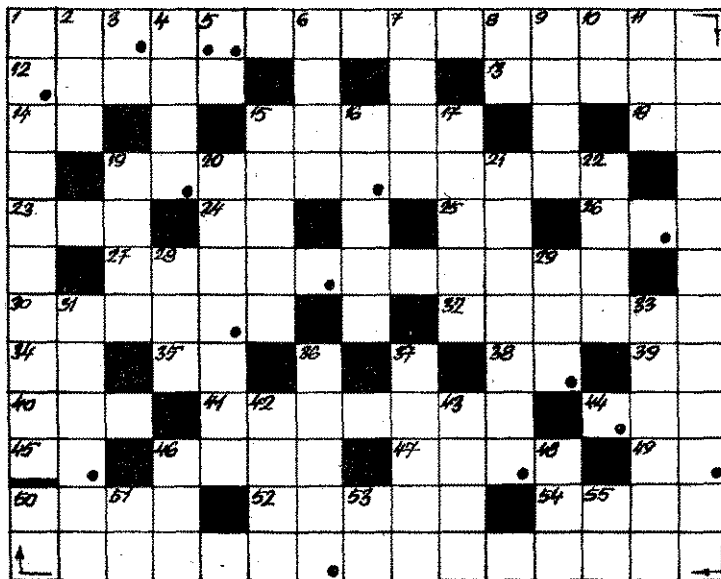
A beszámolót követő felszólalások során javasolták, hogy ki kellene egészíteni a ruházatot, és új szertárat kellene építeni. Ez utóbbihoz a tanács átadná a felig elkészült autóbuszgarázs-épületet.

A közgyűlésen adták át a testületnek a megyei tanács 3000 Ft-os pénzzutalmát. Ezt vb-határozat értelmében az elmúlt évben minden olyan testület megkapta, amelyik több mint ötven éve működik. (Csöglei István tű. őrgy., megyei parancsnokhelyettes, Szekszárd.)

**VÍZSZINTES SOROK:** 1. PORKAMRÁK TÜZOLTÁSÁNÁL KÖTÖTT SUGÁR HASZNÁLATA EZÉRT TILOS. 12. Magyar név, vagy régi italos! 13. Készítésének ebben az évszakban van itt az ideje. 14. Egy kis zúmmogás! 15. Lámparész névelővel. 18. Tömegszórakozás (röv.). 19. A PORKAMRÁK OLTÁSÁT EZZEL VÉGEZZÜK. 23. Alami bevétel. 24. Kötőszó. 25. Tetejére. 26. Súlyt állapít meg. 27. A FÜRÉSZPOR TETEJÉN — OLTÁSKOR — A MOZGÁS CSAK EZEN TÜRTEJEN, MERT AZ KRÁTERSZERŰEN BEÉGHET, ÉS A TÜZOLTÁST VÉGZŐ BECÚSZHAT A TÜZ FÉSZKEBE. 30. Pénz is lehet ilyen. 32. Fűtőberendezés. 34. Vissza: görög betű. 35. A gazdi adót fizet utána! 38. Azonos téli hangzók! 39. Összevont német szó (an dem). 40. Hónapi azonos hangzók! 41. EZT A — PORKAMRÁKHOZ TARTOZÓ — BERENDEZÉST A TÜZ KELETKEZÉSEKOR LE KELL ÁLLÍTANI, AZ OLTÁS BEFEJEZÉSEKOR PEDIG KI KELL TISZTÍTANI. 44. Kuttyája. 45. Kiss Zoltán. 46. Fémmel bevont. 47. Fényképész használja. 48. 35 lakja! 50. Nem éppen hízelgő szó, jassz nyelven. 52. Szín. 54. Magyar nősportoló (kettő is!).

**FÜGGŐLEGES SOROK:** 1. Bátorrés. 2. Fejtető és város! 3. Táton-gani szokott! 4. Ránc. 5. Kötőszó. 6. Egzotikus állat. 7. Vissza: rosszat tevő. 8. Angol kettősbetű! 9. Nem mindennapi. 10. Ó, Bécsben! 11. La-

## FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ



kat: atalan! 15. Csörte. 16. Lóvá tesz. 17. Rizspálinka. 18. Visszaadok! 20. Ünneplőben. 21. Felülről nézhetem. 22. Kévert ruhaellenség! 28. Férfi-név. 29. Azonosak! 31. Vissza: szereti országát. 33. Nem tud azonnal dönteni (nem bor)! 36. Gyomnövény. 37. Kéretne. 42. ... a farkas. 43. Elnyújtva van! 46. Nullák! 48. Urán, kálium és bór. 50. Fél város (visszafelé természetesen része a vízsz. 1. sornak a nyíl szerint). 51. Haza azonos hangzók! 53. Rezső Sándor. 55. Kereskedelmi szó.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., 19., 27., 41.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható ragozott szót: a sugárvezető a porkamra tűznél — szükség esetén — ezt használjon. (A kétpontos betű kétszer szerepel.)

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1972. február 25.

K. I.

Az 1. számban megjelent kereszt-rejtvény helyes megfejtése a következő: NÉGYZET ÉS TEGYALAP ALAKÚ; TÜZ TERJEDESET ÉS A BEAVATKOZÁST; LUT.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: KISEGÍTŐ.

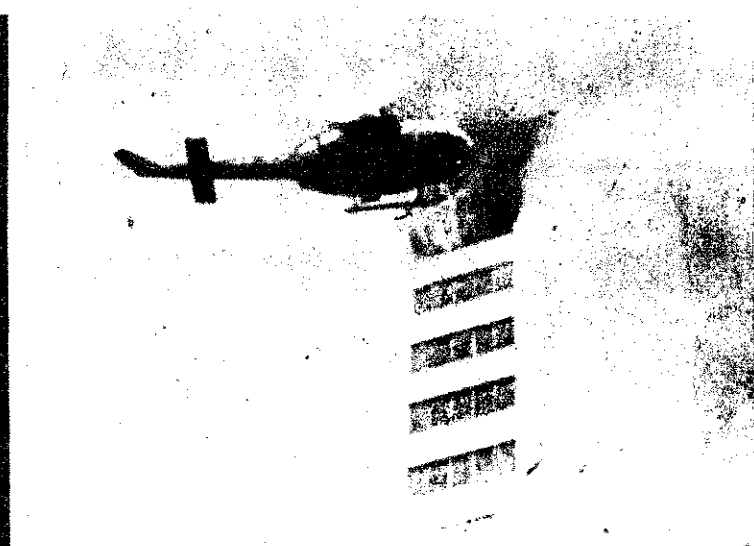
Könyvjutalmat nyertek: Neuschl Károlyné, Budapest; Mikus Csaba, Körmen; Kiss György, Miskolc.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata Szerkeszti a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII. Szentó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság. Felelős kiadó: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 19,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108. 72.2573/2-02 — Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v. Bolgár Imre.

Index 25 804

**TÜZVÉDELEM**



# A szöuli tragédia

Mint sajtójelentésekből ismeretes, 156 halálos áldozatot követelt a múlt év decemberében a szöuli szállodatűz, amelyet a világ eddig legnagyobb szabású ilyen szerencsétlenségéként tartanak számon. A 22 emeletes luxushotelben — feltehetően gázipalack felrobbanásától — akkor következett be a tragédia, amikor a vendégek közös estélyen ünnepelték a karácsonyt. 12 órán át pusztított a tűz, s megfelelő vészkijáratok híján az ablakok jelentették a menekülés egyetlen útját. Akiknek a halálgráshoz nem volt bátorságuk, bennégték, vagy a füstben megfulladtak. Az áldozatok közül legalább negyvenet nem sikerült és nem is sikerülhetett azonosítani, mivel a felismerhetetlenségig összeégték.





# TÜZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
szakfolyóirata

XXIV. évf. 3. sz.

1972 március



## VIRÁG HELYETT

Képes összeállítás a 24. oldalon

**EMLÉKÜKET  
MEGŐRIZZÜK**



**DR. SPIRKÓ PÁL** ny. t.ú. orvosvezető 69 éves korában váratlanul elhunyt. Csapatorvosként a felszabadulás évében lépett a testület szolgálatába, és mint a budapesti parancsnokság csoportvezető főorvosa vonult nyugállományba. Elévülhetetlen érdemeket szerzett a fővárosi állomány gyógyításában, a betegségek megelőzésében, valamint az egészségügyi ellátás korszerűsítésében, és figyelemre méltó tudományos munkásságot fejtett ki a tüzeseteknél előforduló égési sérülések gyógyítása kapcsán. Kimagasló tevékenységének elismeréseként a Magyar Népköztársaság Erdemes Orvosa kitüntető címet kapta. Pártunk tagja volt, mindvégig szerény, cívhu harcosa ügyünknek. Magas fokú hivatástudatáért, munkásságáért, jeles emberi tulajdonságaiért megkülönböztetett tisztelet övezte.



**MIKLÓS GYULA** főrm. elvtárs, a XI. kerületi parancsnokság dolgozója, az alapszervezet vezetőségi tagja, életének 41. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt.



**TANÁCSULÉS,  
KÖZGYŰLÉS**

Február 1-én kettős esemény színhelye volt a Csepel Autógyár. Dél-előtt a tűzvédelmi tanács ülésezett. A beszámoló Dobrotka Oszkár vezérigazgató-helyettes tartotta. (Képviselet.) Délután a testületi alapszervezet működő gyári önkéntes tűzoltóság tartotta meg vezetőségválasztó közgyűlését. A tanács ülését követően a Pest megyei parancsnok átadta a Tűzrendészeti Erem ezüst fokozatát a vállalat tűzvédelmi hosszú évek óta eredményesen munkálkodó Czunya Károly osztályvezetőnek. A kettős esemény kapcsán a vezérigazgató elvtárs interjút adott, amelyet lapunk 3. oldalán közlünk.



**VEZETŐSÉGVÁLASZTÁS**

A Láng Gépgyár létesítményi tüzoltótestülete február 8-án tartotta a vezetőségválasztó közgyűlését a gyár művelődési központjában. A tisztújító rendezvényen részt vettek a gyár vezetői, a kerület és a budapesti parancsnokság képviselői. **Dömötör Károly**, a testület titkára beszámolójában a gyár tűzrendészeti helyzetéről, a testület tevékenységéről és a vezetőség négyéves munkájáról adott számot.



**ERTEKELÉS**

Az Orion Rádió és Villamossági Vállalatnál február 1-én bensőséges hangulatú összejövetelen értékelték a létesítményi tüzoltók múlt évi tevékenységét. Zentai László főosztályvezető megnyitóját követően **Dadasev József** hdgy., parancsnok tüzkarmentes évről s a felszerelések újabb korszerűsítéséről adott számot. **Dicházi Dénes** termelési igazgató ezúttal 32 személynek adott át tárgyjutalmat.



**KETTŐS UNNEPSÉG**

színhelye volt Nagykőrös február 19-én. 25 éves jubileumát ünnepelte a Konzervgyár tűzvédelmi szervezete, és eredményt hirdettek az iparág tűzrendészeti versenyében. A versenyt, a velejáró 6000 forint jutalommal és a tröszt vándorszerlegét a házigazdák nyerték. **Kovács László**, a tröszt vezérigazgatója és **Kovács Sándor**, a Nagykőrösi Konzervgyár igazgatója méltatta az esemény jelentőségét, majd elismeréseket, jutalmakat adtak át a tűzvédelmi munkában érdemeket szerzeteknek. Megjelent az ünnepségen és kitüntetések, dícsérő okleveleket adott át dr. **Farkas György** tüzoltó vezérőrnagy, országos parancsnok.



Képeinken: Az önkéntes szervezet alapító tagjai. — **Kocsis János**, a rendészeti osztály vezetője a vándorszerleggel.

# ORSZÁGOS TANÁCSKOZÁS



Kőrösi György r. vörgy., belügyminiszter-helyettes elvtárs tájékoztatóját tartja

Országos tanácskozás volt február 11-én a Belügyminisztériumban a fővárosi, illetve a megyei tanácsok végrehajtó bizottságai titkárainak, a fővárosi és megyei tűzoltóparancsnokok, valamint a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság vezető beosztású munkatársainak részvételével.

Az elnökségben helyet foglaltak: Kőrösi György rendőr vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes, dr. Varga József, a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökének általános helyettese, dr. Mérges István, az MSZMP KB munkatársa, dr. Farkas György tűzoltó vezérőrnagy, országos parancsnok, dr. Főrizán Gyula, az MTH közgazdasági főosztályának vezetője és Pál Antal rendőr ezredes, csoportfőnök.

**AZ ÉRTEKEZLETEN** dr. Varga József mondott bevezetőt. Ezt követően Kőrösi György rendőr vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes tájékoztatta a jelenlevőket az állami tűzoltóság területi szerveinek tanácsi irányítás alá helyezésével összefüggő szervezeti, személyi, működési és anyagi-technikai feladatokról és a belügyminisztériumi ágazati irányítás és szakfelügyelet néhány kérdéséről.

A belügyminiszter-helyettes elvtárs beszéde bevezető részében – a közelmúltban megjelent 5/1971. (XII. 24.) BM számú rendelethez kapcsolódva – a tanács törvény jelentőségét méltatta, majd ezzel összefüggésben leszögezte: „... társadalmunk hatalmas fejlődése, a tanácsok fokozott felelőssége és önállósága a tűzoltóság területi szerveinek a tanácsok hatáskörébe való átadását indokolta, a Belügyminisztérium ágazati irányításának fenntartása mellett.”

A tűzoltóság eddigi tevékenységét érintve kiemelte, hogy annak szervei becsülettel eleget tesznek feladatuknak. Munkájuk ered-

ményeként népgazdaságunk tűzrendészeti helyzete szilárd, a népgazdasággal együtt fejlődik. A tűzoltóság egységei, a több mint 223 ezer fős társadalmi segítőik közreműködésével, hatékonyan biztosítják a népgazdaság és az állampolgárok javainak tűzvédelmét, eredményes tűzoltási és kárfelszámolási munkájukkal jelentős károktól óvják meg nemzeti vagyonunkat.

Hangsúlyozta, hogy amikor az MSZMP Központi Bizottsága 1969. november 28-i határozatában elismerte a Belügyminisztérium munkáját, és ezért köszönetét fejezte ki dolgozóinak, egész személyi állományának, ez az elismerés a tűzoltóság szerveinek egészére is vonatkozott. Mindezt azzal összefüggésben mondta, hogy a tűzoltóság területi szerveinek átadásával jól szervezett, egységes, politikailag érett és kipróbált, megfelelő felkészültséggel és magas fokú hivatás-

tudattal rendelkező személyi állomány került a tanácsok irányítása alá.

Ezt követően kitért arra, hogy az átszervezés szempontjából a jelenlegi időszak átmeneti jellegű, olyan értelemben, hogy a tűzrendészetről és a tűzoltóságról szóló jogszabályok felülvizsgálata és új, korszerűek kidolgozása csak most kezdődik, s emiatt a részletes szabályozásra csak később kerülhet sor. Megjegyezte, hogy addig is értelemszerűen a jelenlegi jogszabályok, parancsok és utasítások az irányadók.

A továbbiakban, a belügyminiszteri rendeletre hivatkozva arról beszélt, hogy a tűzoltóságok szervezésével, összevonásával, illetve megszüntetésével kapcsolatos jogkört a jövőben – az országos parancsnok véleményének előzetes kikérése mellett – a fővárosi, megyei tanácsok gyakorolják.

Kitért arra is, hogy a tűzoltóság speciális



A tanácskozás résztvevőinek egy csoportja



Dr. Bozó Sándor, a Csongrád megyei Tanács vb-titkára is felszólalt az értekezleten

helyzetéből, egyenruházott, rendészeti testületi jellegéből adódik, hogy jó néhány személyzeti feladat ellátása továbbra is a Belügyminisztériumnál marad.

A Belügyminisztérium hatáskörébe tartozik változatlanul – többek között – a jövőben is az első zászlósi, tisztí és főtisztí ki nevezési jogkör gyakorlása, vele együtt az előléptetést vagy rendfokozatot érintő minden intézkedés.

Ugyancsak az eddigi gyakorlat szerint történik ezután is a kiténtetések adományozása, azzal a módosítással, hogy arra a hatáskörrel illetékes tanácsi vezetők is tehetnek javaslatot, másrészt megnyílik a lehetőség annak, hogy a tűzoltókat a tanácsi szervek az általuk adományozható elismerésekben részesítsék.

**A KORMÁNYHATÁROZAT SZERINT** az irányításban bekövetkezett változással a tűzoltóság személyi állománya a jelenleginél hátrányosabb helyzetbe nem kerülhet. A határozatban felsoroltakon túl, a tűzoltóság tagjainak továbbra is biztosítjuk a Belügyminisztérium állományára vonatkozó méltányossági nyugállományba helyezés és a hősi halottá nyilvánítás lehetőségét. Mindkét jogkört a belügyminiszter gyakorolja.

Változatlanul a Belügyminisztérium intézi a tűzoltóság katonai rendfokozatú tagjainak és kinevezett polgári alkalmazottainak nyugdíj-megállapításával kapcsolatos ügyeit.

A tűzoltóság további tevékenységét illetően hangsúlyozta, hogy annak elsődleges feladatát – a gyors és eredményes tűzoltás mellett – a jövőben is a tűzmegelezés képezi. A tűzrendészeti fegyelem lazulása ugyanis beláthatatlan károkat okozhat a népgazdaságnak. Ezért a tűzoltóság szerveinek a továbbiakban is nagyon következetesen kell érvényesíteniük a tűzmegelezést szolgáló rendelkezéseket, és határozottan fel kell lépniük az ezzel ellentétes intézkedések, magatartások, esetleges tendenciák ellen. Bizonyos mértékig ezt a célt szolgálja az is, hogy egyelőre változatlanul az országos parancsnokság látja el a szakhatósági tevékenységet mindazon esetekben, amelyeket valamely érvényes jogszabály hatáskörébe utal.

Változatlanul történik I. és II. fokon a szabálysértési tevékenység gyakorlása is. A

szabálysértési tevékenység feletti felügyeleti jogosultság, a méltányossági intézkedések megtétele, s ezzel együtt a szabálysértési tevékenységgel kapcsolatos panaszügyek elbírálása pedig a fővárosi, megyei tanács vb-titkárának hatáskörébe tartozik.

A tűzoltóság területi szerveinek hatósági eljárási tevékenysége feletti felügyeletet a belügyminiszteri rendelet a tanács végrehajtó bizottsága igazgatási feladatot ellátó szakigazgatási szerve, illetőleg a járási hivatal hatáskörébe utalta.

Ennek kapcsán a miniszterhelyettes elvtárs kiemelte, hogy a nem eljárás, szakmai jellegű ügyekben a fellebbezések, egyéb jogorvoslatok elbírálása, határozatok megsemmisítése vagy megváltoztatása továbbra is a felsőbb tűzoltó-parancsnokság, végső soron a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokságának hatáskörébe tartozik.

A szakmai irányítással és a szakfelügyelet gyakorlásával összefüggésben elmondta, hogy a tűzoltóság területi szerveinek szakmai irányítását – az előbbiekhöz hasonlóan – szintén a felettes tűzoltó-parancsnokság, illetve a Tűzoltóság Országos Parancsnokság végzi, és feladata továbbá, hogy a kormányhatározat rendelkezése szerint az országos parancsnok gyakorolja a belügyminiszter szakfelügyeleti jogkörét.

**AZ ÚJSZERŰ FELADATOK** kialakításával kapcsolatban kifejezésre juttatta, hogy a minisztérium vezetése feltétlenül számít a Minisztertanács Tanácsi Hivatala, a fővárosi és megyei tanácsok és természetesen a megyei, budapesti tűzoltóparancsnokok aktív közreműködésére. „Valamennyiünk közös együttműködése a feltétele annak, hogy a népgazdaság tűzvédelmében az irányítás-változás további előrelépést eredményezzen” – húzta alá nyomatékosan.

Felvetette többek között, hogy problémát okozhat az alá- és főlérendeltségi viszony helyes értelmezése, alkalmazása. Általános értelmezésben ugyanis a tűzoltóság területi szervei nem a felsőbb tűzoltó-parancsnokság, hanem a területileg illetékes tanács végrehajtó bizottsága közvetlen alárendeltségébe tartoznak. Szorosabb értelmezésben viszont a tűzoltóság területi szerveire, mint katonai alapon szervezett, egyenruházott rendészeti

szerve – elsősorban- szolgálati kérdésekben – továbbra is érvényes a tűzoltóság szolgálati szabályzatában meghatározott alá-főlérendeltségi, előjáró- és alárendelti viszony.

A Tűzoltóság Országos Parancsnokságának feladata lesz kezdeményezni és kidolgozni a tűzoltóságra és tűzrendészetre vonatkozó jogszabálytervezeteket. Feladata továbbá, hogy elkészítse és kiadja a BM hatáskörébe tartozó ágazati szabványokat és szabályzatokat, valamint a tűzoltóság szervezeteire, feladatára, szolgálatára, működésére, a tűzoltásra és kárelhárításra, valamint a személyi, dologi ellátásra vonatkozó szabályzatokat, utasításokat, normákat, illetőleg irányelveket.

A tűzoltóság speciális feladatáról, tevékenységi köréről elmondta, hogy a jogszabályok változatlanul lehetőséget és módot adnak arra, hogy a népgazdaság érdekében a központi irányítás közvetlen módjával érvényesüljön olyan kiemelt jelentőségű esetekben, mint a tűzoltás és kárelhárítás egységes szervezése és ennek vezetése, valamint az ezzel szorosan összefüggő tűzvizsgálati tevékenység. Ugyanis csak a közvetlen irányítási, parancs és utasítási jog biztosítja az erők és eszközök gyors, célirányos mozgását, a beavatkozásokat és a kölcsönös segélynyújtási tervek érvényesülését.

Amennyiben ez nem így lenne, beláthatatlan következményekhez, jelentős személyi veszteséghez és anyagi károkhöz vezetne. Káresetek alkalmával a leggyorsabb és legeredményesebb beavatkozás alapvetően központi érdek, vele szemben semmiféle helyi érdeknek s az önállóság érvényesülésének helye nem lehet. E kérdésben a államigazgatási határok, sőt esetenként még az országhatárok sem játszhattak szerepet. Ilyen megfontolásból szükséges, hogy a megyék összevonott tűzoltási és kárelhárítási gyakorlatait is az Országos Parancsnokság szervezze és irányítsa, s ugyanezt a jogosultságot szükséges biztosítani a megyei parancsnokok részére a járások vonatkozásában.

**AZ ANYAGI-TECHNIKAI KÉRDÉSEKRE** rátérve elmondta, hogy a Belügyminisztérium a jövőben is központi ellátás formájában biztosítja azokat az alapvető fontosságú tűzoltó-szaktárszereléseket, amelyek beszerzéséig eddig is nagy gondot okozott, és szervenként beszerzése nem megoldható. A központi beszerzésű tűzoltó-felszerelések és anyagok köré igénylési és ellátási rendjét az Országos Parancsnokságnak kell meghatározni. A tanács igénylése szerint, a költségvetésükben célra biztosított előirányzat terhére, a BM TC megrendeli és beszerzi ezeket a felszereléseket, gondoskodik műszaki átvételükről és kiadásukról. Hangsúlyozta, hogy egyes szaktárszerelések gyártásához az eddiginél jelentősebb mértékben igényli a minisztérium vezetése a területi szervek segítségét, miután a helyi ipari kapacitások ismeretében nagy segítséget nyújthatnak.

Kitért arra is, hogy a tűzoltóság személyi állományának egyenruházati ellátása változatlanul az eddigi rend szerint történik. A egyenruházatot továbbra is a Belügyminisztérium határozta meg, és biztosítja, hogy a személyi állomány a szükséges egyenruházati ciklusokat – a rendőrség ellátási rendszerébe kapcsolódva szerezhesse be.

Arról is tájékoztatott, hogy a megelőző mentő tűzrendészet, valamint a tűzoltó-szaktárszerelések műszaki fejlesztéséről továbbra központilag a Belügyminisztérium, illetve Tűzoltóság Országos Parancsnokság gondoskodik. Központi javítóműhelye útján térítésmentesen végzi a gépezeteket létrák, habbalporral oltó gépjárművek, daruk, szolgálati URH-rádiókészülékek, továbbá – önálló gé

arműjavító részlegének ez évben történő műszaki és költségvetési leválasztásáig – a budapesti parancsnokság tűzoltójárműveinek reorganizációját és javítását.

Változatlan lesz – 1975 végéig térítésmentesen – a tűzoltóság személyi állományának képzéséhez szükséges tankönyvek, szolgálati könyvek beszerzése, illetve előállítás.

A Belügyminisztérium biztosítja továbbra is – ényegében a belügyi dolgozókkal azonos feltételek mellett – az egészségügyi ellátást, a BM-üdülők, gyermekneveltetési intézmények, a BM, illetve fegyveres erők és testületek közös klubjainak igénybevételét.

Befejezésül arra hívta fel a figyelmet, hogy az ország tűzrendészeti helyzetének további javulását az egész népgazdaság érdeke követeli. Ennek feltétele: a tűzrendészeti jogszabályok folyamatos korszerűsítése, következetes érvényesítése; a keletkező tüzek gyors, eredményes és a legkisebb kárral történő eloltása.

A kormányhatározat maradéktalan végrehajtása valamennyi érdekelttől megköveteli, hogy lehetőségei szerint a saját területén minden öle telhetőt megtegyen. A gyakorlatnak és az eredményeknek kell bizonyítani, hogy az új helyzet a népgazdaság tűzvédelmében és a tűzoltóság fejlődésében egyaránt előrelépést jelent.

**A NÉPGAZDASÁG,** az ország tűzvédelméért a belügyminiszter, a főváros és az egyes megyék tűzvédelmi helyzetéért pedig a budapesti, illetve a megyei tanácsok végrehajtó bizottságai a felelősek. Ez a felelősség nem csökkenti – a szakfeladatok ellátása tekintetében – a szakfelügyeletet gyakorló országos, továbbá a budapesti, megyei vagy alsóbb tűzoltóparancsnokok felelősségét. A nagyobb tanácsi hatáskör a felelősség fokozódását is jelenti a tanácsszervek részéről.

Az egész ország érdeke, hogy valamennyi érintett szerv és személy elvi alapokon nyugvó, előirányos és jó együttműködését teremtsük meg, és azt folyamatosan fenntartsuk – mondta a miniszterhelyettes elvtárs.

A beszámolót követően néhány kérdés hangzott el megyei vb-titkárok részéről, s a választás után befejeződött az átszervezés óta első ilyen jellegű országos tanácskozás.

### Élénk eszmecsere a tanácskozás szünetében



### Bőven akadt feljegyezni való



GYÖKERESTŐL TEPI KI A REAKCIÓT A MAGYAR KOMMUNISTA PART



# Ahol a gyárterület megtízszerződött

Az Alkaloida Vegyészeti Gyár nevét világszerte jóval többen ismerik, mint ahányan azt is tudják, hogy Tiszavasvári Szabolcs megye nyugati csücskében van.

1966—71 között mintegy 700 milliós beruházás eredményeként a gyárterület megtízszerződött, s dolgozóinak száma négyszerese a korábbiaknak.

— Mindez milyen változásokat igényelt a gyári tűzvédelemben? — kérdeztük *Valovics Gyula* igazgatót.

— Nem egyszerűen arról van szó — válaszolja —, hogy e nagyarányú mennyiségi növekedéssel jóval több lett a nálunk tárolt és feldolgozott fokozottan tűz- és robbanásveszélyes anyagok száma, hanem arról is, hogy

jó néhány új technológiát is bevezettünk, ami termelési sajátosságainkból adódóan tovább növelte a veszélyeket.

Ugyanakkor új dolgozóink zöme fiatal, ami egyfelől igen előnyös számunkra, hiszen jóval magasabb általános műveltséget szerezhettek, mint annak idején a korábbi munkásnemzedék, másfelől azonban még nem szokhatták meg a nagyüzemi fegyelmet.

Ilyen megfontolásból próbáltuk hozzáigazítani a gyári tűzvédelmet a megnövekedett veszélyekhez.

## Hivatásos tűzoltóság

— Termelőüzemeink nagy részében igen heves tűzterjedés-

sel, sőt robbanásveszéllyel kell számolnunk. Ezért döntő jelentősége van a lehető leggyorsabb beavatkozásnak. A közelmúltban például az egyik üzem harmadik szintjén kisebb fémnátriumtűz keletkezett. Fiatal szakmunkások oltották el az előre megszerelt porsugárral. Ha tétováznak, vagy pláne megijednek és elszaladnak, akkor rövid idő alatt igen kritikus helyzetbe kerülhetünk volna.

Létesítményi önkéntes tűzoltóság korábban is működött, és jelenleg is tevékenykedik gyárunkban. Úgy értékeltük azonban, hogy velük mégsem oldódna meg az első beavatkozás gyorsasága és szakszerűsége, még ha belekalkuláljuk, hogy az oltásban a helyi vezetők és dolgozók is részt vesznek. A legközelebbi két állami egység vonulási ideje a távolság miatt ugyancsak nem megnyugtató, főként ha azt is figyelembe vesszük, hogy nem mindig kapunk azonnal vonalat, s a nyíregyházi tűzoltók vonulását például a vasúti sorompó lezárása is hátráltathatja.

Ezért határoztuk el, hogy hivatásos üzemi tűzoltóságot hozunk létre. Jelenlegi létszámuk 1+17 fő. Egy részük régebben állami vagy létesítményi, illetve községi önkéntes tűzoltó volt, de olyanok is akadnak közöttük, akik korábban üzemi dolgozók voltak. Parancsnokuk *Nyircsák János* ftórm., a be-

osztottak közül hárman váltásparancsnokok, négyen gépkocsivezetők, 10-en pedig vonulósok. Az üzemi egység egyik beosztottja állandó megbízatással a tűz- és robbanásveszélyes hulladékkanyagok égetésére felelős ügyel.

Az állomány tagjai háromhetes alapkiképzésben részesültek, és szolgálati idejük alatt napi négyórás foglalkozáson bővítik elméleti és gyakorlati ismereteiket.

Az egység beosztottai tűzveszélyes munkák végzésekor felügyeleti szolgálatot adnak, nem egyszer olyan különleges feladattal is megbízzuk őket, mint például a magas mákgubóbraktárak megtisztítása volt.

Laktanyájuk építését ők maguk fejezték be, és tagjai az üzemenrendészeti osztály szocialista brigádjának.

A gyári vezetés arra kívánja ösztönözni őket, hogy élve a lehetőségekkel, minél sokoldalúbb műveltséget szerezzenek.

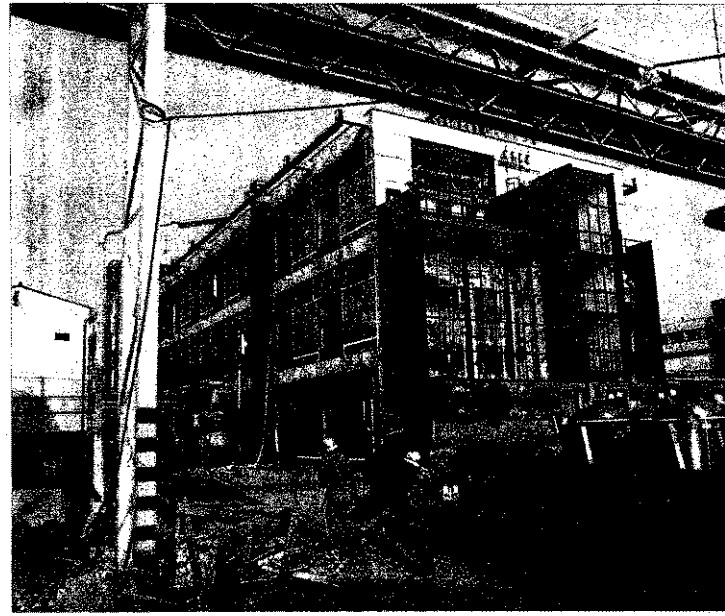
Tűzoltóink kiképzéséhez és továbbképzéséhez értékes segítséget kapunk a nyíregyházi parancsnokságtól, valamint az itt szolgálatot teljesítő instruktoroktól, azonban talán nem érdemtelen felvetnem, hogy ehhez jelenleg meglehetősen kevés szakirodalom áll rendelkezésünkre.

## A felszerelés

A hivatásos tűzoltóság létrehozásával egyidejűleg 1970 decemberében a tűzoltó eszközök és -felszerelések korszerűsítésére vonatkozó elképzeléseinket is jórészt megvalósítottuk. Ezek között említeném a ZIL-gyártmányú gépjárműfecskendőket, könnyűhab-generátorunkat, nagy teljesítményű porraloltóinkat, 10 db 2 órás légzőkészülékünket stb.



Pár év alatt megtízszerződött



Gyakorlat ZIL-fecskendővel és porraloltókkal az egyik új üzemi részben

Felszerelésünkkel rendszeresen gyakorlatokat tartunk, méghozzá több ízben együtt az állami tűzoltókkal. Ilyen alkalmakkor nemritkán igazi tüzet is oltunk, hogy megvizsgáljuk: sajátos körülményeink közepette mik a legcélszerűbb beavatkozási módok. Azt is kipróbáltuk például, hogy a könnyűhab igen alkalmas kiömlött oldószerreink égésének oltására.

Fiatal egységünk a gyárban még nem bizonyíthatta taktikai felkészültségét — remélem, hogy minél kevesebbszer kerül sor erre —, a községben viszont már kétszer is sikeresen oltott.

Jól tudjuk persze, hogy az említett anyagi és személyi előfeltételek még korántsem nyújtanak százszázalékos biztonságot. Ezért meg kívánjuk gyorsítani a tűzjelzés lehetőségét, mégpedig azzal, hogy rádiótelefon-összeköttetést létesítünk a legközelebbi két állami tűzoltósággal. A berendezéseket már meg is rendeltük.



Valovics Gyula



Fikó József

## Megelőzés

Ami a szervezeti kereteket illeti, Fikó József, az üzembiztonsági osztály vezetője irányítja a tűzrendészeti csoportot is, s a nagy létszámú bizottság helyébe pedig egy öttagú tűzrendészeti műszaki tanácsot és egy hét fős tűzrendészeti bizottságot szerveztünk.

Gondjaink, mint már vázoltam, nem csökkentek az új beruházások elkészültével. Persze akkor olyan feladatokat is meg kellett oldanunk, mint például egy-egy létesítmény szakaszos indítása, amikor a csarnok egyik részében már oldószeres műveletet végeztek, míg a túlsó végében még szereltek és hegesztettek.

Az akkor szerzett tapasztalatainkat nagyjavítási és karbantartási munkák tűzvédelmének

megszervezésére is igyekszünk hasznosítani. Ilyen alkalmakkor valóságos forgatókönyv készül, hogy névre, illetve beosztásra szólóan kinek mi a feladata, és milyen sorrendet kell megtartani.

Ez év januárjától kezdődően differenciáltabbá tettük dolgozóink tűzvédelmi oktatását, mégpedig a következők szerint:

Az újonnan belépő dolgozók a munkahelyükre vonatkozó szabályokból ún. alapoktatást kapnak, majd központilag levizsgáztatjuk őket. Az anyagot egy nyilvántartási lappal együtt belépéskor megkapják. A vizsgákra a munkahelyek vezetői készítik fel őket. Mindaddig, amíg valamely dolgozó nem tett eredményes vizsgát, csak nappali műszakba oszthatják be az illetőt.

A sikeres vizsga után fizikai dolgozóink havonta félórás ismétlődő oktatásban részesülnek.

A műszaki dolgozók évi 20 órás oktatást kapnak, ennek gerince: tűzoltási feladatok irá-

nyítása, tűzveszélyes munkák engedélyezése és az antihavária gyakorlatokkal kapcsolatos tudnivalók.

Abból a célból, hogy képesek legyünk lemérni az oktatás hatékonyságát, egyrészt az oktatók is rendszeres továbbképzésben részesülnek, másrészt pedig dolgozóink — beosztásuktól függően — két-, illetve háromévenként tűzrendészeti vizsgát kötelesek tenni.

Az irodai-műszaki és adminisztratív dolgozók oktatása évi 4 óras.

## Utószó

Az igazgató elvtárs rögtön beszélgetésünk elején leszögezte, hogy rendes üzemi feladatnak tekinti amiről kérdeztünk.

Hozzátette: igyekeztek behatóan tájékozódni a hasonló jellegű külföldi és hazai üzemekben bekövetkezett káresetekről, és ezek tanulságai is indítékul szolgáltak a szóban forgó szer-

vezeti és módszerbeli változásokhoz.

Úgy véli, hogy még jócskán akad tökéletesíteni valójuk. Így például ez évben néhány ún. antihavária gyakorlatot és éjszakai, valamint nappali tűzriadót is terveznek, hogy kikütsassák a szervezet esetleges gyenge pontjait, illetve jobb megoldásokat keressenek az ediginél bizonyos problémákra.

Végezetül két mondatot idézünk a beszélgetésről készült feljegyzésből: Az egyik: „Az oktatási évek végén a biztonsági megbízott és az üzembiztonsági osztály vezetője a szakszervezettel egyetértésben javaslatot tesz a munkavédelmi és tűzrendészeti oktatásban legjobb munkát végzők jutalmazására.” A másik: „A vállalati pártbizottság félevenként pártbizottsági ülésen értékeli a vállalat tűzrendészeti helyzetét, és szabja meg a feladatokat.”

—gádor—



A laktanyaépítést ők maguk fejezték be



Ez a felvétel a hivatásos egység egyik tűzoltási gyakorlatán készült

# BEMUTATJUK A GYŐZTESEKET

## Nyíregyházi Dohányfermentáló Vállalat

Konyhai dolgozó, művezető, technikus, kertészeti munkásnő, gépirónő, tervelőadó egy csapatban, s néhányan közülük férjes asszonyok. Ennél a vállalatnál semmi különös nincs ebben, hiszen maga az igazgató, *Hajdú Sándor* is létesítményi önkéntes tűzoltó százados, mégpedig egyáltalán nem tiszteletbeli.

— Olyan üzemben, mint a mienk — mondja az igazgató elvtárs —, nem is lehet másképpen, mivel tűzveszélyes munkafolyamatok egész sora kell hozzá, mire a dohány alkalmassá válik a rágyújtásra.

Ezért azután a női csapatot sem azért szervezték, mert a csinos fiatal asszonyok és lányok jól féstének a versenyeken, hanem azért, mert nélkülözhetetlen munkasai a gyári tűzvédelmi aktívahálózatnak. Ők is azok közé tartoznak, akiknek a segítségével megsokszorozódnak a vállalati vezetési „érzékszervei”, s minthogy nagyszámú időnyomunkást is foglalkoztatnak, ennek cseppet sem lebecsülendő a jelentősége.

Az országos bajnokságot nyert raj mellett a vállalat jó néhány ugyancsak kiváló csapattal büszkélkedhet. Az is előfordult, hogy az egyik *Hajdú* megyei üzem raját saját vállalatának másik csapata ütötte el a továbbjutástól. A nyíregyházi fermentáló férficsapata pedig az országrészi elődöntőből esett ki.

Az országos bajnokságot nyert csapat nem kevés izgalmak árán vívta ki a döntőbe jutást. *Kindrusz Jolánt*, a csapat egyik erősségét éppen a döntő előtti napokban kellett megoperálni. A honvédelmi sportban országosan ismert bajnoknő így csak a lelátóról szurkolhatott a többieknek, méghozzá *Berecz Györgyné* férje és jelenleg már 3. éves kislánya társaságában.

Bizony ólomlábakon haladt az idő, mire kiderült: Végül is 14,5 ponttal előzték meg riválisukat, a Lőrinci Fonó kiváló képességű csapatát. *Kindrusz Jolánt* is beleértve a következő összetételű együttes szerezte meg a végső győzelmet a létesítményi női 800-asok kategóriájában: *Dolgos Lászlóné Karaffa Ilona, Lugosi Margit, Forró Józsefné Csonka Judit, Szabó Veronika, Berecz Györgyné, Ferencz Ilona és Karaffa Julianna*. Parancsnokuk *Fülöp János*.

Sikerüket annak tulajdonítják, hogy még ifjabb korukban is szerettek sportolni, és nem sajnálták az időt a gyakorlásra, pedig itt nem volt edzőtábor, sőt sok-sok szabad időt kellett áldozni.

A termelési eredményeiért több ízben is magas elismerést szerzett vállalat tűzoltó-kollektívája a munkában is példásan megállja a helyét, és arról is nevezetes a megjében, hogy *Tóth Sándor* tűzrendészeti előadó meg a többiek eredményes segítséget nyújtottak a napkori *Kossuth Tsz*-nek az ottani tűzvédelmi ügyek rendezéséhez. Kapcsolataik azóta is igen szívélyesek, rendszeresen háziversenyen találkoznak.

A bajnokcsapat tagjai minden bizonnyal aktív tűzoltókként lesznek jelen a legközelebbi találkozón. Akadnak akik az országos döntő után férjhez mentek ugyan, mások pedig alighanem hamarosan követik a példájukat, de úgy szeretnék, ha még jó darabig együtt maradhatnának, s bizonyíthatnák: amit elértek egyáltalán nem volt véletlen.

## Nyírmada

Kevesen gondolták, hogy éppen a nyírmadai női raj lesz Szabolcs megye másik bajnokegyüttese. Abban pedig még a legvérmesebb helyi szurkolók sem remény-

kedtek, hogy a *Kocsifecske* női kategóriájában végül is ez lesz a számukra igen imponáló sorrend: 1. Nyírmada 388,5, 2. Ócsény 380,5, 3. Kisbajcs 362,5 ponttal.

— Hogyan sikerült összeverebüválni a csapatot? — kérdezzük *Bicskei András* parancsnokot.

— Mint a helyi iskola pedagógusa, mindig figyelemmel kísérem, kik azok az ügyes mozgású fiúk és lányok, akik önkéntes tűzoltóként is megállnák a helyüket. De azt is, hogy kiben van kellő szorgalom és kitartás, mert ez legalább olyan fontos kelléke a jó eredménynek. A kiválasztás következő szempontja az volt, hogy lehet-e tőle olyanokból kerüljön ki a csapat, akik az iskola elvégzése után a községben helyezkednek el.

Ezeknek a feltételeknek — mint az eredmény is tanúsítja — mindenben megfelelő *Biró Anna, Hajdú Ilona, Leskó Ibolya, Kovács Klára, Lukács Ilona, Zékány Erzsébet és Lukács Mária*. Majdnem egykorúai kétéves mezőgazdasági iskolát végeztek, a helyi tsz dolgozói.

A csapat felkészülésében itt sem volt semmi különleges. Rengeteget gyakoroltak és menet közben igyekeztek csiszolgatni a mozdulatokat. A kocsifecske-szerelvények egyike a legnehezebbeknek, az egyszeres vétett mozdulatot aligha lehet kijavítani jelentős idővesztés nélkül. Így azután egy kicsit megszeppentek, amikor kiderült, hogy kapcsolásos tömlőkkel kell végre hajtani a gyakorlatot, jóllehet korábban mindig csavarpárosakkal készültek.

Ez a csapat sem oszlott fel a verseny követően, hanem tagjai mint területfelőrsők tevékenykednek jelenleg. A testületben az a szokás, hogy két-két felnőtt meg egy-egy úttörőtűzoltóból álló csoport kíséri fel a hozzájuk tartozó lakóházakat.

A jövőre vonatkozó terveik között főként a legközelebbi járási első díj megnyerése szerepel. A továbbiakat majd meglátjuk. Ha ugyanolyan komolyan készül erre is, mint tavaly, akkor esélyesség vitathatatlan. Erkölcsi buzdítás megannyi támogatás tekintetében igazán nem szenvednek hiányt. A helyi tsz ugyanis sajának is tekintik a lelkes gárdát.

(G)

## A nyíregyházi dohányfermentáló bajnoknői



## A nyírmadaiak. Bicskei András mögött Kiss András parancsnok helyettes





## .... nélkülözhetetlen feltétele a gazdaságos termelésnek"

**Interjú Fröschl Gusztávval,  
a Csepel Autógyár  
vezérigazgatójával**

Lapunk más helyén röviden hírt adtunk a Csepel Autógyár tűzrendészeti tanácsának értekezletéről és a gyári önkéntes tűzoltótestet vezetőszékválasztó közgyűléséről. A két esemény kapcsán Fröschl Gusztáv vezérigazgató elvtárs a következő interjút adta munkatársunknak:

**— A közúti járműprogram végrehajtása során milyen főbb feladatok hárulnak a Csepel Autógyárra?**

— Vállalatunk termelése a IV. ötéves terv időszakában mind szorosabban kapcsolódik az említett programhoz, nevezetesen annak az autóbusszgyártásra vonatkozó részéhez. Negyedik ötéves tervünk összesen 27 060 db autóbusszfenékváz gyártását irányozza elő. A növekvő ütemű gyártással vállalatunk termelési volume megkétszereződik.

Az új termelési feladatnak számító autóbusszfenékváz-gyártás igen nagy feladatokat ró vállalatunk kollektívájára. Főként a szükséges létszám biztosítása okoz jelentős gondokat. Ezért alaposan mérlegelve a várható munkaerőhelyzetet, döntően a termelékenység erőteljes növelésével kívánjuk megoldani feladatainkat. A folyamatban levő beruházás és rekonstrukció eredményeként emelkedő vállalati műszaki, technikai színvonal reális lehetőséget teremt erre.

**— Beleértve a jelenleg kivitelezés alatt álló beruházásokat is, milyen különleges tűzvédelmi problémák merülnek fel a vállalatnál?**

— Tűzvédelmi problémáinkat raktározási gondjainkkal kezdem. Az utóbbi években jelentős termelésnövekedést értünk el. Ennek érdekében viszont a beruházások és felújítások során a termelőkapacitás bővítésére fordítottunk minden erőt.

Igy főként a régi üzemekben nem fejleszthetjük megfelelő mértékben az ún. kiszolgáló részlegeket, gondolok itt első-

sorban a nagy teljesítményű automata és félautomata gépi berendezések működéséhez szükséges kenő- és fűtőolaj jelenleg nem kielégítő tárolására.

Ugyanebből az okból adódik, hogy a hegesztéshez használt palackok, valamint a festékek és hígítók mostani raktározási módja sem megnyugtató. Anyagi lehetőségeinket figyelembe véve — sürgősségi sorrendben — intézkedünk az ilyen s ehhez hasonló hiányosságok kiküszöböléséről.

Széttagoltság, helyszűke, a festőhelyiségek, illetve üzemszerek korszerűtlensége miatt gondokat okoz az alkatrészek és késztermékek jelenlegi festési módja is. A közeljövőben azonban a 22 000 négyzetméteres új, járműgyári csarnokban — többek között — ez a probléma is jórészt megoldódik.

A földgáz, valamint a tüzelőolaj ipari célokra való alkalmazása nálunk is jelentős technikai fejlődést eredményezett. A 3000 négyzetméteres edző- és hőkezelő gyárreszlegünk pl. gázenergia felhasználásával működik. A biztonságos üzemeletetés feltételeinek megteremtéséhez igen értékes segítséget kaptunk a helyi és a megyei parancsnokságtól, valamint a BM TOP-tól, amit ezúton is köszönök.

**— Hogyan értékeli a vállalat tűzvédelmi helyzetét, tűzrendészeti szervezetének tevékenységét, valamint az üzemi tűzoltó-parancsnokság munkáját?**

— A vázolt problémák ellenére a vállalat tűzrendészeti helyzetét alapjában kielégítőnek tartom, főként ha azt is figyelembe vesszük, hogy az utóbbi három évben nem keletkezett kárral járt tűz gyárunk területén. Jóllehet kétségtelenül szercsés körülmények is közrejátszottak ebben, elsősorban mégis a céltudatos megelőző tevékenységnek tulajdonítom az eredményt.

A vállalat területén működő üzemi tűzoltó-parancsnokság a gyári tűzrendészeti

csoport bevonásával sokat tett azért, hogy a gyáregységek gazdasági vezetői tényleges súlyának megfelelő fontosságot tulajdonítsanak a vonatkozó tűzvédelmi előírások végrehajtásának, és tegyenek is meg mindent érte, ami az adott körülmények között csak lehetséges.

Az üzemi parancsnokság kezdeményezésére 1971 második fél évében tűzrendészeti tanácsa alakítottuk át a vállalati tűzrendészeti bizottságot. Ugyanakkor 3—5 tagú tűzrendészeti bizottságokat alakítottunk ki az önálló gyáregységekben és a termelőtevékenységet folytató főosztályokon. Az elnök mindenütt a gyáregység főmérnöke, illetve a főosztályvezető helyettese.

Ez az intézkedés minden jel szerint jól bevált, mert így jobban kidomborodik a helyi vezetők felelőssége, és ésszerűbb munkamegosztás válik lehetővé azáltal, hogy a helyi ügyekben az adott technológiát közelről ismerő vezetők intézkednek, míg az egész gyárat érintő tűzvédelmi kérdésekkel, valamint a bizottságok munkájának segítségével és értékelésével az említett tanács foglalkozik. A tanács közvetlenül az én alárendeltségemben működik, a termelési főmérnök az elnöke, tagjai pedig vezető beosztású szakemberek.

A vállalatunk területén működő üzemi tűzoltó-parancsnokság személyi állományának tevékenységét messzemenően elismerjük. Megelőző munkájuk mellett az utóbbi időkben élet- és különféle műszaki mentések alkalmával is értékes segítséget nyújtottak. Fáradozásaikért ezúton is köszönetet mondok parancsnokunknak **Bencsik István** szds.-nak, **Fitus Sándor** főtörn., tűzrendészeti előadónak és velük együtt az egész személyi állománynak.

**— Mik a tervei a tűzvédelmi helyzet további javítására?**

— Továbbra is arra törekszünk, hogy a vállalat tűzvédelme lépést tartson a termelés fejlesztésével. A folyamatban levő beruházások várható tűzvédelmi kihatásairól már röviden említett tettem. Kiegészítésként hozzáfűzném, hogy a vízmű rekonstrukciójával az oltóvízellátás is megnyugtatóan rendeződik. Emellett a közelmúltban feltárt tűzrendészeti szabálytalanságok beruházást vagy nagyobb költségkihatást igénylő felszámolására ütemtervet készítettünk. Ez az egyes gyáregységek épületfelújítási munkálatai során valósítható meg.

Újjászervezett tűzvédelmi apparátusunkat további hatékony támogatásban kívánjuk részesíteni, anyagi lehetőségeinktől függően pedig tűzoltó-felszereléseinket is gyarapítani kívánjuk. Ennek keretében új gépjárműfecskendő vásárlását, valamint a mostani teljes felújítását is tervezzük.

Összefoglalva az eddig elmondottakat: a vázolt, és a valóságban ennél lényegesen sokrétűbb tűzvédelmi feladatainkat abban a szellemben igyekszünk megoldani, hogy a vállalat értékeinek tűzkártól való védelme nélkülözhetetlen feltétele a gazdaságos termelésnek.

# Fórum

## A fa- és fa alapanyagú épületek tűzrendészeti szabályozásáról

### I. RÉSZ

#### Mi tette szükségessé a probléma felvetését?

Az utóbbi időben a beruházók, tervezők, gyártó vállalatok és gyártást engedélyezők, illetve a szakhatóságok egyre gyakrabban teszik fel a kérdést: melyek azok a tűzrendészeti és oltástechnikai követelmények, amelyek figyelembevételével hazai viszonylatban a fa- és fa alapanyagú épületek létesíthetők?

A kérdés felvetése jogos, és nagyon időszerű, mivel olyan szabályozás szükséges, amely a létesítés minden vonatkozásában egyértelműen választ ad a követelményekre.

A fa- és fa alapanyagú épületek létesítése eddig a követelők szerint történt: az 1/1963. (VII. 5.) BM számú rendelet 40. § (3), 44. § (1), 46. § (4), (5), 47. § (2), 69. § (1), (2), 72. § (1), 73. § (3), 74. § (4) bekezdéseiben, továbbá az Országos Építészügyi Szabályzat I. kötet — Város- és Községrendezési Előírások (1970) — 29. §. 32. §-ban és az 1. számú mellékletben, az MSZ 595. számú szabványban, illetve a BM TOP által kiadott állásfoglalásokban és az 1/1963. (VII. 5.) BM számú rendelet módosításáról szóló 10/1970. (XII. 29.) BM sz. rendeletben.

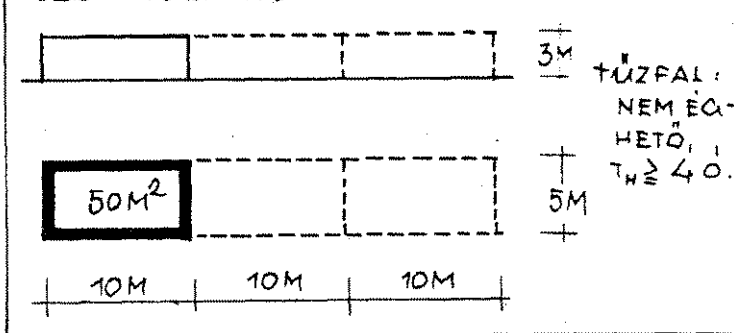
Mint ismeretes, a hazai tűzrendészeti előírások nem eléggé differenciáltak, egy részük szigorúbb, mint a külföldiek közül jó néhányé. Külföldön a fa- és fa alapanyagú épületeket közművesített területen építik, ahol a tűzjelzési lehetőségek megvannak, és az úthálózatok is biztosítottak a tűzoltóság gyors vonulására.

A faszervezetek tűz elleni védelmére nagy gondot fordítanak. A faszervezetek teljes keresztmetszetét égést késleltető anyagokkal impregnálják, továbbá esetenként — az épület rendeltetésétől és jelentőségétől függően — nem éghető burkolattal védik a tűz hatásától. Olyan épületszerkezetet is gyártanak, amely nehezen éghető és 0,5—0,75 óra tűzállósági határértékű. Tudvalevő, hogy a hazai égéskésleltető anyagok hatékonysága (az anyagot és a technológiai eljárást is figyelembe véve) csak rövid ideig felel meg a követelményeknek.

A fa- és fa alapanyagú épületek szélesebb körű hazai alkalmazhatóságát több körülmény is meghatározza. Ilyenek:

- az épület rendeltetése, jellege, tűzveszélyességi osztálya;
- a tüzterhelés mértéke, a hőszugárzás felülete;

#### SZEMÉLYGÉPKOCSI GARAZS



- a tűzvízellátás megoldása;
- a tűzjelzés lehetősége;
- az útviszonyok, illetve a tűzoltóságtól való távolság.

Csak az említett kérdések tisztázása után lehet az épületek kapcsolatos követelményeket megállapítani. Természetesen mindezekhez megfelelő kísérletek kellenek. A tervbe vett kutatási és szabályozási feladatok elvégzéséhez az érdekelt szervek összhangolt munkája szükséges.

#### Állásfoglalások

A BM TOP egyedi esetekre vonatkozó állásfoglalásai a következők:

- 1. Üdülő:** IV. tűzállósági fokozat, egyszintes, összesen 25 m<sup>2</sup> alapterület.
- 2. Motel:** IV. tűzállósági fokozat, egyszintes, összesen 200 m<sup>2</sup> alapterület.
- 3. Hétfégi ház:** IV. tűzállósági fokozat, egyszintes, összesen 75 m<sup>2</sup> alapterület.
- 4. Raktár:** IV. tűzállósági fokozat, egyszintes, összesen 600 m<sup>2</sup> alapterület (D) tűzveszélyességi osztály esetében, (E) tűzveszélyességi osztályban pedig összesen 800 m<sup>2</sup>.

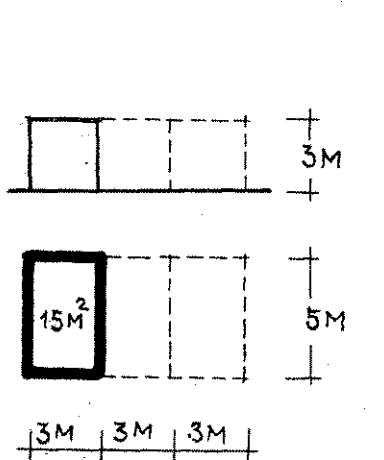
#### Megjegyzés:

1.: A kémény-kialakítás az MSZ 14799 és 1/1963. (VII. 5.) BM sz. rendelet 63. §-65. § szerint.

1-4.: Egyéb vonatkozásban az 1/1963. (VII. 5.) BM. sz. rendelet 39. §-98. § szerint. Tűztávolság a BM TOP által elfogadott méretezéssel.

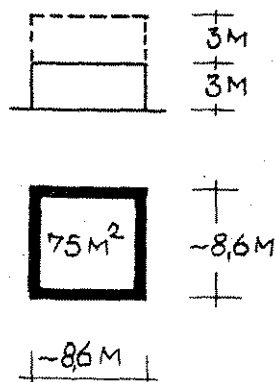
- 5. Üzletház:** V. tűzállósági fokozat, egyszintes, összesen 1000 m<sup>2</sup> alapterület, (D) tűzveszélyességi osztály.

#### GARAZS



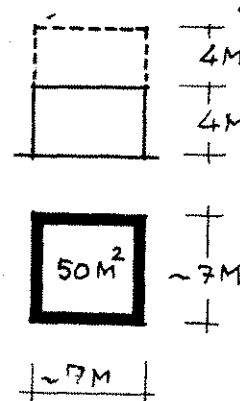
TÜZFAL: NEM ÉGHETŐ  
TH ≥ 4 ÓRA

#### CSALÁDI HÁZ



A FÖDÉMSZERKEZET  
ÉGHETŐ, TH ÉRTÉK  
VÁLTOZO

#### "AFOR" KEZELŐÉPÜLET



AZ 50M<sup>2</sup>-ES TŰZSZAKASZBÓL KIALAKÍTHATÓ M<sup>2</sup> NINCSEN SZABÁLYOZVA



6. **Üzlethelyiség:** IV. tűzállósági fokozat, egyszintes, összes alapterület 100 m<sup>2</sup>, (C—E) tűzveszélyességi osztály.

**Megjegyzés:**

elhelyezés az 1/1963. (VII. 5.) BM sz. rendelet 47. § (2) bekezdése szerint.

7. **Garázs:** IV. tűzállósági fokozat, egyszintes, 15 m<sup>2</sup> alapterület, (C) tűzveszélyességi osztály.

**Megjegyzés:**

3x15 m<sup>2</sup> után tűzfalas kialakítás, legfeljebb 3 db tűzszakasz alakítható ki.

8. **Személygépkocsi-garázs:** IV. tűzállósági fokozat, 50 m<sup>2</sup> alapterület.

**Megjegyzés:**

3x50 m<sup>2</sup> után tűzfalas kialakítás, (C—E) tűzveszélyességi osztályba tartozó, I—II. tűzállósági fokozatú létesítmény tűzfalához, két szekció esetén egymástól, köz- és lakóépülettől legalább 15 m, egy szekció esetén 10 m.

9. **Családi ház:** IV. tűzállósági fokozat, kétszintes, összalapterület 150 m<sup>2</sup>.

**Megjegyzés:**

(C—E) tűzveszélyességi osztályba tartozó I—II. tűzállósági fokozatú létesítmény tűzfalához, egymástól, valamint köz- és lakóépülettől legalább 20 m tűztávolság megtartása szükséges.

10. **Felvonulási épület:** IV. tűzállósági fokozat, egyszintes, 120 m<sup>2</sup> alapterület, (D) tűzveszélyességi osztály, helyi fűtés.

**Megjegyzés:**

legfeljebb két tűzszakasz.

11. **Égésügyi épület:** IV. tűzállósági fokozat, egyszintes, összesen 420 m<sup>2</sup> alapterület, távfűtés.

**Megjegyzés:**

legfeljebb 150 m<sup>2</sup>-es tűzszakasz, villámvédelem, villamos szempontból az MSZ 1600 szerint.

12. **ÁFOR kezelőépület:** IV. tűzállósági fokozat, kétszintes, helyi vagy távfűtés.

**Megjegyzés:**

50 m<sup>2</sup>-enként tűzfalas kialakítás, egyéb vonatkozásban az MSZ 9943 az irányadó.

Az előbbiekből ismertett állásfoglalásokkal kapcsolatban szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy azok csupán *egy-két konkrét esetre érvényesek*, tehát *nem általános jellegűek*. Kivételesen az üzlethelyiséget, személygépkocsi-garázst és családi házat érintő állásfoglalás, amelyet a megyei tűzoltóságok tudomására hoztunk. Ezenél az állásfoglalásoknál azt is meg kell említeni, hogy a közeljövőben történő szabályozás során *kiegészítésekre szorulnak* a differenciáltabb követelmények megállapítása szempontjából.

A fa- és fa alapanyagú épületek létesítésével kapcsolatos tűzrendészeti követelmények *javaslatba* hozása előtt a fogalom meghatározásról, a városrendezési körülményekről, a beépítési módokról, külföldi tapasztalatokról és egy-két sajátoságról is kívánok szólni.

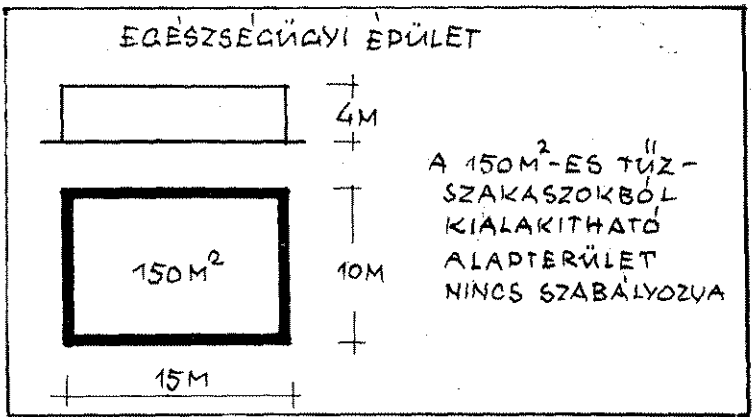
Köztudomású, hogy a fa régóta ismert építőanyag. Sok előnyös tulajdonsággal rendelkezik. Ilyenek: a viszonylag könnyű térfogatsúly, a megmunkálhatóság, a szerelhetőség, megfelelő kezelés esetén időálló. Hátrányos tulajdonsága: az *éghetőség*, a gombásodásból eredő hibák, vetemedés, zsugorodás stb.

A faanyagok, faforgácslapok, farostlemezek és a különféle fűrészarúk építészeti célokra történő felhasználása világviszonylatban is jelentős. Felhasználásuk elsősorban azokban az országokban célszerű, ahol nagy mennyiségű fakészlettel rendelkeznek (pl. Szovjetunió, Kanada, Finnország, Brazília, Japán, Svédország stb.). Európában pl. 1975-ben kb. 20 millió m<sup>3</sup> fűrészarút használnak fel lakásépítéshez. A hazai építőipari felhasználás a IV. öt éves terv időszakában kb. 3,5 millió m<sup>3</sup>.

## A fa tűztechnikai jellemzői

Az égéssel kapcsolatosan a meggyulladást, égést és az utánizzást kell megemlíteni. A meggyulladást a felmelegedés előzi meg. Ebben a fázisban meg végbe az illóanyag gáznemű állapotba jutása. A gáznemű anyagok jelenléte kb. 100 C° körüli értéken már megtalálható. Éghető gáztermék kb. 200 C° körül képződik (fenyőnél 230 C°, bükknél 250 C°).

A bomlástermékek mennyisége a felmelegedés fokozásával növekszik. Mintegy 280 C° körüli értéken a gáznemű anyagok égése képes fenntartani a fa teljes égését. A gyulladást és az égést befolyásolja a térfogatsúly, vastagság, nedvességtartalom, az alak, továbbá a felület és térfogat aránya is.



## Tűzesetek

A fa- és fa alapanyagú létesítmények tűzrendészeti követelményeinek meghatározásához a tűzesetek során észlelt tapasztalatokat is számításba kell venni. Az elméleti elgondolásokat mindig össze kell vetni a tűzesetek tapasztalataival. Ha a gyakorlat rávilágít bizonyos összefüggésekre, akkor ezekből szükséges kialakítani a helyes elméletet, és ha kell, akkor további módosítások sem elkerülhetők.

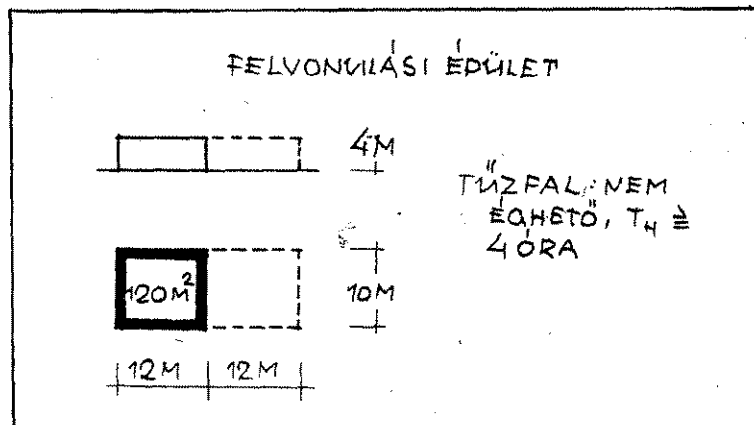
Témánkkal kapcsolatosan a következő tűzesetekre érdemes felhívni a figyelmet:

- **Aigyő (Csongrád m.):**  
1971. I. 5-én égett egy 220 m<sup>2</sup> alapterületű fabarakk-épület. Az égés során a gyors tűzterjedés volt a jellemző.
- **Pécs (Baranya m.):**  
1971. XI. 17-én leégett egy 400 m<sup>2</sup>-es ERDÉRT-típusú faház. Az anyagi kár meghaladja az 1 milliót. Az épület 27 perc elteltével összedőlt.
- **Szeged, Tarján-telep (Csongrád m.):**  
1971. I. 27-én égett egy barakkraktár-épület. Anyagi kár 100 000 Ft.
- **Gödöllő (Pest m.):**  
1972. I. 20-án égett egy 250 m<sup>2</sup> alapterületű ERDÉRT-típusú faház.
- **Budapest:**  
1971. XI. 3-án égett egy 600 m<sup>2</sup> alapterületű ERDÉRT-faház tetőzet és egyik raktárhelyisége. Az anyagi kár 150 000 Ft.
- **Hajdúszoboszló (Hajdú m.):**  
1971. X. 6-án égett egy 400 m<sup>2</sup> alapterületű hétvégi ház. Az anyagi kár 120 000 Ft.
- **Nógrádszakál (Nógrád m.):**  
1972. I. 16-án égett egy 400 m<sup>2</sup> alapterületű betonváz, műanyag fedésű fa oldalfalú, parafa- és műgyapot hőszigetelésű csibenevelő és etető berendezése. Az anyagi kár: 2,7 millió forint.
- **Tálya (Borsod m.):**  
1971. X. 21-én égett egy 420 m<sup>2</sup>-es ERDÉRT-barakk. Az anyagi kár 450 000 Ft.
- **Budapest:**  
1971. X. 16-án égett egy 160 m<sup>2</sup>-es felvonulási épület. Az anyagi kár 100 000 Ft.

A külföldi tűzesetek közül említésre méltó a Bibai (Japán) városban épített háromszintes faház, ahol egy kozmetikai szalon tulajdonosa és 11 alkalmazottja lakott. A meggyulladás ideje alatt valamennyien aludtak. Közülük kilencen életüket veszítették.

Figyelemre méltó a Hormantorp (Svédország) városban keletkezett iskolatűz is. Az égés során magasra csaptak a lángok. Az épületben 13-an voltak. Szerencsére 11 személynek sikerült idejében kimenekülnie az épületből.

A vázolt tűzesetek főleg fa- és fa alapanyagú létesítményekben keletkeztek. Ezenkívül számos olyan tűzesetről számolhatnánk be, amikor a kárt szenvedett épület létesítésekor a kombinált kivitelezést választották (fa, műanyag, téglá, acél).



# Új évfolyam az iskolapadokban

— Látogatás a tiszthelyettesi iskolán —

Tavaly ilyenkor írtunk arról, hogy másfél évtizedes szünet után ismét megkezdődött az iskolászerű tűzoltótiszthelyettesképzés. A tanévet azóta lezárták, és az idén új hallgatók foglalták el az iskolapadokat. Valamennyien vidékről jöttek. Az előzőhöz képest mások a követelmények, de a problémák is, amelyekkel az iskola parancsnokságának és a hallgatóknak egyaránt meg kell küzdeniük. Hogyan látják mindezt tanárok és hallgatók?

**Biczó István** alezredes szerint 1971 az útkeresés éve volt, számos tapasztalattal. Az idén már a tanári karnak is könnyebb az átállás, hogy egyik órán tisztjelölteknek kell előadást tartani, a másikon meg a tiszthelyetteseknek — esetenként ugyanabból az anyagból. A vegyes típusú órák is beváltak. A hallgatók írásos és szóbeli beszámoltatása fogalmazási és beszédkész-ségüket növeli, tudásukról is összetettebb képet ad. A hallgatók területenként eltérő alapkiképzése ugyan még gondot okoz, az viszont már kimondottan haladás, hogy a vidéki parancsnokok olyanokat küldtek a tanfolyamra, akik tanulni akarnak. Ennek köszönhető, hogy az osztályzatok 80 százaléka jó és közepes. Új módszer a tantárgyankénti záróvizsga.

**Dr. Bendő Mihály** őrnagy úgy véli, ne-héz lenne összehasonlítani az eredménye-  
ket. A hallgatók elszoktak a tanulástól.  
Van közöttük 22 éves és 41 éves is, érettsé-

gizett és nyolc általánost végzett, meg szol-gálati éveik sem azonosak. Az viszont tény, hogy nagyon komolyan veszik a tanulást. A hat tantárgyból három vizsgán már túl-vannak. Az eredmény meglepően jó. Tanulmányi eredménye miatt senkít nem kellett visszavezénylésre javasolni.

**Lipták Mihály** főhadnagy, az egyik érde-kelt, előrelépésnek tekinti, hogy bővült az osztályfőnökök hatásköre. Több segítséget nyújthatnak a hallgatóknak problémáik megoldásához. Felnőttekről, „öreg” tűz-oltókról lévén szó, a magasabb szintű rend-tartás, az iskolai közösségi élet megszokása sem ment egykönnyen. A tanulócsoportok szervezése sokban segített. Azt is sikerült megértetni, hogy a tiszthelyettesnek adott esetben valóban helyettesíteni kell a tisz-tet. Ehhez viszont megfelelő szintű ismeret-anyag, felkészültség szükséges. Ennek az érdekében sokan még az esti kimenőről is lemondanak.

**Fodor József** tőrm., az első szakasz pa-rancsnoka Egerből jött. 38 éves. Eleinte nem nagyon lelkesedett az iskoláért, a pa-rancsnoka győzte meg. Aztán maga is rá-jött: haladni kell. A középiszkolát leve-lezőn végezte. Itt jobb tanulni. Otthon sok a vonulás, itt viszont csak a tanulás az egyetlen feiadat.

**Badics József** tőrm., a második szakasz

parancsnoka 1958 óta tűzoltó. Nagy meg-tiszteltetésnek veszi szakaszparancsnoki megbízatását, meg felelősségteljesnek is. Odahaza, Dunaújvárosban rajparancsnok volt, így tisztában van a magasabb szintű képzés jelentőségével. Máskülönb-  
ben versenyben áll szakközépiszkolás fiával. A fél-évi eredmények atyai győzelmet hoztak.

**Leopold Antal** őrmestert Százhalombat-táról küldték az iskolára. Rögtön problé-mával kezdte. Kérte, járhasson haza na-ponta, mivel két kisgyermekük van, és fe-lelése váltott műszakban dolgozik. Az is-kola parancsnoksága méltányolta helye-zét. Ő ezt jó tanulmányi eredménnyel igyekszik viszonzni. Eddig sikerült.

**Baráth Miklós** őrmester Borsodból jött Örül, hogy ide kerülhetett. Nem vágyil rajparancsnoki beosztásra; az a célja, hogy megtanuljon tüzet oltani. Tudja, egyik volt a leggyengébbeknek. Segítették, s már erős hármas. Igaz, sokszor a könyv vel együtt aludt el. Családfenntartó. Háron kisgyerekről, a feleségről meg a mamáré kell gondoskodnia. Ez sem megy gond nél-kül. De most a tanulás a legfontosabb, s az hogy a tanultakat majd tovább tudja adn odahaza — az őrsön.

— kútölglyi —



Foglalkozások előtt mindennapi olvasmány a Népszabadság



Biczó István alez.



Dr. Bendő Mihály őrgy.



Lipták Mihály fhdgy.



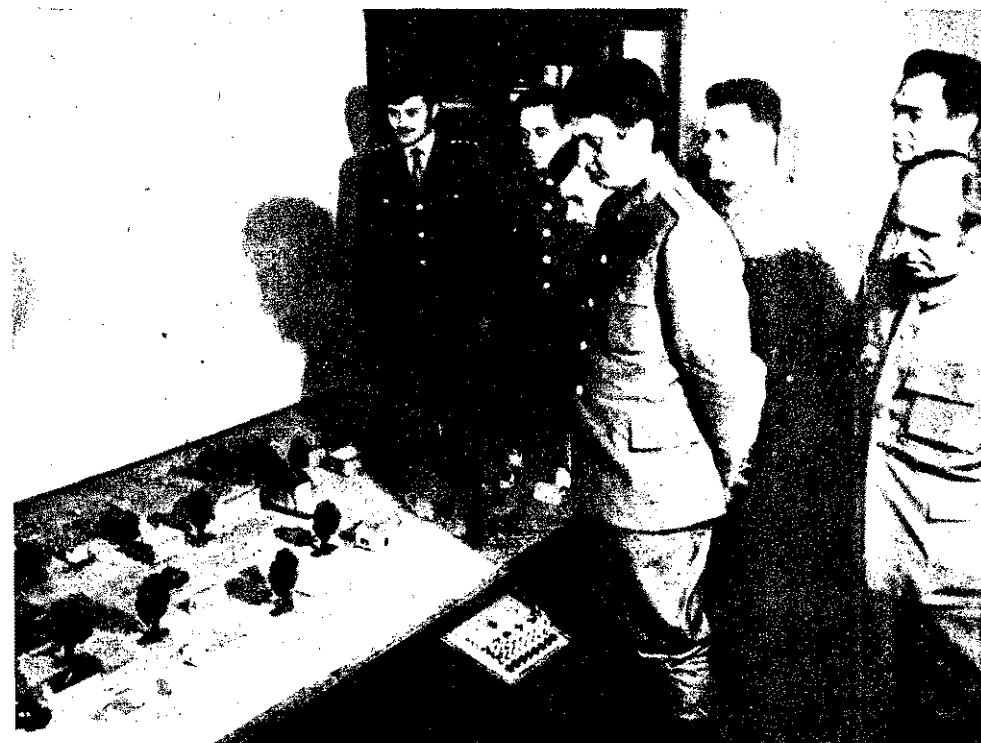
Fodor József tórm.



Badics József tórm.



Leopold Antal őrm.



Terepasztalon is foglalkoznak az anyaggal a tiszthelyettesek



Baráth Miklós őrm.

# Úszótetes és pontonos tartályok tűzvédelme

Ezt a témát a IX. nemzetközi tűzoltó-konferencia 4. számú munkabizottsága tárgyalta. Az anyagot a Román Szocialista Köztársaság tűzoltószervei állították össze, s terjesztették a plénum elé. Aktualitáshoz, úgy gondoljuk, nem fér kétség, s meggyőződésünk, hogy hasznos hozzájárulás olvasóink szakismeretének bővítéséhez.

A folyadékok és különösen a folyékony tüzelőanyagok olyan feltételek melletti tárolása, hogy a lehető legkisebb legyen az elpárolgási veszteség, és a tűz elleni védelem minél magasabb fokon legyen biztosítható, számos országban, közöttük a miénkben is, a szakemberek különleges érdeklődésére tart számot.

A tartályok alakja, kapacitása és technológiai kialakítása számos változáson ment keresztül az évek során annak érdekében, hogy olyan megoldást találjanak, amely gazdasági, tűzmenek-előzési és oltási szempontból egyaránt megfelel. A fémanyagú tartályok közül a hengeres (vízszintes vagy függőleges elhelyezésű) és a gömb alakú a legismertebb, de nem ritka a paralelepipedon alakúra, falazatból készültek, sőt föld alatti sórétegekben készítették is tudunk. Ez a tanulmány a hengeres úszófedelű tartályok néhány problémájával foglalkozik.

Az úszófedelű tartályról bizonyossággal állíthatjuk, hogy termékeny ötvözése a gazdasági és tűzbiztonsági igényeknek.

A folyékony tüzelőanyagok közismert jellemzője a könnyű párolgás, ami számottevő termékvesztésben jelentkezik. Egyetlen példa is jól érzékelteti ennek értékét. A legelterjedtebben használatos rögzített fedelű 10 000 m<sup>3</sup> kapacitású tartálynál, normális felhasználás és üzemelés mellett, mintegy 400 m<sup>3</sup> folyadék megy veszendőbe évenként. Ebben a mennyiségben a „légzés”-nek tulajdonítható veszteség is benne van, amelyet a naponkénti hőmérséklet-változás okoz. Hozzávetőleges számítással kimutatták, hogy a rögzített fedelű tartályokban tárolt petróleumtermékek párolgási vesztesége — amennyiben ezt az egész nemzetgazdaságra vonatkoztatjuk — több millió lejt kitevő. Emellett azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a tartálytelepek körül — az elpárolgás miatt — a könnyen gyúlékony gőzök veszélyes zónát képeznek, ahol a bekövetkező robbanások nagy tűz kifejlődését is eredményezhetik.

A hidrokarbonátok párolgási veszteségeinek lecsökkentése, továbbá a robbanás és tűz elkerülésének érdekében a petróleumipari minisztérium szakemberei és tervezői az úszófedelű tartályok építésére és elterjesztésére törekedtek a klasszikus merev tetős tartályok helyett. A kísérleteket a brazil leparlólüzem tartályparkjában végezték. Az eredmény: 90—95 százalékkal csökkent a párolgási termékvesztés.

A kísérlet során egy 10 000 és két, egyenként 5000 m<sup>3</sup>-es tartálynál a következőket vizsgálták:

- a fedél viselkedése az úszópróbánál,
- a tömítőrendszer ellenőrzése,
- az úszófedél különleges szerelvényeinek viselkedése működés közben,
- gazdasági hatásosság.

Mivel az illó petróleumtermékeknel a tartályokban létrejövő veszteséget jórészt a folyadék párolgási felületének nagysága határozza meg, a műszaki-szerkezeti megoldásnál a folyadék párolgási felületének majdnem teljes lecsökkentésére törekedtek.

Úszófedeles tartálynál — ellentétben a hagyományos tartálytípussal — a fedél állandó érintkezésben van a tárolt folyadékkal, gőzképződési tér nincsen, ezért a robbanás vagy a tűzkitörés lehetősége minimumra csökken.

Az úszófedelű tartályok nem mai keletűek; megjelenésük közvetlenül az első világháborút követő időszakra tehető.

Gyártási és szerelési technológiájuk az évek folyamán sokat változott. És annak ellenére, hogy előnyeik vitathatatlanok, nem túlságosan terjedtek el. Ez részben igen magas árúknak tulajdonítható, részben pedig annak, hogy a tüzelőfolyadékok tárolása, konzerválása, minél gazdaságosabb és ésszerűbb felhasználása

korábban nem merült fel ilyen ésszerűen. Akkor ugyanis a hidrokarbonát-tartalékokat még kimeríthetetlennek hitték.

Ma már más a helyzet, úgyhogy jelenleg az erőfeszítéseket a minél gazdaságosabb tárolási megoldások keresésére fordítják és főleg arra, hogy ezek robbanás és tűz, valamint villám és rózsió elleni védelmét is kimunkálják. Az úszófedelű tartályok igen jól megfelelnek ezeknek a követelményeknek.

A tartály alkotórészei nem túlságosan különböznek a rögzített fedelűtől, kivéve az úszófedél szerkezetét, amely különleges konstrukciójú (1. ábra). Egy gyűrű alakú kerületi pontonból áll, amely a fedél összterületének mintegy 35%-át teszi ki, és eg belső, vaslemezről készült membránból.

A fedélszerkezetet a pontonon és a membránon levő lába tartják az alsó nívón (2. ábra). Ez 5000 m<sup>3</sup>-es tartályoknál 1,2 m a fenéktől, 10 000 m<sup>3</sup>-eseknél 2 m. A felső és alsó nívó között fedél egy függőleges csövön csúszik, amely egyúttal a forgás elleni biztosítást is ellátja. Az úszó ponton és a tartály köpeny közötti szabad térben kaucsuklemezrendszer-tömítés van, a ponton felső részén (a köpenytől 0,5 m távolságra) egy 0,5 m magas fémgűrűkűszőb található a pontonra felhegesztve. Enne az a rendeltetése, hogy körülhatárolja azt a zónát, amelyet tartálytűznél habbal kell lefedni. A habbal lefedendő zónát a szakirodalomban „Misburg habfüggöny” elnevezéssel jelölik. A küsző alsó részén lyukacsos; a tűz eloltása után a hab bomlási vize itt folyik el.

Az esővizek elvezetése egy viszonylag egyszerű felfogó rendszerrel látták el a fedelet. A fedél felső membránjának központjában nyílás van. Ebben gyűlik össze a lefolyó víz, amelye azután egy hajlékony csövön át a tartály belsejében a külső rész felé vezetnek, majd innen az ipari csatornarendszerbe.

A berendezés forgást gátló függőleges csövön automatika nívómérő berendezés mutatja a folyadékszintet. A berendezés akusztikailag és optikailag jelzi a folyadék maximális és minimális helyzetét. Meghibásodása esetén külön rendszer vezeti el a folyadéktöbbletet.

Az idegen dokumentáció tanulmányozásából és a hazai kísérletek eredményeként arra a következtetésre jutottak, hogy tű esetén az úszófedél és a köpeny közötti zóna a legsérthetőbb rész. Ha ugyanis megsérül a tömítőrendszer, itt mindenképpen számolni kell a hidrokarbonát-gőzökkel.

A szakirodalom szerint az úszófedeles tartályoknál eddig bekövetkezett robbanások és tüzek oka általában a nem megfelelő üzemeltetés volt. Az egyik megállapítás szerint akkor következhetnek be robbanások, amikor az úszófedeles tartályok gyakorlatilag üresek, vagy akkor, amikor a fedelet a lábaira hagyták támaszkodni, és így lehetővé tették gyúlékony gőzök tartalmazását létrejöttét.

Néhány olyan eset is előfordult, amikor a tartályt túltöltötték vagy a fedél összeomlott.

Az úszófedeles tartályokon fix haboltó berendezés van. Ez úgy tervezték, hogy a szabványok által figyelembe vett határ időn belül eloltja az olyan tüzeket, amelyek a fedél gyűrűs zónájában, vagyis a tartály köpenye és a fémkűszőb közötti térben keletkeznek. Eszerint — a tartály átmérőjét alapul véve — 10 perc alatt 10 000 m<sup>3</sup>-es tartálynál 50 m<sup>2</sup>-es, 5000 m<sup>3</sup>-esnél 41 m<sup>2</sup>-es 30 000 m<sup>3</sup>-es tartályoknál pedig 36 m<sup>2</sup>-es felületet kell habba befedni.

A szabvány előírása szerint állandó és összefüggő habfolyamot kell juttatni a kigyulladt folyadék egységnyi felületére. Az egy tartály oltásához szükséges hab mennyisége függ az égő folyadék felületétől és a keletkezett gőzök gyulladási hőmérsékletétől. Ezt a következő képlettel számítják ki:

$$q = F \cdot q'$$

ahol  $q$  — a szállított habmennyiség (l/mp),

$q'$  — a fajlagos habmennyiség (l/mp m<sup>2</sup>-ben),

$F$  — a tartály maximális vízszintes keresztmetszete (m<sup>2</sup>-ben)

Ha összehasonlítjuk egy 5000 m<sup>3</sup>-es rögzített fedelű, benzinnel telt tartályhoz szükséges hab mennyiségét egy úszófedelűével akkor a következő eredményt kapjuk:

a) Fix fedelű tartálynál

$q = 540 \times 0,75 = 405 \text{ l/mp} = 24\,300 \text{ l/perc}$ , tehát itt 25 m<sup>3</sup> hab kell percenként, amihez 5 db, egyenként 5 m<sup>3</sup>/perc teljesítményű generátorcső szükséges.

b) Úszófedelű tartálynál

$q = 41 \times 0,75 = 31 \text{ l/mp} = 1860 \text{ l/perc}$ , vagyis ennél 2 m<sup>3</sup> hab szükséges percenként, s ehhez egy 2,5 m<sup>3</sup>/perc teljesítményű generátorcső is elégséges. Ez az utóbbi adat önmagáért beszél, miután a csökkenés 1/10—1/11 léptékű.

A tartályt kívülről egy gyűrűs fűvókarendszer hűti. Táplálása a tűzivíz-hálózatról történik, és működés közben a köpenyt 2 mm vastagságú vízfilmmel vonja be.

Igaz ugyan, hogy az úszófedeles tartályok költségesebbek a rögzített fedelűeknél, azonban a termékvesztések csökkenése, továbbá a tűzoltó berendezések kisebb beruházási költségeiből származó megtakarítások az előbbieket felé billentik a mérleg nyelvét. Ezért a jövő mindenképpen az úszófedeles tartályoké. Előnyüket a következők is szemléletesen bizonyítják:

1. Csökken a fémfelhasználás a tárolt folyadék  $m^3$ -ére vonatkoztatva: a 10 000  $m^3$ -es tartálynál levő 0,027 tonnára, 20 000  $m^3$ -es tartály esetében 0,0203 tonnára, 30 000  $m^3$ -es tartálynál 0,020-ra.

2. Csökken a tárolt folyadék  $m^3$ -e által elfoglalt felület nagysága 0,40  $m^2$ -ről 0,38, illetve 0,36  $m^2$ -re.

3. Csökken a tárolt folyadék  $m^3$ -enkénti beruházási költsége 322 lejről 259-re, illetve 236-ra.

Országunkban 30 000 és 50 000  $m^3$ -es tartályokat szerelnek, míg másutt már túl is lépték ezt a kapacitást. (Az NSZK ingotstadti leparlójában 115 000  $m^3$ -es tartály is létezik.)

Következésképpen ezek a tartályok csakis úszófedelesek lehetnek, ami magától érthetődő, ha a tűz oltását vesszük figyelembe. Például egy 30 000  $m^3$ -es tartálynál a folyadéktűkör felülete kb. 2300  $m^2$  és csak ennek oltása hozzávetőlegesen 115  $m^3$  habot igényelne percenként. A tartályt körülvevő árok és a környező tartályok felületének stabil oltása csak külön, nagyon költséges oltóberendezéssel lenne megvalósítható, nagyszámú gépi erő összpontosításával.

Figyelembe véve az úszófedeles tartályok üzemeltetésénél lennálló igen magas biztonsági fokot, a szabvány a két tartály közötti biztonsági teret 1 D-ről 0,75 D-re csökkentette, ami egyben területmegtakarítás is.

Szabványaink előírásai szerint — csakúgy, mint más országokban — a tartályt vagy tartálycsoportot védőtöltéssel kell körülvenni, amely legalább 1 m magas és koronája minimálisan 1,50 m széles, vagy olyan éghetetlen anyagból készült egybeüggő fallal kell övezni, amelynek magassága 1 m. A töltéssel körülvett térfogatnak pedig akkorának kell lennie, hogy megübsodáskor, önálló tartálynál, felfogja a teljes folyadékmennyiséget, tartálycsoport esetében pedig a tárolt folyadék 60 százalékát, de semmiképpen sem kevesebbet a legnagyobb tartály kapacitásánál. Feltétel még, hogy a töltéssel körülvett tér csatornarendszere olajleválasztóval és zárószervelénnel legyen ellátva.

A szabvány 40 000  $m^3$ -re korlátozza a tartálycsoport összc kapacitását. Ez csak azzal a feltétellel növelhető, ha a tűz eloltása 10 percen belül biztosítható, méghozzá olyan megoldással, hogy a töltéssel körülvett teret minimálisan 0,50 m magas töltéssel, vagy falakkal kamrákra, azaz maximálisan 10 000  $m^3$ -es al csoportokra kell felosztani, és az egyes kamrákat egymástól függetlenül kell összekötni a csatornarendszerrel.

Azonban még ezzel a módszerrel sem megoldott a nagy kapacitású tartályok tüzésének eloltása abban az esetben, ha a tartály tartalma a töltéssel körülvett térbe ömlik. Jelenleg a tartály szerkezetéhez kötött létesítményt részesítik előnyben, amelynek prototípusa most készül „úszófedéllel és kettős fallal”.

A megoldás lényege két koncentrikus tartály. Az első a tulajdonképpeni tárolórendszer. A második 2—4 m-rel nagyobb átmérőjű, és az elsőt veszi körül. Az a szerepe, hogy meghibásodás esetén a termék teljes mennyiségét visszatartsa. A megoldást a második világháború idején a repeszek ellen épített védőfalak szönozötték.

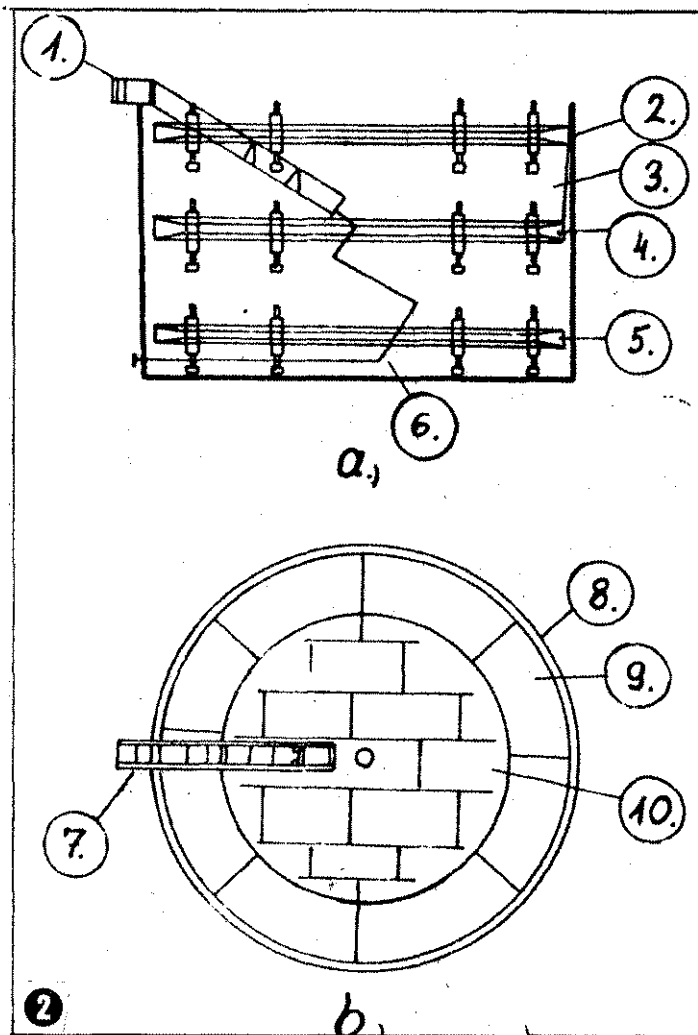
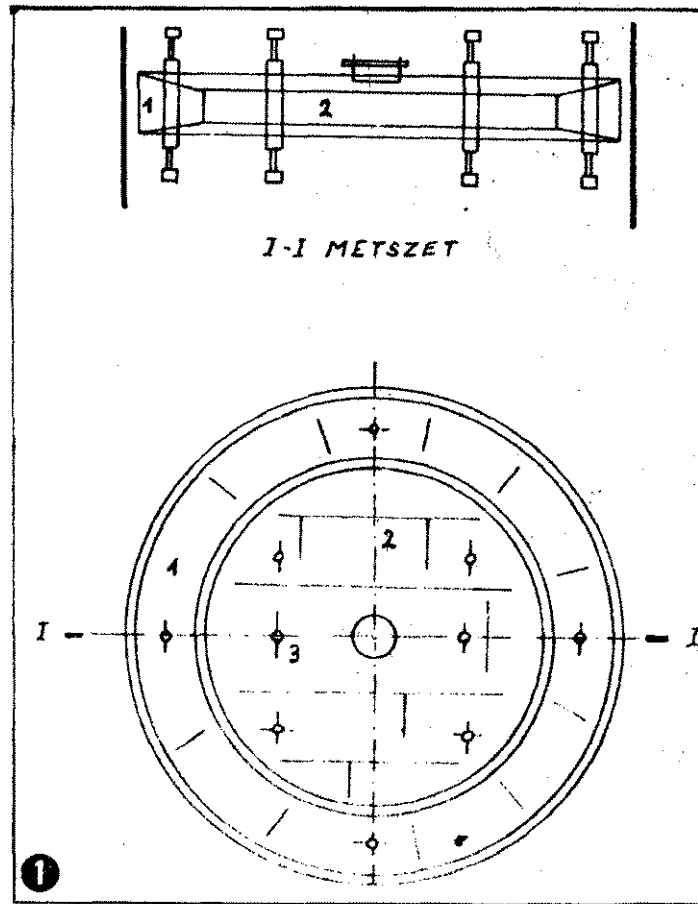
Ez az „úszófedéllel és kettős fallal” ellátott új típusú tartály azonban új problémák elé állítja a tűzvédelmet, főleg a két fal közötti gyűrűs tér szellőzése miatt. Ugyanis nem állítható bizonyossággal, hogy a gyűrűs tér 1 m-es szélességénél és 18—20 m-es magasságánál a szellőzés természetes úton is biztosított.

Hogy a robbanógőzők összegyűlése elkerülhető legyen a két fal közötti térben, szükségesnek látszik:

— egy, a levegő összetételét analizáló berendezés, amely riaszt is abban az esetben, ha a koncentráció a robbanás alsó és felső határa között van;

— ventilátorok felszerelése, friss levegő befúvására.

Szinte bizonyosra vehető, hogy a kísérletek során még újabb problémák vetődnek majd fel a tartály tökéletesítésénél szerkezeti, gazdasági és tűzvédelmi szempontokhoz is kapcsolódóan, de ez sem kétséges, hogy végül is optimális megoldásra jutnak a szakemberek. Már csak azért is, mert az úszófedelű tartályok asználata egyre nagyobb teret hódít a már ismertetett előnyök miatt.





# BÜNTETT, VÉTSÉG, SZABÁLYSÉRTÉS

— Néhány gondolat a Btk módosításához —

Az ez év január elsején hatályba lépett 1971. évi 28-as tvr. módosította és kiegészítette a Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvét (Btk).

A módosítás több tekintetben érinti a tűzokozó magatartásának jogi minősítését is, és alapelveiben változtatta meg a tüzessel kapcsolatos rongálás elkövetőjével szemben a szabálysértési, illetve a büntető úton való felelősségre vonás esetét.

A módosítás, illetőleg a kiegészítés többek között legfontosabb céljának a büntetőjogi felelősségre vonás további differenciálását tekintti. Ezért a bűncselekményeket két csoportra: *büntettek*re és *vétségek*re osztja. A csoportosítás alapja a bűncselekmények társadalmi veszélyességének súlya.

A Btk módosítása figyelemmel van a szándékos és a gondatlan bűncselekmények közötti jellegbeli különbségekre is. A bűncselekmény a büntettek és vétségeket átfogó gyűjtőfogalom. Ahol tehát a törvény nem büntettről vagy vétségről, hanem általában *bűncselekményről* szól, azon — az adott feltételeknek megfelelően — büntettet és vétséget is érteni kell.

Külön figyelemre méltó tűzrendészeti vonatkozásban is a társadalmi tulajdont károsító és a személyek javai ellen elkövetett bűncselekmények új törvényi szabályozása.

A módosítás büntetőjogi védelem szempontjából *nem tesz különbséget* a társadalmi tulajdont károsító és a személyek javai ellen elkövetett bűncselekmények között, vagyis *nem tartja indokoltnak* ezeknek külön törvényi szabályozását. A büntetési tételek és a minősítő körülmények egységesítésével természetesen nem csökken a társadalmi vagyon büntetőjogi védelme. A társadalmi tulajdont károsító cselekmények társadalomra veszélyessége a büntetési kereten belül ugyanis megfelelően értékelhető.

A két tulajdoni forma egységes védelmének elve alól a Btk kivételt tesz a *gondatlan rongálás* eseténél. Itt a társadalmi tulajdon és a személyi tulajdon közötti különbség büntetőjogi vonatkozásban a továbbiakban is fennáll.

E témán belül csak azokra a módosításokra hívom fel a figyelmet, melyek a szabálysértési eljárásokról szóló 1968. évi I. törvény 105. § (2) bekezdésével, valamint a Btk 302., 303. §-ával kapcsolatosak.

Ismeretes, hogy a tűzrendészeti szabálysértések egy része olyan jellegű, amely *sérti, illetve veszélyezteti* a dolgozók életét, testi épségét, a társadalmi és a személyi tulajdont. Ennek körében az elkövetett szabálysértésnek további eredménye nincs, és a szabálysértés a *veszélyes helyzet létrejöttével* valósul meg. Vannak azonban olyan esetek, amikor a tűzrendészeti rendelkezések megszegésének már konkrét eredménye is van: pl. a társadalmi vagy a személyi tulajdon károsodása.

A tűzrendészeti szabályszegéssel összefüggésben elkövetett, társadalmi tulajdont károsító gondatlan rongálást a Btk módosítása előtt az 1968. évi I. törvény 105. § (2) bekezdése szabálysértésnek nyilvánította, amennyiben az okozott kár nem haladta meg az 5000 forintot. Az eljárás ilyen esetben szabálysértési hatóság hatáskörébe tartozott.

A tűzokozó magatartásának szabálysértési úton való elbírálására 1972. január 1-e előtt abban az esetben került sor, ha a magatartás:

- a) gondatlan cselekmény miatt valósult meg,
- b) a tűz okozta rongálás társadalmi tulajdont érintett,
- c) a kár értéke nem haladta meg az 5000 forintot.

E három feltétel együttes fennforgása esetén valósult meg a szabálysértés, feltéve, hogy a cselekmény súlyosabb beszámítás alá nem esett.

A Btk módosításáról és kiegészítéséről szóló 1971. évi 28. tvr. 84. §-a hatályon kívül helyezte a szabálysértési eljárásról szóló 1968. évi I. törvény 105. §-ának (2) bekezdését. A szabálysértési tényállásból mellőzte a gondatlan rongálás szabálysértési alakzatát. A módosításhoz fűzött miniszteri indokolás szerint a változást az indokolja, hogy csak a *jelentős kárt okozó rongálást* szükséges *bűncselekményként üldözni*. Az ennél kisebb kárt okozó gondatlan rongálás még államigazgatás-ellenes magatartásként sem értékelhető. Az ilyen cse-

lekményeknél elegendő a kártérítési felelősség alkalmazása. A jövőben tehát a tűzrendészeti szabályszegéssel összefüggésben elkövetett *társadalmi tulajdont károsító gondatlan rongálás* nem minősül szabálysértésnek.

A továbbiakban sem módosul azonban az 1968. évi I. törvény 105. § (1) bekezdése, amikor a szándékos rongálás értéke nem haladja meg az 500 forintot, függetlenül attól, hogy az társadalmi vagy személyi tulajdon sérelmére keletkezett. Ezekben az esetekben a tanácsai szabálysértési hatóság jár el.

A rongálással kapcsolatos cselekményeknél azonban továbbra is meghatározó szerepe van a kár értékének.

A jelenlegi joggyakorlat szerint általában a Btk 303. §-ában foglaltak szerint a 2000 forintot meg nem haladó kárt okozó cselekmény minősül kisebb súlyú büntettnak. A különösen nagy kár pedig legalább 200 000 forint körül. A hivatkozott irányösszegek között igen nagy az eltérés, s emiatt az ezen belüli különbségek értékelésére nincs megfelelő differenciálási lehetőség. Ezt a fogyatékosságot a Btk módosítása azzal küszöbölte ki, hogy új fogalmat iktatott be: a *jelentős kár fogalmát*.

A jelentős érték, illetve a kár összegszerű megállapítása a bírói gyakorlat feladata lesz. Irányelvként csupán annyit, hogy az eddigi gyakorlat ezt az összeget 50 000 forint felett veszi figyelembe. Ennek megfelelően módosult a Btk 302. § (4) bekezdése is. Eszerint „... aki a rongálást a *társadalmi tulajdon sérelmére gondatlanul követi el, jelentős kár okozása esetén 1 évig terjedő szabadságvesztéssel vagy javító-nevelő munkával, különösen nagy kár esetén 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő (vétség)*”.

A módosított Btk 303. §-ában a kisebb súlyú büntetteket „Vagyon elleni vétségek” cím alatt szabályozza, és foglalja egységes rendszerbe. A hivatkozott szakasz (2) bekezdése szerint „vétséget követ el és 1 évig terjedő szabadságvesztés vagy javító-nevelő munka a büntetése annak, aki a rongálást a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó érték tekintetében, illetőleg a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozva követi el”.

A jövőben tehát a tűzrendészeti szabálysértési hatóság — a tűzokozó ellen a megelőző tűzrendészeti rendelkezésekkel összefüggésben elkövetett rongálás miatt — szabálysértési eljárást nem kezdeményezhet. Ha a vizsgálat megállapítása szerint a kár értékhatar alatti, és a szabálysértési eljárásról szóló 1968. évi I. törvény 105. § (1/n) bekezdésének körülményei forognak fenn, a tanácsai szabálysértési hatósághoz tegyen feljelentést.

Ha a rongálás *szándékos cselekmény* folytán keletkezett, akár társadalmi, akár személyi tulajdonban, és a kár értékhatar felett van, a Btk 302. § (1) bekezdésében meghatározott büntett. Eljárásra a nyomozó hatóság jogosult. Ugyancsak a nyomozó hatóság jár el az olyan ügyben, ahol a rongálást a *társadalmi tulajdon sérelmére gondatlanul* követték el, és a kár jelentős. Ez a cselekmény a Btk 302. § (4) bekezdése szerinti vétség. A tüzessel kapcsolatos gondatlan rongálásnál általában a megelőző tűzrendészeti szabályok megsértése is fennforog. Kérdés, hogy a tűzrendészeti szabálysértési hatóság tűzrendészeti vonatkozásban is értékelje-e a tűzokozó, a rongáló magatartását.

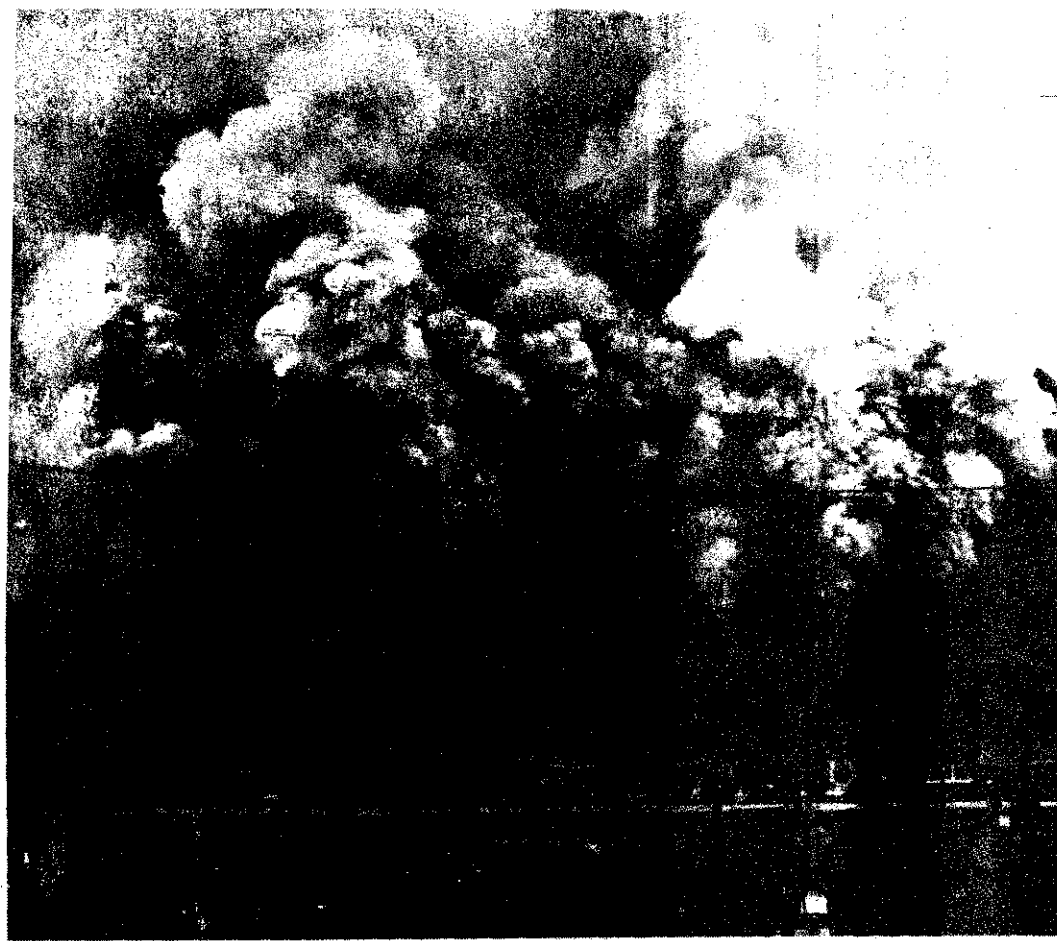
Az eddig kifejtettekből is egyértelműen következik, hogy a tűzokozóval szemben a tűzrendészeti hatóság külön nem értékelheti a megelőző tűzrendészeti szabályok megszegését, ha az eljárás alkalmával a tűzokozóval szemben a nyomozó hatóság eljárást kezdeményezett. Előfordulhat azonban, hogy a nyomozó szerv az eset összes körülményeit úgy értékel, hogy az ügyet, szabálysértési cselekmény elbírálása céljából, a tűzrendészeti hatósághoz teszi át. Ilyenkor a szabálysértési eljárás lefolytatásának nincs akadálya. Az eljárás során azonban a szabálysértési hatóság nem értékelheti a gondatlan rongálást. Az eljárás alapját csakis azok a megsértett tűzrendészeti rendelkezések képezhetik, amelyek az elkövető részére felröghatók.

Ezeket a magatartásokat az egyes szabálysértésekről szóló 17/1968. (IV. 14.) Korm. sz. rendelet 17. §-a minősíti szabálysértésnek, és ennek alapján — az elkövető cselekményének súlyától, annak veszélyességétől, személyi körülményeitől függően — a szabálysértési hatóság 5000 forintig terjedhető pénzbírságot szabhat ki. Ilyen esetekben tehát az eljárás alapja nem a tüzessel, hanem a megelőző tűzrendészeti rendelkezések megszegése. Erre azonban csakis akkor kerülhet sor, ha az ügyben a nyomozó hatóság — a már kifejtett okok miatt — nem folytatja le az eljárást, hanem intézkedés céljából a tűzrendészeti szabálysértési hatósághoz átteszi.

A továbbiakban nincs akadálya a tűzrendészeti szabálysértési eljárás lefolytatásának azokban az esetekben, melyeket a módosított szabálysértési kódex, vagy a Btk nem nyilvánított bűncselekménynek, szabálysértésnek, de az elkövető magatartásával megvalósította az egyes szabálysértésekről szóló 17/1968. (IV. 14.) Korm. sz. rendelet 17. §-ában foglaltakat.

A módosított és kiegészített büntető törvénykönyv még számos új rendelkezést tartalmaz, ezekre azonban e cikk keretében nem tértek ki. Indokolt, hogy a tűzvizsgálattal, valamint a tűzokozó magatartásával, minősítésével foglalkozó elvtársak rendszeresen, tételesen és átlápon tanulmányozzák az egyes rendelkezéseket.

Dr. Félix László  
tű. alez.



# TÜZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

## ELŐZETES AZ ISTVÁN-MALOM ÉGÉSÉRŐL

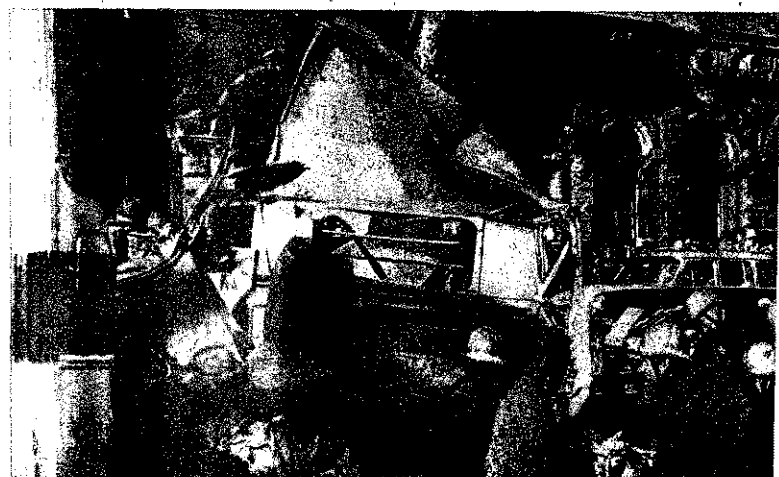


Mint ismeretes, február 8-án pár perccel 15 óra után nagy tűz keletkezett a miskolci István-malom technológiai épületének földszintjén. A malom portása 15.22-kor jelentette távbeszélőn a tüzet a miskolci parancsnokságnak.

A megyei ügyeletes tiszthelyettes, ismerve a körülményeket, azonnal négyes riasztást rendelt el. A helyi erőkhöz kívül a diósgyőri, szerencsi, kazincbarcikai és leninvárosi egységeket is riasztották. A tűzoltóegységek, továbbá a segítségükre kivonult honvédek és munkások önfeláldozó beavatkozása ellenére az épület középső része teljesen kiégett.

A keletkezési okról, valamint a kb. 20 milliós kárról hírközlő szerveink már részletes tájékoztatást adtak. A káreset részletesebb ismertetésére visszatérünk.

Február 4-én hármás karambol történt, amikor egy 4-es autóbusz összeütközött egy BARKAS teherkocsival, abba pedig beleszaladt egy Renault személyautó. Képeinken: munkában a kivonult tűzoltóegységek



Fél óra alatt leégett

# Bizonyíték a törmelék alatt

A ludányhalászi Ipoly menti Egyesült Tsz nagy reményeket fűzött a Nógrádszalkán tavaly üzembe helyezett 30 ezer férőhelyes csibenevelőjéhez. Azt várták, hogy a tetemes beruházás aránylag gyorsan megtérül, majd szép hasznot hoz.

## Az épület

A 80 m hosszú és 20 m széles, nyeretős épület a kiszolgáló részlegről és a nevelőtérből állott. Az előbbinek téglából készültek a falai, az utóbbinak gyúlékony anyagokat: farostlemez borítású, hungarocélt tartalmazó három rétegű falszerkezete volt a szellőzés biztosítása, illetve szabályozása céljából.

A nevelőtér fűdémszerkezete is hasonló megoldású volt. A fűdémeket farostlemezek közé préselt parafaárlemény borította, annak ún. apácáráccsal felerősített és alsó felületén poliészterlakk-bevonatú hungarocellréteg volt, a tetőszerkezet pedig ráfestéssel lángmentesített fenyőfából készült.

Az épület tetőhéjazata hullámosított PVC-lemez volt.

A nevelőtér 4 db OTR 71/A-típusú olajtűzelésű kazánal fűtötték, a meleg levegőt a kazánokkal egybeépített termoventillátorokkal fűvatták be.

A fűtőolajat — eltérve a kiviteli terv műszaki leírásától — az épület mellett egy 3 m<sup>3</sup>-es félig nyitott tartályban tárolták, még hozzá a napi olajtároló helyiségének közvetlen közelében.

Említésre méltó, hogy a tűzrendészeti hatóság az épületet kettéválasztó tűzfal létesítését is előírta szakvéleményében, ezt azonban úgy oldották meg, hogy a falon egy kétszárnyú faajtót létesítettek.

Január 16-án

A tüzet 11.35 körül *Pusztá Ferencné* és *Dörögdi Lajosné* nógrádszalkai lakosok vették észre először. Kb. 200 méterre tartózkodtak az épülettől. Csaknem azonos időpontban *Palik Istvánné* állatgondozó is felfigyelt az épület végénél erősen gomolygó füstre. Palikné az olajtűzelő berendezés helyiségében tartózkodott ekkor, és szellőztetés céljából kinyitotta az ablak-szárnyat. Palikné nyomban áramtalanított, és kikapcsolták az olajtűzelő berendezést munkatársnőjével.

A tűz észlelésekor *Dörögdi* azonnal beszaladt a lakásába, és szölt a férjének, valamint a náluk vendégeskedő ifj. *Dancsák Józsefnek*. *Dörögdi Lajos* a tűz színhelyére sietett, ifj. *Dancsák József* pedig a 300 méterre levő postahivatalba futott, de útközben fellármázta a lakosságot.

A postahivatalból *Radvánszki Jenő* közvédelmi vb-titkár jelentette a tüzet a balassagyarmati tűzoltó-parancsnokságnak.

## A beavatkozás

A tűz a nevelőtérnek azon a részén keletkezett ugyan, ahol nem voltak csirkék, azonban olyan hevesen terjedt, hogy a két gondozónő már nem menthette ki az állatokat. A tűz színhelyére sietett helybeliek, majd a községi önkéntesek előbb kézioltókkal, majd vízesvödörrel az épület külső részénél próbálták megakadályozni a lángok pusztítását, s elkezdték kihordani a takarmányozóban tárolt tápanyagot, igyekeztek megvédeni az olajtárolót is.

A rendkívül heves tűzterjedést a kb.

50—60 kilométer/óra sebességű szél is elősegítette.

Elsőként 12.20-kor a balassagyarmatiak 344-ese érkezett ki a kárhelyre, őket követte a szécsényi önkéntesek 350-es gépjárműfecskeendője, majd 12.58-kor a sagótarjáni parancsnokság 710-e.

A balassagyarmatiak kérésére a kezelőrésszel kivételével már az egész épületet lángok borították, s a tetőszerkezet is beszakadt.

A tűzoltást a vízhiány meg a —12 fokos fagy is erősen gátolta. A tsz-major területén levő 50 m<sup>3</sup>-es víztároló kb. 2/3 részig volt megtöltve, s miután a tartalma kifogyott, a 3 km-re levő Ipoly folyóról ingajárral kellett megoldani a további vízszerezést. A beavatkozást a rendkívül rossz útvizonyok is erősen megnehezítették. Egyes részeken majdnem lehetetlen volt közlekedni a gépjárműfecskeendőkkal. A salgótarjániak 710-e feltehetően emiatt laprugótörést szenvedett.

Egységeink összesen 7 E-sugarat szereltek, a vízhiány miatt azonban ezek közül csak 4 sugár működhetett folyamatosan.

Az említett körülmények miatt csak a kezelőrésszel védelmére szorítkozhattak, de ezt a célt sikerült is elérniük, jöllehet a lángok a kezelőrésszel tetőzetébe is bekapáltak.

A végleges oltás, majd az utómunkálatok 17.05-kor fejeződtek be.

## Segítség a szakértőnek

A tűz keletkezési okának vizsgálata még az oltás idején megkezdődött. S bár szakértőt is bevontak az ok megállapításába, eleinte úgy látszott, fölöttébb rejtélyes esettel állnak szemben.

A kihallgatott szemtanúk egyöntetűen az említett részt jelölték meg keletkezési helyként, a két állatgondozónő nem dohánzik, idegen személyek ott tartózkodását nem lehetett valószínűsíteni.

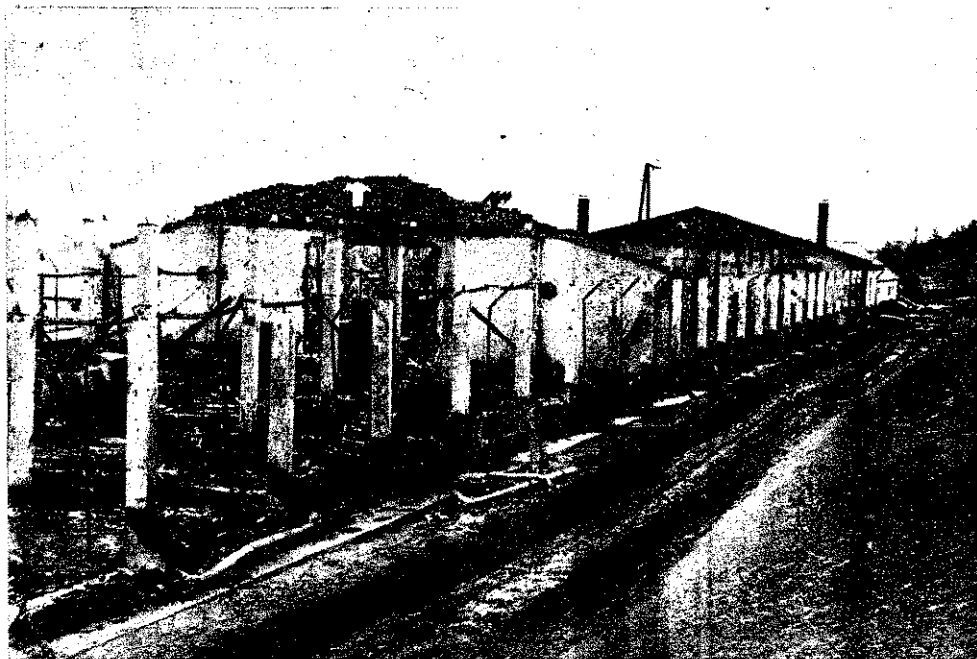
A szakértő sem talált semmi rendellenesét. Az olajtűzelő kazánok szabályosan működtek, a központi kapcsoló, továbbá a megmaradt, illetve rongálódást szenvedett elektromos szerelvények is teljesen szabályszerűen látszottak.

A tanúk elmondották, hogy a nevelőtér be nem telepített részének padozatán kb. 30 cm-es alomszalma volt. Ilyen körülmények között halasztották másnapra a vizsgálatot.

Másnap a romok és törmelék alapos átvizsgálása során különös gonddal fűsülték át azt a területet, amely a tanúk egyöntetű vallomása alapján a tűzkeletkezés helye volt.

Ennek eredményeként a be nem telepített épületrész jobb oldali hátsó végénél két vasbeton tartópillér között egy lengyel gyártmányú lámpatestet találtak, majd több másik is előkerült.

A lámpatestek azután már sok mindenről árulkodtak. Mindenekelőtt arról, hogy a kiviteli tervben — tekintettel az épületszerkezetek gyúlékonyságára — U—2075-ös



Az épület északi oldala. Középen a „tűzfal”

típusú tömített lámpatestek felszerelése szerepelt. A műszaki átadás-átvétel napján a hiánypótlási jegyzőkönyv tanúsága szerint 50 db lámpatest még nem volt felszerelve.

A pótláskor a ludányhalászi TÖVAL azután ilyen lengyel gyártmányú lámpatesteket szerelt fel, mégpedig az egyik tanú vallomása szerint anyaghiányra való hivatkozással.

A lámpatesteket 2—2 db facsavarral rögzítették a 3,5 mm vastag mennyezeti panelszerkezetre, ami nem adhatott kellő stabilitást.

A lámpatesteknek a panelszerkezettel érintkező részük teljesen nyitott kivitelű volt. A rajtuk található oldalirányú furatot nem a gyárban, hanem házilag létesítették, mert csak így oldhatták meg a vezetékek vízszintes irányú szerelését.

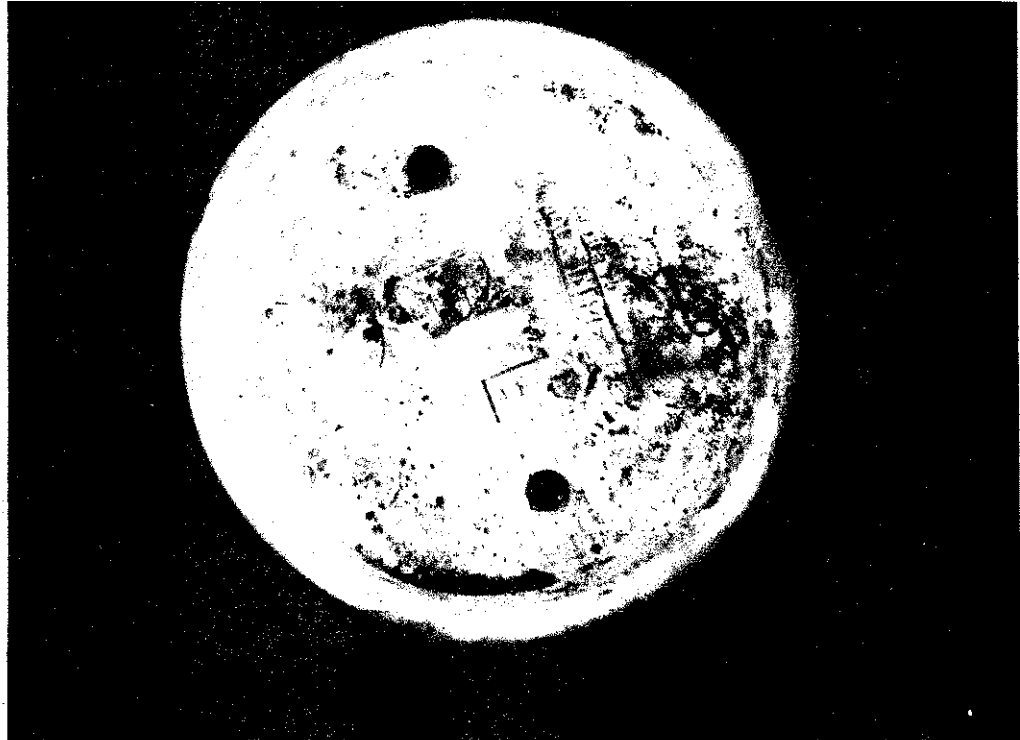
De ami még ennél is súlyosabb szabálytalanság, hogy több lámpába nem csavar-rögzítéssel, hanem sodrással fűzték be a vezetéket. Így viszont csak úgy érthettek el kellő érintkezést, hogy a vezetékszakasz egy részéről még a befűzés előtt eltávolították a szigetelést. Máskülönben nincs lehetőség a vezeték összesodrására.

Amikor a szakértőt tájékoztatták a fejleményekről, nyomban a helyszínre sietett, és a további vizsgálódásainak eredményét összefoglaló jelentésében alátámasztotta, hogy az ilyen szerelési mód valóban okozhatta a tűz keletkezését, mivel túlmelegedést, majd tartósan 300—350 C°-os vezetékizzást idéz elő. Sőt még ennél is magasabb hőfokút is, mivel 660 C° körüli az alumínium vezeték olvadáspontja. A panelek gyulladási hőmérséklete viszont 230—250 C°-ra tehető.

Mindezen felül a lámpatestek izzóinak érintkezőlemezein túlmelegedésről árulkodó elszíneződést találtak.

### A kár és következményei

A tűz keletkezési okaként a szabálytalan elektromos szerelést állapították meg. A



A lámpafoglatat felülnézetben. Az érintkezőből hiányzik az egyik vezetékrögzítő csavar

megyei főkapitányság eljárást indított a személyi felelősség tisztázására.

A megyei parancsnokság jelentése szerint összesen 2 millió 727 ezer forint kár érte a szövetkezetet, ebből 25 ezer forint volt a 31 300 csibe értéke.

Tíz nappal a tűz után a Nógrád című lap riportot közölt a történetekről. Néhány mondatot idézünk a tsz-elnök és a riporternő beszélgetéséből:

„— A kár személyenként átlag 20 százalékos jövedelemkiesést okoz. A szakvezetés most azzal foglalkozik, hogyan lehetne a jövedelemkiesést pótolni. Növényter-

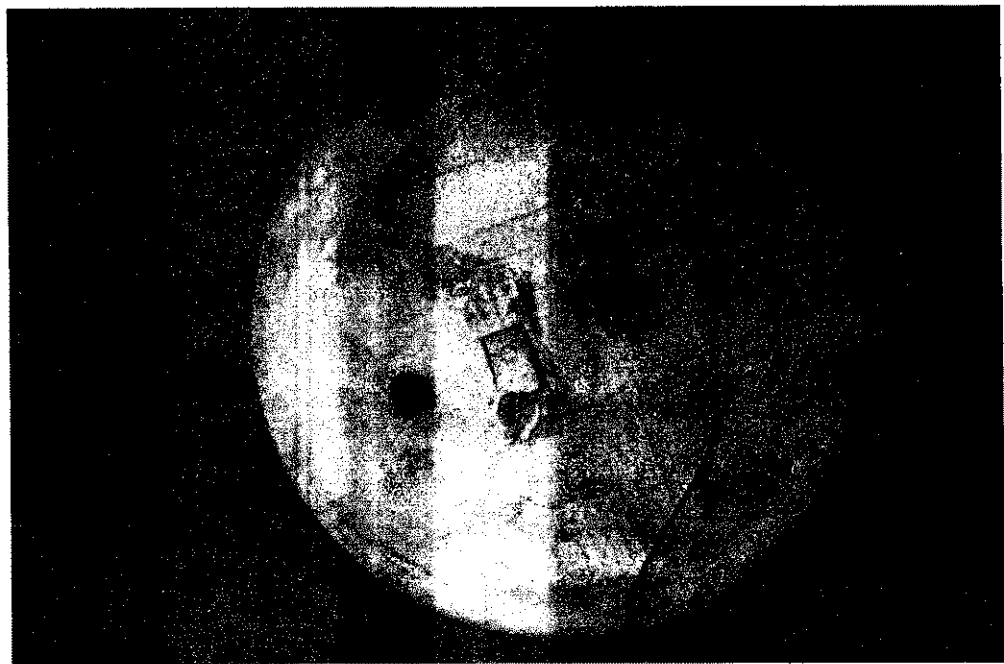
mesztési szerkezetváltoztatásra gondoltunk.

— A biztosító megtéríti a tényleges kárt.  
— Csakhogy a mi veszteségünk még nem térül meg — mondja Nagy István. Még akkor sem, ha a teljes kárösszeget, a maximumot kapjuk. Erre az évre a csirkenevel-dére egymillió forintot terveztünk. A kieső nyereséget természetesen nem fizeti a biztosító. Ezenfelül az építőanyagok drágulása miatt az új neveldet csak 600 ezer forintos költségtöbblettel építhetjük fel.”

G. R.



Itt találtak rá a bizonyítékra.



A színhelyen talált másik foglaton jól látható a vezeték szabálytalan bekötése

# KÖSZÖNET A SEGÍTSÉGÉRT

„A Borsó Állami Gazdaság vezetősége ezúton nyilvánítja őszinte elismerését és köszönését a sátoraljaújhelyi tűzoltó-parancsnokságnak azért a segítségért, melyet 1972. január 13-án nyújtottak gazdaságunknak a keletkezett tűz oltásához.”

Igy kezdődik az a köszönőlevél, amelyet Pándi Árpád, a szlovákiai gazdaság igazgatója írt a Borsod megyei tűzoltó-parancsnokságnak.

Egy 50×8 m-es bálázott búzaszalmakazal gyulladt ki, és a segélykérésre elsőként a sátoraljaújhelyi egység érkezett ki a kárhelyre.

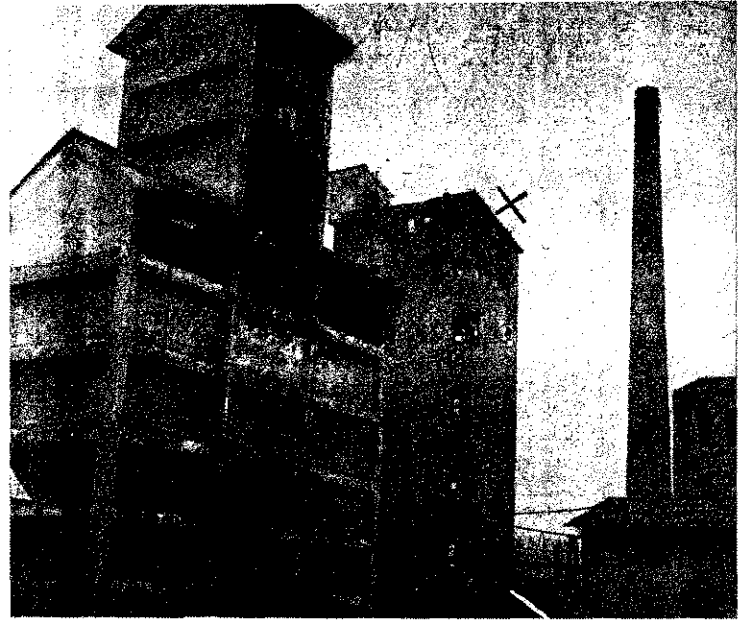
A gazdaság dolgozói nagy teljesítményű markológéppel segítettek a tűzoltók munkáját. A királyhelmei és a töketerebesi szlovák hivatásos egységek kikerzése után is Kosztán Miklós örgy. sátoraljaújhelyi parancsnokot bízták meg a beavatkozás irányításával.

A tüzet rövid idő alatt sikerült is megfékezni.

Az Erdőkémiai, Erdőgazdasági, Vegyi és Ipari Vállalat Igazgatója a Nógrád meg a Pest megyei Tanács vb-elnökének írt köszönőlevelet azért, mert a balassagyarmati és váci állami tűzoltók sikeres életmentést hajtottak végre, és igen eredményesen fékeztek meg a lángokat a retortauzembem keletkezett tűz alkalmával.

A tüzet – eddigi megállapítás szerint – a berendezésekre lerakódott faszénpor begyulladásra okozta. Az egyik dolgozó az erős hő meg a fojtó füst miatt már nem menekülhetett le a hatodik szintről.

Az üzem dolgozói megpróbálkoztak az oltással, de ez nem járt eredménnyel. A kivonult balassagyarmati és váci egységeknek légző-



A jelzett helyről kellett kimenteni a hatodik emeleten rekedt dolgozót

készülékben kellett felhatolniuk és a lehető leggyorsabban úgy megállítani a lángok terjedését, hogy a szorult helyzetbe került dolgozót a természetes feljárón át lehozhassák. Közben persze valamennyien izgalmas perceket éltek át, amit azért egy kicsit lerövidíthettek volna, ha nem kb. 20 perccel észlelése után, hanem nyomban jelzik a tüzet a tolmácsi üzemből.

A harmadik köszönőlevél írója Szilágyi Jánosné, Budapest XII., Szilágyi Erzsébet faszor. 10. sz. lakos. A címzett a budapesti tűzoltó-parancsnokság.

Február 9-én a Fővárosi Operettszínház ruhatáránál elvesztette értékes aranykarkötőjét, amit még nemrég elhunyt férjétől kapott eljegyzési ajándékként.

Az első felvonás szünetében a színház egyik alkalmazottjánál érdeklődött, s kiderült: az éppen színházüzemelti szolgálatban volt Moldován András tü. alez a karkötő becsületes megtalálója.

## Szabálytalan kémény - 660 ezres kár

Január 20-án kb. 22.40-kor Mátés János, az Országos Állattenyésztési Felügyelőség teljesítményvizsgáló állomása gödöllői telepének éjjeliőre az épület konyhájában tartózkodott éppen, amikor arra lett figyelmes, hogy a szomszédos anyanyúlístállóban az állatok igen nyugtalanok.

Odament és látta, hogy mintegy 40×50 cm-es felületen ég a deszka az istálló közepén, a fal mellett elhelyezett kémény közelében. A 32×6,4 m-es faszervezetű épület ERDÉRT-típusú.

Az éjjeliőr a konyha bejáratánál elhelyezett 6 kg-os porralóítóval megkísérelt

beavatkozni, ez azonban a lángok elhárítása miatt nem járt eredménnyel.

Mátés János ezt követően az említett felügyelőség telepén s a kigyulladt épülettől 200 m-re lakó Vojtek Pál nevű villanyszerelőt értesítette. Vojtek Pál, miután innen is jól látta, hogy a lángok már erősen elharapóztak, a 150 m-re levő irodaházba szaladt, és innen telefonon jelentette a tüzet a gödöllői parancsnokságnak.

A gödöllői egységek a 22.50-kor adott jelzést követően 8 perc alatt, tehát 22.58-kor érkeztek ki a kárhelyre. Előbb tartályról, majd föld alatti tűzcsapról 2 E-sugarat

szereletek, és megkísérelték az állatok mentését.

Beavatkozásukkal az épület egy részét és 60 db növényeknyulat sikerült is megmenteniük.

A tűzvizsgálat alkalmával a következőket állapították meg:

A szükséges hőmérséklet biztosítása céljából hat MEKALOR-olajkályhával fűtöttek, és miután állandóan szellőztettek, a kályhák közül négyet 6-os fokozatra kapcsoláltak.

A szóban forgó kéménybe is be volt kötve egy MEKALOR-olajkályha. A kémény mindössze 5 cm-re volt az oldalfaltól, ráadásul a fal felőli oldalát nem vakolták be, s a kémény közvetlenül érintkezett a háromrétegű földmészszervezettel.

A kétéves használat során a malter elporladt, a téglák között hézagok alakultak ki. Négy nappal a káreset után füstnyomáspróbát tartottak, és miután a mennyezettől lefelé 50 cm hosszan több helyen is füstszivárgást észleltek, arra a következtetésre jutottak, hogy a hézagokon szikra és láng is kikerülhetett.

Igen elgondolkodtató, hogy a kivitelezés során figyelmen kívül hagyták a vonatkozó rendelkezéseket, és ezt a körülményt sem a műszaki átadás-átvétel, sem pedig az üzembe helyezés alkalmával nem kifogásolták.

A kár 660 ezer, a megmentett érték mintegy 100 ezer Ft. (Gy. J.)





# Számvetés Füzesabonyban



A testületiek előző négyévi tevékenységéről Ruttkay János parancsnok adott számot



Tuza Antal tanácselnök jubileumi megemlékezését tartja



Az ünnepi közgyűlés résztvevőinek egy csoportja

Két esztendőn belül három jeles eseményt jegyezhetett fel a füzesabonyi testület krónikása. Tavaly június 5-én vették birtokba emeletes, minden igényt kielégítő új szertárukat; idén január 29-én – az azóta izlésesen berendezett otthonukban – ünnepi közgyűlésen emlékeztek meg testületük fennállásának 75. évfordulójáról, s választották újjá vezetőségüket.

A rangos esemény alkalmából Sziklai János, a testület elnöke köszöntötte a vendégeket és a három generáció képviselőit, majd Tuza Antal tanácselnök mondott ünnepi beszédet. Jubileumi beszámolójában áttekintést adott az önkéntesi intézmény történetéről, fejlődéséről, köztük az 1897-ben alakult füzesabonyiról. Az alapító tagok közül (zömmel földművesek voltak) már senki nem él. De jelenleg is jó egészséggel örvendenek a nyomdokukba lépők közül: Antal János, Gregus József, Kakkuk János, Kakkuk Sándor, Hid-

végi Imre, Föld Károly, Fecske László, Antal József, Hidvégi Miklós, Gulyás János és Zele Sándor. Vagy az eddigi parancsnokok egyike, Karkus Imre szds., szabómester, aki az ötvenes évek elején és a hatvanas években el-évülhetetlen érdemeket szerzett a testület irányításában, fejlesztésében.

A megemlékezést követően kilenc újonc tűzoltó tett fogadalmat, majd Bleszty János t. alez., megyei parancsnokhelyettes olvasta fel az országos parancsnok dísztvíráját, és oklevelet, pénzt jutalmat adott át a jubilálóknak. A megyei tanács részéről Barati László főelőadó, a járási hivatal képviselőjében pedig Kelemen Kálmán osztályvezető tolmácsolták szervek vezetőinek jókívánságait, s adták át jutalmakat.

Szünet után Ruttkay János hadnagy, parancsnok adott számot az előző vezetőségváltás óta

eltelt időszakról. Egyebek közt arról, hogy a KISZ-szervezet segítségével növekedett a taglétszám. Rendszeressé, elevebbé vált a testületi élet, s 1971-ben járási és megyei elsősk voltak gépjármű-felújítók-szerelésben, és a társadalmi munkában is, főként a szertárpítéskor, derekasan részt vettek.

Elmondotta, hogy az elmúlt tíz évben 35 tüzeset keletkezett a községben. Közülük a Pusztaszikszói Állami Gazdaság szalmakazaltúze, az Öttörő és a Temető utcai lakástüzek voltak jelentősebbek.

A község területén kívül 38 esetben nyújtottak segítséget. Kezreccseden a tsz szalmakazlának, Demjénben a birkahodály, Hanyipusztán a baromfivédelő, Poraszló községben pedig egy lakóház égésekor működtek közre eredményesen, de jelentős munkát végeztek az 1970. évi belvízveszély elhárításánál is.

A káresek megelőzése érdekében területfelelősök is rendszeresen ellenőrzik körzeteket.

A parancsnok nem kis büszkeséggel emelte ki, hogy – a vezetőség határozata alapján – a közelmúltban megalakult a testület klubja, és Gagarin nevével vette fel. A klubnak tagja lehet minden 16 éven felüli testületi tag, aki a klub működési szabályzatát elfogadja.

A beszámolót számos hozzászólás követte. Szabó Sándor községi párttitkár különösen az egyenruha viselésével járó kötelezettségekre hívta fel a figyelmet. A fiatalokat pedig arra kérte, használják ki a klubélet lehetőségeit, és teljesítsék hűen az esküben vállaltakat.

A közgyűlés 9 fős új vezetőséget választott, elnöke Antal József, a községi tanács elnöke helyettese lett.

– kaszás –

Sziklai János, a testület volt elnöke, többek között Karkus Imre ny. önk. szds.-nak is jutalmat adott át



Négyen a veteránok közül



# „ELZETT” FÉMLEMEZIPARI MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉK GYÁRA



TŰZRENDESZETI ELŐADÓKI

TŰZRENDESZETI FELELŐSOKI

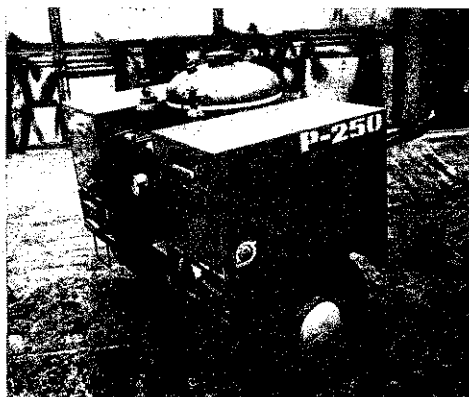
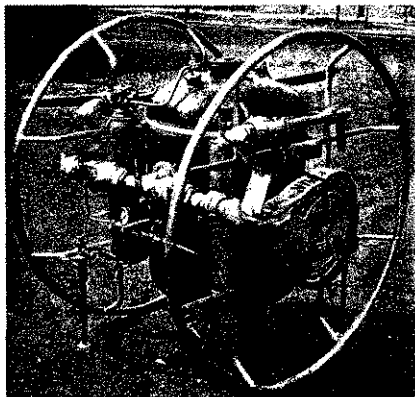
TŰZVÉDELMI BIZOTTSÁGOKI

Az A–C tűzvesélyességi osztályba tartozó létesítmények tűzvédelméhez nélkülözhetetlen nagy oltóhatású 250 kg-os poroltó készülékek és a Multicar gépjármű alvázára szerelt 2×250 kg-os oltóberendezések kaphatók.

**SZALLITASI HATÁRIDŐ A MEGRENDELESTŐL SZÁMITOTT 180 NAP.**

Szíves érdeklődésre részletes gyártmányismertetőt küldünk.

# „ELZETT” FÉMLEMEZIPARI MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉK GYÁRA



A tűzoltókészülékek tűzvédelmi jelentősége általában attól függ, hogy azok mennyire alkalmasak a védendő területen keletkező tüzek leküzdésére. E megállapítás helyessége – melyet számtalan hazai és külföldi tapasztalat igazol – fokozottan érvényes az A–C tűzvesélyességi osztályba tartozó ipari létesítmények tűzvédelmére.

A fentiekre tekintettel az A–C tűzvesélyességű üzemek készülékes védelmét igen nagy körültekintéssel kell megtervezni. Elsősorban a keletkező tüzesetek jellegét, terjedelmét és leküzdésének oltástechnikai problémáit kell felmérni. A felmérésnél figyelembe kell venni a megváltozott termelési viszonyokat is. A termelőegységek kapacitása egyre bővül, gyorsul az automatizálás üteme is, de az automatikus tűzjelző állomások kiépítése hazai vonatkozásban még nem tart lépést a termelés automatizálásával. Az automatizált üzemszervezetekben mind kevesebb a gép mellett álló dolgozó, aki a keletkezés pillanatában észleli a tüzet, és azt rögtön jelzi, valamint megkísérli annak eloltását. Emiatt a helyi tűzoltási erők vonatkozásában is számolni kell a mind gyakoribb kiterjedt tüzekkel, illetve a kiterjedt tüzek oltástechnikai problémáinak megoldásával.

Nagyobb tüzeket általában csak nagyobb erőkkel, elsősorban csak jobb és nagyobb oltóhatású tűzoltókészülékkel tudunk leküzdeni.

A készülékek oltóképességének fokozása történhet:

– az oltóanyag minőségének javításával,

– a készülék teljesítményének (az időegység alatt kilövellt oltóanyag mennyisége) növelésével,  
– a készülék oltóanyag-kapacitásának növelésével,  
– végül az oltóanyag kilövellése célszerű beállításával és az egész készülék kiviteli módjának javításával.

A vázolt problémák és tennivalók felismerése készítette a szakembereket és a gyártókat a mind nagyobb oltóhatású, korszerűbb és üzembiztosabb tűzoltókészülékek gyártására.

A FLIM TUK fejlesztési és kutatórészlege – amely mélyrehatóan elemzi a készülékes tűzoltás oltástechnikai problémáit – időben felismerte a tűzvédelem növekvő követelményeit, és igen jelentős anyag és szellemi erők felhasználásával kialakította a 250 kg-os, 500 kg-os, 1500 kg-os és 3000 kg-os kapacitású porral oltó készülékeket, illetve porral oltó gépjárműveket a fokozottan tűz- és robbanásveszélyes üzemek részére. A gördülő állványra és utánfutóra szerelt 250 kg-os porral oltók az elmúlt évek folyamán számtalan esetben jól vizsgáztak, és segítettek a helyi tűzvédelmi erőket a keletkezett tüzek leküzdésében.

A 250 kg-os készülékekből alakult ki a Multicar alvázra szerelt 2×250 kg-os porral oltó gépjármű, amely az A–C tűzvesélyességi osztályba tartozó üzemek önkéntes tűzoltóságainak kiváló segítője a keletkezett tüzek leküzdésében.

X

# 1, 3, 6 és 12 kg-os POROLTÓK

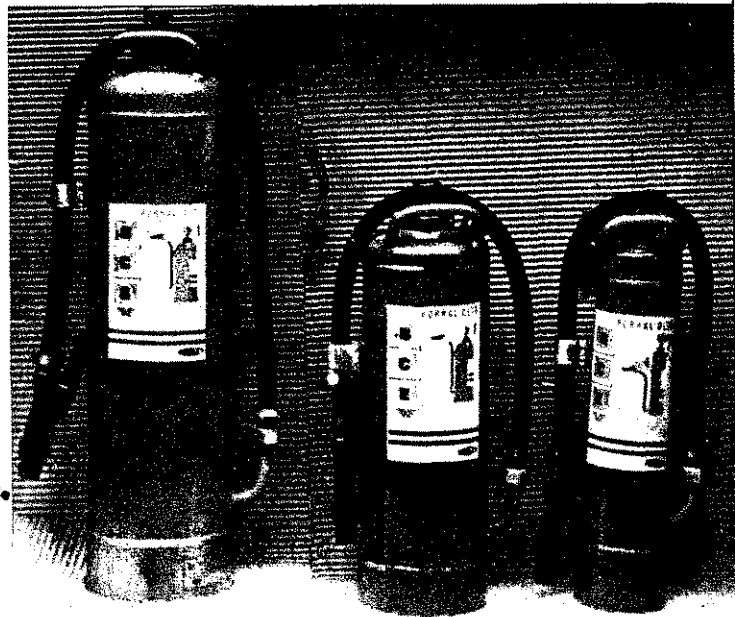
## AZONNAL BESZEREZHETŐK

# A VASÉRT

2. sz. boltjában

Bp. VII., Majakovszkij u. 53.

Telefon: 221-007



**VÍZSZINTES SOROK:** 1. Ezek könnyen üngyulladásba mennek át, és ezáltal nagy tűzekeket okozhatnak. 12. Rutartozék. 13. Fél zenei hang (fon.) 14. A tűz martaléka lesz. 15. Építőanyag. 16. A FÜGG. 6. FOLYTATA- 5A. 18. Korcsolyafajta. 20. Fejet- en nyéli 21. Az egyik mesterséges nyelv. 23. ... Istók, dunántúli rezealak (visszafelé). 25. A vitéz jel- ső 26. Névelős téli csapadék. 27. ... Bence, regényalak. 28. Folyó. 10. Sziget, franciául. 31. Rangjelző. 12. Láda azonos hangzó. 33. Hirte- nen meglol. 35. A férfinevek. 38. Nem szép tulajdonsággal rendelke- dik. 39. Fertőtlenítésre, tisztításra is használgák. 41. Tornyáról híres. 43. Mint 31. 45. ki 46. Helyhatározó. 18. Mint vízsz. 43. 49. Egyre ritkább! 10. Német névelő. 52. Két szó: álló- ríz és véradó. 55. Kicsit reszket! 16. Férfinév. 58. Mint 13.

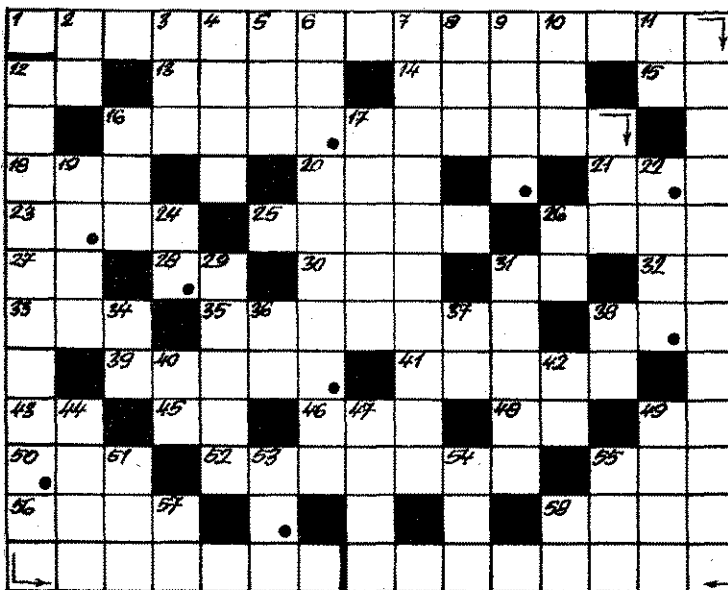
**FÜGGŐLEGES SOROK:** 2. Tö- negszórákozás! 3. Vissza: cipőre ragad (ék. hiány). 4. Fűnév. 5. JÓ, ma sok van belőle! 6. OLTASKOR Ezek fejlődhetnek, ezért JNMENTŐ KESZÜLEKET KELL HASZNÁLNI (folyt.: vízsz. 18.). 7. Minden terv, elgondolás először ál- alában itt születik. 8. Teológia ele- je. 9. Tv-figura. 10. Én, latinul. 11. péca. 12. ILYENKOR A TŰZ A RA- KÁS BELSEJÉBEN, A TALAJ- SZINTHEZ KÖZEL KELETKEZIK. 13. Kor. 17. Palatozott. 19. Nem szép tulajdonsággal rendelkezik. 22. Egy bizonyos napszaki. 24. Csapadék. 16. Mint vízsz. 48. 29. Bajban is ki- art! 31. Allah ... , Eger ostromakor s sokszor elhangzott. 34. Cca. 36. Vissza: névelő. 37. Gyermeksírás. 18. Őrmérték rövid. 40. Indított. 42. Fova. 44. Tő, angolul. 47. Hajójavi- ó. 49. Vég nélkül lesni! 51. Vészjel. 3. Igen, Amerikában. 54. Mutató-

## FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ

szó. 55. Afrikai hegység. 57. Ta- gadószó. 58. Azonosak!

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., függ. 6., vízsz. 16., függ. 12.

Be kell küldeni továbbá a pontok- kal megjelölt kockákban levő be- tűkből összeállítható szót: a barna- szén égésekor a füstbe ez is keve- redhet.



A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1972. március 20.

K. I.

A 2. számban megjelent kereszt- rejtvény helyes megfejtése a követ- kező: A FÜRESZPORT FELKAVAR- JA, MELY ROBBANÁST OKOZ- HAT; KÜDSUGÁRRAL; DESZKA- PALLÓ; ELSZÍVO.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: LEGZÓKESZÜLEKET.

Könyvjutalmat nyertek: Gyuris István, Nyíregyháza; Orsós János, Pásztó; Szilágyi Katalin, Újfehértó.

A nyereményeket postán küldjük el.

Rejtvényfejtőink 1971. évi pontver- senyében az értékeléskor a követ- kező sorrend alakult ki:

60 pontot értek el: Barna János, Budapest; Csaba Gyula, Budapest; Monostori János, Nyíregyháza; Pe- tő János, Budapest; Samu László, Budapest.

59 pontosak: Lavati Miklós, Baja; Tóth Imre, Hódmezővásárhely; Tóth Kálmán, Sárreúdvári.

Zsombók János, Budapest 55; Né- meth Mihály, Baja 54; Bús György, Tárnok 53 és Lendvai László, Gyo- ma pedig 50 pontot szereztek.

A felsejolt rejtvényfejtőket szor- galmuk elismeréséül könyvcsomag- jutalmazásban részesítjük. A csoma- gokat postán juttatjuk el címűkre.

## TŰZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szaktfolyóirata Szerkesztli a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII. Szántó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Felelős kiadó: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108.

72.2573/2-03 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre.

Index 25 804

## TŰZVÉDELEM 23



Ez az élő csokor a fotó kedvéért állt össze

Nagy a zaj a gépek mellett; Kendi Margit csak így ért szót  
Lehrer Nándor művezető-parancsnokkal



A rajt utáni pillanatok a tavalyi versenyen



Ismét megkezdték a felkészülést — módszeresen, minden mozzanatra ügyelve



Elméleti foglalkozás a szertárban



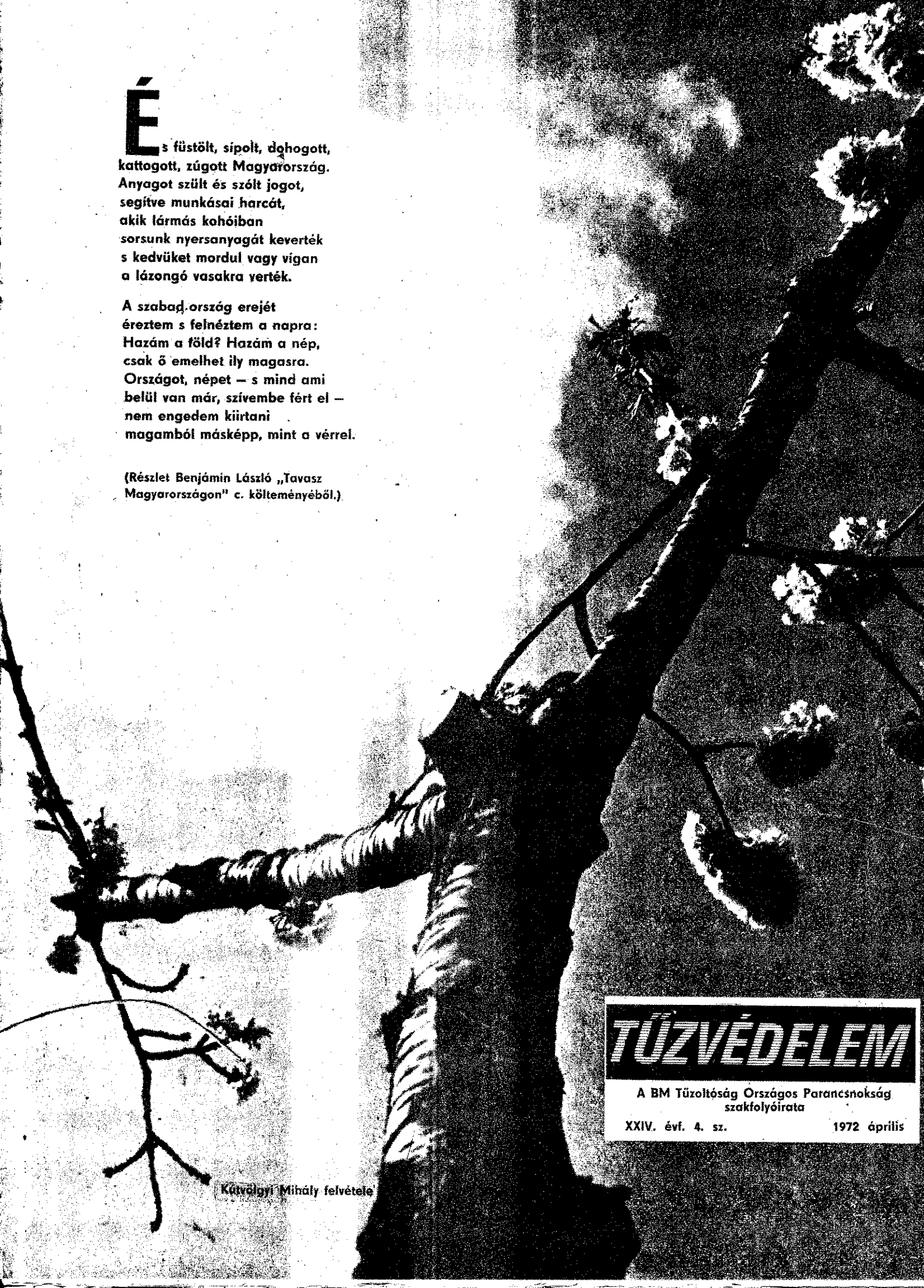
Egy kis „kikapcsolódás” — Szénégető Jolán és Fülöp Irén

**Vi-  
rág  
he-  
lyett**

ezzel a képes összeállítással köszöntjük a testület hivatásos és önkéntes nődolgozóit, s férfi olvasóink nőhozzátartozóit március 8-a alkalmából. Felvételeink a Pamutfonóipari Vállalat Lőrinci Gyára tűzoltórajáról készültek. Szereplői: Szénégető Jolán, Juhász Etelka, Imol Gizella, Laczka Julianna, Fülöp Irén, Kendi Margit, Kendi Ilona és Major Teréz a tavalyi országos versenyen második helyezést szereztek 800-as szerelésben. Mindannyian szövönők, az üzem megbecsült dolgozói.

Kútövölgyi Mihály képriportja





**É**s füstölt, sipolt, dohogott,  
kattogott, zúgott Magyarország.  
Anyagot szült és szólt jogot,  
segítve munkásai harcát,  
akik lármás kohóiban  
sorsunk nyersanyagát keverték  
s kedvüket mordul vagy vígan  
a lázongó vasakra verték.

A szabad ország erejét  
éreztem s felnéztem a napra:  
Hazám a föld? Hazám a nép,  
csak ő emelhet ily magasra.  
Országot, népet – s mind ami  
belül van már, szívembe fért el –  
nem engedem kiirtani  
magamból másképp, mint a vérrel.

(Részlet Benjámín László „Tavaszi  
Magyarországon” c. költeményéből.)

Károlyi Mihály felvétele

**TÜZVÉDELEM**

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
szakfolyóirata

XXIV. évf. 4. sz.

1972 április



# TITZ MATYÁS

tű. alezredes

1927—1972



Március 1-én, 45 éves korában, hunyt el tragikus hirtelenséggel.

A Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokságának alosztályvezetője 1948 óta teljesített szolgálatot a tűzoltóság állományában különböző beosztásokban. 1958-tól 1969-ig a BM TOP Titkárság vezetőjeként, azóta a Szolgálati Osztály alosztályvezetőjeként dolgozott. A állami tűzoltóság megalakulása óta igen jelentős tevékenységet fejtett ki a testület demokratikus átalakítása, fejlesztése érdekében. Fáradhatatlanul tevékenykedett a tűzoltóság irányító munkája, a népgazdaság tűzvédelmének fejlesztése érdekében.

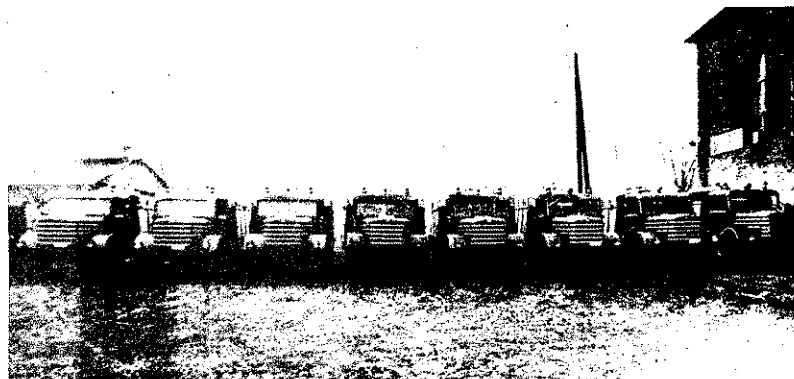
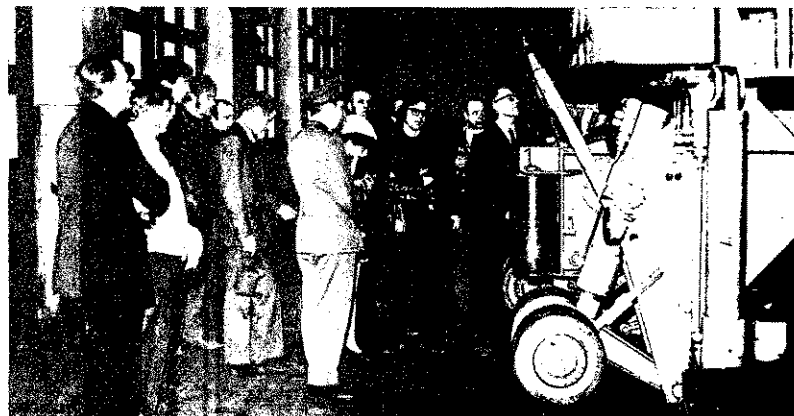
Munkatársai, vezetői és beosztottai kiemelkedő szolgálati tevékenységéért, kommunista magatartásáért becsülték, szerették.

1948 óta párttag. Hosszú időn keresztül a parancsnokság pártalapszervezetének és csúcsszervezetének vezetőségi tagja volt. 1957-től haláláig, az MSZMP VI. kerületi bizottságának társadalmi munkatársaként végzett pártmunkát. Ennek elismeréseként 1968-ban az MSZMP Központi Bizottság Agit-Prop. Osztálya emlékérmét adományozott részére.

Kiváló szakmai és politikai munkájáért a Magyar Népköztársasági Érdemérem, a Kiváló Szolgálatért Érdemérem, a Szolgálati Érdemérem, a Haza Szolgálatáért Érdemérem és számos egyéb kitüntetésben, elismerésben részesült.

A BM TOP saját halottjaként március 9-én helyezték örök nyugalomra a Farkasréti temetőben.

A parancsnokság vezetése, pártszervei és egész személyi állománya kegyelettel adózik emlékének.



A finn tűzoltó-tiszt-képző iskolájában március 2—3 között hazánkban járt küldöttsége a budapesti és VIII. kerületi parancsnokságon, valamint a Tűzoltó Múzeumban is látogatást tett

H.G. Schilmann, az Európa Minnesota S. A. svájci cég megbízottja a GTE tűzvédelmi szakbizottságának rendezésében március 7-én nagy érdeklődést keltett előadást tartott a könnyűvízről, az egyik legújabb oltóanyagról

Ezeket a porral olító gépjárműveket a közelmúltban vették át, és irányították egységeinkre

HÍREK

ESEMÉNYEK

HÍREK



A Magyar Szabványügyi Hivatal elnöke a szabványosításban kifejtett 25 éves eredményes munkásságáért emléklappal tüntette ki Tarján Rezső ny. tű. alezredest

Több mint három és fél évtizedes eredményes munka után nyugalomba vonult Varga László, a Bőripari Vállalat vezető tűzrendésze. A belügyminiszter elvtárs ez alkalomból, munkásságának elismerésül, a Tűzrendészeti Érem arany fokozata kitüntetésben részesítette



A Baranya megyei székhelyű középírányító vállalatok és a megyei nagyüzemek tűzrendészeti kiállítást rendeznek. A megyei parancsnokságon február 29-én előkészítő megbeszélést tartottak



A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokságán is megemlékeztek a nemzetközi nőnapról. Képünkön: A KISZ-szervezet nevében Csengeri Péter tű. tzs. köszönti az ünnepelteteket

Ezúttal Pécsen rendezték a megyei tsz-tűzrendészeti előadók sorrendben immár harmadik tanfolyamát. A héthetes tanfolyam anyagából sikeres vizsgát tett hallgatók szakképesítést adó oklevelet nyertek



Március 16-án társadalmitulajdon-védelmi kiállítás nyílt meg a Láng Gépgyárban. A kiállítás a gyári megelőző tűzvédelmi munkából és a létesítményi önkéntesek tevékenységéből is ízelítőt ad

A Baranya megyei tűzoltó-parancsnokságon február 29-én bensőséges ünnepségen adták át a 25, illetve 35 éves szolgálati idő után járó illetményeket a felvételen megörökített elvtársaknak



# B E S Z A M O L Ó

az 1971. évi munkáról



Az országos parancsnok tartott bevezető előadást

Február 24-én a tűzoltóság szerveinek múlt évi tevékenységét értékelő és az idei év főbb feladatait meghatározó értekezlet zajlott le a Tűzoltóság Országos Parancsnokságán, a parancsnokság vezető beosztású dolgozóinak, valamint a megyék és a fővárosi tűzoltóságok parancsnokainak részvételével. Megjelent, és az elnökségben helyet foglalt: **Kőrösi György** rendőr vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes, **Kovács György**, az MSZMP BM Bizottságának titkára és **dr. Mérges István**,

az MSZMP KB munkatársa. Miután az írásos beszámolót a résztvevők – s hasonlóan a megyei tanácsok elnökei is – korábban megkapták, **dr. Farkas György** tűzoltó vezérőrnagy emelt ki néhány főbb gondolatot bevezető előadásában.

**A PARACSNOKSÁG BESZÁMOLÓJA** részletesen, elemzően értékeli az ország tűzvédelmi helyzetét s hasonlóan, szakszolgálati áganként, a tűzoltóság szerveinek 1971. évi tevékenységét.

Előjáróban megállapítja, hogy a tűzoltóság alapvető feladata a múlt évben is változatlanul a tűz megelőzési munka, továbbá a tűzoltás és kárelhárítás megfelelő színvonalon történő ellátása volt. További tennivalókat jelentett az irányító tevékenység, az elemző-értékelő munka, a kiképzés és továbbképzés hatékonyságának növelése; műszaki-fejlesztési feladatok megoldása; az önkéntes tűzoltóságok tevékenységének javítása; a nemzetközi rendezvénysorozat előkészítése és lebonyolítása. Ugyancsak jelentős feladat volt a hivatásos állomány szolgálati viszonyával, nyugdíjával összefüggő tennivalók kimunkálása, végrehajtása; az illetményrendezés, és különös jelentőségű az állami tűzoltóság területi szerveinek tanácsai irányítás alá

helyezése, illetve az ezzel kapcsolatos feladatok végrehajtásának megkezdése.

A továbbiakban arról ad számot, hogy tovább javult a tűzoltószervek irányító és ellenőrző tevékenysége, s jónak ítéli meg ennek módszereit. Külön kiemeli: mindezekhez nagyban hozzájárult, hogy az MSZMP területi és BM-szervei, valamint a tanácsok figyelemmel kísérték – szükség szerint üléseken is tárgyalták – és mindenütt segítették a tűzvédelmi feladatok, problémák megoldását, s ebben tevékenyen működtek közre a tűzoltó-pártalapszervezetek is.

**POZITIVNAK ÉRTÉKELI** a népgazdaság tűzvédelmi helyzetét, s megállapítja, hogy a korábbi években kialakult tendenciáknak megfelelően fejlődött tovább. Ezt elősegítette az üzemek rekonstrukciója, a korszerűtlen berendezések és építmények, s az új technológiák és anyagok alkalmazásánál is jobban érvényesültek a tűzrendészeti követelmények. Ugyanakkor megjegyzi, hogy esetenként elmaradt, vagy nem volt kielégítő a biztonságos munkavégzés szabályozása. Problémaként hozza fel azt is, hogy még mindig megoldatlan a raktározás a népgazdaság egész területén, és különösen a kereskedelemben kritikus emiatt a helyzet. Mindezt csak növeli – elsősorban a szövetkezeti kereskedelemben – a dolgozók tűzrendészeti fegyelmének nem kielégítő volta.

A korábbi évekhez hasonlóan, továbbra is a minisztériumi iparban legkedvezőbb a tűzvédelmi helyzet; a szövetkezeti és a tanácsai



A hozzászólók egyike: **Kosteleczy Sándor** tű. ezds., Baranya megyei parancsnok

ipar kapcsolatos fejlődési üteme — a rosszabb feltételek miatt — lassóbb.

Fejlődőnek jellemzi a mezőgazdaság helyzetét is, és mint kiemeli, főleg az állami gazdaságokban, erdőgazdaságokban és a meg erősödött tsz-ekben általában megközelíti az ipari szintet. Mindezt azzal indokolja, hogy a korszerű gazdasági építmények létesítésével számos elavult épületet szanáltak; sok gazdaságban szereltek fel villámhárító berendezéseket, s az új víztárolók, törpevízművek és tűzvízhálózat javították a vízellátást. Nógrád és Veszprém megyében tűzjelző berendezések felszerelésére is jelentős összegeket fordítottak. Ugyanakkor a gazdaságilag gyengébb tsz-eknél változatlanul sok a hiányosság, és még jócskán hagy kívánnivalót maga után a melléküzemágak dolgozóinak tűzrendészeti fegyelme.

A közlekedés és kiszolgáló létesítményei helyzetének javulását a megelőző intézkedések eredményének tulajdonítja.

Úgy ítéli meg, hogy a korszerű fűtési rendszerek alkalmazása előnyösen járul hozzá a középületek, intézmények tűzrendészeti helyzetének javulásához. Viszont a lakóházaknál változatlanul probléma és számos tűz okozója a gáz- és olajtűzelésű berendezések szakszerűtlen kezelése, a fűtőolaj szabálytalan tárolása, valamint a még mindig sok szabálytalan építésű kémény.

Mint a beszámoló megállapítja, több mint 7000 tűz keletkezett tavaly, és ezek közül 5819 eset 90 milliót meghaladó károsodást okozott. Az előző évhez viszonyítva az összes tűzek száma 20%-kal, a kárérték pedig 25,5%-kal növekedett. Az 5000 forintnál kisebb kárt okozó tűzek az esetek 67%-át tették ki, s ez az arány a korábbi évek értékével közel azonos. 80 ember vesztette életét, és 451-en sérültek meg tűz következtében. A számszerű növekedést a rendkívül száraz nyárral, a lakóházaknál a szénhidrogén alapanyagú tüzelés gyors elterjedésével indokolja a beszámoló. A kárérték emelkedésénél a millión felüli kárral járó tűzek elszaporodását hozza fel indokul, vidéki viszonylatban pedig a tűzek gyakran késői észlelését és jelzését tünteti fel okként.

**RÉSZLETESEN FOGLALKOZIK** a tűzrendészeti hatóságok munkájával, annak hatékonyságával, és bizonyos fogyatékoságok ellenére is a fejlődés tényét rögzíti. Mint felsorolja, a hatóságok közel hatezer szemlét tartottak, és mintegy kilencszáz esetben adtak ki határozatot. Létesítményi ellenőrzések száma meghaladja a 27 ezret, és ezen túl az éjszakai és munkaszüneti napokon végzett ellenőrzések száma is hatezernél több volt.

A hatósági intézkedések kapcsán pozitív tényként szögezi le, hogy azok elsősorban a népgazdaság legfontosabb, tűzveszélyes létesítményeire irányultak megfelelő körültekintéssel és következetességgel. Ugyanezt a szemlék, ellenőrzések szakszerűségére és nagyobb differenciáltságára is vonatkoztatja. Kiemeli, hogy a hatóságok — intézkedéseiknél — figyelembe vették a technikai fejlődést, a technológiai változásokat, és az új körülményekhez igazodva rugalmasan alkalmazták az előírásokat; indokolatlanul vagy túlzott követelményeket nem támasztottak.

Szakhatósági vonatkozásban is eredményes évről ad számot az anyag. Eszerint a tűzoltószervek mintegy 24 ezer esetben adtak ki állásfoglalást helykijelölési, építési és használatbavételi eljárásoknál, valamint a beruházási programok, új tűzveszélyes gépek, szabványtól való eltérések elbírálásánál.

Mint egyebek közt megállapítja, a közel-múltban új problémaként jelentkezett a könnyűszerkezetes építési mód elterjedése. Hangsúlyozza: valamennyi érintett hatóság egyöntetű álláspontja, hogy az éghető anyagú épületszerkezeteket nem szabad olyan helyeken alkalmazni, ahol az emberélet veszélyeztetettsége áll fenn. A múlt évben Baranya és Fejér megyében, valamint Budapestten mégis fasiszerkezetű óvodák, bölcsődék építésére került sor. Az álláspontunk — húzza alá —, hogy sem óvodát, sem bölcsődét, de bármilyen más tömegtartózkodásra szolgáló létesítményt sem szabad éghető épületszerkezetből építeni. Szükségesnek tartjuk, hogy a tűzoltóság területi szervei is az eddigieknél határozottabban lépjenek fel a tűzrendészeti szempontból nem megfelelő épületszerkezetek alkalmazásával szemben.

**A MENTŐ TÜZVÉDELMI HELYZETET** kedvezőnek értékeli a beszámoló, a tűzoltóság szerveinek tűzoltási és kárfelszámolási tevékenységét pedig eredményesnek. Az állami és önkéntes tűzoltóegységek több mint hatezer tűznél és közel kétezer káresetnél működtek. Munkájuk gyors és szakszerű volt, s nemegyszer bátor helytállást tanúsítottak.

Kitér arra is, hogy a népgazdaság fejlődésével párhuzamosan mindinkább változik a beavatkozás jellege. Az esetek többségében — a fejlett, de ugyanakkor tűz és robbanásveszélyes technológiák miatt — nagyobb szakismeret szükséges az eredményes tűzoltáshoz. Gyakran előfordultak olyan esetek, amikor igen bonyolult és nehéz feladatot kellett igen gyorsan és pontosan végrehajtani. Példaként említi a Práter utcai gázrobbanás okozta tüzet, a MAFILM Lumumba utcai pirotechnikai műhelyének esetét, a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat hajdúszoboszlói üzemét, az Egyesült Gyógyszer- és Vegyszeti Gyar központi telepét és még jó néhány esetet, ahol kritikus helyzetben kellett végezni a kárelhárító munkát, amihez a szaktudáson túl, igen nagy fegyelmeztség és bátorság is kellett.

Az eredményességhez hozzájárult, hogy a személyi állomány döntő többsége szakmailag jól felkészült; alkalmas a mentő tűzvédelmi feladatok ellátására. Célszerűen alkalmazza a rendelkezésre álló szereket, felszereléseket. Növelte a beavatkozások szakszerűségét, hogy a központi irányítás igen nagy gondot fordított a tisztai állomány tűzoltásvezetői felkészültségének fokozására, s ugyanígy a jártasságot elősegítő gyakorlatok is jó hozzájárulást jelentettek.

A még hatékonyabb munkát gátló okok közül negatív tényezőként említi a már hivatalozott vidéki tüzelési lehetőségeket, ami azt jelenti, hogy mire a tűzoltóegységek kiérkeznek, kifejtett tüzet találnak, sőt előfordul, hogy már nincs is szükség a beavatko-

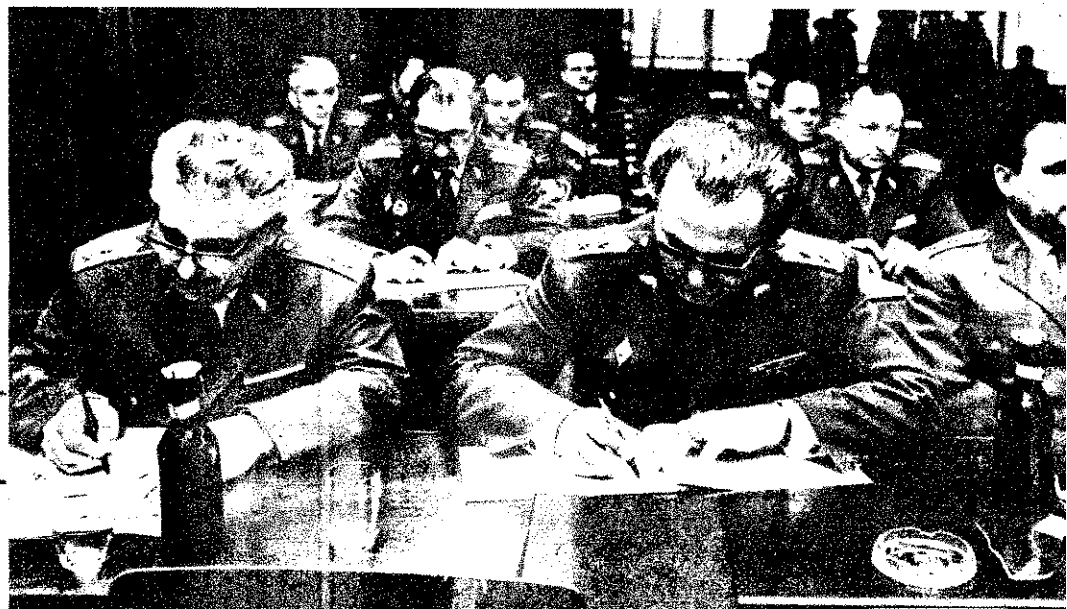


**Az értekezleten felszólalt Körösi György r. vögy., belügyminiszter-helyettes elvtárs**

zásra. Ezt csak súlyosbítja, hogy jó néhány esetben a tüzet észlelők csak a megkísérelt oltás sikertelensége után jelezték a tűzoltóságnak. Ugyanakkor követendő példának hozza Vas megyét, amely kiemelkedik a tüzelési lehetőségek biztosításában, mert minden községben legalább egy bizonyos időszakban jelezhetnek tüzet.

**KIEMELI A BESZÁMOLÓ**, hogy a tűzoltástechnika fejlesztését az elmúlt évben is fontos feladatunknak tartottuk. Előreláthatóan az év első negyedében elkészül a TU-1 típusú közepkategóriájú gépjárműfecskendő prototípusa, s ha a sorozatgyártást megkezdik, korszerű tűzoltógépjárművek kerülnek az egységek használatába.

Új típusú gumirugós targoncát alakítanak ki a 800-as kismotorfecskendő szállítására, s az — a belső berendezéstől függően — kismotorfecskendő, tömlő, műszaki mentő vagy egyéb felszerelés szállítására használható.



**A tanácskozás résztvevőinek egy csoportja**

A fesskendők szívóoldali szerveinek fejlesztésére 110 mm-es szívó-nyomatómílt alakítanak ki. Folyamatban van egy szívóoldali elzárószelvény kipróbálása is; a vizsgálatok az idén várhatóan befejeződnek.

Az Egyesült Vegyiművek közreműködésével sikerült nagyüzemi szinten megszervezni a léghabképző anyag gyártását. Az EVEGÉN-U jelű léghabképző anyagot előzetesen tűzkísérleteknél próbáltuk ki, s laboratóriumi, valamint gyakorlati vizsgálatok alapján intézkedtünk rendszeresítésére. Folyamatban van a szintetikus habképző anyagok laboratóriumi és tűzkísérleti vizsgálata is.

Elsősorban a középkiadósságú habbal ol-tás technikáját kívánjuk meghonosítani, mivel a szovjet és hazai kísérletek tapasztalatai szerint a legszélesebb az alkalmazási területe, és szerelvényei is olcsóbbak, mint a nagy kiadósságú habbal ol-tók. Persze az utóbbi alkalmazásának és előállításának a technikájával is foglalkozunk. Ilyen célból kifejlesztünk egy 50 m<sup>3</sup>/perc teljesítményű berendezést, amely fűtelszívásra és szelöltetésre is használható.

Megállapítja a továbbiakban a beszámoló, hogy a kiképzés és a továbbképzés jól hozzájárult a megnövekedett megelőző és mentő tűzrendészeti feladatok színvonalasabb és eredményesebb ellátásához. Az oktatásban érvényesült az a törekvés, hogy az igazodjon a népgazdaságban végbement változásokhoz, fejlődéshez. Alapvető célkitűzés volt, hogy - ennek megfelelően - az állomány minden tagja magasabb elméleti ismeretekkel és gyakorlati jártassággal rendelkezzen.

A továbbképzés megszervezése szakosított formában: szolgálati ág, feladatkör és beosztás szerint történt. Az állomány központilag és helyileg meghatározott tananyagokkal foglalkozott. Fő helyet foglalt el ezek között a tűzveszélyes anyagok, a műanyagok, a vegyi anyagok és gázok technológiájára, megelőző tűzrendészetre, valamint tüzeinek ol-tására vonatkozó anyagok oktatása.

A tűzvédelem társadalmi szervezetét és az önkéntes tűzoltóságok tevékenységét értékelve elismerően hangsúlyozza a beszámoló, hogy jelentős szerepet tölthettek be a népgazdaság tűzvédelmi helyzetének fejlődésében a 100 ezernél nagyobb létszámú létesítményi szervezet tagjai. Munkájuk tartalmában és színvonalában egyaránt továbbfejlesztették, hatékonyan segítette a létesítmények megelőző tűzrendészeti javulását és a tűzrendészeti fejelem szilárdítását.

**JÓNÁK MINŐSÍTI** a létesítményi tűzrendészeti bizottságok munkáját s hasonlóan eredményesnek a tűzrendészeti előadókét. Ez utóbbiak száma ugrásszerűen megnőtt a múlt évben, s ebben - az objektív szükségesség mellett - a főfelügyeleti szervek és a megyei tanácsok által szervezett kétéves levelező tanfolyamoknak különösen jelentős

szerepe volt. Ilyen vonatkozásban Baranya, Veszprém és Békés megyét emeli ki a beszámoló.

A községi és városi önkéntes tűzoltótestületek értékelésénél szintén pozitív helyzetet rögzít. Ez az ugyancsak 100 ezernél több főt számláló szervezet mind a megelőzésben, mind pedig a tűzoltásban és kárelhárításban a korábbi évekhez hasonló aktivitással vett részt. A területfelelősök elsősorban a lakóházak, középületek és a termelőszövetkezetek tűzrendészeti körülményeinek vizsgálatában és intézkedéseikkel tüntek ki, a mintegy 2000 tűz oltásában közreműködő egységek pedig szakszerű munkájukkal járultak hozzá a tűzkarok csökkentéséhez.

A járási versenyeken 55 ezer fővel indultak; a további szintekre eljutó első helyezetteket végül is 79 rajz reprezentálta a tavalyi országos versenyen.

Javulásról ad számot a dokumentum a testületek elhelyezését és tűzoltófelismerésekkel való ellátottságát illetően is. Ugyanakkor azt is megállapítja, hogy ez a körülmény, valamint a szerek javítása és az egyenruházat változatlanul gondot jelent és megoldásra vár.

A feladati részben a parancsnokságra háruló főbb tennivalókról tájékoztat vázlatosan, különös tekintettel az állami tűzoltóság területi szerveinek tanácsai irányítás alá helyezésére s az ebből adódó megváltozott körülményekre, amelyek számos tekintetben a korábbiaktól eltérő munkastílust és gyakorlatot igényelnek.

Végezetül arra hívja fel a figyelmet, hogy a következő években az egész magyar tűzoltóságnak fő célkitűzésként azt kell elősegítenie, hogy az irányításban bekövetkezett változás további fejlődést eredményezzen a népgazdaság tűzvédelmi helyzetében, a tűzoltóság szerveinek munkájában, s még átmeneti visszaesést se okozzon.

**AZ ORSZÁGOS PARANCSNOK ELVTÁRS,** bevezetőjében, az írásos beszámoló egy-egy részéhez fűzött néhány gondolatot. Mindenekelőtt azt vetette fel nyomatékosan, hogy január 1 és február 20 között számos, 100 ezer forintot meghaladó kárral járó tűz keletkezett, és ezek közül a miskolci István-malomé emelkedik ki 7,5 millióval. Ennek kapcsán a tűzoltás-vezetés és a taktikai gyakorlatok színvonalának növelésének szükségességére hívott fel, megjegyezve, hogy a hivatkozott eseteket figyelemzetésnek kell tekinteni.

A továbbiakban utalt a február 11-i országos tanácskozáson elhangzott főbb megelőző tűzrendészeti vonatkozású állásfoglalásokra. Érintette a szakhatóság szemiét; hangsúlyozta a differenciált megelőző intézkedések fontosságát a különösen tűzveszélyes területeken. A tűzkezelési okokról szólva külön felhívta a figyelmet a mozdonyszikrától, a szabadban

való tüzeléstől és a dohányzástól keletkezett tüzesetek számszerű növekedésére.

Beszélt a személyi ügyek további intézésének mikéntjéről, s az átszervezés kapcsán nyomatékosan aláhúzta, hogy az semmiképpen nem lazíthatja az állomány erkölcsi-politikai helyzetét. Ezzel összefüggésben utalt az emberekkel, nevelésükkel történő fokozottabb foglalkozás szükségességére.

Kitért a szakfelismerések beszerzésével kapcsolatos gondokra, pénzügyi nehézségekre, majd befejezésül néhány általános feladathoz fűzött megjegyzést.

Az elhangzott felszólalások - a beszámolóhoz, illetőleg a vitaindítóhoz kapcsolódóan - vázlatos helyzetképet adtak a testületi helyzet főbb vonatkozásairól, és kiemelten foglalkoztak a könnyűszerkezetes építési mód rohamos elterjedésével. Sürgetőleg vetették fel a mielőbbi hathatós intézkedéseket e folyamat megfelelő mederbe terelése érdekében. Javaslatok is hangzottak el néhány területre vonatkozóan - a munka hatékonyságának, színvonalának növelésére.

**FELSZÓLALT A TANÁCSKOZÁSON Kőrösi György** rendőr-vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes elvtárs. Megelőzést fejezte ki, hogy a beszámolóban, az értekezleten és a hozzászólásokban is a munka dominált, és mind az anyag, mind pedig a felszólalók említték az oldalról, konkrétan vizsgálták a tennivalókat.

Utalt az átszervezéssel együtt járó nehézségekre, feszültségekre, s megjegyezte, hogy ennek ellenére előrelépést jelentenek a kapcsolatos intézkedések, nem pedig az eddigi eredmények csökkentésének irányában hatnak.

Hangsúlyozta a kádermunka jelentőségét és az olyan ószinte légkör kialakításának szükségességét, amelyben tovább erősödik a hivatástudat, s amely újabb eredmények forrása lehet. Több figyelmet fordítani az emberekre! - summázta, és a pártszervek még aktívabb részvételét kérte ehhez.

Nyomatékosan felhívta a figyelmet az erkölcsi-fegyelmi helyzet szilárdításának fontosságára, s ígéretet tett, hogy a könnyűszerkezetes építési mód rendezése érdekében a Belügyminisztérium is mindent elkövet a rendelkezések kiadásának meggyorsításáért, s maga is egyetértett azzal az igénnyel, hogy itt az ideje a jogszabályok korszerűsítésének.

Jónak tartotta az elhangzott javaslatokat és igen realitásnak az „egy nyelven beszélés”-re törekvést, s azzal fejezte be a felszólalást, hogy jók a feltételek a továbbiépítéshez, de ennek egyik fontos feltétele a területi szervekkel történő aktív együttműködés, s az, haov a parancsnokok is jelezzék a gondokat, és javaslatokkal is járuljanak hozzá azok megoldásához.

Az értekezlet az országos parancsnok zárószavával ért véget.

- b -

## TŰZOLTÓ-KRÓNIKA

1966 évvel ezelőtt (i. sz. u. 6-ban) szervezte meg a világ első hivatalos tűzoltóságát Augustus római császár. A 7090 tűzoltó Róma város 7 kerületében laktanyában teljesítette fáradtságos éjjeliőri, rendfenntartó és tűzoltói szolgálatát.

1744 éve (i. sz. u. 228-ban) Galus Julius Viatorinus, Aquincum város tűzoltóságának parancsnoka

orgonahangszert ajándékozott testületének. A hangszer maradványait 1930-ig őrizte a föld, akkor építkezés folytán tárták fel azokat.

100 esztendeje a VIII. törvény-cikk 83. §-a alapján szűntek meg a céhek, és egyúttal megszűnt az iparosoknak a tűzoltásban testületileg való kötelező részvétele is.

50 esztendeje (1922. június 5-én) ünnepelte a szombathelyi OTI ötvenéves jubileumát. Az esemény alkalmából kerületi tűzoltóversenyt is rendeztek. A versenyen Vas megye öt csapatán kívül csak Mezőtúr csapata vett részt, s a vendégek nyerték az első díjat.

Ugyancsak 50 éve tartotta az Esztergom vármegyei tűzoltószó-

vetség is (1922. július 16-án) versenyt. Ezen mindössze négy csapat vett részt.

315 éve a debreceni kollégium iskolai törvényekben előírták, hogy a senior (a legidősebb) éjelre két órát rendeljen ki szolgálatra. A kirendelt öregek nem lühettek le, nem heverészhettek, nem tartózkodhattak sem a kollégium lakoszában, sem a tantermekben, hanem a kollégium udvarán kellett fel s alá járkalniok, hallgatózniok, figyelniök, és ha tűz fordult elő, azt azonnal jelenteniök kellett az iskola tisztviselőinek.

110 éve (1862. március 30-án, vasárnap) erős szélviharban 51 lakóépület égett porrá Bátaszéken. 640 évvel ezelőtt égett le először Lőcse városa, s tíz év múlva, 1342-ben pusztult el tíz miatt

másodízben - Hain Gáspár krónikája szerint.

110 éve (1862. december 18-án) értekezletet hívott össze Pestre gróf Széchenyi Odón, a tűzoltóság megszervezése kérdésének megtárgyalására. Kimondották, hogy: „hazafiaink sok lovagias és bátor jellemvonással után ítéve s financiaális okokból is körülményeink közt legcélszerűbbnek látszik az önkéntes tűzoltó egyletek rendszere...” Szervező bizottságot is választottak. Tagjai az elvégzendő munkák sorrendjét a következőkben állapították meg:

1. alapszabály-tervezet kidolgozása,
2. a budapesti egyesület megalapításának társadalmi munkálatai,
3. a hathatósággi engedély ki-  
esközlése,



# SZAKÉRTŐK

Illés Lajos



— A Pécsi Hőerőmű biztonsági megbízottja vagyok. Felsőfokú munkavédelmi képzést szereztem, s mint a Baranya megyei bíróság igazságügyi szakértőjét, a tűzrendészeti hatóságok gyakran vesznek igénybe olyan esetekben, amikor bizonyítani kell, hogy az elektromos áram vagy a villamos berendezések szabálytalan használata okozhatta-e a tüzesetet.

Legcélszerűbb talán, ha néhány tanulságos eset felidézésével adok ízelítőt az irányító tevékenységemből:

Hetvehelyen tűz keletkezett a fafeldolgozó üzemben. Habár a kárhely erős rongálódást szenvedett, a főkapcsoló állásából egyértelműen megállapíthattam, hogy áramtalanítva volt.

Tovább folytatva a vizsgáldást, hamarosan kiderült: mégis szabálytalan elektromos szerelés okozta a tüzet. Egy másik vezeték szakasz is csatlakozott ugyanis a tetőtartóhoz, és ezt nem lehetett áramtalanítani a főkapcsolóval. Az említett vezeték bergmanncsőben volt, és az éghető anyagú födém szerkezet közvetlen közelében húzódott.

S miután a villanyoszlop biztosítóka közhasználatú kifejezéssel szólni meg volt patkolva, semmi sem akadályozta meg a vezeték túlmelegedését, ami azután a bergmanncső, majd a tetőszerkezet égését idézte elő.

De ellenpéldákat is említhetek. Szabadszentkirályon például tűz keletkezett azt követően, hogy a tűz két tagja fuszott a műhelyben. Habár a kárhely igen erős rongálódást szenvedett, és összegették kábel is találtunk, egyértelműen megállapíthattam, hogy erős túlterhelés vagy zárlat hatására a biztosítók kiolvadtak volna.

Hasonló volt a helyzet a somberek-i templomtorony égésekor is. Amint később megtudtam, a szakértői vizsgálat negatív eredményét követően a tűz keletkezési okát nem sikerült bizonyíthatóan megállapítani. Úgy érzem azonban, hogy ilyen esetekben sem hiábavaló a közreműködésem, hiszen bizonyítható tények nélkül senkit sem lehet vádolni a tűz okozásával.

Jóllehet az említett esetekben egyértelműen bizonyítani lehetett, hogy a tűzkeletkezési ok nem elektromosság, mégis olykor talán több eredményt érhetnénk el, ha megoldhatnánk, hogy mindig a lehető legrövidebb idő alatt kiutazhassak a kárhelyre. Ily módon bizonyára még több segítséget nyújthatnánk egymásnak.

A közelmúltban vizsgálták éppen a szigetvári AFESZ egyik bútorraktárában keletkezett tűz ügyét. A raktárat egy lakóházban bérelték. Az eset jobb megértése céljából néhány közelebbit a színhelyről: A lakóépület L-alakú volt. Földülről lefelé haladva, az L betű hosszabbik szárának felső végében találjuk a lakást, a konyha mellett volt a bútorraktárnak kiadott helyiség, ennek padlása különben jól meg volt pakolva szénával. Az L kisebbik szárában egy nyitott pajta mellett volt a sertésól.

Az első feltételezés szerint a tűz a raktárban keletkezett. Ott viszont nem találtam szabálytalanokra utaló nyomokat, a kapcsoló összegeget ugyan, de ebben az állapotában is bizonyítható volt az áramtalanítás elvégzése. Az egyik tűzoltó elvtársam szót nekem, hogy oltás közben látott egy hosszú kábelt. Előhozattam, s akkor vált még gyanúsabbá a dolog, ami-

kor kiderült: ilyen kábel nem is kapható az üzletekben, tehát csak görbe úton „szerezhették”.

Következő lépésként azt vizsgáltam, hogy honnan, hová és mi célból vezették a kábelt. A tulajdonos elmondta, hogy az a lakásból kapta az áramot és az udvaron át a sertésólba vezetett, méghozzá több helyen is létra tartotta.

Az ólban — emlékezete szerint 100-as vagy 150-es égővel — azért világított vele, hogy malacozás közben jól lásson a kocája. A derék jószágot ugyanis úgy idomította, hogy ne az ólban, hanem az előtérben piszkíton. Évgett az ólajtót egy zsákdarab helyettesítette.

Ezután már aránylag nem volt nehéz bizonyítanom, hogy egy 100-as égő 320—340 C°-os hőjétől, huzamosabb idejű hőhatás következményeként, a zsákdarab meggyulladhatott.

A büntető eljárás során be is igazolódott ez a feltevés, és bizonyítható módon sikerült nyomot követni a tűz útját az „ólajtótól” a pajtáig, majd innen a raktárig.

Az ilyen és hasonló ügyek vádlottai közül eddig még nem találkoztam olyanal, aki bünszéknek érezte magát.

Igy például annak a halálos balesetnek sem akadt önszántából felelőse, amelyik egy szabálytalanul szerelt dugaszolóvilla miatt következett be. A szövetkezet két év leforgása alatt kétszer is felülvizsgáltatta ugyan elektromos szerelvényeit, s a megbízott vállalat mindkét-szer írásban rögzítette a veszélyes szabálytalanság megszüntetésének szükségességét. A jegyzőkönyveket azonban egy íróasztal fiókjába tették, persze anélkül, hogy érdemi intézkedés történt volna — sőt nedves répaszeleteket is tároltak a szerelvény közvetlen közelében —, és csak a vizsgálat idején kerültek elő.

Ugyancsak halálos áldozatot követelt az a tűz, amely az egyik autójavítóban keletkezett. Áldozatát, egy fiatal munkást, az okmányok tanúsága szerint kioktatták a munkavédelmi és tűzrendészeti rendszabályokra.

Az illető kompressziómerést végzett, s e célból a hengerek-ből kiszedte a gyújtógyertyákat. A szabályok értelmében csak két személy végezhet ilyen műveletet. Hogy, hogy nem, mégis egyedül látott hozzá.

A fiú az indítókapcsoló helyett egy csavarhúzóval „kapcsolt”, s emiatt igen erős áram képződött. Az egyik gyertyapipa érintkezett a henger falával, és a kipattanó szikra belobbantotta a hengertérben levő koncentrációt.

Az áldozat ráadásul nyloninget viselt, ami persze valóságos beleégett a bőrébe.

E néhány kiragadott eset legfontosabb általánosítható tanulságaként azt szűrhetjük le, hogy a technika sok helyen lényegesen korszerűbb, mint használóinak jártassága és elővigyázatossága, s ezen a helyzeten akár erre hivatott szakemberek segítségét is igénybe véve, feltétlenül változtatni kell!

Ami az én munkám műhelytitkaira vonatkozik, nem szolgálhatok különösebb érdekességgel. A helyszíni vizsgáldáson túl minden esetben gondosan át kell tanulmányoznom a vonatkozó előírásokat, szabványokat és egyéb rendelkezéseket, és következtetéseimet az ügyek jó részében számításként is alá kell támasztanom. Mert hát csak akkor segíthetünk igazán a tűzoltó elvtársaknak is, ha válaszként csak igen vagy nem és ezek miatt szerepel a jelentésben, nem pedig ha, talán vagy feltehetőleg. Ehhez viszont a vizsgált téma aprólékos ismerete szükséges.

4. fővárosi egylet szervezésé,  
5. ugyanennek országos mintagyűléte tévese.

310 éve (1862. november 25-én) Balthory Zsófia elrendelte, hogy a sárospataki várnagy: „Az ott való vízpuskát csináltassa meg”.

525 esztendeje (1447. január 6., Bélavár) Hunyadi János Magyarország kormányzója többek panaszára meghagyta, a kapornaki konventnek, hogy indítson vizsgálatot Bánfy Pál és íőember szolgál ellen, akik Zalaszentérron (akkori nevén Szent Györlön) hatalmaskodtak, és többek között magát a mezővárost is felgyújtották.

515 éve Pozsony városa terjedelmes statútumot alkotott, ami többek között kimondta: „min-

den negyedévben úgy a kémények, mind pedig a tűzhelyek megvizsgálándók, azokra gondot kell viselni úgy javítással, mint pedig tisztítással”.

A 435 éve jóváhagyott, a fertálymesterek kötelezségeit tartalmazó körmezbányai statútum ötödik pontja szerint: „A fertálymester tartozik fertályának vagy negyedének sorompóit és házait mindenkor megvizsgálni, hogy öket óvja, mentse és, hogy a házak vízzel és tűzi csákiyakkal el legyenek látva.”

Az 510 évvel ezelőtt kiadott II. törvényünk értelmében a hűtlen-ség bűnét követik el többek között a nyilvános gyűjtőgatók. A hűtlenek büntetése fej- és jószágvesztés volt.

# „...UT ELÉRTE

# ÁRULOK CÉLT

## A finn küldöttség vezetőjének nyilatkozata



Gunnar Brofors

Március 2—8-ig a finn tűzoltótiszt-képző iskola küldöttsége tartózkodott hazánkban Gunnar Brofors és Veikko Hurmerinta tanár úr vezetésével. Elutazásuk előtt szerkesztőségünk arra kérte őket, nyilatkozzanak a TŰZVÉDELEM számára, hogy olvasóinkat is tájékoztathassuk tapasztalataikról, véleményükről. Szívesen tették eleget a felkérésnek, és kérdéseinkre Brofors tanár úr válaszolt.

— Milyen céllal látogattott delegációjuk hazánkba, s véleménye szerint küldetésük elérte-e ezt a célt?

— Tulajdonképpen egy tanulmányút részeként tartózkodtunk az önök országában. Előzőleg Ausztriában és Csehszlovákiában jártunk, Magyarországra útunk utolsó állomásaként jöttünk. Célunk a tűzoltóságok szervezeti felépítésének, mun-

kájának tanulmányozása volt. Persze, nem részletekre menően, hiszen ezt a rövid idő sem tette volna lehetővé, csak az említettek főbb vonatkozásairól tájékozódhattunk. Feladatunk volt természetesen az is, hogy a látottak, tapasztaltak alapján összehasonlítást tegyünk országaink tűzoltóságai között abban, ami hasonló, és ami sajátosan eltérő.

Küldöttségünk tagjai ugyan már túlvannak a tiszti iskolai záróvizsgákon, de ez a tanulmányút még kötelező volt számukra. Egyébként minden végzős évfolyam részt vesz a miénkhez hasonló úton, s ehhez az állam ad támogatást.

Megjegyzésként még csak annyit, hogy iskolánk az egyetlen tűzoltótiszt-képző intézmény Finnországban; másfél éves tanulmányi idővel. Helyileg a fővárosban vagyunk.

Ami a kérdés második részét illeti, meg kell mondanom, önöknél nagyon sok mindent megismerhettünk. Sokféle elvittek bennünket, minden kérdésünkre választ kaptunk, és gyakorlatilag mindent megmutattak, amit mi látni szerettünk volna.

Nagyon elégedettek voltunk, s az a véleményünk, hogy utazásunk elérte a célját, sikeresnek mondható.

— Hogyan összegezné röviden saját és a delegáció tagjainak tapasztalatait?

— Először talán arról, amit itteni tartózkodásunk során mindvégig tapasztalhattunk: végtelenül barátságosak az emberek. Bárhol jártunk is, mindenütt végtelen barátsággal, szeretettel fogadtak bennünket. Ez döntő benyomás volt számunkra. Azt is elmondhatom: úgy érezzük, hogy minden lehetségest megtettek értünk. Vagyis: csak a legjobbakat mondhatjuk.

Ami a tűzoltói vonatkozású tapasztalatainkat illeti, arról annyit mondanék nagy általánosságban, hogy a tűzoltóságok szinte az egész világon hasonlóak. Többnyire megegyező a szervezeti felépítésük, de különösképpen a munkájuk. De még abban is hasonlóak, hogy mindenütt ugyanolyan jól szeretnék megoldani a problémáikat.

Különbség talán csak apró részletekben lehetséges közöttük, nagy általánosságban semmiképpen. A részletekben, annak megoldásában persze a nemzeti sajátosságok, adottságok, lehetőségek dominálnak, ami természetes is.

— Tehető-e összehasonlítás a finn és a magyar tűzoltótiszt-képzés között, s ha igen, az milyen vonatkozású?

— Megint csak azzal szeretném kezdeni, hogy főbb vonalaiban vagy inkább alapjaiban nagy a hasonlóság; az oktatás tematikája



Veikko Hurmerinta

kai felépítése és módszere is szinte mindenben egyező a miénkkel.

Az eltérések között azt említeném, hogy nálunk nincsen politikai oktatás, másrészt, hogy a mi iskolánkon másfél év a tanulmányi idő. Tanári karunk 9 fős, tehát kisebb az itteninél. A hiányt óraadó tanárokkal pótoljuk; a kémiát, fizikát, matematikát ők tanítják magas színvonalon.

És hogy mennyire igaz, amit az előbb hasonlóságról mondtam, az abban is mérhető, hogy nekünk is gondjaink vannak a tankönyvekkel; jórészt elavultak; új kiadása most van folyamatban. Vagy például a mi iskolánk elhelyezése és adott gal is olyan kedvezőtlenek, mint az önök Szerencsére mi előbb vagyunk, miután élik az újat. Befogadóképessége háromszorosa lesz a mostaninak, úgyhogy ebt már 150 hallgató tanulhat.

Megegyező a helyzetünk abban is, hogy az iskolai felvételnél középszintű vagy egyetemi végzettség a minimum. Abban viszont eltérő, hogy mielőtt valaki az iskolába kerül, előtte két évig tűzoltói szolgálatot kell teljesítenie. A jelentkezés leírás egyéni, de többnyire kijelölés alapján kerülnek hozzánk a hallgatók.

Tisztképzésünk egyébként nem állárjellegű, és a hallgatók létszáma sem m

lig azonos. A beiskolázást ugyanis esetenként országos felmérés előzi meg, s attól tesszük függővé az előbbieket. Ha nincs gény, akkor szüneteltetjük a képzést, néha szeptemberig.

Iskolánkon tűzoltó- és altisztképzés is folyik. Az előbbi 3, az utóbbi 6 hónapos időtartamú; az önkéntesek tanfolyamai 2—6 hétig tartanak.

Visszatérve a különbségekre, hadd mondjam el még, hogy nálunk nem megoldott a taktikai képzés. Tematikánkban szerepel ugyan, de szerintem kevés, és színvonalában sem megfelelő. Megjegyzem, a tankönyvünk gyengeségei hozzájárulnak ehhez. Így azután az egységeknél kell gyakorlati jártasságot szereznünk fiatal tisztjeinknek, mert mi elsősorban megelőző tűzrendészeti képesítést adunk az iskolán.

— Véleménye szerint, a tűzoltóság egészét tekintve miben sajátos még az eltérés testületeink között?

— Nem olyan lényegbevágó, inkább csak érdekesség, hogy nálunk nincsen rendfokozat; az elnevezés a beosztástól függ. Az alapkategóriák: tűzoltó, altiszt, tiszt.

Az is egyik sajátosságunk, hogy a végzett fiatal tisztek szabadon választhatják meg szolgálati helyüket. Vezetői, parancsnoki posztra is kerülhet valaki rögtön, de nem ez az általánosan jellemző. Sokkal inkább az, hogy egy-egy ilyen beosztásra 6—7 fiatal tiszt is aspirál. És közülük is csak egy, a legjobb lehet a várományos, de csak akkor, ha a beosztási hely megüresedik.

Gondolom, az meg természetes — és ez elsősorban a földrajzi fekvésből és a növénykultúra sajátosságából adódik —, hogy a finn tűzoltóság nagy tapasztalatokkal rendelkezik az erdőtűzek oltásában, és a nagy, sokszor mínusz 30 fokos hidegben történő tűzoltásban.

A tavak és a tenger környékén a tűzoltóhajók alkalmazása a leghatásosabb, legcélszerűbb. Az erdőtűzek észlelésénél igen nagy jelentőségűek a figyelőszolgálat ún. tűztornyai, és természetesen az állandó légi őrzés gépei. Ezek rádióösszeköttetésben vannak az egységekkel, és az erdőtűzek oltását is a gépekről irányítják. A tűzoltóegységek speciális utánfutókat használnak; ezekben szállítják az erdőtűz oltásához szükséges felszereléseket.

Finnországban a mentőszolgálat ellátása is a tűzoltóság feladata. Mondhatom, rendkívül sok gonddal-bajjal jár, és esetenként igen nagy problémákat okoz. Mint megtudtam, valaha önöknél is így volt. Rendkívül pozitívnak tartjuk, hogy megoldották, hiszen a tűzoltás és kárelhárítás önmagában is hatalmas feladatot jelent az ezzel hivatásszerűen foglalkozók számára.

Végezetül szeretném ismételtelen kifejezésre juttatni megelégedettségünket. Meggyőződés, hogy látogatásunk is nagyban hozzájárult baráti népeink tűzoltóságai kapcsolatának elmélyítéséhez. Örülünk annak, hogy tapasztalatokat, ismereteket szerezhettünk; odahaza elmondjuk majd őket.

— b —



## „...NE CSAK AZÉRT... MERT EZ AMÚGY IS KÖTELEZŐ.”

Beszélgetés DR. LEX LAJossal,  
a Baranya—Tolna megyei Élelmiszer és Vegyiáru  
Nagykereskedelmi Vállalat igazgatójával

— A testvérvállalatunknál keletkezett emlékeztető veszprémi tűz Önöket is biztonságban nagyon megdöbbenette. Milyen következtetéseket vontak le belőle?

— Most, amikor egyedi nagy beruházásként épített központi raktárunk elkészültével gondjaink jelentősen enyhültek, sem szabad elhittetnünk magunkkal, hogy ilyesmi nálunk nem történhet meg.

Ezért külön is szabályoztuk, hol és milyen körülmények között szabad nálunk vállalati összejövetelt tartani, és Tóth Ferenc elvtárs, a tűzrendészeti előadó rendszeresen tart éjszakai és munkaszüneti ellenőrzéseket.

De túl ezeken a voltaképpen kötelességünknek minősülő intézkedéseken arra törekszünk, hogy dolgozóink ne csak azért tekintsek elsőrendű feladataik egyikének a tűzvédelmi előírások megtartását, mert ez amúgy is kötelező.

A megyei tűzoltó-parancsnokságtól és személy szerint Török Béla főhadnagy elvtárról sok segítséget kapunk elképzeléseink megvalósításához.

Az egyik akciónk keretében például hat hónapos tanfolyamot rendeztünk a tűzrendészeti felelősöknek, valamint azoknak, akik távolléttükben helyettesítik őket. A tanfolyam keretében havonta egyszer nyolcórás foglalkozáson vettek részt a hallgatók, s annak befejeztével levizsgáztattuk őket. A hallgatók közül ketten jelenleg a két éves tűzrendészeti előadói tanfolyamon tanulnak tovább.

— Úgy tudjuk, a vállalatnál évenként megrendezik a tűzrendészeti „Ki mit tud”-ot. Úgy is mint igazgató, de úgy is mint az ilyen rendezvények nézője milyen benyomásokat szerzett?

— Meglátásom szerint nagymértékben növelték dolgozóink tűzvédelmi képzettségét ezek a rendezvények, hiszen játékos formában komoly ismeretek szerzésére adtak alkalmat. 1968 óta egy kicsit variáltuk a lebonyolítás módját, a lényeg azonban nem változott.

A legutóbbi „Ki mit tud”-on például tizenötven jutottak be a döntőbe, de száznyolcvanötven szurkolták végig az eseményt. Állíthatom, hogy dolgozóink növekvő érdeklődése nem elsősorban a kitű-

zött szerény pénz- és tárgyjutalmakkal magyarázható.

A 13+1-es szelvény kitöltése után a versenyzőknek új feladatként a tévében látott „Kicsoda, kicsoda?” játékhoz hasonló vetélkedésben kellett részt venniük, s ennek keretében a tárgy meg a fogalom kategóriájában a megadott tűzoltóeszközöket, illetve tűzrendészeti tudnivalókat kellett kitalálniuk. A játékot Török főhadnagy elvtárs vezette, méghozzá igen ötletesen.

Az esemény napokon át élénk beszédtema volt telephelyeinken. Nem lepődnek meg, ha legközelebb még többen jömmenek el.

Azzal természetesen mi is tisztában vagyunk, hogy a szabályok ismerete önmagában még nem biztosíték azok megtartására. De úgy véljük: valamivel mégis nyugodtabban alhatunk, ha tudjuk, legjobb lelkiismeretünk szerint mindent megtettünk azért, hogy dolgozóink kellő jártasságot szerezzenek. Vállalatunk jellegéből adódóan nálunk kétszeresen is fontos, hogy dolgozóink jól ismerjék a kézioltók kezelését. Ezért időről időre gyakorlatokon is meggyőződünk erről. Biztonságos helyen tüzet gyújtunk, és a kijelölt dolgozóknak el kell oltaniuk.

Mindazzal, amit elmondtam, korántsem azt kívántam tanúsítani, hogy nálunk minden van minden. Ha nem is jellemző példaként, de olyan eseteket is említhetek, amikor a vonatkozó szabályok megszegői ellen a mi kezdeményezésünkre indítottak szabálysértési eljárást. Voltak olyan évek, amikor 7—8 fejelentést tettünk a magunk, de az elkövető jól felfogott érdekében.

Mi tagadás, még azokon a telephelyeinken is tartanak egy kicsit Tóth elvtárs szigorú ellenőrzéseitől, ahol nincs is különösebb ok erre. Szerintem ez a helyes mert jobb, ha tőle félnek, mintha nekünk kellene megjájdniuk.

Ezért is örültem annyira, amikor évekkel ezelőtt az egyik telephelyünkön érélyesen rámszóltak, hogy oltsam el a cigarettát, mert ahová beléptünk, ott már nem szabad dohányozni.

Azóta, más okból, leszoktam a dohányzásról, de azt a jó szokást igyekszünk meg tartani, hogy a rendszabályok beosztásvaló tekintet nélkül mindenkire kötelezőek, s mindenki azonnal köteles eleget tenni a figyelemztetésnek.

— g —

## A fa- és fa alapanyagú épületek tűzrendészeti szabályozásáról

### II. RÉSZ

#### A fogalom meghatározásról

A fa- és fa alapanyagú létesítmények tűzrendészeti követelményeinek meghatározásához a fogalmak egyértelmű tisztázása szükséges.

Településtervezési (város- és községrendezési) szempontból a települések négy fajtája ismeretes:

- lakó-,
- üzemi (ipari, mezőgazdasági),
- különleges (gyógy-, üdülő-, fürdő-),
- komplex (tanya, falu, város).

A létesítmény rendeltetés szerint lehet:

- lakóépület (családi ház, sorház, társasház stb.);
- középület, közintézmény (igazgatási, biztonsági, társadalmi, politikai jellegű, művelődésügyi jellegű, oktatási jellegű, közellátási és kereskedelmi jellegű, stb.);
- ipari épület (termelő jellegű üzemek, raktárak, stb.);
- mezőgazdasági épület (istálló, magtár, terményszárító, malom stb.);
- közmű-létesítmény (hőközpont, transzformátorállomás, vízmű, gázmű stb.);
- közlekedési létesítmény (állomás, pályaudvar, kocsiszín, javítóműhely, kikötők és repülőtér létesítményei stb.);
- egyéb jellegű létesítmények (amelyek egyértelműen egyik csoportba sem sorolhatók).

A létesítmények rendeltetés szerinti csoportosításán túlmenően a fa- és fa alapanyagú épületek **beépítési módzatait** szeretném ismertetni.

**Megjegyzés:** beépítési módon a létesítmények egymáshoz, a beépítési vonalakhoz és az adott területhez való viszonyuk által meghatározott rendszerét értjük.

Hazai viszonylatban, többek között, a következő beépítési módzatok figyelembevételével szükséges megállapítani a létesítés tűzrendészeti követelményeit:

#### I. Szabadon álló:

családiház, ikerház, többlakásos, magasház (faépületek esetében nem jellemző beépítési mód).

#### II. Zárt sorú:

körülépített udvaros, csatlakozó udvaros, keretes, sávós.

#### III. Megnyitott:

hézagos, sávós, hézagos, keretes.

**Megjegyzés:** a zárt sorú beépítésre jellemző a foghíj és az emelet-ráépítés.

A fa- és fa alapanyagú létesítmények tűzrendészeti követelményeinek megállapítására vonatkozó **feladatokat** a kormány a 2039/1970. (XII. 20.) számú határozatával lényegében megszabta, mivel ez kimondja: többek között gondoskodni kell a fa- és műfa anyagokból készült épületszerkezetek gyártási és szerelési feltételeinek kialakításáról. Ebből az elvből az következik, hogy az alkalmazásra kerülő éghető anyagok és szerkezetek kialakításának összes változásait figyelembe véve a jelenleginél sokkal **differenciáltabb** tűzrendészeti szabályozás szükséges.

Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság megállapítása szerint: „Alapelveként azt fogadtuk el, hogy a könnyűszerkezetes épületeknél — bár ezeknél éghető anyagot is használnak fel — csorbítatlanul biztosítani kell az életvédelmi követelményeket, a kármentesítés normák, lehetőségek megszabásával, de ennek biztosítása esetében a szóba jöhető anyagok felhasználását már — esetenként kockázatvállalással kombinált — gazdaságossági szempontok döntse el. Ugyanakkor az **éghető alapanyagú** épületeket nem szabad alkalmazni ott, ahol az emberélet nagyfokú veszélyeztettsége áll fenn.”

Az alapelvek ismertetése után a fa- és fa alapanyagú épületek létesítésének tűzrendészeti követelményeit a következőkben látom célszerűnek kialakítani:

#### A szabályozás hatálya

A létesítés során az érdekelt szervek — főleg a beruházó és tervezők — rendszerint vitatják a fa- és fa alapanyagú épületek jelleg szerinti kialakíthatóságát. A tűzrendészeti és biztonságtechnikai meg- a lakossági érdekek összehangolása nem első sorban az érvényes tűzrendészeti jogszabályokra vezethető vissza. Az óvoda-bölcsőde és munkásszállás jellegű létesítménye esetében lényegében jól alkalmazhattuk az 1/1963. (VII. 5.) BA számú rendelet 74. §-ában foglalt megállapításokat, elsősorban mégis ezek szolgálták a szakmai viták alapját.

A problémának ez a része jelenleg megoldódott, minthogy a Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság állásfoglalása szerint éghető alapanyagú épületeket nem szabad létesíteni ott, ahol fenn áll az emberélet nagyfokú veszélyeztetettsége.

Ezt az alapelvet figyelembe véve szerintem fa- és fa alapanyagú épületszerkezetből — a lakóépület, hétfégi ház, erdész ház, vasúti őrház és horgásztanya kivételével — **nem szabad kialakítani** olyan létesítményt, amelyben egy vagy több ember fekvő helye lehet, továbbá amely embertömeg egyidejű befogadására alkalmas. Ilyen jellegű létesítmény pl. az óvoda, bölcsőde, munkásszálló, motel, turistaház, egészségügyi épület, szálloda, üdülő színház, mozi, művelődési ház, sportcsarnok, lelátó, szociális ott hon, testi fogyatékosságúak háza, diákotthon stb.

Az olvasóban joggal vetődik fel máris a kérdés: Miért szabad akkor jelenleg lakóépületet általában, motelt, üdülőt és hasonló jellegű létesítményt pedig esetenként kialakítani a szóban forgó anyagokból? A kérdésnek az a magyarázata, hogy az előbbiekről ismertetett kivételes esetekben — lakóépület, hétfégi ház, erdész ház, őrház, horgász ház — az ember önként vállalja az esetleges tűzzel járó kockázatot, a többi esetben viszont nem ez a helyzet.

#### A biztonsági távolságok megállapítása

Az elmúlt tíz évben a beruházások megvalósítását, illetve a tervezéseket figyelemmel kísérve, azt a tapasztalatot szűrhetjük le, hogy a legtöbb szakmai vitát a biztonsági távolságokkal kapcsolatos követelmények okozták.

A szakmai vita mindig akkor kezdődött, amikor két létesítmény között nehézségbe ütközött a tűzrendészeti jogszabálybar előírt távolság megtartása. A területi tűzoltóságok szakhatóság gyakorlatából az is ismeretes, hogy a fellebbezések száma viszonylag sok volt emiatt. A jelenlegi biztonsági távolságokkal kapcsolatos követelmények **realitása** olykor kétségkívül vitatható. A becsült távolságok jogszabályokba való foglalása a külföldi információk és a hazai kísérletek hiánya miatt annak idején szükség szerű volt. A hibát még az is tetézte, hogy az egyik szabályozásba kritikai értékelés nélkül átvették egy másikból a hibás megállapításokat, s ezek azután a szakirodalomban is elfogadottá váltak.

A biztonsági távolságok megállapításával kapcsolatos feladatokat szerintem az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság egyértelműen meghatározta. Eszerint a távolságokat differenciáltan kell megállapítani. Kísérleteket kell végezni, majd az ismert külföldi számítási eljárással ellenőrizni szükséges őket. Ennek megvalósítása — tudomásunk szerint — 1973 második felé elött nem várható. Természetesen addig is áthidaló megoldást kell találnunk.

Mint ismeretes, a tűzrendészeti jogszabályok átdolgozása folyamatban van. A megoldásra váró feladatok között a biztonsági távolságok megállapítása is szerepel.

A biztonsági távolságok meghatározását — a kísérletek befejezéséig is — **számítás útján** látom célravezetőnek. A teljesen célszerű módszer valóban az lenne, ha számítás igazolná a kísérlet értékeit, de ez az út jelenleg még nem járható. Feltételezhető hogy a számítással esetenként a szükségesnél nagyobb követelmények (távolságok) adódnak, de ez a módszer feltétlen differenciáltan veszi figyelembe a körülményeket, illetve a fizikai összefüggéseket. (Pl. tüztérhelés, épületek egymáshoz viszonyított helyzete, sugárzó felület stb.)

A mértékadó biztonsági távolságok meghatározásához külföldi számítási eljárások állnak rendelkezésünkre. A Szovjetunióból származó információk (számítási eljárások) megfelelő alapot szolgáltatnak az új utak kereséséhez.

A biztonsági távolságokkal kapcsolatos szabályozás során lényegében két módszer közül választhatunk. Az egyik, hogy a jogszabályban csupán **alapelvet** rögzítünk, például: a létesítmények között megtartandó biztonsági távolságokat a tüztérheléstől és a sugárzó felület nagyságától függően, számítás útján kell meghatározni. A másik szerint pedig a jogszabály a számítással megállapított tényleges és az adott létesítményre jellemző **konkrét távolságokat** tartalmazná. Például: ha a létesítmény tüztérhelése 500

g/m<sup>2</sup>, sugárzó felülete 40 m<sup>2</sup>, és a szomszédos létesítményhez viszonyított helyzete 0°, akkor a két létesítmény között legalább 17 m-es biztonsági távolságot kell megtartani, a meghatározás tehát észtáv jellegű.

Az utóbbi megoldás kétségtelenül könnyebben használható a gyakorlatban, de a jogalkotás szempontjából terjedelmesebb és

munkaigényesebb, mivel a sokféle létesítményfajtához külön-külön ki kell számítani a távolságokat, és ezeket megfelelő rendszerbe kell foglalni.

A fa- és fa alapanyagú létesítményekre vonatkozó biztonsági távolságok összesítését például a következők szerint kellene szabályozni:

### A létesítmény

Jellege	Tűzzszakaszának		Szomszédos, azonos jellegű és tűzállóságú létesítményhez viszonyított helyzete (α°)		
	sugárzó felülete (m <sup>2</sup> )	tűzterhelése (kg/m <sup>2</sup> )	0	45	90
			Szomszédos létesítménytől való legkisebb távolsága (m)		
akóépület	15	150	6	4	2
	30		9	6	4
	60		12	8	5
ruház üzletház	25	500	14	10	6
	50		18	13	7
	75		22	15	9
épkocsi-arázs	9	120	5	3	2
	15		6	4	2
	30		8	6	3
elvonulási püület	30	150	9	6	4
	60		12	8	5
	40		17	12	7
aktár	400	100	53	37	21
	400		9	6	4
	400		30	21	12
egészségügyi épület (fekvőbeteg-elhelyezés nélkül)	30	150	9	6	4
	45		10	7	4
	60		12	8	5
ilatok elhelyezésére szolgáló épület	420	100—120	32	22	13
	40		10	7	4
	80		14	10	6
rodaház	160	140	21	15	8
	60		12	8	5
	280		26	18	10
iskola (alsó-, közép-, elsőkü)	50	200	18	13	7
	100		21	15	9
	200		25	18	10
ásári avilon	50	200	11	8	4
	100		15	10	6
	200		17	12	7
étvégi ház, erdészház, vasúti rház, horgásztanya	15	150	6	4	2
	30		9	6	4
	15		6	4	2
apusfülke (fekvőhely nélkül) rusító pavilon (újság, trafik, extil, étel, ital)	60	500	20	14	8
	160		35	25	14
	60		12	8	5
asút- és hajóállomás, cukrászda, resszó, vendéglő, panzió, öltöző, uhanyozó, mosdó, szauna	160	150	20	14	8
	30		9	6	4
	45		10	7	4
AFOR <sup>®</sup> -kezelő-püület	60	150	12	8	5
	90		15	11	6

**Megjegyzés:** A biztonsági távolságokat, illetve a táblázatban szereplő értékeket a „Pozsarnaja profilaktika sztrojityeljam” c. szovjet tanulmányban foglalt alapelvek felhasználásával számítás útján határoztam meg.

A múlt gyakorlatától eltérően a számított távolságok között olyanok is szerepelnek, amelyek kisebbek 6 m-nél. Ennek a távolságnak a megtartása tűzrendészeti szempontból csak abban az esetben indokolt, amikor a létesítmény jellege, magassága és elhelyezése miatt a mentést, illetve a tűz oltását másképpen nem lehet végrehajtani. A szóban forgó minimális 6 m-es távolságot egyéb okok (funkció, benapozás stb.) miatt biztosítják.

A fa- és fa alapanyagú létesítmények biztonsági távolságainak meghatározásakor a tűzterhelést 100 kg/m<sup>2</sup> éghetőanyag-mennyiséggel célszerű számításba venni. Lényegében ez az éghető anyagú épületszerkezetből adódó tűzterhelés. Ehhez minden esetben hozzá kell adni a létesítmény jellegéből adódó többletértéket. Például: irodaépület esetében 100 + 40 kg/m<sup>2</sup>, üzletházában 100 + 400 kg/m<sup>2</sup>.

A sugárzó felület meghatározása során lényeges megemlíteni azt a körülményt, hogy több tűzzszakaszból kialakított létesítmény esetén csupán az egy tűzzszakaszhoz tartozó sugárzó felületet célszerű mértékadónak tekinteni. Tudvalevő, hogy a tűzzszakaszok le-

határolására általában tűzgátló szerkezetet (tűzgátló fal, tűzfal) szükséges kialakítani. A velük szemben támasztott alapkövetelmény, hogy nem éghetőek és megfelelő tűzállósági határértékek legyenek. Továbbá úgy alakítsák ki őket, hogy tűz esetén ne következessen be a szomszédos tűzzszakasz meggyulladás, illetve a védtett szakasz anyaga ne vehessen részt az égési folyamatban, valamint ne törhessen elő olvadék a szerkezetből. E megfontolásból kiindulva csupán egy tűzzszakaszon célszerű a tűz keletkezésével számolni, illetve a teljes tönkremenetelt figyelembe venni.

A táblázatban feltüntetett biztonsági távolságok meghatározását a létesítmények vízszinteshez képest egymással bezárt szöge is nagymértékben befolyásolja. Például:

α°	0	45	90
γ	1,00	0,70	0,40

**Megjegyzés:** α° = a vízszintessel bezárt szög.

γ = α°-hoz tartozó szögtényező.

A közbenső értékeket — 10°, 20°, 30° stb. között — interpolációval kell megállapítani.

A táblázatban található szögtényező-értékeknél kerekítést alkalmaztam.





## PÉCSVÁRADI MEZŐGAZDASÁGI ISKOLA

Ennek a bajnokságnak az az érdekessége, hogy tagjai közül senki sem pécsváradi, sőt akad közöttük Fejér megyei kislány is. Hogy Vadász László parancsnok, Bayer Ferenc a helyettese, Várkonyi Antal títkárs és Gasteiger Ferenc meg a megye egyik legkiválóbb testületének más érdemes tagjai miért foglalkoznak évről évre olyan lelkesen az iskolai lánycsapattal? Egyszerűen azért, mert úgy érezték: hasznos tett, ha a hároméves iskola mindegyik évfolyamán akad nyolc-tíz olyan leendő szakmunkás, aki az átlagosnál jóval többet tud arról, hogyan előzhető meg a tűz, és mi a teendő, ha mégsem. Az egyik tisz írásban is megköszönte a segítségüket.

A testület ez irányú törekvéseit Brezniczki József igazgató és a lányokat a versenyfelkészülésben is segítő Marczai József tanár is messzemenően támogatják. Mint megtudtuk, a tűzvédelmi ismeretek kellő elsajátítása szerintük ma már szerves része a mezőgazdasági szakmunkások általános műveltségének, kivált, ha figyelembe vesszük, hogy tanítványaik állatgondozók lesznek.

A lányok: Varga Katalin, Kaiser Ilona, Matota Rozália, Gulyás Judit, Geta Mária,

Lepold Klára, Varga Mária, valamint rajparancsnokuk: Hajdú Zsuzsanna meg a két tartalék: Topp Anna és Krémer Anna a felkészülés idején — mint elmondták — gyakran vitatkoztak gyakorlatozás közben, de később annál biztosabban vették az akadályokat. Az országos döntőben 391,5 ponttal győztek a 379 pontos kecskédiek előtt.

További terveik? Idén még minden biznnyal ott lesznek a járási találkozó, azután ha majd hazatérnek, kiderül, lesz-e lehetőségük a további versenyzésre, beleértve akár egy-egy ottani női raj szervezését is.

A pécsváradi testület ugyancsak folytatni kívánja a hagyományokat, mert hát olyan ügyet szolgálnak ezzel, amelyért igazán érdemes idegen tollakkal is ékeskedni, kivált, ha azok a bizonyos „tollak” nem idegenek, elvégre a pécsváradi nevelésű tűzoltó lányok Somogyhárságyon, Királyegyházán, Drávafokon, Pogányon, Komlón, Szentlőrincen, Fekeden, Kétújfalun és Seregélyesen is ugyanazt az ügyet szolgálják majd, legalábbis minden remény szerint.



# BEMŰ A GYŐ

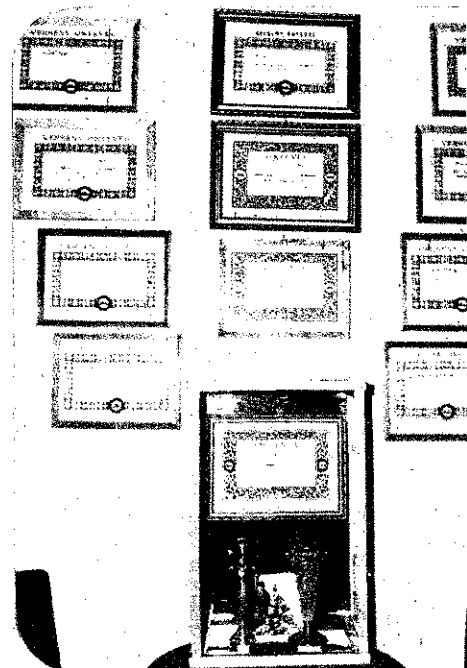
## KOMLÓ,

Hosszú évek óta érelődött a százados műltra visszatekinthető bajnoksága. Járási, megyei és országos sikerek után tavaly úgy jött ki, hogy meg sem álltak az országos döntőben.

A férfiak osztottság- szerelésében a sítmenyek mezőnye volt az erőközségiéknél 419 pont kellett a győzteshez, a komióiak viszont 428-at szereztek, ugyan, de így is csak fél ponttal meg a Domszói AG versenyráját.

A bajnokságot tagjai majdnem annyian fizikai dolgozók. Közülük párttagok, hárman pedig a KISZ 1 rajból hárman technikus képesítéssel rendelkeztek, s a csapat egyik erőssége Jeno, aki az aknakerbantartóknak, zik, egy 65 tagú, kétszeresen is szorús szocialista brigád vezetője. A gád jó néhány tagja ugyancsak menyi önkéntes tűzoltó. Prech József parancsnok irányításával a következő tételű gárda szerezte meg a bajnokságot: Zag István, Fekete Jeno, Kunos, Feik Henrik, Turi Béla, Hollósi és Faragó András. De az öket támogató Weisz József úr, Petró Frigyes, a helyettese és a tűzrendészeti előadó is jogántheti magát a szép győzelemre.

Az újdonsült bajnokok a közeljövőben is bizonyították, hogy tűzoltás-



A díjakra és oklevelekre is büszkék, de.

Az ifjú bajnokok

# ATJUK ESEKET

## TH-BÁNYA

ek. Felrebbant az olajkályha a férfizóban, s az őrt is idejében kimentették, a lángokat is gyorsan megfékeztek, lótt veszélyeztethették volna a közeli tárakat.

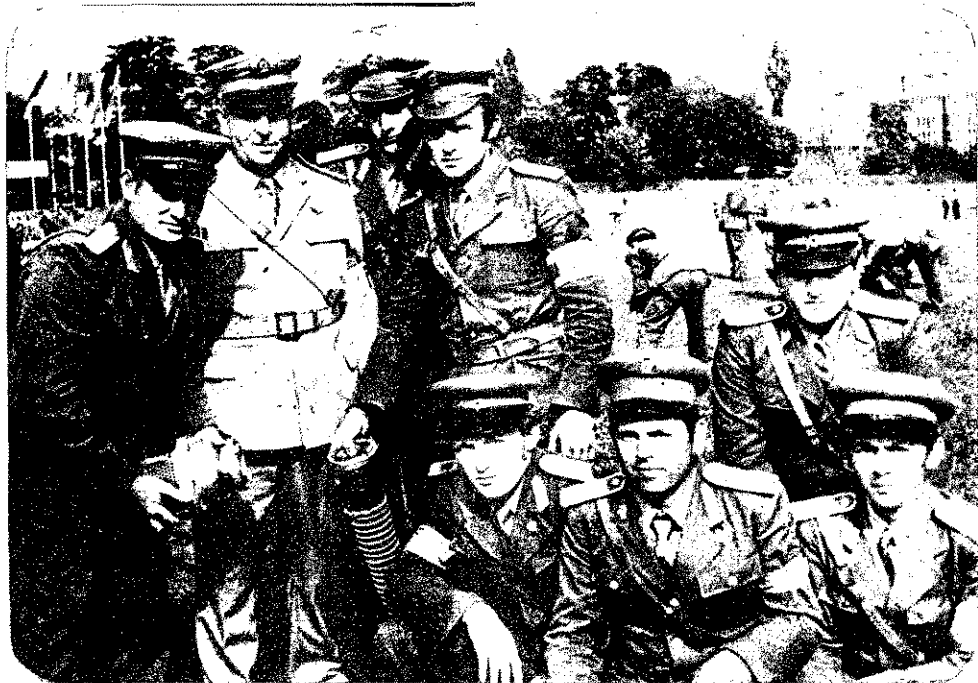
propó NB I! Természetesen itt is nán örülnek a tavalyi versenysorozaton rt okleveleknek és díjaknak, s büszkén lik az országos bajnokságuk alkalmá- tárgyjutalomként kapott karórákat is, hogy egyikre sincs ráírva, hogy milyen lommal csatolhatták fel őket. Meg az- az is felmerült bennük, hogy ha özelebb alacsonyabb vagy magasabb tszámmal nyernek bajnokságot ebben a góriában, akkor ennek is ugyanannyi -e az értéke?

zért javaslatunk a következő: a jövő- kapjon egy-egy arany-, ezüst-, illetve zérmet a megyei, országrészi és orszá- tűzoltóversenyek első három helyezett- nak minden versenyzője, mert ez élet- zóló és főleg személyes emlékek má- Ugyanakkor célszerűnek tartanák, ha ágos rekordnak minősítenék a tavalyi- tések eredményeit, és ennek alap- például kismotorfecskendő-szerelésben- stafétában, de persze a többi számban- meghatározott feltételek között ugyan- n minősítéseket lehetne szerezni, mint- nely sportágban. Úgy vélik, ez is- eredményekre ösztönözne.



Balszélen Soóky Dezső, szemben vele Buni János

Ez a kép örökítette meg a pécsvárad-i lányok győzelmét



## NAGYBUDMÉR

Ami nem sikerült az ország számos vá- rosának, azt a bravúrt véghez vitte hazánk egyik legkisebb községének tartozótěstü- lete. A mohácsi járáshoz tartozó falu lakosságának száma — ellentétben a köz- ség nevével — mindössze háromszázötven körül. S noha annyi lakosa sincs, mint egy nagyobb budapesti bérháznak, itt hosszú évek óta nem volt létszámlány, és az sem okoz gondot, ha egy-egy versenyre ütöké- pes csapatot akarnak küldeni. (Hajszál híja volt például, hogy nem ők nyerték meg a Baranya megyei tűzoltótěstületeknek a tevékenység minden ágára kiterjedő me- gyei versenyt!)

A titoknak pedig egyszerűen az a nyitja, hogy a vezetéknevek ritkán változnak a névsorban, ugyanis majdnem mindig fiak lépnek a testületi munkából „kiöregedett” édesapák helyébe.

S hogy a korábbi nagy versenyeken miért nem hallattak magukról többet, annak pusztán az a magyarázata, hogy éve- ken át csak lajtfecskendőjük volt, s ezzel nem lehetett részt venni magasabb szintű találkozókon.

De ismerkedjünk meg velük közelebről is. A Borjád székhellyel működő közös tanács elnöke Atádi József s a tanács szak- igazgatási szervének tűzrendészeti ügyek vitével megbízott dolgozója Friedmann Sándor, valamint Pivel Zoltán tsz-elnök

minden tőlük telhető segítséget megadtak a jó felkészüléshez. Az érem másik ol- dala viszont, hogy a bajnokcsapat vontató- vezetői tagjai az utazás és a háromnapos program idejére jókora többletjövödelem- ről mondtak le önként.

S olyan ember is büszke rá, hogy már húsz éve tagja a testületnek, mint Buni János, a pártszervezet titkára.

A felkészülés idején rendszeresen 60—80, sőt olykor még 100-nál is több helybeli la- kos nézegette, hogyan irányítja Soóky Dezső parancsnok a gyakorlatokat. Soóky elvtárs különben, mire ezek a sorok nyomtatásban megjelennek, már okleveles tűzrendészeti előadó lesz.

A csapat tagjai voltak: Dorn Engelbert, Mákonyi László, Fitt József, Fitt Ferenc, ifj. Spengler János, ifj. Rafeisen József, Sági Béla és mint tartalék: id. Rafeisen Jó- zsef parancsnokhelyettes szurkolhatott a fiának meg a többieknek.

Jóllehet három igen nehéz akadályt kel- lett leküzdeniük az országos döntőig, ért- hető okokból 1971. augusztus 6. volt szá- mukra a legizgalmasabb nap. Ejszaka nemigen jött álom a szemükre, mert csak másnap tudták meg, hogy 364 pontos telje- sítményükkel biztosan előzték meg a terpe- sieket, a nagysápiakat pedig utchahosszal.

(GR—KM)



# Úszótetős és pontonos tartályok tűzvédelme

(Magyar hozzászólás)

Hazánkban a harmadik ötéves népgazdasági terv időszakában az úszótetős tartályok szélesebb körű alkalmazása merül fel a kőolajipari feldolgozás kapacitásának bővítése, a kőolajtermékek tárolása kapcsán. A tartályok létesítését a gazdaságosság és a műszaki biztonság is indokolta. Ugyanis az úszótetős tartályoknál jelentősen csökken a párolgási veszteség, a gáztér hiánya kizárja a robbanást, továbbá a tűzfelület is lényegesen kisebb, mint az azonos térfogatú merevített tartályoknál.

10—20 ezer m<sup>3</sup>-es térfogatú úszótetős tartályokat először 1966-ban a Dunai Kőolajipari Vállalat (Százhalombatta) bővítésénél tervezték. A tervezést és kivitelezést — a hagyományos merevített tartályokhoz hasonlóan — a Budapesti Vegyipari Gépgyár tartály- és tárolóberendezések gyáregysége végzi.

Az eddigi gyakorlati tapasztalatok megfelelően bizonyították a gazdaságosság és műszaki biztonság előnyeit, s azt, hogy e tartálytípusok további felhasználása feltétlenül szükséges. Mindenekelőtt ez indokolja, hogy a tervezés alatt álló Tiszai Kőolajipari Vállalat területén 1 millió m<sup>3</sup> össztérfogatú tárolótér épül úszótetős tartályokból.

Az úszótetős tartályok tűzrendészeti és biztonsági előírásait tartalmazó országos szabvány még nincs kidolgozva. Ezért a szabvány kidolgozásáig — amelyre 1972-ben kerül sor — a tartályok műszaki tervdokumentációját a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság bírálja el a következő létesítési szempontok, illetve tűzrendészeti előírások alapján:

## 1. A tartály létesítése

Az úszótetős tartály állóhengeres föld feletti tartály, melyben nehéz fűtőolaj kivételével valamennyi — I—III. veszélyességi fokozatba tartozó tűzveszélyes folyadék — kőolajtermék tárolható. Úrtartalma jelenleg 60 000 m<sup>3</sup>-ben maximált.

### 1.1. Anyaga

A tartály köpenylemeze méretezett vastagságú KL 2, illetve A 42 Ű minőségű acéllemez. A tartályfenék hasonló minőségű anyagból 7 mm-es vastagságban, a fenék peremén körben 10 mm-es vastagságú gyűrűvel. Ezáltal a tartály súlyát a gyűrű nagy felületen adja át az alapnak.

### 1.2. Méretek

A tűzrendészeti hatóság által már elfogadott és engedélyezett típusoknál:

Úrtartalom m <sup>3</sup>	Átmérő m	Palástmagasság m
1 000	11	11,2
2 000	16	11,5
5 000	22	14,2
10 000	29,5	15,5
20 000	42	15,5
Engedélyezés előtt álló típusoknál:		
30 000	50	16,3
60 000	72	16,3

### 1.3. A tartály méretezése

A tartály falvastagságának számításakor a tárolt folyadék hidrosztatikai nyomását kell figyelembe venni. A megengedett feszültséget az anyagnak a méretezési hőmérsékleten mért, igazolt melegfolyás határából kell kiszámítani az 1.6. pontban megjelölt biztonsági tényezők figyelembevételével.

### 1.4. Hegesztés

A tartály csak villamos ívhegesztéssel készíthető. A tartálytest övekből készül. Az övek tompán illeszkednek egymáshoz

és v-arrattal a tartálytest és a csövezetéseket külső korrózió ellen védeni kell, a belső részeket pedig a tárolt anyagtól függően kell ellátni védelemmel. A köpeny, az úszótető zárszerkezet, valamint az úszó kívülről egyszeri alapmázolással készül, utána színre festést alkalmaznak.

## 1.5. Korrózió elleni védelem

A tartályt, a tartály szerelvényeit és a csövezetéseket külső korrózió ellen védeni kell, a belső részeket pedig a tárolt anyagtól függően kell ellátni védelemmel. A köpeny, az úszótető zárszerkezet, valamint az úszó kívülről egyszeri alapmázolással készül, utána színre festést alkalmaznak.

## 1.6. Egyéb kiviteli előírások

A tárolt folyadék felszínén úszó tartálytetőt 2500 x 2500 x 250 mm nagyságú, 3 mm vastagságú, teljesen zárt, levegővel töltött kazettákból készült. Ez az ún. „tutaj”. A kazetták fedele gúla-kiképzésű, gömbacél távolságtartókkal a behorpadás megakadályozására. A változó folyadékszinttel együtt mozgó tetőt a mérője kisebb a tartályköpeny belső átmérőjénél, ezáltal a ebből adódó körgyűrű alakú folyadékfelszín zárszerkezet takarja.

A zárszerkezet körív alakú elemekből áll, és a folyadék szint takarásán kívül a fedélt is vezeti a tartályfalon. Az úszótető szélén található, szorosan érintkezik a tartály belső felületével és lágyan mozog függőlegesen az úszótetővel együtt. Szorosan érintkezését tömítőanyag (gumi, bőr vagy műanyag) biztosítja. A tömítés elasztikus és rugalmas természetű.

Mivel alsó része a folyadékszint alá merül, szabad felület hiányában teljes a zárás, ami minden gőzvesztést megelőz.

Az úszótetőbe erősített lábak alsó állásban — pl: üre: tartály esetén — a tartálytetőt tartják.

A paláston egyenlő távolságra, túltöltés elleni védelem céljából, túlfolyónyílásokat helyeztek el. Ezt a túltöltési szintet a tárolt folyadék nem érheti el, ezért a túlfolyónyílás előtt határszintkapcsolót kell elhelyezni.

## 2. Elhelyezés

Az elhelyezési távolságokat mindig a tartálypalásttól kell mérni. A továbbiakban D a nagyobbik tartály átmérőjét jelent (két szomszédos tartály egymástól való távolságát véve), illetve a legnagyobb tartályátmérőt (tartálycsoportok és tartálytömbök egymástól való távolságának esetében).

Az 5000 m<sup>3</sup> és nagyobb térfogatú tartályokat külön-külön védőgömbre (felfogótérbe) kell elhelyezni. 6000 m<sup>3</sup> össztérfogatú több tartály egy védőgömbre is telepíthető.

A tartályok legfeljebb két sorban való elhelyezésénél két védőgömbnek közös sánca lehet. A tartályok között 1 D távolságnak kell lennie.

Az egy csoportban elhelyezhető tartályok összirtartalma nem haladhatja meg a 60 000 m<sup>3</sup>-t.

A tartálycsoportok között legalább 2 D, illetve ha ez kisebb 50 m-nél, legalább 50 m távolságot kell hagyni. Egy tartálytömbben két tartálycsoport helyezhető el. Két tartálytömb között legalább 3 D, illetve ha ez kisebb 80 m-nél, az előírt távolság legalább 80 m. (A közölt távolságoknál a következő módosítások vannak folyamatban: tartályok között 0,75 D, tartálycsoportok között 1,5 D távolságot kell tartani, míg egy csoportban 140 000 m<sup>3</sup> összirtartalom a felső határ. A tartálytömbösítést megszüntetjük.)

## 3. Telepítési távolságok

A telepítési távolságokat a tárolótelepekre vonatkozó MSZ 15 633 sz. szabvány szabályozza a következők szerint:

Létesítmények megnevezése	A tartályok térfogata m <sup>3</sup> -ben		
	501—2000	2001—5000	5000 felett
távolságban, méterben			
A—B tűzveszélyességi osztályba tartozó létesítmény	40	50	60
C tűzveszélyességi osztályba tartozó létesítmény	25	30	40
D—E tűzveszélyességi osztályba tartozó létesítmény	20	25	30

Létesítmények  
megnevezése

A tartályok térfogata m<sup>3</sup>-ben

501—2000 | 2001—5000 | 5000 felett

távolságban, méterben

Lakótelepülés és tömegek befogadására szolgáló, épület	200		
Vasúti forgalmi vágány	75	100	100
Fő közlekedési út	100		
Nagyfeszültségű villamos légvezeték	tartóoszlop másfélszeres magassága		
Kerítés	1,5 D	1 D	1 D
Csatorna-, gáz-, víz-, fűtő- és villamos-vezeték (kábel)	védögödörön kívül		

A távolságokat mindig a tartálypalásttól, illetve a létesítmény szélétől kell mérni.

#### 4. Alapozás

4.1. A tartályt alapra kell helyezni. Az alapozás olyan legyen, hogy kizárja az egyenlőtlen ülepedést, amely a fenék és a tartálytest varratainak repedésére vezethet. Különös figyelmet kell fordítani a talajvízre.

4.2. Az alap merev vagy rugalmas ágyazású lehet.

4.2.1. Merev alaponál a tartályt peremes vasbeton vagy acéilemezre állítják, amely az alatta levő gyűrűre, vagy pilléralapra támaszkodik.

4.2.2. A rugalmas ágyazású alap murvából vagy homokos kavicsból és homokból készül. Az alap anyagát 15-cm-es rétegben kell elteríteni és rétegenként tömöríteni, hogy oldalirányú elmozdulása ne következhesen be. Ha a természetes rézszög nem biztosítható, az alap egész területét megfelelően méretezett vasbeton gyűrűvel kell körülvenni az elmozdulási veszély megszüntetésére. A vasbeton gyűrű belső átmérőjének a tartályfenéklemez átmérőjénél legalább 200 mm-rel kell nagyobbak lennie. A vasbeton gyűrű és a tartály között bitumennel, vagy bitumenes masszával kell tömíteni.

#### 5. Védögödör (felfogótér)

5.1 A tartályt, sérülésekből eredő szétfolyás megakadályozására, sánccal körülvevett védögödörbe (felfogótérbe) kell elhelyezni. A sánc földből készült, trapéz keresztmetszetű (két oldalt részüvel kiképzett) elzárótöltés, de helyettesíthető téglából, betonból, vasbetonból vagy egyéb nem éghető, szilárd anyagból készült, folyadéknyomásnak ellenálló fallal is.

5.2 A védögödör folyadékkal tölthető térfogata — a benne elhelyezett tartályok összértalmának százalékában kifejezve — a következő:

1 tartály esetén	100%
2 tartály esetén	90%
több tartály esetén	75%

Az így kialakított sánc magasságát 0,2 m-rel meg kell emelni.

5.3 A védögödör tüzfelülete a benne levő tartály alapterületének legfeljebb hatszorosa lehet. Ebben a felületben a tartály alapterülete is beleszámít.

A védögödör méreteit úgy kell kialakítani, hogy a tartály kilyukadásakor a sugárban kiömlő folyadék minden esetben a védögödörbe kerüljön.

5.4 A védögödörnek önmagában zárt, teknőszerű, csatornázás nélküli egységnek kell lennie. A benne felgyülemlett csapadékvizet a beépített aknába kell összegyűjteni úgy, hogy onnan szivattyúval eltávolítható legyen. Kedvező talajviszonyok esetén az aknát úgy kell kialakítani, hogy abból a víz elszivároghasson.

Különösen indokolt esetben (rossz talajviszonyok) a védögödör csapadékvíz-elvezetése, kettős tolozár alkalmazásával, közvetlenül a derítomedencével is összeköthető.

# A tapasztalatcsere jegyében

Március 20—25 között kedves vendégek tartózkodtak körünkben: Oleg Mihajlovics Kurbatszkij mérnök-alezredes, a Szovjetunió Belügyminisztériuma Össz-szövetségi Tűzvédelmi Tudományos Kutató Intézete tűzoltás-technikai osztályának vezetője és Valerij Georgijevics Olimpijev százados, az intézet részlegvezetője.

Hazánkban tett látogatásuk során a vegyipari üzemek tűzvédelmét, valamint a porral, illetve a habbal oltás, illetve ezen oltóanyagok előállításának tapasztalatait tanulmányozták.

Ennek keretében főként a magyar tűzoltóság porvizsgálati módszerei iránt érdeklődtek.

Március 24-én a budapesti parancsnokságon tettek látogatást. Itt a budapesti parancsnoknál és a szolgálati és kiképzési osztályon folytattak eszmecserét, s megtekintették a VIII. kerületi parancsnokság szereit és felszereléseit.

Képünkön: Ismerkedés a hírközponttal. Jobb szélén Oleg Mihajlovics Kurbatszkij alezredes.





# Közömbösek-e az emberek?

A 04.-05.-07. ügyeletesei, a mentők, tűzoltók, rendőrök a leghitelesebb észlelői és szemtanúi annak, hogy egy-egy karambolnál, garázdaságnál, tüzesetnél a lakosság megnyíre segíti a bajba jutottakat, vagy éppen közömbös szemléletje az eseményeknek.

Egy-egy kiragadott ügy kapcsán – nyilván a kellő tájékozottság hiányában – gyakran hangzik el az általánosító megállapítás: közömbösek az emberek.

Néha nem is minden alap nélkül. Mert akadt példa, nem is kevés, hogy az összehozott segítségnyújtás helyett passzív szemléletű vagy éppen akadályozói voltak a történeteknek: kötelező segélynyújtás nélkül otthagyták a sérültet vagy a kárhelyet. De vajon helytálló-e az ilyen esetekből általánosító következtetéseket levonni?

A magyar értelmező szótár szerint közömbös: olyan (személy), aki valaki, valami iránt sem rokon-, sem ellenszenvet nem érez, ezért semmiféle érdeklődést nem tanúsít iránta; közönyös. Közömbös az is, aki sem rokonszenvet, sem ellenszenvet, általában semmiféle érdeklődést nem keltő, valakit hidegen hagyó (személy, dolog), valaki számára nem érdekes.

Tűzvizsgálati jegyzőkönyvekben lapozgattam. Idézek az egyikből: „A tűzet **Bura Katalin** a ház előtt elhaladva észlelte. A kapu ajtaja zárva volt, átmászott a kerítésen. A családi ház lakoszobájában az ágyon találta, harmadfokú égési sérüléssel **R. Jenőné**t, akinek égett a ruházata. A ruhát a sérültről letépte, és a szomszédban lakó **Láng Istvánnéval** közösen a tűzet eloltotta. Közben értesítették a tűzoltókat és a mentőket, és addig is a sérültet elsősegélyben részesítették.”

Pápán a múlt év egyik éjszakáján tűz keletkezett a Veszprém megyei Élelmiszer Kereskedelmi Vállalat 325. számú boltjában. A hazafelé tartó **Inhauser István** és **Rácsmann László** vette észre, a kirokatredőny és az ablakkeret között szívárgó füstöt, majd a kitörő lángokat. Egyikük azonnal jelezte az esetet a tűzoltóságának, azután kifeszítették az ablak-szárnyat, és a kirokatból kimentették az árut. Még arra is volt gondjuk, hogy a reklámvilágítás tüzet okozó trafóját kikapcsolják, és ezzel megakadályozzák, hogy a tűz átterjedjen a belső berendezésre. Gyors, hozzáférő intézkedésüknek köszönhető, hogy mindössze 3000 forint kár keletkezett, a megmentett érték viszont közel egymillióra tehető.

Két esemény az 1123-ból, ahol a lakosság minden felhívás vagy kötelezés nélkül, önállóan oltotta el a tüzet, és esetenként milliós értékeket mentett meg a pusztulástól. Kettő a sok közül, amelyekről az utóbbi időben meglehetősen keveset vagy alig beszéltünk. Valahogy természetesen vettük, a napi eseményekhez, az emberséghez tartozónak. Tényleg olyan természetes volna, hogy szóra sem érdemes? Nem hinném! Sőt, szerintem igenis beszélni kell azokról, akik többet tettek és tesznek annál, mint amennyit tőlük a társadalom elvár.

Tavaly közel 1300 olyan bejelentés érkezett a tűzoltószervekhez, amelyekben a bejelentők könnyen gyúló anyagok szabálytalan tárolására, közvetlen tűzveszélyt jelentő körülményekre hívták fel a figyelmet. Ezek több mint 80 százaléka megalapozott volt, ami az állampolgárok tűzrendészeti jártasságát és tárgyilagos ítéletalkotását bizonyítja. Jelzéseik a közérdeket szolgálták.

A múlt évben heten kaptak Életmentő Emlékérem kitüntetést, köztük két úttörőkislány és egy úttörőkisfiú.

Kaszaperen, a Béke utca 21-ben az egyik lakó tüzet észlelt. Kiáltására a szomszédok jöttek segíteni. **Pusztai Antal** behatolt a füsttel telített helyiségbe, és kimentette onnan a felügyelet nélkül hagyott három gyermeket.

Perkátán az Engels út 6. sz. alatt kigyulladt a konyhában a propán-bután palack. A történetekről tudomást szerzett a közelben tartózkodó **Szokoli János**. A háztartási boltból magához vette a porral oltó készüléket, leszerelte a gázpalackot a tűzhelyről, a tüzet eloltotta, majd a palackot kivitte az udvarra.

Szolnokon **Zsakai Béla** hazafelé menve észlelte, hogy a Vöröshadsereg út 5. szám alatti épületben tűz van. Behatolt a helyiségbe, kimentette az eszméletlen és már égő ruhájú **K. Györgyöt**, a ruházatát eloltotta, és intézkedett, hogy a sérültet kórházba szállítsák.

A sajtó legutóbb egy 12 esztendő miskolci kisfiú bátor tettéről adott hírt. **Hegyaljai János** megmentett a tűzhaláltól egy 82 éves asszonyt. Így mondta el a történeteket:

„A rokonoknál voltunk látogatóban, édesanyámmal. Hazafelé jövet láttam, hogy **Ercsei Margit** néni ablakából füst szívárgó. Bekiabáltam neki az ablakon, de csak annyit tudott mondani, hogy segítsék, nem tud kijönni, mert nem találja a kulcsot... Bemásztam az ablakon. Margit néni a nyugágyban feküdt, és mellette lángolt a konyhaszekrény meg az ágynevelő. Kérdeztem, hová tehettem a kulcsot, de csak jajgatott. Gondoltam, leesehetett valahová. Benéztem a bútorok alá, de már nagyon nagy volt a füst. Szerencsére a konyhaszekrény alatt megtaláltam. Gyorsan kinyitottam az ajtót, Margit néninek mondtam, hogy kapaszkodjon a nyakamba. Májig sem tudom, hogyan sikerült kivinnem őt az udvarra. Utána visszamentem, és egy vödör vízzel eloltottam a tüzet.”

Nemrég vette át az Életmentő Emlékérem kitüntetést és a velejáró pénzjutalmat.

Ugye, nem is olyan közömbösek az emberek?

## Köszönőlevél

A Mátravidéki Hőerőmű Vállalat a következő levelet juttatta el a Heves megyei Tűzoltó-parancsnokságra:

„Mint T. cím előtt is ismeretes, január 14-én súlyos üzemműzavar keletkezett erőműünkben a II. sz. gépegységénél.

A tönkrement egység szétbontása és leszerelése megtörtént, és megkezdődött egy új turbógenerátor felépítése a teljesítőképességünk eredeti szintű helyreállítása érdekében.

Utólagosan elemeztük és értékeljük az üzemműzavar körülményeit, lefolyását, elhárítását, és megállapítottuk, hogy a turbinánál keletkezett tűz gyors és hatásos lokalizálása, majd elfojtása további katasztrófától mentette meg üzemünket. A turbinaolaj-tartály további égése és az abban levő kb. 6000 kg turbinaolaj szétfolyása és égése a teljes üzemlet megbénította volna. Feltehetően az I. sz. generátor és egyéb berendezések is használhatatlanná válnak.

A tényeket figyelembe véve a tűzoltóság – különösen a hatvani egység – gyors kivonulásáért és eredményes beavatkozásáért üzemünk és a villamosenergia-ipar nevében elismerésünket és köszönetünket fejezzük ki.

Kérjük Parancsnok Elvtársat, hogy tolmácsolja ezt az elhárításban részt vett egységeknek.

Kivánjuk, hogy a tűzoltóság – szakmai ismeretét tovább bővítve – elkerülhetetlen szükség esetén hasonló eredményességgel tudjon igen nagy értékeket megmenteni népgazdaságunk részére.

MÁTRAVIDÉKI HŐERŐMŰ  
VÁLLALAT

Farkas József Szabó Kálmán  
igazgató- osztályvezető  
helyettes

A megyei tűzoltóparancsnok a hatvani egység állományából – a szakszerű és bátor beavatkozásért – 7 főt pénzjutalomban, 2 főt pedig dícséretben részesített.





Ekkor a kárhelytől 25—30 m-re levő fecskendők festése felhólyagosodott, a tetőn át 50—60 m magas lángnyelvek csaptak ki

**TÜZ-  
ES  
KAR-  
ESE-  
TEK**

## Az István-malom égése

### 1896-ban építették

Az 1967 decemberi igen veszedelmes és az 1968 márciusi kisebb tüzet követően ez év február 8-án ismét felcsaptak a lángok a miskolci István-malomban.

A malmi őrlőépület ötemeletes, de beleszámítva a padlásterét is, hétszintes, s még 1896-ban helyezték üzembe. Építési módja hasonló a régi malmokéhoz; fűdémszerkezete fából készült, akárcsak számos berendezése.

A malmot 1948-ban újították fel, azóta lényegében állagmegóvási munkálatokat végeztek itt, illetve korszerűbb berendezésekkel szerelték fel a kapacitás bővítése céljából. Ennek eredményeként a huszonegy évvel ezelőtti napi 6 vagonossal szemben jelenleg már napi 17 vagon volt a termelése.

A főbb méretek: hosszúsága keleti—nyugati irányban 52,5 m; szélessége: 18 m. Az összesen 945 m<sup>2</sup> alapterületből 477 m<sup>2</sup> volt az őrlőüzemé. A malmi részt a tőle jobbra levő koptatótól és balra levő lisztraktártól

tűzbiztos fal és vaslemez ajtók választják el.

Az előzmények közül megemlítendő még, hogy az 1967-es és 68-as tűzeseteket követően a városi és járási tűzoltó-parancsnokság határozatban írta elő — többek között — a gyors tűzjelzés lehetőségét a helyiségekből a portára, valamint egy 100 m<sup>3</sup>-es fedett víztároló medence létesítését. A medence azonban a mostani tűzeset időpontjáig sem készült el; a vállalat kivitelező hiányára hivatkozva kétszer is határidő-módosítást kért, a másodikhoz azonban az I. fokú tűzrendészeti hatóság nem járult hozzá.

A tűzjelzés körülményeire még részletesebben visszatérünk.

A tanúvallomások alapján a tűzkeletkezés előzményeit a következőképpen rekonstruálhatjuk:

Az üzemvezető délután 2 órakor értekezletet tartott. Az őrlőmalomban dolgozók közül Szkárosi János műszakvezető vett részt a megbeszélésen, s Gulyás György helyettesítette. Ebből adódott, hogy két

emeletszint (az első meg a második) kb. egy órán át voltaképpen felügyelet nélkül maradt.

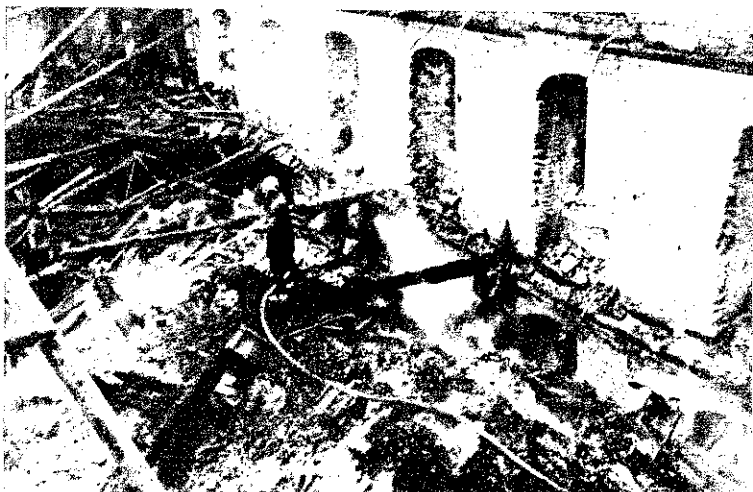
### „Tűz van!”

14.20—14.30 között Gulyás György az V. emeleten mintát vett a lisztből, és észrevette, hogy az egy ányalattal sötétebb a megengedhetőnél. Ezért Babinczki Ferenc nevű munkatársával az ún. hengerpadon végighaladva ellenőrizték a rendszert. Felfelé ment a III—IV. szint között hallották meg, hogy Oláh Ferenc főkoptatós azt kiáltozza: „Tűz van!”

Mint a tanúmeghallgatások során kiderült Oláh az 5. emeleten a felvonóból kilépve észlelte, hogy füst tör fel az ún. filterstrékrényből. Vele csaknem egyidejűleg többen is észlelték az itt filtereknek nevezett porzsákok füstölését.

A porzsákok vaslemezről készült és 500 mm átmérőjű szelcsővel voltak összekötésben az első emeleten levő hengerszékek

Ez a két felvétel már az utómunkálatok idején készült



egy részével. A hengereknél az első töretből keletkezett port az ún. szélcsiga szállította a szélcsőbe. Az elszívás ventilátorral történt, mégpedig 30 kg/perc teljesítménnyel és átlagosan 8,25 m/mp sebességgel. A szélcsiga az I. emelet padozatát tartó gerendákon, a földszint légtérben volt elhelyezve.

## Tűzjelzés 15.22-kor

A malom dolgozói közül *Zbirinyi László* a földszinten áthaladva már vörös izzásban látta a szélcsatornát és a födém 10–12 m<sup>2</sup>-es égését tapasztalta.

A többiek közül *Szkárosi Mária* daraőr azt vallotta, hogy 5t kb. 15 óra előtt 10 perccel *Babinczki Ferenc* értesítette a tűzről, és szólt neki, hogy szaladjon az értekezlet színhelyére riasztani az ott-tartózkodókat.

Habár ebben a helyzetben a malom dolgozói közül érthető okokból senki sem nézegette az óráját, a tanúvallomások alapján erősen valószínűsíthető, hogy egyrészt legalább negyedóra telt el a füstölés észlelése és a között, hogy a liszt egy árnyalattal sötétebb volt a megengedhetőnél, s jó néhány perc addig is elfelt, mire a füstölés észlelését követően a hengereket kikapcsolták, majd az áramtalanítást is elvégezték.

A tűzjelzés körülményei ugyancsak igen tanulságosak. Ez, itteni gyakorlat szerint, úgy volt lehetséges, hogy az emeletszinteken, az almolnári irodában és a gépházban nyomógombos' vészcsengők voltak. A jelzőnek először egy hosszút kellett csengetnie, majd annyi rövidet, amelyek szinten rendellenességet észlelt.

Amikor *Tóth Béla* szitaőr az említett módon elvégezte a riasztást, a portásnő először a kapucsenő hangjának vélte a jelzést, majd miután meggyőződött róla, hogy nem az szól, a rendelkezésre álló városi vonalon kísérte meg a tűzoltóság hívását, elmondása szerint kétszer-háromszor is hiába próbálkozott, mert a telefon foglaltat jelzett. A jelzés végül is 15.22-kor történt meg.

*Tóth Béla* egyébként olyan erős füstbe került, hogy a második emeletről csak dolgozó társai segítségével menekülhetett ki. Egy villanyoszlopot tettek az ablak alá, és azon csúszott le.

Az erős füst észlelését követően a dolgozók megkísérelték az oltást. Előbb fali



A harcoszakaszok a vasajtókon és más technológiai nyílásokon át működtek

tűzcsapról sugarat akartak szerelni, de nem volt nyomás a hálózatban. A kézioltók működtetése, illetve a hordókból vedderrel merített víz is hatástalannak bizonyult.

## Az oltás

A 4-es riasztásra elsőként három miskolci, röviddel azután pedig két diósgyőri fecskendő érkezett ki a helyszínre.

Ekkor már az összes többi szintről is sűrű füst gomolygott. A miskolci őrségarancsnok előbb külső szemrevételezéssel derített fel, majd bement az épületbe, de csak a III. szintig hatolhatott fel. Elmondása szerint égő tűzfelületet akkor még nem látott, csak minden emeletszinten nagy füstöt.

Az első sugarakat a földszinten vetették be, majd röviddel az első egységek bevetése után kiérkezett a kárhelyre a megyei parancsnok, és átvette a tűzoltás vezetését, s folyamatosan újabb sugarakat szereltetett. A kihúzó és dugólétrákról meg a vészfeljárókról szerelt, összesen 22 sugár képtelen volt megbirkózni az igen hevesen terjedő tűzzel. A városban hetek óta tartó vízhiány is súlyosbította az egységek működését; a miskolci létraszert Leninvárosból kellett riasztani, mert ott bemutatón volt éppen.

A létrasugár a tető síkjában oltott.

A tűz mintegy 100 perc alatt kiterjedt az egész malomrészre, s annak tetőzetére.

Eppen ezért a tűzoltás vezetőjének el kellett rendelnie a visszaszereleést, mert minden pillanatban várható volt a födém szerkezet, s ezzel a gépi berendezések lezuhanása, s a főfalak állapota is igen aggasztó volt. Az épület déli oldalán kis felületen be is következett az oromfalak ledőlése. 18 óra körül a tűzoltás vezetője átcsoportosította az erőket, hogy megvédjék az üleptőt, valamint a benne tárolt 200 vagon lisztet és jó néhány vagon szemés terményt. A termény kimentésének meggyorsítására honvédeket rendeltek ki.

Az akcióban összesen 16 sugár működött, méghozzá minden szinten. A három harcoszakasz a vasajtókon és más technológiai nyílásokon át működött.

18.50-kor körülhatárolták a tüzet, a lánggal égést 20.30-kor szüntették meg.

## Néhány tanulság

A tüzesetről készült tanulmány a keletkezési okokról nem tartalmaz olyan új megállapításokat, amely eltérne a korábbi sajtóközleményből már ismert tényektől.

Végleges kárértékként azonban 7 millió 450 ezer forintot állapítottak meg, tehát jóval kevesebbet, mint amennyit az első napokban. Hogy miből adódott ez az értékkülönbség, nem a mi feladatunk kideríteni. Ha viszont az újjáépítés költségeit, valamint a termelés kiesést is számítjuk, akkor a közvetlen anyagi kárként feltüntetett összeg korántsem azonos a népgazdaságot ért tényleges veszteséggel.

Ilyen körülmények között egyáltalán nem alaptalanul vetődik fel, hogy nem túlságosan kockázatos-e ilyen veszélyes üzemben, ahol amúgy, is igen kevesen dolgoznak, értekezlet miatt csökkenteni a felügyelettel megbízottak számát, s ott, ahol minden percnyi késedelem végzetes lehet, a leírt módon megoldani a tűzjelzést.

Mert hát faszervezetű öreg épületekben jó ideig végeznek még tűzveszélyes munkafolyamatokat, s bár két egyforma tűz nincs, azért mindegyikből sokat okulhatunk.

(8)

Ez a kép is az utómunkálatok egyik mozzanatát örökíti meg

Az István-malom február 9-én



## Ezúttal a bojlereknél

Február 18-án ismét faszerkezetű épületben pusztítottak a lángok. A kárhely ezúttal a Vegyiműveket Építő és Szerelő Vállalat két részből összeépített, faszerkezetű inabogdányi munkásszállása volt. A két ületrész alapterülete 38,48×9,6 m + 48×8 m. A kisebbik ERDÉRT-típusú. Veres Albert a 2-es szobában tartózkodott éppen, amikor 9.30 körül felfigyelt a munkásszálló közepén levő fürdőhelyiség ill hallatszó pattogó hangra. A nyitott ajn benézve azt látta, hogy ég a fa oldalfal eg a födém a bejáratától jobbra levő bojlerknél.

Az oltást nem kísérelte meg, hanem az ületrésztől kb. 100 méterre levő faterlepre aladt, és riasztotta a munkásokat.

A riasztást követően Farkas Sándor kőüves az innen 200 m-re levő irodaépületbe futott, és jelezte a tüzet az ott dolgozó áradó Ferencnének.

### iasztás 10.10-kor...

Váradiné a községi tanácsot értesítette, 10.10-ig riasztották a helyi önkéntes tűzoltókat. Ezt követően jelezni akarta a káreset a szentendrei kirendeltségnek, de kb. 10 percig várnia kellett a vonalra. Először gyanis egy előbb kért vonalat kapcsoltak, csak ennek megszakítása után kapcsolik a kirendeltséget. Itt Matány János tű. őrnagy 9.55-kor vette a jelzést.

Matány elvtársnak sem volt több szerencséje a telefontal. Csak 10.03-kor kapta meg a megyei tűzoltó-parancsnokság ügyeletét, de alig kezdett beszélni, szétkapcsolódott a vonal.

Ezért átment a rendőrkapitányság hírközpontjába, és megkérte a telefonosnót, hogy hívja azonnal a megyei tűzoltóságot. A telefonosnó nyomban intézkedett, de csak 10.08-kor kapta meg a vonalat.

A megyei tűzoltó-parancsnokság ügyelése így csak 10.10-kor riaszhatta URH-n a váci meg az esztergomi egységek 2-2 fecskendőjét.

### Csak a berendezés egy részét

A tűzoltóegységek megérkezéséig a faterlepen dolgozók közül előbb Czeller János próbált beavatkozni az irodában levő porralóttóval, de az nem működött. Ezt követően vederbe, illetve lavórba töltött vízzel akarta megfékezni a lángokat, de ez sem járt eredménnyel.

Mire 9.50-kor a helyi önkéntesek kikerkeztek, már a tetőszerkezet is égett. Ők kerti csapról avatkoztak be — a legközelebbi vízszerzési lehetőség ugyanis 600 m-re volt —, azonban a gyors tűzterjedés miatt ez a próbálkozás sem hozhatott több sikert.

A berendezések egy részét azonban sikerült kimentenie a tűz önkéntesnek, valamint a segítségükre sietett húsz dolgozónak.

A két váci fecskendő 10.40-kor, az esztergomiak két fecskendője pedig 10.43-kor érkezett ki a kárhelyre. Ekkor az épület már teljesen leégett, így csak a takarítási munkálatokba kapcsolódhattak be.

### Eltértek a tervektől

A tűzvizsgálat során a következők derültek ki:

A tanúk egybehangzó vallomása szerint a tűz a fürdőhelyiségben levő bojlerkapcsolónál keletkezett. Itt viszont csak zárlat vagy erősen megnövekedett átmeneti ellenállás okozhatott tüzet.

Ezt a feltevést alátámasztotta, hogy az egyik bojler kapcsolója erősen kormos volt, s már korábban is okozott égést. Ugyanakkor az ehhez a kapcsolóhoz tartozó vezeték elolvadt, míg a másik vezeték nem. Ráadásul a tervezett 15 amperes biztosítékok helyett 25 ampereseket szereltek be.

Az elektromosságra mint tűzkezelési okra vonatkozó megállapítást a vizsgálatba bevont igazságügyi szakértő is alátámasztotta.

A kimentett anyagok és berendezések, valamint a megmaradt épületrészek: alap, kémények stb. értékét leszámítva kb. 800 ezer forintos kár érte az említett vállalatot.

Megemlítendő még, hogy a létesítmény felügyeleti szerve a vizsgálat alkalmával nem tudta felmutatni a szóbeli tájékoztatása szerint kiadott tűzrendészeti utasítást, és tűzrendészeti ellenőrzést sem tartott itt. Emellett a műszaki átadás sem történt meg.

Az eredeti terveket felülvizsgálva az is kiderült, hogy azoktól eltérően nem vakolták be a kéményeket, viszont éghető épületszerkezeteket építettek hozzájuk. (Gy. J.)

Február 5-én rövidzárlatból tűz keletkezett a KÖZERT Vállalat Krisztina körüli raktárában. A kivonult egységek I E sugárral fékeztek meg a nagy mennyiségű göngyölegét veszélyeztető lángokat





## 3-as tűz a Kender- és Jutagvárban

Március 7-én 15.38-kor s ezt követően többen is jelezték a budapesti parancsnokság hírközpontjának, hogy „A Kender- és Jutagvár udvarán (XIII., Váci út 189.) nagy tűz van.”

A jelzések alapján kiemelt riasztást hajtottunk végre. Vonulás közben nagy távolságból láthattuk a gyár fölött gomolygó hatalmas füstfelhőt.

Elsőként a XIII. örséparancsnoka érkezett a helyszínre, s még útközben elrendelte a tűzoltás előkészítésének 3. fokozatát.

A gyárudvaron a kb. 1000 négyzetméter alapterületen és 4–5 m magasan szabadon tárolt műanyagbála-rakás egyik vége égett, s a tűz rohamos terjedése az egész bálamennyiséget veszélyeztette.

A kiérkezett egységeknek már mintegy 300 m<sup>2</sup>-es égő területtel kellett megküzdeniük. 6 E és 1 habsugárral avatkoztak be, és a nagy füstben meg az erős sugárzó hőben keményen helytálltak. „Tartották a tüzet”, míg a 3-as riasztásra kivonult többi egységek segítségül nem érkeztek.

A háttérparancsnokra különösen nehéz feladat hárult, mivel a hosszabb ideje tartó vízhiány a tűzcsapok hozamát is igencsak lecsökkentette. Ezért eléggé nagy távolságból különféle vízforrásokról: lajtából, ipari vízvezetékről és vízszállító gépjárműről

kellett megoldani a 6 db osztó, valamint Rohamfecskenő táplálását.

Az egységek kiérkezését követően ké harciszakaszt létesítettem, és 14 E, valamint 1 db habsugárral támadtuk a tüzet.

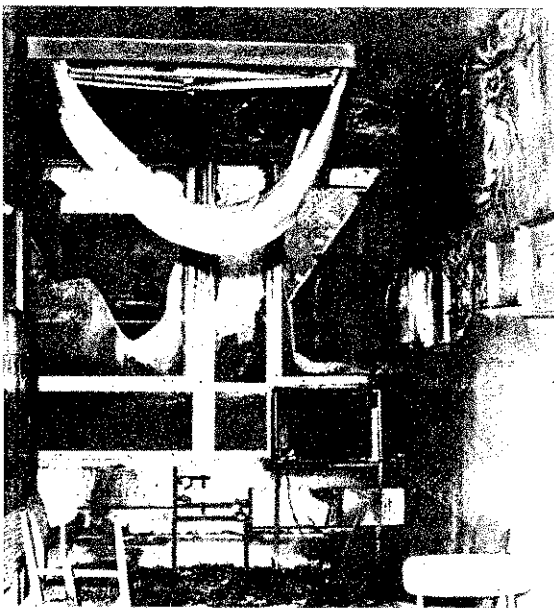
Igen nehéz és veszélyes feladat volt a támadó sugárvezetőket az erős hő miatt vízzel kellett hűteni, de a sisakokon lev arcvédők is jó védelmet nyújtottak. Kőcs és ún. hosszú ködsugárral működöttünk, mivel a kötött sugár nem bizonyult eléggé hatásosnak.

A támadó sugárvezetők meg a parancsnokok bátor és szakzszerű beavatkozásának eredményeként 16.28-ra, tehát a jelezéstől számított 52 perc alatt eloltottuk a tüzet, áttérhettünk az utómunkálatokra.

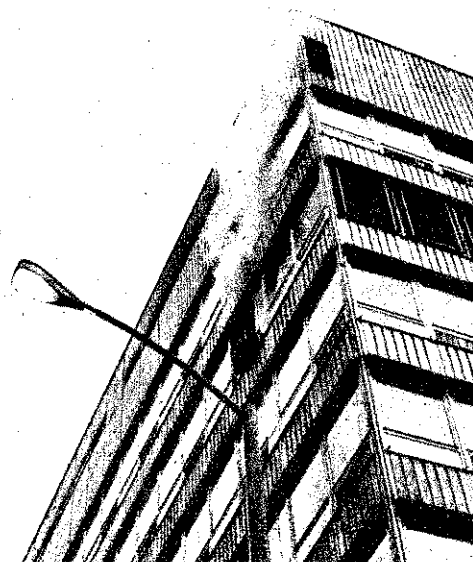
Ilyen módon a tárolt árumennyiség mintegy 90%-át sikerült is megmenteni, amiért a vállalat vezetői már a helyszínen elismerésüket fejezték ki.

A tüzeset keletkezési oka: mozdonyból szikrák pattantak ki a tároló közelében húzódó vasútvonalon. A kár 30 ezer forint.

Totzl Károly  
tű. alez.



Néhány héttel ezelőtt egy hegesztő ügyzetlansága veszedelmessé tette az okozott a HUNGAROTEX Korand Lajos utcai épületében. A klímaberendezés hegesztése közben az ötödik emeleti földemen át szikrák hullottak az egyik tárgyalóterembe. A még súlyosabb kárt csak egységünk gyors beavatkozása hátráltatta el.





**G**yőrő kis község Győr-Sopron megye délnyugati szélén: lélekszáma a 600-öt sem éri el. Szorgalmas emberek lakják. Jól működő termelőszövetkezetük van és kiváló úszótestületük.

A Major József parancsnok vezette szervezet 20 esztendője évékenykedik eredményesen. Cét évtizeden át harmadiknál rosszabb helyezést nem értek el a járási versenyeken, de győzelmeik is számottevők. A negyvi és országgrészi versenyeredményeik ugyancsak füstöltek, és annak idején az országos gyorsasági versenyben harmadikok lettek.

Húsz év alatt egyetlen tüzeset sem volt a községben, ami azt bizonyítja, hogy jó a területfelelősi munka, a versenyeredmények pedig a komoly gyakorlati felkészültséget. Soha nem sajnálják az időt és fáradságot.

Legutóbbi közgyűlésükön megépítve láttam a sok fiatalot a résztvevők között, többen voltak, mint a testület létszáma. Fint kiderült, ők a pártoló tagok. Elmondták azt is, hogy a megjelentek közül 20 férfi és 10 leány önkéntes, a többiek helybéli KISZ tagjai, és megelégedésükkel is kifejezték a tisztelet iránti tiszteletüket, megelégedésüket.

Az önkéntesek átlagéletkoruk a beleszámítva a negyvenes parancsnokot és helyettesét is alig haladja meg a 20 évet. Azt mondhatnánk, ilyen fiatal irdával könnyű eredményeket elmutatni. Pedig nem egészen így van. Velük sokkal többet kell foglalkozni, mint az idősebbekkel, hiszen ők lázadóbbak, könnyen hevülők, és olykor értelmesebbek is. Néha még a lablózni is kellett a parancsnoknak egy-egy gyakorlatot őt...

A tanács előtt is becsületük, velük van. A tavalyi polgári iskolai oktatáson pl. a testület minden tagja részt vett, és a tanács végén rendezett „Ki mit tud”-on nagyszerűen szerepeltek.

Elismerő a véleménye a testületről a község párttitkárának, Csóka Erzsébetnek is, de óvatosságot tanácsolt neki, hogy ne felejtse el őket felszólalásában az eddig jók voltunk, ezután is jók leszünk” szemlélettől. Az eredményekért minden esetben meg kell dolgozni; enélkül nincs siker.

Persze a tagság is elmondta véleményét, mindenekelőtt az elmúlt négy esztendőről. Bírálják is, egészen fel a volt közgyűlési felügyeleti osztályig.

Csóka Erzsébet, az országgrészi versenyen részt vett női rajongója könnyed hangnemben, de még a komoly tartalommal indította meg az országgrészi helyre. Közel 200 km-es autóbusszútra, majd néhány órási állással a lábukban kellett szenvedniük anélkül, hogy közben csak „félre” is mentek volna. Azok viszont, akik már előző nap a helyszínen vol-



Major József parancsnok beszámolója során a közgyűlésen.

## Kis községünk nem szerű múlt

...tak, frissen, kipihenten álltak ki, és természetes, hogy eredményesebbek is voltak náluk. Más szóval: mit sem ér a segítség a felkészülésben, és hiába a szorgos, aprólékos, majd pedig a gyorsaságot fokozó gyakorlás otthon, ha a verseny színpadán nem megfelelők a körülmények. Megszívlelendő

...észrevételek, le kell vonnunk a tanulságát.

Vendég voltam a közgyűlésen, tehát úgy illenék, hogy értékeljem, összefoglaljam a tapasztalatokat, észrevételeket. Komoly gondban voltam, mit is tudnék hozzátenni a közgyűlésen elhangzottakhoz.

Úgy érzem azonban, hogy

nem tudnék különösebbet hozzátenni a leírtakhoz. Még tán csak annyit: kívánom, sok ilyen szorgalmas, lelkes testület legyen az országban.

Takács János  
tű. őrgy.,  
Győr



Csóka Erzsébet

Zsirai József KISZ-titkár, a korponok adásának jelenlegi módját bírálta



Néhányan a résztvevők közül szavazás közben





# VÁLLALATOK, KÖZÜLETEK, FIGYELEM!



**TÜZ-, ÉS ROBBANÁSVESZÉLYES MUNKÁLATOK VÉDELMÉRE, TŰZOLTÁSRA, ROBBANÁSVESZÉLY ELHÁRÍTÁSÁRA HASZNÁLJUNK KONNYŰHABOT!**

A „Belszol” szintetikus habképző anyagból a BH-200-as típusú habgenerátorral vagy a 20/200-as léghabsugár-szerelvényvel előállított könnyűhab kiválóan használható A, B, C tűzveszélyességű anyagok tűzének oltására, továbbá sűjtőlég- és egyéb robbanásveszélyek csökkentésére.

Gyártja az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyára

Kérje a részletes gyártmányismertetőnket és a Vállalat szakmai tanácsát!

## „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyár

Budapest XIII., Babér u. 9–11.

Telefon: 208-843, 208-846.

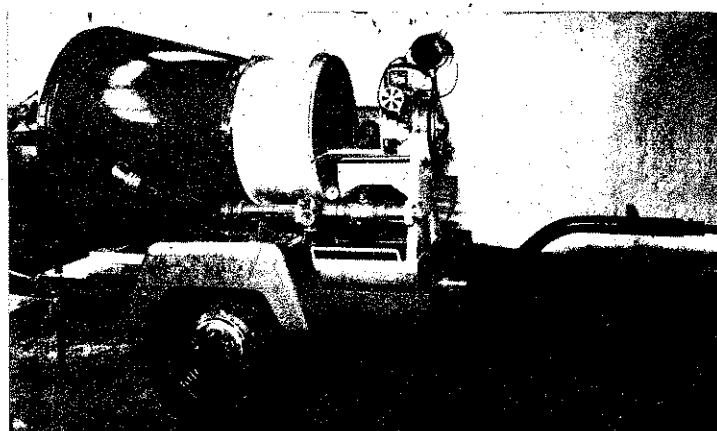
Kísérje figyelemmel az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyára szakmai hirdetéseit:

**HASZNOSAK! TANULSÁGOSAK! ÉRDEKESEK!**



A léghabot eredményesen használják a hányatűzek megelőzésére és oltására

A BH—200-as típusú habgenerátor



A habbal oltás fejlődésének története az 1890-es évek elején Laurent orosz mérnök „Laurentin” és „Laurentum” elnevezéssel szabadalmazott vegyi habképző anyagának bemutatásával kezdődött.

Az 1930-as évek elején a német Total cég „Tutogen” néven a papírgyártás melléktermékeként keletkező szulfid-szennylég-anyagból, később zsíralkohol-szulfonátokból gyártott habképző anyaggal jelent meg a piacokon. A 40-es évek második felében jelenik meg a FOAM cég fehérje alapú léghabképző anyaggal, az ún. nehéz léghabok habképző anyagával.

A 60-as évek elején jelent meg, egyidőben a Szovjetunióban és több nyugati országban, az ún. nagy habkiadósságú léghabképző anyag és szerelvényei. A nagy habkiadósságú habok bevezetésével a haboltás új távlatai nyíltak meg.

A nagy kiadósságú habok bevezetésével lehetővé vált az ún. el-

árasztásos habbal oltás, melynek alkalmazásával több ezer légkö-

Az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyár „Belszol” jelű szintetikus habképző anyaga, a BH—200-as jelű habgenerátora, valamint a 20/200-as jelű kéziszerelvények kiválóan alkalmasak nagy habkiadósságú oltóhabok előállítására; üzemrészek, raktárak, összekötőfolyók, köolajipari tárolótartályok elárasztására, illetve az említett helyeken keletkezett tüzek eloltására.

A vonatkozó tűzrendészeti szabványok megtartásával a könnyűhab kiválóan használható a tűz- és robbanásveszélyes gőzök kiszűrésére, bányatűzek oltására és egyéb hasonló célú felhasználásra.

# TŰZPRÓ

„Figyelem, figyelem! Áruházunkban tűzriadó-gyakorlatot tartunk! Kérjük kedves vevőinket, fejezzék be vásárlásaikat, és mielőbb hagyják el az áruházat! — Köszönjük.”

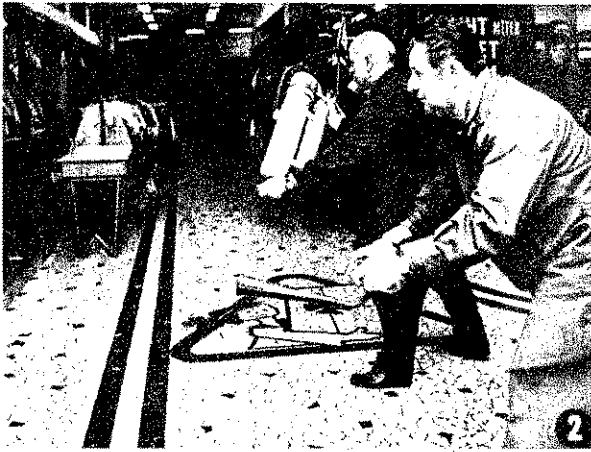
Március 7-én 20.45-kor a CENTRUM Lottó Áruházban hangzott el e felhívás, ahol — feltételezés szerint — tűz ütött ki az I. emeleti női és leánykonfekcióosztályon.

Az áruház dolgozói és a vásárlóközön-

ség fegyelmesen vették tudomásul a bejelentést; szinte pillanatok alatt kiürült az áruház. A konfekcióosztály dolgozói, a létesítményi tűzoltók és a különböző szakcsoportok tagjai pedig gyorsan és szakszerűen hajtották végre a „Taktikai terv”-ben meghatározott feladataikat.

Képriportunkban a jól sikerült gyakorlat egyes mozzanatait mutatjuk be olvasóinknak.

(K. G.—K. M.)



1 Ez a felvétel közvetlenül a tűzriadó előtti percekben készült

2 Pár pillanat múlva a méterosztály és a női konfekció dolgozói kézioltókkal kísérik meg a „keletkezett” tűz eloltását

3 Az egészségügyi szakcsoport tagjai az „ájtult” személyt elsősegélyben részesítés után a portárra szállítják



4 Az árumentő szakcsoport szinte másodpercek alatt ürítette ki a „tűz” közelében levő rekeszeket

5 A létesítmény tűzoltóparancsnoka tájékoztatja az állami egység parancsnokát eddigi intézkedéseiről

6 Ezalatt az államiak tetterre készen várják, szükséges-e az ő sугaruk bevetése

7 A gyakorlat végét a próbababák ismét eredeti helyükre kerülnek



# TÜZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
szakfolyóirata

XXIV. évf. 5. sz.

1972 május

29019-6408



ttal gyűjtöttak is

(Képriport a 24. oldalon)

# Emléküket megőrizzük



**VÁGÁNY ISTVÁN** tű. hdgy. elvtárs, a Szolnok megyei tűzoltó-parancsnokság anyagi előadója 47 éves korában tragikus baleset következtében életét vesztette.



**KATONA SÁNDOR** tű. szkv. elvtárs, a kalocsai városi tűzoltó-parancsnokság beosztottja 29 éves korában, szolgálatának teljesítése közben, tragikus körülmények között elhunyt.



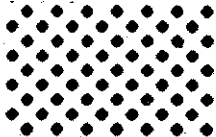
**PETRÁK JÓZSEF** önk. tű. alhdgy. elvtárs, a nagykovácsi városi testület parancsnokhelyettese, a Petőfi Tsz dolgozója 47 éves korában, munkavégzés közben baleset áldozata lett.

# HÍREK ESEMÉNYEK HÍREK

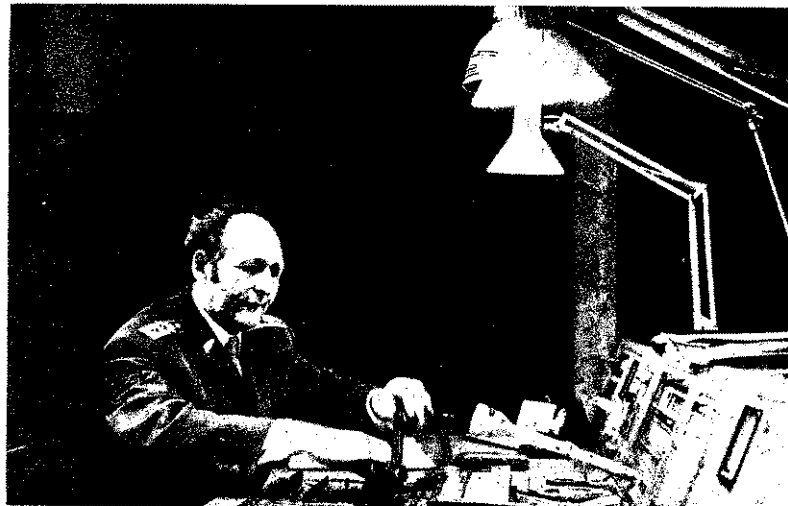


**ANKÉT ÉS KIÁLLÍTÁS.** A Fővárosi Kézműipari Vállalat április 10-én tűzrendészeti ankétot tartott a vállalat Majakovszkij utcai művelődési otthonában. A

rendezvényen részt vett párt- és szakszervezeti vezetőket, üzemági igazgatókat, főmérnököket és tűzrendészeti előadókat Komor László, a vállalat főmérnöke üdvözölte, majd Lantos Endre, az operatív ügyviteli főosztály vezetője (képünkön) számolt be az 1971. évi megelőző tűzrendészeti tevékenységről. A hozzászólók számos észrevétellel és hasznos javaslatokkal egészítették ki a referátumot. Az ankét végzetével a résztvevők megtekintették a vállalat fennállása óta első ízben rendezett kiállítását, amely négy napon át hasznos népszerűsítése volt a tűz-megelőzésnek.



**NYUGDIJAZÁS.** Több mint két évtizedes szolgálat után nyugállományba helyezték Fejlesztés József tű. alezredest elvtársat, a BM TOP központi ügyelet vezetőjét. Munkatársai március 31-én bensőséges hangulatú összejövetelen búcsúztatták, s kívánták neki a továbbiakban kellemes időtöltést, erőt és egészséget. A felvétel az utolsó szolgálati napján készült.



# HÍREK ESEMÉNYEK HÍREK

# „Többet kaptunk, mint amennyit vártunk”

hetséges a felmelegített tárgyak felületének távolból történő mérése.

A budapesti tűzoltó-parancsnokságon a fővárosi riasztási rendszerről kaptunk beható tájékoztatást, beleértve a repülőter káresetek alkalmával eszközölt ún. lépcsőzetes riasztás módját is, ezenkívül érdekfűzővel ismerkedtünk különleges szereikkel és felszereléseikkel.

— A Szovjetunióban jelenleg milyen főbb területekre összpontosul a tűzvédelmi kutatómunka?

**Kurbatszkij alezredes:** — A számos témaközül a porral oltással kapcsolatos feladatokat emelném ki. Jelenleg folyamatban van egy olyan új oltópor ipari gyártásának megszervezése, amely ammóniumsóbázisú. Mind a port, mind pedig a kapcsolatos oltóberendezéseket az ukrainai örkéntes tűzoltóság üzemében gyártják. E év végén vagy a jövő év elején pedig egy másik ipari kombinátban is megkezdődik az ammóniumsóbázisú oltópor gyártása.

**Olimpijev százados:** — Engedjék meg, hogy kiegészítésként hozzátégyem a Kurbatszkij alezredes elvtárs által elmondottakhoz, hogy a magam részéről is igen gyümölcsözőnek tartom a látogatásunk lehetővé vált hasznos tapasztalatcsereét. Először jártunk Magyarországon, és elvagyunk ragadtatva az önközép hazájától. Igen jólesett az a baráti figyelem, és a szívéllyesség, amellyel magyar tűzoltókollégáink itt-tartózkodásunk során bennünket elhálmoztak, s amiért ezúton is köszönetet mondunk.



O. M. Kurbatszkij



V. G. Olimpijev

Lapunk múlt havi számában röviden már hírt adtunk róla, hogy március 20—25 között hazánkba látogatott Oleg Mihajlovics Kurbatszkij tűzoltó mérnökalezredes, a Szovjetunió Belügyminisztériuma Össz-szövetségi Tűzvédelmi Tudományos Kutató Intézete tűzoltástechnikai osztályának vezetője és Valerij Georgijevics Olimpijev tűzoltó százados, az intézet részlegvezetője.

Kedves vendégeink nem sokkal elutazásuk előtt a következő beszélgetést folytatták munkatársunkkal:

— Mi volt a célja látogatásuknak, és ennek során milyen benyomásokat szereztek?

**O. M. Kurbatszkij alezredes:** — Amennyire e néhány nap alatt lehetséges volt, meg kívántunk ismerkedni a magyar tűzoltóság életével és tűzvédelmi tevékenységével. Utunk során azonban főleg azt tanulmányoztuk, hogy milyen tapasztalatokat szereztek önök a porral oltásban, illetve az oltóporok vizsgálatában, de habvizsgálati módszereiket is módunkban volt tanulmányozni. Az említettekhez kapcsolódóan betekintést kaphattunk abba is, hogyan szervezik meg önöknél a repülőterek, valamint a tűzveszélyes folyadékokat tároló tartályok tűzvédelmét.

Többet kaptunk, mint amennyit vártunk — ebben foglalhatnám össze látogatásunk eredményét.

Az „ELZETT” FLIM Tűzoltókészülék Gyárában tett látogatásunk során is igen hasznos tapasztalatokat szerezhattunk, hiszen mint hallottuk, önöknél már nyolc-éves múltra tekinthet vissza a porral oltó berendezések szériászerű gyártása.

Nagyon érdekes eszmecsere folytathattunk a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság laboratóriumában is a magyarországi porvizsgálati módszerekről, és megragadta a figyelmünket, hogy az ismert külföldi eljárások mellett hazailag kidolgozott sokoldalú módszerekkel és túlnyomórészt házilag előállított készülékekkel vizsgálják a porok gördülékenységét, mozgékonyágát, folyékonyágát, tömörödési hajlamát és oltóképességét. Ugyancsak hasznos összehasonlítást tehetünk a szovjet és magyar habvizsgálati metodikája között, és — többek között — megismerkedhettünk az új infrahőmérő-pisztolyukkal is, amellyel le-

**20 ÉVES TALÁLKOZÓ.** 1952-ben végzett tisztiek találkoztak április 14-én a BM Tűzoltótiszt-képző Iskola egyik tantermében. Meleg szeretettel üdvözölték Aik Sándor ny. tű. alezredest, az egykori iskolaparancsnokot, Hegedűs Mihály tű. alez. megemlékezését követően a volt tanítványok jelentésben számoltak be az elmúlt két évtized folyamán velük történt eseményekről.

A baráti találkozó a Láng Gépgyár művelődési otthonában rendezett közös vacsorával folytatódott. Az eseményen az országos parancsnok is megjelent, és pohárköszöntőt mondott.





# ZÁSZLÓSOK

Ismeretes, hogy a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1971. évi 10. számú törvényerejű rendelete 1971. június elsejei hatállyal a tűzoltóságnál is rendszerezte a „zászlósok” rendfokozati állománycsoportot, mégpedig kettős rendeltetéssel. Egyrészt: mint legalacsonyabb tiszti rendfokozat, a tiszti rendfokozati állománycsoportba kerülők kezdő rendfokozata lehet, másrészt: a tiszthelyettesek felső rendfokozati állománycsoportjának számít.

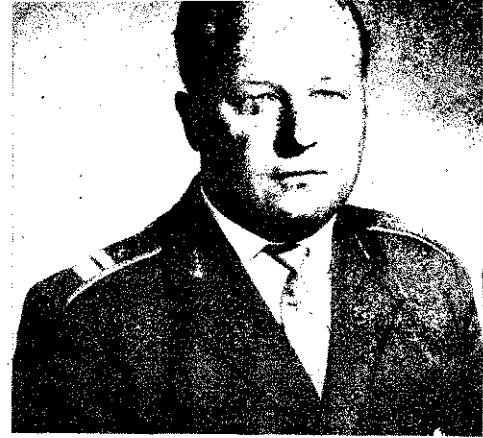
## BANKÓ GÁBOR

— A XIV—XVI. kerületi tűzoltó-parancsnokságon teljesíték szolgálatot rajparancsnoki beosztásban. Tűzoltói pályámat a Fővárosi Autóbuszüzemnél kezdtem. Tíz esztendői szolgálat után, 1959-ben kerültem az államiakhoz törzsőrmesteri rendfokozattal.

Kezdetben instruktorként dolgoztam két jelentős zuglói üzemben. Ez idő alatt végeztem el az általános iskola hetedik és nyolcadik osztályát, a középfokú tiszthelyettesi iskolát, majd önszorgalomból 1965-ben érettségiztem. 1966 óta vagyok rajparancsnok, és több esetben láttam el —

A rendelet hatálybalépése óta számos zászlósi, sőt törzszászlósi előléptetés, illetve kinevezés történt.

A közelmúltban felkerestünk a budapesti tűzoltó-parancsnokság állományába tartozó két előléptetett elvtársat, s arra kértük őket, mutakozzanak be olvasóinknak, és mondják el véleményüket az új rendelkezésről.



megbízás alapján — az őrségparancsnoki teendőket is.

Számos káresetnél működtem közre. Ezek közül főleg tavaly a Filmgyártó Vállalat, az Egyesült Gyógyszer- és Tápszer-gyár, valamint a Villamosszigetelő Vállalat tüzeseteinél adódtak nehéz helyzetek.

Öszintén szólva, az új rendfokozati állománycsoport rendszerezése meglepetés-szerűen érintett. Véletlenül sem gondoltam arra, hogy 46 éves korban főtörzsőrmesteri rendfokozattal, nyugállományba helyezésemig, még elő is léphetek. Előljáróim ugyan korábban javasolták a tiszti iskola

levelező tagozatának elvégzésére, meg is kezdtem, de fél év elteltével, egészségügyi okok miatt, kénytelen voltam abbahagyni a tanulást.

Zászlóssá történt előléptetésemkor még abban a megtiszteltetésben is részesültem — miután a szükséges követelmények mindegyikének megfeleltem —, hogy Budapesten az első négy előléptetett között lehettem.

Úgy érzem, az intézkedés erkölcsösítése a lényegesebb, amellyel, hogy egyben anyagi előnyt is jelent számomra. Az új rendfokozat nemcsak nagyobb tekintélyt biztosít, hanem a feladatok még tökéletesebb elvégzésére is ösztönöz.



## SAMU LÁSZLÓ

— Az V—VI—VII. kerületi parancsnokság 1. számú őrsén vagyok parancsnok-helyettes és 21 esztendeje tűzoltó.

Az újonciskola elvégzését követően egy ideig Csepelen vonulós szolgálatot láttam el, majd 1952-ben áthelyeztek járőrnek a Magyar Állami Operaházba. Jelenlegi beosztásomat 1963 óta látom el. Közben több alkalommal voltam az őrs megbízott, egy esetben pedig kinevezett parancsnoka.

36 éves koromban, 1964-ben érettségiztem, egy évvel később pedig a kétéves levelező tiszthelyettesi iskolát végeztem.

Véleményem szerint az új rendfokozati állománycsoport rendszerezése korszerű, ésszerű intézkedés volt. Polyamatos lehetőség ad a soros előléptetésre egészen a nyugállományba helyezésig azok számára, akik fiatalon, a tényleges katonai szolgálatuk letöltése után választják életcéljuknak a tűzoltói hivatást, példás magatartást tanúsítanak, általános műveltségük

megfelelő, és időközben a szükséges szakmai iskolákat, tanfolyamokat is elvégzik.

Igaz ugyan, hogy e rendfokozati állománycsoportba helyezésnek egyik feltétele a zászlósi vagy tiszti beosztás ellátása is, de én éppen ebben látom a rendelet ösztönző hatását. A parancsnokok ugyanis elsősorban a becsületesebb, szorgalmas és szakmailag kiválóan képzett elvtársakat javasolják az ilyen beosztások ellátására.

Törzsőrmester voltam, amikor őrsparancsnok-helyettesnek kineveztek. Beosztásomból adódóan idősebb főtörzsőrmesterek felett is rendelkeztem. Az új rendfokozat rendszerezése ezt a kívülről számunkra visszásnak tűnő helyzetet is megszünteti, habár nekem ebből sohasem volt kellemetlenségem. Munkatársaim sem irigykedéssel, hanem inkább örömmel fogadták a rendelkezést, amely a zászlósi rendfokozat várományosait is még odaadóbb munkára serkenti. — kaszás —

## TANÁCSKOZÁS

A Láng Gépgyár művelődési otthonában tartották meg a XIII. kerületi gazdasági vezetők ez évi tűzrendészeti tanácskozá-sát. Képünk a szünetben készült



# LEHETNE MILLIÓKKAL KEVESEBB?

A kérdés Komárom megyének azon a részén hangzott el, amelyet az iparosodás szinte mértani haladvány szerint növekvő ütemére célozva a helybeliek mini Ruhr-vidéknek neveznek. A válaszadást a megyei tűzoltó-parancsnokságtól várták, onnan pedig a BM TOP-tól kértek segítséget.

1

Kétmilliárd körüli beruházással készült el nemrégiben a Papíripari Vállalat lábatlani új papírgyára. A gyár vezetőit egyáltalán nem lepte meg, amikor hatóságunk – többek között – közvetlen tűzjelzőtelefon-kapcsolat létesítését is előírta, hiszen azzal itt is tisztában vannak, hogy az oltás sikere döntően a beavatkozás gyorsaságának a függvénye, és kis tűzből is származhat tetemes kár, ha nem sikerül lerövidíteni az általa okozott termelés-kiesés idejét.

Kellemetlen meglepetést okozott viszont, amikor kiderült, hogy a posta több millió forintot, borsos számlát nyújtana be az esztergomi parancsnokságra vezető érpár létesítéséért. Más lapra tartozik viszont, hogy a későbbiek során megtudták: ebből az összegből azért engednének valamit...

2

A segítséget kérő megyei parancsnokság a következőket tudta meg:

Többször is használhatatlanná vált az egyik különösen érzékeny budapesti gyár közvetlen tűzjelző vonala. A hibákat jelentgették, a javítás azonban késett. Eközben olyan káresetek keletkeztek itt, amelyek az állami tűzoltóegységek lehető leggyorsabb riasztását tették volna szükségessé. Ugyanakkor a gyár városi vonalai is olykor hosszasan foglaltat jeleztek. Ezért aztán nem sürgették tovább a szerelőket, hanem URH-készülékkel oldották meg az azonnali tűzjelzés lehetőségét.

3

A lábatlaniak igen megörültek, amikor megtudták, hogy a Budapesti Rádiótechnikai Gyar URH-berendezésének és a felszerelés költségei csupán mintegy 300 ezer forintot tesznek ki, s a megbízhatóságot, egyebek mellett, a következők garantálják:

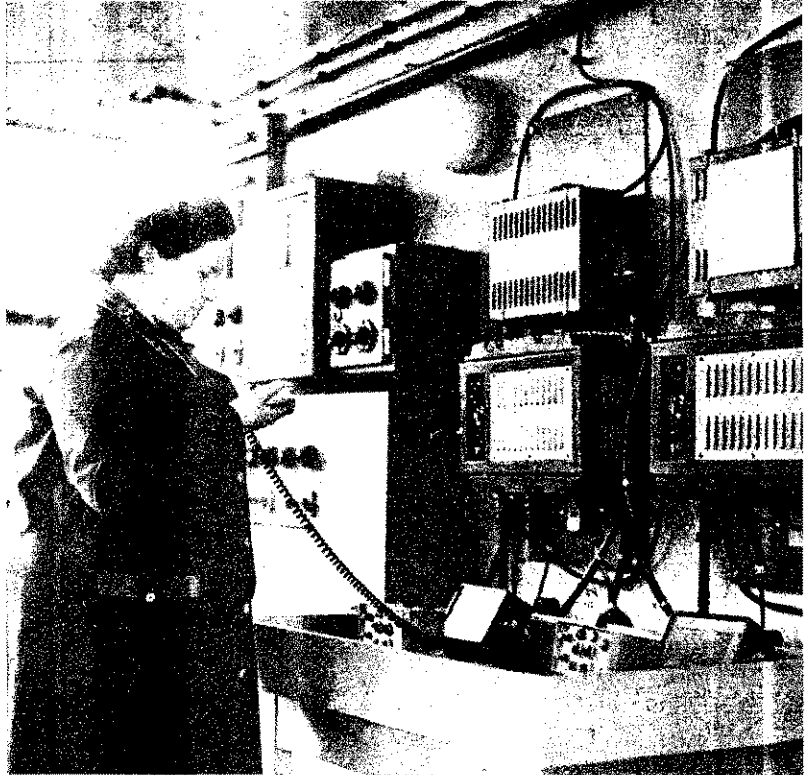
A berendezés hálózatról működik, áramki-maradás esetén pedig akkumulátorról.

Mint hogy minden tartozékából kettő van, az egyiknek a meghibásodása esetén a tartalék-készülékkel lehetséges a tűzjelzés, tehát a teljes működésképtelenség valószínűsége semmivel nem nagyobb, sőt alighanem jóval kisebb, mint a közvetlen tűzjelző telefoné.

4

Március 8-án villámcsapástól trafótűz keletkezett a Cement- és Mészművek lábatlani gyá-

**Próbahívás a Lábatlani Papírgyár portáján. Aki végrehajtja: Gasparovics Tiborné portás**



rában, és nem csekély bonyodalmakkal járt, mire az esztergomi tűzoltóságot értesíthették. A késedelmes jelzés következtében a tűzkár nem lett számottevően magasabb, a kényszerű áramszünet azonban annál érzékenyebben érintette a gyárat.

Mint hallottuk, az esetet követően az igazgató elhatározta, ők is bekapcsolódnak a hálózathoz.

5

A társulás harmadik és negyedik tagja a Nyergesújfalui Viscózagyár (itt is igen veszélyes új technológiákkal kell számolni a közeljövőben), valamint a Kőbányai Gyógyszerárnyaggyár dorogi gyáregysége lesz. Ily módon az egy-egy gyárra eső költségek is csökkennek, mert a partnerek arányosan hozzájárulnak az esztergomi parancsnokságon elhelyezett berendezés árához.

A szóban forgó berendezés a KPM Postafőosztályától kapott frekvencián működik.

6

A kedvező tapasztalatok alapján a megyei parancsnokság két másik rádiólánc létesítését szorgalmazza. Az egyik Tata meg a tatabányai parancsnokság között teremtené a mostaninál sokkal gyorsabb tűzjelzési lehetőséget, de magában Tata városában is, minthogy a rádió hallott tűzjelzésre a közeli üzemek létesítményi tűzoltóságai gyorsan kivonulhatnának a kárhelyre. Olyan elképzelés is felmerült, hogy az URH-tűzjelzővel ellátott létesítmény közelében levő kisebb vállalatok alkalmasint hozzájárulnának a vásárlás és felszerelés költségeihez, és ennek fejében – szükség esetén – ők is igénybe vehetnék ezt a lehetőséget, mégpedig akár telefonon, úgy hogy telefonjelzésüket URH-n továbbítják, vagy ha foglaltak a vonalak – ami Tatán sem ritka – átküldenek valakit tüzet jelezni.

A harmadik körzet Komárom térségének mezőgazdasági területeire terjedne ki. Itt jó néhány gazdaságnak még berendezést sem kellene vásárolnia, mivel más célból már működnek tűzjelzésre is alkalmassá tehető URH-készülékek.

7

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokságán Hamar Viktor t. szds. elvtárs egy prcspektust

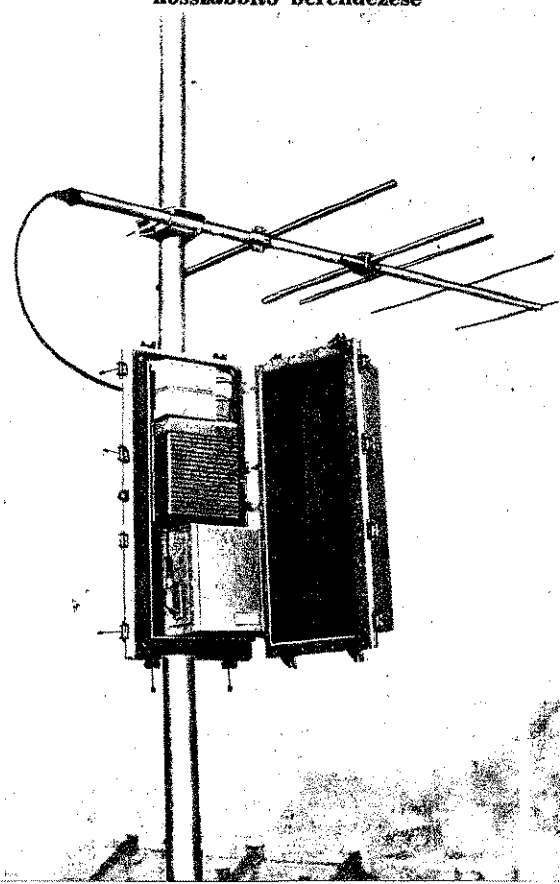
mutat. Címe: Telefonvonal-hosszabbító berendezés, és az olvasható benne, hogy a berendezés 4–5 kilométernél nagyobb távolság esetén gazdaságosan helyettesítheti az előfizetői vonalat. Az elérhető hatótávolság, a tereptől függően, a 15–20 km-t is elérheti.

A képen látható szerkezet segítségével a cikkünkben említett URH-berendezés telefonkészülékről is működtethető.

Írásunkkal, magától értetődően, nem a BRG-nek kívánunk reklámot csinálni, hanem egy igen gazdaságosnak ígérkező megoldásra hívjuk fel a figyelmet. Mert hát cseppet sem mindegy, ha valami néhány millióval többé vagy kevesebbe kerül.

–g–

**Igy fest a BRG telefonvonal-hosszabbító berendezése**



## TŰZVÉDELEM A MEZŐGAZDASÁGBAN

Mezőgazdaság és tűzrendészet — a két fogalom szorosan kapcsolódik egymáshoz és ma már korántsem kizárólag esetlegesen, kampányszerűen. Legfeljebb azért beszélünk róla visszatérően éppen ebben az időszakban, mert ilyenkor zajlik a kalászos mezőgazdasági termények betakarítására való felkészülés. Az eredményes betakarításnak — sok egyéb mellett — fontos feltétele a termények tűz elleni védelme. A nyári mezőgazdasági munkákhoz tehát szervesen kapcsolódik a megelőző és a mentő tűzrendészet, összes tárgyi, személyi feltételeivel együtt.

Az elmúlt évet értékelve kétségtelen a fejlődés. Mégis, az illetékes szervek és hatóságok intézkedései ellenére, a szálas terményekben keletkezett tűzkárok összege az utóbbi 10 évben — 1968 kivételével — tavaly volt a legmagasabb. Júniustól augusztusig 167 tüzesetet jelentettek. A tüzesetek csaknem felét mozdonyokra okozta. A tüzek túlnyomó többsége a lábbon álló terményben, valamint kombájnszalmában keletkezett. A múlt évi magas tűzkárértékhez a száraz, meleg időjárás nagyban hozzájárult. Viszont az évről évre növekvő, egy tűzre eső kárérték a termő területek koncentrációjával és a betakarítás gépesítésével is szorosan összefügg. Emellett a szálas és szemes termények szárítási technológiájával szervesen együtt járó tűzveszély sem hanyagolható el.

A nagyüzemi gazdálkodás általánossá válása a mezőgazdasági tűzvédelemben is új módszerek, új irányelvek alkalmazását igényli. A jogszabályi rendelkezések érvényesítése ma már döntő mértékben közvetlenül a termelési feladatokhoz kapcsolódik, és állandóan ismétlődő tennivalókat jelent a gazdasági vezetők részéről.

Az illetékes hatóságok és szervek — főfelügyeleti, középírányító és alsóbb szinten egyaránt — e törekvést elősegítő egységes gyakorlatot alakítottak ki. A múlt évi betakarítás megkezdésekor mégsem mindenütt voltak kellő intenzitásúak a tűzrendészeti hatóságok ellenőrzései; sok helyen késtek is azokkal. Néhány I. fokú tűzrendészeti hatóság intézkedési terve nem tartalmazta a felkészülési és betakarítási időszakra tervezett ellenőrzési és a tanács vb érintett szervével való együttműködési feladatokat.

Az egyes létesítmények vezetőinek tűzrendészeti ellenőrző, irányító tevékenysége, következetessége a múlt évben is számos helyen kifogásolható volt. Sok a hiányosság a betakarításban részt vevő dolgozók tűzrendészeti fegyelmével is. Ennek tulajdonítható, hogy az alapjában véve hatékony intézkedések ellenére, a betakarítás időszakában még mindig sok a tűzrendészeti hiányosság.

Több létesítményben nem volt megfelelő az erő- és munkagépek felülvizsgálata, s a létesítmény vezetői részéről a tűzrendészeti utasítások végrehajtásának rendszeres ellenőrzése. Az erőgépeknél és arató-cséplőgépeknél tüzet előidéző hibák az elektromos berendezések szabálytalan szereléséből, az üzemanyagvezetékek tömítetlenségéből és hibás szikratörők alkalmazásából adódtak.

A tűzkárstatisztika tanúsága szerint a múlt évben sem volt kielégítő a vasút mentén érésben levő lábbon álló termény őrzése, előzetes betakarítása. Jó néhány helyen nem végezték el időben a védőszántást, és nem tartották meg a szabadban tüzelésre vonat-

kozó tilalmat. Sok tüzet okozott a melegelevegős terményszárítás technológiai utasításainak megsértése.

A felsoroltak azt bizonyítják, hogy bőven van még tennivaló. Ezek közül néhányra ezúton is felhívjuk a figyelmet.

A betakarításnál az érdekelt hatóságok, szervek és gazdaságok vezetői, múlt évi tapasztalatok alapján, mérjék fel a tennivalókat. Gondoskodjanak idejében az intézkedések kiadásáról, a tűzrendészeti feltételekről, a tűzvédelmi eszközökről. A nyári mezőgazdasági munkákban részt vevő erő- és munkagépek javítását, karbantartását szakszerűen végezzék, különös gonddal az elektromos vezetésekre, berendezésekre; az üzemanyagtartályokra, vezetőkékre és a szikratörőkre. Jelöljék ki a sérülteket; készítsék el a kazalozási terveket. Ajánljuk, hogy az illetékes megyei, járási tanácsszervek vizsgálják meg: a közigazgatásilag hozzájuk tartozó községekben az egyéni gazdálkodók részére van-e lehetőség közös szerű létesítésére.

Az állami gazdaságok, gépjavitó állomások igazgatói és a mezőgazdasági termelősövetkezetek ellenőrei, tűzrendészeti bizottságai intézkedjenek az erő- és munkagépek felülvizsgálatának időbeni elvégzésére.

A létesítmények vezetői a gépszemlékkel egyidejűleg szabályozzák a gépek üzemeltetésének tűzrendészeti előírásait.

Fokozott figyelmet kell fordítani a vasútvonal mentén fekvő gabonatóblák és a szabadban való tüzelés tűzrendészeti előírásainak érvényesítésére.

Igen fontos feltétel, hogy a különböző beosztású vezetők, az erő- és munkagépek kezelői, a mezőgazdasági dolgozók, a mozdonyvezetők és a községek lakossága ismerje a mezőgazdasági terményekre vonatkozó védelmi rendelkezéseket, intézkedéseket. A dolgozók oktatásának és a lakosság felvilágosításának rendkívül nagy szerepe van ebben és ezzel összefüggésben a propaganda eszközök és lehetőségek felhasználásának.

A tűzrendészet társadalmi szervezetének tagjai: előadók, megbízottak, bizottságok, községi és létesítményi tűzoltók nagy körültekintéssel végezzék munkájukat, és a korábbi évekhez hasonló odaadással vegyék ki részüket a nyári feladatokból.

A tűzrendészeti hatóságok, a tanácsok illetékes szervei, társaságok és gazdaságok vezetői a betakarítás befejezéséig kíséreljék figyelemmel rendelkezéseik végrehajtását, és folyamatosan ellenőrizzenek.

Úgy vélem, szükségtelen hangsúlyozni, hiszen a leírtakból is kitűnik, hogy a mezőgazdaság, s ezen belül a kalászos termények tűz elleni védelme nem elsősorban és nem kizárólag a tűzrendészeti hatóságok, szervek feladata. Jólal több ennél közös érdek.

Az sem új, amit vázlatosan leírtam, de — véleményem az tapasztalatok szerint — nem is szükségtelen ismételtetés a nyári felkészülés kezdetén.

Solymosi László  
tű. alhdgy.

**ÉRTÉKELÉS.** Csató László, a Csepel Vas- és Fémművek vezérigazgatója április 7-én értékelte a CSM 1971. évi tűzrendészeti helyzetét. Ekkor elrendelte, hogy az I. félév végéig valamennyi gyáregységben tartsanak hasonló értékelést.

Elsőként április 14-én a szerszámgépgyárban került sor erre. Morvai Lajos igazgató bevezetőjét követően Szilágyi Imre tűzrendészeti előadó tűzkármentes évről, s a megelőző munka színvonalának javulásáról adott számot.

Az értekezleten öt létesítményi tűzoltót 5 és 10 éves Szolgálati Éremmel tüntettek ki, s több tűzfelelőst jutalomban részesítettek.



# SZAKÉRTŐK

## 2 Maróti György

— Mint okleveles villamosmérnök, a Típustervező Intézet émafelelős tervezője vagyok. leosztásomnál fogva műszaki ejesztéssel és szakértői mun-ávál is foglalkozom. Mint- gy húsz esztendeje működöm zagságügyi szakértőként. Az lmulált évek folyamán jó né-ány budapesti és Pest megyei lzeset keletkezési okának tiszt-ízásában működtem közre.

Megbízatásom teljesítése ren-derint még azokban az esetek- en is eléggé bonyolult feladat, mikor aránylag egyszerű mó- on követték el a tüzet okozha-ó szabálytalanságot.

A kárhelyet ugyanis a tűz, va-umint az oltás következtében zükségszerűen erős rongálódás ri. A helyszín eredeti állapotá- ak rekonstruálását azonban jó éhápnyszor nem csupán ilyen ojektívnek minősíthető okok ehezítik, hanem az is, ha csak tüzesetet követő egy-két nap úlva kapok megbízást a szak-rtői vizsgálat lefolytatására. yenkor általában a károsult ár igyekszik rendet teremteni, ezen a címen fontos bizonyíté-akat is eltávolíthatnak a szin-elyről. Ezeket azután sokszor íak igen nehezen vagy egyál-án nem keríthetjük elő.

Jó lenne persze, ha a beavat-zó tűzoltóegységek is lehető- g szerint igyekszének megóv- a gyanús szerelvények talált lapotát, bár tudom, beavatko- s közben ez nem mindig le- tséges.

Körülbelül ez az egyik tanul- ga az egyik angyalföldi gyár- n keletkezett tüzesetnek. Mire szállhattam a helyszínre, már bbé-kevésbé „rendet raktak”. y is rábukkantam azonban a lban húzódó használaton kívül- és beázástól zárlatos vezeték- . A vonatkozó előírások figyel- en kívül hagyásával nem do- zolták, illetve zárták le őket, minthogy természetesen védő- rendezéssel sem voltak ellát- . a zárlat bekövetkezhetett. en a nyomon elindulva azután ár sikerült tisztázni, hogy köz- tlenül a fal mellett meglehe- sen nagy számú könnyen gyúló yagot tároltak, s így minden létele adva volt a gyors tűz- rjedésnek.

Alighanem csak a biztonság dvéért vontak be annak a bel-rosi üzlet- és raktártűznek a zsgálatába, amely ugyancsak a zelmúlt években keletkezett. A tűzoltóság feltevése szerint yanis minden bizonynal eldo- tt cigarettavég okozta az égést, ce utaltak egyébként a hely- nen talált csikkek is.

Amikor elkezdtem a vizsgáló- dást, eleinte nem láttam semmi rendellenesét. Az egyik erősen kormos falon azonban találtam két kis gombostűfejnyi csomót. Vezetékvégek voltak. Kibontat- tam a falat, s ekkor kiderült, hogy a pincéből húzódó haszná- laton kívüli, de feszültség alatt volt régi vezetéknek a végei. Közvetlenül mellettük fageren- dák és állványok, valamint más éghető anyagok voltak. Miután egyszerűen nem tudtak erről a vezetékszakasról, érthetően zárl- at ellen sem volt védve. Nem tagadom, némi szerencse is kel- lett a tűzkeletkezési ok felderít- sééhez, de azzal a jóleső érzés- sel készíthettem el a jelentése- met, hogy a helyiségben dolgo- zók közül senkit sem vonhatnak felelősségre olyasmért, amit nem is követhettek el, tekintve, hogy kétségtelen szabálysértésük nincs okozati összefüggésben a tűz keletkezésével.

Mint tervezőintézeti dolgozó, meglehetősen nyugtalanul szem- lélem az egyre nagyobb számban létesülő faépületeket. No nem a kis hétvégi házakat meg a szer- számoskamrákat, hanem a mun- kásszállásokat és felvonulási épületeket, tekintve, hogy ezek- ben a tűz emberéleteket veszé- lyeztethet, és rövid idő alatt je- lentős értékeket semmisíthet meg. Igazán nem hazabeszélek, amikor megemlítem, hogy terve- zőintézetünk a BM TOP-pal egyetértésben kialakított olyan épület típusokat, amelyek ún. tűz- és lángkésleltetett anyag- lal kezelt panelekből állíthatók össze, tehát jóval nehezebben gyulladhatnak meg, mint az előbb említettek.

Szakértői vizsgálataim alkal- mával is tapasztaltam, hogy az ún. ráfestéses vagy más módon eszköztől lángmentesítés egy-két év alatt igen sokat veszít hatá- sosságából. Ráadásul az elektro- mos szerelvények elhelyezése közben éppen azokról a helyek- ről távolítják el a védőbevonat- tot, ahol a leginkább szükség volna erre.

Igaz, ilyen szerelvényeket csak akkor lehet faanyagra tenni, ha azok éghetetlen alaplapra kerül- nek. Igen ám, csak hogy a gya- korlatban távolról sem mindig tartják szem előtt ezt az elő- írást.

Engedjék meg, hogy ezzel kap- csolatosan néhány mondattal egészítsem ki a dunabogdányi tüzesetről szóló és lapjuk múlt havi számában megjelent cikket.

Amikor bizonyos bojlerkapcsolók vezetőkei alulról teljesen szaba- don húzódtak, a kapcsolókat pe-

dig préselt, kátrányos anyagból készült gummontáblákon helyez- ték el. Ez az anyag 100 °C körül megolvad, és gyulladási hőmér- séklete is viszonylag alacsony.

Helyszíni vizsgálódásom alkal- mával egyéb szabálytalanságra is fényt derítettem. A két fa- épületből létesített munkásszál- láson egy főzőfülkét is beren- deztek. A villamos főzőlap egy fa asztallapon volt elhelyezve. Csak azért nem keletkezett baj emiatt, mert a szállás lakói hi- deg reggelit fogyasztottak éppen.

De hasonlóan elképesztő, hogy a későbbi eljárás során bebizo- nyosodott: a beruházó tavaly májusban kész tervek nélkül kezdte meg az építést, s csak amikor decemberben befejező- dtek a munkálatok, csináltatott egy fiktív tervet. A tervező ezt egy vázlat alapján készítette el, nem is járt a helyszínen.

A jelentésekből önök biztosan jobban figyelemmel kísérhetik, hogyan alakult az utóbbi évek- ben a szabálytalan hegesztések okozta tüzesetek száma. Minden- esetre elgondolkoztatónak tar- tom, hogy a közelmúltban két esetben is ezt kellett megállapít- ni keletkezési okként, s ráadá- sul a két hegesztő elővigyázat- lansága is szinte hajszálra meg- egyezett. Az egyik tűz színhelye a Hungarotex Kossuth Lajos ut- cai épülete volt (erről röviden hírt adtak lapjukban), a másiké pedig egy Székesfehérváron lé- tesülő malomépület. A szik- rák mindkét esetben a felsőbb szintről hullottak le, és gyújtot- ták meg az ott levő éghető anya- gokat, egyszerűen azért, mert a hegesztő nem zárta le vaslemez- zel az alsó szintre vezető nyílá- sokat. Ehhez még csak annyit tennék hozzá, hogy mindkét hely- len jelentős értékek forogtak veszélyben.

Az ilyen cselekmények jogi minősítése már a hatóságokra tartozik, ha rajtam múlva azon- ban, én bizony egy időre bevon- nám az említett hegesztők „jo- gosítványát”.

Az elmúlt években meglehető- sen gyakori vendég voltam a Vaskapu utca környékén. Részt vettem ama bizonyos szilveszteri nagy tűz vizsgálatában is, de a szakértőtársaimmal együtt én is negatív válaszokat adhattam a feltett kérdésekre.

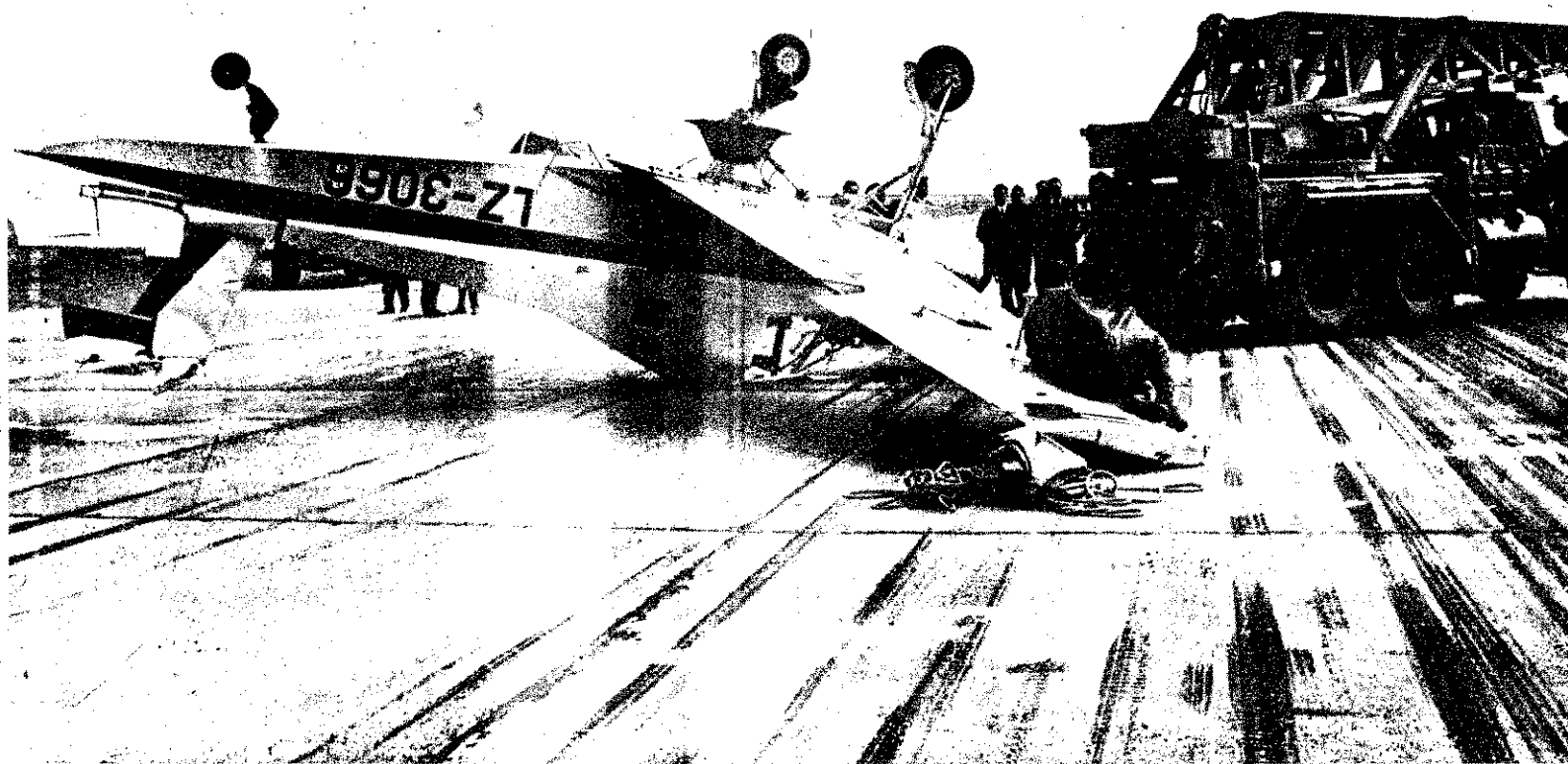
A nem is olyan régen itt ke- letkezett irodaépület-tűz is arra figyelmeztet azonban, hogy egyik-másik helyen még a köz- vetlen közelükben keletkezett káresetből sem okulnak. De egy kicsit arra is, hogy sokszor meg- tévesztő látszatok nehezítik, hogy valóságghú képpé álljanak össze az egyes megfigyelések mozaikdarabjai.



Egyáltalán nem alaptalanul tekintették a tűz keletkezési okának a szabálytalan hegesz- tést, hiszen a hegesztők valóban igen veszélyes helyen dolgoztak, s mint hallottam, az engedélyek körül sem volt rendben minden. Ezt a feltevést támasztotta alá annak a dolgozónak a vallomása is, aki az áramtalanítással volt megbízva. Elmondása szerint idejében elvégezte. Más bizonyítékok hiányában így terelődött a gyanú a hegesztőkre. Az eljá- rás további szakaszában is köz- reműködve azonban ez az állítás távolról sem bizonyult megdönt- hetetlennek. A tanúk kihallga- tása, illetőleg újbóli meghallga- tása során ugyanis bebizonyoso- dott: nem egyeznek bizonyos időpontok, mert pl. villanygőg fénye egészen biztosan csak on- nan szűrődhet ki, ahol nem áramtalanítottak. Végül az ille- tő bevallotta, hogy valójában csak közvetlenül a tűzoltóság értesítése előtt végezte el ezt a műveletet. A tüzet egyébként itt is zárlat okozta. Tudomásom szerint olyan gerendák is égtek, amelyek az 1968 szilveszterén leégett épületből maradtak meg, s itt építették be őket.

E néhány esethez hasonló szá- mos akadt a gyakorlatomban. Az elmúlt hónapban megszólal- tott kollégámhoz hasonlóan én sem szolgálhattam valamiféle szenzációs „leleplezésekkel”. Ám biztosan többet ér ennél, ha ar- ra is sikerült rámutatnunk, hogy egy-egy tüzeset rendsz- erint valóságos szabálytalanság- sorozat következménye, és en- nek alapján bizony jogos kér- désként vetem fel: vajon min- den üzemben, vállalatnál és egyéb létesítményben kellő mű- szaki ismeretű dolgozókat biz- nak-e meg a tűzrendészeti ügyek vitelével?





## Szerencsés baleset

Március 28-án 10.09-kor a Feriegyi repülőtéren leszállás közben — a földet érés után — a viharos erejű szél felborított egy egymotoros bolgár műtrágyaszóró repülőgépet. Szerencsére a pilóta csak könnyebb sérülést szenvedett, és a gép sem gyulladt ki.

A hatósági vizsgálat befejezése után, 12-kor, a kivonult Magirus daru segítségével megkezdttük a gép felállítását. Úgy kellett elvégeznünk a munkálatokat, hogy további sérüléseket ne okozunk a gépben. A szakemberek véleményét figyelembe véve legcélszerűbben úgy hajthattuk végre a feladatot, hogy az orrán levő légsavartengelyen keresztül a gépet „átbuktatjuk”.

Ezért a daru a repülőgép orrához állt, és a hátsó futómű tengelyével való kötés alkalmazásával, teljes gemki-

nyúlással megkezdte az emelést.

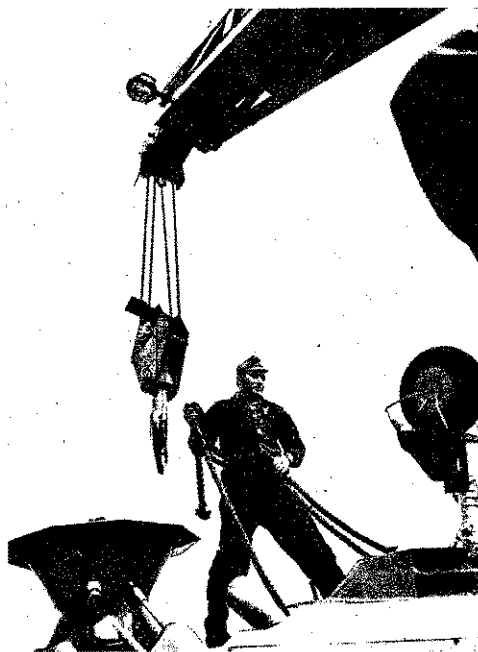
Számíthattunk rá, hogy emelés közben a gép különböző irányokban elfordulhat. Ezért egyes pontokon biztosító kötések alkalmaztunk, illetve a két szárnyvéget megfogtuk.

A daru kezelője nagyon precízen oldotta meg a feladatot, szinte centiméterenként emelte, majd állította talpára a gépet. A repülőtéri állami egység eközben készenléti sugarakkal biztosította a munkálatokat.

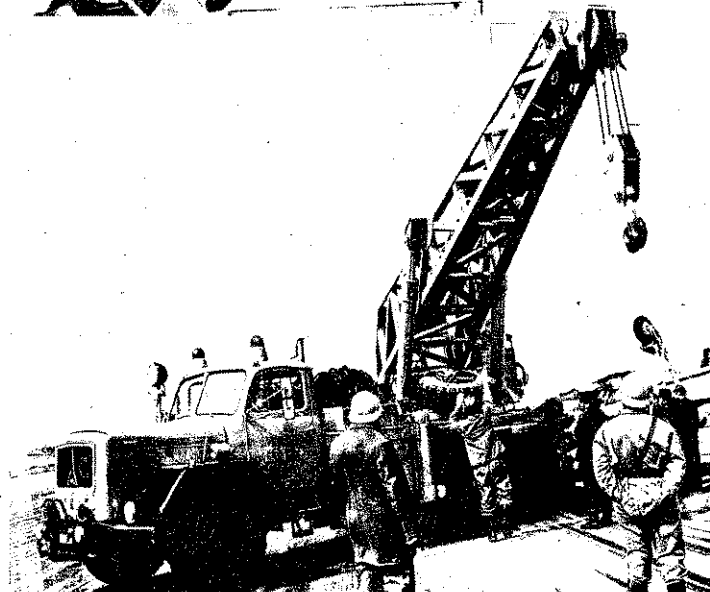
A repülőtér helyszínén tartózkodó vezetői elismerésüket és köszönetüket fejezték ki azért, hogy további károsodás nélkül állítottuk fel a gépet, és mindössze 40 perc alatt sikerült elhárítanunk a forgalmi akadályt a nagy forgalmú futópályáról.

Duray Ferenc  
tű. fhdgy.

A kötél daru  
történe elhely  
zése



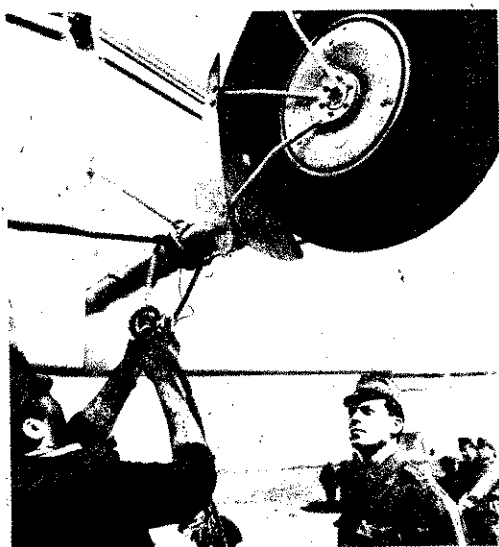
A daru felkész





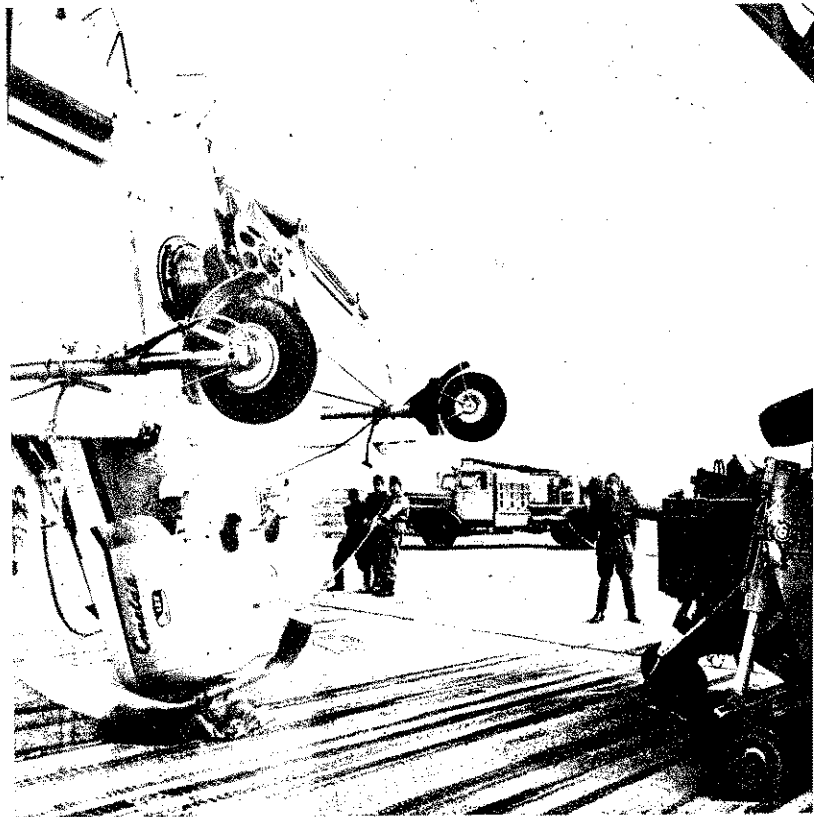


A kötés előkészítése az emeléshez



Biztosító kötés alkalmazása

A biztosító kötéllél ellentartást végző tűzoltók



A repülőgép a légsavartengelyen, ami alá pokrócot helyeztünk a sérülés elkerülésére

A biztosítást végző habágyú



### III. RÉSZ

Amikor a fa- és fa alapanyagú létesítmények szomszédságában más jellegű (A—B tűzveszélyességi osztályba tartozó) és I—III. tűzállósági fokozatú létesítményeket helyeznek el, akkor a biz-

tonsági távolságokat a következők figyelembevételével kellene meghatározni:

#### A szomszédos létesítmény

A fa- és fa alapanyagú létesítmény jellege	tűzveszélyességi osztálya			
	A		B	
	tűzállósági fokozata			
	I—II.		I—III.	
tetőszerkezete, tetőfödőme	fügőleges külső határoló szerkezete	tetőszerkezete, tetőfödőme	fügőleges külső határoló szerkezete	
a robbanási túlnyomásnak nem áll ellent megengedett legkisebb távolsága (m)				
Irodaház, könyvtár és olvasó	150		100	
Kapusfülke (fekvőhely nélkül), árusító pavilon, hétvégi ház, erdészház, vasúti őrház, borgásztanya, lakóépület, garázs	2 H	150	1,5 H	100
Aruház, üzletház, egészségügyi épület (fekvőbeteg-elhelyezés nélkül), vásári pavilon, iskola (alsó, közép-, felső fokú), „AFOR” kezelőépület	200		150	
Vasút- és hajóállomás, cukrászda, presszó, vendéglő, panzió	200		150	
Ültöző, zuhanyozó, mosdó, szauna	2 H	200	1,5 H	150
Felvonulási épület, raktár, állatok elhelyezésére szolgáló épület	2 H	75	1,5 H	50

**Megjegyzés:** H: a (A—B) tűzveszélyességi osztályba tartozó létesítmény magassága a talajszinttől a tetőfödőig, vagy a tetőszerkezet legmagasabb pontjára nézve. Kivételes esetekben a biztonsági távolságok meghatározását szabványok tartalmazzák. Pl.: gáznyomás-szabályozó állomás (MSZ 11 414), tűzveszélyes folyadékot tároló kamra (MSZ 9942), olajtűzelésű berendezés (MSZ 9901).

A táblázatból kitűnik, hogy egyes létesítményeknél (pl. irodaház, áruház, vásári pavilon, iskola stb.) nem alkalmazhatók a magasságokból adódó távolságok, pedig ez az elgondolás valamennyi létesítményre egyöntetűen érvényes. Ez az ellentmondás csupán látszólagos. Az említett létesítmények esetében csupán a pánikveszély elkerülése céljából szükségesek a megnövelt biztonsági távolságok.

A robbanási túlnyomás levezetése szempontjából a tetőszerkezetet, illetve tetőfödőmet és a külső határoló szerkezetet szélesíteni kell. A robbanási túlnyomásnak nem ellenálló szerkeze-

tek esetében a nem éghető fokozatot minden esetben, a tűzállósági határértéket ( $T_H$ ) csak a legszükségesebb időértékkel kellene figyelembe venni.

**Megjegyzés:** Célszerű lenne az OESZ I. kötet (1970) 2. számú mellékletében foglalt, s az üzemi létesítményekre vonatkoztatott védőtávolságok differenciáltabb szabályozása, mivel nem veszi figyelembe a (C—D—E) tűzveszélyességi osztályba tartozó létesítmények sugárzó felületét és a tűzterhelést. A gyakorlatban ugyanis, számtalanszor kerül sor lakó és középületnek üzemi létesítmény szomszédságában történő elhelyezésére, és ilyenkor a 75, 50 és 15 m-es védőtávolságok megtartása problémát jelenthet.

Az 1/1963. (VII. 5.) BM számú rendeletben említett (A—B) tűzveszélyességi osztályba tartozó létesítmények vonatkozásában a biztonsági távolságok módosításra, illetve felülvizsgálatra szorulnak.

A fa- és fa alapanyagú létesítmények nyomvonal jellegű műtárgyaktól való legkisebb biztonsági távolságait a következők szerint célszerű összegezni:

A létesítmény jellege	< 6 att üzemi nyomású szállító, gázelosztó és csatlakozó vezetéktől		
	< 0,05 att	0,05—3 att	3—6 att
	üzemi nyomás esetében		
a megengedett legkisebb távolság (m)			
Fa- és fa alapanyagú	3,6	5	9

**Megjegyzés:** A 10/1970. (VII. 1.) NIM sz. rendelet 2. számú melléklet alapján. Ha a szállítóvezeték föld feletti, a távolságokat 1,5-szeresére kell megnövelni.

A létesítmény jellege	> 6 att üzemi nyomású föld alatti szállítóvezeték			
	kőolaj és kőolajtermék	6—25 att	25—64 att	> 64 att
	gázvezeték			
esetében a megengedett legkisebb távolság (m)				
Lakóépület, állomás, raktár, iskola, (C) tűzveszélyességi osztályba tartozó raktár, állatok elhelyezésére szolgáló épület, vásári pavilon, áruház, üzletház, garázs, „AFOR” kezelőépület	60	60—80	100—120	125—175
Különálló egyszintes lakóépület és egyéb	40	40—60	80—100	100—150

**Megjegyzés:** A 10/1970. (VII. 1.) NIM sz. rendelet 1. sz. melléklete alapján.

A létesítmény jellege	erősáramú szabad vezeték-től		erősáramú villamos kábeltől		tűzveszélyesfolyadék-tárolótól		
	> 10 kV	< 10 kV		határoló faltól	föld alatt	álló hengeres föld feletti	fekvő hengeres föld feletti
		> 250 V	< 250 V				

a megengedett legkisebb távolság (m)

Fa- és fa alapanyagú épület	1,5 tartóoszlop távolság	0,7 V + 3	vízszintesen 1,20, függőlegesen 2	0,3	0,7		
Lakóépület						30-60	30
Iskola, állomás						200	150
Garázs, áruház, üzletház, raktár (C), állattartási épület (C), vásári pavilon (C)						20-40	20

Megjegyzés: MSZ 15 633, MSZ 13 207, MSZ 151, 1/1963. (VII. 5.) BM sz. rendelet alapján. V= a szabad vezeték névleges feszültsége (kV).

### A létesítmény szintszáma, magassága és tűzszakasza

A szabályozás szempontjából a fa- és fa alapanyagú létesítmények biztonsági távolságainak rögzítésén túlmenően szükséges meghatározni a szintszámot, magasságot és a tűzszakasz, illetve szakaszok nagyságát.

A szintszám esetében úgyszólván minden létesítményfajtánál elsősorban a kiürítés lehetőségét kellett szem előtt tartani. Természetesen a tűzszakasz nagyságának meghatározásakor mértékadó volt a tűzoltás hatékonysága és a tűz időtartama is az alkalmazott tűzgátló szerkezetek szempontjából.

A magasságok bizonyos fokú korlátozásának a kétszintes létesítmények esetében van elsősorban jelentősége, ugyancsak a

kiürítés miatt. A viszonylag kis tűzszakaszokból kialakított létesítményekben — ha egyébként a kiürítés minden feltétele biztosított — nem volna célszerű a lépcsőházi teret vagy esetleg a belső folyósórészt nem éghető szerkezetekből kialakítani, mivel ez az építési mód homogenitását kedvezőtlenül befolyásolná. Persze lesznek olyan létesítményeink, amelyeknél az említett megoldástól nem szabad eltekinteni.

A létesítmények megengedhető szintszámát, magasságát és tűzszakaszának, illetve tűzszakaszainak számát pl. a következők szerint lehetne szabályozni:

#### megengedett

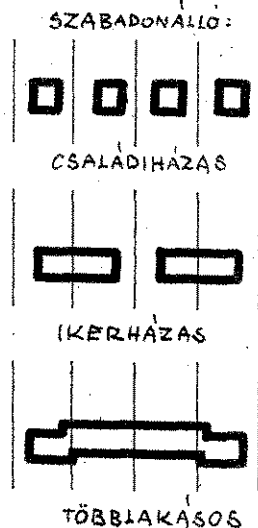
#### A létesítmény jellege

A létesítmény jellege	szintszáma	magassága (m)	tűzszakasza (m <sup>2</sup> /szint)	tűzszakaszok száma
Lakóépület	2	6	75	—
Egészségügyi épület (fekvőbeteg-elhelyezés nélkül), áruház, üzletház	1	3 5	150	4
Garázs			50	3
Felvonulási épület	1	3	200	5
Állatok elhelyezésére szolgáló épület				
Raktár	1	5	1000	2
Iskola		4		1
Vásári pavilon	1	5	800	2

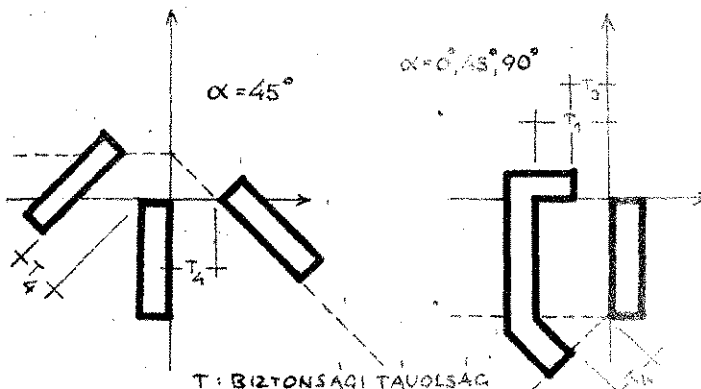
Megjegyzés: A létesítmény magasságát a talajszinttől a tetőfödémig vagy a tetőszerkezet legmagasabb pontjáig kell mérni.

A tűzszakasz nagyságát a teljes alapterülettel — a határoló szerkezetet is beleszámítva — kell számításba venni.

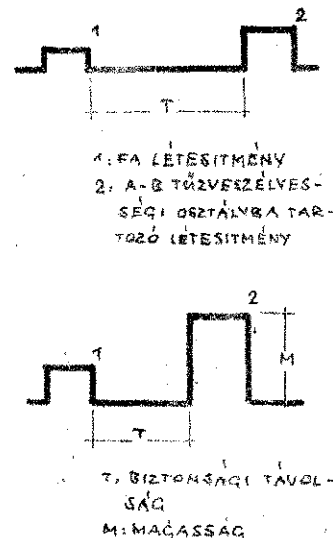
#### A szabadon álló épületek beépítési módja



#### A vízszinteshez képest egymással bezárt szög is befolyásolja a biztonsági távolságot



#### A távolság és magasság összefüggése



# A TŰ-1-es gépjárműfecskendő

A Labor Műszeripari Művek esztergomi 3-es számú gyárában a közeljövőben elkészül a TŰ-1-es gépjárműfecskendő prototípusa, s a tervek szerint még ebben az évben összesen 36 db TŰ-1-est állítanak elő.

Gépjárműfecskendő-gyártásunk új profilgazdája az évek folyamán meglehetősen gyakorlatra tett szert a különleges rendeltetésű gépjárművek gyártásában. Ezért míg a februári számunkban bemutatott műszaki mentőszert a BM TOP tűzoltástechnikai és fejlesztési osztályán tervezték, addig a középkeletű új gépjárműfecskendő gyári tervezésű, de a feladattal megbízott szakemberek a tervezés meg a kivitelezés minden szakaszában rendszeres konzultációs kapcsolatban voltak az osztály mérnökeivel. Érdekességként megemlíthetjük, hogy a dokumentáció elkészítése mintegy 18 ezer munkaórát vett igénybe.

## 1. Felépítmény és működési elv

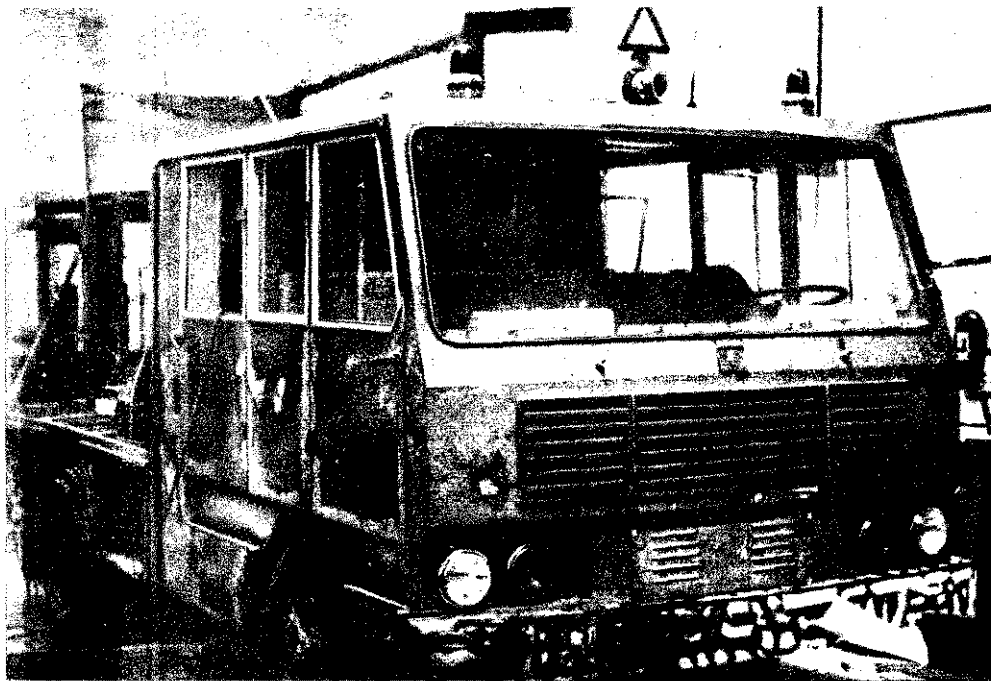
A felépítmény hosszúsági, szélességi és magassági méretei olyanok, hogy a gépjármű városi forgalomban is megfelelően manőverezhető legyen.

A TŰ-1-es két fő karosszériaegységből áll: az egybeépített vezetői és legénységi fülkéből, valamint a gépészeti egységeket és málhát hordó felépítményből.

A kocsi hossz tengelyében a vezetőfülke mögött található a 250 kilós porral oltó berendezés, valamint a 2000 literes víztartály. A 200 literes habképzőanyag-tartály a víztartályba van beépítve. A tartályok anyaga acéllemez. A víztárolón túlfolyó-, búvó- és vízleeresztő nyílást képeztek ki.

Az alvázoldat legvégén helyezték el az 1500 l/p-es centrifugálszivattyút. A habképző anyag szivátása csövön keresztül s egy csap nyitása után injektorral és keverőegységgel a szivattyú szívóterében történik.

Újdonság még, hogy a fecskendő mindkét



oldalán van 1-1 egy tömlőhosszúságú előre megszerelt sugár kombinált sugárcsővel, ez a két sugár szükség esetén habbal is oltat.

A porral oltó berendezés tömlője és porpisztolya is előre megszerelt.

## 2. A gépjármű főbb jellemzői

Teljes hossza: 7,1 m

Tengelytávja: 3,8 m

A vezetőfülke hossza: 3,21 m

A málhátér hossza: 3,55 m

A vezetőfülke magassága: 2,18 m

A málhátér magassága: 2,16 m

Legnagyobb magassága elől: 2,8 m

Legnagyobb magassága hátul: 2,7 m

A nyomtáv elől: 2,013 m

A nyomtáv hátul: 1,825 m

Legnagyobb szélessége: 2,45 m.

## 3. Az alváz és a szivattyúmeghajtás

A fecskendő alváza Csepel D-707.30-as típusjelű. Az alvázba épített motor típusa Csepel D.6114-18-as. A motor háthengeres, legnagyobb teljesítménye percnként 2300 fordulaton 145 lóerő, tartós teljesítménye 125 lóerő.

Az alváz felépítés szempontjából „létra” típusú. Két hossztartóját keresztartók kötik össze. Abból a célból, hogy a szivattyút is az alvázra építsék be, a két főtartó alá alvázoldat került. Ezen helyezték el a vonóhorgot is.

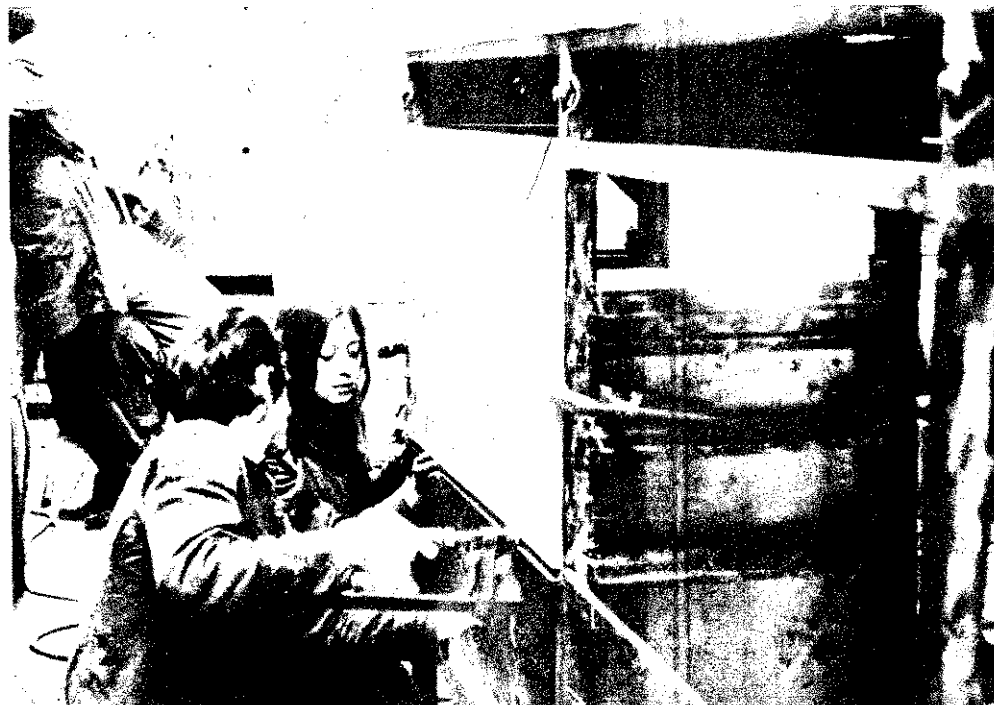
A szivattyúüzemhez szükséges járműmotor-gázadagolás és tengelykapcsolás, valamint a mellékmeghajtás bekapcsolása a sebességváltón, továbbá a légtelenítő üzemeltetése a szivattyútérből távvezérléssel lehetséges.

## 4. A vezető- és legénységi fülke

A fülke ún. bulldog-elrendezésű, amit a frontkormányos alváz már eleve meghatározott. Kialakítása olyan, hogy könnyű ki- és beszállást tesz lehetővé. A nagyméretű üvegfelület ún. panorámakilátást biztosít. A vezető melletti parancsnoki ülés előtti műszerfalba építették be az URH-kezelőegységet, a hangszórót meg a kézibeszélőt. A vezető- és legénységi fülkében nyolc fő fér el kényelmesen.

A legénységi ülések alsó része ládának van kiképezve. A mellső ládában helyezik el a gépjármű- meg a rádióakkumulátorokat, a hátsó ülésen számszámoló található.

A mellső lökhárító közepén képezték ki a



Igy készül a málhátér



Látogatásunkkor éppen a 250 kilós portartályt szerelték be



Ez a 2000 literes víztartály, ebbe építik be a habképző anyag 200 literes tartályát

Egy kis ízelítő a málhatér kialakításából



vonószemet. A vezetőfülke homlokfalán bal oldalt van a reflektortartócsok. Áramforrássá a lökhárítón levő dugaszolóalj. A szivattyútérben pedig rádióhangszórót és kézbeszélőt is elhelyeztek.

## 5. Szellőzés és fűtés, elektromos rendszer

A felépítmény ajtóin levő ablakok süllyeszt-hetők, így azokon keresztül megfelelő légáram öblítheti át az utasteret. A levegőáramlás a tetőszellőzők megfelelő beállításával fokozható. A szellőzők fedelének állításával torlónyomás vagy szívás idézhető elő a fülkében. A vezető meg a parancsnok részére a homlokfalon kiképzett állítható szellőzőcsappantyúkkal szabályozható a légáramlás. A fülke szellőzése tehát a minimális légmozgástól az intenzív átfűvíségig szabályozható.

lis kötésük oldásával leemelhetők a padlóláváról, s így a teljes gépészeti berendezés könnyen hozzáférhetővé válik.

A málhaládák acéllemezből készült és sjojtólással, valamint profilokkal merevített héjszerkezetek, s válaszfalakkal három részre osztottak. Egyes részeken a málházsai rend követelményei szerint újabb válaszfalak és fiókok tagolják őket. Mindhárom rész könnyűfém redőnyvel zárható.

A padlóláv alá — a homlok- és hátfal közé — szintén speciális kötéssel helyezték el a ládákat. Ajtóik függőlegesen lenyithatók, 90°-os helyzetben rögzíthetők.

A hátfalon levő beépített létrával lehet felmenni a tetőre, ott pedig járóléceket helyeztek el.

Kiegészítésként megjegyezzük, hogy a létrák és a szivatómlők a kocsi tetején lesznek, s a két



János Ferenc lémafelelős tervezőmérnök

A fűtési lehetőség is többféle. Az utasterben levő motor melegítő hatása hűvösebb időben kellemes hőmérsékletet adhat. A homlokfalon elhelyezett 2 db HAFEM 800-1-es típusú páramentesítő fűtőventilátorral szélvédő fűtés lehetséges, ez félkör alakú csappantyúinak kinyitásával a fülkét is melegíti.

Mindezeken felül egy nagy teljesítményű termoventilátort is felszereltek, hogy zord időben is megfelelő hőmérséklet legyen a fülkében.

A fűtőberendezések a motor hűtővizének melegtartalmát hasznosítják.

A beépített akkumulátorokkal táplált elektromos rendszer kapcsolói a szerelvényfalon, a vezető közelében vannak elhelyezve. Innen működtethetők a közlekedérendészeti és a megkülönböztető jelzéshez szükséges lámpák.

A málhatér lámpái dugaszolással csatlakoznak a fülkéhez, és minden szekrényegységben külön kapcsolóval működtethetők. A szivattyútérnek is külön kapcsolóval ellátott a világítása.

## 6. A málhaterek és elrendezésük

A padlólávához hegesztett homlokfal meg a hátfal fogják közre a két oldalon elhelyezett konténerrendszerű málhaládákat. Ezek speciá-

szelőrészleg felszerelése más-más oldalon helyezhetők el. Emellett külön rekesze lesz a gépkocsivezető szerszámainak, és két olyan láda is elhelyezhető a málhatérben, amelybe a helyi sajátosságok miatt szükséges felszerelések tehetőek.

A fecskendőn minden felszerelés ún. esőköpenycsatos megoldással külön-külön van rögzítve, s a rögzítés könnyen oldható.

Ismeretésünk még vázlatosan sem terjedhetett ki a TU-1-esben elhelyezhető különféle felszerelésekre és azok számára, hiszen ez utóbbi meghaladja a 140 darabot.

## A gyáriak véleménye

A gyárban jártunkkor alkalmunk volt röviden elbeszélgetni Teigler József igazgatóval, Erdős József főmérnökkel, Mihály József főkonstruktőrrel, János Ferenc lémafelelős tervezőmérnökkel, valamint Gaál Ferencsel, az egyedi gyártóüzem vezetőjével.

Válamennyien azt a reményüket fejezték ki, hogy a TU-1-es egységeinken s a felmerülő igények szerint a létesítményi tűzoltóságoknál, sőt talán külföldön is szívesen használt gépjárműfecskendő lesz az elkövetkező években.

G. R.



# Úszótetes és pontonos tartályok tűzvédelme

2

(Magyar hozzászólás)

5.5. Üzemelő tartályoknál a sáncot megbontani, azt gyengíteni nem szabad. A védőgödrről való rendszeres átjárásra a sánc szilárd lépcsőket kell alkalmazni.

A lépcső a sáncot nem gyengítheti, és csak éghetetlen anyagból készülhet.\*

5.6. A tartály tűzoltó berendezésének csővezetékei a védőgödörben csak földbe süllyesztve vezethetők. Az elzárószerelvényeket a védőgödrről kívül kell elhelyezni.

5.7. A védőgödrről belül alkalmazott villamos berendezés csak a tárolt folyadék tűzveszélyességének megfelelő robbanásbiztos kivitelű lehet.

## 6. Csővezetékek, szerelvények, tartozékok

### 6.1. Csővezetékek általános előírásai

Csővezetékek csak nem éghető anyagból készülhet. Karimás csővezetékekhez a tárolt folyadéknak ellenálló, nehezen éghető anyagú tömítést szabad alkalmazni. A csővezetékek és a karimák legalább NNY 16 nyomásfokozatúak lehetnek.

A csővezetékeknek, a statikus villamos feltöltődés elkerülése érdekében, olyan méretűnek kell lenniük, hogy a folyadékáramlás legnagyobb sebessége ne haladja meg a következő értékeket:

A cső belső átmérője mm	A folyadék megengedett legnagyobb áramlási sebessége m/s
10	8
25	4,9
50	3,5
80	2,9
100	2,5
200	1,8
400	1,3
600	1

### 6.2. Búvónyílás

Az alsó búvónyílás a tartályfenék lemezétől legfeljebb 300 mm távolságra lehet; legalább 600 mm-es névleges átmérővel. A felső búvónyílást a tetőn úgy kell elhelyezni, hogy középpontja és a tartálypalást felső éle közötti távolság legfeljebb 500 mm legyen, ugyancsak 600 mm-es névleges átmérővel.

### 6.3. Lépcső, létra

A tartálytetőre a védőgödörből induló és a tartály palástjára épített, a palást ívelését követő fémlépcső szükséges. Az ívelt lépcsőn kívül, azzal átellenes oldalra szerelt függőleges vashágcsonak, létrának kell biztosítani a másodlagos felhatolás lehetőségét.

Az úszótetőre való hatolást a tartálypalástonál csappal rögzített, az úszótetőhöz görgővel csatlakozó, változó állásszögű kettős korláttal ellátott létrával kell biztosítani.

### 6.4. Járda és korlát

A tartály felső peremén — 1000 mm magasságú korláttal — körjárdát kell kialakítani, ami egyúttal a tartály felső merevítését is biztosítja.

### 6.5. Töltő és ürítő csővezeték tolózárral

A töltő és ürítő csővezeték készülhet külön-külön, de közös is lehet. A tartályból kiinduló töltő és ürítő csővezeték két-két tolózárral kell ellátni. Az egyik tolózarat közvetlenül a csatlakozó csőcsomó után, a másikat pedig — az villamos meghajtású is lehet — a védőgödrről kívül kell elhelyezni.

### 6.6. Fenékelszívó csővezeték tolózárral

A fenékelszívó csővezeték a tartály teljes kiürítésére, illetve víztelenítésére szolgál. A tartály és a fenékelszívó csővezeték közé, ha az az ürítő csővezetékbe bekapcsolt, tolózarat kell beépíteni. Ha a tartálynak külön fenékelszívó csővezetéke van, akkor azon egy tolózarat a védőgödrről, belül, egy másodikat pedig a védőgödrről kívül kell elhelyezni.

### 6.7. Úszótető csapadékvízének elvezetése

A csapadékvíz elvezetését a zárszerkezeti résznél szögállásban elhelyezett legyező kialakítású lemezborítás, továbbá a palástlemez csatlakozásánál (érintkezésénél) gumilemez teszi lehetővé. Az úszótetőn a csapadékvíz elvezetésére több lefolyónyílás van.

A lefolyónyílásból a víz a tető alatti gyűjtőcsőbe, onnan csuklós, harmonika rendszerű (a tető állását követő) mozgást végző csőrendszeren át, a paláston keresztül, a védőgödörbe jut.

### 6.8. Villámvédelem

A tartály villámvédelmét, a tartály méretétől függően, több földelési pont kialakításával kell biztosítani.

A tartály egyéb tartozékait (létrát, korlátot stb.) a tartálytesttel fémesen össze kell kötni, hogy földelés szempontjából egy egységet alkossanak.

Eszerint az úszótető villámvédelme céljából az úszótetőt és a tartály palástját kábellel kell összekötni.

### 6.9. Palásthűtő berendezés

Minden 200 m<sup>3</sup> és annál nagyobb névleges térfogatú, illetőleg 50 m<sup>2</sup> és annál nagyobb tűzfelületű tartályt (a szigetelt tartályok kivételével) a tűzoltó berendezéstől függetlenül palásthűtő berendezéssel kell felszerelni. Ennek vízintenzitása, a tartály méterenkénti kerületén, 30 l/m perc.

A palásthűtő berendezést a tárolótelep tűzvízvezetékére kell rákötni.

### 6.10. Habömlesztő csomók és habterelő

Az úszótetes tartályok tűzvédelmére félstabil habbal oltó berendezést kell létesíteni, az úszótetőn kialakított habgát (habterelő) és a tartály fala közötti körgyűrű felületére való méretezéssel. Az oltás fehérje alapanyagú léghabbal történik, melynek habkiadóssága 9-szeres.

Az oltáshoz szükséges habintenzitás 2,25 liter/m<sup>2</sup> sec. Az oltási idő 7 perc.

Az előbbi adatok figyelembevételével a tartályokra — a tartály kerületén 30 m-enként — 500/4,5 típusú közepnyomású léghabsugárcsőket kell elhelyezni. (Az 500-as szám a perccenkénti vízfogyasztás, a 4,5-es szám a perccenkénti habtermelés m<sup>3</sup>-ben.)

A félstabil habbal oltó rendszer csatlakozó csomókjai a védőgödrről kívülre, a tűzoltóutak mellé létesített ún. mellvédőfalhoz vannak kivezetve. A mellvédőfal kiépített habbal oltó rendszerhez 3600 l/perc szivattyúteljesítményű habbal oltó kocsikat használnak.

### 6.11. Műszerek és automatika

A tartályokban a tárolt tűzveszélyes folyadék mennyiségének vagy fizikai jellemzőinek mérésére csak robbanásbiztos, gyűjtőszikra mentes, villamos üzemű műszer alkalmazható.

Minden berendezés csak külön áramkörrel működtethető. Az egyes áramkörök (mérő, jelző, vezérlő stb.) táplálása csak olyan áramforrásról történhet, amelynél a gyengeáramú hálózat még meghibásodás esetén sem kerülhet 12 V-nál nagyobb feszültség alá.

## 7. Vizsgálat

### 7.1. Varrattömörégi vizsgálat

Mind a tartályfenéket mind a tartályt varratömörégi vizsgálatnak kell alávetni. A palástvarratokat a tartály vízzel való feltöltésével kell ellenőrizni.

### 7.2. A tartály tartozékainak és szerelvényeinek vizsgálata

Szemrevételezéssel és méretellenőrzéssel kell meggyőződni arról, hogy a tartály tartozékai és szerelvényei előírás szerinti-e.

A szerelvények megfelelő voltát, valamint a biztonsági előírások betartását a kivitelező vállalatnak minőségi bizonyítvánnyal kell igazolnia. A tűzvédelmi berendezéseket üzemszerű működtetéssel és méréssel kell átvenni.

Hozzászólásunkban csak röviden ismertettük azokat a tűzvédelmi biztonsági előírásokat, amelyek alapján hazánkban az úszótetes tartályok létesítését engedélyezik.

Pontonos tartály (a hagyományos merevítő alatt a folyadék felszínén tömítés nélküli úszótetőt helyeznek el) nálunk eddig nem épült, és ilyenek építése a távlati tervekben sem szerepel.

# Por alakú tűzoltó anyagok alkalmazásának helyzete és perspektívái

(Magyar hozzászólás)

## A porral oltás előzményei hazánkban

Hazánkban az 1900-as évek elején, az akkori taktikai elveknek megfelelően, nagy mennyiségű vízzel igyekeztek a tűzoltást biztosítani. Ezért 2000 l/p-es szivattyúkkal látták el a fővárosi tűzoltóságot. Az oltásra felhasznált víz nagy mennyisége miatt azonban rohamosan megnőtt az úgynevezett vízkár is.

Mindez 1918-ban hosszabb kísérletsorozat végrehajtására ösztönözte Nagy Sándor fiúmei MÁV-tűzoltóparancsnokot, Szórt suvarakkal végzett kísérletei szerint — kedvező körülmények között — az oltóvíznek csak 33,3%-a oltó ténylegesen, mivel a többi az anyagba beivódik, illetve elfolyik.

A kísérlet eredményei és a nagy teljesítményű szivattyúk alkalmazásakor szerzett gyakorlati tapasztalatok irányították Szilvay Kornél fővárosi tűzoltóőtiszt figyelmét a vízkármentes oltás problémájára. 1923-ban a következő elgondolások alapján kezdte meg szárazoltó gépe kialakítását:

- Oltási kísérletek révén ismeretes volt előtte, hogy zárt helyen a tűz elfojtható, ha a helyiség légtérét 25%-ig közzömbs gázzal felhígítják.
- Az oltógáz a tűz színhelyen előállítható a robbanómotor kipufogógázainak felhasználásával és egy oltógázt termelő berendezés segítségével.

Szabadalma kimondta:

„A találmány szerinti eljárás lényege abban áll, hogy valamely robbanómotor kipufogógázait először lehűtjük, azután kompresszor segítségével kellő nyomásra sűrítjük, és az így komprimált gázokkal a portartálnál ismert módon kiszállított port az oltandó tűz helyére fúvatjuk.”

Gépét 1924-ben szabadalmaztatta Németországban és az Amerikai Egyesült Államokban, és az akkori Magirus Tűzoltószér Gyárban szerette volna legyártatni. A Magirus céghez írt levelében új oltási eljárása lényegét így foglalta össze:

1. A tűz légtérébe vezetett közzömbs oltógáz és esetleg oltópor vagy vízpermet az égés vegyi folyamatát — más szóval a tűz további kifejlődését — megakasztja, és a tüzet az erőteljesen és folytatóláatosan adagolt gáz és oltópor vagy vízpermet elfojtja, illetve kialváásra kényszeríti.
2. A nyomással befűjt oltógáztömeg terjedése folytán a tűz légtére egyrészt lehűl, másrészt a befűvott hideg gázok a forró égéstermeket a helyiségből kinyomatják.
3. Az oltógázzal a tüzre vezetett oltópor (ha oltóport alkalmazunk) az égő felületeket beborítja, lefedi, és így azokat az esetleg jelentkező tűz táplálására alkalmas csekély oxigén elől is elzárja.
4. Az oltógáztömegek által bevezetett oltópor a tűz melegítői felbomlik, és az oltógázok további mennyiségét (CO<sub>2</sub> és vízgőz) termeli, illetve növeli.
5. A nagy sebességgel befűvott oltóporszemcsék a tüzre rombolólag is hatnak, és így a tűz leverését lényegesen fokozzák.
6. Jelentékeny hűtőhatást idéz elő az oltóporszemcséket körülvevő gázoknak kiterjedése, ami a porszemcsék a tüzzel való érintkezése pillanatában bekövetkező halmazállapot-változásnál az abszorpciós erő hatása folytán lép fel. Vízpermet adagolása esetén pedig a vízpermet gőzzé való alakulásakor von el nagy hőt.”

(Természetesen az elmúlt fél évszázad fizikai kémiajának a fejlődése miatt az előbbi levezetésben közölt megállapításokat ma már más módon, más meghatározásokkal fejeznék ki.)

Mivel a Magirus nem vállalta a kivitelezést, Szilvay az új eljárás hazai kikísérletezéséig és azért, hogy a fővárosi tűzoltók a porral oltás előnyeit megismerjék, a tűzoltó-gépjárművekre 2—2 db — a már 1912 óta ismert nátrium-hidrokarbonát (NaHCO<sub>3</sub>) és kovaföld keverékével töltött — porral oltó kézi tűzoltókészüléket tetetett.

1925. december 6-án pl. a Nemzeti Szabványok gobeinterneben keletkezett tüzet ezekkel oltották el, így az értékes gobelinekben vízkár nem keletkezett. 1928-ban már 66 budapesti tűznél alkalmazták eredményesen a készülékeket.

Az első szárazoltó gépjárművet, a főváros tanácsának megrendelésére, 1926—27-ben a MÁVAG készítette el. A kipufogott és az elégető térben termelt közzömbs gázok sűrítésére és továbbítására 6 m<sup>3</sup>/perc teljesítményű kompresszorral és 2 m<sup>3</sup> úrtartalmú portartállyal szerelték fel.

A gépjárművet, amely habbal és vízzel oltásra is alkalmas volt, először 1927. december 27-én próbálták ki, majd ezt követően több tüzet oltottak vele eredményesen, 1928-ban Budapesten a készüléket több külföldi tűzoltóság képviselője is megtekintette, 1929-ben pedig bemutatták a párizsi világkiállításon.

A gépjárművel 1929-ben 20 különböző tüzesetnél avatkoztak be sikerrel. Ennek láttán a főváros tanácsa további gépjárműveket gyártatott le. Az új szerek már 500 kg — az osztrák Solvay Werke-től beszerzett — port szállítottak. Időközben Frankfurt a/M-ban érdekes összehasonlító tűzoltási kísérletet végeztek. Erről a német tűzoltószaklapban részletes ismertetés is megjelent. Ennek ellenére a porral oltás külföldön — bár 1931-ben néhány berendezést a Total cég is gyártott — különböző okok miatt nem terjedt el.

A porral oltás és a porral oltó berendezések alkalmazása terén világszerte, főként 1945 után következett be rohamos fejlődés. Az elmúlt 25 évben növekedett a porral történt oltások száma, s a tapasztalatok alapján fejlődésnek indult az oltástechnika. Az ipari fejlődés — különösen a vegyipar, műanyagipar, gáz- és kőolajipar széles körűvé válása — következtében a növekvő követelményeknek megfelelően változott a felhasznált porok minősége és összetétele is. A felhasznált — helyhez kötött, hordozható, vontatható és gépjárműre szerelt — porral oltó felszerelések jelenleg már igen sokfélék. Ezek teljesítménye széles határok között változhat, és általában a 0,2 kg/sec-től 90 kg/sec-ig terjed.

Az oltás hatásfokát az időegység alatt láng m<sup>3</sup>-enként meghatározott por mennyisége alapvetően befolyásolja. E szám értéke egy, az utóbbi években — főként a nyugat-európai országokban — elterjedt adat szerint 300 g/sec láng m<sup>3</sup>. Ez az érték azonban nem tekinthető véglegesnek és nemzetközileg hivatalosan szabványosított adatnak.

A porral oltó készülékek hajtóanyagául jelenleg világszerte — hazánkban is — nitrogén és széndioxidot használnak. Több országban felvetődött már a kompresszorral sűrített levegő hajtóanyagként való alkalmazásának gondolata is, de a gyakorlati kivitelezésre eddig még nem került sor.

A nitrogén és széndioxid alkalmazása terén már vannak nemzetközi tapasztalatok; előnyeik és hátrányaik egyaránt ismertek. Az N<sub>2</sub> előnye: tisztasága. Hátránya viszont, hogy kicsi az expanziós képessége.

A CO<sub>2</sub> alkalmazásánál igen káros — és a hazai gyakorlatban nem is kiküszöbölhető — annak víztartalma, a külső hőmérsékleti viszonyokkal szembeni expanziós labilitása, előnye viszont a nagy expanziós képesség.

A porok kémiai összetételében is hatalmas változás következett be az utóbbi években. A fejlődés során az eddig hagyományosnak tekinthető (NaHCO<sub>3</sub>) nátrium-hidrokarbonát és kovaföld keverékétől eljutottunk a legkülönbözőbb módon és adalék anyagokkal hidrofobizált — előre megadott szemcseszerkezetű — porokig, beleértve azok alapanyagának megváltozását is.

A másik irányú változás a porok oltástechnikai felhasználása terén történt. A régebben alkalmazott kézi poroltókészülékek mellett és helyett a 100—1000 kg nagyságrendű porraloltók kerültek előtérbe. Ez a változás közvetlenül érinti a tűzoltóságokat, mert a porral oltó gépjárművek elterjedésével — szemben a korábbi gyakorlattal — a legjelentősebb oltópor-felhasználókká váltak.

Az oltási módszer mechanizmusának megváltozása ugyanakkor az oltóporral szemben olyan új minőségi követelményeket támasztott, ami a gyártó vállalatokat is magasabb szintű fejlesztés és kutatómunkára kényszeríti, s több új technológiai előírás, jellemző teljesítést — vizsgálatát — kívánja meg. Ilyenek: csővezetéken való továbbíthatóság, fluiditás, gáznomás alatti viselkedés, tömörödési, csomósodási hajlam stb.

Ezek a szempontok természetesen a porral oltás technikájának igényesebb fizikai, kémiai kutatását is szükségessé teszik.

Hazánkban a felszabadulás után először 1961-ben került sor egv 3 × 750 kg-os portartállyal felszerelt, N<sub>2</sub> hajtógázzal működő porral oltó gépjármű beszerzésére. Azóta a magyar tűzoltóságot, valamint a létesítményeket 6, 12 kg-os kézi, porral oltó készülékekkel, 50—100—250 kg-os hordozható és vontatható porral oltó készülékekkel; 2 × 750 kg-os, 3 × 750 kg-os, 1000, 3000, 4000 és 5000 kg-os portartályokkal felszerelt gépjárművekkel láttuk el.

# BEMUTATJUK A GYŐZTESEKET

## Gomba

A versenypályán nem volt hiány biztatásban. Kiskatonák külön csoportba verődve mindent betöltő hangerővel buzdították a csinos gombai tűzoltólányokat.

Az eredmény nem is maradt el: 400 pontos teljesítményükkel kereken hét ponttal előzték meg az igen jó képességű bánániaiakat a nők községi osztottság-szerelésében.

Habár ilyen nagy eredményt gombai csapat még nem ért el, évek óta várható volt,

A testület mindennapi munkáját irányító parancsnok, *Szöke Gyula*, a helyettese és *Ordasi Ernő* szolgálatvezető (6 osztja be, hogy ki mikor menjen ellenőrzésre, és mikor lesz ügyeletes a rendezvényeken) a testület többi tagjával együtt, úgy vélik, szép sikert a bajnokság, de öreg hiba lenne, ha ebből kívánnának megélni, és ezért azon sem kevesebb szorgalommal munkálkodnak, hogy a jövőben se romoljon az évek óta nulla forintos „tűzkárstatisztikájuk”, bár ez természetesen másoktól is függ.

Amikor a parancsnok elvtárral beszél-

beszélgetésünk *Hertelendy Ferenc* parancsnokkal. Nevezetesen arról, hogy a létesít ményiek női 400-as szerelésében 374,5 pontos teljesítményt értek el, s ezzel nem kevesebb, mint 18 ponttal előzték meg a gombai AG somogyhársági üzemegységnek versenyráját.

A bajnoksapat tagjai majdnem mindannyian fizikai dolgozók, s mivel a terhelés menete során gyakran keletkeznek olyan kisebb beizzások és tüzek, amelyek ha nem sikerül pillanatokon belül megfékezni, akkor tetemes kárt okozhatnak, itt igencsak szükség van jól kiképzett női tűzoltókra, tekintve hogy a munkások zöme asszony és leány.

Igaz, férjhez menés, gyerekszületés miatt gyakran cserélődik a női csapat összetétele viszont a gyáriak szerint ez jó is, hiszen ezzel együtt azoknak a dolgozóknak a száma is növekszik, akik adott esetben az átlagosnál is jobban ismerik a teendőjüket.

Ha folytatódnak a hagyományok, akkor pár év múlva ilyen dolgozói lesznek a gyárnak a mostani bajnoksapat tagjai: *Kláriss Gizella*, *Iványi Istvánné*, *Kelemen Irén*, *Kern Erzsébet*, *Szabó Eva*, *Fehér*



A gombai bajnoknők

A tatablak győztes csapata

hogyan egyszer a megye határán túl is sikert aratnak.

Egyrészt azért, mert a testületnek olyan lelkes pedagógus segítőtje akadt, mint *Arató Ferenc*, aki minden évben megszervezi az iskolai úttörőtűzoltó-csapatot, másrészt pedig azért, mert a község fiatal nemzedéke szereti a sportot; a mostani országos bajnoksapat tagjai közül is többen kézi-, illetve röplabdáznak.

Női rajként a tavalyi versenysorozaton mutatkoztak be először, de már általános iskolás korukban meglehetősen rutint szerettek.

Pest megye egyetlen országos bajnokságát a következők harcolták ki: *Zákó Éva* (ő volt a rajparancsnok), *Szöke Etelka*, *Ordasi Katalin*, *Szemők Erzsébet*, *Hegeud Erzsébet*, *Bagó Irma*, *Gubek Mária* és *Molnár Mária*.

A községi testület parancsnoka *Gyarmati István* munkahelyén, a monori kefégyárban is tűzoltóparancsnok. Ő a lányok valóságos férfias kitarításának tulajdonítja a sikert, tehát annak, hogy módszeresen és nagyon sokat gyakorlatoztak.

gettünk, még nem készült el teljesen az új tűzoltóotthonuk. Büszkén újságolta azonban, hogy tágas oktató- és klubterem is lesz benne.

Hogy a bajnokságot tanúsító oklevél mellé hány újabbat nyernek, az a jövő titka, de aligha vitás: jócskán lesz még ilyen alkalom az elkövetkező években.

## Lakástextil Vállalat, Tata

„Veszedelemes tűz keletkezett az év első napján a Lakástextil Vállalat Tatablak-nyegygyárában. Elhatalmasodását csak a szolgálatos létesítményi tűzoltó, éjjeliőr és portás gyors, határozott intézkedése akadályozta meg.” Lapunk februári számából idéztük ezeket a sorokat, és olvasóink bizonyára emlékeznek rá, hogy a kigyulladt garázst csupán egy fal választotta el a több milliós értékű fonalraktártól.

Most a garázsszal éppen szemben levő tűzoltószertárban kellemesebb emlékekről

*Mária* és *Reményi Mária*, akik közül egyébként húszéves a „legidősebb”. Az országára szóló sikernek *Nemes Sándor* rajparancsnok is részese volt.

A győzelem érdekében a tatablak sen sajnálták a fáradságot, jóllehet legtöbbször megerőltető fizikai munkát végeznek.

*Eck Tibor* igazgató is büszke a lányaira: Ott volt a küzdőtérken, és lelkesen szurkolt nekik. A megyei bajnokságért négy országgrésziért pedig újabb négy nap jutalmatszabadságot ígért, s az országos utat ezt megtoldotta még négygel.

A csapat tagjai ezekben a napokban újból szorgalmasan gyakorlatoznak. A MHSZ május 28-i rendezvényén vizsgakörlet mutatnak be, és ezen sem szerelnének „leégni”.

Hogy azután a legközelebbi években ki igyekeznek majd megvédeni a büszke csapatot, azt most még nem tudhatjuk. Biztos azonban, hogy a bajnoksapat tagjai sem maradnak tűzoltói feladatok nélkül, hiszen a gyárterület az elmúlt években mintegy megötszöröződött, s ez még korántsem végso határa a fejlesztésnek.

(E)

## A SZÖULI SZÁLLODATŰZRŐL\*

①

A tavaly karácsonykor Szöulban, Dél-Korea fővárosában keletkezett szállodai tűzvész során az eddig nyilvánosságra hozott adatok szerint 164 ember esett áldozatul. A tűz teljesen elemésztette az élénk szöuli kereskedelmi központban levő 22 emeletes Dai Yun Kak nevű szálloda épületét. Az áldozatok legnagyobb része az égő épületben — a szobákban, a folyosókon és a liftekben — lelte halálát. Egy részük halálra zúta magát, amikor a szállodából kiugorva tettek kilátástalan menekülési kísérletet. Sokan pedig égési sebeikbe haltak bele a kórházakban. A tűzvész során mintegy százötvenen sérültek meg.

Mivel mindent — így a haláleseteket is — statisztikailag nyilván kell tartani, azonnal kiderült, hogy ez volt a történelem legpusztítóbb szállodai tűzvésze. Korábban az Egyesült Államokban, az Atlanta szálló leégésekor 119 ember vesztette életét.

A felhőkarcoló méretű Dai Yun Kak luxusszállóban bekövetkezett tűzvész az épület első emeletén levő teakonyhában keletkezett. Karácsony reggelén, a kora órákban. A konyhában levő „... cseppfolyós propánt tartalmazó tartály felrobbant...”, írják az esetről szóló beszámolóban, és ekkor meggyulladt a padlót borító nyolcszönyeg. A konyhából gyorsan terjedt a tűz a felsőbb szintekre. A füst ellepte az egész épületet, és használhatatlanná tette a menekülési utakat. Csak nyolcórás kemény erőfeszítések eredményeként sikerült megfékezni a tüzet. Az épület felsőbb emeletein 250 hotelszoba volt, az alsóbb szinteken pedig üzlethelyiségek.

A halálos áldozatok legnagyobb része a

notelszobákban és a folyosókon lelte halálát, minthogy képtelenek voltak megtalálni a kijáratot. Amikor a tűz a legvadabban tombolt, a legfelső emeleteken lángoktól körülzárt, rémülettől valósággal megbénult embereket láttak az ablakokban. Reményt vesztetten integettek segítségért a felettük köröző helikoptereknek. A mentési munkálatokban nem sok hasznát vették a helikoptereknek, csak egy maréknyi embernek sikerült megmenekülnie helikopterről lebocsátott kötelek segítségével.

Rémületükben néhányan szinte megzavarodva kiugrottak az ablakon, és halálra zúzták magukat az utcán vagy az alacsonyabb szomszédos házak tetején. Az áldozatok közül sokan a kórházban haltak meg, még hozzá többen csak hosszsz szenvedések után. Csak mintegy negyven ember menekült meg sérülések nélkül, hatvanan különféle fokú égési sérüléseket szenvedtek, miközben a mentők a lángokon át biztonságos helyre szállították őket. Amikor a tűz keletkezett, az épületben mintegy 300-an tartózkodtak: a szállóvendégek meg a személyzet tagjai.

A tűzoltók több órán át képtelenek voltak behatolni az égő épületbe. Amikor végül is sikerült, a hővédő ruhákba öltözött tűzoltók csak egy életben maradt személyt találtak. Az illető egy tajvani diplomata volt, ő a 10. emeleten levő fürdőszobájának vízzel teletöltött fürdőkádjában keresett menedéket, de így is igen súlyosan megsérült.

A Dai Yun Kak szállót több mint három évvel ezelőtt, 1968 szeptemberében építették. „De luxe” hotelnek minősítették, és valószínűleg el volt látva minden elképzelhető modern komforttal. De vajon a szálló

# TŰZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

biztonsága is megfelelt-e a kor követelményeinek?

A történelemből ítélve: nem. Már a karácsony napján érkezett első jelentések szerint is főleg a vészkijáratok hiánya és a tűz oltóberendezések csekély száma következtében volt olyan magas a halálos áldozatok száma. A következő napokon ennél sokkal többet tudhattunk meg a megdöbbentő eseményekről, és ekkor hangzottak el a számonkérő hangnemben feltett első kérdések is.

A tűzoltók elmondták, hogy sokan csapdába estek a szállodai liftekben, mivel ezek

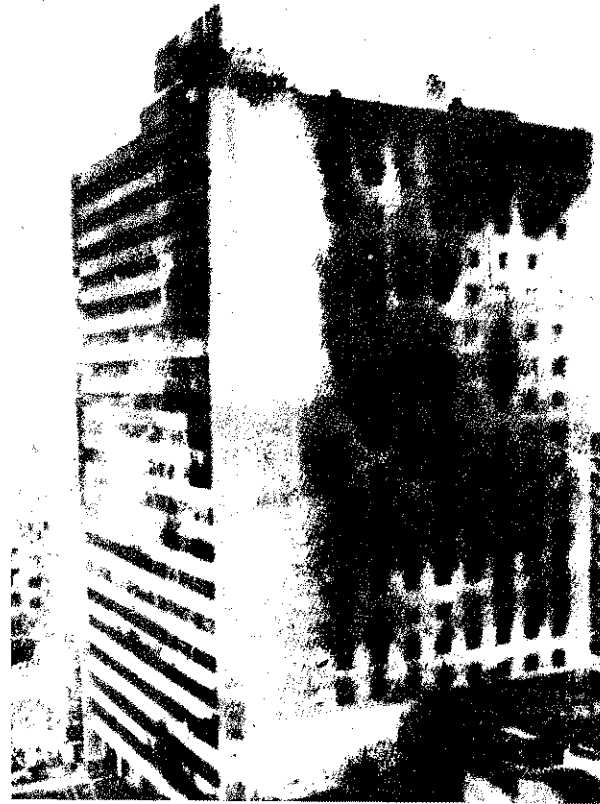
1/1972

## palontorjunta

BRANDVÄRN

Jól látható, miért voltak hatástalanok a létrasugarak

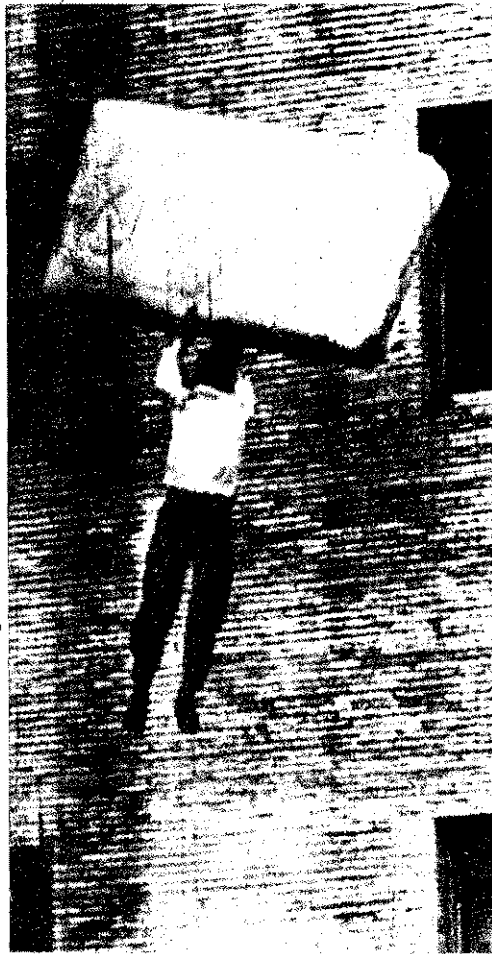
A 22 emeletes szálloda kiégett állapotban







Halálugrás végső késégbeesésben



A matrac sem fékezte a zuhanást



Ez a vendég lepedő segítségével próbált menekülni

rögtön a tűz keletkezése után felmondták a szolgálatot. A rendőrség és a tűzoltóság túl későn állította fel az épület mellett a mentőponyvákat és szalmazsákokat. Egyes hírek szerint a vészkijáratok ajtajai zárva voltak, nehogy a vendégek számlájuk kifizetése nélkül távozhasanak. Micsoda cinikus gazdaságosság!

A tűzvész színhelyére irányították Szöul összes tűzoltóautóját, de egyen sem voltak megfelelően hosszú létrák. A leghosszabb létrák is csak a hatodik vagy hetedik emeletig értek fel, amelyek fölött még több mint tíz emeletet lángok borítottak.

A szállodatűz a helyszínen rémületet és megdöbbenést keltett, ezenkívül pedig számtalan olyan kérdést tettek fel, amelyeket gyakran vádló hang hatott át. Röviddel a szerencsétlenség után az ellenzéki pártok büntető intézkedéseket követeltek a felelős hatóságok ellen. A vádak és a büntetések már senkin sem segíthetnek, a válszok megtalálása a feltett kérdésekre viszont nagyon is fontos lehet a jövőt illetően.

A tűzvészt követő négy napon a szöuli rendőrség tíz embert letartóztatott. Azzal gyanúsították őket, hogy felelősek a tragikus következményekhez vezetett mulasztásokért. A szálloda igazgatóját és tulajdonosát azzal vádolták, hogy megszegték a város által előírt épület- és tűzbiztonsági rendelkezéseket. Három hivatalnokot pedig azzal, hogy a szálloda elkészültekor végrehajtott vizsgálat során követtek el súlyos mulasztásokat.

A szöuli rendőrség parancsnoka úgy vélekedett, hogy egy tűzrendészeti olyan gyatra épületet, mint a Dai Yun Kak, soha nem lett volna szabad hatósági vizsgálat

által jóváhagyni. Még arra is gyanakodott, hogy a városi hivatalnokok rendszeres ellenőrző körútaik során egyszerűen szemet hunytak a szálloda hiányos tűzrendészeti felszerelési felett. Ezzel kapcsolatban arra is céloztak, hogy a szálloda vezetősége esetleg hivatali személyek megvesztegetésében is bűnös.

Dél-Korea belügyminisztere is a támadások keresztjébe került. A politikai ellenzék szemében ő valóban alkalmas a bűnbak szerepére, mivel a szálloda elkészültekor Szöul polgármestere volt, és annak idején ő hagyta jóvá a szálloda építési terveit. Az úgy valószínűleg még sokáig napirenden marad, ha egyáltalán sikerül valaha véglegesen tisztázni a karácsonyi tragédia körülményeit.

A Dai Yun Kak szálloda vezetősége bejelentette a szerencsétlenség után, hogy a tűzvész során megsérült személyeknek kb. 10 000 finn márkának megfelelő összegű kártérítést fizet, a halálos áldozatok hozzátartozóinak pedig ezen összeg felét a temetési költségek fedezésére.

#### Heikki Suikkanen

2

Az előbbieken ismertetett tragédia nálunk is felvet bizonyos kérdéseket. Noha azt állítják, hogy tűzrendészeti előírásaink szigorúak, és bár mi is tudjuk, hogy az ilyen magas épületekben legalább két tűz- és füstbiztos vészkijárat szükséges, mégis talán helyénvaló néhány szó a szállodák biztonságáról. Véleményem szerint e kérdésekre túl kevés gondot fordítanak. Tudunk olyan esetekről, hogy a tűzrendészeti hatóságok az ellenőrzés során nálunk is talál-

tak lezárva olyan ajtókat, amelyek a vészkijáratokhoz vezettek.

A Dai Yun Kak szállóban bekövetkezett tűz gyors terjedésének oka ezen cikk írásakor még nem volt ismeretes. Mégis, talán meg lehet kockáztatni azt a feltevést, hogy a lépcsőházak nem voltak kellőképpen megbízható falakkal és ajtókkal elszigetelve az egyes szinteken található helyiségektől, valamint a folyosókat és a lépcsőházakat gyúlékony és a tüzet gyorsan terjesztő anyagok felhasználásával választották el egymástól. Egyébként aligha lehetséges a tűz ilyen gyors terjedése, ahogy ezt az újsághírek és egyéb hírforrások alapján megállapíthatjuk. Emellett szól az a tény is, hogy az erős hő miatt a tűzoltók több órán át nem voltak képesek behatolni a szállodába.

A következőkben megemlítünk a tűz eleni védekezéssel és a személyi biztonsággal alapvető kapcsolatban álló néhány olyan szempontot, amelyekről soha nem lenne szabad megfeledkezni.

Az építési engedély kiadásakor ügyelni kell arra, hogy a lépcsőházi kijáratok ajtókat nem szabad zárva tartani, tehát szükség esetén használni lehessen őket.

A kijáratok helyét világosan meg kell jelölni, mivel a vendégek legalább egy része első alkalommal éjszakaizik a szállodában, és noha akadhatnak közöttük olyanok is, akik korábban már laktak az illető szállodában, de nyilvánliftet használtak, és ezért nem vették észre, hogy hol helyezkednek el a kijáratok.

Mivel számolhatunk azzal, hogy a szállóvendégek helyismerete rossz, s az ember meneküléssel reagál a fenyegető veszélyre, és a tervszerűtlen menekülés belátha-



## Erdőtűzek a számok tükrében

tatlan következményekkel járhat, érdemes lenne legalább a nagyobb szállodaépületeket felszerelni belső riasztó rádióhálózat-tal, mert ennek segítségével közölni lehetne a lakókkal, hogy mi történt, és mi a teendő.

A másik tényező, amely alapvetően befolyásolja az épület biztonságát, a beosztás. Természetesen minden egyes lépcsőház önálló egység, ez azonban még önmagában nem elegendő a nagyon magas épületekben, mivel a normális, egyszerű tűzbiztonsági ajtó tömítettsége olyan, hogy az emeletes házakban a kicsi túlnyomás is azt eredményezi, hogy a lépcsőház nagyon rövid idő alatt megtelik füsttel, és emiatt használhatatlanná válik. Szabálynak kellene tekinteni, hogy amennyiben a szállóépület olyan magas, hogy tűzoltólétrákkal nem lehet onnan kimenteni az embereket, akkor a lépcsőházakat legalább tűzvédelmi zárral szigeteljék el. Ez annyit jelent, hogy ilyenkor dupla tűzbiztonsági ajtókat létesítenek, és hogy közöttük ún. zárószoba van, amelynek szellőztethetőnek kell lennie, vagy ott gépi levegőcserével túlnyomást kell biztosítani az emelet egyéb helyiségeihez képest. Ha az épület 45 méternél magasabb, el kell látni tűz- és füstbiztos lépcsőházzal, s így a külvilággal kapcsolatban levő erkélyen keresztül lehet eljutni a lépcsőházba. Különös gondot kell fordítani a szállodai szobák, főként pedig a belső folyosók és a lépcsőházak elfüggönyözésére. Ha a folyosó összefüggő felületet alkotó gyűlékony anyaggal van díszítve, beépített oltóberendezéssel kell ellátni az épületet. A lépcsőházakban csak nem gyűlékony anyagot szabad alkalmazni.

A tűzoltók természetesen az egész világon élénk érdeklődéssel várják a szülői szálloda építési módjáról és a felhasznált építési anyagokról szóló pontosabb információkat, mivel csak ezek ismeretében lehet levonni bizonyos következtetéseket. Egy dolog azonban világos: a jövőben valószínűleg nagyon kritikusan kezelik az építetőknek azon igényeit, hogy egyre növekvő mértékben használhassanak fel könnyen gyúló anyagokat és emeletek közötti forgalmi eszközöket.

A Dai Yun Kak szállóban bekövetkezett tűzvész világos bizonyíték arra, hogy az úgynevezett hozzáértőknek a tűzvész el-tűléséről mondott szavait legalábbis a tűzoltóknak nem szabad komolyan venniük.

Javasolnám, hogy azokban a helységekből, ahol ilyen épületek találhatók, az építési-ügyi és tűzrendészeti hatóságok kísérjék rendszeresen figyelemmel a személyi biztonsággal és a tűzrendészettel kapcsolatos előírások végrehajtását, és a vizsgálatok folyamán hangsúlyozzák a biztonsági rendelkezések fontosságát, mert a legtöbb esetben meg nem értésről van szó. A hatékony tájékoztatás a legjobb mód a bal-esetek elkerülésére.

**B. G. Lindqvist,**

A Belügyminisztérium Építési  
Osztálya építéstechnikai  
irodájának titkára

Hazánkban a korábbi évektől eltérően ez év tavaszán lényegesen több avar- és erdő-tűz keletkezett, és okozott tetemes károkat. A január 1-től április 10-ig terjedő időszakban bekövetkezett több mint 150 erdő- és 450 avartűz mintegy 6500 kh területen pusztított, és 8 millió forint körüli kárral járt.

A legtöbb erdőtüz Nógrád és Borsod megyékben keletkezett, méghozzá 35—35 alkalommal, s ez a kárérték mintegy fele az országos kárnak.

Avartüzek főként Pest megyében és Budapesten voltak gyakoriak, de Borsod, Bács-Kiskun és Komárom megyékben is jelentős számban pusztítottak.

A tüzeseteket — szinte kivétel nélkül — az emberi gondatlanság okozta. Leginkább a dohányzástól, szabadban való tüzeléstől, gázégetéstől, mozdonyszikrától és gyermekjáték következtében csaptak fel a lángok.

## Az elsőt nem jelentették, a másodiktól leégett...

Március 15-én 16.10-kor kigyulladt egy 350 négyzetméter alapterületű utónevelő épület a Komáromi ÁG bartusekpusztai sertéstelepeiben.

A téglafalazatú, azbeszt tetőhéjazatú és padlástér nélküli épület belseje — hőszigetelés céljából — alulról vakolt náddal volt burkolva.

Kettős falazattal alakították ki a végfalakat, ezt az egyik oldalon áttörte a kívülről csatlakozó olajtűzelő berendezés befűvőcsöve.

A fűtőfülkében egy OT—30 típusú olajkályha volt, s ebbe MOTEL típusú olajégőt szereltek be.

A tűz a fűtőfülkében keletkezett, s rövid idő alatt áttért a belső nádburkolatra. A kb. 50 km/óra sebességű szél is elősegítette a gyors tűzterjedést.

A káreset következtében leégett az épület tetőszerkezete, és elpusztult 138 malac. Az anyagi veszteség 180 ezer forint, a lán-

Az idei szárazság okozta fokozott tűzveszély miatt a MEM, a BM TOP és az illetékes tűzoltó-parancsnokságok kezdeményezésére még idejében számos figyelmeztetés, felhívás jelent meg a helyi, illetve a központi lapokban, s igen gyakran hangzóttak el felkérések a rádióban és a televízióban is a természetbarátokhoz, a kirándulókhöz.

A tüzesetek ilyen számban történő előfordulása arra készítette a szakminisztériumot, hogy ideiglenes jelleggel még a kijelölt helyeken is megtiltsa a tűzgyújtást. Ez a rendelkezés csökkentette ugyan a tüzek számát, de csakis a lakosság és a kirándulók fokozott gondossága hozhatja meg a kívánt eredményt érdeink védelmében.

Jó lenne, ha a nem kevésbé veszélyes őszi időszakra a tavaszi tanulságok alapján készülne fel.

—k—

gok által veszélyeztetett érték azonban jóval több volt ennél.

A vizsgálat során megállapították, hogy az olajkályha hiányos karbantartása és tisztítása miatt március 6-án is tűz keletkezett itt, ezt azonban időben észlelték, és egy kézioltóval megszüntették az égést.

Az esetet — bár ez kötelességük lett volna — nem jelentették be a tűzoltóságnak, ugyanakkor minden javítás és vizsgálat nélkül tovább működötték a kályhák.

Március 16-án ugyancsak az olaj túlfolyása miatt csaptak fel a lángok a fűtőfülkében, ekkor azonban senki sem tartózkodott a közelben, s noha a létesítményi önkéntes tűzoltóság az észleléstől számított 10 perccel belül, a komáromi állami egység pedig 20 perccel belül kiérkezett, a tüzet már gyors beavatkozással sem lokalizálhatták, és csupán az égő épületben rekedt állatok egy kis részét menthették ki.

**Deutsch Sándor**  
tű. őrgy.  
Tatabánya

## Robbanás Barcelonában

Március 6-án történt Barcelonában... Taxisofőr fékezett ijedten, amikor hatalmas fényoszlop csapott fel egy tízemeletes épületből, és a lakások egymás után nyíltak szét, mint a kártyavár. Abban a pillanatban, három kilométeres körzetben hatalmas robbanás zaj riasztotta az alvókat. A légnyomás ereje több száz méteres körzetben betörte a kirakat- és ablaküvegeket. Utána döbbent csönd, majd kétségbeesett kiáltások az éjszakában...

Az első megmentett egy 25 éves fiatalember volt; az ágya mellett kapaszkodott kezeivel a megmaradt falrészbe — a VIII. emeleten.

Barcelona teljes tűzoltóállományát riasdóztatták. A mentési munka során elvágták az elektromos vezetékeket, nehogy rövidzárlat keletkezzék, és igyekeztek a romok közül az eltört csatornából feltört vizet elvezetni, illetve a kitorést megszüntetni.

Megállapították, hogy a járda hosszában parkírozott 11 gépkocsit a betonblokkok összenyomták. Minden munkaórában újabb hullát hoztak a felszínre. Már délután volt, amikor sikerült azonosítani *Maria José Escobada Sanchez* 28 éves férfi tetemét, ő kislányával lakott együtt.

Iratok és okmányok utálnak arra, hogy dél-amerikaiak, chileiek és peruiak is lehetnek a 14 áldozat között. Szerencsés valószínűség, hogy az áldozatok száma azért korlátozott, mert számosan a hétvégét távol töltötték.

Reggel elterjedt a híre, hogy a bérházban propán-butángáz raktár volt. A negyed lakói már többször panaszkodtak annak veszélyessége miatt, de elutasították őket.

Amennyiben a gáz lehetett a szörnyű tragédia oka, akkor is felmerül egyenrangú okként: az épület minősége. Tíz emelet falai omlottak össze. És ez nem is az első eset Spanyolországban.

1969-ben, Segovia mellett, egy vendéglő felavatásánál, a nagy bankett-terem kőlapjai rázuhanáltak a vendégseregére: 58 halott és 148 sebesült.

1970 szeptemberében, a déli tengerparton, Almériában, egy házépítkezés műhelyében 15 munkást találtak holtan. Nem elszigetelt jelenség, hogy a lakosság legszegényebb rétege vízvezeték-hálózat és eresztől nélküli viskókban tengődik.

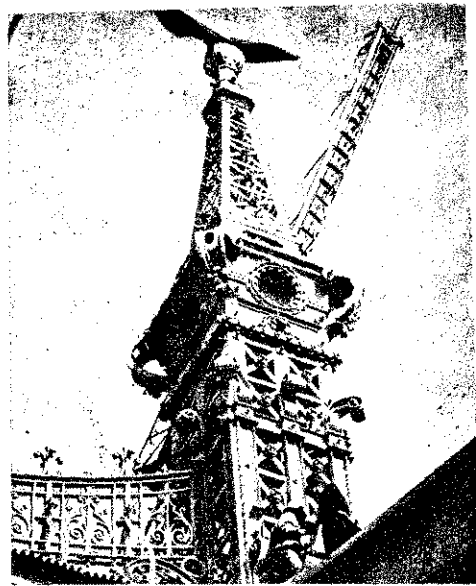
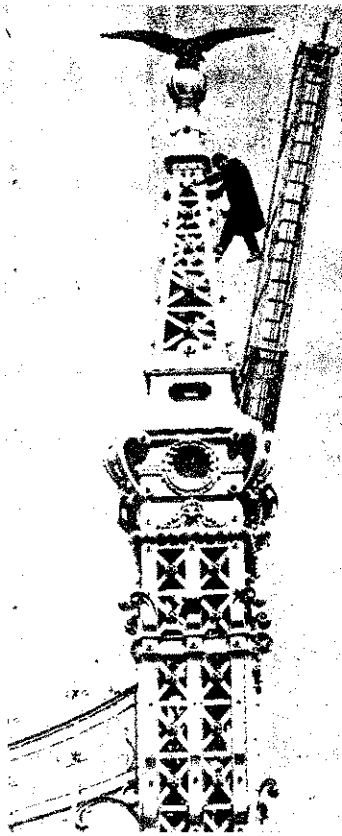
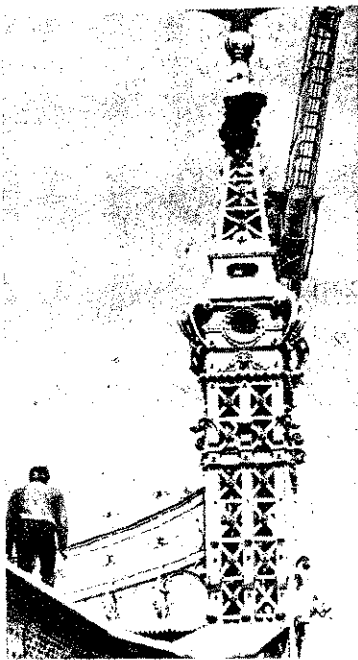
Alig két hónapja, hogy Barcelonában is négy halottat találtak egy félig összeomlott ház alatt.

B. F.

\* Megjelent a *Palontorjunta* 1972/1-es számában.

# Életmentés

Március 31-én  
13.09-kor a pesti  
oldalán felmászott  
a Szabadság-híd  
turulmadarára  
Dékány Dezső  
gödi lakos. Nagy  
tömeg figyelte,  
hogyan sikerül  
lehozniuk a  
mentés ellen rüg-  
kapáló férfit az  
V—VI—VII. és  
VIII. kerületi  
egységeknek.  
Ami a képeken  
nem látható: az  
akció résztvevői a  
pillér belsejében  
beépített létrán is  
felhatoltak. Az  
első felvételen  
látható férfit a  
tűzoltási csoport  
vezetőjének  
kellett  
leparancsolnia. A  
sikeres  
életmentést  
követően Dékány  
Dezsőt átadták a  
mentőknek, s őt  
ideggyógyintézetbe  
szállították.



## a turulmadárról

370 esztendővel ezelőtt vásárolta meg Nürnberg városa Aschauen és társai helybeli cég „új és csodálatos” fecskendőjét. Két ember működtethette, és egy lóval lehetett vontatni. Vízugara állítólag elérte a házak tetejét. A városba látogatott idegeneknek mint különleges nevezetességet mutogatták az értékes masinát.

\*

300 évvel ezelőtt találta fel a bőrtömlőt a holland Jan van der Heyde és testvére Nicolaus. Találmányuk forradalmat idézett elő a tűzoltás és a tűzoltószerek fejlődésében. Jan van der Heyde egyébként 335 éve született Gorkumban, és 75 éves korában, 260 esztendője halt meg Amszterdamban. Híres rézműves és építészeti festő volt. 1672-ben szabadalmat kérték tömlős fecskendőjükre. Erdemeik elismeréseként még az évben Jant Amszterdam város tűzoltóparancsnokává nevezték ki. Eppen 295 éve, 1677-ben kapott fecskendőkészítésre 25 évre szóló szabadalmat, és akkoriban Amszterdamban tűzoltófecskendő-készítő üzemet létesített, amely 1866-ig működött.

\*

260 esztendője Nicholas Mandell és John Grei szabadalmaztatták a légkázán alkalmazását a fecskendőnél, az addig ütemszerűen

szagatott vizsugar egyenletessé tételére.

\*

170 éve, 1802. június 12-én szentvedte el Debrecen városa tűzekben gazdag története során a legnagyobb méretű tűzvészét. A diákok nagy része — köztük a diák-tűzoltók is — pünkösdi ünnepe lévén, legációban jártak az Alföld falvaiban. Az otthon maradtak — noha a tűzoltásban járatlanok voltak — hősiességükkel a tűzoltók fáradtak az iskola megmentésén. A kollégiumi nagykönyvtár sikerült megmenteniük. A könyvek mentésében különösen Lente Dávid könyvtárőr tűnt ki. A diáklakások (54 szoba, köztük Lentéé is) leégtek, bennük pusztult bútor, könyv, ruha. A tűzvészben mintegy 1500 épület pusztult el. Leégett a Nyomatató, Egyalmalom, Péterfia és a Darabos utca, majd a Kishatvan, Nagyhatvan és a Kádás utca alsó része, a Tizenháromváros utca mindkét oldala. A tűzet a Plac utca ház-sora fogta fel, mert ott az úttest már akkor olyan széles volt, hogy az épületekben a szálló szikrák kárt nem tehettek.

\*

95 éve, 1877. augusztus 11—15-én tartotta tizedik ülését Stuttgartban a német tűzországi szövetséget. Ott szerzett tapasztalatairól Rösch

Frigyes, a soproni ÖTT parancsnoka, nyomtatásban is közzétett jelentésben számolt be. Rámutatott többek között arra is, hogy a tűzbiztonság és a tűzrendészet fejlődése szempontjából milyen előnyöket jelent a tűzkárbiztosító intézetek megadóztatása.

\*

kádba állították, és két egymással párhuzamos sugarat adott. Jellegzetessége a szép kivitel: feketével festett stílizált virág- és levéldíszek vannak rajta.

\*

90 esztendővel ezelőtt, 1882. augusztus 11—15-ig rendezték Zalaegerszegen a MOTSZ VI. nagy-

# TŰZOLTÓ.

A „145 éves a Tűzoltó Múzeum” kiállításon látható a „Vancsa-féle két csővű” kézfecskendő. Vancsa Sámuel kiskunfélegyházi asztalosmester — a „Hazai és Külföldi Tudósítások” 1827. március 24-i számában közölt hirdetésben — 30 forintért ajánlotta a két emelet magasságra is fellövő „új találmányú kézi fecskendő”-jét. A fából készített fecskendő hengeres részének magassága 104, a henger belső átmérője 5,5 cm, a sugárcső 98 cm hosszú. Két lövőkéjének furatátmérője 0,4 cm. Teljesítménye egy lökethez kb. 2 liter. Működtetésekor vízzel telt

gyűlést. A várakozás ellenére mindössze 50 hazai testület képviselővel. A plénum többek között megtárgyalta és szükségesnek tartotta a kötelező tűzkárbiztosítás bevezetését az ország lakossága érdekében, ezért utasította a választmányt, hogy a Belügyminisztériumhoz nyújtsa be a tárgyban alaposan indokolt kérvényt.

Elfogadták a Dunántúli Kerületi Tűzoltó Szövetség javaslatát, hogy a törvényhatóságok tűzrendészeti rendeleteiket minél előbb alkossák meg, mert azok nélkül érdemleges tűzoltói munkát kifejezni nem lehet. (Ez 1882-ben történt, és

## Öt halott a bádogyáronban

A Szent György hídról nézve balról folyik a Szajna piszkos vize. Sűrű sár, választja el a folyótól a kunyhókat, a nyomortelepét. Majdnem középtájon nagy fekete lyuk látszik. Benne egy lángoktól szétmarta ág, elszenesedett bútor és megfektetett padlódarabok hevernek.

Az éjjel öt ember vesztette életét a bádogyáronban egyikében, egy portugál házaspár és három gyermekük égett szénáé.

A dráma 2 órákor következett be; mindnyájan aludtak. Valószínűleg az ajtó melletti kályha okozta a tüzet, és akadályozhatta is a menekülést. A lángok átcsaptak hat szomszédos kunyhóra. Ezek lakói szerencsésebbek voltak, de ingóságai megsemmisültek.

A tűzoltók gyors közbelépése akadályozta meg a nagyobb katasztrófát, miután közel 300 ember zsúfolódik össze ezekben a gyűfásdoboszerű faházakban.

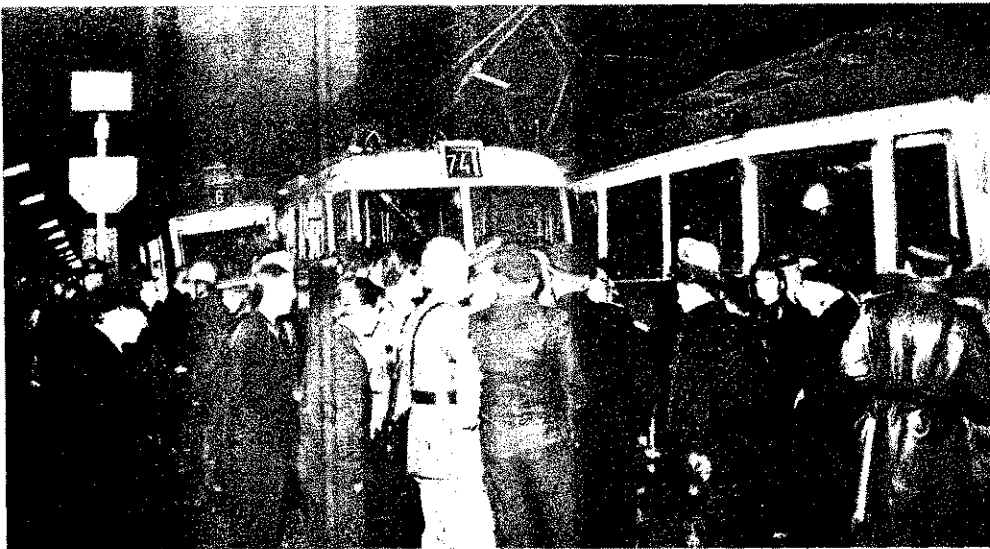
A helyi tanács kommunista vezetője a tragédiáról értesítve nyomban a helyszínre sietett, hogy a lehetséges segítséget megadja a károsultaknak.

Portugál munkások laknak a Villeneuve-le-Roi (Valde-Marne megye) nyomortelepén. A polgármester már több ízben fordult illetékes állami szervekhez, hogy a bevándorolt munkásoknak (1968 óta több mint kétfélmillió munkás jött Franciaországba) biztosítsanak emberi lakáskörülményeket, de eredménytelenül.

Villeneuve-ban és másutt sok ezer bevándorolt él még bádogyáronban és faviskókban. A CGT (az egyik legnagyobb francia szakszervezet) követeli, hogy az állam és a tőkések tegyenek pénzügyi intézkedéseket a bevándorolt munkások emberi életkörülményeinek megteremtésére.

B. F.

Március 16-án korán reggel súlyos karambol történt a Nagykörúton. 13-an szenvedtek sérülést. A mentésben részt vettek a tűzoltóegységek is



utána évtizedekig húzódtott a szabályrendeletek megalkotása, majd jóváhagyása...)

\*

85 éve, 1887. augusztus 18-19-én Fiumében a MOTSZ VIII. nagygyűlésén 129 testület képviselője és mintegy 1200 vendég vett részt. Itt fogadták el az alapszabályok

80 éve, 1892. március 23-án kelt leirata szerint (49 745-1891 VKM) a vallás és közoktatásügyi miniszter hozzájárult ahhoz, hogy az állami tanítóképző intézetekben a tűzoltás elméletét és gyakorlatát tanítsák.

\*

lyamunkát. A bíráló bizottság első díjjal — 25 arannyal — jutalmazta, Breuer Szilárd „Mászó-, mentő- és bontóeszközök” c. munkáját. A második díjat — 15 aranyat — Szily József érdemelte ki „Vízszerezés” c. dolgozatával, míg a harmadik díjat — 5 arany — Oláh Miklós (Szarvas) „Megelőző védekezés a tűz ellen” c. frásával nyerte.

\*

75 éve, 1897. május 26-án tartotta a budapesti ÖTT jubileumi 10 000-dik éjjeli őrsgét. Az ezzel kapcsolatos díszközgyűlést május 30-án rendezték.

\*

70 éve, 1902. augusztus 14-17-én, Egerben tanácskozott a MOTSZ XV. nagygyűlése. Ez alkalomból többek között tűzoltóversenyeket is rendeztek. Újításként szerepeltek a tömlőgurítás, a mentőversenyek és a taktikai támadási verseny. Ekkor adták át első ízben a taktikai feladatot borítékban. A feladatot képből és írásban is felbontották. Három csapat jelentkezett erre a versenyszámra, de a feladatot egyik sem oldotta meg elfogadhatóan, így a versenybíró nem adta ki a díjakat. Kitént,

hogy nem elégséges a tűzoltócsapatok kiképzéséhez a fecskendő pontos és hibátlan szerelése, hanem a vezénylőknek és a csapattagoknak megelőző tűzrendészeti és taktikai képzettséggel is rendelkezniük kell. Ehhez viszont rendszeres tanulás szükséges és a szakkönyvek ismerete, s ugyancsak alapfeltétel, hogy a csapatok otthonukban a taktikai feladatok megoldásában is megfelelő elméleti és gyakorlati kiképzést kapjanak.

\*

40 évvel ezelőtt még működőképes állapotban volt az a kis gőzfecskendő, amelyet a debreceni tűzoltóság 1908-ban szerzett be. A szóban forgó szer Czermack-gyártmányu, ún. kombinált gőzfecskendő volt. A kombináció abból állt, hogy a teplitzi Czermack-cég gőzfecskendőjére, amely 9-15 perc alatt 6 légkörnyomással működött, és 440 liter vizet szállított percnként, egy kis teljesítményű (kb. 120 l/p) kézfecskendőt építettek két vízszintes hengerrel, oldalt ráreszelt nyomókarokkal. A kombináció nem vált be a gyakorlatban. A kézfecskendő kis teljesítményével nem tudta hatásosan pótolni a gőzgép felfűtéséig a nagyobb szivattyút.

\*

Ugyancsak 80 évvel ezelőtt bírálta felül a budapesti ÖTT az előző évi pályázatra beküldött négy pá-

# KRÓNIKA

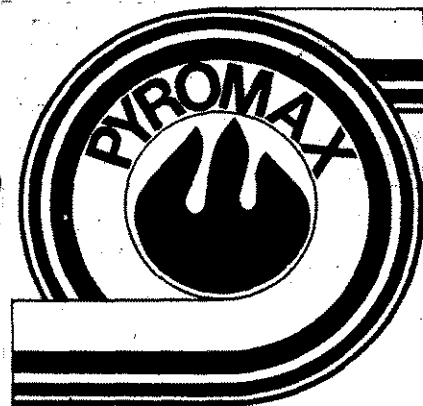
korszerű módosítását. Eszerint a tűzoltóságok nem egyesületek többé, hanem testületek.

Stolcz Adolf nagykikindai osztályparancsnok „flú-tűzoltóságok” felállítására tett javaslatot. A „tanfériak pedagógiai és általános szempontokból is elleneztek” ezt, ezért az indítványt a nagygyűlés elvetette. Másik javaslatát, amely tűzoltóparancsnoki szaktanfolyam létesítésére vonatkozott, elfogadták, és felkérték a választmányt a részletes javaslat előterjesztésére.

# TÜZRENDÉSZETI ELŐADÓK!

# TÜZRENDÉSZETI FELELŐSÖK!

# TÜZVÉDELMI BIZOTTSÁGOK!



Vizsgálják felül a gondjaikra bízott létesítmények tűzoltókészülék-ellátottságát, s a hiányokat most pótolják!  
Az MSZ 1040-es szabvány követelményeinek nem megfelelő készülékek leszerelése most lehetséges.  
A létesítmények tűzvédelméhez szükséges szabványos porraloltók minden méretben s minden mennyiségben vállalatunktól közvetlenül is kaphatók.

Kérje a részletes gyártmányismertetőnket és a Vállalat szakmai tanácsát!

## „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyár

Budapest XIII., Babér u. 9–11.  
Telefon: 208-843, 208-846.

Kísérje figyelemmel az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyára szakmai hirdetéseit:

### HASZNOSAK! TANULSÁGOSAK! ÉRDEKESEK!



Az első, ún. száraz, porral oltó készülékek: a „szórók” – más néven „suhintók” – a századforduló éveiben, a CO<sub>2</sub> hajtógázzal működő, nátrium-hidrogénkarbonát töltet-anyagú porral oltó készülékek pedig az 1910–12-es években jelentek meg.

1912-ben hazánkban legalább 20-féle különböző típusú tűzoltókészüléket használtak.

A porral oltó készülékek alkalmazásáról a vélemények, állásfoglalások igen eltérőek voltak.

Egy magát megnevezni nem akaró tűzoltótiszt véleménye az 1912 májusában Budapesten tartott tűzkíséret után: „Annyi már most is bizonyos, hogy a szakemberek tartózkodni fognak oltópornak vagy „Médium” oltókészüléknek beszerzését javasolni.”

A fővárosi tűzoltóság 1927-ben valamennyi vonulószerét „Total”-típusú porraloltóval látta el. Az 1926–1929-es években pontos kimutatót készítettek a készülékek használatáról. Ezek bizonyossága szerint a porral oltó készülékeket több száz esetben eredményesen használták a budapesti egységek.

Az 1910-es évek elején a porral oltással kapcsolatos, igen jelentős tűzkíséretetek folytak Budapesten és a Bécs melletti Innerndorffban. A kíséretetek során behatóan vizsgálták a porral oltás eredményességét tűzveszélyes folyadékok tüzenél.

1932-ben Budapesten a Ligeti és Bíró cég olyan tűzkíséretet is végzett, amelynek alanya petróleummal lelocsolt élő ember volt. A kíséretetek baleset nélkül folytak le.

A robbanó töltetes porral oltó bombákat az olasz hadsereg a 30-as években széles körben használta.

A vízzel nem oltható olajok és zsiradékok tüzeinek oltásával – rendeletileg – első ízben II. József császár foglalkozott az 1786. VIII. 26-án kiadott rendeletének 20. paragrafusában.

Az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyár korszerű porral oltó készülékeivel és P-500-as jelű oltóporával – a könnyűfémek tüzeinek kivételével – bármilyen anyag tüze oltható. (x)

# Szabolcsi vélemény:

## „...öszönzőleg hatott a testületekre.”

- állandósuljon és színvonalában is emelkedjen az önkéntesek megelőző és mentő tűzrendészeti tevékenysége;
- szaporodjon az iskolai és a felnőtt női tűzoltórajok száma;
- a községi tanácsok hatékonyabban támogassák a testületeket a feladatok végrehajtásában;
- javuljon a községek tűzvédelme.

A versenyfeltételeket az egymást követő tennivalók folyamatosságának figyelembevételével állítottuk össze — oktatás, verseny, vízgyakorlat stb. —, így elkerültük a kampányszerű végrehajtást. A nevezés önkéntes volt, és a testületek 80%-a jelentette be részvételi szándékát.

A programban foglaltak végrehajtását a járási tő-k pontozással értékelték, s az átlagon felüli munkát módjukban állt plusz pontok adományozásával is díjazni.

A járásek első helyezett testületei megyei versenyen mérték össze tudásukat. Háromtagú bizottság — előre nem közölt időpontban — végezte az értékelést; fő szempontjuk az elméleti és a gyakorlati felkészültség-lemérése volt.

A parancsnokok 25, a rajok tagjai pedig 20 kérdéses tűzrendészeti TOTO-ra adtak írásban választ. Ezenkívül az egységeknek a szertáraktól egy-egy 500 m-re levő lakóházban — feltételezés szerint PB-gáz berobbanása miatt — kellett tüzet kellett életmentéssel kombináltan eloltaniuk. A gyakorlatnál a legmagasabb kategóriájú fecskendővel kellett beavatkozniuk.

A megyei értékeléskor a testületek 2000 alappontjából levontuk a vízgyakorlat végrehajtásának idejét (másodpercenként 1—1 pontot), az így maradt összeghez hozzáadtuk a járási értékelésen, valamint a TOTO-n szerzett pontokat, s ez határozta meg a végső sortrendet.

A járási versenyeken első három helyen végzett testületeket a következők szerint díjazták:

I. helyezettek: Dicsérő oklevél; 12 öltöny egyenruha; 2500,— Ft; parancsnok 1000,— Ft pénzzutalom.

II. helyezettek: Dicsérő oklevél; 8 öltöny egyenruha; 2000,— Ft; parancsnok 900,— Ft pénzzutalom.

III. helyezettek: Dicsérő oklevél; 8 öltöny egyenruha; 1500,— Ft; parancsnok 800,— Ft pénzzutalom.

A díjakat a járási tűzrendészeti bizottságok ünnepélyes keretek között adták át a győzteseknek és helyezetteknek.

A megyei verseny végeredménye:

I. **Nagykálló.** Kiváló teljesítményükkel elnyerték a megyei tanács vb 10 000 Ft-os

különdíját, a vándorserleget, a parancsnok pedig 1500 Ft személyi jutalmat kapott.

II. **Nyírpárasznya.** A testületet 6000, a parancsnokot 1200 forinttal jutalmazták.

III. **Csaroda.** A testület 5000, a parancsnok 1000 forint jutalmat kapott.

IV. **Dombrád.** A testület 4000, parancsnoka pedig 800 forint jutalomban részesült.

**Orosz Ferenc,** a megyei tanács elnöke március 2-án fogadást adott a díjazott testületek parancsnokai, valamint a tanácsi vezetők részére. Itt adták át a díjakat, majd ezt követően kötetlen beszélgetést folytattak a jelenlevők.

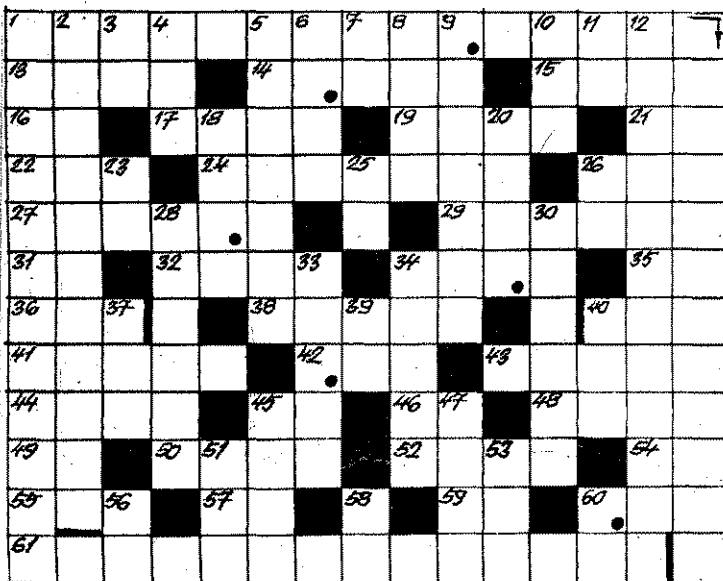
A versenymozgalom célját elérte: ösztönzőleg hatott a testületekre; tovább javult az önkéntesek elméleti és gyakorlati felkészültsége és a községek tűzrendészeti helyzete.

A versenyt a jövőben is megrendezzük. Célunk, hogy megyénk valamennyi önkéntes tűzoltótestülete bekapcsolódjon e mozgalomba.

**Pócsi József**  
tű. fhdgy.  
Nyíregyháza

**VIZSZINTES SOROK:** 1. BANYATŰZ OLTÁSÁT ALTALÁBAN INNEN LEHET VÉGEZNI. 13. Régi főúri cím. 14. Fuvallata. 15. Hangszer (ék. fel.). 16. Vizeinkben is megtalálható halfajta. 17. Papírra veted. 19. Kutyát. 21. Kettős betű. 22. Végtelen lyuk! 24. Megold. 26. Lánynev. 27. Vissza: kőolaj-é? 29. Méh-lakás. 31. Néma néma! 32. Pézszé tesz. 34. Dél-amerikai pénz (fon.). 35. Vissza ás! 36. Amerikai igen! 39. Küldhet levelet. 40. Ilyen anyag is van. 41. Vágás, ismert idegen szóval. 42. Kárára van. 43. Nemesfém. 44. Sztregoval részlet! 45. Majdnem teljesen rom! 46. Felkiáltó szócska. 48. Az ital (ék. fel.). 49. Ami a malőrben és a halőrben azonos hangzó! 50. Községünk. 52. Életével tetheti. 54. Mikés Barna. 55. Rakása azonos hangzól. 57. Távirtdal hang. 58. Vés, de visszafelé! 60. Férfinev. 61. BANYATŰZEKNÉL KÜDSUGARAK ALKALMAZÁSÁVAL EZ A VESZÉLY — HA MEGFELELŐ MENNYISÉGŰ PORLASZTOTT VIZET HASZNÁLUNK — NEM ALL FENN.

**FÜGGŐLEGES SOROK:** 1. Névelős állati szaruképződmény. 2. A BANYATŰZ OLTÁSÁT IRÁNYÍTÁSÁT OK VEGZIK. 3. Ó. Bécsben! 4. Hidrogén, oxigén vegyjele és olasz autók jele a rendszámablán. 5. Porcelánfajta. 6. Magyar városba való. 7. Alá. 8. Létezés. 9. Nem paripákati! 10. Piros, Berlinben! 11. Kereskedelmi szó. 12. Főleg egyes vadfajtákra mondhatjuk. 13. Madriddal emlegetik! 20. Erről van szó! 23. AZ EZ-



ZEL TÖRTÉNO OLTÁS EREDMÉNYE BANYATŰZEKNÉL CSEKÉLY. 33. Színházban is látható. 34. Kis folyóvíz. 37. Zokog. 39. Vissza: vér-csoportfajta. 40. Hajó része. 45. Hátáridőt kitöl. 47. Az ilyen hír rossz. 51. A növény része. 53. Kor. 58. Kettős betű. 58. Olasz folyó. 60. Éneklőszócska.

Megfejtés! az alábbi sorokat kell beküldeni: vizsz. 1., 61., függ. 2., 30.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: BANYATŰZEKNÉL az ezzel való oltás veszélyes.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1972. május 20.

K. I.

A 4. számban megjelent kereszt-rejtvény helyes megfejtése a következő: FELSZERELÉSÉVEL SEGÉDKEZIK. DE ANNAK OLTÁSÁT NEM IRÁNYÍTJA: MÉSZKÓPOROS: ELFALAZÁSOS; METÁN.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: SUJTÖLÉG. (J = LY)

Könyvjutalmat nyertek: Hertelendy Ödön, Csákánydoroszló; Zsór Gyula. Putnok; Sándor István, Hajdúszoboszló.

A nyereményeket postán küldjük el.

**TŰZVÉDELME**

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata  
Szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII.  
Szentó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kladja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
Felelős kladó: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,— Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108.

72.2573/2-05 — Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató

Index 25 80

**TŰZVÉDELME 23**

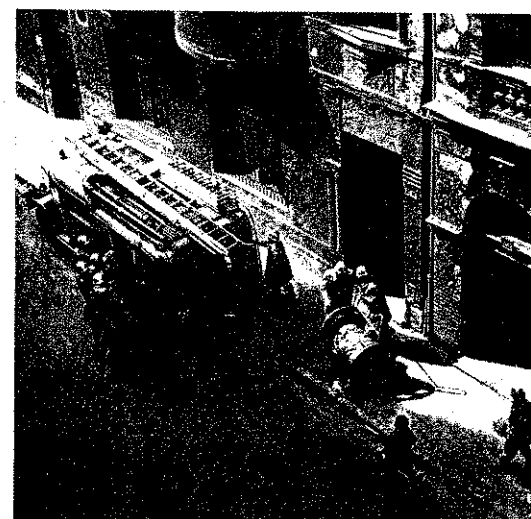




## Ezúttal gyűjtöttek

Március 30-án 11 órakor jókora lángnyelvek csaptak fel a Szigetvári utca 21. sz. ház második emeletén. Ezúttal a tűzoltók gyűjtötték meg a tüzet, hogy kihasználva az alkalmat, oltási gyakorlatot hajtsanak végre itt, mielőtt több más szomszédjával együtt ezt az öreg bérházat is lebontanák. A szanálást követően modern lakóépületek magasodnak majd itt.

Az eseményt számos újságíró és fotóriporter is megtekintette, s a rádió is tudósításban számolt be róla.



László és  
Mihály  
képportyja

# TŰZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
szakfolyóirata

XXIV. évf. 6. sz.

1972 június



**huszonnégy óra**

(Képriport a 11–13. oldalon.)



**ATMINÓSÍTÉS.** A belügyminiszter, május elseji hatállyal — beleegyezésével — rendőralvezredessé átminősítette dr. Pillók János tű. alezredest. Egyidejűleg előző beosztásából felmentette, és a BM TOP állományából a budapesti rendőr-főkapitányság állományába helyezte át.

Pillók elvtárs kilenc éven át a BM Tűzoltóság országos parancsnokhelyettesi tisztét látta el, és végzett eredményes munkát magas beosztásában. A Parancsnokság vezetése április 29-én beünnepelt ünnepség keretében búcsúztatta. Munkásságát dr. Farkas György tűzoltó vezérőrnagy, országos parancsnok méltatta. Tolmácsolta Körösi György r. vörögy., miniszterhelyettes elvtárs dicséret elismerését, átadta az ezzel járó jutalmat s a parancsnokság ajándékát, és kívánt további sikeres tevékenységet új beosztásához.

Az eseményen részt vett Kovács György, az MSZMP BM Bizottságának titkára és dr. Matheidesz István rendőr ezredes, a Személyügyi Csoportfőnökség osztályvezetője.

**DR. FARKAS GYÖRGY**

vezérőrnagy elvtársnak,  
Belügyminisztérium  
Tűzoltóság Országos Parancsnoksága  
Budapest

*Kedves Vezérőrnagy Elvtárs!*

A Magyar Édesipar Szerencsi Csokoládégyárában 1972. április 11-én hajnali 3 óra körül tűz keletkezett. A tűz oltásában Leninváros, Miskolc, Nyíregyháza, Sátoraljaújhely, Szerencs tűzoltósága vett részt, a határőrséggel, a szovjet katonai alakulattal, valamint a létesítmény tűzoltóságával együtt.

A gyors segítségnek, a példás összefogásnak köszönhető, hogy a nagy kiterjedésű tüzet sikerült viszonylag gyorsan eloltani, és több százmillió forintos értéket megmenteni.

Engedje meg, hogy a Magyar Édesipar gazdasági vezetése, vállalatunk dolgozói nevében ezúton is kifejezzem köszönetemet és elismerésemet a tűzoltóknak és parancsnoaiknak a tűz oltásában, a mentési munkálatokban tanúsított odaadó segítségnyújtásukért.

Budapest, 1972. április 17.

*Elvtársi üdvözléssel:*

**PUTICS JÓZSEF,**  
a Magyar Édesipar  
vezérigazgatója



**KITÜNTETÉS.** A belügyminiszter a Tűzrendészeti Erem aran fokozata kitüntetésben részesített Kövesdy László főmérnököt, Magyar Szabványügyi Hivatal gépelem és fémtömegcikk osztályának helyettes vezetőjét, a tűzrendészeti szabványok kidolgozásában kifejtett nyolc évi eredményes munkásságának elismeréséül. A kitüntetést május 4-én a gép- és automatizálási főosztály dolgozóinak jelenlétében adta a BM TOP képviselője.

**A JÓ TÜZRENDESZETI MUNKA AZ ÉLET-ÉS VAGYONVÉDELMEK, A TERMELES BIZTONSÁGÁT SZOLGÁLJA!**



**ÉRTEKELES.** A GANZ Villamossági Művek május 11-én rendezte a tűzrendészeti helyzetet értékelő hagyományos értekezletét. A vállalat gyáregységeinek vezetői, műszaki, gazdasági szakemberei és tűzrendészeti aktívái előtt Farkas Béla műszaki igazgató ismertette az elmúlt egy év eredményeit, hiányosságait, s a feladatokat. Az ismét eredményes esztendőről számot adó tanácskozáson — a hozzászólásokat követően — sokan részesültek erkölcsi és anyagi elismerésben kiváló tűzvédelmi munkájukért. A rendezvényen részt vett dr. Farkas György tűzoltó vezérőrnagy, országos és Ficsór Sándor tűzoltó ezredes, budapesti parancsnok. Az értekezlet Papp György vezérigazgató zárszavával ért véget.



**ÜNNEPSÉG.** Szolgálati Erem kitüntetések, előléptetések és jutalmak ünnepélyes átadására került sor a közelmúltban a Magyar Nemzeti Bankban. A gazdasági vezetés részéről megjelent az eseményen Szohár László osztályigazgató, a VI. pártalapszervezet titkára, Bir Miklós igazgató, az igazgatási főosztály vezetője, valamint Pécz József alez., kerületi parancsnok. A résztvevőket Vojtuczky Dániel osztályvezető, a tűzrendészeti bizottság elnöke üdvözlölte, és méltatta az MNB létesítményi önkéntes tűzoltóknak szerepét, eddigi munkásságát. Az esemény alkalmából 14-en részesültek Szolgálati Erem kitüntetésben és 15-en előléptetésben.



**LÁTOGATÁS.** Kedves vendégek látogattak május 10-én a IV-XV kerületi tűzoltóparancsnokságra: Zentai Róbert, a IV. és Zagyi Borbála, a XV. kerületi pártbizottság munkatársa, dr. Lengyel Magdolna a IV. és Berecz Zoltáné dr. a XV. kerületi tanács vb-titkára, valamint dr. Sebestyén László ezds. a IV. és dr. Naszvadi Sándor alez. a XV. kerületi rendőrkapitányság vezetője.  
Bartal Pál tü. őrgy., kerületi parancsnok tájékoztatta őket a két kerület tűzrendészeti helyzetéről és a tűzoltóság munkájáról. Ezt követően megtekintették a „Tíz év tüzesetel a fővárosban” című kiállítást, végignézték egy próbariasztást, majd megzemlélték a lakta-nya előtt felsorakozott gépjárműfecskenőket, felszereléseket. Tapasztalataikról elismerően nyilatkoztak.



**NYUGDÍJAZÁS.** A közelmúltban nyugállományba vonult Ljeszkovszky Béla tü. ezds., a BM Tűzoltótiszt-képző Iskola parancsnoka.  
Vonulásként kezdte tűzoltói szolgálatát. 1948-ban léptették elő tiszté; ő volt az elsőként államofított diósgyőri vasgyári egység parancsnoka. Néhány éven át Komárom megyei parancsnokként is tevékenykedett.  
Rövid megszakítással, csaknem két évtizeden át vett részt a tűzoltótiszt-helyettes-, illetve tiszt-képzésben, s másfél évtizeden át munkálkodott legutóbbi beosztásában. Vezetésével számottevően korszerűsödött az iskola oktató és nevelő munkája. Tevékenységének elismeréseként több ízben kitüntették.  
Ljeszkovszky elvtárs a felszabadulás óta tagja pártunknak, s annak idején éveken át vezető szerepet töltött be a fővárosi tűzoltóság MKP-szervezetében.  
Az iskola tanári kara bensőséges ünnepségen búcsúztatta nyugállományba vonulása alkalmából.



## Születésnapra

Kádár János elvtárs, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára 60 éves.

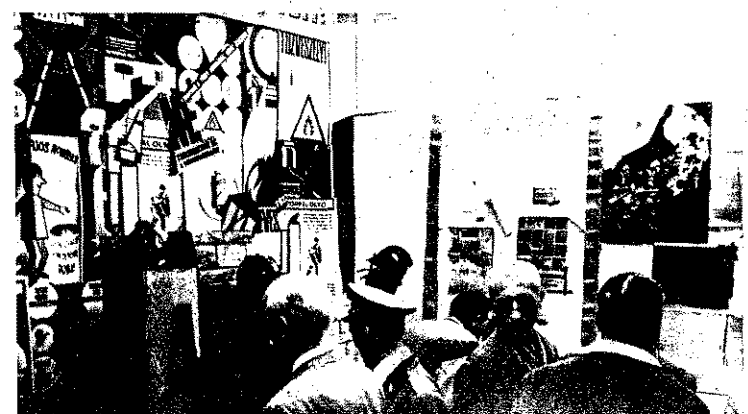
A tűzoltóság egész személyi állománya nevében szeretettel köszöntjük az évforduló alkalmából.

Egész népünk előtt ismert, hogy Kádár elvtárs kora ifjúsága óta rendíthetetlenül harcol a munkásosztály, a dolgozó nép, hazánk felemelkedéséért.

Tiszteljük személyében az elvhű kommunistát, a marxizmus-leninizmus következetes hívét és alkalmazóját; az internacionalistát, a nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő katonáját, aki fáradhatatlanul harcol a népek békéjéért, barátságáért, a kommunista és a munkásmozgalom egységéért.

Köszöntjük a melegszívű embert, a dolgozó emberek érdekeiért küzdő forradalmárt, a szocialista eszme harcosát.

Kádár elvtárs munkájához további erőt, egészséget, sok sikert és boldogságot kívánunk!



**KIÁLLÍTÁS.** Jubileumi tűzrendészeti kiállítást nyitott meg május 8-án Tanay József műszaki igazgatóhelyettes, a Csavariipari Vállalat központi gyárában. A fennállása 75. évfordulójának ünnepésére készülő létesítményi tűzoltóság rendezvénye méltán aratott osztatlan sikert a gyári dolgozók körében.





# Csongrád megyei jegyzetek

**Dr. Bozó Sándor** elvtárs, a megyei tanács vb-titkára volt szíves interjút adni lapunknak. Kérdésünk a következőként hangzott: „Hogyan értékeli Titkár Elvtárs az állami tűzoltóság itteni területi szervei tanácsi irányítás alá helyezésének első tapasztalatait, s ezzel kapcsolatban mik a terveik a közeljövőben?”

— Meglátásom szerint a tanácsok megnövekedett önállósága alkalmassá teszi szervezetünket az állami tűzoltóság területi egységeinek irányítására, s a tűzoltóság tevékenysége is jól beilleszthető a tanácsi igazgatási rendszerbe.

A végrehajtó bizottság engem bízott meg a megyei parancsnokság irányításával és

felügyeletével, az egységek közvetlenül a városi tanácsok titkáraihoz tartoznak. A legsürgősebb kapcsolatos tennivalókat titkári értekezleten vitattuk meg. Úgy vélem, a tanácsítók megváltozott jogállása is alkalmassá teszi őket e feladatok ellátására. A kezdeti lépések tapasztalatai még nem túlságosan gazdagok. Mindenekelőtt arra törekedtünk, hogy az irányításban bekövetkezett változás a megyénkben szolgálatot teljesítő egyetlen tűzoltó elvtársat se érintsen hátrányosan, tehát mint a vonatkozó kormányhatározat is kötelességünké teszi: továbbra is kapjanak meg minden olyan járandóságot és juttatást, ami azelőtt is megillette őket.

Tisztában vagyunk vele, hogy milyen felelősségteljes feladatot kaptunk, hiszen emberéletet, követelhet, vagy felmérhetetlen károkat okozhat, ha például a tűzmegelezés „selejtes”.

Ezért is tekintjük átmeneti évnek ezt az esztendőt, pontosabban szólva olyan időszaknak, amikor kölcsönösen jobban kell megismerkednünk egymás tevékenységével.

A megyei tűzoltóságok elmúlt évi munkájának értékelése is jó alkalom volt erre, s hadd tegyem hozzá, a tanácsi szervek vezetői mindenütt igen pozitívnak ítélték meg tűzoltóságaink tavaly kifejtett munkáját.

Ugyanakkor igen fontosnak tartom, hogy tűzoltóságaink is igyekezzenek minél alaposabban megismerkedni a tanácsi feladatokkal, gazdálkodásunkkal, terveinkkel, gondjainkkal, problémáinkkal.

S mivel mindkét részről ez a további eredményes munka egyik legfontosabb láncszeme, jogosan bízhatunk benne, hogy a tanácsi, illetve a tűzoltóságot érintő témákhoz jövőre már kölcsönösen jobban hozzájárulhatunk.

Az irányításban bekövetkezett változsról szóló kormányhatározat, valamint az abban foglalt irányelveket konkretizáló 5/1971-es számú BM-rendelet és a feladatok tényleges átvétele között eléggé rövid idő telt el, s így a végrehajtás mikéntjére bizony némely vonatkozásban ebben az évben kell felkészülnünk. Remélem.



Ezek a tűzoltó-lányok a Szege-di Ruhagár szentesi üzemegysége versenyrajának a tagjai, és a szentesi parancsnokság udvarán kezdték meg a felkészülést, természetesen az állami egység segítségével



megkapjuk az ehhez szükséges szakmai segítséget a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokságtól, s a vonatkozó jogszabályok, szabályzatok és utasítások kiadása sem késik.

A közelmúltban lezajlott átadás-átvételekben meggyőződhettem róla, hogy az utóbbi években milyen szépen gazdagodott tűzoltóegységeink szerelvényeinek és felszerelésük történeti ellátottsága.

Nem érzem azonban kellően biztosítottak a szegedi új tűzoltóalkotmány felépítését. A BM költségvetésében annak idején a célra biztosított összeg nem elegendő a kivitelezésre. Ugyanakkor Szeged városának és környékének gyors fejlődése miatt nem halasztható sokáig az építkezés. Míután még nem hevertük ki teljesen az árvíz okozta károk kihatásait, arra sem látok lehetőséget, hogy a hiányzó összeget tanácsai erőből pótoljuk. Ezért vetem fel a sajtó nyilvánosságára előtt is ezt a problémát, mégpedig azzal a megjegyzéssel, hogy az itt termelt értékek védelme országos jelentőségű.

S mi a helyzet a megye néhány városában? Erről röviden ennyit:

**Szentesen dr. Gilicz Lajos**, a városi tanács vb-titkára havonta egyszer látogatást tesz az itteni tűzoltóparancsnokságon. Mint mondotta, ez jobb módszernek ígérkezik, mintha az ő irodájában referálnának neki, mert így közben egy kicsit körülnézhet a laktanyában.

**Makón** a városi pártbizottság titkárával együtt **dr. Karsai András** vb-titkár is részt vett az éves munkát tárgyaló értekezélen, s nyomban felajánlotta segítségét, nevezetesen, hogy a tanács filmvetítógépét igénybe lehet venni tűzrendészeti propaganda-munkára.

**Dr. Forgó István** tanácselnökkel együtt több ízben is felkeresték az itteni tűzoltóparancsnokságot. Arra kérték az elvtársakat, hogy szolgálati csoportonként írják össze, milyen közérdekű és személyes problémák foglalkoztatják őket. Ilyesmire egyébként már a korábbi években is sor került.

A kapcsolattartás más vonatkozásban is igen szoros. A titkár elvtárs például szakkönyveket kért, hogy jobban megismerkedhessen a tűzoltóság tevékenységével.

**Szegeden dr. Csikós Ferenc** vb-titkár már tüzészet színhelyén is megtekintette az egységek működését, a híradógyeletes

ugyanis az ő titkárságának is jelzi a városban keletkezett káreseteket.

Az itteni parancsnokság kérésére arról is intézkedett, hogy szükségtelenül ne küldjenek szakvéleményezésre terveket a tűzoltóságához.

Ennyit izelítől, s talán még annyit, hogy az őszinte segítőkészség láttán most már mindegyik egységen megnyugodtak a kérelmek.

**Az elmúlt évben Csongrád megyében** sem volt számottevő a nyári mezőgazdasági időszak tűzkára. Am azért, ha a felkészülés ma már nem is jelent olyan kiemelt harci feladatot, mint tizenöt évvel ezelőtt, tennivaló akad bőven.

**Szentes és a szentesi járás** például tavaly mezőgazdasági tűzkár nélkül zárta az idényt, de a munkálatok egyáltalán nem voltak veszélytelenek. Meglehetősen sok a régi erőgép, és ezekből bizony csurog-csepeg az üzemanyag. S minthogy a járás tsz-ei jelenleg mincsenek abban a helyzetben, hogy gépparkjukat felújíthatják, egyebek között a tavalyinál több gépszemlén való részvétellel igyekszik mérsékelni a veszélyeket az itteni tűzoltóparancsnokság.

**Hódmezővásárhelyen** a tsz-ek, érdekes módon, ragaszkodnak a tűzfigyelő szolgálathoz, és a vasút mellett járőrözést is szerveznek. Nyugdíjasokat bíznak meg ezzel a feladattal. Tavaly két tűzük volt, mindkettő tarlóégetésből. Az egyik esetben a tsz főmezőgazdája a szabálysértési eljárásra arra hivatkozott, nem tudott róla, hogy az ilyen égeseket be kell jelenteni. Igaz, az égetéssel megbízottak kioktatását is elmulasztotta.

**Szeged jelentős része** építési terület. A kb. 35 ezer lakosúra tervezett Tarján-telepre például már mintegy 12 ezren beköltöztek.

Az örömben azonban vegyül némi „tűzoltóöröm”, tekintve, hogy itt is faszervezetű kivitelű néhány ún. kommunális létesítmény. S ami ebben a leginkább nyugtalanító: két, egyenként 100 férőhelyes óvoda is!

Az erre vonatkozó ÉVM — BM állásfoglalást itt is jól ismerik, s tudják: az egyértelműen megtiltja, hogy fa anyagú építményt ilyen célra használjanak. Az illetékesek azonban — ennek ellenére — úgy vetették fel, hogy vagy ilyen lesz, vagy semmilyen. Mindenesetre határozott kiál-



**Dr. Bozó Sándor**

lás. De vajon akkor is ilyen határozottak lennének, ha netán 100 emberpalánta életéről kellene számot adniuk a törvény és a szülők előtt? Meggyőződésünk, hogy erre nem kerül sor, és arra sem, hogy gyerekek kerüljenek ebbe a két épületbe.

**Maradjunk még néhány gondolat erejéig az építkezéseknél.** Algyón tavaly leégett a Hídepítő Vállalat ERDÉRT-típusú faépülete. Az ügyben bűnvádi eljárás indult. Kiderült: az I. fokú tűzrendészeti hatóság idejében kifogásolta a füstcső szabálytalan kivitelezését, de a felhívás ellenére sem szüntették meg a szabálytalanságot.

Ettől az esettől kezdve erősen megszigorították a megyében az új építkezések ellenőrzését, s egyben azt is felméri, hatóságaink tudta nélkül akadnak-e ilyenek.

Bár még nem fejeződött be a felmérés, a megyei parancsnokságon egyértelmű igennel válaszolhattak erre a kérdésre. Előfordult olyan eset is, hogy például egészen másfajta baromfivédelőt építettek, mint amire eredetileg engedélyt kértek, s a menet közben választott korszerűbb megoldás a nagy mennyiségű éghető anyag miatt jóval veszélyesebb a hagyományosnál, a változást azonban nem jelentették be.

Nem csupán gondokat, hanem eléggé súlyos kárt is okozott Szegeden, hogy némely építővállalatok jelentős értékű, könnyen gyúló anyagot tárolnak megfelelő őrzés és óvintézkedés nélkül. Nemrégiben például Szegeden gyúlékony göngyölegű értékes

**A makóiak jó néhány versenysikert értek már el. Képzőnkön: „Soron kívül” délutáni gyakorlatra készülnek a közelgő megyei találkozó alkalmából**

**Szabad foglalkozás a szegedi parancsnokság újjávarázsolt tantermében**





**Tóth László**

szellőzőberendezések károsodtak súlyosan emiatt.

Lassacskán beérik a gyümölcse annak a két évvel ezelőtti kezdeményezésnek, hogy a tervezők sajátítsák el a munkájukhoz alapvetően szükséges tűzrendészeti szabványokat és előírásokat. Akkor ankéton vitták meg a feladatokat, s ma már jóval ritkább az olyan „konzultáció”, amelynek keretében valamelyik tűzoltótiszt felolvassa a tervezőnek a hatályos előírás vonatkozó részeit.

Ugyanakkor érdekes módon a szegedi parancsnokságon arról panaszkodnak, hogy vállalatok, intézmények, gazdaságok, sőt kisiparosok is olyankor is gyakran helyszíni szemlét kérnek, amikor egyrészt nem ütközött akadályba az előírások végrehajtása, másrészt eleget is tettek ezeknek.

Két másik felmérés is most van folyamatban a megyei parancsnokság kezdeményezésére.

Az egyik a tűzoltókészülékekkel, vízszerezési helyekkel, oltóberendezésekkel és fel-

szerelésekkel kapcsolatos. Pontos képet akarnak kapni a hiányokról, valamint a javítással, töltéssel és karbantartással összefüggő gondokról. A feltérképezéssel azt is el kívánják érni, hogy fontossági sorrendben valósuljanak meg a kapcsolatos beruházások, illetve rekonstrukciók.

A másik vizsgálódás a községi önkéntes tűzoltóságok tevékenységét érinti, s többek között kiterjed a létszámra, a kor szerinti összetételre, a felszerelésre, valamint a riaszthatóságra és a tűzoltási tevékenységükre is.

Csongrád megyében is túl vannak már azon az időszakon, amikor — tisztelet a kivételnek — minden kis híján százszázalékos vagy majdnem tökéletes volt a községiekről szóló jelentésekben.

Ezért úgy állították össze a kérdéseket, hogy azokból egyértelműleg kiderüljön: valójában mennyi idő alatt és milyen erővel vonultak ki, s hogyan használták a rendelkezésükre álló felszereléseket.

Úgy vélik, amit a testületek ténylegesen nyújtanak, arra is jogosan büszkék lehetünk, s éppen a további fejlődésüket akadályozza, ha valóságként könyveljük el, amit ehhez hozzáképzünk.

A felmérés másik és nem kevésbé lényeges célja annak kiderítése, hol szükséges idejében fiatalítani, illetve a parancsnok majdani utódlásáról gondoskodni.

**Tóth László**, a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat vezérigazgatója azok közé a vezetők közé tartozik, akik nyugodtan akarnak aludni. Ha szirénázást hall, persze ő is felriad, s izgatottan várja, mikor szólal meg lakásán a telefon. Nem éppen csak a szerencsének tulajdonítható azonban, hogy ritkán került sor erre, jóllehet gyári épületeik jó része igen tűzveszélyes, s a bennük folyó tevékenység sem kevésbé az.

A vállalat gyáraiban ugyanis hasznos kombinációját alakították ki annak, hogy milyen tűzvédelmi feladatokat oldanak meg önkéntes, illetve hivatásos alapon. A gyári rendszerek egyben a tűzrendészeti előadók is, a parancsnokok függetlenítettek, s minden műszakra jut egy-egy hivatásos járőr, ők — igaz, tűzoltó-egyenruhában — tevékenységük során a vagyoni feladatokat is ellátják. Egyébként a va-

gyonörök egy része létesítményi önkéntes tűzoltó is.

Ez a vállalat különben arról nevezetes Csongrád megyében, hogy ha valamelyik gyárban tűz keletkezik, a létesítményiek mindig igen hozzáértően, eredményesen avatkoznak be.

A közelmúltban például a központi gyár irodaépületének tetőszerkezete fogott tüzet hegesztést követően. A jelzéstől számított alig másfél perc alatt már ütöképes egység volt a helyszínen. Sugarat szereltek, felhatoltak, és tudva, hogy a legkisebb óvatlansággal nagyobb vízkárt okozhatnak a tetőzet alatti telefonközpontban, mint amilyen tűzkárról a tető kezdődő égése fenyeget, igen óvatosan működtek.

Május 7-én különben háziversenyt rendeztek. Ez az esemény mindig megelőzi náluk a járási találkozót, s csupán 1970-ben, az árvíz miatt, maradt el. A találkozó afféle helyi tűzoltónap. Mint hallottuk, az egyik szerelőraj csupa művezetőből állott. A győztesek és helyezettek díjat kaptak a vezérigazgatótól, s a kiváló tűzvédelmi munkát végzők ugyancsak elismerésben részesültek. November 7-én a legjobb társadalmi munkásokkal együtt szintén megjutalmazza az arra érdemes gyári tűzoltókat.

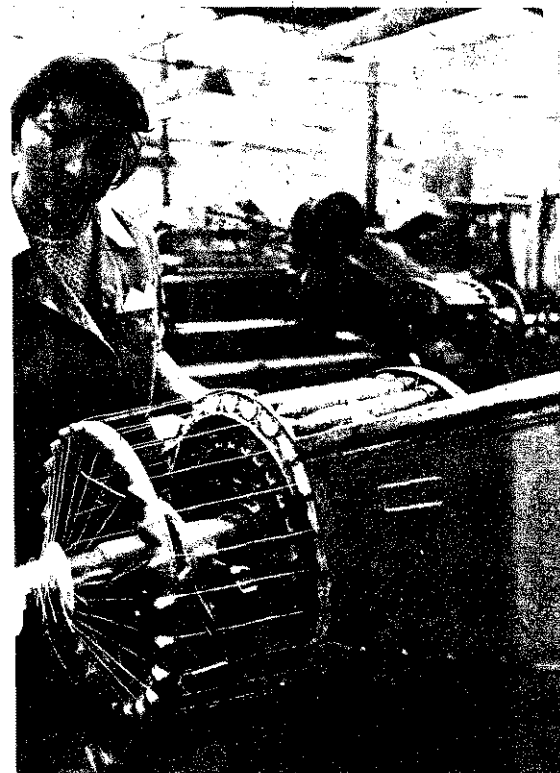
Idén különösen nagy izgalmak előzték meg a versenyt, mivel a vállalat raja előreláthatólag alsó-ausztriai meghívásnak tesz eleget, s ennek a rajnak sokan szeretnének a tagjai lenni.

**A továbbképzési év** alaposabb értékelésével még nem szolgálhattak a megyében. Hallottunk azonban néhány olyan részerményről, mint a makói redőnygyárban több egység, valamint az apátfalvai önkéntesek bevonásával rendezett gyakorlat, amelynek során távolsági vízszállítást, vasúti síneken át történő tömlőfektetést stb. kellett megoldani, egyszóval életszagú volt a feladat.

De szóvá tettek olyan cseppet sem részleges fogyatékoságot is, mint a tankönyvek immár krónikus hiánya.

Reméljük, legközelebbi látogatásunkkor már nem kell jogos panaszként feljegyeznünk ezt.

**Gádor—Kütvölgyi**



**Szabó Júlia**, a KSZV központi gyár versenyrajának egyik erőssége



**Vass János** tűzrendész és egyben tűzoltóparancsnok ellenőrzés közben



# SZAKÉRTŐK

## 3 Farkas Zoltán

— A DÉGÁZ, vagyis a Dél-alföldi Gázgyártó és Szolgáltató Vállalat osztályvezetője vagyok. Műszaki főiskolát végeztem, s eléggé régen dolgozom a szakmában. Éveken át gáztöltőállomás vezetője voltam. Vállalatunk tevékenysége Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyékre terjed ki. Beosztásomnál fogva nem csupán megbízott szakértőként, hanem hivatalból is figyelemmel kell kísérnem a három megyében pébégáz okozta tüzek és robbanások bekövetkezésének körülményeit.

Az országosan már mintegy 1,4 millió fogyasztóhoz képest az ilyen káresetek száma aránylag nem nagy, főként ha figyelembe vesszük, hogy beleértve a családtagokat is, körülbelül ötmillió ember használja a pébékészülékeket.

Nem ellentmondás, hogy így is meglehetősen nagyarányú felvilágosító tevékenységet fejtenk ki a lakosság körében, mert az ilyen jellegű káresetek emberéleteket és igen nagy értékeket veszélyeztetnek.

Ezzel kapcsolatosan jegyzem meg, hogy a szabálytalan használatlalt tüzet vagy robbanást okozók között nálunk egyaránt akadnak régi és új fogyasztók — előbbieket veszélyeztette bizonyos idő múltán indokolatlanul csökkent —, és eléggé magas százalékban azért következik be káreset, mert a tulajdonos nem adja tovább hozzátartozóinak az oktatáson hallottakat.

A pébétüzek és robbanások magas százalékát egyébként az okozza, hogy a palackcserét követően sokan nem cserélik ki a bőrtömítést, mivel még jónak tartják a régit, de olyasmi is előfordult, hogy a régi tömítés fölé helyezik az újat, nem számolva az ebből eredő szivárgási veszélyekkel.

Érdekes egyébként, hogy fogyasztóink közül számosan inkább a pébégáz elképzelésük szerint mérgező hatásától félnek, mint robbanóképességétől, pedig ez utóbbi a tényleg veszélyes. Ebből a szempontból is tanulságos annak a kecskeméti bácsinak az esete, aki életuntóságában kinyitotta a gáztűzhely csapjait, s előtte gondosan bezárkózott. A bácsi várta, várta a hatást, és közben többször is rágyújtott. Amikor azután a kiömlő gáz mennyisége elérte az első robbanási határt, a detonáció be is következett, majd erős lángok csaptak fel. Az öreg

nem törődve a tűzzel, kismelfordult a házból, és elment az egyik kocsmába.

Csupán a véletlen szerencsének köszönhető, hogy nem lett egy nyolcgyermekes apa halálának az okozója. Az illető vasutas, és szolgálatból hazatérve a konyha melletti fészterben szokott lefeküdni, fejpárnája a fal felé nézett. Ezen a napon ellenkező irányban helyezkedett el az ágyban, s így a robbanás erejétől kidőlt fal téglái nem a fejére és a mellére, hanem a lábára hullottak.

A másik, ezúttal tragikusán végződött káresetnek is Kecskemét volt a színhelye. Egy pár hónapos csecsemő lett az áldozata. Édesanyja fázott a konyhában, és ezért gyújtotta be a gáztűzhelyt. Az égő gáz azután a parányi konyha oxigénjét fokozatosan „elfogyasztotta”. A fiatalasszonynak olyan hirtelen fogyott el az ereje, hogy már nem volt képes az ajtó kinyitására. Mire rájuk találtak, a kisgyermek már meghalt.

Szerelőink egyébként jó néhány esetben tapasztalták, hogy némely háziasszonyok ugyanígy kívánnak melegedni. Rádadásul több házban közvetlenül az ajtó mellé tesz a tűzhelyet, és emiatt egy kis légáram is elegendő a lángocskák eloltására, s ezzel tűz- és robbanásveszély következhet be.

Úgy gondolom, az önkéntes tűzoltótestületek területfelelőseinek jobban oda kellene figyelniük arra a fölötté veszélyes jelenségre, hogy disznóvágás idején némely házban pébégázzal szoktak perzselni.

Öszintén ki kell jelentenem, hogy nincs olyan készülék, amely a palackhoz csatlakoztatva alkalmas volna erre, és nem is képzelhető el ilyennek a forgalomba hozatala, mert nem lenne biztonságos.

Szöregen például hajszál híja volt, hogy nem következett be súlyos sérülés és tűz az ilyen perzselésből. Amikor felcsatolták a perzselőfejet, észrevették ugyan a szivárgást, de ahelyett, hogy a palackot elzárták és a hagyományos perzselési módszert választották volna, kóccal meg faggyúval próbálták eltüntetni a szivárgási helyet. A visszagyulladás természetesen hamar bekövetkezett. A család egyik férfitagja erre fogta a palackot és az udvar túlsó végében egy gödörbe dobta. Eközben kisebb égési sérüléseket szenvedett. Visszaszaladt a töb-



biekhez, és röviddel azután, hogy szabályos „feküdjöt” vezényelt a rokonságának, a palack felrobbant.

A szóban forgó káresetek ugyancsak igen jellegzetes előzménye, hogy a fogyasztók általában minél hamarabb túl akarnak lenni a palackcserét követő összeszerelési műveleten. Ilyenkor gyakran még arra sem terjed ki a figyelmük, hogy előzőleg eloltották a tüzet a kályhában, és az esetleges szivárgás szappanosvizet próbáját is feleslegesnek tekintik, jöllehet járműveken szállítják a palackokat, és a rázkódás hatására a könnyen nyíló szelepek elmozdulhatnak. Ugyanakkor siettetni kívánván az összeszerelést, gyakran olyan alkalmatlanságot használnak a záróanya lecsavarására, amely a főszelephez is hozzáérhet.

Pár hónappal ezelőtt Szegeden a Bánk Bán utcában súlyos robbanás történt. A néni az albrélőjét kérte meg, hogy segítsen az összeszerelésben. A konyhában eközben égett a kályha. Amikor észrevették a szivárgást, ahelyett, hogy a szelepet a lehető leggyorsabban elzárták volna, a néni még sietette is a segítőtársát. Nagy szerencséjükre idejében kiszaladtak a helyiségből, a ház azonban a robbanás következtében igen súlyos rongálódást szenvedett.

Alaposan megvizsgáltuk a palack maradványait, és többek között kiderült: ennek a palacknak is igen könnyen mozdítható volt a szelepe.

Ugyancsak a körültekintés hiánya okozott Szegeden egy csaknem tragikus káresetet. A csavaranya lecsavarása után a gáz szivárogni kezdett, de aki

ezt a műveletet végezte, ideges-ségében már nem volt képes visszahelyezni. Eközben javában égett a tűz a főzőtülke melletti kisszoba olajkályhájában.

A káreset következtében egy két éves kisgyerek I. és II. fokú égési sérülést szenvedett.

A tűzhelyet megvették, de mivel nem kaptak palackot, szereztek egyet kölcsön. A többi tartozékhoz is lassacskán hozzájutottak. A külföldi gyártmányú nyomáscsökkentőt például a piacon vették. A tömítés nem bőrből, hanem perbunából készült, s ezt alig lehet kiszedni.

Miután a tulajdonos zárt csappal és nyitott szeleppel aligha végzett ellenőrzést, begyújtotta a tűzhelyt. Az égő kb. egy perc múlva kialudt, de azután erős szúróláng csapott fel a konyhának használt Móra Ferenc utcai melléképületben.

Távirati stílusban körülbelül ez a története az április 7-i káresetnek; tanulságai kézenfekvők.

Mint szakértőnek könnyű volt bizonyítanom, hogy a piacon vett nyomáscsökkentő mennyire nem feleltethet meg a rendeltetésének.

Az említett, többi esetekben sem túlságosan nehéz a dolgunk, hiszen az ilyen jellegű tűz- és káresetek kivétel nélkül eléggé nyilvánvaló szabálytalanságok következményei. S bizony jó lenne, ha szigorúbban lépnének fel a szabálytalankodókkal szemben, mert olykor szinte hajmeresztő vigyázatlanságukkal a saját és a mások életét és testi épségét is veszélyeztetik.

— gádor —

### IV. RÉSZ

#### Éghetőség, tűzállósági fokozat

Köztudomású, hogy a létesítményekkel szemben támasztott éghetőségi és tűzállósági követelményeket — általában a tűzveszélyességi osztálytól (A—E), de egyes esetekben a speciális jellegtől függően (pl. 4 szintes lakóépület, iskola, óvoda stb.) — a vonatkozó tűzrendészeti jogszabály és szabványok tartalmazzák.

Mint ismeretes, a jelenlegi követelmények nem eléggé differenciáltak, ugyanis nem veszik figyelembe pl. a tényleges tűzterhelés mértékét, a tűz várható időtartamát, továbbá a tűzoltás

hatékonyságát. A tűzrendészeti jogszabályok felülvizsgálatával párhuzamosan „Az épületszerkezetek mértékadó tűzállósági követelményeinek számítási eljárása és az építőanyagok éghetősége, épületszerkezetek és építmények tűzállósága” c. szabvány átdolgozása folyamatban van. A tervezett követelményekből máris levonható egy sor hasznos következtetés.

Az épületszerkezeteket — éghetőség szempontjából — a következő csoportokba kívánjuk sorolni:

#### Az épületszerkezet éghetőségi

csoportha	jellemzője
Nem éghető	— Nem éghető anyagból készül. — Éghető anyagból készül, de nem éghető anyaggal burkolt.
Éghető	
nehezen éghető	— Nehezen, közepesen vagy könnyen éghető anyagból készül, de nehezen éghető anyaggal burkolt.
közepesen éghető	— Közepesen vagy könnyen éghető anyagból készül, de közepesen éghető anyaggal burkolt.
könnyen éghető	— Könnyen éghető anyagból készül, és tűz-, illetve hőhatás ellen nincs védve.

Megjegyzés: A burkolatokat minden esetben úgy kell kialakítani, hogy az égési folyamatban, illetve a szerkezetből éghető olvadék nem tör elő. megkövetelt tűzállósági határértékek belül a védett anyag nem vesz részt

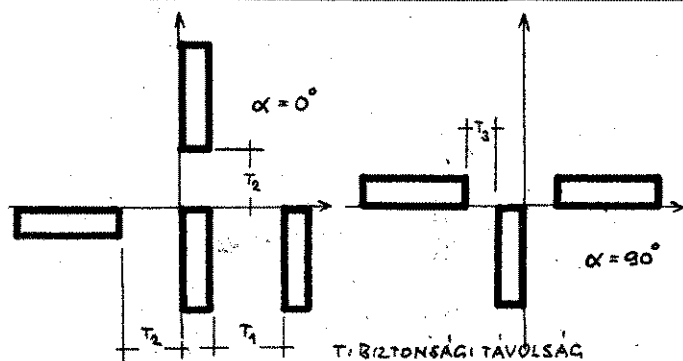
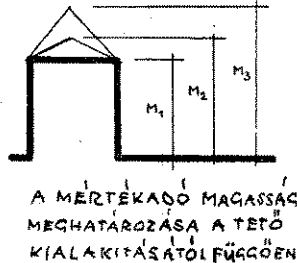
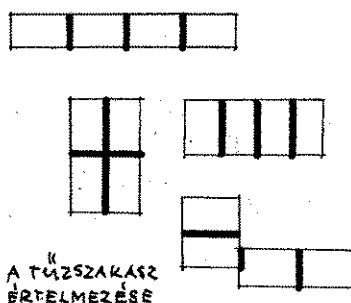
A létesítmény tűzállósági fokozatainak meghatározásánál a következő követelmények érvényre jutása várható:

#### A létesítmények tűzállósági fokozata és szintszáma

Épületszerkezetek	IV. V.			
	IV.		V.	
	n = 2	n = 1	n = 2	n = 1
Teherhordó falpillér, oszlop, váz	nehezen éghető 1	közepesen éghető 0,25	nehezen éghető 0,25	könnyen éghető
Lépcsőházi fal	nehezen éghető 0,5		nehezen éghető 0,5	
Felvonóakna-fal	ESZ 11		ESZ 11	
Tűzgátló fal	nem éghető 1			
Tűzfal	nem éghető 2			
Önhordó fal, vázkitöltő fal, függönyfal panel	nehezen éghető 0,25	könnyen éghető	közepesen éghető 0,25	könnyen éghető
Válaszfal (nem teherhordó)	közepesen éghető 0,25	könnyen éghető	közepesen éghető 0,25	könnyen éghető
Pince- és alagsor feletti tűzgátló födém	nehezen éghető 0,5		nehezen éghető 0,25	
Emeletközi, tetőtér alatti és tetőfödém	nehezen éghető 0,5	könnyen éghető	közepesen éghető 0,25	könnyen éghető
Lépcsőtartó elem	nehezen éghető 0,5		közepesen éghető 0,25	
Fedélszerkezet	közepesen éghető			
Fedélhéjazat	nehezen éghető		könnyen éghető	
Nyílászáró	könnyen éghető			
Nyílászáró:	tűzgátló falban	nehezen éghető 0,5		
	tűzfalban	nem éghető 1,5		

Megjegyzés: n = a szintek száma legfeljebb.

IV—V = Tűzállósági fokozatok.



Dr. Héra Attila t. örgy.:

## A tűzoltóság területi szerveinek irányításáról

A témával kapcsolatos gondolataim kifejtése során – éppen a kérdések egy részének rendezetlensége miatt – nem törekedtem teljességre. Ebben az időszakban kezdenek kialakulni és fogalmazódni meg mindinkább azok az elvek, amelyek a tűzoltóság területi szervei tanácsi irányítás alá helyezésének realizálását szolgálják. A Tűzoltóság Országos Parancsnoksága, az illetékes tanácsi szervek és a tűzoltóság területi szervei folyamatosan alakítják ki az irányítás-változásból adódó feladataik megoldásához helyesnek tartott mód-szereiket.

Írásommal néhány – általam jelentősebbnek ítélt – kérdés, módszer tisztázásához kívánok hozzájárulni, remélhetőleg segítséget nyújtva ezzel az eredményes végrehajtáshoz.

1

A tűzoltóság területi szerveinek ez év január elsejével történt tanácsi irányítás alá helyezése nem elszigetelt, egyedi döntés, hanem az államigazgatási munka korszerűsítésére vonatkozó – politikai tartalmú – tendencia egyik megnyilvánulási formája. Az MSZMP és a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány 1969 márciusi együttes határozata irányította rá a figyelmet a tanácsi szervek tevékenységének szükségszerű továbbfejlesztésére. A szocializmus építésének előrehaladása, hazánk politikai, társadalmi és gazdasági fejlődése az államigazgatással szemben is növekvő követelményeket támaszt. A korszerűsítés alapfeltétele a szocialista demokratizmus szélesítése, a népképviseleti szervek irányító, ellenőrző funkcióinak erősödése; a szocialista törvényesség következetes megtartása és megtartatása; az igazgatási munka szakszerűbbé tétele; az ügyvitel egyszerűsítése, gyorsítása.

Ezzel az elvekkel összhangban az MSZMP Központi Bizottsága 1969. november 28-i, a Belügyminisztérium tevékenységét tárgyaló ülésén olyan értelmű döntést hozott, hogy az államigazgatás egyszerűsítésével kapcsolatban meg kell vizsgálni a tűzrendészeti szervezet, vagy bizonyos felügyeleti jogkörök átadásának lehetőségét a tanácsoknak úgy, hogy az ne sértse a népgazdaság érdekeit.

A Magyar Szocialista Munkáspárt X. kongresszusa, hosszú időre előremutatón, így határozta meg az államigazgatási munka fejlesztésének irányát:

„Az államélet, a szocialista demokrácia továbbfejlesztése a szocializmus teljes felépítésének egyik központi feladata. Ezt úgy kell megoldani, hogy erősödjön a központi hatalom, fokozódjon a kormányzati szervek munkájának hatékonysága és ugyanakkor növekedjen a helyi szervek önállósága, a tanácsok önkormányzati tevékenysége...”

Világosan kell tehát látni valamennyiünknek – tűzoltóknak, a területi tűzoltóságok irányába különféle jogosítványokkal rendelkező tanácsi vezetőiknek, s a tűzoltóság több százezres társadalmi segítőinek egyaránt –, hogy a tűzoltóságra háruló tennivalók teljesítése nemcsak szakmai, hanem fontos politikai jellegű feladat is. Eppen ezért az irányítás-változásnak a továbbfejlődést kell szolgálnia.

2

A tűzoltóság 1971. december 31-ig centrális irányítású, egységes szervezet volt. A BM Tűzrendészet Országos Parancsnokságának közvetlen irányítása alá tartozott a 19 megyei és a budapesti parancsnokság, ez utóbbiak közvetlen alárendeltségébe pedig a járási, városi, járási-városi, fővárosi kerületi és üzemi tűzoltóparancsnokságok, illetve kirendeltségek. A szervezeti alá- és fölérendeltség egyértelműen biztosította a felsőbb tűzoltóparancsnokság részére mindazon loasítványokat, amelyek az irányítás érvényesítése érdekében szükségesek; nevezetesen

- a normatív szabályozás (belügyminiszteri rendelet, parancs, utasítás, országos parancsnoksági parancs, utasítás, állásfoglalás stb.),
- konkrét ügyekben az utasításadás és döntés,
- az alsóbb szerv döntései, aktusai megsemmisítése, megváltoztatása,
- az ellenőrzés,
- s nem utolsósorban a szervezeti, személyzeti és dologi kérdésekben történő döntés jogát.

A tűzoltóegységek szervezeti alá- és fölérendeltsége a tűzoltóság tagjaira is kiterjedt. Ez az előjáró-alárendelti viszonyban, továbbá – a katonai elvek alapján szervezett testületi jelleg (egyenruha, rendfokozat stb.) miatt – a feljebbvaló-alattos viszonyban nyilvánult meg.

Az irányítás-változásból adódóan a felsőbb tűzoltóparancsnokságok irányítási jogosítványai jelentősen csökkentek, s ezek a tanácsi szervek birtokába kerültek. A következőkben megkíséreltem vázolni a területi tűzoltóegységek irányításának főbb kérdéseit, különös tekintettel annak ágazati vonatkozásaira.

Hogy a tűzoltóság területi szervei irányításának elveit világosan láthassuk, feltétlenül szükséges röviden érintenünk a tanácsi szervezetnek az 1971. évi I. törvényben (tanácstörvény) szabályozott irányítási rendszerét, annak ellenére, hogy ez az olvasók többsége előtt bizonyára ismert.

A fővárosi, megyei és helyi tanácstestületek szervezetenként nincsenek alárendelve sem központi szerveknek, sem egymásnak. Az országgyűlés határozza meg fő feladataikat, szervezetük és működésük alapvető szabályait, anyagi eszközeiket, s ellenőrzi a törvények végrehajtását. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa alkotmányos felügyeletet gyakorol tevékenységük felett.

A Minisztertanács általános elvi irányítást végez, és ellátja a tanácsok tevékenysége törvényességének felügyeletét. A Minisztertanács a tanácsok irányítását a Minisztertanács Tanácsi Hivatala közreműködésével látja el. A miniszterek, országos hatáskörű szervek vezetői feladatukörükben figyelemmel kísérik és segítik a tanács tevékenységét.

A tanácsok központi irányítása jogszabályok, normatív rendelkezések útján történik. Egyedi, eseti utasítás tanácstestületnek nem adható. A jogszabállyal történő irányítás is bizonyos mértékig korlátozott, mivel a tanácstestület feladatkörét, illetve hatáskörét csak törvényben, törvényerejű rendeletben, minisztertanácsi rendeletben és határozatban, valamint tanácsrendeletben lehet megállapítani.

A végrehajtó bizottság – a tanácsi rendszer keretein belül – az egyetlen olyan szerv, amely kettős alárendeltségben működik. Egyrészt a felettes végrehajtó bizottságnak, végsőfokon a Minisztertanácsnak van alárendelve, s szervezetenként tulajdonképpen a végrehajtó bizottságokon keresztül történik a tanácsszervek központi irányítása; másrészt viszont a végrehajtó bizottságot megválasztó tanács alárendeltségében működik. A jogszabályokkal történő irányításon túl a végrehajtó bizottságok részére felettes szerveik egyedi, eseti utasítást is adhatnak, s beszámoltathatják őket tevékenységükről.

A tanács szakigazgatási szervei a végrehajtó bizottság közvetlen irányításával működnek. Ennek megfelelően a szakigazgatási tevékenység központi irányítása a végrehajtó bizottságon keresztül hatályosul.

A tanácsnak lehetősége van vállalatokat és intézményeket is létrehozni, fenntartani, melyek – ha jogszabály másként nem rendelkezik – szakigazgatási szervek alárendeltségében működnek.

A tűzoltóság területi szerveinek tanácsi irányítás alá helyezése szükségszerűen veti fel az igényt, hogy – a jogszabályok adta lehetőségeken belül – állapítsuk meg a tűzoltóparancsnokságok pontos helyét a tanácsi szervezetben. Gyakorlati tapasztalat híján a megjelent jogszabályok nem foglaltak állást abban, hogy a tűzoltóparancsnokságok, jogállásukat tekintve, milyen jellegű tanácsi szervek (pl. szakigazgatási szerv) minősülnek. Ennek ellenére máris egyértelmű, és általános gyakorlattá vált, hogy irányítás és alárendeltség szempontjából közvetlenül a végrehajtó bizottsághoz, illetve a járási hivatal elnökéhez tartoznak, nem pedig valamely szakigazgatási szerv aláren-



delttségében működnek. A tanácsi irányítás – szervezetiesleg – a kővetkezők szerint érvényesül, figyelemmel a közelmúltban történt elnevezés-módosításokra:

- a budapesti, megyei tűzoltóparancsnokság a fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottsága,
- a városi, városi-járásai tűzoltóparancsnokság a megyei városi, városi tanács végrehajtó bizottsága,
- a fővárosi kerületi tűzoltóparancsnokság a fővárosi kerületi tanács végrehajtó bizottsága,
- a járásai tűzoltóparancsnokság a járásai hivatal elnöke közvetlen alárendeltségében működik.

Az üzemi tűzoltóparancsnokságok – ideértve pl. a Ferihegyi repülőtérén és az Országházban hasonló jelleggel működőt is – a budapesti, illetve megyei tűzoltóparancsnokságok közvetlen alárendeltségébe tartoznak, s ilyen módon érvényesül tanácsi irányításuk.

Felvetődhet – és többekben a közelmúltban már fel is vetődött, s ennek néhány hangot is adtak –, hogy nem látják világosan, milyen módon történhet a jövőben a tűzoltóságok egységes irányítása, ha megszűnik az alá- és fölrendeltségi kapcsolat a tűzoltóegységek között: biztosítható-e ilyen körülmények között a reális felelősségvállalás az adott terület tűzvédelmi helyzetéért?

A válasz: egyértelmű igen; s a következőkben az „igen” hangjára, módszereire kívánok kitérni.

### 3

Első pillantásra talán úgy tűnik, hogy a kérdések, amelyekről a következőkben szót ejtek, nem tartoznak szorosan a vizsgált témakörhöz. Így is van. De az is igaz, hogy csak e kérdések, fogalmak – legalább – vázlatos ismertetése révén juthatunk el a fő kérdés problémáinak teljesebb megértéséhez.

Közismert, hogy az államigazgatási fő feladatokat két fő csoportba sorolhatók: az ágazati és a funkcionális feladatcsoportokba. Ágazati-nak nevezzük az ügyek, feladatok azon csoportját, amelyek a társadalmi, gazdasági, kulturális fejlődésben elsődlegesek, és valamilyen szükséglet közvetlen kielégítésének szervezésére irányulnak. Ennek megfelelően ágazati feladat az ipar, mezőgazdaság, oktatás stb. szervezése, irányítása, igazgatása. Funkcionálisak azok a feladatok, amelyek biztosítják az ágazati feladatok eredményes ellátásához szükséges feltételeket. Ilyen például a pénzügyi, munkaügyi, személyzeti stb. tevékenység.

Gyakori, hogy egy-egy igazgatási szervre ágazati és funkcionális jellegű feladatok is hárulnak. Az ágazati szerv munkájában – értelemszerűen – az ágazati feladatok dominálnak. Emellett azonban – rendszerint saját és alárendelt szerveinek működtetése érdekében – funkcionális feladatokat is végez.

Valamennyien tudjuk, hogy – a szocialista állam fő funkcióihoz igazodva – az ágazati szervezet főbb csoportjait: a népgazdaságot, a kulturális és szociális feladatokat, továbbá az ország külső és belső védelmét szervező ágazati szervek alkotják. Világos tehát, hogy a Belügyminisztérium ágazati tevékenységet lát el, hiszen az ország védelmét, belső biztonságát szervezi, biztosítja – ez alapvető feladata. A Belügyminisztériumon belül a tűzvédelmi feladatok szintén ágazati jellegűek, hiszen a népgazdaságnak a tűz károkozásaitól történő megóvása, illetve ennek szervezése részét képezi a minisztérium fő feladatainak, azokkal szoros kapcsolatban van.

A tűzoltóság területi szerveinek tanácsi irányítás alá helyezésével kapcsolatos jogszabályok a belügyminiszter felelősségét nem csökkentették az ország megelőző és mentő tűzvédelmi helyzetéért. A változás csupán annyi, hogy a tűzoltóegységek, tűzrendészeti hatóságok, tehát a szervezet irányításával szemben a szakigazgatási, ágazati feladatok belügyminisztériumi irányítása került előtérbe, míg a szervezet munkájának irányítása elsősorban tanácsi feladat lett.

Tekintettel arra, hogy a tűzoltóságra vonatkozó jogszabályokban a tűzoltóság irányítására, felügyeletére, szakmai irányítására, szakfelügyeletére történik utalás, s a tanácstörvényben is találkozunk hasonló fogalmakkal, szükségesnek látszik ezek tisztázása.

Az irányítás szó használatát a jogi irodalomban nem egyértelmű. Tartalmát rendszerint a jogalkotó a jogok és köteleességek csoportjának megjelölésével határozza meg. Általános értelemben irányításnak tekinthetjük azt a tevékenységet, amely cél megjelölésével, valamely irányba mutat.

Az államigazgatási gyakorlatban irányításként értékelhetjük valamely államigazgatási szerv irányába felsőbb – erre jogosult – szerv, szervek iránymutató, tevékenységet meghatározó intézkedéseinek összességét.

Az irányítás részjogosítványainak tekinthetjük – a teljesség igénye nélkül – azokat a jogosultságokat, melyekről a 2. részben a BM TOP jogosítványaiként írtam.

Az irányításnak nem feltétlen eleme az alárendeltség, azonban szerves összefüggésben van vele. Az alárendeltség lényegileg szervezeti és nem működési kategóriának tekintendő. Ennek megfelelően beszélhetünk ún. közvetett irányításról, amikor az irányító és irányított között közvetlen alárendeltségi kapcsolat nincs, a felsőbb szerv általános iránymutatást ad a munkához, és általános jellegű szervezési intézkedésekkel biztosítja hozzá a szükséges feltételeket. Az alárendeltségi kapcsolat ehhez pluszként jön, s ezt tekinthetjük közvetlen, operatív irányításnak, melynek szerves részét képezi az alárendelt szerv működésébe konkrét esetekkel kapcsolatos beavatkozás is.

A tűzoltóság területi szerveire vonatkozóan – a leírtak szerint – közvetlen irányításnak kell tekinteni a fővárosi, megyei, megyei városi, illetve a helyi tanács végrehajtó bizottságának és a járásai hivatal elnökének irányító tevékenységét. Ez nyilvánul meg a szervezeti, működési, személyi és dologi feltételek biztosításában, az ezzel járó jogokkal, kötelezettségekkel, s a közvetlen alárendeltség egyéb – most fel nem sorolt – jogosultságaiban, amelyek lényegében a teljes tevékenységi körre kiterjednek.

Közvetett irányításnak tekintendő minden – ilyen jellegű tevékenységre jogosult – felsőbb szerv intézkedése, intézkedéseinek összessége, függetlenül attól, hogy az felsőbb szintű tanácsi szerv, vagy tűzoltóparancsnokság.

A közvetett irányítás érvényre juttatása érdekében – mivel az esetek többségében itt alá-fölrendeltségi kapcsolat nincs – szükséges olyan szervezet közbeiktatása, amely fölrendeltségi jogosítványával gondoskodik, hogy a tevékenységet megvalósító szervezet feladatait az irányításnak megfelelően, a helyi érdekek messzemenő figyelembevételével lássa el. A tanácsrendszerben ez a szervezet a végrehajtó bizottság, amely a központi elvek érvényesülését a szakigazgatási szerveken keresztül biztosítja. Ugyanez az elv érvényesül lényegében a tűzoltóságok irányítására szakmai vonatkozásban is, bizonyos kivételekkel.

Az államigazgatási szervezetben az irányítás joga magában foglalja a felügyelet jogát is. Ugyanakkor viszont számos olyan szervet is találunk, melyek az államigazgatási szervek irányába csupán felügyeletet fejthetnek ki, irányítás azonban nem. Ennek megfelelően a felügyeleti szerveknek általában nincs rendelkezési joguk, a felügyelt szerv működésébe nem avatkozhatnak be. A felügyelet, mint szó – az Értelmező Szótár szerint – gondoskodást, törődést, ellenőrzést, őrködést jelent.

A tűzoltóság területi szervei irányítás-változásával kapcsolatban megjelent jogszabályokban a felügyelet kifejezés nem mindenütt azonos tartalmú. Az 5/1971. (XII. 24.) sz. belügyminiszteri rendelet 4. §-a a következőket mondja:

„A tanács végrehajtó bizottsága, illetőleg a járásai hivatal elnöke a tűzoltóság feletti felügyeleti jogkörében:

a) irányítja működési területén a tűzoltóság tevékenységét...”

Itt a felügyelet szó tartalma tulajdonképpen a már előbb említett közvetlen irányítás tartalmi jegeit takarja.

A másik értelemben viszont valódi felügyeletről van szó, a hatósági eljárással kapcsolatban (3. §):

„A tanács végrehajtó bizottsága igazgatási feladatot ellátó szakigazgatási szerve, illetőleg a járásai hivatal a tűzoltóság hatósági eljárási tevékenysége feletti felügyeleti jogkörében eljárva – ha a jogszabály másként nem rendelkezik – megsemmisítheti, vagy megváltoztathatja a tűzoltóság jogszabályt, vagy a lakosság érdekeit sértő határozatát, vagy rendelkezését.”

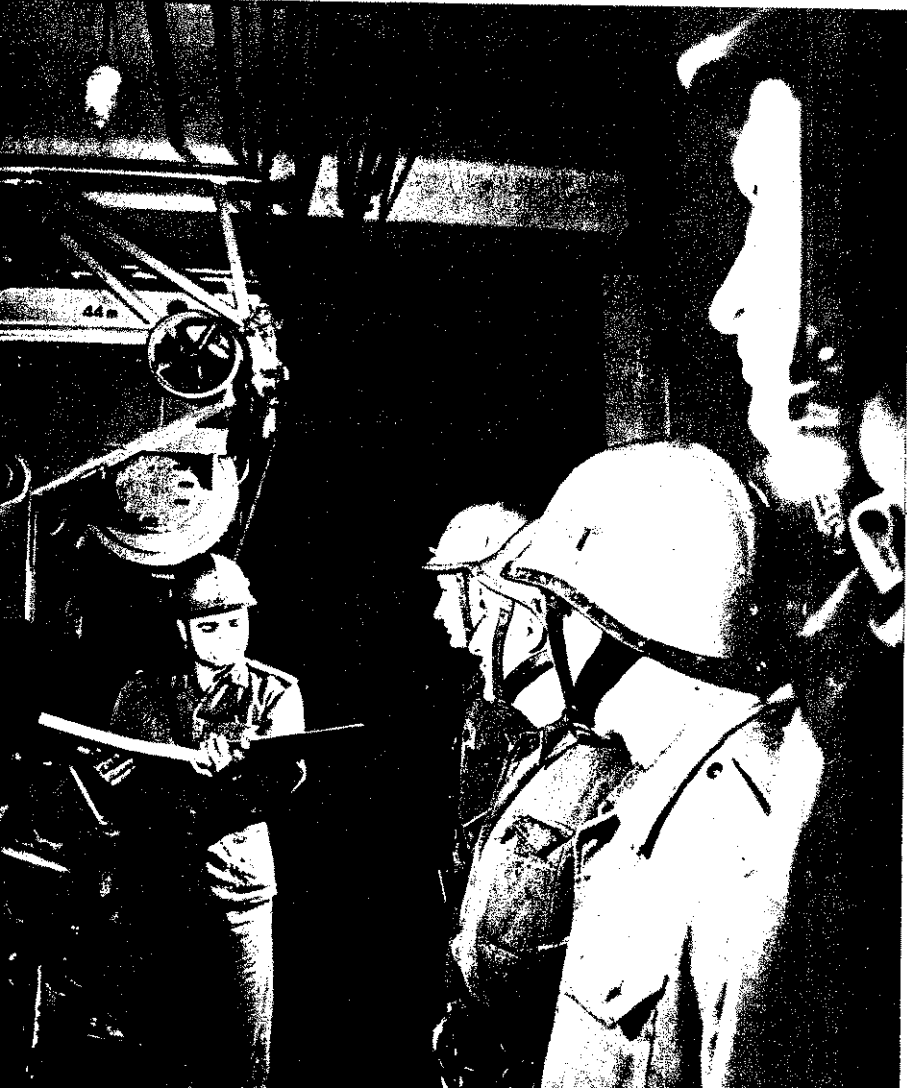
Felvetődik a kérdés, miért van szükség e felügyeletre? Fontos érdek fűződik ahhoz, hogy a tanácsi szervek hatósági tevékenységében a törvényesség a maga teljességében érvényesüljön. A szakigazgatási, s ezen belül a hatósági tevékenységet, mint egészet, egységes szempontok szerint irányítja a végrehajtó bizottság. Szükséges folyamatosan, egységesen figyelemmel kísérni, elősegíteni a hatósági munka törvényességének érvényesülését, felügyelni az anyagi jogszabályok érvényesülésének módját, tehát az eljárási tevékenységet. E felügyeleti munkát általában funkcionális felügyeletként emlegetik. A tanácstörvény a tanácsi szervek hatósági tevékenysége törvényességének felügyeletét a végrehajtó bizottság titkára feladatává teszi.

A területi tűzoltóegységeknek a tanácsi szervezetbe való beilleszkedése az előbbieket miatt tette szükségessé, hogy a funkcionális felügyelet irányukba is – mint bármely más hatósági tevékenységet ellátó tanácsi szerv irányába – érvényesüljön. Az a körülmény viszont, hogy jelenleg ezekről az önálló felügyeleti jogosultságokkal az igazgatási feladatot ellátó szakigazgatási szerv rendelkezik – lényegében a tanácstörvénytől eltérően – a tűzoltóparancsnokságok pontos jogállásának tisztázatlanságára utal.

(Folytatása következik)



Ezzel kezdődött: a parancsot felolvassa Baráth Sándor alhadnagy, őrségparancsnok



# HU- SZON- NÉGY ÓRA



Szabó András alhadnagy a légzőkészülékeket ellenőrzi. — Helyismereti foglalkozás. — A reggeli szünetének utolsó percei. Akihez a 05-ös hívások befutnak: Németh Tihamér őrmester. — Riasztás! Előli Farkas János főtörzsőrmester, a rohamszer parancsnokhelyettese

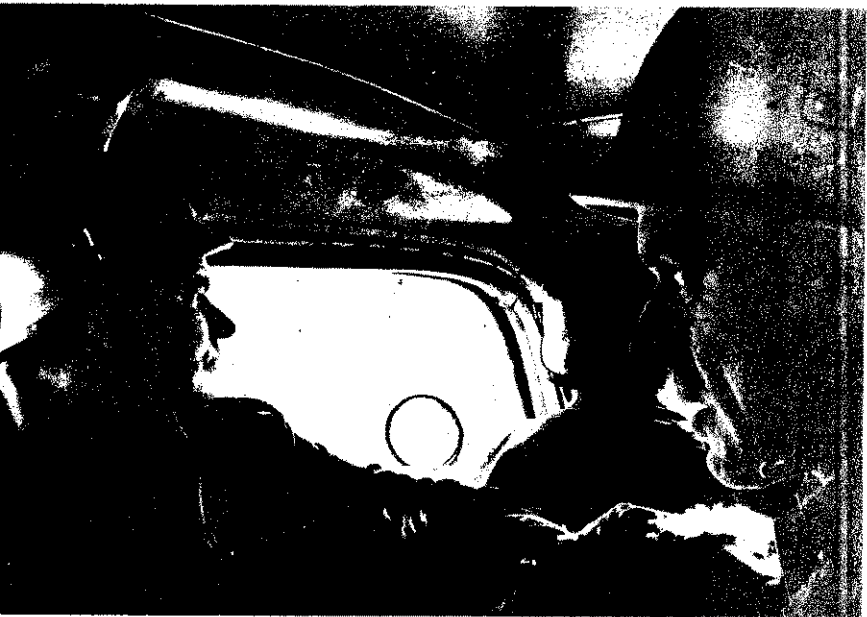
**H**uszonnégy óra hosszú idő: három teljes műszak. Sok minden történhet ezalatt. Különösen a tűzoltóknál. Néha több, néha kevesebb a rendkívüli esemény. Ha nincs riasztás, napirend szerint zajlik az élet. Ha viszont megszólal a csengő, „borul” a napirend, mert vonulni kell – valahol várják a segítséget.

Ez a képriport a főváros – és egyben az ország – legnagyobb tűzoltóegységén, a VIII. kerületi parancsnokságon készült. Szereplői a B szolgálati csoport beosztottjai; az ő életükből lesett el a fotóriporter egy viszonylag nyugodt huszonnégy órát.

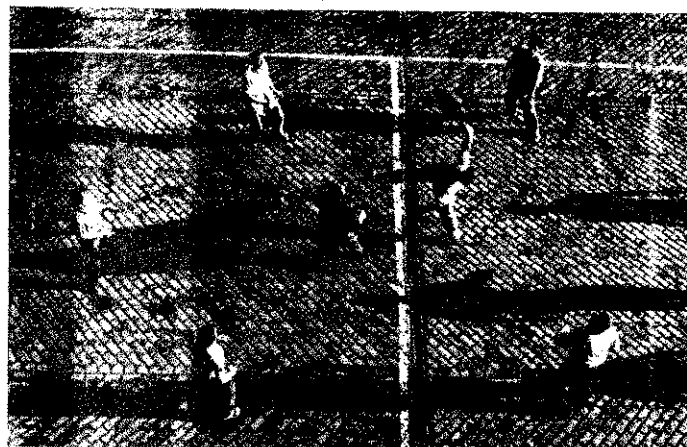
Persze nem mindig ilyen csendesen telik el itt a szolgálat. Néha többször is felberreg a csengő napjában, s nemegyszer a zavartalannak ígérkező éjszakai pihenés helyett is nehéz küzdelemben kell helytállni – a főváros valamelyik pontján.

(Kútvolgyi Mihály képriortja)





Néha naponta többször is: fecskendő-karbantartás, és — ha semmi nem jön közbe — a szokásos délutáni mérkőzés



A kihajtást Farkas Zsigmond őrmester biztosítja. — Póth Imre törzsőrmester, a rohamszer gépkocsivezetője. — Vonulás közben, a hátsó ülésen. — Taktikai begyakorló gyakorlat az ERDÉRT 6. sz. telepén



# Por alakú tűzoltó anyagok alkalmazásának helyzete és perspektívái

2

(Magyar hozzászólás)

A gépjárműveket, illetve porral oltó berendezéseket 1970-ig tökéletes importból szereztük be. 1969-ben az ELZETT FLIM Tűzoltókészülék Gyáregysége, valamint a tűzoltóság Központi Javítóműhelye porral oltó gépjárművek összeszerelését kezdte meg. Időközben az ELZETT FLIM Tűzoltókészülék Gyáregységénél megvalósultak a hazai gyártás feltételei, így a magyar tűzoltóság rendelkezésére álló porral oltó gépjárművek száma rövidesen megduplázódik.

Nálunk a port, mint oltóanyagot, eddig már igen sok tüzeset felszámolásánál alkalmaztunk eredményesen. Porral oltó gépjárműveinket széles körben vetettük be a vegyi, illetve műanyagokat gyártó üzemekben keletkezett tüzesetek alkalmával; a szétfolyt, vagy ballonokban tárolt tűzveszélyes folyadékok oltásához; benzinkút-, gáz-, raktártüzeknél; elektromos berendezések tüzeinél (transzformátor, generátor, villanyozdony stb.), és üzlettüzek esetében.

Tapasztalataink szerint a porral igen gyorsan megszüntethető a lánggal égés. Alkalmazásánál nincs, vagy jelentéktelen az oltóanyag által okozott kár. A láng gyors eloltásával csökkenthető a környezetre gyakorolt hőhatás és az anyagi kár. Könnyebbé válnak az utómunkálatok.

A porfelhő gázok jelenléte esetén gátolja a robbanó elegy létrejöttét, illetve a gáz meggyulladását. A vízzel, habbal nem, vagy csak igen nehezen oltható szerves oldószerek és gázok többsége porral eredményesen oltható.

Az oltás sikere és az alkalmazott oltástechnika természetesen nagyban függ az égő anyag tulajdonságaitól, a tűz környezetétől és körülményeitől is. A legtöbb tűznél ezért kombinált oltási módot alkalmazunk: (por—víz, por—hab, pl. repülőgéptűz-oltás), nehegy a felizzott fémszerkezetek, edények, csövek, parázsló anyagok visszagyulladását okozzák.

Hazánkban jelenleg 1100 tonna/év mennyiségű oltóport állítanak elő, és emelkedő termelési tendenciával kell számolni. Az oltópor alapanyagát az ELZETT FLIM Tűzoltókészülék Gyáregysége és a Tűzoltókészülék Karbantartó és Javító Ktsz osztrák importból (Ebenseer Solvay Werke) szerzi be.

Az alapanyagot itthon megőrlik, biztosítva ezzel a szemcse-szerkezet finomítását, az adalék anyagokkal való összekeverést. Az összekeverés elsősorban a víztaszító képesség (hidrofobitás) biztosítását szolgálja. Az adalék anyagok fém sztearátok, továbbá az antikatalitikus hatást, illetve a gördülékenységet javító anyagok, melyek mennyisége nem haladja túl az 5%-ot.

Jelenleg folyik az oltóporgyártás hazai vegyipari bázison való kialakítása.

## Az oltóporok és porral oltási technika néhány minőségi problémája

Nemzetközi irodalmi ismereteink szerint a kívánatos szemcse-szerkezet a szódabikarbóna alapanyag esetében 20—50 mikron között van, s mennél homogénabb a szemcseméret spektruma, annál egyenletesebb minőségű az oltópor.

A jelenlegi hazai őrlési technológia a kívánalmat nem elégíti ki. A hidrofobizálás megoldása, s a nedvesség hatására történő összetapadás kivédése a szódabikarbóna adalékanyagokkal való összekeverése útján a hazai gyakorlatban — a jelenleg használt anyagokat véve figyelembe — nem kielégítő.

Nemzetközi és hazai téren egyaránt eltérők a vélemények a hajtógáz milyenségének kérdésében (nitrogén vagy széndioxid). A nyugati országokban a nitrogén hajtóanyagként való alkalmazása van főként (Angliában, az NSZK-ban és az USA-ban kizárólag ezt használják). Széles körű elterjedését elsősorban megbízhatóbb működőképességének köszönheti.

Tisztázatlanok még a porral oltás elvi, fizikai, kémiai alapjai, s e téren a nemzetközi tudományos kutatás eredményei csak kétséget keltő és hézagosan kerülnek felhasználásra. Nem tisztázott pl. az antikatalitikus hatás sem.

Az oltópor felhasználása szempontjából a leglényegesebb alapkövetelmények a következők:

1. Jó oltási hatások.
2. A tömlőn való szállíthatóság alapfeltételét képező gördülékenység, folyékonyság.
3. Minimális csomósodási és tömörödési hajlam, amely a nagy mennyiségű, egy tömegben tárolt oltóporok esetében nagyon lényeges követelmény.
4. A por mérgezési, korróziós hatása, a forgórészekre gyakorolt maró hatása elhanyagolható legyen.
5. Elektromos vezetőképesége minimális legyen, s legalább 100 ezer voltig biztonságosan lehessen felhasználni.
6. Követelmény továbbá a maximális hidrofobitás, tárolási stabilitás, a hajtógázzal szembeni közömbösség, tárolhatóság légmentesen zárt csomagolásban korlátlan ideig és az oltóhabbal való összeférhetőség.

Nemzetközileg még igen erősen vitatott probléma az oltóporoknak áramlástan szempontból való viselkedése, amely a porpisztolyok által előállított porsugarak kialakulását nagymértékben befolyásolja.

Vitatott továbbá a portömlőben kialakuló turbulencia jelensége is, valamint a részben kiürült portartályok rátöltésénél fel lépő és a gépjármű mozgásából eredő rázási effektusok hatására végbemenő mikromozgások kérdése.

## A porral oltás alkalmazásának feladatai, perspektívái hazánkban

A fő feladatok a következőkben foglalhatók össze:

- a világszínvonalnak megfelelő hazai oltóporbázis megteremtése;
- a porral oltás gépészeti, technikai követelményeinek és az oltópor anyagok sajátosságainak összhangba hozása és a porral oltás optimális taktikai követelményeivel való egyeztetése;
- az oltóporok oltóképeségének közvetlen összehasonlítható értékelésére, főként a nagyobb porral oltó berendezések esetében, a nemzetközi ajánlások, kritériumok elfogadása.

Az új kémiai és fizikai alapon nyugvó oltóporok első, nagyparálag előállított és nemzetközileg elfogadott típusa a —káliumkarbonát karbamiddal való reagáltatásával előállított — „Monnex” oltópor. Hazai bemutatását egy kísérlet során láthattuk.

A kísérlet eredményei is igazolták azt az előzetes szakirodalmi tájékoztatást, hogy a Monnex, hatásfokát tekintve, nagyságrendileg különbözik az eddig ismert oltóporoktól.

Azonos összehasonlítható körülmények közt ugyanazon oltóanyag-mennyiségből Monnex esetében kb.  $\frac{1}{3}$  szükséges az oltáshoz az eddig ismert porokhoz képest. Ennek megfelelően lecsökkent az egy oltógépre jutó anyagfelhasználás mennyisége is.

A Monnex oltópor nagyméretű porraloltókban való alkalmazásának lehetőségeit és vizsgálati paramétereit áttekintve — s azokat a kapott információkkal egybevetve — a következőket állapítottuk meg:

a) Alkalmazzák a Monnexet nagyméretű porraloltókban, azonban erre vonatkozóan még kevés a tapasztalat. Olyan nagyméretű kísérleti tüzet ugyanis, amely több száz kg-os nagyságrendben kívánta volna meg a Monnex felhasználását, eddig nem tudtak produkálni.

b) Különleges figyelmet fordítottak a Monnex tömörödési és csomósodási hajlamának vizsgálatára, illetve megelőzésére. A por tömörödési, csomósodási hajlamát az USA haditengerészetnél alkalmazott igen szigorú előírások figyelembevételével vizsgálták.

c) Mivel a Monnex mikroszerkezete elvileg különbözik az eddig ismert oltóporokétól — nem kristályos —, nedvességfelvétele sokkal nagyobb, mint az eddig általunk ismert poroké. A Monnex nedvességfelvétele 80% relatív nedvességű térben tárolva 10—15% is lehet anélkül, hogy az a folyóképeségét a legcsekélyebb mértékben is zavarja.

Ennek magyarázata valószínűleg az, hogy a por nedvesség-taszító képességét (a hidrofobitás) nem külső vegyszerek bekeverésével érik el, hanem azt magának a pornak a szemcse-szerkezte biztosítja.

d) A Monnex bírja a száraz széndioxidot, de hajtóanyagként a nitrogént javasolják, mivel az több szempontból megbízhatóbb. (Angliában és az USA-ban a széndioxid hajtóanyagkénti alkalmazását porral oltó gépjárműveknél nem engedélyezték.)

e) A gázloketet kapott Monnex rátölthetőségét tömörödés veszélye nélkül garantálják. Felhasználás szempontjából a Monnex-nél a következő különbségeket tapasztaltuk:

- Az eddig alkalmazott porok térfogatsúlya 2,00 g/cm<sup>3</sup> fölött van. A Monnex ugyanakkor átlagosan 0,62 g/cm<sup>3</sup>, tömörítve pedig 0,90 g/cm<sup>3</sup>. Ez azt jelenti, hogy a Monnex sokkal könnyebb az ismert poroknál, ami miatt fajlagos anyagszükséglete igen kedvező, vagyis azonos térfogatra számolva — a nagyobb oltási hatásfokot figyelmen kívül hagyva — kevesebb kell belőle. (Az arány kb. 10:7.)



# Berendezések motorszikratűzek megelőzésére a mező- gazdaságban

(Magyar tanulmány)

Három évvel ezelőtti adatok szerint 67 ezer traktor és 11 ezer arató-cséplőgép volt mezőgazdaságunkban. A mezőgazdasági munkák (pl. aratás, behordás stb.) fokozódó gépesítése kihatott a tűzrendészeti viszonyokra is, és esetenként a megelőző rendelkezések jelentős módosítását tette szükségessé.

Az erő-, szállító- és munkagépek alkalmazásának kettős kihatása volt a mezőgazdaság tűzvédelmére. Egyrészt — főleg kezdetben — növelte a tűzveszélyt, és a tűzkeletkezés lehetőségét. Másrészt kedvezőbb lett a helyzet, mivel az új viszonyokat szabályozó megelőző rendelkezések hatékonyabb érvényesítése révén csökkentek a gondatlansággal szorosan összefüggő tűzkeletkezési lehetőségek.

Az 1960-as évek elejéig a legtöbb problémát a motorok szikrája okozta; az ilyen jellegű tüzek megelőzésére kellett nagy figyelmet fordítanunk.

Ez az anyag döntően a magyar mezőgazdaságban használatos traktorok, gépjárművek és önmeghajtású munkagépek motorszikratűzeinek megelőzésére szolgáló berendezéseket, azok működési elvét és rendszerét ismerteti. Ezzel összefüggésben tárgyalja a szikraképződés körülményeit, veszélyeit, valamint az ezeket megelőző rendelkezéseket.

A motorszikratűzek megelőzéséhez és a berendezésekkel szemben támasztott tűzrendészeti követelmények kialakításához ismerni kell a szikra keletkezési körülményeit, gyújtóhatását és a tűzokozás területeit.

A szikraképződés lehetősége a benzinüzemű és a gázolajüzemű motoroknál egyaránt fennáll, bár az utóbbiaknál nagyobb mértékű. A szikraképződés — keletkezési helyét tekintve — *külsődleges*. Vagyis: a szikra — a kipufogó gázok haladási irányát követve — *elsődlegesen* a kipufogó szelepeknél, *másodlagosan* pedig a kipufogó rendszerben keletkezik.

A motorszikra egyrészt korom, amely a robbanóterben el nem égett üzemanyag, illetve tökéletlenül elégett égéstermékek keveréke, másrészt a lerakódott korom elkokszosodott módosulata. Következésképpen a szikraképződés egyik alapvető oka a motorok működése közben képződő és a kipufogó szelepen, valamint a kipufogó rendszerben lerakódott korom. A koromképződés és lerakódás mértéke szorosan összefügg a motor műszaki állapotával, a gyújtásbeállítással, az üzemanyag-levegő robbanókeverék arányával, az üzemanyag vagy a levegő adagolásával.

A műszakilag elhanyagolt motorokat erősebben kell olajozni. A motorolaj egy része a hengerbe kerül, ahol csak részben ég el, ami különösen a benzinüzemű motorokban fokozza a koromképződést és lerakódást.

Jelentősen befolyásolja a korom képződését a gyújtás beállítása. Az előgyújtás növelésével arányosan kisebb lesz, csökkentésével pedig fokozódik a koromozódás.

— A Moanex fajlagos felülete — amely az oltási hatásokra nemzetközileg elfogadott jellemző — az eddig ismert porok 1000—1500 cm<sup>2</sup>/g értékével szemben 6000 cm<sup>2</sup>/g.

A habbal összeférhető, azzal együtt alkalmazható oltóporok kialakítására való törekvés ma már általánosar elismert oltástechnikai követelménynek tekinthető.

Ez nemzetközi ismereteink szerint nátrium-hidrokarbonát bázison is elképzeltető, de ennek az igénynek a realizálása a kálium vegyületi bázison gyártott oltóporok rohamos elterjedését hozta magával.

Az oltópor szemcseszerkezetének finomságára — különösen az új típusú habok alkalmazásával, továbbá a könnyű víz oltási technika bevezetésével — új elképzések realizálódnak, és ezek elvileg más anyagszerkezetű porokat kívánhatnak meg.

A könnyűfémtechnika rohamos elterjedése (alumínium, magnézium, lítium, zirkónium, nátrium, kálium és ezek ötvözetei) miatt előtérbe kerül a könnyűféműtüzek oltásának problémája. Az

üzemanyag-adagoló helytelen beállítása vagy ellátódása is növeli a koromképződést. Hasonló a helyzet akkor is, ha a levegőszívó nyílás ellátódik vagy eltömődik. Az előbbi esetben túl-adagolódik az üzemanyag (mint a motor hideg indításakor), az utóbbinál kevés levegő jut a robbanóterbe.

Kihat a koromképződésre a hengerek száma és a motor folyamatos, erős terhelése. Viszont elhanyagolható az üzemanyag faj-tája és minősége, a motor rendszere stb.

A szikraképződés második alapvető oka a kipufogógázok aránylag magas hőmérséklete. Mérési adatok szerint jó műszaki állapotú gázolajüzemű motorok kipufogó gázainak hőmérséklete kb. 650 C°, míg az ugyanilyen üzemű, de közepesen jobb használatú motoroknál a 700—750 C°-ot is elérheti. Ezek a hőmérsékleti értékek — a kipufogó rendszer szerkezete és mérete függvényében — a szabadba távozásig fokozatosan csökkennek.

A kipufogó szelepeket, a kipufogócső bemeneti szakaszát vagy a hangtompítót a kiáramló gázok folyamatosan, izzásig felhevítik. A rajtuk, illetőleg bennük lerakódott és a kipufogógázokkal érintkező korom és elkokszosodott szennyeződések is felizzanak. Emiatt a gyújtóenergia eléri vagy akár meg is haladja a könnyen, illetve nehezen gyulladó anyagok gyulladáspontját.

A felizzott korom- és kokszrészecskék a motorból kiáramló gázok torlóhatásának is ki vannak téve. A kipufogógázok áramlási átlagsebessége a kimeneti csőszakaszban is kb 50 m/sec. a gáz hőfokától, mennyiségétől és a kipufogócső keresztmetszetétől függően. Ez a sebességi energia képes a szerkezeti részekről leszakítani és magával ragadni a különböző tömegű és alakú izzó korom- vagy kokszrészecskéket. (A szikra tömege és hőenergiája egyenes arányban áll egymással.)

A szabadba jutó motorszikra repülési távolságát a gáz áramlási sebessége, a kipufogócső vezetésének iránya, a hangtompító és szikrafogó berendezés, a csővég kiképzése és esetenként a szél erőssége befolyásolja.

A szikra képződésének megelőzése, a kipufogó rendszerből való kijutásának megakadályozása, a szabadba kerülő szikra tömegének és ezáltal gyújtóenergiájának lecsökkentése — lehetőleg e három módszer együttes alkalmazásával — alapvető feladat.

A szikraképződés kétféleképpen előzhető meg: Az egyik: meggátolni vagy minimálisra csökkenteni a korom- és kokszképződést. Ennek feltétele: a motor jó műszaki állapota, a helyesen beállított gyújtás, az üzemanyag-levegő keverék optimális aránya. Persze még így sem zárható ki teljesen a koromképződés és lerakódás.

Ebből következik a megelőzés másik feltétele: a lerakódott korom, szennyeződés rendszeres eltávolítása, s ezzel a kokszosodás mértékének csökkentése. Ez utóbbi azért is igen fontos, mert elsősorban nem a korom-, hanem a kokszrészecskékből jön létre a szikra.

A mezőgazdasági munkák során nagy megterheléssel üzemeltetett motorok szikraképződése csak részben előzhető meg. Ezért további biztonsági módszerekre, berendezésekre van szükség. A kipufogó-, illetve hangtompítódobok ilyen célt is szolgálnak.

A hangtompítódobok elsődlegesen az égéstermékek robbanásszerű zaját csökkentik, csillapítják. Működésük és csillapítási módszerük szerint többféleképpen lehetnek. Közös jellemzőjük, hogy a csillapítás zárt térben történik. A hangtompítódobok egy része — működési elvét figyelembe véve — alkalmas a motorszikra részbeni fel fogására, összegyűjtésére és törésére. Azok a hangtompítódobok, amelyekben a kipufogógázok áramlási iránya egy vagy több alkalommal megtörik, biztonsági funkciót is betöltenek.

A hangtompítódobokat általában a kipufogócsőbe építik. A hangtompító átmérője mindig nagyobb, mint a kipufogó keresztmetszete. Hathengeres motorokon a kipufogócső felezőpontján, illetve távolságán, ennél kevesebb hengerűknél a kipufogó szelephez közelebb célszerű beépíteni a hangtompító berendezést.

(Folytatjuk)

ügynevezett hagyományos nomenklatura szerint az „A” osztályba sorolt szilárd anyagok tüzeinek oltása alatt ma elsősorban az oltóporok fentebb említett használhatósági kritériumait értik. E problémakörbe tartozik a radioaktív anyagok tüzeinek oltásánál használható oltóporok kérdése is.

A felsorolt alkalmazási területeknél szóba jöhető oltóporok — bázis vagy fő adalékként — általában borát vegyületeket tartalmaznak. Ezen a téren hazai relációban számottevő eredményről nincs tudomásunk.

Az 1950-es években erősen propagált „parázsooltó” porok alkalmazása az utóbbi években háttérbe szorult. Erre feltételezhetően a tűzveszély szempontjából elsősorban exponált anyagok választékának, illetve jellegének megváltozása miatt került sor. Az utóbbi években ugyanis az építőiparban a természetes faanyagok helyett egyre inkább műfát, önköltő műanyagokat, könnyű épületszerkezeteket alkalmaznak, s ezeknél a parázssal égés egyre kevesebbszer fordulhat elő.



# BEMUTATJUK A GYŐZTESEKET

## Paksi ÁG hegyesi üzemegysége

Jó darabig úgy látszott, megtörik a hagyomány, s az önkéntes tűzoltóságok országos versenyén nem lesz Tolna megyei győztes.

Am egy fiatal asszony meg hét ifjú lány igencsak rácafolt a borulatókra és 398 pontos teljesítménnyel kerekén 9 ponttal megelőzve a Győri Kötöttkesztyűgyár rivális rajját, létesítményi női osztottsugar-szerelésben végre megszerezte az aranyérmét.

Az itteni női tűzoltóság az elmúlt években szép sikorsorozatot ért el: 1968-ban országrészi második helyezést szereztek;

1969—70-ben pedig egy-egy járási elsősegét.

A bajnokcsapat: Pákozdi Jánosné rajparancsnok, *Ulbert Rózsa, Szeil Mária, Tolnai Rózsa, Horváth Erzsébet, Horváth Julianna, Koch Mária és Schlitzer Mária* egészen fiatal együttes. Átlagos életkoruk 18 esztendő. Ketten közülük gépirónők, az egyik versenyző még gimnáziumi tanuló, a többiek a növénytermesztésben dolgoznak. Valamennyien tagjai a gazdaság KISZ-szervezetének.

Rajparancsnokuk megelőző tűzvédelmi tevékenységüket is igen nagy szorgalommal és szaktudással irányítja. A győzelmet itt is elsősorban az igen komolyan vett gyakorlatozásnak tulajdonítják, meg annak, hogy vidámságban sem volt hiány a gyakorlatokat követő zenés klubdelutánokon.



Bajnokságukkal elnyerték a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter vándorját — egy szép ezüstserleget —, és mini terük elismerő oklevelet adományoz részükre. Emellett igazgatójuk is meg talmazta őket.

A hegyesi üzemegységben különben n ga az üzemegység vezetője a tűzoltó rancsnok. A neve: *Tolnai János*, és er tett tisztségei mellett szocialista brigád is irányít, és évek óta önkéntes rendőr

*Borsai Lászlóval*, a gazdaság ki ponti tűzrendészeti előadójával együtt k ségkívül ők is részesei a szép győzele nek, valamint a mindennapi tűzvédel tevékenységben elért nem kevésbé értél eredményeknek.

## Zsombó

Kétezer körüli a község lakóinak szárn de önkéntes tűzoltósága olyasmivel büs kéikedhet, ami ennél sokkalta több dolg zót foglalkoztató nagyüzemnek sem sik rült: immár másodjában nyertek ország bajnokságot.

Először 1958-ban győztek. Az akkk bajnokcsapatból hárman állami tűzoltó lettek; ketten közülük *Molnár Sándor* p rancsnok fiai, a szegedi tűzoltóságon te jesítenek szolgálatot.

A kis község nagyhirű testülete imm csaknem két évtizede félelmetes ellenfél versenyeken. Majdnem minden évb nyerneken valamilyen díjat, okleveleikk akár kikapartázhatnak a szertár őrszobáj

A parancsnok a községi tanács dolgoz ja, s jó néhány más tisztséget is közme; elégedésre lát el.

Osztottsugar-szerelésben bajnokság nyert ifjúsági csapata kiváló felkészültsé get az is tanúsítja, hogy a nyolc bajnol csapat közül csupán, a Komlói Kossuth bánya csapata nyújtott jobb teljesítmén; náluk, és az is csupán egyetlen pontta Saját kategóriájukban különben 11 pont tal előzték meg a körösladányi fiúkat. raj: *Sárközi István, B. Nagy László, Farc gó Ferenc, Szabó György, Zádori Lajo Csongrádi Antal, Maróti Sándor és Pes Tibor* a tartalék, aki a járási és megye; találkozósn szerepelt. A csapat immé veteránnak számít, ugyanis mint szemé lyesen láthattuk: már az utánuk követke ző nemzedékből is alakulgat egy bajnok ságra aspiráló gárda.

De a felnőttek is sok kellemes meglepe tést szerezhetnek a közeljövőben, hiszei női csapatuk legutóbb országrészi helye zést szerzett, férfirajuk pedig megyei má sodik díjat.

A négyfokozatú küzdelemsorozat legiz galmasabb perceit a megyei döntőn éltél át. Holtversenyben jutottak tovább, és elő szőr a másik raj nevét olvasták fel.

A testület hétköznapijai nem bőveikde nek látványos eseményekben, viszont min dig gyorsan kivonulnak, ha riasztják őket és már szabálysértési eljárást is indítottak a kezdeményezésükre.

A tanáccsal együtt a községben működé két szakszövetkezet is támogatja őket. Az 54 testületi tag közül már 36-nak van kamgárn egyenruhája.

Nemrég óta *Kálmán Ferenc*, a korábbi iskolaigazgató a helyi tanács elnöke. Igen büszke hajdani tanítványainak a sikereire, és beszélgetésünkkor nyomatékosan hang súlyozta a tűzoltótestület munkájában való részvétel jellemformáló hatását min den fiatal számára.

G. R.—K. M.

# Hajnalban esaptak fel a lángok

Április 11-én hajnali 3 órakor *Tóth Mihály*, a Szerencsi Csokoládegység egyik felvonókezelője az ivóvízszint ellenőrzése céljából felment a gyárépület padlásterébe, és észrevette, hogy égnek az ipari víztartály melletti papírszákok. Segítségért hívott, s néhány vödör vízzel eloltották a tüzet.

Néhány perccel később *Bendik László*, a pörkölő dolgozója a munkahelyére tartva látta meg, hogy az ún. „O” épület III. emeleti ablakain erős füst áramlott ki, s röviddel ezután felcsaptak a lángok.

Nyomban szólt az egyik munkatársának, és egy segítségükre sietett dolgozóval együtt leállították a gépeket, majd a tűzszínhelyére siettek. A III. emeletre érve benéztek a bonbonsomagoló előterébe, és azt látták, hogy az ott tárolt papírdobozok égnek. Elmondásuk szerint a tűz ekkor még nem terjedt át a födémre, valamint a kompresszorhelyiségre.

Falitűzcsapról 1 E sugarat szereltek, de mivel elfelejtették kinyitni a földszinti fő elzáróselepet, beavatkozásuk nem járhatott eredménnyel.

## „Ég a csokoládegység”

Az említettekkel csaknem egyidejűleg *Nagy Balázs*, a közeli Szerencsi Cukorgyár istállóra is felfigyelt a csokoládegység felől gomolygó füstre. Értesítette *Krupla Jánost*, a főportásukat, de közölte vele, hogy nem tudja közelebbről meghatározni a kárhelyet.

A főportás mindenesetre azonnal riasztotta a cukorgyár készenléti szolgálatot teljesített önkéntes tűzoltóit, valamint parancsnokukat meg a helyettesét.

Eközben a csokoládegység számos dolgozója is felfigyelt a tüzre. Intézkedtek az áramtalanítás elvégzéséről, s a tűzjelző beütésével riasztották az éjszakai műszakosokat. Ez helyi riasztás, valamelyik jelző beütésével a szirénát is megszólaltatják. Hamarosan a gyári gőzduda is jelezte a káresetet.

*Herczeg István*, a csokoládegység portása 3.26-kor telefonon értesítette a szerencsi állami tűzoltóságot. Csupán annyit közölt, hogy: „Ég a csokoládegység!”, s nyomban letette a kagylót.

Elmondása szerint a portáról kinézve

vette észre, hogy ég a bonbonsomagoló; az órája 3.15-öt mutatott, de általában 4–5 percet szokott késni.

## Az épület

A kárt szenvedett nyeregteretű, négyemeletes és nyolcvanhárom éves épület kb. 30 méter hosszúságban faszerkezetű. Szélessége 29 méter.

Földszintjén található egyebek között a gépterem meg a csokoládegység üzemrész, az első emeleten a drasztosztály, a műszaki iroda, a kakaómalom meg a csomagoló, második emeletén a mártó, a kézicsomagoló, valamint az ún. félkészraktár, a következő szinten a már említettek mellett a bonbonsztály és a konyha, a szeszraktár, a szalonsomagoló, a varroda, továbbá az étkezdé is. Az ugyancsak faszerkezetű tetőtérben különféle csomagolóanyagokat és papírt tároltak.

## 4-es riasztás

A szerencsi egységek 2-es riasztásra vonultak ki a kárhelyre. A híradó szolgálattal jelentése alapján a megyei ügyelet 3.48-kor 4-es riasztást rendelt el.

Az első beavatkozást a távollevő őrségparancsnokot helyettesítő *Bogacsó József* törm. irányította, majd a helyszínre érkezett *Török Miklós* őrgy., megyei parancsnokhelyettes vette át tőle a tűzoltás vezetését.

A vázolt körülmények között igen sikeresnek minősíthető egységeink működése, valamint a velük csaknem egyidejűleg kivonult cukorgyáriak és csokoládegységiak segítségével. Két perccel a szerencsi fecskendők kiérkezését követően már 2+18 fős, 3.40-kor pedig újabb 1+30 fős létesítményi önkéntes tűzoltóegység segíthetett.

A további munkálatokban részt vettek: miskolci, sátoraljaújhegyi, leninvárosi és nyíregyházi egységek, valamint 1+5 fővel a rátkai községi önkéntes tűzoltók is.

Értesülve a káresetről, egy közeli szovjet alakulat katona-tűzoltói is kivonultak ZIL-fecskendőjükkel, s igen értékes segítséget nyújtottak a kárfelszámolási munkálatokban.

A beépített vaslétrákon felhatolva, illetve

# TÜZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

gépezetes tololétráról összesen 24 sugarat szereltek.

Mint ahogy a kigyulladt üzemrészben igen nagy mennyiségű gyúlékony anyagot zsúfoltak össze, és helyenként a válaszfalak is könnyen éghető anyagból készültek, a tűz gyorsan terjedt helyiségről helyiségre.

A beavatkozás legfőbb célja a III. emeleti födém leszakadásának megakadályozása volt, mivel az egyet jelentett az alatta levő értékes gépek és berendezések, tehát a gyár védelmével.

Az oltásban valamint az anyagmentésben 55 határőr is igen hasznosan közreműködött, s az anyagmentésben segédkező gyári dolgozókról is ugyanezt mondhatjuk.

A beavatkozás során ezúttal is eredményesnek bizonyult a tető megbontásával történő füstelvezetés, valamint, hogy a tűzoltás vezetőjének intézkedésére 40 női dolgozót rendeltek ki a helyiségek vízteleltetésére.

6.45-kor fejeződött be a tűz oltása. Ezt követően a födém tehermentesítése céljából a gyári dolgozók bevonásával lebontották, majd eltávolították az üszkös gerendákat, a kiégett födémrészt meg a vá-





Ekkor már túl voltak a nehezén

laszfalakat. A takarítási munkálatokat 19 órára fejezték be.

### A vizsgálat folyik

A tűzvizsgálat során kiderült, hogy a kigyulladt részben semmiféle tevékenység nem folyt a káresetet megelőzően. A szerencsi tűzoltó-parancsnokság február 16-án tartott ellenőrzése során készült jegyzőkönyvben foglaltak értelmében a gyár március 10-ig köteles lett volna megszűntetni a IV. emeleti raktár túlzúfóltóságát, és azt, hogy a feljárati ajtón át illetéktelen személyek oda behatoljanak, és dohányozhassanak, ez azonban nem történt meg.

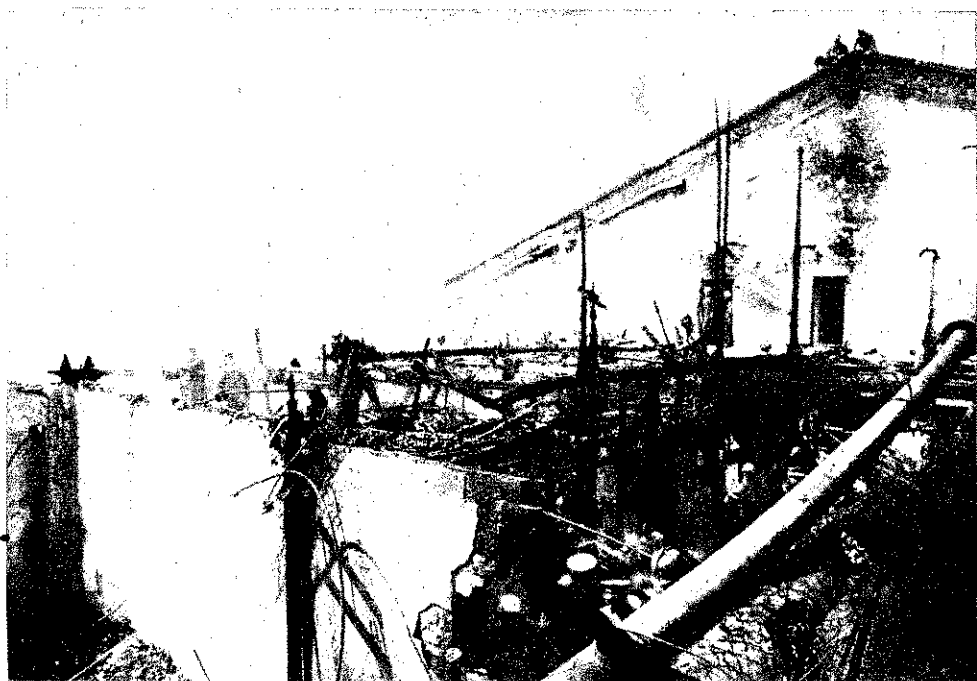
A bonbonsomagoló helyiség előtere is mindenki által megközelíthető volt.

Az elektromosságot, mint lehetséges tűzkeletkezési okot is ki kellett zárni, mivel villamos vezetékek és szerelvények nem voltak a tárolt gyúlékony anyagok közelében.

S miután még az oltási munkálatok idején 3.30 és 4 óra között a gyár egyik különálló épületében levő férfiöltözőben is tűz keletkezett, s a lángok már az ajtóba is belekaptak, a tűzvizsgálatot megszakították, minthogy bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja merült fel. (Ezt az immár harmadik tüzet a gyár dolgozói oltották el.)



Itt már nem sok kimenteni való akadt, másutt annál inkább



Ez is magyarázata a gyors tüzterjedésnek



A földem tehermentesítésére el kellett távolítani a kiégett, illetve megsérült tetőszerkezeti részeket

Április 23-án 20 órakor a kiselejtezett ruha égett a TMK-iroda padlásterében. 1 E sugárral oltottak.

A pontos kárösszeg soraink írásakor még nem ismeretes, de az eddigi adatokból is biztos, hogy több milliós kár érte a gyárat. A keletkezési ok, valamint a felelős személyek kilétének megállapítására a megyei főkapitányság nyomozást rendelt el.

Eddig szól a Borsod megyei tűzoltó-parancsnokság jelentése, s ehhez csupán annyit tehetünk hozzá, hogy már ennyiből is sok-sok tanulságot szűrhetünk le. Egyebek között azt, hogy röviddel az Istvánmalom égése után ismét egy faszekeretű öreg épületben csaptak fel a lángok, és a kellő biztonsági intézkedések hiánya, valamint a túlzúfóltóság miatt tetemes kár keletkezett. S ehhez hozzá kell tennünk az ennél is jóval nagyobb veszélyt, valamint, hogy az állami tűzoltóság értesítése sem történt meg azonnal, de azt is, hogy a gyári portás — akárcsak jó néhány korábbi kárhelyen — itt sem volt képes szabályosan tüzet jelezni.

—gádor—



# KIGYULLADT A ROBOGÓ

április 13-án műszaki szemlét tartottak az Óvárosi Vidám Park Robogó elnevezésű üzemében.

A bejárás 10-kor kezdődött. Az épület első megismerése után a bizottság tagjai beültek a kocsiba, és végighaladtak a pályán. A kb. 3 perces sétakocsizás igen sikeres volt, mindenki elégedett volt, s a létesítményt minden tekintetben alkalmasnak találták az üzembe helyezésre. A bejárás 11.30-kor ért véget. Eppen ezt követően jegyzőkönyvet készítettek, amely sűrű, fekete füst csapott fel az épületből.

## Fa, juta, molinó, papír

Robogó épületét az ötvenes évek elején létesítették. Alapterülete 391 m<sup>2</sup>. A 5. és 6. emeleti kialakítás 70 m<sup>3</sup> faanyagot és nagy mennyiségű jutát meg molinót használtak fel. A körítőfalakkal határolt alsó és felső emelet padlózata deszkából készült. A két-kétszemélyes kocsik (összesen 11) kis sugarú pályákon beiktatásával robogtak végig a pályán. A pályák emeleti részen körben futó 270 m-es sínpályán.

A pályák két oldalán léccel merevített oszlopok és jutafalakkal díszített diorámák voltak.

A kétszemélyes kocsik egymástól függetlenül haladnak végig az egyszínű pályán. Rövidre zárt váltóáramú motorjuk 8 V feszültségű, percenként 950-es fordulatszámú és 1,1 kW teljesítményű. A kocsik két 2—2 motort szorítóbilincsek erővel az alvázra. Mindkét hátsó kerék meghajtású.

A kocsik terelésére szolgáló, s azok elmozdítását lehetővé tevő forgóhüvelyes görgősbak két lához egy-egy áramszedő csatlakozókat vezetősín egyes csatlakozási helyein a padozat alatt kábeleken továbbítva a motorok meghajtásához szükséges energiát. Elektromos szempontból három részre osztották a kocsipályát. A kábelcsatlakozó helyeken kb. 20×40 cm-es csatlakozók vannak a padozaton, és fémlezárok zárják le őket.

A műszaki bejárás alkalmával négy kocsit használtak.

## A tűz

Dr. Kovács Sándor, a Robogó gépésze, építésszerelői feladatokat végzett az indítópályán, amikor — 12.45 körül — arra lett figyelmes, hogy az épület nyitott ajtaján fenyőfa szaga áramlik ki. Elindult az ajtó felé megkeresni. Amikor a kocsiját az ajtóhoz ért, észrevette a tüzet. Az ajtó melletti poroltókészülékkel megpróbált oltani, de a heves égés miatt nem sikerülhetett. Ekkor az in- kb. 200 méterre levő portára futott, ahonnan jelezte a káresetet.

A portán Mihályné portás 12.54-kor a



Fel-  
hatolás  
légző-  
készülékben

közvetlenül tűzjelző telefonon értesítette az V—VI—VII. kerületi parancsnokságot.

A telefonügyelet a riasztás végrehajtásával egyidejűleg jelentette a káresetet a budapesti parancsnokság hírközpontjának. A hírközpont 12.55-kor riasztotta a XIII/1-es fecskendőket, a VIII. rohamszereget és poroltóját, valamint egy korábbi kárhelyről rádióval a XIV/1-es fecskendőket meg a tűzoltási csoportot.

Az V/1-es fecskendő őrségparancsnoka 12.59-kor visszajeleztette a kárhelyről, hogy a Robogó épületének földszintjén kifejlődött égés van, a tűz 2-es, két egyenes sugárral avatkozhat be. A riasztott egységek megérkezése után 13.10-kor 4, 13.25-kor pedig 8 E sugár működött.

A tűzoltási csoport vezetője 13.52-kor visszajeleztette, hogy 9 E sugárral eloltották a tüzet, sugárvédelem mellett utómunkálatok folynak.

Az oltást erősen nehezítette, hogy az egységek csak oxigénes légzőkészülékben dolgozhattak. A hirtelen felszabadult nagy hőmennyiség miatt majdnem lehetetlenné vált a behatolás az épületbe, és 10 percenként váltani kellett a sugárvezetőket.

A budapesti vízhiány is éreztette a hatását. Alkadtak olyan időszakok, amikor 2—3 percig alig volt nyomás a tűzcsaphálózatban.

A bevetett egységek, ennek ellenére, a riasztástól számított 57. percben eloltották a tüzet. A közvetlen kár így is 373 ezer forint, a bevételkiesés meg a helyreállítás költsége alighanem ennél is jóval több.

## A keletkezési ok

Az oltással egyidőben megkezdődött a tűzvizsgálat első szakaszában a következtetéseket állapíthattuk meg:

A káreset időpontjában a Vidám Park más létesítményei már üzemeltek, s mi-



után a közönség soraiból nem lehetett felkutatni olyan személyeket, akik a tűzesettel kapcsolatban érdemleges adatokkal szolgálhattak, csak a park néhány dolgozója adhatott felvilágosítást az előzményekről.

Azonnal megkezdtek a tanúként történő kihallgatásukat. Minthogy már a vizsgálat elején felmerült az elektromosság okozta tűzkeletkezés lehetősége, igazságügyi elektromos szakértőt rendeltünk ki a színhelyre.

Az utómunkálatok befejezése után megkezdtek a részletes fényképezést. A vizsgálat folytatását április 14-ére kellett halasztanunk, mert a baleseti veszély el-



Gyakran kellett váltani a sugárvezetőket



hárításáig senki sem léphetett be az épületbe.

Másnap azután a részletes rétegvizsgálat és a törmelék eltávolítása után megállapítható volt a keletkezés pontos helye s a tűz terjedésének iránya.

Megállapítottuk, hogy az épület földszinti padozatán, a kocsikijárat ajtótól kb. 3 m-re, a fémzárófedél elcsúszott az első sínszakasz elektromos betáplálási pontjánál levő 20×40 cm-es nyílásról. Ezen a részen megbontottuk a padozatot, és kiderült: a tűz valóban itt keletkezett. A padozat meg a talaj szintje között ezen a részen kb. 70 cm-es a távolság. A talajon 1—2 cm vastagon por és forgácsolt fa hulladékka volt található.

Az elektromos szakértő megállapította, hogy a műszaki bejárásakor használt négy kocsi közül az egyik okozta a tüzet. Az elektromos vezetősínek, valamint a kocsikra szerelt áramszedők állapotából ugyanis — figyelembe véve egy-egy kocsi kb. 30 A-es áramfelvételét — jogosan lehet következtetni arra, hogy üzem közben az áramszedők erősen szikráztak. A vezetősinek és az áramszedők acélanyaga, a téli üzemszűnet alatt igencsak megrozsdásodott, és így az átmeneti ellenállásuk nagyobb lett, mint hosszabb üzem elteltét



Ilyen a kocsik görgőbakja. Ennek áramszedői csatlakoznak a vezetősínhez

követően. A jelentős átmeneti ellenállás következtében az áramszedők anyagából izzó részek válhattak le, és a pálya alatt felgyülemlett port meg fahulladékot meggyújthatták. Az izzó részecskék az elcsúszott zárófedél miatt szabaddá tett nyíláson hullottak a padozat alá.

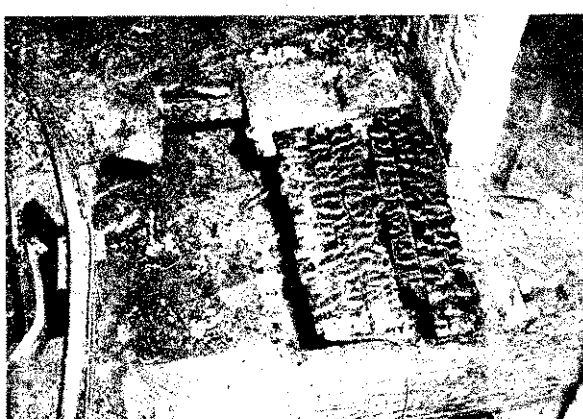
A felelősség kérdésének vizsgálatakor megállapítottuk, hogy a zárófedél a rázkódástól is elmozdulhatott.

A tűzvizsgálat során megvizsgáltuk a Vidám Park hasonló létesítményeit, és megállapítottuk, hogy a kocsi pályák mást is felülvizsgálatra szorulnak.

Szignalizációs intézkedésben hívtuk fel a Vidám Park igazgatóját a veszélyes helyzet mielőbbi felszámolására.

A felelősség kérdésének további vizsgálatát a BM Budapesti Rendőrfőkapitányság vizsgálati osztálya végzi.

Varga Bálint  
tű. fhdgy.



Jól látható a beégés

## A helytállásért

BUDAPEST FŐVÁROS TANÁCSÁNAK  
ELNOKE

Ficsór Sándor ezredes elvtársnak,  
a tűzoltóság budapesti parancsnokának.

Kedves Ficsór Elvtárs!

Folyó hó 18-án a XIV. ker., Csertő u. 12—14. sz. lakóházban keletkezett és rohamosan terjedő tűz gyors és hatékony felszámolásáért a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága nevében elismerésemet és köszönetemet fejezem ki a tűzoltásban részt vevő és segítséget nyújtó elvtársaknak, a parancsnoki és legénységi állomány valamennyi tagjának.

A tűzoltóegységek tagjai és vezetői hősiességű helytállással és magas fokú hivatástudattal — önmagukat sem kímélve — végezték feladatukat a veszélyben levő emberek és az anyagi eszközök megmentéséért. Eredményes munkájukkal megakadályozták a tűz továbbterjedését, emberi életet, nagy értékű anyagi eszközöket és vagyontárgyakat mentettek meg. Biztosak vagyunk abban, hogy a jövőben is hasonló felelősséggel, hivatástudattal és eredményességgel fogják végezni nagy fontosságú munkájukat.

Kérem, hogy elismerésünkről valamennyi érintett elvtársat tájékoztatni sziveskedjenek.

Budapest, 1972. május 22.

Eltvársi üdvözléssel:  
SZÉPVOLGYI ZOLTÁN

# LAKÓHÁZTÚ

## Öt emeletszinten égett

Május 18-án, pár perccel éjfél után, I. v. Lászlóné nyugdíjas, a Csertő utca tízemeletes lakóház hetedik emeleti lakára lett figyelmes, hogy folyosójuk része lángokban áll. A 180-as számú lakóitól kért segítséget. A bérlő kijött látva a gyorsan elharapózó tüzet, így zett értesíteni a többi lakókat. Felesének elmondása szerint ekkor már egy 170-es lakás melletti szekrények.

A veszélyeztetett lakásokban almul felriasztott lakók többsége gyorsan öltözött, és lement az utcára.

A 180-as számú lakás bérlője jelzővel először a tüzet, de előbb a budapesti rendőrfőkapitányságot értesítette, s azután a tűzoltóparancsnokság hírlapjának pontját.

Itt 0.16-kor vették a jelzést; ezt követően egy perc leforgása alatt több jelentették a káresetet...

A jelzés alapján a hírközpont kiterjesztést hajtott végre. Erre a XIV. kerületi, a XIV-es tolólétra, a X/1 felkendő, a rohamszer meg a tűzoltási port vonult ki a kárhelyre.

## A gyors tűzterjedés magyarázata

A Csertő utca 12—14. számú tízemeletes Larsen—Nielsen típusú dán házigazdák panelekből épített lakóház három szekrényből áll. Az épületrészeket két lépcső köti össze. A tűz a középső épületben keletkezett.

Ebben az épületrészben is emeletszintenként jobbról és balról egyaránt lakás nyílt a 30 méter hosszú folyosóról. A folyosók padozata linóleumot tartalmazó, kétoldalt keményfa keretre ragasztott préselt papírlapból készült szekrények mögött húzódtak a közeli vezetékek, a szellőzőcsatornák. Ide csak a lakások konyhai és fürdőszobai szellőzői. Minthogy a közművezetékek szintesen elválasztás nélküliek, a hetedik emeleten keletkezett tűz igen rövid idő alatt átterjedhetett a felsőbb szintekre, lefelé a hatodik emeletre is.

A tanúvallomások alapján nagyjából következőként összegezhetjük a tüzet és a kárelőfordulást, valamint az első egységek kiérkezését eltelt percekét:

A lakók egy része csak későn riadt a lárma miatt. Ekkor már égtek, illetve erősen füstöltek a folyosói szekrények, s így a lakók megkísérelték a menekülést. Többen edényekbe, illetve műanyag vödörökbe, illetve lakásuk bejárati ajtóit locsolták. Az újságok részletesen beszámoltak róla, hogyan engedtek le a lepcsőből és függönyből csavart kötéllel az alsó szintre egy csecsemőt, hogyan menekültek hasonló módon egy asszony, s vesztették életüket ugyanígy megkísérelt menekülni a lakásban a férje meg a lánya, s kik halálosan megfüstöltek.

Egy nappal a tragikus tüzeset után az égésnyomokból jól megfigyelhettük, hogy a veszélyeztetett részen azok a lakások maradtak teljesen épségben, illetve róluk gálódtak meg legkevésbé, amelyeknél a belső ajtói csukva voltak. Láttunk egy olyan lakást is, amelynek a bejárati ajtaja teljesen elégett, a mögötte levő belső a

# A CSERTŐ UTCÁBAN

ak azonban csak a csücskéről pattogzott a kis festék, s mindenütt a kisebbik szobák bizonyultak a leginkább védett akasrésznek.

Ezzel szemben ott, ahol nyitva voltak a konyha- meg a fürdőszobaaajtók, a szellőzőrendszeren át a lakások gyorsan megeltek füstgázokkal, s érthető okokból a tűz is könnyebben terjedhetett ezekbe az utthonokba.

## Legfontosabb az életmentés

Tíz perccel az első jelzést követően, tehát 0.26-kor érkezett ki a XIV/1-es fecsenő és a XIV. tolólétrája.

Az ablakokból kihajló lakók kétségbeesetten kiáltottak segítségért. A ház előtt szzeverődött tömegből többen is arra biztatták őket, hogy ugorjanak ki az ablakon, máskülönben bentégnék, vagy megulladnak. Mások a tűzoltókat akarták irányítani, hogy hová álljanak, illetve hon-

A felvétel a tüzesetet követő napon készült.

Az épület homlokzatán jól látható a tűzterjedés iránya



A X. emelet egyik lakása

an kezdjék a mentést. Akadtak — akár csak a Práter utcai tűz alkalmával — kik ponyvákat sürgettek, nem gondolva arra, hogy az említett menekülési módok csaknem egyet jelentenek a biztos halállal.

A XIV. őrségparancsnoka alapvezetékét szereltetett, s intézkedett, hogy a létraszer vezetője a Csertő utcai oldalon kezdjék meg a mentést. Az alapvezeték osztóját a VI. emeleten helyeztette el, hogy itt megállítsa a tűz lefelé történő további terjedését, illetve hogy további két sugárral megékezzék a lángokat a felsőbb emeleteken. Visszajelzésében a tüzet hármasknak műösítette, és újabb két tolólétrát kért a kárhelyre. Ezzel egyidejűleg a többi beosztottnak parancsot adott a mentés megkezdésére.

A cikkünk írásakor még életveszélyes állapotban levő aszony éppen a tűzoltási csoport kérésére zuhant a földre, őt egy személygépkocsi szállította a kórházba.

A tűzoltási csoport 0.25-kor érkezett ki. vezetője *Duray Ferenc* fhdgy., miután felérített, s eközben egy már ájult kislányt meg egy férfit lehozott, parancsot adott a hámszer beosztottainak, hogy a felső szinteken légzőkészülékben kezdjék meg az emberek mentését, méghozzá mielőtt a

már szerelés alatt álló sugarak oda felérnek.

*Süveges Lajos* őrm., a rohamszer parancsnoka, *Bencsik Sándor* őrm., *Iker János* és *Frank Lajos* ftorm-ek, *Fábray János* szkv., *Hegedűs Lajos* őrv., majd *Farkas János* ftorm., a VIII. generátorszer vezetője negyven lakót mentettek ki így módon. Felszólításukra valamilyen ruha- vagy rongydarabot, illetve zsebkendőt szorítottak az arcuk elé. Néhány idősebb asszonyt öiben kellett lehozniuk, mások meztláb akartak menekülni, velük előbb meg kellett találni a cipőjüket. A mentés minél gyorsabb végrehajtása céljából csak az ötödik emeletig kísérték le a lakókat. Itt átadták őket a kárhelyre kionvult rendőröknek. A füstmérgezést szenvedetteket, illetve a sérülteket a mentők vették gondozásba.

Az épület belsejében eközben gyorsuló ütemben folyt a lakók mentése. *Molnár András* hdgy., háttérparancsnok a felső emeletszintekre összesen öt osztót szereltetett. Ezekről 14 sugár oltott, illetve biztosította a menekülési útvonalat. A rendelkezésre álló többi erő folyamatosan bekapcsolódott az életmentésbe, nyolcvan embert kísérték le az V. emeletre.

## Az épület túlsó oldalán

A XIV. tolólétráján 14 lakót sikerült kimenteni. A tűzoltás vezetője a VIII. meg a XIII. létráját az épület túlsó oldalára állította. Az épület megközelítését itt nemcsak a füves, süppedős talaj nehezítette, hanem a segíteni akaró, de a mentést ténylegesen hátráltató személyek is, mivel belekapaszkodtak a szerekbe, vagy eléje álltak, hogy ne ezen, hanem a túlsó oldalon kezdjék a mentést.

Amikor aztán sorra leérkeztek a még bentszorult lakók, szám szerint 11-en, a hangulat kezdett megnyugodni.

Egyébként a lépcsőházon át 120, a négy gépezetes tolólétrán keresztül pedig — a tűz által teljesen körülzárt helyzetből — 25 lakót mentettek ki a tűzoltók az épületből, a biztos halálból.

Az oltási munkálatokhoz szükséges vízellátás folyamatos volt, azonban igen tanulságos, hogy a kárhelytől legközelebb levő tűzcsap helyét jelző táblát a ház mögötti épületen helyezték el, s a tűzcsapház

környéke be volt nőve fűvel. Szerencsére így is gyorsan sikerült megtalálni.

Egységeink összesen 14 sugárral + 1 létrasugárral 1.30-ra körülhatárolták a tüzet, a vízkárok enyhítése céljából — ahol ez már lehetséges volt — a sugarak szakaszosan működtek (kód-, ún. hosszűkőd-, illetve puttonyfecskendőkkel), végezték a lefeketítést.

A tűzoltás vezetője 1.49-kor jelentette a végleges oltás megtörténtét. A takarítási munkálatok, valamint az átvizsgálás azonban csak a reggeli órákban ért véget.

A tűz keletkezési oka cikkünk írásakor még nem ismeretes, a pontos kárérték sem, ez utóbbi azonban minden bizonnyal több millió forint.

A tüzeset alkalmával könnyebben megsérült *Fábray János* szkv., a VIII. kerületi és *Nyisztor József* ftorm., a IX. kerületi parancsnokság beosztottja.

(gádor)

Folyosórészlet, ugyancsak a X. emeleten



# VÁLLALATOK, KÖZÜLETEK, FIGYELEM!



Tűzoltásra, robbanásveszély elhárítására használjunk BELSZOL elnevezésű szintetikus habképző anyagból előállított léghabot.

A BELSZOL szintetikus habképző anyagból előállított léghab kiválóan alkalmas kőolajipari termékek égésének oltására, de kőszénpárlatok, szintetikus és szerves oldószerek tüzeit is kielégítő eredménnyel oltja.

A BELSZOL szintetikus habképző anyag az ismert kis, közép, és nagy kiadósságú szerelvények mindegyikével használható.

A BELSZOL tehát sokoldalúan használható szintetikus habképző anyag. Gyártja az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyára.

Kérje részletes gyártmányismertetőnket és a Vállalat szakmai tanácsát!

## „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyár

Budapest XIII., Babér u. 9–11.

Telefon: 208-843, 208-846.

Kísérje figyelemmel az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyára szakmai hirdetéseit:

### HASZNOSAK! TANULSÁGOSAK! ÉRDEKESEK!



**Figyelem! Beépített középnyomású léghabszerelvényekhez csak a megelőző használhatósági vizsgálat eredményétől függően alkalmazunk szintetikus habképző anyagot!**

A beépített középnyomású léghabképző szerelvények és a hozzájuk csatlakozó habcsúzdák protein (fehérje) alapú habképző anyagokhoz készültek. A szintetikus habképző anyagokból előállított léghab viszkozitása kisebb, mint a proteinhaboké. A viszkozitás értékének eltérése a zárófólia felszakításakor, valamint a habvezetéskor minden olyan esetben zavarokat idézhet elő, amikor a szerelvények gyártása, illetve szerelése pontatlan.

# ELSŐ:

## a Nyíregyházi Dohányfermentáló Vállalat

A kezdeményezés Sátoraljaújhelyről indult két esztendővel ezelőtt. Kovács Gyula, a dohánygyár igazgatója tűzrendészeti versenyre hívta ki az iparág vállalatait.

A feltételeket — a tüzek keletkezésének megelőzése, a tűzoltóság területi versenyén való részvétel és eredmény, valamint a tűzvédelem további társadalmatisítása — a vállalatok elfogadták.

Az eredmény: a dohányipari vállalatoknál csökkent a tüzek száma és kárértéke, jelentős előrehaladást értek el a társadalmatisítás terén, és a létesítményiek sikeresen szerepeltek a múlt évi versenyeken.

17 raj indult a járási találkozókon — köztük 3 női és 4 férfiraj —, és 10 jutott tovább a megyeire. Ezek közül 4 raj országútra került. Közülük a Nyíregyházi Dohányfermentáló Vállalat női raja szerepelt a legsikeresebben, sőt az országos versenyen is kategóriája legjobbjának bizonyult. Ismételt első helyezéseért a me-

zőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter különdíját is elnyerte.

Ünnepélyes keretek között értékelték a közelmúltban az éves versenyt Sátoraljaújhelyen. Jelentőségét és a tűzvédelem szerepét dr. Móger János (a képen), a Dohányipari Vállalatok Trösztjének vezérigazgatója méltatta. Egyúttal az idei verseny legfontosabb célkitűzéseiként a megelőzést határozta meg, mint állandó feladatot.

A dohányipari vállalatok 1971. évi tűzrendészeti versenyének végeredménye:

1. Nyíregyházi Dohányfermentáló Vállalat
2. Sátoraljaújhelyi Dohánygyár
3. Debreceni Dohánygyár
4. Dunántúli és Duna—Tisza közti Dohányfermentáló Vállalat
5. Egri Dohánygyár
6. Pécsi Dohánygyár
7. Dohányértékesítő és Készletező Vállalat.

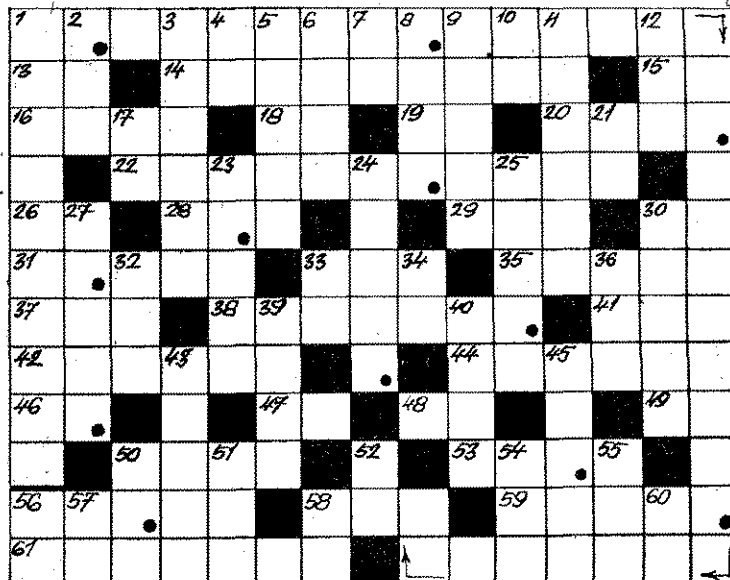


Dr. Móger János vezérigazgató ünnepi beszédét mondja

**VÍZSZINTES SOROK:** 1. EGO TÖZEG KÖRÜLHATÁROLÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ARKOK MEGASÁSÁRA EZEKET VEGYÜK IGÉNYBE. 13. Silbak. 14. Lábatlóbáló. 15. Jó. 16. Keskeny földút. 18. Szovjet folyó. 19. Sporteszköz. 20. Abrázata. 22. A TÖZEGTŰZ FÉSZKEINÉL EZT ALKALMAZZUK. 26. Közlekedési terület. 28. Haranghang betű! 29. Kor. 30. Azonosak! 31. Retorta, régiesen. 33. Szellemi munkás. 35. Különleges, eredeti, ismert fr. szóval. 37. Mutatózó, de két névelőnk is. 38. Alvás közben látod. 41. Mezőgazdasági szerszám. 42. Volt ilyen korszak is. 44. Budapesti gyár (röv.). 46. Német RT! 47. Fába vés. 48. Ladoga. 49. Lakó azonos hangzói. 50. Nyári viselet. 53. Szőlő- és borfajta. 56. Mert, vissza! 58. Vöröses. 59. Vissza: sportegylet. 61. HA ELEGENDŐ VÍZ ÁLL RENDELKEZÉSÜNKRE, EZEKET IS ARASSZUK EL.

**FÜGGŐLEGES SOROK:** 1. TŰZEGTŰZ OLTÁSÁNÁL EZEKET HASZNÁLJUK. 2. Sokan szeretik ezt a combot! 3. „Ide” is szorulhat a kéz! 4. Duplázva Zola regényalak. 5. Növényvilág. 6. Nem akié, de vissza! 7. Külföldi cigarettafajta. 8. Ezen fizetőszköz, vidékiesen (Dunántúlon). 9. Fájdalmas volt-e? 10. Gyilkol. 11. Visszafelé útjéget! 12. Az embert helyettesíteti. 17. Alá. 21. Lapfajta! 23. Noha. 24. Következő. 25. Nem mindig jó, ha a folyó ilyen. 27. A rejtvény kérdéseiben többször előfordul! 30. Nagy magyar zeneszerző. 32. Angol légiérő, röv. 33. Mutatózó. 34. Vissza: skálahang. 36. Ital, visszafelé. 39. Lemérte azonos

### FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ



hangzói. 40. Titokban elmegy. 43. Előidéző. 45. Ízeltlábú! 50. Táncafajta. 51. Tesz. 52. Virágrész. 54. 40. vég nélküli. 55. Bányatermék, névelővel. 56. Táviradi hang. 57. Azonosak! 58. Kereskedelmi rövidítés. 60. Vissza: kettőzve magyar város.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vízsz.: 1., 22., 61., függ.: 1.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: az eloltott tőzeg bontását, átforgatását azonnal meg kell kezdeni. Az átforgatási munkát végzőket lehetőleg ezzel kell ellátni.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1972. június 20.

K. I.

Az 5. számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő: A BEHÚZÓ LEGÁRAMLÁS IRÁNYÁBÓL; VIZGÖZROBBANÁS; BANYAMEN-TŐK; PORRÁL.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: GÁZZAL.

Könyvjutalmat nyertek: Szepesi Ferenc, Debrecen; Baksa Sándor, Budapest; Bódy Lajos, Balassagyarmat.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata  
Szerkesztli a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII.  
Szentó Kovács János utca 1-3, TELEFON: 331-160, Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
Felelős kiadó: DR. FARKAS GYÖRGY, Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108.  
72.2573/2-06 — Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató

Index 25 804

TŰZVÉDELEM

TŰZVÉDELEM 23



Parancsra várva — Indul a habroham —  
Középhabfejlesztők összpontosított táma-  
dása



# OLTÁSI kísérlet

33 tonna turbinaolajat gyűjtöttek meg május 16-án a Gagarin Hőerőmű Vállalat tűzkísérleti telepén, egy 20×20 m-es védőgödörnek kiképzett területen.

A kísérlet célja volt: megállapítani, hogy nyílt téren, nagy felületű tűzveszélyes folyadék égésekor milyen oltóhatást fejt ki az oltáshoz használt szintetikus habanyag; milyen a hab állékonyasága; milyen habvastagság szükséges az oltáshoz; esetleges visszagyulladás vizsgálata a folyadékban elhelyezett fémtárgyak felhasználásával; egy gépjárműfecskendő szivattyúja által szállított vízmennyiség hány db középhabfejlesztő berendezés üzemeltetéséhez elegendő; a habroham idejének megállapítása, valamint a nehéz- és középhabbal oltó berendezések teljesítményének és oltóhatásának az összehasonlítása.

A kísérletet a gyöngyösi, az egri és a hatvani állami tűzoltóegységek hajtották végre, az anyagi feltételeket a vállalat biztosította; az sikeresnek és mindkét részről hasznosnak bizonyult. Képriportunk az esemény néhány mozzanatáról készült.

(Kaszás Gábor képriortja)



Taktikai megbeszélés a második gyújtást megelőzően — Nehézhabbal a lángok ellen — ... és az eredmény





# TŰZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
szakfolyóirata  
XXIV. évf. 7. sz. 1972. július



## ÉLETMENTÉSÉRT

Kustán Sándor tű. ftörm. átveszi a kitüntetést  
(Tudósítás a 2. oldalon)



**LÁTOGATÁS.** Karl Glässel ezredes elvtárs, az NDK Belügyminisztériuma Tűzrendészeti Főosztályának vezetője, országos parancsnok háromtagú delegáció élén, június 5-9-ig hazánkban tartózkodott. A küldöttséget fogadta Körösi György rendőr vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes elvtárs, a vezetőjének a Tűzrendészeti Erem arany, két tagjának: Hans Höpfner alez.-nek és Werner Döring őrgy.-nak az ezüst fokozata kitüntetést nyújtotta át. A küldöttség megbeszéléseket tartott az Országos Parancsnokság vezetőivel, s látogatást tett a Chinoinban, Száhalombattán és a Gagarin Hőerőműben, ahol a tűzvédelmi helyzetet tanulmányozta.



**BEMUTATÓ.** Május 26-án szakmai bemutatót tartott a MAGIRUS-cég a BNV-n. Meghívott tűzoltószakemberek előtt Paul Güttenberg úr, a tűzoltás-technikai gyár igazgatója ismertette a kiállításon bemutatott szereket, s adott vázlatos áttekintést a nagy múltú vállalat 100 éves történetéről.

**KITÜNTETÉS, JUTALMAZÁS.** A Minisztertanács a Cserdő utcai tűz esetén az életmentés során tanúsított hőses magatartásáért az Eletmentő Emlékérem kitüntető jelvényét adományozta Bukor Mihály t. főrm.-, Kustán Sándor t. főrm.-, Nyisztor József t. főrm.- és Horváth Sándor t. őrm.-nek. Kimagasló helytállásáért a Főváros Tanács VB elnöke dícséretben és pénzjutalomban részesítette Duray Ferenc t. fhdgy.-t, Pesti József t. főrm.-t, Iker János t. főrm.-t, Fábry János t. őrm.-t és Bencsik Sándor t. őrm.-t. A kitüntetések és jutalmak átadását június 13-án a Minisztertanács dícséretben és pénzjutalomban részesítette.

**NYUGDIJAZÁS.** Május 31-én a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság párt- és szakmai vezetése bensőséges ünnepség keretében búcsúztatta a parancsnokság nyugállományba vonult régi munkatársait: Schubert József alezredest, Liszkay Károly, Vaszari József és Zentai István őrnagyot, valamint Horváth István főhadnagyot.



**KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS.** A Gépipari Tudományos Egyesület április 14-15-én tartotta XI. küldöttközgyűlését. Az esemény alkalmából az országos elnökség az egyesületi érmet adományozta Fűgi Béla tudományos munkatársnak, a GTE tűzvédelmi szakbizottsága volt elnökének, több mint egy évtizeden át végzett eredményes társadalmi munkájáért. Elismerő oklevelet kapott dr. Hegyes Gyula kohó- és gépipari miniszterrel — több mint tízéves társadalmi munkájának elismeréséül —, Dunai Kovács Béla t. alezredest, a GTE tűzvédelmi szakbizottságának tükára.

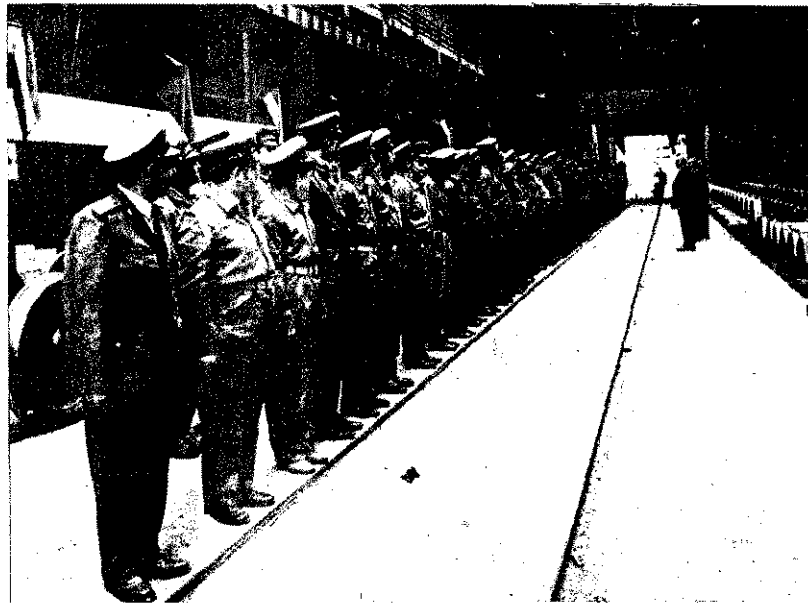


**75 EVES JUBILEUM.** Május 27-én emlékeztek meg a Csavaripari Vállalat létesítményi önkéntes tűzoltótestülete megalakulásának 75. évfordulójáról. Az esemény alkalmából a Népszigeten házi-versenyt rendeztek. Ezen a Facsavargyár csapata (képünkön) győzött, jóllehet, ez volt az első versenyszereplése.

A találkozót követően rendezett megemlékezés alkalmával a testület számos tagja részesült elismerésben.



**FERENCVÁROSI VETELKEDŐ.** Idén június 3-án 9 rajjal a Budapesti Csokoládégyárban rendezték meg a ferencvárosi nagyvállalatok immár hagyományos tűzoltóversenyét. A vándorszerleget 78 ponttal a Húsiipari Vállalat nyerte el a FEG és a Vegyiművek Kén utcai telepe előtt.



**HÁZIVERSENY.** Június 2-án az esős időjárás miatt a nagy szerelő-csarnokban rendezték meg a Ganz-MÁVAG házi-versenyét. 14 raj indult, és igen szoros eredményekkel zárult a találkozó. A 440 ponttal győztes Motor- és Hajtóműgyár mindössze 2 ponttal előzte meg a Szerszámgépgyár második, illetve első csapatát.

**NAGYÜZEMEK VERSENGÉSE.**

Hat nagyüzem raja mérkőzött a VIII. kerületiek hagyományos versenyén, a Fővárosi Sütőipari Vállalat 1. sz. Üzemcsoportjának Százados úti telepén. Az OGV Cordatic, a Fővárosi Autótaxi, a Ganz-MÁVAG Szerszám Gyáregység, az EBGV Gábor Aron Gépgyár, az Állami Pénzverő és a házigazdák versenyéből a Ganz-MÁVAG került ki győztesen a Cordatic és a FSV előtt. A képen: Bukoví Imre igazgató átadja a díjat harmadik helyen végzett csapata parancsnokának.



# VERSEI

Május 6-tól június 24-ig 103 járási és városi, illetve 4 budapesti körzeti verseny zajlott le, s egyben jelentette is a befejezést, mivel az idén csak egyfokozatú versenyen mérték össze felkészültségüket az ország községi önkéntes és létesítményi tűzoltói. Különösen kiugró eredmények nem születtek. Akadtak, akik ezt azzal indokolták, hogy az idei versenyeknek — éppen, mert csak egyfokozatúak voltak — nem volt tétjük. Nagyon is vitatható ez a következtetés. Mert igaz ugyan, hogy magasabb osztályba egyik csapat sem jutott, de tétje azért mégis volt az idei járási találkozónak: a nyári mezőgazdasági időnyre való felkészülés. És, ha minden egyebet figyelmen kívül hagyunk, csak ezt tartjuk lényegesnek, akkor is sikerrel zárultak a járási versenyek. Mert — bár két lépcső hiányzott — ez volt a legfelső fokozat.

## Ráckevei járás, Szigetszentmárton

10 kategóriában 47 raj mérte össze felkészültségét május 21-én a ráckevei járási tűzoltóversenyen. Az egységeket Pásztor Jenő községi tanácselnök üdvözölte, majd Szabó József, a járási hivatal elnöke méltatta az önkéntesek tevékenységét. Ezt követően három értékelő bizottság előtt kezdődött meg

a hagyományos vetélkedő. A példás rendezésű versenyen a házigazdák két számban is győztek, míg Halásztelek, Szigetújfalu, Tököl, Szigetcsép, Dömsöd, Kiskunlacháza, a Csepel Autógyár és a Kiskunsági ÁG peregi üzemegység önkéntesei egy-egy bajnokságot szereztek.

## Sárbogárdi járás, Hantos

Május 28-án 69 raj részvételével zajlott le a verseny; a helybeliek színvonalas műsorral járultak hozzá a rendezvény sikeréhez.

Nagy István községi vb-titkár üdvözli szavait követően Kovács István, a járási hivatal helyettes elnöke méltatta az esemény jelentőségét. A versenyen dr. Tóth János, a megyei tanács vb-titkára és Fehér András, a járási pártbizottság munkatársa is megjelent.

A találkozón a férfi 400-asban alakult ki a leghevesebb küzdelem. Az igariak győztek. Két fiúrjuk szintén első lett 400-as és kocsifecskendő-szerelésben. További kategóriagyőztesek: Sárbogárd, Nagylók, Sárbogárd Tsz, Mezőszilas, Szabadegyházi Szeszgyár, Nagyhör-csögi ÁG III. ker. és az Erdőmajori ÁG.

A járási verseny tűzoltási bemutatóval és ünnepélyes eredményhirdetéssel zárult.

## Dombóvári járás, Dalmád

Ugyancsak május 28-án, a dalmádi versenyen 35 csapat állt rajthoz. Az ünnepi beszédet Vaszkó Szilveszter, a járási hivatal elnöke mondotta. Részt vett a rendezvényen Cserép Imre, a járási pártbizottság első titkára és Vidóczi László, a városi tanács vb-elnöke. A leg-eredményesebb község s a vándorserleg védője ismét Kurd

lett. A további első helyezettek: Dalmád (2), Mucsi (2), Duzs, ÁG V. ker. Hibrid-üzem, ÁG I. ker., Vörösegyháza, Láng Gépgyár dombóvári üzeme, Dombóvári Kórház, ÁG II. ker., Alsópeterd. Egész évi munkájáért Döbrököz másodsor nyerte el a „Tolna megye kiváló testülete” címet és a veje járó jutalmat, amelyet ugyancsak a verseny alkalmából adtak át.



A 400-as kategóriában győztes szigetszentmártoni egység rajtja



A hantosi versenyen vendég-szereplő sárbogárdi áttörőzenekar a Himnuszjátéssza



A három számban győztes igariak határtalan öröme. A „szenvedő alany”: Bati János hdgy., a parancsnokuk



A győztes kurdí 800-as férfiraj szerelése

Ez a felvétel is jelképezi a bolyi verseny ájsmerőségét





A kaposvári verseny egyik mozzanata



Az egyik „rajta” vezényszó utáni izgalmas pillanat a Magyar Kábelművek sporttelepén

Pillanatkép a június 10-i angyalföldi találkozóról



## Mohácsi járás, Bóly

Újszerűt és maradandóan kedveset nyújtott a helyi tanács vezetése a május 28-i versenyén: az eseményt összehangoilta a kisdobosok és úttörők avatásával. Ünnepi beszédében ezt a körülményt méltatta Bósz József, a községi tanács vb-elnöke, és vont párhuzamot a két ünnepi – jellegében egymástól teljesen eltérő, de tar-

talmában számos ponton egymáshoz mégis kapcsolódó – esemény között, aláhúzva a közösségért vállalt áldozatos munka értelmét, jelentőségét. A 84 raj versenyén érdekes színpontot hozott a vizesstaféta (egy vödör vizet gerendán áthaladva kellett célba juttatni), amelynek tétje a tanács különjutalma volt.

## Kaposvári járás, Kaposvár

Május 28-án Kaposvárott rendezték meg a kaposvári járás versenyét. Az eseményt dr. Balogh János, a városi tanács vb-titkára nyitotta meg, majd Csek József, a megyei tanács vb kaposvári járási hivatalának elnöke mondott ünnepi beszédet. Velük együtt a megyei, városi és járási párt-, tanácsi és társadalmi szervek számos képviselője is megtekintette a találkozót.

A versenyen 118 raj mérte össze felkészültségét. A Pamutfonóipari Vállalat korábbi országos bajnok s legutóbb második helyezett női raja ezúttal is biztosan győzött, és a vállalat férficsapata is első lett. Dicséretes teljesítménnyel szerzett bajnokságot Felsőmocsolád, Kaposfő, a Böszöntei AG, Várda, a MÁV helyi fűtőháziönöksége meg a Kaposvári Húskombinát versenyraja is.

## Budapest XI. kerület

Június 3-án a XI. kerületben, a Magyar Kábelművek sporttelepén tartották meg az I., II., III., V., VI., VII., XI., XII. és a XXII. kerületek körzeti versenyét. A megnyitót Nagy László tüz. alez., a XI. kerület parancsnoka tartotta. A kerület vezetői: Patáki István, a XI. ker. pártbizottság első titkára, Grubics

István tanácselnök, Sós Sándorné vb-titkár és sok létesítményi vezető foglalt helyet az elnökségben, s nézte végig a versenyt. Külön ki kell emelni a Lenfónó és Szövőipari Vállalat budapesti fűtőgyárának csapatait, mert mind a férfiak, mind a nők első helyezést nyertek katetgóriájukban.

## Budapest XIII. kerület

Népes mezőnye volt a IV., XV. és XIII. kerület körzeti versenyének. A Láng Gépgyár pályáján, június 10-én, 97 létesítményi raj szerelését láthatták a résztvevők 800-as, 400-as és osztottsugar-kategóriában, valamint stafétában. A verseny csapatokat Dunai Kovács Béla

alez., a XIII. kerületi tűzoltóság parancsnoka köszöntötte. Megjelentek az igen színvonalas rendezvényen a három kerület tanácsának vb-titkárai, a XIII. kerületi PB munkatársa és számos üzem gazdasági vezetői. A Láng Gépgyár kettős győzelemmel tűnt ki a mezőnyből.



## 8300 forint kár

Kevés nagyüzem van, amelyik ehhez hasonlót produkál. De nem is egyszer vagy kétszer, hanem évek óta egyenletesen, és három gyárban: a budapestiben, a bajaiban és a szolnokiában.

Ha azonban Farkas Béla műszaki igazgató éves beszámolójának valaki csak a feladatát hallotta volna, egészen másra következtet. Minimum arra, hogy itt azért korántsem rózsás a helyzet, s a jövő évben (vagy inkább már az idén) is van mit tenniük a gyáregységvezetőknek és a társadalmi tűzvédelmi apparátus dolgozóinak.

Mi viszont, akik az egészet végighallgattuk, egyértelműen azt szűrtük le a beszámolóban elhangzottakból, hogy a Ganz Villamossági Művekben változatlanul igen komolyan veszik a tűzvédelmi munkát – Papp György vezérigazgatóval az élen. S korántsem csak a véletlenül múltott a tűzkár ilyen kedvező alakulása.

Évek óta figyelemmel kísérjük a népgazdasági szempontból kulcsfontosságú nagyüzem tűzrendészeti helyzetének alakulását, és tudjuk: sokmillió ráfördítés, szívós szervező, nevelőmunka, s a társadalmi aktívák sokaságának áldozatkész tevékenysége van az eredmény mögött. És még valami: a szemléletváltozás, amely a gyáregységek irányító gárdájára és a dolgozók döntő többségére egyaránt vonatkozik.

A Ganz Villamossági Művekben – szögezte le a beszámoló – a tűzrendészeti helyzetért elsősorban a gazdasági vezetők, de a gyár minden dolgozója is, ki-ki a maga munkahelyén, személyileg felelős. Világos, félreérthetetlen álláspont. De az is, ami – egyebek között – a feladatok kapcsán elhangzott:

*„A felelősségüket érző gazdasági vezetők egységeik legrátermettebb, legagilisabb mérnökeit és technikusait kéri fel a tűzrendészeti bizottsági munkára, mert tudják, hogy ilyen felkészültséggel milyen gondot vesznek le a gazdasági vezető válláról. Felelőtlen és megfontolatlan hozzáállást tanúsít az a gazdasági vezető, aki a képzettséget és a rátermettséget, a politikai és szakmai felkészültséget nem mérlegeli, hanem csak feltölti a létszámot. Ennek általában egy idő után mindig a gazdasági vezető látja kárát.”*

Az is a fokozódó igényességre jellemző, amikor a műszaki igazgató arra kérte a gazdasági vezetőket, hogy *„a jövőben a létesítményi tűzoltóság létszámának kiegészítése, feltöltése során fiatal technikusokat, mérnököket, szakmunkásokat kérjenek fel létesítményi tűzoltói munkára”.*

De figyelemre méltó az a kitétele is a beszámolóban, amely arra hívja fel a gazdasági vezetők figyelmét, hogy *„tűzrendészeti bizottságaik vezetőivel, tagjaival, aktíváikkal, létesítményi tűzoltóikkal rendszeresen tartsanak megbeszélést, lássák el őket konkrét feladatokkal, a határozatok végrehajtásának ellenőrzésével. A gyáregység tűzvédelméért elsősorban a gazdasági egység vezetője felelős, és nem a tűzrendészeti előadó és az üzemrendészeti osztály.”*

Ugy véljük, ez a néhány kiemelt rész eléggé jól kifejezi a Ganz Villamossági Művek vezetésének tűzrendészeti szemléletét, s a 8300 forintos tűzkárra is meglehetősen konkrét válasz. Mert beruházhattak volna megannyit. Ha a felelős vezetőkkel és a munkások nagy többségével az évek során nem tudják megértetni, hogy a tűz elleni védekezés a biztonságos termelés nélkülözhetetlen feltétele, közös érdek és feladat – akkor nyilván másként alakult volna egy-egy esztendő tűzvédelmi mérlege.

Nem első ízben vettünk részt hagyományos tanácskozásukon. Így számvetésük nyíltságáról, őszinteségéről is jó néhányszor meggyőződhattünk. Vendégek ide, vendégek oda – nem szokásuk a helyzet szépítgetése. A jót és a rosszat egyaránt a plénum elé tárják; dicsérnek, jutalmaznak (a tanácskozáson is több mint 20 ezer forint pénzjutalmat osztott ki a vezérigazgató, és két önkéntesnek, kimagasló tűzoltói tevékenységéért, vállalati „Kiváló Dolgozó” kitüntetést adományozott), de el is marasztalják az erre rászolgáltakat.

Mert tévedés lenne azt hinni, hogy itt hiba nélkül mennek a dolgok. A vállalat 10 tűzrendészeti bizottsága pl. a negyedévi szemlék alkalmával 811 hiányosságot tárt fel és szüntetett meg. Ez azt is jelenti, hogy csaknem minden gyáregységénél volt és maradt is javítani való, megoldásra váró probléma.

A május 11-i értékelés (júniusi számunkban hírt adtunk róla) 300 főnyi részvevő jelenlétében zajlott le. Azelőtt az volt a szokás, hogy a hatóság képviselője tartott beszámolót. Négy éve maguk rendezik az egészet.

Értettek rá – eredményeik bizonyítják.

– b –



**Az idei BNV-n is készületi tűzoltóegység teljesített szolgálatot. Szerencsére ezúttal sem kellett érdemlegesen beavatkoznuk. Képünk az egység egyik gyakorlatán készült**

Június 12-én a budapesti tűzoltó-parancsnokságon szerény ünnepség keretében emlékeztek meg a tűzoltási csoport létrehozásának 20. évfordulójáról.

Tűzoltóságunk felszabadulás utáni történetének nevezetes eseménye mindenekelőtt azzal függött össze, hogy kétmillió Budapestünk mostani arculata az ötvenes évek elején kezdett kialakulni. Az első ötéves terv végrehajtása során jelentős rekonstrukciók és bővítések eredményeként szinte ugrásszerűen megnőtt: a főváros ipari termelése, azelőtt ismeretlen technológiák egész sorát vezették be, érthető tehát, hogy az ezzel járó mentő tűzrendészeti feladatok is másként vetődtek fel, mint akár nyolc-tíz esztendővel azelőtt. Mindenekelőtt a kárelhárítás szervezettebb irányítása és a vonulócsoportok céltudatosabb felkészítése került előtérbe, hogy a korábbihoz képest jóval bonyolultabb körülmények között is biztosítottak legyenek az eredményes beavatkozás szemlélyi és tárgyi feltételei.

Az új szervezeti formát szovjet tapasztalatok nyomán honosította meg a Belügyminisztérium jóváhagyásával a budapesti parancsnokság.

1952 júniusa előtt a budapesti parancsnokság törzsébe beosztott tisztek 24 órás váltással ügyeletesként irányították a jelentősebb káresetek felszámolását, s így nem szerezhettek a növekvő követelményeknek mindenben megfelelő jártasságot. Az új tűzoltási csoport összetétele kezdetben a következőkből állott: a csoportparancsnokból, a háttérparancsnokból, az eligazítótisztból, egy gyakorlótisztból, a fényképészből, a hírvivőből meg a gépkocsivezetőből.

Később azután kiderült: nincs szükség külön állandó eligazítótisztre, s a fényképész meg a hírvivő feladatát egy személy is elláthatja, és a továbbiakban gyakorlótiszteket sem osztottak be a csoportba. Így módon viszont a kerületi őrségparancsnokok felelősségteljesebb feladatokat kaphattak.

A tűzoltási csoport első beosztottai közül már csupán Totzl Károly alezredes teljesít itt szolgálatot. 1954 óta ő az egyik csoportvezető. A többiek más beosztásba kerültek, illetve kiváltak a testület kötelékéből, vagy nyugállományba vonultak.

Az elmúlt két évtized sok száz sikeres oltási, illetve műszaki mentési munkálatainak irányítása fűződik a tűzoltási csoporthoz.

Idézzünk fel néhányat tevékenységük sokrétűségének szemléltetésére! Mindjárt az első évben szinte pillanatok leforgása alatt kellett döntenie arról a csoport vezetőjének, amitől a szakkönyvek meg a károsult Ipari Vegyszergyár vezetői óva intettek: merjék-e egységeink vízzel oltani a kigyulladt s nagy nyomás alatt álló autoklávot. A felcsapó lángok már a testszerkezetet fenyegették. Ha sikerül, ha-

# ÉVFORDULÓRA



Ficsor Sándor tíf. ezds., budapesti parancsnok elismerést nyújtott át, illetve további eredményes munkát kívánt Totzl Károly alez.-nek, valamint Farkas János és Krebsz József főrm.-eknek

talmas értéket mentenek meg egységeink, ha nem, robbanás következhet be. Sikertült.

Tizenöt évvel később nem kevésbé veszélyes körülmények között megismételték ezt a bravúrt. Veszedelemes tűz keletkezett a Chinoin fémnátriumüzemében. Oltás közben kimerült a porkészlet, s mivel az üzemet robbanás fenyegette, a beavatkozást vízzel és habbal kellett folytatni, mégpedig igen óvatosan, mert a fémnátrium heves reagálása a vízre közismert. Ezt az oltást Totzl alezredes elvtárs irányította.

De hasonlóan emlékezetes bravúr volt, amikor az egyik üzemben a parafinolvasztó üst tüze okozott robbanást, és a robbanóanyagok közeléből kellett kimenteni a dolgozókat.

Az 1956-os ellenforradalom idején fegyverroppogás közepette is áldozatosán teljesítették kötelességüket egységeink iránnyításukkal. Pénzben kifejezhetetlen értékeket mentettek meg a Nemzeti Múzeum égésekor, s ki tudja: emlékeznek-e még a Bókay gyermekkórház egykori kis betegei az életüket megmentő tűzoltókra.

1958, Chinoin. Ez a két szó örökké emlékezetes mindazok számára, akik részt vettek abban a vakmerő habrohamban, amellyel a hordóstároló félelmetes lángjait szinte pillanatokkal egy súlyos katasztrófa bekövetkezése előtt megfékeztek.

1965. szeptember 18-a is sokáig emlékezetes dátum. Az OGV Cordatic gyáregységének gumilágyító üzemében keletkezett tűz milliárdos értékeket fenyegetett, ha felrobban a korombunker, jövátelhetetlenül bekövetkezik a katasztrófa.

Hatékony és önfeláldozó közreműködés-

sükkel jelentős segítséget nyújtottak a tűzoltás vezetőjének.

De a legfrissebb események is hasonlóan bővelkednek drámai vagy éppenséggel tragikus mozzanatokban.

Olvasóink is bizonyára jól emlékeznek az 1969-es Üllői úti tűzre, amikor két halálos áldozatot követelt a hajmeresztő szabálytalanságok sorozata, s habár pár percig tartott az oltás, de nyomban behatolás után felrobbant a pébepalack, és a fagaléria a tűzoltókra zuhant.

De ugyanígy említhetnénk a Práter utcai gázrobbanást követő tűz oltását, s az ezzel egyidejűleg végrehajtott sikeres életmentést. Az utcán összeverődött tömegből — számosan — a tűzoltóversenyeken bemutatott ponyvagyakorlatokra gondolva mentőponyvákat követeltek. Szőnyegeket kerítettek, s arra biztatták a szorult helyzetbe jutottakat, hogy csak bátran ugorjanak...

Egy évvel és négy hónappal később öt emeletszintre kiterjedő tűzből 145 embert kellett kimenteni nem kevésbé drámai körülmények között. Ezt a beavatkozást a „B” szolgálati csoport jelenlegi fiatal vezetője, *Duray Ferenc* főhadnagy irányította.

És az utóbbi években, egyre növekvő arányban, úgynevezett műszaki mentést is kell irányítania a csoportnak. Azért használjuk az úgynevezett kifejezést, mert valójában jóval sokrétűbb tevékenységet takar, attól kezdve, hogy daruk és könnyűbúvárok segítségével ki kellett menteni a Dunába zuhant locsolókocsit és több más gépjárművet, egészen odáig,

hogy ki kell menteni a közúti hármas söt négyes karambol sérültjeit, majd el-távolítani a forgalmi akadályt.

A különösen bonyolult káresetekhez a VIII. kerületi parancsnokság rohamszere rendszerint együtt vonul ki a „csoporttal”, úgy is mondhatnánk, ilyenkor ők a tűzoltási csoport legközvetlenebb segítő-társai.

A húsz évvel ezelőtti rohamosok közül már csak *Krebsz József* és *Farkas János* főtörzsőrmesterek teljesítenek szolgálatot. *Krebsz* elvtárs 16 éves korában, 1945-ben lett hivatásos tűzoltó. A roham-fecskenő gépkocsivezetője. Tűzoltói szolgálatának negyedszázados jubileuma alkalmával hosszasan elbeszélgettünk arról, hogy mit jelent, amikor évtizedeken át nem ritkán 8—9 nappali vonulás után háromszor, négyszer is megszólal a riasztócsengő, és a lehető legrövidebb útvonalon, a lehető leggyorsabban ki kell érkezni a fecskendőre a kárhelyre, s ott azután gondolatban szinte együtt mozogni az egységgel, mert pár másodperces vizkimaradás is végzetes lehet a sugárvezetők számára.

Legemlékezetesebb élményei közé tartozik a Soroksári úti tárolóégés, amikor hirtelen fellobbantak a lángok a felállítási hely környékén, és csak sugár segítségével szabadíthatták ki a fecskendőt meg saját magukat is a lángok harapófogójából.

*Farkas* elvtárs nevéhez jó néhány sikeres életmentés is fűződik. Egy ízben a zajló Dunából mentett ki egy fiatal pincért. Az illető a Lánchídról ugrott le, s még az a jégtábla sem jőzanította ki egészen, amelyre szerencséjére ráesett. Csak jóval később tudta meg az illető, hogy megmentője, aki egyszer véletlenül bevetődött abba a vendéglőbe, ahol dolgozik, nem is valami jó úszó.

De nem kevésbé izgalmas perceket élt át, amikor a Kőbányai Hőerőmű mintegy százméteres kéményének párkányáról kellett lehozni egy fiatalémbert, aki, miközben érte mentek, azzal fenyegetőzött, hogy téglával vagy cseréppel dobja meg őket, s ha felérnek, rálép a kezükre.

A rohamszer beosztottjainak ifjabb nemzedéke is jócskán vitt vége hasonló bravúrt. Legutóbb pl. a Csertő utcai ház már kigyulladt felső szintjeiről vízszugár-vedelem nélkül mentették ki a lakókat. *Farkas* elvtárs is részt vett ebben az akcióban.

A tűzoltási csoport ünnepi megemlékezésén bizonyára sok szó esik majd a többi egység és őrségparancsnokaik bátor helytállásának egy-egy szép példájáról is. Mert hát csak így lehet teljes az elmúlt két évtized krónikája. S habár ennek jó néhány fejezetéből lapunk is igyekszik ízelítőt adni, joggal vetjük fel, hogy bizony jó lenne, ha a tűzoltási csoport emlékezetesebb beavatkozásainak története könyv, vagy ha úgy tetszik, tankönyv formájában is napvilágot látna. Hiszen a majdnem mindig másként megoldandó feladatoknak azért számos általánosabb tanulsága is akad, s hazánk leg-többet vonuló tűzoltótisztjeinek vissza-emlékezései gondolatébresztő olvasmány lehetne mindannyiunk számára.

Közismert, hogy ma már a tűzrendészeti jogszabályok által megkövetelt és a vonatkozó szabványokban szereplő épületszerkezetek tűzállósági határértékeivel kapcsolatos időértékeket számítás útján — laboratóriumi vizsgálatok mellőzésével — is meg lehet határozni. A számításokat, illetve a számítási módszerek kidolgozását az Építőipari Minőségvizsgáló Intézet végzi. A számítás elvégzéséhez adatszolgáltatás szükséges, többek között az épület helyszínrajzára, a műszaki leírásra, az éghető anyagok súlyelemzésére, a tűzszakaszok megjelölésére stb. A számításhoz természetesen elengedhetetlen a tényleges tűzterhelés megállapítása ( $kg/m^2$ ), továbbá az elsődleges tüzidőtartam meghatározása. A tüzidőtartamot módosító tényezők között kell megemlíteni a légellátás és a tűzoltás befolyását.

Az épületszerkezetek tényleges tűzállósági határértékét ( $T_H$ ) szabványos laboratóriumi kísérlettel vagy elfogadott számítómódszerrel kell meghatározni.

A számítási metodika táblázatosan tartalmazza azokat az ada-

tokat, amelyeket a számítás során figyelembe kell venni. Ilyenek például: az éghető anyagok termikus tulajdonságai (alsó fűtőérték: kcal/kg), az anyag megjelenési formájától függő szorzótényező:  $m_1$ , a tűzoltással kapcsolatos helyszíni ellátottsági tényező:  $a_1$ , a tűzoltási eszközök teljesítőképességével kapcsolatos szorzótényező:  $I_0$  és az optimális intenzitási tényező  $\delta$ , valamint a különböző épületszerkezetekre vonatkozó rendeltetési tényező  $\alpha$ .

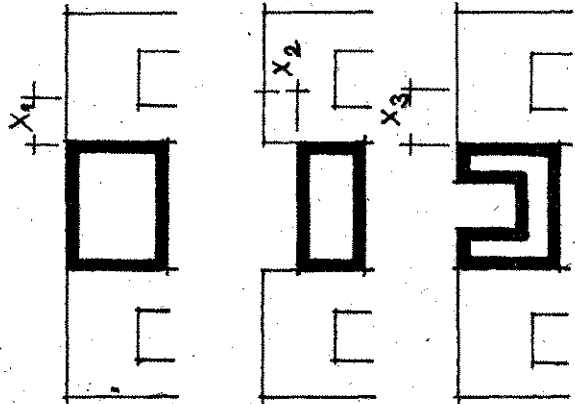
**Megjegyzés:** a számítás elkészítéséért a kérelmezőnek az EMI-hez kell fordulnia. Természetesen a szükséges adatokat az Intézet rendelkezésére kell bocsátania. A számításról EMI-vizsgálati jegyzőkönyv készül. A vizsgálat eredményét a létesítés során használják fel a tervezéssel összefüggésben.

A fa- és fa alapanyagú létesítmények kialakításánál a következő táblázatban foglalt követelmények kielégítéséről is célszerű gondoskodni.

Például:

A létesítmény jellege	A létesítményből való kijutás ideje legfeljebb (perc)	A létesítmény tűzállósági fokozata (IV—V)	A kéményszerkezet (fűtőcsatorna) kialakítása	A tüzelő- és fűtőberendezés kialakítása	A tűzjelzés módja	A villamos berendezés és felszerelés megoldása	A villám elleni védelem kialakítása	A tűzoltás módja	Üzemeltetési követelmények
Lakóépület	1,5	IV.	szabvány szerint	csak központi, táv- vagy elektromos	legalább telefon, $\geq 600 m^2$ esetében szabvány szerint	szabvány szerint	szabvány szerint	a tűzrendészeti jogszabály szerint	a tűzrendészeti jogszabály szerint
Áruház, üzletház									
Gépkocsigarázs									
Felvonulási épület		V.							
Raktár									
Irodaház									
Vásári pavilon									
Könyvtár és olvasópavilon	IV.			legalább telefon					
Iskola									
Egészségügyi épület (fekvőbeteg-elhelyezés nélkül)				csak központi, táv- vagy elektromos					

TOCHNAS BEEDITSI/MODOK



$X_1, X_2, X_3$ : KRITIKUS TÁVOL-  
SÁG, A TŰZ TER-  
JEDESE SZEMPONT-  
JÁBÓL  
"TŰZFAL: NEM ÉGHETO, 40RA

Az eddig ismertetett követelményeken túl, természetesen még számos megoldásra váró feladat is befolyásolja a fa- és fa alapanyagú létesítmények kialakítását. A részletkérdések tisztázására e rövid ismertetés keretében nem kerülhetett sor. Például nem esett szó arról sem, hogy a faépületeken belül természetesen olyan helyiségek is kialakíthatók, amelyek épületszerkezetileg nem éghető anyagból készülnek, és tűzállósági határértékük különböző. Ezek a helyiségek általában (A—C) tűzvesélyességi osztályba tartoznak (tüzelőhelyiség, raktár, akkumulátortöltő, gáz- és villamosberendezések helyisége stb.) és az üzemeltetéshez közvetlenül szükségesek.

Dr. Héra Attila t. örgy.:

## A tűzoltóság területi szerveinek irányításáról

II. (befejező) rész

Államigazgatásunk jelenlegi fejlődési szakaszában a szakfelügyelet kifejezést mind ritkábban használják a jogszabályokban, jogi irodalomban. Tartalmát nézve – a felügyelethez képest – az irányításnak, mint jogosultságnak, jóval több jogosítványt tartalmazza, alá-fölrendeltségi kapcsolat nélkül. A szakfelügyelet általános értelemben, mint jogkör azért létezik, hogy különös jogosítványokkal biztosítani lehessen az összhangot meghatározott ágazati feladatok ellátása során az azonos szakmai tevékenységet ellátó egységek, szervek között, függetlenül attól, hogy azok más-más szervek közvetlen irányítása alatt állnak.

Vizsgáljuk meg ezek után, hogy szorosabb értelemben mit jelent a Belügyminisztérium szakfelügyelete a tűzoltóság és tűzrendészet vonatkozásában.

A hatályos jogszabályok szerint három fő irányra terjed ki:

- az állami tűzoltóegységek teljes tűzoltószakmai tevékenységi körére,
- a tanácsok és szervek – ideértve a városi és községi önkéntes tűzoltótestületeket is – tűzvédelmi tevékenységének figyelemmel kísérésére,
- a minisztériumok, országos hatáskörű szervek tűzvédelmi tevékenységének – ideértve a létesítményi tűzoltóságokat is – irányítására és figyelemmel kísérésére.

Ezzel összefüggésben viszont felvetődik a kérdés, hogy az állami tűzoltóegységek irányában a Belügyminisztérium voltaképpen szakfelügyeleti vagy szakmai irányítási jogosítványokkal rendelkezik-e? Ugyanis a közelmúltban megjelent jogszabályokban mindkét kifejezés előfordul, esetenként egymást helyettesítő céllal is, tartalmuk azonban egymástól eltérő. Figyelemmel arra, hogy a tűzvédelmi tevékenység az ágazati jellegű államigazgatási tevékenységi körbe tartozik, a szakmai irányítás kifejezés tartalmában azonos a tanács törvényben és végrehajtási rendeletében használatos ágazati irányítás, szakigazgatási tevékenység irányítása kifejezésekkel. Ha ennek tartalmi jegyei nem lennének azonosak, a belügyminiszter ágazati felelőssége sem állhatna fenn a népgazdaság tűzvédelméért. Miután azonban ágazati felelőssége azonos a más ágazati tevékenységet irányító miniszterével, jogosítványainak is azonosnak kell lenniük.

Ilyen értelemben tehát az állami területi tűzoltóegységek vonatkozásában nem szakfelügyeleti, hanem ennél lényegesen szélesebb ágazati irányítási jogkörrel rendelkezik a Belügyminisztérium.

A tűzoltóságra vonatkozó – közelmúltban megjelent – jogszabályokban a szakmai irányítás és a szakfelügyelet jogosultságai nem választhatók el mereven. Ugyanez a személyre is érvényes, akik ezek a jogosultságok megilletnek, kötelezettségek terhelnek. Bár a belügy-

miniszter, mint ágazati miniszter, személyében viseli a felelősséget, a gyakorlatban azonban a jogköröket eddig sem személyesen gyakorolta, s erre várhatóan a jövőben sem kerül sor. A jogszabályok azon kitétele, hogy a belügyminiszter szakfelügyeleti jogkörét – az állami tűzoltóság területi szervei irányában is – a tűzoltóság országos parancsnoka útján gyakorolja, lényegében a jogszabályalkotónak azt a szándékát fejezi ki, hogy ezek a jogosultságok a gyakorlatban – bizonyos jogszabályalkotó tevékenység kivételével – az országos parancsnokot illessék, aki ezzel természetesen az elsődleges felelősséget is viseli az ország tűzvédelméért.

Jóllehet széles körben ismert, a teljesség kedvéért mégis szükségesnek tartom röviden vázolni azokat a jogosultságokat, amelyek – a tanács törvény alapján – az ágazati irányítást végző minisztereket, országos hatáskörű szervek vezetőit megilletik a tanács szervek irányában, majd ezt követően azokat a kérdéseket tennem vizsgálat tárgyává, amelyek a mi területünkön speciálisnak tekinthetők.

A tanács törvényi szabályozás alapvetően abból indul ki, hogy a tanácsok önállóságának, hatáskörének növekedésével nem csökkent a miniszterek felelőssége az általuk irányított ágazati politikának a tanács területén is történő érvényesüléséért. Bár az ágazati politikát közvetlenül érvényre juttató szakigazgatási szervek csupán egyirányú (végrehajtott bizottság) alárendeltségben végzik munkájukat, ez nem jelentheti és nem is jelenti az ágazati irányítás és vele együtt az ágazati felelősség csökkenését.

A központi szervek rendelkeznek mindazokkal a lehetőségekkel, amelyek az ágazati politika érvényre juttatásához szükségesek.

A miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője feladatkörében figyelemmel kíséri és segíti a tanács mint testület tevékenységét. Ennek keretein belül tanácskozási joggal részt vehet a tanács ülésein, észrevételt, javaslatot tehet, véleményt nyilváníthat a tanácsülésen vagy más módon, ágazatát érintő kérdésekben. A törvényességi felügyelet keretében jogában áll a tanács jogszabályt vagy a társadalom érdekeit sértő rendelete, határozata megsemmisítésének kezdeményezése.

A szakigazgatási tevékenység központi irányításának elsődleges eszköze a jogszabályalkotás. A miniszter jogszabályok kiadásával határozza meg a szakigazgatási (ágazati) feladatokat, hatásköröket, hatósági jogköröket, a vonatkozó tervezési, pénzgazdálkodási, munkaügyi tevékenységet, a szakigazgatási feladatot ellátó dolgozók képzési feltételeit és továbbképzési rendszerét. Ezekon túlmenően szakmai irányelveket és elvi állásfoglalásokat ad ki, amelyek ugyan nem jogszabályi jelleggel, de lényegében kötelezően szabályoznak egyes viszonyokat.

### Tapasztalatok

Az elmúlt két-három év tapasztalatát értékelve megállapíthatjuk, hogy a fa- és fa alapanyagú létesítmények tűzrendészeti követelményeivel kapcsolatos jogszabályi rendezés hiánya sok bizonytalanságot okozott. A tervezők és beruházók, de a gyártó cégek is természetesen tartották, hogy a faépületek létesítése a nem éghető anyagú létesítmények kialakításával azonos. Számos hatósági tárgyalást és konzultációt kellett a BM TOP tűzrendészeti osztálynak tartania, s ezeken a szakembereket meggyőzni arról, hogy a faépületek nem létesíthetők a tűzrendészeti követelmények – tűzrendészeti előírások – maradéktalan teljesítése nélkül.

Olyan tapasztalatunk is van, hogy a területi tűzoltóságok nem ének meg megfelelően a jogszabályok adta lehetőségekkel [pl.: 1035/1967. (XI. 19.) korm. határozat, 10/1969. (VI. 8.) ÉVM számú rendelet]. Az eseti előírások alkalmazására csak nagyon ritkán kerül sor. Előfordulnak olyan esetek is, amikor a tűzoltóságok a kérelmezőket – indokolatlanul! – a BM TOP-hoz irányítják az állás-

foglalás kialakítása érdekében. A célunk természetesen az, hogy az ügyeket első fokon ott kell megoldani, ahol azok keletkeztek. Igaz, hogy egy átfogó szabályozás kiadására csupán a jövőben kerül sor, de addig is eseti előírásokkal kell a problémákat megoldani. Persze megítélésem szerint a szabályozás után is adódnak olyan helyzetek, amelyek eseti követelmények kialakítását teszik szükségessé.

A jövőben is számolnunk/kell olyan jellegű létesítményekkel, amelyek egyik csoportba sem tartoznak (lakóépület, iskola, raktár stb.), de valamelyik jellegzetes fősoporton belül hasonlóságot mutatnak. Ilyen esetben értelemszerűen szükséges – kiegészítő követelmények végrehajtásával – a biztonsági szabályokat alkalmazni!

Remélem, hogy e viszonylag rövid gondolatébresztő sorozattal sikerült elérni, hogy a szakemberek a fa- és fa alapanyagú létesítmények kialakítása során figyelembe veszik azokat a legfontosabb alapelveket, amelyeket a tűz megelőzése és az életbiztonság érdekében közös erővel végre kell hajtunk.

Aradi Lajos  
t. örgy.

További alapvető feladata az ágazati irányító szerveknek a jogszabályok végrehajtásának, az ágazati feladatok érvényesülésének figyelemmel kísérése, ellenőrzése. Ennek kapcsán jogosultak rendszeresen és szükség szerint vizsgálatokat tartani, adatokat, beszámolókat kérni. Mindinkább kialakul az a gyakorlat, hogy az egyes tárcák tanácsi ciklusonként (négyévenként) tartanak minden megyében – a szakágazatot teljes mértékben átfogó – vizsgálatot, s a központi és tanácsai szervek által kapnak pontos képet az ágazati politika érvényesüléséről az adott területen.

A vizsgálat, ellenőrzés tapasztalatairól tájékoztatni kell a végrehajtó bizottságot, s ha indokolt, a szükséges intézkedések megtételére is fel kell hívni.

Különös jelentősége van a központi és a tanácsai szervek kapcsolatában a különböző értekezleteken, üléseken való kölcsönös részvételnek.

Igény a tanácsok részéről, hogy a központi szervek állásfoglalásra jogosult képviselői vegyenek részt az ágazatukat érintő tanács-, illetve végrehajtó bizottsági üléseken. Ezzel mód nyílik arra, hogy e testületek az ágazati politika elveit és gyakorlati eredményeit, problémáit közvetlen módon megismerve, kellő megalapozottsággal dönthessenek saját területüket érintő ügyekben, s ugyanakkor a központi szervek is közvetlen információt szerezhetnek a jó, általánosítható tapasztalatokról, a helyi nehézségekről, azok megoldási módjáról.

Hasonlóan jelentősek az ágazati irányító szervek által – a tanácsai vezetők részére – tartott értekezletek. Az ágazat általános helyzetéről szóló megbeszélésekre rendszerint a tárcák a tanácsok azon tisztségviselőit – általában elnökhelyetteseit – hívják meg, aki az adott ágazati politika helyi érvényesítéséért a tanács előtt felelős. A szakigazgatási szervek vezetői részére általában gyakrabban tartanak megbeszéléseket, s ezeken az ágazat egy-egy fontos részfeladatát vagy annak érvényesülését értékelik. Bevett gyakorlat továbbá az is, hogy egy-egy szűkebb szakterületet érintő kérdésben a szakigazgatási szervek szakelőadói vesznek részt közös értekezleten.

Jelentős jogosultságai vannak a minisztereknek, országos hatáskörű szervek vezetőinek a hatósági ügyintézés felügyeletével kapcsolatban is, amelyek egyrészt az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. tv., másrészt a szabálysértésekről szóló 1968. évi I. tv., valamint az egyes ágazati tevékenységeket szabályozó egyéb speciális jogszabályokban kerültek megfogalmazásra. Ilyenek különösen azok, amelyekkel élve a szakigazgatási szervek határozatait – bizonyos körben – megsemmisíthetik, megváltoztathatják; fellebbezéseket, államigazgatási panaszokat elbírálnak.

Mint arról korábban szó volt, a tanácsai végrehajtó bizottságok, illetve a szakigazgatási szervek nincsenek alárendeltségi kapcsolatban a miniszterekkel, országos hatáskörű szervek vezetőivel. Részükre tehát közvetlen utasítás általában nem adható. A tanács törvénykivételes jogszabályként mégis lehetőséget biztosít az ágazati irányító szerveknek arra, hogy a szakigazgatási szerveknek közvetlen utasítást adhasson, ha erre törvényben, törvényerejű rendeletben, minisztertanácsai rendeletben vagy minisztertanácsai határozatban külön felhatalmazást kap.

Ezzel szorosan összefügg az a körülmény, hogy az egyes szakigazgatási szervek központi irányítása nem azonos módon érvényesül. Bizonyos feladatok megkövetelik, hogy a központi szervektől az általánosnál nagyobb függőségben működjenek egyes szakigazgatási szervek. A helyi szakigazgatási tevékenység központi irányításában jelentős differenciáltság szükséges ahhoz, hogy a társadalom és a népgazdaság érdekei kellően és a helyi érdekekkel összhangban érvényesüljenek.

Ennek megfelelően a hatályos jogszabályok egyes szakigazgatási szervek irányában az ágazati irányító szervek jogkörét – a szükségnek megfelelően – szélesebbre vonták.

5

A tanács törvényben megfogalmazott általános, ágazati miniszteri jogosultságok a belügyminisztert – tűzvédelmi kérdésekben is – vitathatatlanul megilletik.

Ezen túlmenően vannak a tűzrendészeti ágazat irányításának speciális jogszabályai is. E jogszabályok a tűzoltóság különleges feladatával, tevékenységi körével, valamint egységes, katonai alapon szervezett testületi jellegével függnek össze.

A tűzoltóság területi szervei irányításában érvényesíteni kell a tanács törvény rendelkezéseit és biztosítani a közvetlen irányításukat végző tanácsai szervek önállóságának sértetlenségét. Mindezt azonban egyeztetni kell azzal az igen fontos – népgazdasági szintű – érdekekkel, ami a tűzoltóság szolgálati feladatainak velejárója.

E különös jogszabályok két fő csoportba oszthatók:

- általános jellegű,
- tűzvédelmi speciális.

Az általános jellegű jogszabályok körébe azok sorolhatók, amelyek más ágazati irányító szerveket is megilletnek, tűzvédelmi vonatkozásban azonban tartalmuk eltérő, többé. E csoportba tartoznak elsődlegesen a kiképzéssel, továbbképzéssel, ezen belül a tisztképzéssel, valamint a jelentés, adatszolgáltatás, információ rendszerének kialakításával, gyűjtésével kapcsolatos kérdések. A belügyminiszteri rendelet az országos parancsnokság feladatává teszi, hogy szervezze és irányítsa e kérdéscsoportba tartozó tevékenységet, kiemelt módon, lényegében közvetlenül, vagyis az eddigi gyakorlatnak megfelelően.

Az illetékes tanácsai szervek hatáskörébe tartozik a döntés joga – mint erről korábban már volt szó – a szakigazgatási, ágazati tevékenységet a tanácsai apparátusban ellátó dolgozók munkaügyi, személyi, fegyelmi kérdéseiben. Néhány kérdésben azonban – ezek felsorolása itt nem indokolt – bizonyos jogosultságok megilletik a felsőbb szakigazgatási szerv vezetőjét, illetve a minisztert, országos hatáskörű szerv vezetőjét. Az állami tűzoltóság tagjai esetében – a szerv jellege miatt –, a kinevezési, munkáltatói és fegyelmi jogkör részjogosítványai két csoportba sorolhatók.

A személyi állomány katonai rendfokozatát érintő minden intézkedést csak katonai rendfokozattal bíró tűzoltóparancsnok, illetve a belügyminiszter tehet. A másik, nagyobb csoportba tartoznak azon jogszabályok, amelyek az egyes beosztásokba történő kinevezéssel, a munkáltatói jogok, fegyelmi jogkör gyakorlásával kapcsolatosak, de rendfokozatot nem érintenek. Ezek jogszabályai az érintett személyek közvetlen vagy közvetett vezetői, tanácsai vezetők vagy tűzoltóparancsnokok.

Az említettek közül egyes jogkörök nem kizárólagosak, hiszen rendfokozatot érintő intézkedés esetén is feltétlenül szükséges bizonyos részjogosultságokat megállapítani az illetékes tanácsai szervek részére (javaslattétel, véleménynyilvánítás stb.), ugyanakkor az egyes beosztásokba történő kinevezési jogkör gyakorlásánál indokolt a felsőbb tűzoltóparancsnok véleményének figyelembevétele is. Mindezeket részleteiben szabályozza majd a kiadásra kerülő személyzeti hatásköri lista.

A tűzoltóság működéséhez szükséges dologi feltételek biztosítása is a tanácsok feladata. Ahhoz azonban, hogy ennek megfelelően eleget is tudjanak tenni, szükséges, hogy a Belügyminisztérium, illetőleg a Tűzoltóság Országos Parancsnoksága messzemenően támogassa őket.

A TOP vállalta, hogy a speciális tűzoltófelszerelések központi beszerzésénél nem irányító, hanem inkább végrehajtó jellegű tevékenységet lát el a jövőben, mivel a jelenlegi körülmények között csak így látszik biztosíthatónak az egységes folyamatos ellátása. Ez a kötelezettség szükségszerűen maga után vonja a központi beszerzésnek minősített anyagoknak ellátási és nyilvántartási rendjének szabályozását.

A tűzvédelmi speciális jogszabályok csoportjába azokat sorolom, amelyek a tűzoltás, kárelhárítás szervezésével, vezetésével; a hírforgalom, a tűzoltási és kárelhárítási gyakorlatok szervezésével és közvetlen vezetésével; a tűzvizsgálati tevékenységgel, s végül a tűzoltóság egységes testületi jellegével kapcsolatosak.

E kérdésekben szükségszerű és természetes, hogy a népgazdaság érdekében a központi irányítás közvetlen módon, egyedi utasítás formájában is érvényesüljön.

Ezzel kapcsolatban idézem dr. Farkas György tű. vör. elvtársnak a Belügyi Szemle 1972. májusi számában „A tűzoltóság tanácsai irányításának néhány kérdéséről” című írásából a következőket:

„Olyan terület ez, ahol csak a közvetlen utasítási és parancsadási jog biztosíthatja az erők, eszközök gyors és célszerű mozgását, a beavatkozások irányítását, valamint a kölcsönös segítségnyújtási tervek érvényesülését. Ha nem így lenne, az beláthatatlan következményekhez, jelentős személyi és anyagi veszteségekhez vezetne. Kár esetek alkalmával ugyanis a leggyorsabb, legeredményesebb beavatkozás alapvetően társadalmi érdek; vele szemben semmiféle rosszul értelmezett helyi érdekek vagy önállósádnak létjogosultsága nem lehet. Sőt, az államigazgatási határok, esetenként pedig még az országhatárok sem játszanak szerepet.”

E közvetlen irányító jogosultságok szükségességét senki nem vitatja, csupán a teljesség kedvéért, az érvek kifejtésének lehetőségéért tartottam szükségesnek az előbbi idézetet.

A speciális jogszabályokhoz sorolandók azok a kérdések is, amelyek az egységes, katonai alapon szervezett testületi jelleggel kapcsolatosak, s a Szolgálati Szabályzat rögzíti őket. Az irányításváltozás semmiképpen nem eredményezheti a testületi összetartozás, a katonai jellegű fegyelmet, s szolgálati kérdésekben a katonai rendfokozatot, azonos egyenruhát viselő s nem munkaviszonyban, hanem szolgálati viszonyban levő tűzoltóknál az előjárói-alárendelti, felettesi-alattosi viszony megszűnését vagy akárcsak lazulását. Az új Szolgálati Szabályzatban természetesen bizonyos kérdések tartalma megváltozik majd, annak megjelenéséig azonban a hatályos Szolgálati Szabályzat valamennyiünkre egyaránt kötelező.



# BÁCS-KISKUN MEGYEI JEGYZETEK



Dudás István t. alez., megyei parancsnokhelyettes félévi vizsgaeredményt hirdet a tsz- és állami gazdasági tűzrendészeti előadók tanfolyamán

Május utolsó napjai... Már csak két verseny van hátra; mire ez a szám megjelenik, azokon is túl vannak. Kezdődik a mezőgazdasági nyári idény, most már erre irányul az itteniek fő figyelmé. Gépszemlék, esti-éjjeli szikrafogópróbák, és még sok minden, ami ezzel jár, évről évre visszatérően... Az ország legnagyobb megyéjében a mezőgazdaság a fő profil. Csak termelőszövetkezetből 180 működik; alaposan oda kell figyelni.

A megyei parancsnokság vezetői elégedetlenek a mezőgazdasági tűzkar alakulásával. Tavaly 49 tűz keletkezett, 2 milliót meghaladó kárral. Előtte csak 24 eset volt, s a károsodás alig volt több 300 ezernél. A legtöbb tűz a kiskunhalasi járásban pusztított (16), s a számszerű emelkedés is itt volt a legnagyobb: háromról tizenkettőre nőtt az esetek száma. A keletkezési okok listavezetője a szabadban tüzelés, többnyire tarlóégetés; a dohányzás és mozdonyszikra egyaránt 6-6 esetben.

Néhány javaslat az értékelő jelentésből: a tsz-ek vezetői szigorúan követeljék meg a tűzrendészeti utasítások, előírások megtartását. Szabadban tüzelésnél a szélcsendes idő és a felügyelet javallott; az állattartásra szolgáló építmények kialakításánál pedig az, hogy még az építkezés megkezdése előtt konzultáljanak az illetékes tűzrendészeti szervekkel. Gabonát lehetőleg ne vessenek a vasút mellé, de ha elkerülhetetlen, akkor viaszéretől, az őrzésről és tűzvédelmi felszerelésekről is gondoskodjanak. Hideglevegős szénaszállításnál szigorúan követeljék meg a tűzrendészeti előírások megtartását. Fokozottan ügyeljenek az infralámpák használatánál sbb. Nem új gondolat egyik sem. Hogy mégis ismételt felhívják rájuk a figyelmet — a tapasztalatok készítették őket erre.

3,85 volt a félévi vizsgálatlag a tsz- és állami gazdasági tűzrendészeti előadók tanfolyamán. 109 hallgató adott számot felkészültségéről. A megyei parancsnokhelyettes véleménye szerint igen komolyan veszik a tanulást. A tanfolyam gondolatát tavaly, a tsz-einőkök járási tűzrendészeti értekezletein vetették fel. Szóbelileg egyetértettek. Összel kiadta a felhívást a megyei tanács, és december 9-én meg is kezdtek az első foglalkozást. A költségeket — ki-ki a saját dolgozója után — a tsz-ek viselik. Előadói gárdáról a megyei parancsnokság gondoskodik. Havonta 8 óras kötelező foglalkozást (előadások, konzultációk) ír elő a tanterv.

Evenként ilyenkorra időztik a tsz-einőkök és -tűzrendészeti előadók járási értekezleteit — egymás utáni két napon. Azt mondják bevált, s az is, hogy nem megyei szinten rendezik. Ekkora

megyében alkalmazkodni kell a távolságokhoz is, amelyek ugyancsak tekintélyesek. Nem lenne célszerű, ha százegynéhány kilométerről utaztatnák a résztvevőket, amikor ugyanezt (és jobban!) járáson belül is megoldhatják... Az idei vitaindító előadásokban a mezőgazdasági tűzkárok alakulása kapott igen nagy hangsúlyt. Érthetően...

Szerencsénk volt: két ilyen értekezletet is kifogtunk. Az egyiket Kiskőrösön, a másikat Kecskeméten. Az előbbin az elnökök, az utóbbin a tűzrendészeti előadók vettek részt. A kiskőrösi rendezvényen 10 tsz és 12 szakszövetkezet képviselője vett részt — a Rákóczi szakszövetkezet székházában. Az aktivitás nem volt nagy. Talán az idegenek (ezek mi voltunk) jelenléte is zavarólag hatott, mert mindössze Rózinger Frigyes, a fűlőpszállási Vörös Csillag; Berger Boldizsár, a császártöltési Kossuth és Baranyi József, a bocsai Szőlőkert elnöke kért szót. Reméljük, legközelebb aktívabb lesz majd a plénum, s azt is, hogy a járás 12 tsz-éből és 19 szakszövetkezetéből nem csak 14 elnök jön el, hanem azok is megjelennek majd, akiket ezúttal helyettesítettek.

180 tsz és 13 állami gazdaság működik a megyében. Az itteniek jónak értékelik a kapcsolatot, s különösen az állami gazdaságokkal kialakultat igen pozitívnak. Talán érthető is. Több mint 15 esztendő érte ezt az együttműködést, s hogy miként, azt a gazdaságok fejlettségi szintjéből és tűzrendészeti helyzetéből bárki lemérhet. Egyébként az elenyésző tűzkárok is erre vallanak, ezt a tényét erősítik meg. Persze mindkét oldal megtette a magáét az ügy érdekében: a megyei főosztály, a parancsnokság, a gazdaságok és a járási parancsnokságok is.

Az egyik fő gond a víztárolók kevés száma, helyenként hiánya. A gazdasági vezetők is idegenkednek tőle: költséges, holt beruházásnak tartják. Tényleg nem olcsó, de hogy holt lenne... Sokkal inkább arról van itt szó, hogy a tűz elleni védekezésnek csak az egyik oldalát tekintik lényegesnek. Pedig az csak úgy lehet teljes, ha a megelőzés a védelem feltételeivel párosul. Hiába tesznek meg minden lehetőt az egyik területen, ha pl. nincs oltóvíz. Mert a tűzzel azért a legoptimálisabb körülmények közepette is számolni kell. Ha eddig ilyen helyre kellett vonulni? Hármias riasztást rendeltek el. De kérdés, hogy ez az út a jövőben is járható lesz-e? Egy 50 köbméteres medence csak ezreléknyi töredéke egy-egy gazdaságilag erős tsz évi termelési értékének. Kérdés: megéri-e a hiányával járó kockázat? Akinek kételyei lennének, látogasson el olyan gazdaságba, ahol ennek már az ellenkezőjét valják, mert súlyos árat fizettek érte...

Sok helyen azzal érvelnek, amikor az oltóvízre terelődik a szó, hogy ők eleget tettek mindennek, hiszen ott a hidroglobusz. Egy 100-as, vagy még 50-es is valóban számottevő lehetőséget ad. de a 20 köbméteres már aligha. Szem elől tévesztük ugyanis, hogy tűzvíz szempontjából a hidroglobuszok kapacitásának csak kb. 50%-a vehető figyelembe. Meg egyébként is, ezeket nem azért telepítik, hogy oltóvizet tároljanak bennük, hanem a fejlett nagyüzemi gazdálkodás nélkülözhetetlen eszközei. A víz az állattenyésztés létfeltétele. Igaz, a tűzbiztonság is. Es ahol az utóbbit megértik, ott más módot keresnek a takarékoskodásra, anélkül, hogy értékeiket veszélyeztetnék.

Örvendetesen fejlődik az agrotechnika; évenként újabb meg újabb jelet tapasztalják az üzemegységekben. A tűzek és még inkább azok keletkezési okai viszont arra vallanak, hogy a technikai fejlődés az új gépeket, berendezéseket kezelők ismereteiben még nem mindenütt tükröződik. Vagy legalábbis korántsem olyan szinten áll, mint az iparban. Az új technikának ugyanis csak az előnyeit veszik észre, de az ezzel együtt járó veszélyeit nem, vagy csak alig ügyelnek rá. A mindinkább terjedő forrólevegős szállításokmány-száritás, a gáz és olaj fűtőanyagkénti egyre szélesebb körű felhasználása fokozott óvatosságra int. Ahol tiszteltetben tartják a biztonsági rendszabályokat, ott nincs is baj. De ahol ennek az ellenkezője érvényesül, oda gyakran riasztják a tűzoltókat.

A harcai Új Életben tavaly ősszel már megtanulták, hogy a forrólevegős lucernaszáritásra jobban oda kell figyelni. Elégett 310 q lucerna-leszjtjük, több mint 18 ezer papírszájuk, és megrongálódt a raktár tetőzete is. Mint a vizsgálat megállapította, izzó anyag került valamelyik zsákba. Megelőzhető lett volna? Persze, egészen egyszerűen. Ha ugyanis a ciklonból leeresztett anyagot szákolás után 24 óráig biztonsági szempontból pihentetik, akkor idejében felfigyelhetek volna a rendelkezésre. Így viszont fizetni kellett a sietségért.

Az új technika és technológia arra is felhívja a figyelmet, hogy még jobb együttműködés szükséges a tervezőkkel, kivitelezőkkel. Ne utólag derüljön ki, hogy pl. az új berendezésről hiányzik a hőre kioldó automatika, vagy ha fel is szerelték, nem oda tették, ahova kellett volna. Ha a konzultáció idejében történik, akkor amiat sem lesznek viták, hogy „a tűzrendészeti hatóság mindig utólag szólal fel.” Persze még ez is kifzetődőbb, mint amikor a tűzvizsgálat állapítja meg a biztonsági berendezés hiányát.

Tíz évvel ezelőtt még aligha gondoltak arra, hogy a megyében ilyen rohamosan tért hódít

Munkatársai meleg szeretettel búcsúztatták Madi Sándor t. ftorm. elvtársat (bal szélén), a kecskeméti parancsnokság nyug-állományba vonult gépkocsivezetőjét

Többek között Bernáth Sándor, a bösztöri tsz anyagraktára is fejszólaalt a kecskeméti járás tsz- és szakszövetkezeti tűzrendészeti előadónak értekezletén



majd az olaj- és földgázfelhasználás. A szanki feltárás alapvető változást hozott, és további nagy lehetőségeket nyitott erre. A 3 milliárdos beruházással épülő szanki gázbontó már 50%-os kapacitással működik is. A megyeiek bizonyos mértékig megnyugtatonak tartják, hogy a most végzett tiszták már jó állapot kaptak az iskolán, s tisztában vannak az új legényegesebb kérdéseivel. A halastaknak viszont alaposan megnőtt a gondjuk, tennivalójuk szankkál és a majsai fűrészi üzemmel.

**Azt mondják, az átszervezés igen pozitívan** érződik az önkéntes vonalon. Főként a vezetőségválasztó közgyűlésekben kapott ez hangot a helyi tanácsi vezetők részéről. „Most már hozzánk tartozik a testület” — hangzottak a legtöbb helyen, s ez aktivitásukban is lemehető volt. Megnyugtató ez a szemlélet, s az is (és ebben a Tanácsi Hivatal és a BM TOP közös levele nagyban közrejátszott), hogy a kiadott irányelvek sokkal inkább érvényre jutottak, mint korábban bármikor. Csak azt találjuk kis- se furaának, hogy egyes helyi tanácsi vezetők csak most jöttek rá, hogy a testületnek hozzájuk tartoznak. Ha nem csal az emlékeztetünk, ezt az MSZMP KB Titkárságának 1958. szeptember 12-i határozata már nagyon is egyértelműen lerögzítette.

**Amióta a kiskunfélegyházi és a dunavescsei** járás megszűnt, alaposan megnőtt a kecskeméti, a kalocsai és a kiskunhalasi járás területe, gondja. Az egymástól legtávolabb eső pontok mindhárom helyen meghaladják a 100 km-t. A kecskeméti járás nagyjából mint Komárom megye. A tüzendészetű apparátus létszáma azonban nem nőtt ennek arányában. Közlekedés szempontjából sem virágos a helyzet, bár a most kapott egy-egy GAZ igen sokat könnyít. De ha netán történetesen Kunszentmiklóson 9.00-ra kitűznek egy programot és nincsen kocsi, már előző délután el kell utazni. Persze túlzott szempontjából sem mindegy, hogy a 344-essel mikorra érkeznek a helyszínre... Többet kellene találni a területi vezetőkkel, önkéntes parancsnokokkal; tömegével kapják szakhatósági eljárásra a meghívásokat; nyáron süríteni kellene a céllelenőrzéseket — egyszerűen képtelenek rá, emberileg megoldhatatlan.

**A megelőzési munkát illetően** ugyancsak elgondolkodtató a hatóságra kötelező ellenőrzés rendszere. Kötődött, hogy a különböző tűzveszélyességi osztályba sorolt létesítményeket meghatározott időnként kell ellenőrizni (A—B: negyedévenként, C: félévenként, D: éventén). Ha pl. egy járásban 238 létesítményből — a székhelyet is beleveve — A: 23, B: 10, C: 148, D: 57, akkor ez évi 485 olyan ellenőrzést jelent, amelyet mindenképpen végre kell hajtani. És mind- egy egy megyénnyi területen — sok mással egyetemben — 2—3 emberre hárul.

**A kecskeméti parancsnokság** azt kérte a járási hivatal élelmisszervezési osztályától, hogy a tsz-eknek menő felhívást — amely balcselvédelmi vonatkozású költségvetési tervezésre szólított fel — egészítsék ki a tüzendészetivel. A kezdeményezés eredménnyel járt. A járás 35 tsz-e közül eddig 15, a 24 szakszövetkezetből pedig 5 állított be öt éves gazdasági tervébe a tűzvédelem fejlesztését célzó költségelőirányzatot. A tiszakécskei Új Elet 1 millió 200 ezer, a lászlófalvai Új Tavasz 252 ezer, a tiszakécskei Szabadság 229 ezer, az izsáki Kossuth 220 ezer forint költséget tervezett. A többiek ennél kevesebbet, de mindenképpen biztató tény, hogy már itt tartanak.

**A kalocsai városi tanács vb-ülése** május 28-án foglalkozott a város tüzendészetű helyzetével, és hozott határozatokat. A plénum elé terjesztett jelentés néhány kiragadott megállapítása: a város 9 üzemében működik létesítményi tűzoltóság 16 fővel, köztük 23 női tűzoltóval. Az állami egység laktanyája elavult. Korszerűsítésének tavaly decemberig kellett volna befejeződnie — talán nyár végére sikerül. Fel kellene újítani a szerálmányt, vagy legalábbis meggyorsítani ezt a folyamatot, mert sok a műszaki meghibásodás. 138 főid alatti tűzcsap van a városban. 11 utcában szűrőpróbat végeztek — ugyanennyi használhatatlan tűzcsapot találtak. Két év alatt 40 propaganda-előadást, és 53 filmvetítést tartott a tüzendészetű hatóság 11 465 részvevő számára.

**A 100 éves fennállását** idén ünneplő kalocsai tűzoltóságnak nemcsak a laktanyája, hanem egyebek miatt is vannak gondjai. Pl. 4—5 emeletes épületek tömegét húzzák fel a Széchenyi-lakótelepen, ugyanakkor egyetlen fém kihúzó létrával rendelkezik a parancsnokság. Legalább 16 m-es utánfutó létrájuk lenne... Vízi mentéshez is rendszeresen riasztják őket, a Dunán, a Széldi tón és a Vajsa-csatornán elég sok a vízí baleset. Csónakjuk nincs, előbb mindig ez után kell csatlakozni; fénkhorgaikat is maguk barkácsolták. Ilyen helyen, minimum, rocsó kellene...

**Iparosodott ugyan a kiskunhalasi járás,** de ez mit sem változtatott a mezőgazdasági jelleg domináns voltán. Egy másfajta változás azonban ezen a területen is jellemző: a gépésítés fokának növekedése, ami az erő- és munkagépek számszerű gyarapodásában, egyes munkafolyamatok gépésítésben egyaránt lemehető. Mind több a 18—20—20-es tsz-géppark, nem ritka a 30-as, de 50-es is van már. Ez utóbbi a jánoshalmai Felőli Tsz. Itt egyebek közt 9 kombájn és 2 db Colmann terményszárító is található. A mélykúti Új Elet 45 erő- és munkagéppel követi, ebből 8 kombájnnal, majd az itteni Béke 39-es parkkal és az előbbivel azonos számú arató-csepflőgéppel.

**A mezőgazdasági géppark növekedése** és a korszerű technológiák elterjedése alapos felmérést, áttekintést tesz szükségessé. Ilyen megmondóólásból adta ki a halasi parancsnokság felhívását, részletes adatlap kitöltésére, hogy a maga intézkedési tervét is ehhez igazíthassa. Az ismétlődő takarmányongyulladások pedig egy- séges kazainalpi rendszeresítésre késztette. A napló adatai áttekinthető képet adnak a technológiai feladat minden lényeges fázisáról. Ezentúl csak ezeket fogadják el a hatóság hitelesnek, ellenkező esetben felelősségre vonást alkalmaz... Egy másik érdekes vetülete a fejlődésnek: a kiskunhalasi Szabadságnak 1305 kat. h. vetésterülete van. Olyan dolgozója viszont már nincs, akinek aratásra alkalmas kaszaja lenne, de olyan sincs aki kézi aratást vállalna. „Azért vannak a gépek” — érvelnek. Igazuk van.

**Csepflőgépi is alig van már a járásban.** Ahol netán mégis maradt, magtisztításra és aprómag-csepflésre használják. Az előbbi egyébként gondot is okoz, mert a zártkerti területen elhúzó- dik miatta a csepplés. Másutt már el is feledték a betakarítást, itt legfeljebb szeptember második felére végeznek az átlagban 400 négyzetgöles vetésterületek termésével. Tetézi a bajt, hogy ezen a kb. 2000 kat. h-nyi futóhomokon még víz sincs, amivel oltanak.

**Megnéztük a Kiskunhalasi Állami Gazdaság** TGSZ—06-os forrólevegős gyorszártóját. 3 éve üzemel, teljesítménye 5 q lucerna óránként. Szekeszközöket lucernát szárít 850 C fokon. Gázolaj-üzemű (pébélgáz-gyújtással indul), fotocellás biztonsági berendezéssel. Az elektromos vezérlő- táblán lámparendszer teszi lehetővé a technológia ellenőrzését. A szártott anyagot elszívó juttatja a kalapácsos darálóba kb. 150 C fokon. Erőforrás a tűz is itt keletkezik leggyakrabban, ha izzó gőc kerül a ciklonba. Tovaterjedésének megállítására beépített oltvízvezeték szolgál, és egyidejűleg leáztatja a tartályt. Nem veszélytelen technológia, de ez a jövő, mert az ilyen módon előállított lucernalisznek (évi 104 vag- von) 22%-feletti a fehérje- és ugyancsak magas a karotin tartalma. Forrezek Dániel kerületi igazgatóhelyettes, Nagy László telepvezető és Rávai András üzemvezető azt is elmondották, hogy a szákokat liszt 24 órás pihentetése telje- sen kizárja, hogy az tüzet okozzon a raktárban.

**Pirosbetűs, aranykoszorús nyomatú** meghívó adta tudni, hogy 100 éves a bajai tűzoltóság. Az ünneplés le is zajlott azóta, mi négy nappal előtte jártunk Baján. A megyei parancsnokhe- lyettes figyelmességének köszönhetően, alkal- midnk nyílt találkozni a nagy múltú testület három jeles veteránjával: Losonczy György, Galambos Márk és Putterer József elvtársak- kal. (Mindhármannal kitüntetést is kaptak a cen- tenárium alkalmából.) Gyuri bácsi, a tanítókép- ző gyakori iskolájának 1954 óta nyugdíjas igaz- gatója, diákönkéntesként ismerte meg a hivatá- sát 1914-ben. A felszabadulás első napjaiban főparancsnokként kapott megbízást a bajai tűz- oltóság újjászervezésére. Tisztségétől ugyan ké- sőbb megvált, de ma is tűzoltónak érzi magát. Márkó bácsi 1929-ben „húzott csizmát”. Olyan csaihatatlan szemű tűzjelzőként ismerték meg városzerte, hogy még a biztosítási gyűjtőgatók is félelmetes ellenfelekké tartották. A toronyból, házszám szerint, éjjel is megmondta az eset pontos helyét, mielőtt kifejlődött volna a tűz... Józsi bácsi annak idején megvált ugyan a hiva- tásos szolgálatról, de a hivatáshoz ma is szoros szálak fűzik: a Bútor- és Faipari Vállalat dol- gozója, s egyben önkéntes parancsnok. Feled- hetetlen volt számunkra a találkozás, aminthogy nekik is az marad a hivatás egykori szolgálata és az a megbecsülés, tisztelet, amellyel az utó- dok övezik őket.

**Ezentúl, ha a Bajai Állami Gazdaságról** hal- lunk, önkéntesül is a sertesprogramra asso- ciálunk. Pedig ez csak része mindannak, amit ez a 29 500 kat. h-as, 9 kerületre osztott mam- mutgazdaság produkál. Mindössze néhány adat jellemző: az ez évre tervezett termelési ér- ték 475 millió, s az állóeszköz-érték 900 millió körülül. Csak kukoricából 10 500 kat. h-nyi a ve- tés-területük (2800 kat. holdon 2—3-4 vonalas hibridet is termelnek), s természetű módjuk monokultúrás, zárt technológiai rendszerű. (Kü- lön szakosportjuk van, amelyek más gazdasá- gokban is megszervezték közismert természetű rendszerüket.) Emellett sertesiparvezetéssel és -hizlallással, valamint szarvasmarha-tenyésztés-

sel is foglalkoznak. Keresztesük 1700 kat. h. s. lóólál, és ugyanennyi vegyes gyümölcsöst s jó évben 100v vagón karral a termés.

**A gazdaság sertesipartermelő kerületét** nagyarányú korszerűsítés folyik — a sertes- program keretében. Menny 35 milliót be- házással az ország legnagyobb ilyen üzeme éj itt. Az egyenként 1000—1200 sertest befoga- épületek préselőmezőből, szigeteléses és alur- nium hullámlemez borítással, eternit, tetőhé- zattal készülnek, épületenként két 20 köbmé- res etetőtoronnyal, teljesen automatikus rer- szerrel. Az üzem 53 épületből áll majd, és 1 20 hektáryi területre terjed ki. A program t- jes beindulását 4500 anyakoca és annak szá- rulatá (20-as szorzószámmal) jelenti. Idén m „csak” 20 ezer hízó leadását tervezik, jövő 40, azt követően 84—86 ezeret, a végéül: 100 ez — az öt éves terv végére. Kápolnai Andor k- rületi igazgató szerint a mostani még amoly „öszvértelpe”. Így is van, de egyúttal már bi- tos bázisa az újnak, a legkorszerűbbnek.

**Óriási terület, hatalmas méretek és érték** védelme is hárul a gazdaság vezetésére. Eve- ként az igazgató tanács, a párt- és szakszerve- zeti bizottság is rendszeresen napirendre t- ti a gazdaság tűzvédelmi helyzetét. Mind a 9 k- rületben tüzendészetű bizottság, 7-ben ped egyenként 10 fős létesítményi tűzoltóság is m- ködik. Készenléti szereik 800-as és 400-as ki- motorfecskendők, vízszállító lajtkok. Hogy n- ilyen a tüzendészetű helyzet? Németh Imre iga- gató 3 évvel ezelőtt a Tüzendészetű Erem arat- fokozata kitüntetést kapta. A tüzendészetű v- nal máskülönbön köztvetlenül Scheid József f- mérnökhöz, szives kalauzolókhöz tartozik; gazdaság tüzendészetű előadó beosztását K- vács Ferenc tölti be már nyolcadik esztendője

**Zábolyi Zoltán** nyolc esztendője a Kiskőrő Vegyipari Ktsz tüzendészetű előadója. Önké- tes századosi rendfokozatot visel, 20 évvel e- előtt Tabdin kezdte a tűzoltóskodást. Szigorú- gáról közismert a ktsz 1400 dolgozója körébe A járási székhelyen meg arról, hogy ha az ői- kenteseket riasztják, a ktsz tűzoltói is vonuln- Ádám János önk. hdgy. parancsnokkal, és vé- együtt. Néha húszan is mennének a 44 fős lé- számból, amely különben bázisa a helyi kézer- lének. Következetességgel jellemző, hogy eg- hónappal ezelőtt a felesége ellen is fegyvel- eljárást indított, mert ellenőrzése alkalmá- v, éppen tiltott helyen dohányzott. Az asszony- írásbeli fegyelmit kapott. Hogy odahaza mi u- ság? Hársány nevetés a válasz, meg még an- nyi, hogy nem lehet kivétel tenni.

**Az esős időjárás és a falurádióban** elhang- zottak adták az ötletet Deák Istvánnak, a lak- teleki Szikra Tsz elnökének: meleg levegővi- száritani a hideglevegős lucernakazlat. Az egy- lőre kísérleti jellegű megoldáshoz a kertészet- ből felszabadult két OTR—7-es termogenerató- szolgálatja az óránként 5—7 ezer kcal érték- meleglet, s szállítja külön-külön csővezetéke- ke a kazal ventilátorjához. Az olajtűzűelő berende- zéseket és azok üzemenyagartályait megfelel- távolságra helyezték el a kazaltól, s a szűke- ges övintézkedésekre az első fokú tüzendésze- hatóságától kérék véleményét. Véleményt kap- tak — emlékeztetőbe foglalva —, de engedély- nem, mert néhány feltétele meg hiányzott: a biztonságos üzemeteléshez. E szerint, kizáró- lag kísérleti jelleggel és saját felelősségük- r megpróbálkozhatnak vele, hogy miként váli- be a kényszerűség szülte ötlet. Ők az ered- ménytől függően, de amint is, mert csekél- anyagi ráfordítással jár, legalizálni és a jó- vóban is alkalmazni szeretnék ezt a módszert

**Nem először történt** ilyesmi a kecskeméti pa- rancsnokságban, mégis ünneplés volt a hangula- már a kora reggeli órákban. Nyugállományba- vonulót búcsúztattak. A. parancsnokok és i- munkatársak bensőséges összejövetelen köszön- tek el Madi Sándor főrm.-tól, az „A” szolgálat- csoport gépkocsivezetőjétől. Madi elvtárs 24 év- aktív szolgálat után, egészségügyi okokból, 5- évesen vonult nyugállományba. Minden bizony- nyal nemcsak a hivatás negyedszázados szolgá- lata marad emlékezetes számára, hanem az i- megnitt kis ünneplés is május 30-án reggel 08 órszolgálat után, amelyen Járosi János ögy. parancsnok az utolsó jutalmat, kollektívája pe- dig szerény ajándékát adta át neki.

**A kiskunhalasi parancsnokság** személyi álló- mánya az utóbbi években számos olyan mun- kát végzett el öreg laktanyájában, amely ösz- szeszerűsöget tekintve is elismerésre méltó Saját erőből fűtolajtarólót, tömlőszárítót, asztal- oszműhelyt, kerékpár- és motorkerékpárszint- főgyógyanyagraktárt építettek, és használható- v tettek a kocsmások aknát. Az idén a parkettás helyiségeket lakkozották, meghozta háromszor- kenéssel, hogy minél tartósabb legyen. A mun- kálatok szervezésében, irányításában Brinkus Károly zls, és Lengyel József főrm. elvtársak jártak az élen. A megyei parancsnok, lelkiis- meretes munkájáért több elvtársat részesített elismerésben, jutalomban.

beszteri—kaszás



Kiskőrös:  
az előadó  
Tóth Imre főldgy.,  
járási parancsnok



Hédeglevegős  
lucernakazal  
szárítása  
meleg levegővel  
a lakiteleki  
Szikra Tsz.-ben.  
Az első kísérleti  
napon begyűjtik  
az OTR-71-eseket



Udvarrészlet  
a kalocsai  
laktanyából



Zábolyi Zoltán.  
Mögötte az épülő  
autószerviz



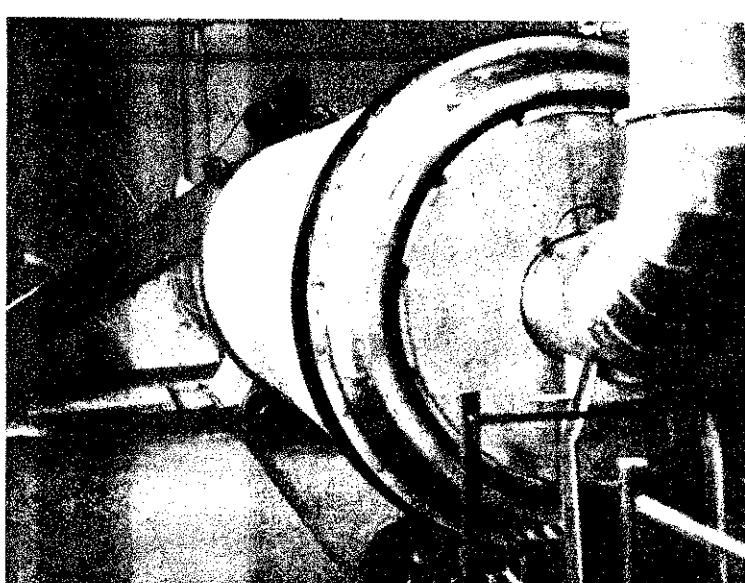
A kiskunhalasi  
AG TGSZ-06-os  
forrólevegős  
gyorszáritója



„C”-sor —  
így hívják a már  
teljesen új üzem-  
épületeket  
a sertéshústermelő  
kerületben



Losonczy György,  
Galambos Márk  
és  
Putterer József



# Berendezések motorszikratüzek megelőzésére a mező- gazdaságban

2

(Magyar tanulmány)

A legegyszerűbb hangtompító berendezés hosszirányú keresztmetszetét az 1. ábra mutatja. Ezt a típust leggyakrabban tehergépjárműveken alkalmazzák. A hangtompítóba bekerülő kipufogógáz a dob belsejébe épített és különböző szögben elhelyezett terelőlemezeknek, valamint a dob oldalfalának ütközik. Emiatt örvénylés jön létre, csökken a gáz sebessége. A kipufogócső bemeneti szakaszán képződött szikrák a terelőlemezeknek, az oldalfalnak ütköznek, és összetörődnek. Egy részük lerakódik a védettebb sarkokban, míg a továbbkerülő kisebb méretű szikrák már csökkent gyújtóenergiájúak.

Megbízhatóbb az ún. mellékáramú hangtompító berendezés (2. ábra). Itt az egymásután összeépíthető kamrák egy, a kipufogócső keresztmetszetével azonos átmérőjű excentrikusan elhelyezett és mindkét kamrába kb 50%-ig benyúló átvezetőcsővel kapcsolódnak egymáshoz. A gázáram tehát a kamra végfalához ütközik, és csak bizonyos fokú ellenáramlás után képes a következő kamrába jutni. Az így létrejött sebességcsökkenésen túl, jelentős mérvű a szikratörés, és a szikrák egy részének a kamrákban történő lerakódása.

A kipufogógáz örvényeltetése elvén működő hangtompító használata igen elterjedt (3. ábra). Ez a berendezés, szerkezetét tekintve, hasonló a 2. ábrán bemutatott hangtompítódobhoz. Hatékonyasága viszont nagyobb, mivel a gázáramból — az örvénylés következtében — könnyebben kiválhatnak a nagyobb és így nehezebb korom- és kokszeresecskék.

A traktorokon és a mezőgazdasági munkagépeken többnyire csak egyetlen hangtompító kamrát alkalmaznak. A többkamrás rendszernél ugyanis túlzott ellenállás jöhet létre a kipufogógázokkal szemben, ami rontja a motor teljesítményét. Számos traktortípus hangtompító berendezését közvetlenül a hengerek gyújtócsővére, illetve abba építik.

Egyes traktortípusok (pl. a magyar Vörös Csillag Traktorgyár által 1968 előtt gyártott, vagy a szovjet gyártmányú MTZ—50-es traktorok) kipufogó rendszerében egyáltalán nincs hangtompító berendezés. Ezeket, valamint a szovjet gyártmányú arató-cséplőgépeken a kipufogócső motorral ellentétes végére helyezik az egyben szikrafogó funkciót is betöltő hangtompítót.

Az 1968 óta készült magyar gyártmányú traktorok (pl. a D4K—B) a 4. ábrán látható hangtompítóval vannak ellátva. Itt a hangtompítót a kibővített, közös gyújtócsőbe építik. Ugyanide nyúlik az alsó részén perforált kipufogócső. Működési elve a kipufogógáz áramlási irányának megváltoztatásán és a térnövekedés-tércsökkentésen alapul.

Láthatjuk, hogy a hangtompító berendezések csak részben alkalmasak szikratörésre, s arra, hogy a szikrák szabadba jutását megakadályozzák.

A tűz- vagy robbanásveszélyes környezetben működtetett robbanómotorok szikrájától keletkező tüzek és robbanások megelőzésére a hangtompító berendezéseknél nagyobb biztonságot adó berendezést kell alkalmazni. Erre a célra szolgálnak a különböző szerkezetű ún. szikrafogók, amelyek tulajdonképpen szikratörést végeznek, és a szikrák kipufogócsőből való kijutását csak részben képesek megakadályozni. Ennek ellenére is közel biztonságos üzemeltetést tesznek lehetővé, mivel a nagy gyújtóenergiájú — kb. 1,5—2 mm<sup>2</sup>-nél nagyobb tömegű — szikrákat teszik ki további törésnek, illetve tartják vissza.

A szikrafogó berendezések legtöbb típusánál a szikra viszatartására, törésére huzalhálót vagy perforált fémlemez alkalmazniak. A szikrafogók hatásfoka nagymértékben a huzalháló szemnagyságától vagy a beépített fémlemez lyukbőségétől függ. A szemnagyság és lyukbőség minimális mérethatárát a motor teljesítőképességének még gazdaságos hatásfokát, figyelembe véve kell és lehet meghatározni. A kipufogógáz áramlási irányának megváltoztatása és az expanzió elvén működő szikrafogóknál a hatásfok növelése az irányváltoztatások számától és az expandálás mértékétől függ.

A legegyszerűbb szerkezetű szikrafogónál egy csőszakaszban sík vagy kúpos kiképzésű huzalháló van (5. ábra). A szikrafogó szorítóbilincs segítségével rögzíthető a kipufogócső végére. A csőszakaszba helyezett huzalháló — készíthető kiemelkedő kivitelben is — 2×2 mm lyukbőségű. Az ábrán látható kúposan, csúcsával felfelé kialakított szikrafogó kevésbé változtatja meg az áramlási irányt. Az eredeti áramlási irányhoz képest bezárt szög következtében meggátolja a lyukbőségénél valamivel kisebb nagyságú szikrák és izzó részecskék kiáramlását. A szikrafogó felső részét (az ábrán nincs feltüntetve) általában kisebb ív alakban képezik ki, vagy lebegő csappantyút szerelnek a végére, amelynek további szikratörő hatása van.

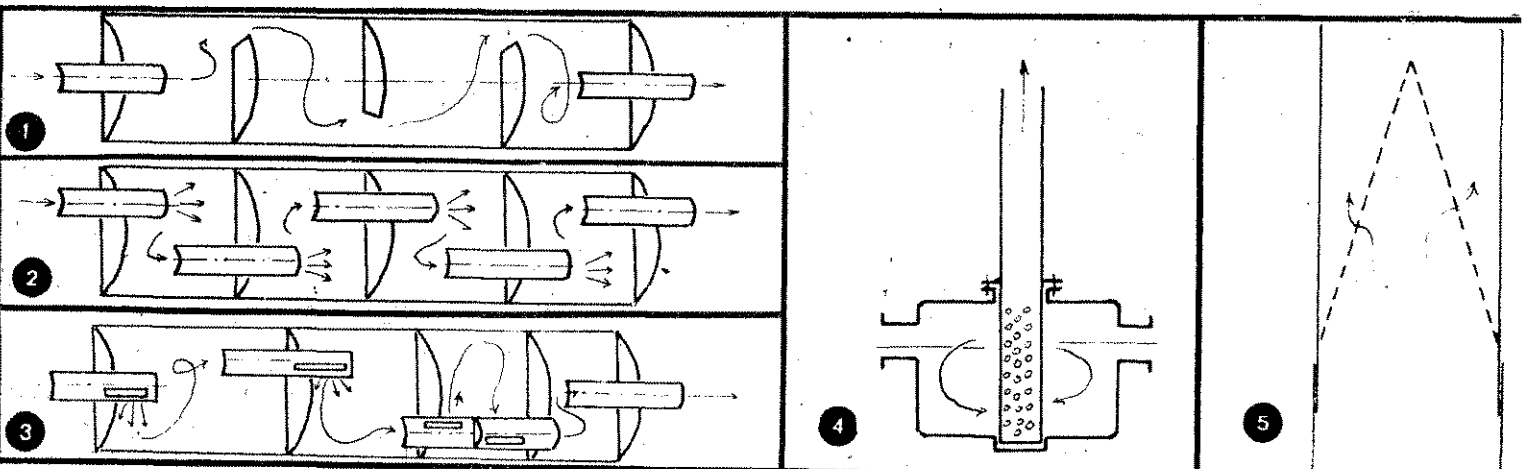
A szétszedhető szikrafogó csőtoldatból és az erre kívülről ráhegesztett, felül nyitott csészéből áll (6. ábra). A csésze és a csőtoldat szája azonos magasságban helyezkedik el. Mindkettő zsórfedelén ráhegesztett csődarab található. Ez a csődarab a csésze fala és a csőtoldat közé illeszkedik, a csésze első alkotójától megfelelő távolságra. A fedél 2—3 szárnyascsavarral rögzíthető, kb. 4 mm távolságra a csőtoldat szájától. A kipufogógáz többszöri iránytörés és további expanzió után jut a szabadba. Az ütközés hatására a szikrák felaprózódnak, majd egy részük a csészében felgyülemlik, míg a fennmaradó további, döntően már igen apró, részecskéket a kiáramló gáz a talaj felé szórja.

Ez a típus eléggé hatásos, hátránya azonban igen nagy légellenállása. (Kb. 10%-kal csökkenti a motor teljesítményét!)

A légellenállás az üzemeltetési idő függvényében fokozódik, mivel a csésze aljában összegyűlt korom és koks az atomlőnyílás keresztmetszetét egyre jobban szűkíti. Ezért szükséges a szikrafogó rendszeres és gyakori leszerelése és tisztítása.

A tűzveszélyes folyadékokat és éghető gázokat szállító gépjárművek motorjainál alkalmazzák a 7. ábrán látható szikrafogó berendezést.

A szikrafogó tölcser kiképzésű, a kipufogógáz áramlási irányában fokozatosan bővülő és kör keresztmetszetű. Vaslemezből készült, és a kipufogócső végére bilincses szorítóval csatlakoztatható, rögzíthető. A nagyobb átmérőjű részén, egymástól 55 mm távolságra, egy-egy hegesztéssel rögzített vaslemez ezek között fémforgács helyezkedik el. A kipufogógázokkal áramló szikrák először nekiütöznek a belső perforált lemeznek, majd a fémforgácsrétegnek. A szikratörés tehát kétszeres, majd





a szikrák hőenergiájuk jelentős részét leadják a fémforgács-retegnek. A szikrafogóból kijutó szikra, illetve kokszzrészecskéknek már nincs a környezetre veszélyes gyújtóenergiájuk.

A szikrafogó készítésénél arra kell ügyelni, hogy a két perforált lemez közötti teret ne túlzottan sűrű és kis méretű fémforgács töltse ki, mivel ez a motor teljesítményét befolyásolja.

A DT-54 típusú traktorok szikrafogó berendezése csőtoldatban — csúcsával a gázáramlással ellentétes irányú részben — egymásba nyúlóan elhelyezett kúp alakú testekből, valamint a kúpokat rögzítő elemekből áll (8. ábra).

A két kúpos elem húzalhálóból vagy perforált fémelemből és általában hegesztett megoldással készül. A szikrafogó a kipufogócső végére rögzíthető. A kúpos elemek könnyen kiszerezhetők és bármikor cserélhetők.

A kipufogógázok mindkét kúppal való ütközéskor részben iránytörést szenvednek, míg az áltaiuk szállított szikrák részben megtörnek, részben pedig fennakadnak. A kettős kúpos szikrafogón keresztül áthaladó szikrák méretük és lecsökkenett hőenergiájuk folytán alig jelentenek veszélyt a környezetre.

Érdeklődésre számot tartó, nem cserélhető szikrafogó berendezése van a 60 LE-s „DEUTC” szovjet gyártmányú Diesel-traktoroknál (9. ábra). A szikrafogó három fémhengerből áll: a mindkét végén nyitott kivitelű külső, a gömbfenékkal ellátott középső, valamint az oldalpaláston perforált belső hengerből.

A belső henger hegesztett kivitelben csatlakozik a kipufogócsőhöz, míg a középső henger a belső hengerhez csavaranyával rögzíthető. A külső henger az alsó csőtoldalékhoz van hegesztve.

A külső henger alsó részén levő nyíláson vezethető el a hengerbe kerülő víz. Ezt a nyílást az üzemeltetés alatt rendszeresen meg kell tisztítani az égési szennyeződéstől. Működése a kipufogógázokból kivált koromnak és szikrának a henger fedelében végbemenő szétdőrszölésén alapul. A nagyobb és nehezebb korom- és kokszzrészecskék részben elégnak a belső zárt térben, majd a henger 40 db kisméretű nyílásán áthaladva, porrá dörzsölődnek, és elégsé a szikrafogó belső és középső hengere közé kerülnek. A kialudt korom- és kokszz (salak)-részecskék a középső és külső hengerek közötti részen át jutnak a szabadba.

A szikrafogóval végzett kísérletek és hosszabb ideig tartó üzemeltetés során a szikra nem hagyta el a berendezést. A szikrafogó nem igényelt javítást vagy karbantartást, és használata a motor teljesítményét sem befolyásolta károsan.

A nagy teljesítményű, ugyancsak szovjet gyártmányú, SZ 80-as és SZ 100-as lánctalpas traktorok szikrafogója egyben a hangtompító szerepét is betölti (10. ábra).

A berendezés működése a kipufogógázok irányváltoztatásain, valamint a többszörös expanzió alapul. Az izzó korom- és kokszzrészecskék a berendezés belsejében egymással a szélesebb részeivel szemben elhelyezett 2 db kettős falú, kúpos alakú, perforált elemeknek, valamint a henger alakú külső köpeny belső oldalának ütközve apró részecskékre törnek. A szikrák ezután részben visszamaradnak a szikrafogó belsejében, részben pedig lecsökkenett gyújtóenergiával a szabadba kerülnek.

A hazánkban alkalmazott szovjet gyártmányú — főleg SZK 3 és SZK 4 típusú — arató-cséplőgépeket, valamint az MTZ típusú traktorokat gyárilag látják el szikrafogóval. Ezek a szikrafogók — belső szerkezetük nélkül fogva — a kipufogógázok áramlási irányát először centrifugális mozgással alakítják át, majd többszöri iránytöréssel bocsátják ki a szabadba. A gázokkal együtt a keletkezett szikrák is több alkalommal ütköznek a belső, összetett és a szikra törését, felaprozódását biztosító szerkezeti részekkel. A jó állapotban levő és rendszeresen karbantartott centrifugális szikrafogó hatékonysága megfelelő.

A mezőgazdaságban használatos traktorok, gépjárművek és önmeghajtású gépek jelentős része állandó jelleggel, vagy csak az év meghatározott időszakában, tűzveszélyes környezetben üzemel.

Állandó jellegűnek minősíthető a szalmas takarmányok és szalma tárolóhelyei (szérűk), valamint ezeknek az anyagoknak a szállítása. Időszakos jellegűek a kalászos termények betakarításával összefüggő munkafolyamatok, illetőleg e növények termelőterületei a viaszéretől kezdődően — a termény behordásáig terjedő időszakig.

Az erő- és munkagépek motorjainak szikrái, amennyiben közvetlenül, eredeti nagyságban és hőenergiával kerülnek ki a szabadba, lángra lobbantathatják a környezetükben lévő könnyen gyulladó anyagokat (szalma, széna, száraz fű, falevél stb.) A motorszikrától keletkező tüzesetek megelőzése szükségessé teszi, hogy a tűzveszélyes környezetben üzemelő gépeknél megakadályozzuk a gyújtóenergiával rendelkező szikrák szabadba történő kijutását. A már ismertetett módszerek, hangtompító és szikrafogó berendezések alkalmazása ezt jelentős részben biztosítja.

A motorszikratűzek elleni védekezés megelőző tűzrendészeti követelményeit hazánkban az 1/1963. (VII. 5.) BM számú rendelet határozza meg. A rendelet a tűzveszélyes környezetben, erdőben üzemelő traktoroknál, továbbá a kalászos termények betakarítási munkáiban részt vevő erőgépeknél kötelezően előírja a megfelelő hatásfokú szikrafogó alkalmazását.

A szikrafogóval szemben támasztott követelmény, hogy a motor maximális terhelése esetén sem kerülhet ki a szabadba gyújtóképes szikra. A hatékonysági vizsgálat — jelenleg még — többnyire tapasztalati úton történik.

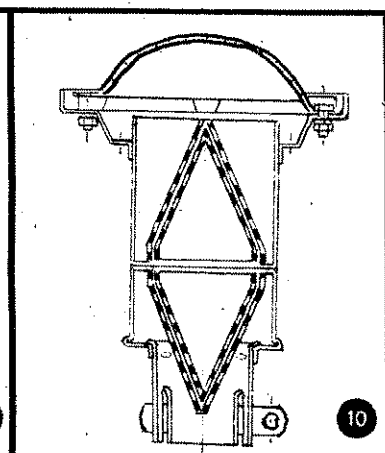
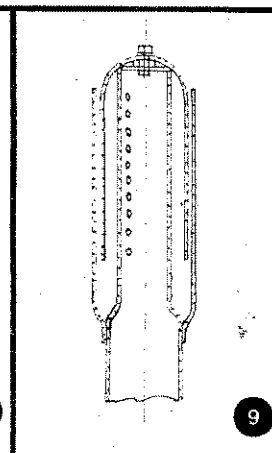
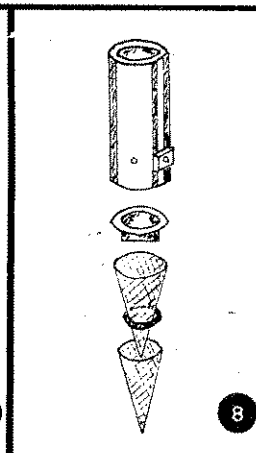
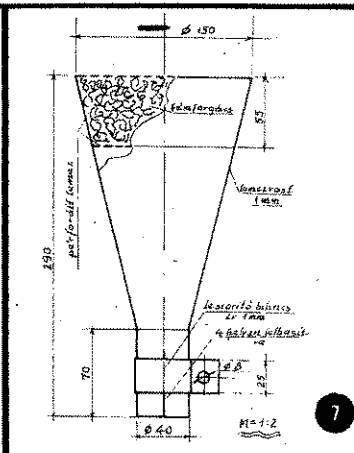
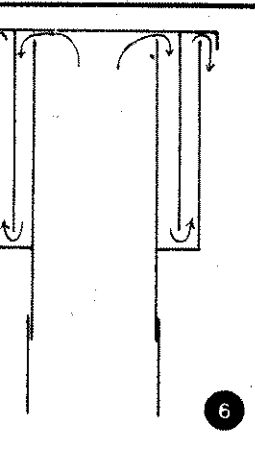
Ennek alapján a tűzrendészeti szervek elfogadják azokat az ismertetett, különböző szerkezetű és működési elvű, berendezéseket, amelyek a szikrafogóval, illetőleg szikratöréssel szemben az előzőekben meghatározott hatékonyság követelményeit kielégítik.

Hazánkban jelenleg nincs szabványosított szikrafogó. Tehát — amennyiben megfelelnek — egyaránt alkalmazhatók a gyárilag a motorhoz konstruált, valamint a traktorokat, gépjárműveket, mezőgazdasági önmeghajtású munkagépeket használó vagy más szakvállalat által tervezett és készített szikrafogók.

A BM TOP kapcsolatos állásfoglalása szerint a motorok kipufogórendszerébe beépített szikrafogónál, vagy ha a hangtompító berendezés is képes a motorszikrák felfogására és törésére, a kipufogócső végére nem kell külön, ún. külső szikrafogót felszerelni.

A belügyminiszteri jogszabály külön rendelkezik arról, hogy a szikrafogókat, valamint a kipufogócsövet az üzemeltetés ideje alatt rendszeresen meg kell tisztítani a lerakódott korom, salak- és kokszz-szennyeződéstől. Előírja, hogy a nyári betakarítási munkákban részt vevő traktorokat tűzrendészeti felül kell vizsgálni (gépszemle). Ezt a felülvizsgálatot az arató-cséplőgépeknél és a betakarításnál alkalmazott tehergépjárműveknél is elvégzik a mezőgazdasági létesítmények. A tűzrendészeti felülvizsgálat célja — az egyéb műszaki, biztonsági és tűzrendészeti szempontok mellett — annak megállapítása, hogy az erő- és munkagépek motorjainál nem tapasztalható-e veszélyes mértékű szikrázás.

A robbanómotorok szikrájától keletkező tüzek megelőzését szolgáló rendelkezések érvényesítésében jelentős eredményeket értünk el az utóbbi évtizedben. Egyúttal azonban utalnunk kell arra is, hogy a traktorszikra okozta tüzek és tűzkárok csökkenésében jelentősen közrejátszott, hogy az igen tűzveszélyes izzófejes traktorokat (Hofherr-típus) a mezőgazdaságban ma már nem vagy csak igen kevés helyen használják.





# A könnyűszerkezetes építési mód tűzrendészeti problémái



Május 19-én a GTE tűzvédelmi szakbizottságának rendezésében dr. Kovács Károly, az ÉMI tudományos osztályvezetője tartott előadást a címben említett témáról.

A neves szakember bevezetőben az új építési mód rohamos terjedésének okait vizsgálta, s rámutatott, hogy az – akárcsak szerte a világon – hazánkban is mind jobban tér hódít. Mint mondotta, könnyűszerkezetes kivitelű építményeink összes alapterülete jelenleg is sok ezer négyzetméter, de ez a szám 1975-re minden bizonnyal megdöbbenően szaporodik, és a további években joggal várhatjuk az új építési mód uralkodóvá válását.

Mint hogy a könnyűszerkezetes építmények létesítése általában költségesebb a hagyományos kivitelűeknél, s rendszerint az alapterületük is nagyobb, ezzel egyidejűleg pedig a bennük dolgozó emberek száma és az eszközök értéke is több, kétszeresen is fontos, hogy idejében felkészüljünk a tűzvédelmi problémák megoldására.

A továbbiakban azt fejtegette, hogy tudomása szerint a hazánknál jóval nagyobb anyagi bázisú ipari országokban sem készítenek olyan tűzvédelmi szabályozást, amely kifejezetten a könnyűszerkezetes épületekre vonatkozik, csupán az NDK-tól kaptunk néhány kapcsolatos információt.

Véleménye szerint ilyen speciális szabályozás nem is szükséges, mivel az adott körülményekhez képest legkedvezőbb s egyben realis tűzvédelmi szintet ezek hiányában is ki lehet alakítani.

Szükségesebb tartja azonban, hogy közbülső előírásokkal juttassanak érvényre néhány alapelvet, minthogy a vonatkozó szabványok más okból is szükséges átdolgozása várhatóan hosszabb időt vesz igénybe.

Az új építési mód elterjedése kapcsán érvényre juttatandó alapelvek közül mindegyiknél azt a jogos követelményt emelte ki, hogy a tűzveszéllyel vállalt kockázat mértéke ne haladja meg a realis mértéket, s a tervezőknek is ehhez kelljen igazodniuk.

Ezzel egyenrangú alapelvként a „tűzszakaszok mértékében való gondolkodás szükségességét” említette, tehát azt, hogy a tűzszakaszokban egymás mellett különféle veszélyességű tevékenységet végeznek. Ilyenkor azonban a határoló falaknak meg a födémeknek meg kell gátolniuk a lángok áttérjedését az egyik tűzszakaszból a másikba.

A jelenlegi szabályozások a tartószerkezetek tűzállósági határértékét helyezik előtérbe, és ehhez képest eddig mérsékeltbb figyelmet fordítottunk azokra a különféle burkoló- és esztétikai célokat szolgáló díszítőanyagokra, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül a tartószerkezethez.

A szobán forgó téma szempontjából is igen tanulságosnak minősítette, hogy a Csertő utcai emlékeztetés tüzeset követően a tartószerkezetek nem szenvedtek lényeges károsodást, viszont éppen az éghető burkolóanyagok segítettek elő a gyors

tűzterjedést, s nehezítették meg a menekülést és a mentést.

Dr. Kovács Károly ezután felvetette, hogy bizonyos körülmények között nem kerülhető el az ilyen burkoló- vagy díszítőanyagok alkalmazása, de a vonatkozó követelményeket csak akkor szabadna mérsékelni, ha például önműködő tűzjelző- és oltóberendezést, füstmentes lépcsőházat, biztonsági felvonót létesítenének a megnövekedett veszélyek ellensúlyozására.

Bejelentette, hogy előreláthatólag az év második felében közbeeső intézkedésként kiadják a vonatkozó szabvány néhány módosított előírását.

Ez ugyan nem kifejezetten a könnyűszerkezetes épületekre vonatkozik, de kétségtelven elősegíti szélesebb körű térhódításukat, mivel a jelenleginél lényegesen differenciáltabban szabja majd meg az épületszerkezetek tűzállóságával szemben támasztott követelményeket. Ezek például az egyszintes épületekkel szemben mérsékeltbbek lesznek, mint a két vagy ennél is több szintűeké.

Ugyanakkor most már polgárjogot kap a tűzveszélyesség számítása a tüzterhelés függvényében. Ezzel a módszerrel megtervezhető az adott épület szükséges tűzvédelmi szintje.

Az illetékes szervek néhány új szabvány és szabályozást szolgáló kiadvány elkészítésén is munkálkodnak, így például a fém szerkezetek és fémvázok használatának tűzvédelmét illetően, ami főként azért időszerű, mert a könnyűszerkezetes épületeknek számos esetben a fémváz az egyetlen tartórendszerük, tételválasztó, hőszigetelő anyagaik pedig eléggé magas százalékban éghetőek, ami viszont a toxikus füstképződés veszélyével jár.

Éppen ezért tartja szükségesnek a fa, a műfa s hasonlóan veszélyes anyagok beépítésének alapvető szabályozását. Statisztikai adatokkal is bizonyítható ugyanis, hogy tüzesetek alkalmával háromszor annyian szenvednek sérülést és négyszer annyian halnak meg füstmérgezésből, mint közvetlenül az égés következtében.

Ezt követően leszögezte, hogy a mérsékeltbb tűzveszélyességű osztályba sorolt létesítmények esetében is több gondot kell fordítanunk a nyílászáró szerkezetek tűzállóságára, valamint a folyosókra és más menekülési utakra. Ezzel kapcsolatban megemlítette, hogy számos országban jóval szigorúbb előírások vannak érvényben, mint nálunk jelenleg.

Szemléltetésül ismét utalt a Csertő utcai tüzesetnek arra a tanulságára, hogy ahol csak a bejárati ajtók voltak csukva, ott a lakások úgyszólván teljesen kiégtek, ott viszont, ahol a többi ajtó is, a szobák csaknem teljesen sértetlenek maradtak, mivel csukott állapotban még a fa nyílászáróknak is van bizonyos tűzállósági határértékük.

Ezután a faépületek és -épületszerkezetek kérdéskörét érintette, s hangoztatta, hogy a fa és műfa alkalmazásának a mostaninál szigorúbb korlátozása jelentős gazdasági és

technológiai problémákat okozna, s nem lenne célszerű szűkíteni hazai faiparunk igen jelentős kapacitását.

Ugyanakkor sürgős a megfontolt válaszadás a mind gyakrabban felmerülő tűzvédelmi kérdésekre, annál is inkább, mivel a magyar ipar jelenleg nincs felkészülve arra, hogy ezek az építmények telítéssel teljes szelvényükben védettek legyenek. Együttal a jelenleginél jóval megbízhatóbb adatok kellenének a felületvédelem tényleges hatékonyságáról, minthogy némelyek szerint a felületi égéskésleltetés túlságosan költséges, s emellett nem eléggé megbízható.

De az is jogos igény, hogy az ilyen épületek ne éghessenek porrá 8–10 perc leforgása alatt, s a mentés meg az életvédelem körülményeinek kedvezőbbé tétele is különleges feladatokat jelent.

Mint rámutatott: az éghető vagy részben éghető könnyű hamlokzati panelek is eléggé elterjedtek, minthogy elősegítik az épület esztétikus megjelenítését. Úgy véli azonban, hogy az ebből adódó kockázatokat csak az ésszerűség határáig szabad vállalni, az tehát nem engedhető meg, hogy a hamlokzati panelek közvetítésével a tűz áttérjedjen egyik szintről a másikra. Egyes országokban ezt ún. visszaurgatott loggiákkal, előreurgatott fődémlemezekkel kívánják megoldatni.

Ezután arra utalt, hogy a „tűzszakaszokban való gondolkodás” is számos újszerű problémát vet fel az alapterületre, szintszámra stb.-re vonatkozólag, hiszen például a modern hűtőtárolókban a technológiából adódóan szükségsszerűen 1000–1500 m<sup>2</sup> is lehet egy-egy tűzszakasz, és azzal is mindinkább számolni kell, hogy pl. szalagszerű termelés során fényezést, dukkózást iktatnak be, s ez az egész gyártásmenet tűzveszélyességét is nagymértékben növeli.

Végezetül a témával összefüggő épületgépészeti problémákat érintette, majd annak fontosságát hangoztatta, hogy a tervezők mindenkor a várható tűzvédelmi követelmények figyelembevételével vessék papírra elképzeléseiket.

Ez a természetesnek látszó igény ugyanis korántsem mindig érvényesül a gyakorlatban.

A nagy tetszéssel fogadott előadás a hozzászólók szerint is további vitákra serkentő volt.

— gádor —

# TÜZVESZÉLY A SZOCIÁLIS OTTHONOKBAN

Ritkán hallani szociális otthonokban keletkezett tüzekről. Ez a körülmény a biztonság látszatát kelti, teljesen megalapozatlanul. A szociális otthonokban — akár csak a kórházakban — olyan különleges feltételek vannak, amelyek egy kezdeti, csupán füstképződéssel járó tüzet is emberéleteket követelő veszéllyé eseményévé változtathatnak.

Az ilyen otthonok vezetői néha — a tények ismeretének híján — nincsenek tudatában óriási felelősségüknek. Éppen ezért nem lehet elég nyomtatékosan felhívni a figyelmet a tűzveszélyre, és az ezzel kapcsolatos tények elhallgatása itt nem helyénvaló. Ezért ne vegyük szenzációhajászásnak, ha most egy ilyen tüzeset következményeit drasztikusan mutatjuk be. Először is annak kell tudatában lenni, hogy az idős emberek már nem olyan mozgékonyak és reakcióképesek, mint az életerejük teljében levők. Ha tűzveszélybe kerülnek, csak kevesen képesek arra, hogy önállóan mentsék meg magukat. Ezt a tényt véve alapul, az egyébként ártalmatlan lefolyású tüzesetnél is borzalmas jelenetek játszódhatnak le. Egy, az elmúlt évekből vett példa bizonyítsa ezt!

## Tűzkatasztrófa Alsó-Ausztriában

Egy szociális otthon egyik melléképületét, amely két háló- és két nappali helyiségből állt — és eredetileg fészter volt — az ideiglenesen ott-tartózkodó gondozottak befogadására alakították át. Ehhez a föld-

szintes, tipikusan faépítményű fészterhez (falait cementtel kötött fagyapotlemezzel burkolták, és pórusedeltömő vakolattal vonták be) zárt verandát építettek. Így a hálófülkék ablakai most a zárt verandára néztek, és a veranda 12 dupla ablaka nyílt a szabadba. A szobákban folyóvíz és melegvízfűtés volt. Az épületet bádoggal peremtetőzettel látták el. Valamennyi szobát elektromos csengőberendezés kötötte össze a főépületben tartózkodó személyzettel.

Ebben a hatóságilag jóváhagyott, kívülről tartósnak, megbízhatónak látszó épületben (1. kép) hat idős, részben nehezen mozgó embert helyeztek el.

A tűz éjszakáján, kb. 22.30-kor, egy tanú elment az épület mellett, anélkül, hogy bármit is észrevett volna. 0.10 körül egy, a főépületben tartózkodó másik tanú nézett a melléképület felé, de ő sem tapasztalt szokatlan dolgot. A tüzet csak 0.40 körül fedezték fel, amikor már lángok törtek elő a keskeny oldalon levő ablakokból. (1/a. ábra.) A csengőberendezést vagy nem hozták működésbe, vagy pedig a tűz már korábban megrongálta.

Amint azt később a nyomokból teljes bizonyossággal megállapították, a tüzet az egyik szobában a gondozott dohányzása okozta. Az épületben elhelyezett hat személy a tűz áldozatául esett.

A tűz helyszínén szerzett tapasztalatok megerősítették a feltevést, hogy sűrű füstképződés esetén a lángok nem vehetők észre kívülről, az ablakon keresztül. A tűzfészek körül a magas hőmérséklet

# TÜZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

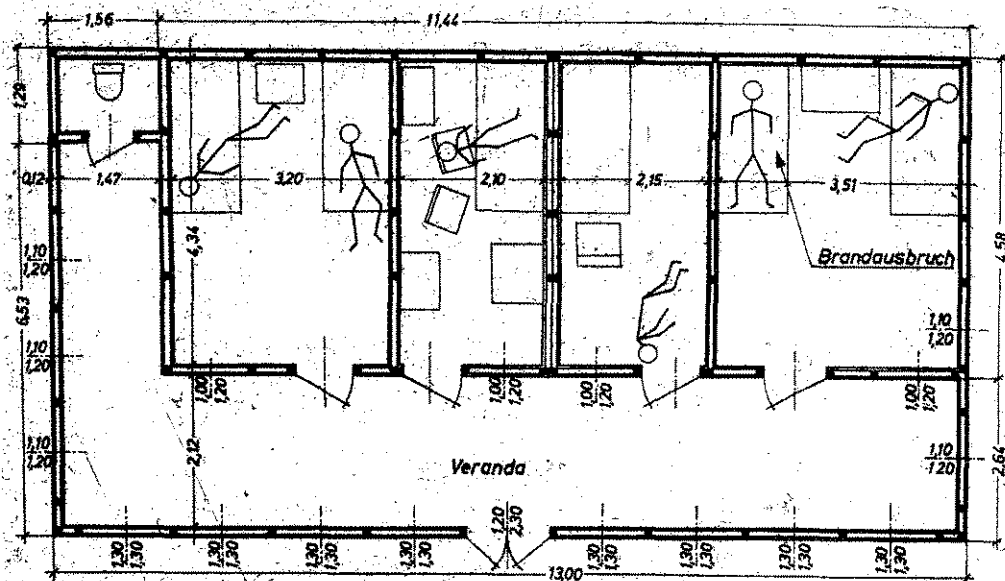
gyorsan tönkretette a mennyezetvakolatot. Ennek következtében a füst az üregek tetőzet hézagain és a faszerkezetes falakban levő üregeken keresztül — kiváltképp a csővezetékek mentén — a többi szobát is elárasztotta. A gondozottakat a füst alvás közben lepte meg. Valószínűleg a verandára nyíló szimpla ablak üvege előbb törött ki, mint a szabadba nyíló dupla ablaké. A tűz áterjedt a verandára is, még mielőtt felfedezték volna. Így a gondozottak összes menekülési útvonala el volt vágva, ha egyáltalán még képesek is voltak megkísérelni a menekülést, amint ezt a szobaajtó mellett összeesett asszony helyzete is bizonyítja (2. kép). A harmadik szobában az ágy melletti széken talált egyik idős nő valószínűleg a füsttől lett rosszul. (3. kép.)

A borzalmas képek csak sejtetik a tragikus esemény lefolyását.

## A szerencsétlenség oka

Ennél a külsőleg tartósnak látszó épületnél ugyanazokat az építési hibákat követték el, amelyekkel az iparban is gyakran találkozhatunk a rá- és hozzáépítések-nél. A külső ablakokból (ez esetben a szobaablakokból veranda hozzáépítésével) belső ablakokat csináltak, a belső ablakok tűzrendészeti szempontból összes hátrányos jellemzőivel. A bádoggal, amely a füstgázok eltávolítását megakadályozta, jelentősen hozzájárult a tüzeset tragikus lefolyásához. Az égéstermék nem tudott felfelé kiáramlani, ezért annál erősebben nyomult át a többi belső helyiségbe. A tűz ilyen kihatásait a hozzáépítések tervezésénél nem veszik figyelembe, és hatóságilag sem tesznek ellene semmilyen intézkedést.

A verandára nyíló ablakokat be kellett volna falazni, és az épület hátsó oldalán új ablakokat létesíteni.



1/a. ábra



1. kép



2. kép



3. kép

## A tűz keletkezésének okai

Az első kérdés, amely a szociális otthonok tűzrendészeti véleményezése során felmerül, hogy melyek lehetnek az esetleges tűzokozók. Sok ilyen tényező található. Amennyiben a tűz valamelyik gazdasági helyiségben (konyha, fűtőközpont, mosoda, műhelyek stb.) keletkezik, nem olyan veszélyes, mivel ezek a helyiségek általában az objektum elkülönített részein vagy különálló objektumban helyezkednek el, és az üzemeltetésük idején állandóan ott tartózkodó személyzet rögtön képes a beavatkozásra.

Az a legveszélyesebb, ha a tűz az idős emberek szobájában keletkezik. Itt gyakran található még egyéni fűtőberendezések is. Ezek már eleve magukban hordozzák a veszélyt a hibás felszerelések, gyúlékony alátétlen levő villanyfűzők, elektromos melegítőpárnák és melegítőszákok, gyertyával díszített karácsonyfák felállítása stb. szintén további tűzokozók lehetnek. Végül a leggyakoribb tűzokozó: a dohányzás közbeni gondatlanság. Ez a lehetőség szinte állandó. Emberileg alig oldható meg, hogy az otthonok lakóinak megtiltsák a dohányzást. Ha ezt tennék, titokban dohányoznának, ami még veszélyesebb. Mindennekeelőtt az jelenti a veszélyt, hogy az idős emberek már nem tudják felbecsülni cselekedeteik következményeit, és éppen emiatt keletkeznek a legveszélyesebb tüzek, amelyek megfelelő intézkedéseket tesznek szükségessé a tűz idejében történő felfedezésére.

Általános feltételezés szerint a dohányzásból eredő tűz olyan lassan fejlődik ki, hogy a mentéshez elegendő idő áll rendelkezésre. Arról viszont megfelelnek, hogy sokan dohányoznak ágyban, s dohányzás közben el is aludhatnak. A keletkezett füst a helyiségben lévőket cselekvőképzetlenné teszi, még mielőtt álmukból teljesen felébrednének. A sűrű füstben igen könnyen elvesztik tájékozódó képességüket és a szénmonoxidtól rövid időn belül öntudatukat veszítik. Zárt helyiségben tehát nem annyira a sugárzó hő, hanem inkább a tűz kezdeti szakaszában végbemenő tökéletlen égés, füst okozza a szerencsétlenséget.

## A katasztrófa okai

Valamennyi intézmény (közösségi, magán), amely szociális otthonot tart fenn, állandó pénzünnnyel küszködik. Emiatt a

szükségesebnél kevesebb ápolószemélyzettel rendelkeznek, és több gondozottat fogad be, mint amennyit el tud látni. Tehát veszély esetén, ha még időben fel is figyelnek erre, akkor sem elegendő a személyzet a segítségnyújtáshoz. A gondozottak túl nagy száma a helyiségek bútorokkal zsúfoltságával is együtt jár. Az újonnan érkezők gyakran magukkal hozzák vagyoni tárgyaikat nagy részét is. Ezáltal állandóan növekszik a raktározott bútorok mennyisége, amelyeket raktározási lehetőség híján a padlásokon helyeznek el, tehát állandóan növekszik az épületek tűzterhelése. Régi bútorkészleteket ezért lehetőleg csak igen csekély mennyiségben kellene tárolni, mivel a szociális otthon nem bútorraktár.

Az ápolóhiány miatt néhány otthon vezetősége rá van utalva az otthoniakok közreműködésére. Az idős emberek, akik egész életükben dolgoztak, szívesen elvégeznek minden felkínált munkát, ha még mozgásképesek. Az ezzel járó veszély természetesen, mivel a szociális otthonokban gondozott öregek általában nem teljes értékű munkaerők, és felelősséget is csak ilyen arányban lehet tőlük elvárni. Itt szeretnénk utalni arra, hogy vannak asztalosműhelyekkel, szórófényező és más műhelyekkel ellátott szociális otthonok is. Az ilyen műhelyekkel szemben, amelyeket bizonyára inkább csak barkácsolási célokra létesítenek, különleges követelményeket kell támasztani. És hogy az ilyen rögtönzött műhelyekben hatóságai felügyelet nincs, csak növeli a veszélyt.

## Építkezési, tűzrendészeti rendszabályok

Építészeti szempontból a szociális otthonok esetében a legszigorúbb követelményeket kell támasztani. Tervezésükre különösen nagy gond fordítandó, és még kényszermegoldásból sem lehet akármilyen, már meglévő épületben elhelyezni. A tűzálló építési mód és a nem éghető közfalak olyan alapkövetelmények, amelyektől nem szabad eltérni. Nagy felelőtlenség szociális otthonokat faépítményekben berendezni. A központi fűtés és a kifogástalan elektromos berendezések éppúgy hozzátartoznak a biztonságossághoz, mint a rövid menekülési utak és a menekülés irányába nyíló ajtók.

A gazdasági célokra használt épületeknek a tulajdonképpeni otthontól történő tökéletes elválasztására is törekedni kell.

Ott, ahol nem lehetséges ezek elkülönített objektumokban való elhelyezése, legalább arról kell gondoskodni, hogy ezeknek a részeknek elválasztása tűzálló legyen a gondozottak tartózkodási helyétől, és kívülről külön is megközelíthetők legyenek, hogy tűz esetén az oltást ne a lakók helyiségein keresztül kelljen elvégezni.

## Belső berendezés

A helyiségek belső berendezésénél arra kell törekedni, hogy a tűzterhelés lehetőleg csekély maradjon. A felesleges bútorzatot sem a szobákban, sem pedig a folyosókon nem szabad megtűrni. A gyúlékony falburkolatok — különösen a folyosókon és a lépcsőházakban — igen meggyorsítják a tűzterjedést, amint azt az utóbbi időben számos szállodatűz is bizonyította.

## Tűzjelzés

A szociális otthonokban olyan jelzőberendezést (ionizációs) kell felszerelni, amely már a legcsekélyebb füstképződést is jelzi. Különösen azokon a helyeken van értelme ilyen berendezés felszerelésének, ahol nincs kiépített tűzjelző hálózat a tűzoltóságához. Ezzel a berendezéssel viszont az ápolószemélyzet már kezdeti tűz esetén azonnal értesíthető, és időben közbeléphet. Persze ilyen érzékeny riasztóberendezés téves riasztásával is számolni kell. Éppen ezért az ionizációs jelzőket a szobákban megfelelő módon be lehet állítani, és ezáltal megakadályozhatók a téves riasztások (pl. nem jelez a berendezés, ha dohányoznak a szobában). Minden jelzett tüzet azonnal jelenteni kell a helyi tűzoltóságnak.

## Tűzoltás

Hogy a berendezés által jelzett tüzet a személyzet azonnal elothassa, a folyosókon elegendő mennyiségű oltókészülék kell elhelyezni. Ezek működőképességét évente ellenőriztetni kell, és az utolsó ellenőrzés dátumát az oltókészüléken látható módon fel kell tüntetni. Oltási rend és a személyzet kiképzése az első közvetlen oltásra egészítse ki a biztonsági intézkedéseket.

(Fordítás a „Brand aus” c. osztrák folyóirat 1972/4 számából.)

# Nyitott fészerben tárolták — leégett

Március 28-án mintegy kétmillió forint értékű félkész hétvégház-panel és deszkaanyag vált a tűz martalékává a bácsbokodi Vegyes- és Építőipari Termelői Szövetkezetben.

A ktsz megalakulása óta szerényen húzótt meg a lakóházak között, s egyike mélyén legkisebb szövetkezeteinek. Három megmunkáló műhelye, raktára, garázsa, udvarszata van, kisebb festéktárolója egy nyitott fészerhez csatlakozik.

Jóllehet megvásárolták a szomszédos udvar egy részét — éppen itt létesítették a félszeresét —, nőttön-nőtt a zsúfoltság. A fészerben erdeifaház-elemeket, afrikot, néhány bálányi lenszalmát és kis mennyiségű parkettát tárolták.

A fészer közvetlenül határos volt Szank József Kossuth Lajos utca 5. sz. lakos portájával, és előtte nagy mennyiségű deszkatárolót három oldalról drótkerítés, a negyedről pedig tájóról kihagyásával téglafal határolta.

A 20 méter hosszú, 5 méter széles és 3,5 méter magas fészernek betonoszlopokra ámszkodó faszerkezetre szerelt hullámalap tetőzete volt.

## Képesztő zsúfoltság

A ktsz vezetősége 1971. II. félévében jelentős gyártási technológiai változást tervezett. Deszka alapanyagú víkendházkészítést kísérleteztek ki, és ez év első hónapjaiban tervezték a termelés jelentős fejlesztését. Március 8-án szerződést kötöttek az ERDÉRT Vállalattal típusfaház-elemek gyártására. Ezt megelőzően 1972. január 15-től március 15-ig 1,3 millió értékű nyersanyagot, fenyődeszkat kezdtek behordani, ebben mondván becsúfolni a fészer előtti tárolóterre. A máglyarakásokat közvetlenül drótkerítés mellé tették, jóllehet a tárolóter nyugati szomszédja például szalmagolyát tartott a drótkerítés másik oldalán, képen látható félg leégett máglya tömzsözedségében.

A ktsz vezetősége a már kijelölt új tárolóterületen tervezte a termelés fejlesztését. A hatósági helykijelölési eljárást március 10-én tartották meg. Ettől függetlenül a ktsz vezetőinek a MÁV-állomás melletti rakodóterületükön módjuk lett volna a nagy mennyiségű deszkaáru egy részének az elhelyezésére, de ehelyett a szállítási költség megtakarítása céljából a drótkerítés tárolóterre rakatták az árut. A 12

máglyarakás között mindössze 1—2 méter távolság volt, a máglyarakás és a drótkerítés között pedig semmilyen. Középen nagy mennyiségű hungarocell szigetelőlemez halmazok fel, amit a faházem belső hőszigeteléséhez használtak. A tüzeset idején 18 dolgozó tartózkodott a ktsz területén. Este 6 órától rövid vacsoraszünetet tartottak.

## A tüzeset keletkezése és a beavatkozás

A tűzkeletkezés idején — 18 óra körül 60 km/óra sebességű szélvihar söpört végig a községen. Vacsorájának befejeztével Kollár János építészvezető kiment az udvarra, és ekkor a fészer felől füstöt és lángot észlelt. Riasztotta a dolgozókat, áramtalanítottak, majd megkísérelték a tűzoltást. Közben a közelben levő tanácsházáról telefonon értesítették a bajai tűzoltóparancsnokságot meg a bácsbokodi önkéntes tűzoltókat, valamint a községi hangosbmondón a lakosságot.

A tűz, a szemtanú Kollár János elmondása szerint, a máglyarakások melletti nyitott fészerben keletkezett, itt az afrikai és lenszalma bálák voltak. Vizesvedrekkel próbálták megfékezni a tüzet, de a viharos erejű szélben olyan sebességgel terjedt, hogy percek alatt lángok borították a fészerben elhelyezett faház-elemeket is, és a tűz átterjedt a hégagosan raktározott máglyarakásokra. A községi lakosainak elmondása szerint valóságos „tűzeső” támadt. A máglyarakásokról 10—15 méteres lángnyelveket kapott fel a szél, fenyőszarlatnokokot, paraszt zúdítva a közeli lakóházakra. A nagy erejű szikraesőnek még 250—300 méter távolságban is volt gyújtóhatása.

18.55-kor a bajaiak érkeztek ki. A valóságos tűztenger láttán az őrségparancsnok, figyelembe véve a veszélyeztetett több lakóházat is, 4-es riasztást rendelt el. A bácsbokodi önkéntes tűzoltók előzőleg 18.40-kor tűzcsapról szerelt sugárral védték a még nem égő, de a tűz terjedési irányába eső raktárt.

A kikerkezett állami egység teljes kifejlesztésben találta a tüzet. A lakosság kimentette a máglyarakások egy részét. A vízhiány miatt a tűzoltásvezető a 4 fecskendőről csupán 7 sugarat szereltetett. 4 fecskendő és a tejipari vállalat tartálykocsijai segítették a víz folyamatos biztosítását a sugarak működtetéséhez. A tűz-

oltásban 1—1 fecskendővel részt vett meg a kalocsai és a kiskunhalasi tűzoltóság, valamint Bácsalmás-Jánoshalma önkéntesei.

A riasztott székszárdi és mohácsi egységeket visszairányították.

A tűzoltás vezetését 1943-kor átvevő városi és járási parancsnokhelyettes, tűzoltási csoportot szervezett, az elsőnek ki- vonult őrségparancsnokot háttérparancsnoknak bízta meg. A tűz körülhatárolásá- s a védelmet két harcszakaszra osztotta, és segédtsíztet jelölt ki. A beavatkozás eredményességét bizonyítja, hogy a máglya- rakások hatalmas hője s a „tűzeső” ellenére sikerült megvédeni a ktsz üzemait. A nyitott fészer melletti garázs is csak részben sérült meg, a mellette levő festékraktár pedig épségben maradt. Az 1100 m<sup>2</sup> területen égett kb 500 m<sup>3</sup> deszkaanyag tü- zét a viharos erejű szélben 20.45-kor körülhatárolták. A végleges oltás 21.45-kor fejeződött be.

## Néhány tanulság

A vizsgálat még az égés ideje alatt megkezdődött, a nagy kárra való tekintettel azonban megszakítottuk, mivel a megyei rendőr-főkapitányság helyszíni vizsgálatot rendelt el.

A kihallgatott szemtanúk szerint a tűz keletkezése idején senki sem tartózkodott a fészer, illetve a deszkatároló környékén. A fészernek nem volt világítása. A műszak dolgozóinak tevékenysége nem tett szükségessé a nyitott fészer területén való mozgást.

Az egyik szomszéd kb. másfél órával a tűz keletkezése előtt hamut, salakot öntött az udvarra. Elmondása szerint nem szokott lelocsolni a fűrészpores kályhából kiszé- dett hamut, „... de az természetesen nem izzott már”.

A keletkezési ok tisztázására a rendőr- őrségi eljárás hivatott.

Megyénkben ez már a második olyan milliós tűzkár, amelynek az volt az előzménye, hogy a ktsz nagyarányú fejlesztés- be kezdett, de nem gondoskodott a biztonsági feltételekről.

A történetekből azonban hatóságainknak is le kell vonniuk a megfelelő tanulságot

Dudás István  
tű. alez.







11 csapat versengett a Ferencvárosi Lökőgyár által alapított vándorserleget a IX. kerületi parancsnokságon június 10-én osztottság-szerelésben. A verseny nagy küzdelmet hozott. Az első két helyért háromszor szereltek a Fővárosi Épületlakatos-ipari Vállalat és a Labor Műszeripari Művek csapatai. Végül negyedik szerelésre eldőlt: a Fővárosi Épületlakatos-ipari Vállalat nyerte el a serleget. Második a Labor Műszeripari Művek, harmadik az OGV Pálma Gumigyár csapata lett.



A Franklin Nyomda június 10-én a Minőségi Csapógyárban rendezte meg öt csapat részvételével a VIII. kerületi nagyüzemek létesítmenyi tűzoltóinak osztottság-szerelési versenyt. Az első ilyen jellegű rendezvényen a Semmelweis Orvostudományi Egyeteméi győzött. (Képek: 1. Képek: 2. Franklin Nyomda, 3. Minőségi Csapógyár, 4. Helm Pál Gyermekkorház, 5. Szikra Nyomda. A vándorserleget, az okleveleket és pénzdíjakat Vertes Ferenc, a Franklin Nyomda igazgatója adta át

## Rájuk omlott a fal

Tragikus következményű tüzeset színelve volt múlt év decemberében az ortmanni (Alsó-Ausztria, wienerneustadti járás) papírgyár. A tűz a gyár egyik újonnan épült csarnokában keletkezett, és olyan gyorsan terjedt, hogy rövid időn belül már az egész épület lángokban állt. A járás csaknem valamennyi hivatásos és önkéntes tűzoltóságát riasztották. Működő hatalmas erőfeszítések árán sikerült lokalizálni a tüzet, öt fiatal önkéntes tűzoltó eddig még ismeretlen okból behatolt a csarnokba. Ennek falai várátlanul beomlottak és maguk alá temették őket.

A tűzvizsgálatot végző bizottság megállapította, hogy vétkes könnyelműség és az építészeti előírások figyelmen kívül hagyása idézte előt a katasztrófát. Az újonnan épült csarnok falai ugyanis kívül-belül gyúlékony műanyag fóliával voltak borítva. A csarnok emeleti részén hegesztettek, és az elővigyázatlanok okozta a tüzet.

A hegesztés helyszínének közvetlen közelében ugyanis több tonna papírt tároltak. Súlyosította a helyzetet, hogy a tűzkeletkezési helyhez legközelebbi kézi oltókészülék nem működött. Vétkes könnyelműség terheli a gyár vezetőségét azért is, mivel a szoban forgó csarnokban — annak ellenére, hogy már öt hónapja üzemben volt — még mindig nem szerelték fel a porfelszívó berendezést. Ez a magyarázata a tűz rendkívül gyors terjedésének is, amelyre jellemző, hogy a csarnoktól nem messze levő öltözőkből a dolgozók ruhátlanul kényszerültek kimenekülni, mert nem volt idejük a felöltözésre.

Az anyagi kár több száz millió schilling. Elpusztult többek közt 2500 tonna papíranyag és egy újonnan vásárolt gép, amelynek értéke meghaladja a 250 milliót.

Ehhez hasonló katasztrófa 1945 óta nem történt Ausztriában.

## A polgármestert is...

Amint arról már írtunk, a múlt év október 31-én éjjel 136 fiatal veszítette életét Franciaországban, a Saint-Laurent-du-Pont-i táncosklub megnyitó estjén kitört tűzvésznél. A szinte példátlan tömegszerencsétlenség azért következett be, mert a pénzéhes tulajdonosok igen súlyosan és többrendbeli megsértették a tűzrendészeti előírásokat.

Az épületben szeparékat létesítettek a párok számára, könnyen gyulladó és gyorsan égő műanyagokból. Az oldal- és vész-kijáratokat lezárták, és annyira elbarikádozták, hogy még a tűzoltók is nehezen birkóztak meg a kinyitásukkal.

Egyetlen bejáratot hagytak szabadon, forgóvillával, de ezen is csak a közelben levők tudtak kimenekülni. A később szabadá telt bejárat mögött elégett emberi testekből hekatomba magasodott. A tulajdonosok „vigyáztak”, nehogy bárki is jegy nélkül mehessen be a szórakozóhelyre. Néhány frank kockázatért fiatalok tömegének élete...

Egyébként a nyitási engedélyt a helyi

államigazgatási szervek — tanács, rendőrség — megadták.

Hogy voltaképpen mi is történt, azt most tisztázza a bíróság. A Lyoni Büntetőbíróság mellé rendelt államügyész sajtótájékoztatót tartott a rendőrségi és ügyészségi vizsgálat befejeztével. A bírósági büntetőper kezdetét május 29-re tűzték ki.

*Dominique Joubert* vizsgálóbíró öt embert állít a bíróság elé gondatlan tömeghalál-okozás és testi sértés okozása vádjával:

a 28 éves *Gilbert Bas-t*, az elpusztult táncosmulató társtulajdonosát (két társa a tűznél életét veszítette);

a 67 éves *Marcel Vimflet* és 34 éves fiát, *Josephet*, a fűtőberendezés szerelőit;

*Alfred Moskovitsot*, a Bezoni, Shéby-Társaság igazgatóhelyettesét (6 gyártatta és adta el a mulatóba beépített tetemes mennyiségű plasztik anyagot);

és az 54 éves *Pierre Perrint*, Saint-Laurent-du-Pont polgármesterét.

A bírósági tárgyalásra több tucat tanút idéztek meg, és hat igazságügyi szakértőt.

A vádlottak 3 hónaptól 2 évig terjedő szabadságvesztés- és 1000—20 000 frankig terjedhető pénzbüntetést kaphatnak.

## Rövidzárlat okozta

Szomorú május elseje köszöntött az 1500 alkalmazottat foglalkoztató arcueli Alcatel üzem (Franciaország, Val-de-Marne megye) több mint 200 munkására: egy ideig részleges munkanélküliséggel kell számolniuk.

Az üzem egyik épületében 7.15-kor hatalmas lángok csaptak fel. A még ezen a napon is dolgozó munkások észrevették a heves égést, nyomban elhagyták az épületet és ennek köszönhető, hogy a tűz nem követelt emberáldozatot.

Egyszerre öt laktnanyából érkeztek az azonnal riasztott tűzoltók, s avatkoztak be, de a főleg üvegből létesített tetőzet a nagy hő hatására így is megsemmisült.

A kárt több millió frankra becsülik; a keletkezés oka rövidzárlat.

B. F.



# Szeretlem ezen munkán.

A Tejpari Szállítási Szolgáltató és Készítő Vállalat Halom utcai telepének létesítési tüzoltósága 1951-ben alakult. Parancsnoka Polgár László, a telep kőiraktárának vezetője. Harminchét éve dolgozik a vállalatnál; szorgalmáért, lelkiismeretes munkájáért számos elismerésben részesült. Sztahanovista oklevél és jelvény birtosa, s a szakma kiváló dolgozója megtisztelő címet is kiérdemelte.

Mint tűzoltóparancsnok is kiváló. Önkéntes létére is ismeri a mesterség csínját-bínját, beosztottjait hozzáértően neveli, oktatja. A belügyminiszter két éve a Tűzrendészeti Érem arany fokozata kitüntetését adományozta neki.

— Miért csinálja ezt, Laci bátyám? — kérdik tőle gyakran. Kinek-kinek érdeme szerint válaszol. Egy fiatalembernek pl. így nyilatkozott:

— Egyszerűen azért, mert szeretem ezt a munkát, az embereket s a velük való foglalkozást. Felelősséget érzek embertársaim életének biztonságáért és a vállalati tulajdon védelméért. Jó érzés, hogy a csapat lelkesen és eredményesen végzi ezt a fontos munkát. Talán ennek is köszönhető, hogy nálunk húsz éve nem volt tűzkár. Sajnos, én lassan kiöregszem, de az vigasztal, hogy Laci fiam tíz éve tanulja mellettem a tűzoltó mesterséget. Talán egyszer ő is parancsnok lesz...

A létesítményiek a megelőzést tartják egyik legfontosabb feladatuknak. Havonta teljes létszámmal vesznek részt az elméleti oktatáson, de szívet-lelékkel hajtják végre a gyakorlatokat is. A tűzoltókészülékeket és felszereléseket is rendszeresen karbantartják. Nem véletlen tehát, hogy a tavalyi körzeti versenyen 27 mp alatt szerelték az osztott sugárat, s jó helyezést értek el.

Az eredményeknek Ciperer Ferenc tűzoltóm, instruktör és Szentirmay Rudolf tűzrendészeti előadó is részese.

Még csak annyit, hogy a csapat a jelen-

leginél jobb eredmények elérésére is képes. Ezt mindnyájan így is akarják, és a lehetőségnek sincsenek híján.

Ij. Szilvási Ferenc



A vállalat versenyrája. Középen Szentirmay Rudolf tűzrendészeti előadó, tőle balra Polgár László parancsnok, jobb szélén fia, aki már 10 éve a helyettese

Olyan községekről tudunk, ahol a kéményseprők a terület-elsőszolgálat erősségei. Az nem ritka hely, ahol a MÁV dolgozói képezik a testület gerincét. Az viszont igencsak pilisi különlegesség — eddig legülőbbis máshonnan ilyenről még nem hallottunk —, hogy a postás tűzoltókra alapozzák a lakóházi megelőzést.

Naponta járják a nagyközségek utcáit körzetét. A lakosság apja-nagyja ismeri őket (ugyanígy ne ismerné a „száját” postást!), s ha valami rendellenesség adódik, jelzik nekik, mert tudják, hogy egyúttal önkéntes tűzoltók is, a körzet terület-elsőszolgálati.

Mindenesetre ésszerű megelőzés. A testületi vezetés jó érzéket vall, hogy felismerte ezt a lehetőséget, jóllehet a szervező-célszerűségnek sem kis szerepe volt abban, hogy a postás dolgozókat választották, csinálják, és nem s akárhogyan. Még a vezetőség-újválasztó közgyűlés beszé-

## Pilisi különlegesség



Pilisiek járási versenyen

molója is kiemelte eredményes munkájukat, s elismerően állapította meg: az ő hozzáértő tevékenységük is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Pilisben évek óta nem volt lakóházi tűz.

A pilisi testület egyébként jól ismert a megyében; a legjobbak

között tartják számon a Haluzka Mihály önk. szds., elnök irányította közönséget. Kapcsolatuk példás a helyi szervekkel, ami nemcsak abban jut kifejezésre, hogy azok képviselőit a testületi vezetésbe beválasztották, hanem az aktív közremű-

ködésben, támogatásban is. Egyetlen példa: a tanács vb négy év alatt 40 ezer forinttal járult hozzá a szerek, felszerelések karbantartásához, és az egyenruházat pótlására 15 ezret fordított.

Január 3-án bizonyítani kellett. Az AFESZ ruházati boltjában tűz ütött ki. Az önkéntesek idejében érkeztek, s nagy hozzáértéssel avatkoztak be Gados Sándor önk. szds. vezetésével. A megyei tanács anyagiakban is kifejezésre juttatta elismerését a bravúros oltásért.

Szerencsére ritkán kerül sor az efféle bizonyításra, de nem is csak ezen mérik tevékenységük milyenségét. Sokkal inkább a megannyi társadalmi aprómunka, a számottevő versenyeredmények, a zenekar sikeres szereplései, a szorgalmas megelőző munka, az utánpótlásról való gondoskodás és annak nevelése adja az igazi értelmét, lényegét a pilisi testület életének.

Voltaire, a nagy francia filozófus és költő érdeklődése a tudományok iránt lényegében akkor kezdődött, midőn haladó szellemű magatartása miatt, a hatóságok raklatásai elől 1726-ban száműzésbe kényszerült. Három évet töltött Angliában, s mint Newton lelkes híve és elméletének népszerűsítője tért vissza hazájába. Nem sokkal később jelent meg „Lettres philosophiques” (Filozófiai levelek) című tanulmánya. Ebben szenvedélyesen hitet tett az angol tudomány, irodalom és társadalmi szemlélet mellett. A tanulmány oly nagy felháborodást keltett Párizs hivatalos köreiből, hogy elrendelték az elkobzását és megsemmisítését. Voltaire a bebörtönzés veszélye elől a német határ közelében élő egyik barátjánál talált menedéket. Itt értesült róla, hogy a Francia Királyi Tudományos Akadémia pályázatot írt ki a tűz jellegzetességének és terjedésének meghatározása tárgyában. Az Aka-

démia tagjait kivéve, bárki részt vehetett a pályázaton. Voltaire „Essai sur la nature de feu et sur sa propagation” (Gondolatok a tűz természetéről és terjedéséről) című munkáján kívül még harminc pályázat érkezett az Akadémia címére. A tulajdonképpeni ok és elképzelés, ami Voltaire-t a pályázat megírására készítette, nem egészen tisztázott. Némelyek véleménye szerint azt remélte, hogy egy sikeres tanulmány megírása esetén beválasztják az Akadémia tagjai sorába. Ez a terve azonban nem sikerült. Nem érdekeltlen azonban — ha kivonatossan is — megismerni Voltaire fejtegetését a tűz jellegéről és terjedéséről. Elképzelése a tűz fogalmáról közelített a kor nagy fizikusa H.

Boerhaave 1732-ben megjelent „Elemente Chemicæ” című könyvében ismertetett elméletéhez. Arisztotelészhez hasonlóan, ő is — akárcsak a levegőt vagy a vizet — a tüzet elemnek képzelte. Felfogása szerint a tűz a mozgás, a rugalmasság, sőt az elektromosság forrása. A tűz — véleménye szerint — olyan nem szilárd halmazállapotú elem, amely kihát a tömeg súlyára is. Itt ellentétbe került Boerhaave elméletével, amely tagadta ezt. Voltaire ugyanis antimonérecel végzett kísérletet során, néha még 10 százalékos súlygyarapodást is észlelt. Később annyiban módosította súlygyarapodással kapcsolatos megállapítását, hogy elismerte: az nem kizárólag csak a tűz, hanem a légkörből

származó valamiféle többlet eredményeként is keletkezhetett, de a tűz hatását sem lehet figyelmen kívül hagyni. Semmi okunk nincs annak feltételezésére — folytatja fejtegetését —, miért ne lehetne, mint minden más elemnek, a tűznek is súlyhatása.

A tűz terjedését illetően abból az elképzelésből indult ki, hogy a folyékony és szilárd anyagok poruszainak mozgása kitágul a tűz hatására. Ha ez a mozgás elér egy bizonyos szintet, akkor a tűz hatására létrejött erő fokozatos felbontást idéz elő a szilárd és a folyékony anyag szerkezetében. Ennek alapján bizonyos rendszert állított össze a tűz terjedéséről.

Tanulmánya élenk vitát keltett, s ennek keletkezésénél ismételtül is voltak a személyére. Ezért 1741-ben végleg visszavonult a természet-tudományos tevékenységétől, és csak a filozófiának meg az irodalomnak szentelte életét.

## Voltaire — a tűzről

# VÁLLALATOK, KÖZÜLETEK, FIGYELEM!



Az „A”-„C” tűzveszélyességi osztályba tartozó létesítmények tűzvédelméhez nélkülözhetetlen Csepel-D alvázra szerelt 1500 és 3000 kg-os, nagy oltóhatású, porral oltó gépjárművek egyéves szállítási határidőre beszerezhetők gyárunknál. Szíves érdeklődésre részletes gyártmányismertetőt küldünk.

## „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyár

Budapest XIII., Babér u. 9-11.  
Telefon: 208-843, 208-846.

Kísérje figyelemmel az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyára szakmai hirdetéseit:

**HASZNOSAK! TANULSÁGOSAK! ÉRDEKESEK!**



A 3000 kg-os, porral oltó gépjármű

A vegyi oltóporokat s az ilyen töltetű készülékeket, valamint berendezéseket 80 évvel ezelőtt kezdték alkalmazni. Tűzoltási hatékonyságuk növekedése folytán az ilyen oltókészülékek és -berendezések mindjobban tért hódítanak.

A porral oltók beszerzésére fordított összegek részaránya világszerte – így hazánkban is – egyre nagyobb. Ez is bizonyítja a porral oltás tűzvédelmi jelentőségének fokozódását.

A nemzeti vagyon tűz elleni védelme nálunk is mind nagyobb teljesítményű és oltóhatású tűzoltókészülékek és -berendezések előállítását és beszerzését teszi szükségessé.

Az alapvetőnek minősített vízzel oltás mellett a porral oltás jelentősége is egyre inkább növekszik.

A porral oltó gépjárművek száma az elmúlt 10 év folyamán hazánkban is megtöbbszöröződött, s ezzel egyidejűleg oltóporkapacitásunk is jelentősen nagyobb lett. Ugyanezen idő alatt azonban az „A”-„C” tűzveszélyességi üzemek termelése és száma is jóval több lett, s ez a tény is indokolja a vegyi anyagok tüzeinek megfékezésére alkalmas porral oltó gépjárművek számának és teljesítményének további növelését.

(x)

# Újszerű háziverseny Leninvárosban

A fel-  
sorakozott  
rajok



A Leninváros létesítményben levő létesítményi tűzoltóságok rajai s az állami egység május 6-án közös háziversenyt tartottak. Ezen a Tiszai Vegyi Kombinát, a Tiszai Erőmű Vállalat és a leninvárosi parancsnokság „A” és „B” szolgálati csoportjának rajai vettek részt.

A két létesítmény, valamint az állami tűzoltóság legjobb eredményt elért versenyző rajainak a városi tanács VB egy-egy vándorszerleget adományozott. A versenyt a város mellett levő Sajó árterületén rendezték meg.

A versenyfeladatot az állami tűzoltóság rajverseny-szabályzata szerint hajtották végre, azzal az eltéréssel, hogy a létesítményiek a parancsnokság CSD 344-esének tartályából szerezték a vizet (a szívóvezetéküket szárazon szerezték meg), míg az állami tűzoltóság rajai szívó-tömlő-táplálással szerelték. Az első sugárral 2 m<sup>2</sup> tűzfelületen transzformátorolaj-tűzet kellett eloltani, a második sugárral pedig szabványos „célövő”-táblából a kockákat kilőni.

Az együttes közös versenyen kettős cél volt. Az egyik: a létesítményi rajok alaposan megismerjék az állami tűzoltóság tartalékszerit, ugyanis tűz esetén ezekkel ők dolgoznak. A másik: még jobban elmélyüljön a két létesítmény és az állami tűzoltóság tagjai közötti elvtársi, baráti kapcsolat.

A versenyen első helyezést érték el: a TVK Polimerüzemrajja, a TEV turbinaüzemrajja és a leninvárosi parancsnokság „A” szolgálati csoportjának első rajja.

Az eredményekre jellemző, hogy a legjobb helyezettet ideje 76 mp volt, de az utolsó, 12. helyezett rajt is 90 mp-es idővel szereit.

A versenyen országos, megyei és városi szintű vezetők, valamint az érintett üzemek vezetői is részt vettek, s elismeréssel nyilatkoztak a látottakról.

Pintér Ferenc  
t. őrnagy.,  
Városi tűzoltóparancsnok

Rajtol  
a TVK  
Nitrogén-  
műtrágya-  
gyár  
csapata



A TVK  
Polimer-  
üzem  
parancs-  
noka  
átveszi  
a szerleget



**VÍZSZINTES SOROK:** 1. A ROS-TOS ANYAGOKAT EBBE A HÁROM CSOPORTBA SOROLJUK. 11. Nem az enyém. 12. Rendező irodánk (röv.). 13. Az amerikai polgárháborúban a déliek tábornoka volt. 14. Tiltószó. 15. Hím állat. 17. Hosszúság. 18. Főúri röv. 20. Erdői növényeket. 22. Muzsikál. 24. Viszsa: nincs férjné. 26. Tömzsi. 28. Falusi megszólítás. 30. Vízben haladása. 31. Költemény-e? 32. Az okozat előidézője. 33. Földre teper. 36. Néző azonos hangzó. 37. Ide is lehet „vetni”. 38. Kesség. 39. Fél város! 40. Nem fából készült karó. 43. Hangtalanul záró! 44. d! 48. Mint 32! 49. Kárt okoz. 51. Szovjet repülőgéptípus betűjele. 52. Rian, de csak a közepén! 53. Üzent.

**FÜGGŐLEGES SOROK:** 2. Nadrágtartója. 3. Mássalhangzó, fon. 4. Testrészt. 5. Én, olaszul. 6. Budapest melletti nagyközség. 7. Sporteszköz. 8. Futónövény. 9. Rangjelző. 10. Az ilyen nap már csak volt. 11. A ROS-TOS ANYAGOK HAJLAMOSAK ERRE. 15. GYAPOTOT ÉS JUTAT — PRESELT ÁLLAPOTBAN — IGY TÁROLNAK. 16. EZ A LEN ÉS KENDER TÁROLÁSI FORMÁJA. 17. Csavár. 18. A GYAPOTSZÁLAKAT EZ FEDI, EZERT A BALÁKAT A VÍZ NEM TUDJA MEGFELELŐ MÓDON ÁTNEDVESITENI. 20. Nem

## FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
11					12				13	
14			15	16			17	18	19	
		20			21		22		23	
24	25			26		27		28	29	
30							31			
		32		33	34		35		36	
37								38		
	39			40		41		42	43	
44	45		46					47		48
49		50		51				52		53

volt melege. 21. Virág része. 22. Erdői vad, visszafelé. 23. Polyadékat megtisztít. 25. Nász páratlan betűi. 27. Tündérr királynő. 29. Mint 38. 34. Gázol. 35. Orosz férjnév. 40. Munka, nem éppen irodalmi nyelven. 41. Fizetésű. 42. Végtelen triász! 43. Menetrendi röv. 48. Ismert rajzoló-művésznő aláírásjele. 47. BIA betűi. 48. Vadász is lehet ilyen. 50. Üdülnek körülötte. 53. Számárhang.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., függ. 11., 15., 16. és 18.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szavakat: rostos anyagok ettől is lángra lobbanhatnak (két szó).

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1972. július 20.  
K. I.

A 6. számban megjelent kereszt-rejtvény helyes megfejtése a következő: KÜLÖNFÉLE FÖLDGEPEKET, EXKAVÁTOROKAT; ELÁRASZTÁST; ÁRKOkat; KÜDSUGARAK.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: VEDŐSZEMVEG.

Könyvjutalmat nyertek: Nyíró Dezső, Budapest; Ambrózi Józsefné, Balassagyarmat; Garamvári Tibor, Székesfehérvár.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata  
Szerkeszti a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes. SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII.  
Szántó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
Felelős kiadó: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108  
72.2573/2-07 — Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató

Index 25 804

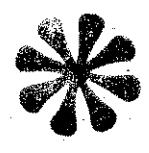
**TŰZVÉDELMI**



# KÍSÉRLET ZALÁBAN

Nagyszabású kitéréselhárítási és  
tási kísérletet tartottak a zalai olajm  
Ortaháza környékén. Először az olaj  
hajtották végre a gyakorlataikat, ma  
tűzolták láttak munkához. A tartály  
habbal oltották el a helyi meg a k  
kerettyei létesítményi önkéntesek  
ségével, majd az olajkút tüzéhez bev  
ték a szegedi parancsnokság turbore  
oltógépét, s ez szinte elfújta a tüzet.  
riportunkban a komplexkísérlet e  
mozzanatait mutatjuk be.

Kútvölgyi Mihály képriport



**V****LEM**

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
szakfolyóirata

XXIV. évf. 8. sz.

1972. augusztus



## A szállógyöröki határban

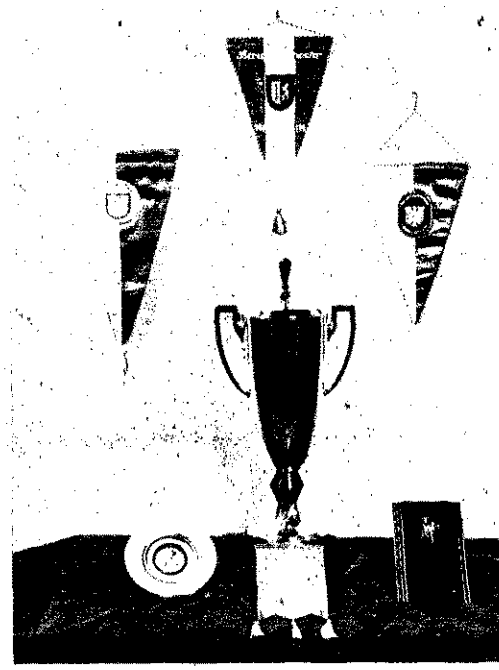
(Képes összeállítás a 11-13. oldalon.)





**ÉVZÁRO UNNEP-SÉG.** A Tűzoltó-tiszte-képző Iskolán ün-nepélyes keretek között zárták az idel tanévet. Együtt búcsúztatták a tiszti és tiszthelyettesi év-folyam végzőseit és adták át részükre a váll-lapokat és az ok-leveleket. Az évzár-ón dr. Bendő Mi-hály td. örgy., isko-laparancsnok mon-dott beszédet.

**VILLAMTORNA.** A képen látható tisz-teletdíjakat a Buda-pesti Tűzoltóparanc-nokság labdarúgó-csapata nyerte a Frankfurtban július 27-28-án — a CTIF-Szimpozium és Nem-zetközi Tűzvédelmi Kiállítás alkalmából — rendezett villám-tornán. 36 együttes vett részt a rendez-vényen, s a magya-rok a döntő mérkő-zésen 1:0 arányban győzték le a ham-burgi tűzoltócsapa-tot.



**TIZÉVES A TESZ.** A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumban július 1-én bensőséges ünnepségen emlékeztek meg a Társadalmi Erdeti Szolgálat létrehozásának tízéves jubileumáról. A szolgálat tevékenységét bemutató ötletes kiállítás megnyitója után dr. Vágó Ödön, a MEM főosztályvezetője köszöntötte a jubilálókat, majd Magyarszéký Béla, a TESZ országos intéző bizottságának vezetője mon-dott ünnepi beszédet. Ezt követően számos jókívánság hangzott el mind-azon szervek képviselői részéről, amelyek munkáját a TESZ aktívan segíti. Az évtforduló alkalmából a TESZ igen sok tagjának nyújtottak át kü-lönléle kítüntetést és más elismerést, közülük négyen a Tűzrendészeti Erem arany, illetve ezüst fokozata kítüntetésben részesültek.

**KGM-TÜZRENDESZEK TANACSKOZÁSA.** Június 28-án országos érte-kezleten értékelték a kohó- és gépipar tűzvédelmi helyzetét és az es-zel kapcsolatban 1970-71-ben kifejtett tevékenységet. Sárvári Simon rendészeti osztályvezető megnyitja után Ambrus József, a KGM tűz-rendészeti főelődója lényegében pozitív helyzetképről számolt be. Képünkön: Tábori József (Finnomazorelvény Gyár, Eger) „A gépipar ki-váló dolgozója” kítüntetést veszi át Végh József h.főosztályvezetőtől.



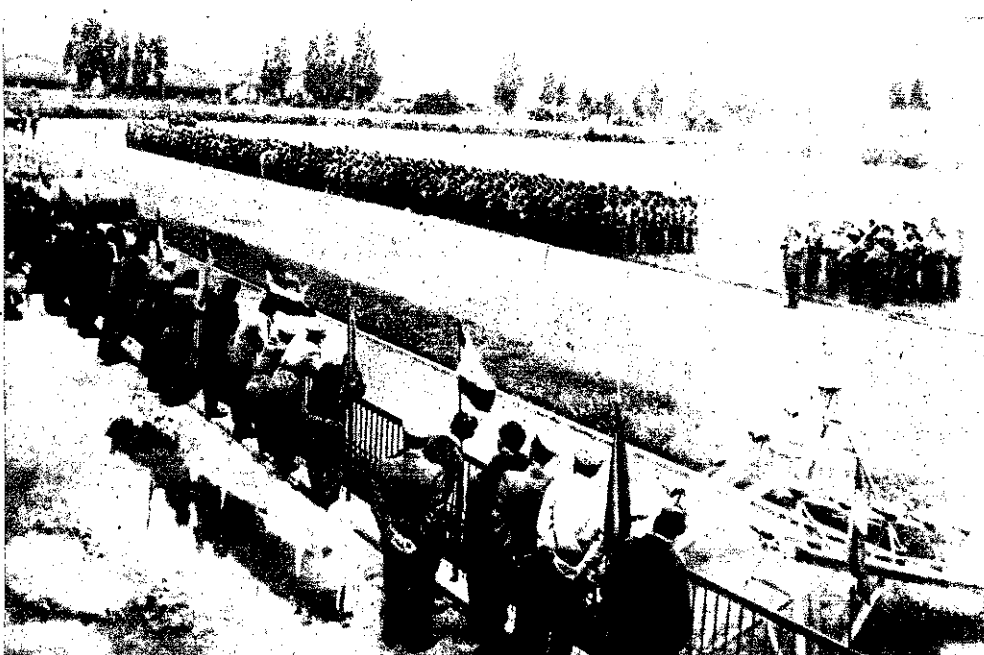
**20 EV UTÁN.** A fővárosi tanács egészségügyi főosztálya június 23-én értekezletet tartott a főosztályhoz tartozó egészségügyi intézmények tűz-rendészeti megbízottai részére. Ez alkalommal búcsúzott munkatársai-tól Haraszti Józsefné, a főosztály nyugállományba vonuló tűzrendészeti előadója, aki két évtizeden át igen eredményes tevékenységet fejtett ki ebben a tisztségben.



**KIÁLLÍTÁS.** Társadalmi tulajdon védelmi kiállítást rendeztek júliusban a MAHART Kikötői Üzemi Igazgatóság kultúrtermében. A 10-1 megnyitón a XXI. ker. párt-, tanácsi és társadalmi szerveinek képviselői, a kiemelt üzemek vezetői, tűzrendészeti és rendészeti előadói jelenlét-ben Kiss János igazgató és dr. Molnár Ferenc r. alez., a XXI. ker. rend-őrkapitányság büntügyi osztályának vezetője értékelték az utóbbi évek kapcsolatos eseményeit. A több mint két hétig nyitva tartott kiállítást számosan meglátogatták, s az üzemi parancsnokság tűzrendészeti vo-natkozású tablóin látottakból is sokat tanulhattak.



**VERSENY.** Budapesten — s egyben országosan is — a 4. számú körzeti versennyel, június 24-én zárult az idei versenyévad. A BKV Előre-pályán 110 raj mérte össze felkészültségét a VIII., X., XIV—XVI. és a XVII. kerületből. Az igen színvonalas rendezvényen a következő üzemek rajai szerepeltek a legeredményesebbek: IKARUS, Kőbányai Textil, Május 1. Ruhagyár, Férfi Fehérneműgyár, Fonalkikészítő Gyár II—III. tel., Egyesült Vegyiművek, VOLÁN I. sz. V. I. sz. Üe., Sp.-i Konzervgyár I. sz. Gyés., a Festi megyei Tanács Gyógyuszertári Központja.



## Köszönetnyilvánítás

Június 23-án, eddigi megállapítás szerint nyílt lángtól, veszedelmes tűz keletkezett a Lajosmizse és Vidéke Házilipari Szövetkezet részben még építés alatt álló egyemeletes épületében.

Szerencsére gyorsan észrevették a tüzet, és azonnal jelezték is, sőt Tóth László r. őrmester, a helyi őrs beosztottja az első jelzést követően telefonon részletesebben is tájékoztatta a kecskeméti parancsnokságot.

Ezeknek is köszönhető, hogy nyomban az első fecskendőskikötőútján 3-as riasztást rendeltek el, és az idejében érkezett segítség, valamint az egységek szakaszra beavatkozása eredményeként több millió értékűt sikerült megmenteni. Jóllehet égett a földem meg a tetőszerkezet, valamint a dukkozó- és enyvezőműhely is. A kár 150 000 Ft. Zrínyi Mihály, a nagyközség párttitkára, dr. Havasi László tanácselnök, valamint Sipos Mihály, a szövetkezet elnöke a BM Tűzoltóság országos parancsnokához írt közös levelükben igen elismerően írnak a munkálatokban részt vett egységek beavatkozásáról és a tűzoltást vezető Járosi János tű. őrgy. kecskeméti parancsnok irányító munkájáról.

A kecskeméti, ceglédi, dabasi illami egységek, valamint a nagykőrösi és a helyi önkéntesek sikeres oltását Horváth Ignác, a kecskeméti járati pártbizottság első titkára is megtekintette, és egységeink munkájáról igen elismerően nyilatkozott.



**MESTER ÉS TANITVÁNY.** Galambos Ferenc főrm. és Szalai László szky. — társadalmi munkában — elvégezték a kaposvári parancsnokság épületének teljes belső festését. Munkájuk értéke meghaladja az 50 ezer forintot, minősége szakembereknek is becsületére válnék, s úgy sikerült három hónap alatt teljesíteniük a vállalat, hogy reggelenként mindig korábban kezdtek, s ebéddőt és déli pihenőt nem tartottak.

**OLTÁSI KÍSÉRLET.** A BM TOP és az „Elzett” FLEM közös kísérleti terve alapján szakemberek a közelmúltban az angol gyártmányú MONNEX-porról oltási kísérletet végeztek Szigethalmon. 60 négyzetméteres benzintűzföldetnek egy db. 50 kg-os készülékkel való oltását kísérelték meg. A kísérlet a MONNEX-nek a jelenleg forgalomban levő oltóporokéhoz viszonyított magasabb hatásfokát bizonyította, de egyúttal az oltástechnika egyes problémáira is rávilágított. A felvétel a beavatkozás első pillanatában készült.

**KÖNYVVÁSÁR.** Negyedévenként rendeznek könyvvásárt a kaposvári laktanyában. A mozgó könyvtárú kirakja a készletet, és a tiszolók kedvük szerint válogathatnak. A vásár kedvezményes, mert 4 hónap alatt lehet törleszteni a könyv árát. A helyi megbízott Bene Szilveszter alhadnagy szerint a kaposváriak évente több mint 10 000 forintot költenek könyvre. A sláger: a komoly albumok és a műszaki könyvek.



**A TERJEDELEM NEM TESZI LEHETŐVÉ,** hogy minden részletre kijedően tájékoztassam a kedves olvasót a CTIF (Nemzetközi Tűz-egyelőzési és Tűzoltási Műszaki Bizottság) VI. Szimpóziumáról, amelynius 28-július 2 között ülésezett a Német Szövetségi Köztársaságban, Frankfurt am Mainban; vagy az INTERSCHUTZ „Vörös Kakas” nemzetközi Tűz- és Katasztrófavédelmi Kiállításról, amelynek megítője ugyanitt június 24-én volt. Ezért mindkét rendezvényről csak a néhány gondolatot emelem ki, amelyek – véleményem szerint – különösen számot tarthatnak az érdeklődésre. A szimpóziumon 21 ország tűzoltó szerveinek képviselői vettek részt. A szocialista országok – az NDK kivételével – szintén képviseltették magukat. (Az NDK kivétele folyamatban van, és 1973-tól várhatóan már tagként vesz részt a CTIF munkájában.) A program keretében a következő szakadások hangzottak el:

**O. BUHRER MÉRNOK,** a zürichi tűzoltóság küldötte „Automatikus tűzjelző berendezések gyártása és működése” címmel tartott előadást. Bühreer mérnök színvonalas előadásban foglalkozott a Svájcban gyártott tűzjelző berendezések fejlődéstörténetével, a kialakult pusokkal, az olvadóbetétes tűzjelzőktől a lézersugár detektorokig, melyek jelenleg a legkorszerűbbek közé tartoznak. Részletesen ismertette az automatikus tűzjelző berendezésekre vonatkozó és 1969-től hatályos hazai előírásokat.

Svájcban az automatikus tűzjelző berendezéseket nagyrészt még ma is maguk az egyes üzemek készítik, saját szabad meggondolások szerint, legtöbbször a biztosító vállalat és szakértői, tanácsadói osztályainak figyelembevételével.

A készüléket előállító vállalat maga végezteti el a tervezést, a beszerelést, és köteles ellenőrző-karbantartó szolgálatról is gondos-



kodni, s mindezekért teljes egészében felelősséggel is tartozik. A tűzjelzőrendszerhez szükséges anyagot (központok, riasztókészülékek stb.) a biztosítók által elismert vizsgálóintézetekkel kell megvizsgáltatni.

A felderítő rendszer kiválasztására, valamint az egyes helyiségekben felszerelendő jelzőkészülékek számára nem tartalmaznak adatokat a svájci előírások. Csak utalnak arra, hogy a tűzjelző detektor kiválasztása a következők figyelembevételével történjék:

- gyúlékony anyagok és áruk fajtája;
- a védett helyiségben az üzemeltetés kiváltotta hatások (pl. hőnérsékletingadozás, égési gázok, levegő szennyezettsége, légáramlás);
- a helyiség alakja (alapterület, magasság, födém fajtája és formája stb.);
- a detektorok alkalmazástechnikai osztályozása (az alkalmazási vizsgálat alapján).

A rendelkezés tehát a gyártás egységesítése irányába ható tendenciákat erősíti.

Ha a tervezőkkel nem közlik a tervezéshez és kivitelezéshez szükséges meghatározó adatokat, akkor sajátosan alakul a helyzet. Ilyen esetben a tervezők az általános elvek szerint – a szerkezetet, a felhasználást és a környezeti hatásokat figyelembe véve vagy pedig szabványosított tűzkísérletek alapján – tervezik a jelzőrendszert. Ez azonban a berendezés megrendelőjét terheli a konkrét helyzettől és a tipustól eltérés arányában, s ez a körülmény éppen az egységesítésre törekvés ellenében hat.

Több személy tartózkodására szolgáló objektumoknál (kórházak, otthonok, szállodák stb.) vagy olyan épületekben, ahol fokozottan nagy a tűzveszély, a tűzoltóság megkövetelheti az automatikus tűzjelző berendezések felszerelését. Ez akkor is előfordulhat, ha egyes objektumokon a tűzvédelem-technikai – túlnyomórészt építészeti – hiányosságok measzűntetése fontos okok miatt nem lehetséges.

Olyan létesítményekben, ahol az ott-tartózkodók veszélyeztetettség fokozott (pl. áruházakban), vagy ahol nagy anyagi értékek koncentrálnak, netán azok károsodásra hajlamosak (például magas polcokkal felszerelt raktárak), az alapvédelemnek tekinthető automatikus oltóberendezést kiegészíti még egy korán működésbe lépő automatikus tűzjelzőrendszer is.

**DR. H. LUCK MÉRNOK,** a Rajna-Westfaliai Műszaki Főiskola tanára korreferátumában a tűzjelző berendezések működését, a konstrukciók jelenlegi fejlettségét és jövőbeni fejlesztési irányait ismertette.

Az előadás vitájában többek között felszólalt a Szovjetunió küldötte is. Hangsúlyozta az automatikus tűzjelzés és beavatkozás fontosságát, valamint azt, hogy szélesebb körű együttműködés és tapasztalatcserre lenne indokolt ezen a tűzoltói szempontból rendkívül fontos területen egyrészt a fejlesztés, másrészt a berendezések vizsgálata, minősítése szempontjából.

Az előadás és a viták egyaránt sok és igen fontos ismeretet odatk számunkra. Ezeket felhasználjuk majd, mivel hazánkban jelenleg van megvalósulás előtt a tűzjelző és az automatikus oltóberendezések alkalmazása, elsősorban a vegyiparban, nagy értékű raktárakban, valamint a gáz- és olajtűzeléssel működtetett ipari-technológiai berendezéseknél.

**JAN AMITZBÖLL OKL. MÉRNOK,** a svéd tűzoltóság igazgatója előadásának témája a „Színházak tűzvédelme” volt. Az előadás áttekintette az eddigi színházú katasztrófákat. Részletesen elemezte a tűzkatasztrófák okait, az egyes tűzvédelmi berendezések előfordult hibáit s azok eredetét.

Az előadó nyomatékosan felhívta a figyelmet a színházi tűzvédelem mai napig is érvényes végkövetkeztetésére, hogy a nézőteret és a színpadot tűzálló anyagokból kell építeni, és ezeket védőfüggönnyel (vasfüggönnyel) kell egymástól tűzbiztosan elválasztani. A vasfüggöny jelentőségét támasztja alá a párizsi Opera Comique tragikus tüzesete. Nem működött a vasfüggöny, a tűz akadálytalanul terjedt át a nézőterre. A halálos áldozatok száma 115 volt. A másik szomorú példa, 1906-ból, a chicagói Irokez Színház tüze. Itt a valóban roppant nagy súlyú vasfüggönnyel egy sokkal könnyebb és kényelmesebben kezelhető azbeszt függönnyel helyettesítették, ez azonban nem tudott ellenállni a tűzterhelésnek. A következmény: 600 halott.

Az előadás másik végkövetkeztetése, hogy a színpadot minden esetben el kell látni Sprinkler berendezéssel, füstelszívó nyílásokkal, tűzjelző berendezéssel, ezen kívül minden dekorációs anyagot impregnálni kell.

Tapasztalatként a New York-i Palast Színházban 1932-ben keletkezett tüzet hozta fel az előadó, ahol a színpad ugyan 54 köbméteres tartályal ellátott Sprinkler berendezéssel, tűzjelző készülékkel és füstelszívó nyílásokkal volt felszerelve, a dekorációkat azonban nem impregnálták. Egy a színpadra esett lámpa felgyújtotta a díszleteket, rövid időn belül az egész színpad berendezése égett. A Sprinkler berendezés segítségével emberáldozat nélkül sikerült eloltani a tüzet.

Fontos feltételeiként említette meg az előadó, hogy a tűzveszélyes munkáknál okvetlenül jelen kell lenniük tűzoltóknak. Példaként a Párizsi Nagyopera biztonsági berendezéseinek átalakítása közben 1936-ban keletkezett tüzre hivatkozott. A tűzvédelemben képzetlen munkások nem találták meg az oltóberendezések nyitó szelepeit, ugyanakkor több tűzbiztos elválasztó ajtót eltávolítottak, néhányat pedig lezártak. Az „eredmény”: igen jelentős anyagi kár.

Napjaink egyik mindinkább előtérbe kerülő problémájaként emelte ki az előadás az ún. előszínpadok kérdését. Az utóbbi időben tért hódító irányzat szerint közvetlenebb kapcsolatot kell létesíteni a közönség és az előadás között. E célból az ún. előszínpadon is – amely a tulajdonképpeni színpad és nézőtér között húzódik – dekorációs tárgyakat helyeznek el. Az effajta megoldás elég sok gondot okoz a tűzoltóságnak, és meglehetősen elég gyakoriak a viták a színházi rendezők és a tűzoltóság szakemberei között.

**HAURE EZREDES,** a párizsi tűzoltóság megelőző tűzvédelmi osztályának vezetője tartotta az előadásához kapcsolódó korreferátumot. Előadásában a színházak alapvető tűzrendészeti előírásainak elveivel és a tűzvédelmi szempontokkal foglalkozott. Annak a véleményének adott kifejezést, hogy minden intézkedést az emberek kimentésének feltétlen biztosítása igényéből kiindulva kell kialakítani. A továbbiakban a színházépületek tervezésének és létesítésének tűzvédelmi szempontjait ismertette – az épületszerkezetekkel, a nyílászárókkal, a színpad és nézőtér, valamint a kiszolgáló helyiségekkel és a menekülési utak előírásaival összefüggésben.

A hozzászólások közül kiemelkedőnek tartom F. V. Obuhov tábornok elvtárs felszólalását, amely a külföldről vendégjátékokra érkező társulatokkal felmerült tűzrendészeti problémákkal foglalkozott. Elmondotta, hogy a vendégtársulatok a hazai színházakra hivatkozva, illetve saját tűzoltóságai által – állítólag – megengedett igen tűzveszélyes díszletekkel kívánnak fellépni. Véleménye szerint mindez egységes tűzvédelmi előírások kidolgozását igényli. Az elhangzottakhoz több küldött kapcsolódott egyetértően.

A téma számunkra is rendkívül érdekes volt, hiszen színházaink vezetői és rendezői évek óta szintén olyan törekvésekkel igyekeznek „enyhíteni” a tűzvédelmi igényeket, melyeknek helytelenségéről az előadás és viták is meggyőzték bennünket, s egyben megerősítették azt a véleményünket, hogy az alapvető tűzvédelmi igényektől eltekinteni semmiféle indokra való hivatkozás esetén sem lehet.

**PAUL GUTTENBERG MÉRNOK**, a Magirus cég vezérigazgatója „A gépezetes forgólétrák és mentőkosárral ellátott létrák felhasználási tapasztalatai” címmel tartott előadást.

Ugyanehhez a témához az „Emelőkosaras járművek alkalmazásának lehetőségeiről” című előadásával **Hultquist mérnök**, svéd delegátus kapcsolódott.

Mindkét előadás a járművek

- konstrukcióját, jövőbeni fejlesztési irányát,
- alkalmazási területüket, s döntően

- az életmentés szempontjából figyelembe vehető alkalmosságukat, gyorsaságukat tárgyalta.

Az előadások és az ezeket követő viták igen tanulságosak voltak, mivel az előadásokat a két járműtípust gyártó cég képviselője tartotta azzal a céllal, hogy saját gyártmányaik előnyeit bizonyítsák a másikkal szemben. A felszólalók viszont a saját pozitív, illetve negatív tapasztalataikról számoltak be.

Mi is értékelhettük a két járműtípust, s azt a véleményünket is megalapozhattuk - amelyre tapasztalatok híján eddig elsősorban elméleti megfontolásból alapoztunk -, hogy tűzoltóságainknál mind az oltás, mind az életmentés szempontjából a mentőkosárral ellátott gépezetes forgólétrák az alkalmasabbak. Az emelőkosaras járművek részint korlátozott - maximum 26 m - emelőmagasságuk miatt, részint merevebb csuklós karrendszerükből eredően kevésbé és elsősorban kisebb beavatkozási magasságra használhatók. Magas és közepmagas épületeknél a jövőben - a várható továbbfejlesztési lehetőségeket figyelembe véve is - csak a gépezetes forgólétrákkal számolhatunk. Persze ennek ellenére sem vetjük el véglegesen az emelőkosaras járművek hazai alkalmazhatóságát. Azonban úgy véljük, hogy ilyen kísérleti beszerzésre csak azután kerülhet sor, ha tűzoltó-

tókosaras tűzoltólétrákkal mentették az embereket, s a feltételezett sérülteket a tűzoltóság helikoptere szállította kórházba. A helikopter szükségességét azzal indokolták, hogy a városi járműforgalom ma már szinte lehetetlenné teszi, hogy - a megkülönböztető hang- és fényjelzés ellenére is - gyorsan kórházba kerüljenek a sérültek.

**MINT EMLÍTETTEM, A SZIMPÓZIUMMAL LÉNYEGÉBEN EGY- IDŐBEN** került megrendezésre az INTERSCHUTZ „Vörös Kakas” Nemzetközi Tűz- és Katasztrófavédelmi Kiállítás, amelyen a magyar tűzoltóság önálló pavilonnal szerepelt.

A kiállítás ünnepélyes megnyitója - több száz meghívott vendég jelenlétében - június 24-én 10 órakor volt a vásár és kiállítás kongresszusi csarnokában. Ünnepi beszédet mondott **Rudi Arndt**, Frankfurt polgármestere, **Albert Bürger**, az NSZK Tűzoltó Szövetségének elnöke, és **Hans-Heinz Bielefeld**, Hessen tartomány belügyminisztere. A kiállítást **Hans-Dietrich Genscher**, az NSZK belügyminisztere nyitotta meg.

**A MEGNYITÓ ÜNNEPSÉG UTÁN** a belügyminiszter négy-öt pavilont tekintett meg. A miénkben nagy kísérettel jelent meg, és gratulált az általa „csodálatos szép”-nek minősített kiállításunkhoz.

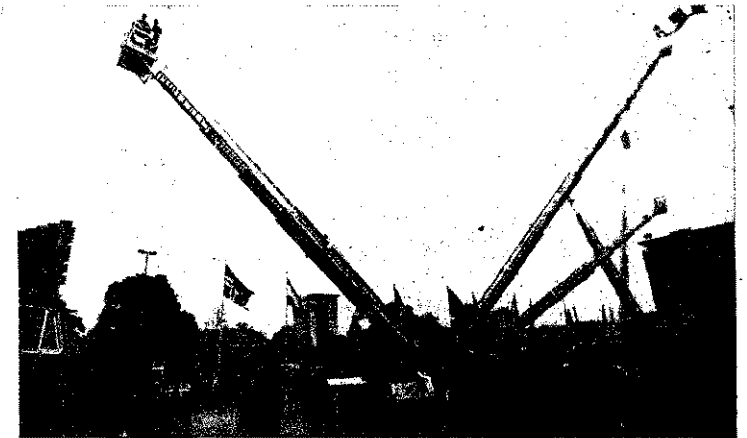
Pavilonunk részben a régi idők múzeális értékeit, részben pedig a felszabadulás előtti magyar tűzoltóság egyes időszakait és a felszabadulás óta eltelt időben a tűzoltóságunk életében bekövetkezett nagy fejlődést mutatta be.

Kiállításunk színvonalát nagyban emelte a pavilon főbejáratával szemben elhelyezett mintegy 18 m hosszú és 2 m magas Budapest panoráma nagyszerű látványt nyújtó színes képe.

Pavilonunkat nagy számú közönség és több hivatalos delegáció



Részlet a magyar kiállításról



relések bemutatója

egységeink már indokolt számban rendelkeznek mentőkosárral ellátott gépezetes forgólétrákkal.

**FERDINAND HEGEL MÉRNOK**, az osztrák tűzoltóság küldötte, a „Tűzoltó gépjárműfecskeendők értékelése, a vonuló létszám számától függően” címmel tartott előadást. Ennek keretében: a gépjárműfecskeendők típusok létszámát, a létszám csökkenthetőségének mértékét és a létszám, valamint a beavatkozás gyorsaságának összefüggését tárgyalta az előadó.

Az előadást meglehetősen eltérő véleményeket tükröző vita követte. A felszólalásokból kiérződött, hogy a vonuló létszám elsősorban a mentő tűzrendészeti taktikai elgondolásoktól függően változik országonként, s mindezt természetesen a tűzoltójárművek teljesítménye és felszereltsége is befolyásolja. Abban viszont megegyeztek a vélemények, hogy - a speciális járműveket (porraloltó, habbaloltó stb.) kivéve - a gépjárműfecskeendőkön minimálisan 6 és maximálisan 8 fős létszám indokolt.

Általános érdeklődést keltett az izraeli küldött felszólalása. Mint elmondotta, náluk három motorkerékpárral vonulnak riasztáskor. A motorkerékpáros tűzoltók az első beavatkozáshoz szükséges felszerelést viszik magukkal, s ha indokolt, a színhelyről rádió riasztják a nagyobb felszereltségű egységeket. Ezt a megoldást az egyre nagyobb városi forgalomból eredő vonulási késedelem és nehézség ellensúlyozására alkalmazzák.

Megjegyzem, hogy ez a módszer alkalmas lehet a nagy forgalomból következő vonulási késedelem csökkentésére, azonban csekély - nem elég átütő erejű - szakfelszerelésre tekintettel, a riasztásnak feltétlenül ki kell terjednie a gépjárműfecskeendők riasztására is. Amennyiben ez nem így történne, akkor a motorkerékpár alkalmazásával esetenként behozhatatlan késedelembe kerülne a tűzoltóság.

A szimpózium befejező aktusaként a frankfurti tűzoltóság oltási gyakorlatot és bemutatót tartott egy szerszámgyágyár tízszintes irodaházánál. A gyakorlat elsősorban az életmentést demonstrálta. Men-

látogatta meg, s a sajtó és rádió is több ízben foglalkozott kiállításunkkal, a televízió pedig részvételemmel helyszíni közvetítésben mutatta be.

**AZ INTERSCHUTZ „VÖRÖS KAKAS” KIÁLLÍTÁSON** egyébként több száz külföldi és NSZK - tűzoltófelszereléseket gyártó - vállalat mutatta be termékeit. A tűzoltófelszerelések - különösen a tűzoltó-gépjárművek - rendkívül nagy fejlődését és egyes nálunk is sok éves probléma megoldásának lehetőségét mérhettük le. Többek között a Ziegler tűzoltófelszerelés gyár kiállításán láthattunk nagy teljesítményű műszaki mentőgépjárműveket, kombinált normál és nagynyomású szivattyúkat, automatikus tömlőmosó- és szárító berendezést és Wankel-motorral működtetett, 22 m-es utánfutó toliólétrát. Ugyancsak komoly fejlődést bizonyítottak a repülőtéren tűzoltógépjárművek. A tavalyi franciaországi szimpózium idején még tervezés alatt álló repülőtéren oltógépjárművet itt pl. már sorozatgyártmányként mutatták be. Az 1000 lóerős motorral meghajtott gépjármű 24 ezer liter oltóanyagot szállít, és percnként 40 ezer liter habképzésre alkalmas.

Ezenkívül számos korszerű kismotorfecskeendőt, különböző speciális gépjárműveket, habbal oltó, porral oltó gépjárműveket, hab- és poranyagokat, gépezetes létrákat, különböző ruházati és védőruházati felszereléseket, valamint életmentésre alkalmas felszereléseket és berendezéseket volt alkalmunk megtekinteni.

A látottak, valamint a kiállításon összegyűjtött különböző tájékoztatók igen hasznosak lehetnek számunkra, és ezek ismeretében megfelelő elképzeléseket alakíthatunk ki a hazai tűzoltófelszerelések fejlesztésére és a külföldi import beszerzésünkre.

**A KIÁLLÍTÁS JÚLIUS 2-ÁN ZÁRULT.** A magyar pavilon a szakemberek, valamint a látogatók körében osztatlan sikert aratott.

A „Vörös Kakas” Nemzetközi Tűz- és Katasztrófavédelmi Kiállítás és a CTIF VI. Nemzetközi Szimpóziuma széles körű tapasztalatszerzésre nyújtott lehetőséget. Meggyőződésem, hogy ezek mérték-tartó felhasználására a jövőben lehetőségünk nyílik.



## „...a városi tűzoltásnak is gazdája vagyunk”

Idén tavasszal, az önkéntesek jubileumán arra kértük, hogy egy későbbi időpontban válasszjon majd néhány kérdésünkre. A találkozáshoz most került sor, és Kovács Sándor országgyűlési képviselő elvtárs, a Nagykőrösi Konzervgyár igazgatója készségesen állt rendelkezésünkre.

— Tudjuk, hogy önknél igen nagyra értékelik a tűzrendészeti munkát. Mennyit s miért áldoznak a tűzvédelemre?

— Pontos nyilvántartást nem vezetünk erről, de azt hiszem, nem is különösebben izgalmas. Évente három-négyszázezer forint körüli lehet az az összeg, amelyet közvetlenül vagy közvetve erre a célra felhasználunk. Hogy sok-e vagy kevés? Úgy érzem, nagyjából elegendő. A vállalat termelési értékéhez és az őrzött vagyonhoz képest nem sok. Ha azt veszem, hogy a gyár vagyonértéke egymilliárd forint körüli és a termelés is ugyanennyi, akkor százalékban kifejezve, vagy más költségekhez hasonlítva is arányosnak érzem ezt a költséget. Azt hiszem, értékeink biztonsága ezt indokolta is teszi. Egy reális kockázat tűrhető kereten belül tartásáról van szó, mert ezzel számolnunk kell, ezt teljesen kizárni nem lehet. Ebben persze az is benne van, hogy jó néhány éve a városi tűzoltásnak is gazdája vagyunk. Ha viszont így veszem, akkor ennek a költségnek egy részét nem a gyár érdekében használjuk fel. Persze mindenképpen a tűz elleni védekezést szolgálja, s ez a lényeg.

— A gyárban az idén még nem volt tűz, de önkénteseknek már 24 vonulásuk volt.

— Tényleg így van. Mi az utóbbi években szerencsésen megúsztuk a tűzkárokat, de a gyári síp elég gyakran megszólal, és önkénteseink vonulnak a városba s a környékre. És ebben az a legjobb, hogy nem nagyon kérdezik hol a tűz, hanem percek alatt a fecskendőnél vannak, és nagyon gyorsan kivonulnak. Nem hiszem, hogy ezt a hivatásos apparátus jobban csinálná náluk.

— És nem okoz gondot a termelésből történő kiesés?

— A fecskendővel csak néhányan mennek el, viszont a legkisebb műszakban is

néhány százan dolgoznak. Ennyit ki lehet bírni.

— Ön milyen kérdésként kezeli a gyár tűzvédelmét?

— A termelés normális feltételei egyik nagyon fontos részének tartom. Ha nincs baj, akkor látszólag elhanyagolható rész. Ha azonban baj van, akkor az rendkívül nagy következményekkel jár. Ezért tartom én a termelés eléggé fontos részének. Egyébként hadd tegyem hozzá, hogy tulajdonképpen csak egy optimális közhangulat megteremtéséig gond, és addig okoz nagyobb erőfeszítést. Ha ez kialakul, vagyis a gyári vezetők és beosztottak is látják, hogy a vállalatvezetés fontosnak tartja az ezzel való foglalkozást, elismeri az eredményeket, és elmarasztal, ha hibákat talál, akkor utána kialakul ennek a belső mechanizmusa, ami már viszonylag egyszerűvé teszi az elért szint tartását.

— Önnek rendkívüli elfoglaltsága ellenére is jut ideje a tűzvédelemre. Hogyan képes erre, és miért tartja ezt szükségesnek?

— Egy vezetőnek minél több az elfoglaltsága, annál inkább rászorul arra, hogy jó munkatársai legyenek. Tehát ezen a területen is az a lényeges, hogy hozzáértő beosztott vezetők kezébe adjuk a közvetlen irányítást, és a mi esetünkben egy kicsit a város tűzvédelmét is. Eszerint a vezető felelőssége elsősorban a kiválasztásban és a munkatársak érdekeltté tételében van. És hogy időszakonként és esetenként a vezetőnek is személyesen foglalkoznia kell a tűzvédelemmel, ennek nagyon egyszerű a magyarázata. Ha egy fontos terület kikerül a figyelemből, akkor a bajok előfordulása is valószínűbb. A beosztottak észreveszik, ha a vezető mellékes kérdésként kezel, vagy nem tekint ilyen fontosnak, mint esetleg korábban. A következmény: csökken a figyelem, az ambíció és nyilván a hatékonyság is.

— Milyen gyakorlati módszerrel irányítja ezt a munkát?

— Általában nem szeretem a gyakori értekezletet, ezért nálunk nem az értekezletesi a jellemző. Ez alól csak az évenként egyszeri, kifejezetten ezzel a témával foglalkozó értékelés a kivétel. Ami azonban a napi munkát illeti, a szervezet nálunk az

egyik olyan vezetőhöz tartozik, akinek beosztásánál fogva naponta meg kell jelennie nálam. Így tehát a tűzrendészeti kérdések gyakorta szóba kerülnek. Ha kérdéseim, észrevételeim vannak, én kérek tájékoztatást, ha neki vannak problémái, ő a kezdeményező. Az esetek gyakorisága a körülményektől függ, és az is, hogy mennyi időt fordítunk a megbeszélésre. Amikor egy szervezet már tevékenykedik, érthetően kevesebbet kell ráfordítani. Amikor annak idején a városi hivatásos tűzoltóságot megszüntették, akkor jóval több volt a tennivalónk. Gyakran kellett tárgyalni a tanácselnökkel vagy az érdekelt városi vezetőkkel, amíg ideig eljutottunk.

— Milyennek tartja a gyár tűzvédelmi helyzetét, különös tekintettel a dolgozók tűzrendészeti fegyelmére?

— Jónak. És ez abból is adódik, hogy ha a vétkeseket a kis hibákért felelősségre vonják, nem valószínű, hogy nagy hibákat követnek el. Ha meg az emberek között kialakul egy általános rend, fegyelem, akkor utána már sokkal nagyobb szerepet kap, sőt előtérbe kerül a jutalmazás, az elismerés. Ha pedig kellően elismerjük a tűzvédelem társadalmi apparátusának a munkáját, ezzel a megelőzés minőségét, színvonalát is biztosítjuk. Nagyrészt társadalmi apparátusunk érdeme, hogy nincs durva fegyelemsértés. Az próbált mulasztásokat észreveszik, az elkövetőket figyelmeztetik. Az elismerés pedig általában arra ösztönöz, hogy a saját területén mindenki igyekezzon lehetőleg hiba nélkül dolgozni.

— Ilyen összefüggésben milyen szerepet tulajdonít a propagandamunkának?

— Ez megint a téma naprakészségét szolgálja. Ha az emberek nem kerülnek szembe a tűz pusztításával, a veszélyt sem képesek úgy érzékelni. Mindez hajlamossá teszi őket arra, hogy napi munkájuk során lanyhuljon a figyelmük, és megfélemlenek a veszélyről. Nos, a rendszeres propagandamunkának ezt kell korrigálnia. Nálunk ennek több formája van: tanácskozáson napirend a tűzvédelem, a gyári újságban külön betéti lap hívja fel a dolgozók figyelmét a tűzveszélyre. Azután a gyáron belül versenyek és tűzoltóink versenyeken elért eredményeinek az elismerése is ide sorolható. Egyszóval napirenden tartani, hogy az emberek így vagy úgy szembe kerüljenek a témával — tulajdonképpen ezt kell elérni a propagandaeszközökkel.

— Tűzvédelmi szempontból mi okozza a gyárvezetés számára a legnagyobb gondot?

— Az elmúlt években legtöbbször az egy szem gépjárműfecskendőnk gyakori meghibásodása, azzal együtt, hogy ez a legkevésbé gyáron belüli probléma. Itt a vízhálózat majdnem mindenütt alkalmas arra, hogy eredményesen vehessük fel a harcot a tűzzel, és megelőzhessük a komolyabb károkat. A külső vonulásokhoz viszont egyetlen eszközünk ez a nem éppen legújabb típusú fecskendő. Az elmúlt évber néha hetekig vonulóképtelen volt miatta a tűzoltóegységünk. El kell képzelni azt az érzést, amikor valaki segítséget kér, és mi tűzoltóink legfeljebb azt tudják mondani, hogy majd segítenek segítséget keresni de ők nem tudnak kivonulni... Gyáron belül egyébként nincs semmi különösebb problémánk. De ha akad is, ezeket nekünk kell megoldani.



# Erdeink védelméért

Beszélgetés Magyarszéky Bélával,  
a Társadalmi Erdei Szolgálat  
országos intéző bizottságának vezetőjével

— Lapunk más helyén beszámoltunk tízéves jubileumukról. Milyen előzmények között jött létre a TESZ, és hogyan vált országos mozgalommá?

— Az 1961 szeptemberében tartott erdész-vadász-turista-találkozóan a Pilis Erdőgazdaság akkori igazgatója javasolta társadalmi erdei őrség létrehozását abból a célból, hogy az erdészekkel karöltve védelmezzék érdeinket a nemegyszer súlyos károkat okozó rendbontókkal szemben.

A következő év tavaszán Köveskúti György, a Budai Erdészet erdőmérnöke azzal a kéréssel fordult a Vörös Meteor Természetbarát Egyesülethez, hogy szíveskedjen segítséget nyújtani a budai parkerdők védelméhez, mivel az alkalmi kirándulók egy része — mint írta: „... tűzrakással fák és cserjék tördelésével, fiatalosok letaposásával, madarak és állatok üldözésével igen nagy anyagi és esztétikai károkat okoznak.”

Az egyesület nevében dr. Pápa Miklós készségesen fel is ajánlotta a támogatását, s 1962. július 1-én Spirke Tibor vezetésével megkezdte tevékenységét az első járőr, három hét múlva a következő.

S mivel a Vörös Meteor szakosztályai sorra vállalták a szolgálatot, augusztus és szeptember hónapokban már rendszeres erdei ügyelet örködött a budai parkerdők leglátogatottabb helyein.

— Igazgató Elvtárs jónak tartja-e a gyári tűzvédelem kialakult gyakorlatát, módszereit?

— Ha arról az oldaláról nézem, hogy jónak és kifogástalannak semmit nem lehet minősíteni, mert ha valaki ezt teszi, praktikus lemond arról, hogy bármit is javítson vagy egyáltalán fejlesszen — ilyen értelemben nem. Ha viszont úgy vetődik fel a kérdés, hogy kell-e valamiféle formabontás vagy netán gyökeres fordulat a gyáron belül, akkor azt mondom, hogy ilyesmire nincs szükség. Kereteink és eszközeink még annak ellenére is elegendők, hogy iparágunk viszonylag tűzveszélyes a sok csomagolóanyag miatt.

A városban most az a törekvés, hogy ismét visszaállítsák a hivatásos tűzoltóságot. Nem vitatkozom ezen, de meggyőződésem, hogy nem ez a döntő. Minden azon múlik, hogy milyenek a rendelkezésre álló eszközök. Ha jók, akkor az önkéntesek is legalább olyan operatívak, az azonban rossz, akkor a legjobban felkészült hivatásos apparátus sem képes eredményes munkát végezni. Ehhez persze olyan feltétel szükséges, ami nálunk megvan: éjjel-nappal folyik a termelés, tehát mindig rendelkezésre áll a vonulólétszám. Ha javítani kell a kiöregedett szert, még azt is megcsináljuk. Arra viszont már nem vállalkozhatunk, hogy milliós befektetéssel mi szerezünk be újat, mert ez igazán nem a mi feladatunk.

— b —

A szolgálat már a kezdet kezdetén jól szervezett volt. Vizsgázott tűravezetők irányították a járőröket; induláskor jelentkeztek a kerületvezető erdésznél, és tájékoztatták a tűzjelzési lehetőségekről, valamint a szerszámházak helyéről; a csapatok vezetői írásban kapták meg beosztásukat meg a vele járó tudnivalókat; szolgálati ténykedésükről pedig ugyancsak írásbeli jelentést tettek. Mindezt persze jelen időben is mondhatom, mivel a szolgálatellátásnak ez a módja azután sem változott, hogy szervezeti változás következtében a TESZ előbb a budapesti, majd a Magyar Természetbarát Szövetség égisze alatt folytatta tevékenységét.

Már az első hetekben több sikeres akcióban vettek részt járőreink. 1962. szeptember 9-én veszedelmes erdőtűzet oltottak a Csiki-hegységben levő Huszonnégy-ökrösön; két héttel később ugyanitt a Kiesvölgy kezdetén még idejében oltották el az erdőszéli tűzrakást, s figyelmeztették egy iskolásokból álló kirándulócsoport kísérő tanárát, hogy életveszélyes dolgot művelnek a gyerekek, amikor lemásznak a mély és könnyen beomló piktortéglabányáuregekre. Az illető azonnal kiparancsolta onnan őket.

Az igen pozitív budapesti, majd Fejér megyei tapasztalatok alapján — a Magyar Természetbarát Szövetség kezdeményezésére — 1964 őszétől a többi megyék természetjárói is egyre nagyobb számban kapcsolódtak be a mozgalomba. Jelenleg kerekén 1782 aktív tagunk van, közülük 982 budapesti. De mivel a vezetők általában hozzátartozóikból és ismerőseikből állítják össze a járőröket, s egy-egy csoport legalább háromtagú (zömmel azonban ennél is nagyobb), óvatos becslés alapján további mintegy öt és félezer természetjáró vesz részt jelenleg a mozgalomban.

A Szolgálat igazolványai egyébként háromévenként érvényüket veszítik, így azok, akikre valamilyen okból nem számíthatunk tovább, automatikusan lemorzsolódnak.

— Hogyan összegezné a Szolgálat által kifejtett megelőző tűzvédelmi és tűzoltási tevékenységet, milyenek a kapcsolataik a területi tűzoltóparancsnokságokkal, és mik a további tervek?

— Szolgálatunk tagjai 42 erdőtűz oltásában vettek részt az elmúlt évtizedben. Egy ízben gyújtogatókat is fogtak, és átadták őket a fegyveres erdészeknek, de nem szerénytelenség azt állítanom, hogy ennél legalább százszor több alkalommal léptek közbe jóformán az utolsó pillanatban, amikor például a gondatlan kirándulók tilos helyen raktak tüzet, és távozásuk előtt nem oltották el, vagy amikor már füstöt az avar az eldobott cigarettavégtől.

Habár a Szolgálat tagjai karszalaggal és jelvényvel is el vannak látva, s ténykedésük során a hivatalos személyeket megillető jogvédelemben részesülnek, fő célunk a felvilágosítás és a meggyőzés. Társaim



meg a saját tapasztalataim alapján lesozgezhetem: figyelmeztetéseink 99 százalékban eredménnyel járnak. A renitenskedők ellen azután bevetjük egyetlen „fegyverünket”: a fényképezőgépet, mégpedig azzal a megjegyzéssel, hogy a képet közzétesszük a lapokban, mert biztosan akad, aki felismeri őket. Ez a „végső érv” azután rendszerint hat.

A szabálytalankodók túlnyomó többsége egyébként jó szándékú kiránduló, csak éppen nem számol tettének súlyos következményeivel.

Evente megrendezett országos találkozók jó alkalmak a tapasztalatcserére meg a továbbképzésre. Ezekben a találkozókön tűzoltási versenyt, illetve bemutatót is szoktunk rendezni. A programot az állami tűzoltóság képviselői is megtekintik. De emellett sok más formában is tapasztalhatjuk a tűzoltóparancsnokságok irántunk tanúsított példás segítőkészségét.

Szolgálatunk tagjai zömmel vizsgázott tűravezetők, s természetesen mindannyian jól ismerik az erdők tűzvédelmére vonatkozó rendelkezéseket.

Minthogy rendszerint már pusztán jelenlétünk is bizonyos mértékig visszatartó erőkent hat, úgy gondolom, a TESZ tízéves tevékenységével tűzvédelmi szempontból is igazolta létjogosultságát. Ez különben abban a tényben is kifejeződik, hogy az általunk rendszeresen ellenőrzött helyeken észrevehetően csökkent a gondatlan kirándulók okozta tüzesetek száma.

További terveinkben azonban nem tévesztjük szem elől, hogy az elmúlt időszakban más területeken sajnálatosan több az erdőtűz, s ez arra ösztönöz bennünket, hogy mindjobban szűkítsük azoknak a látogatottabb kirándulóhelyeknek a számát, amelyek nem állnak rendszeres ellenőrzésünk alatt. Ehhez azonban itt-ott némely erdésznek a mostaninál megértőbb támogatása is szükséges.

Mozgalmunk — jellegeből adódóan — kiterjed a parkok, a fák meg a vadállomány védelmére is, sőt bizonyos műemlékvédelmi feladatokat is ellátunk. Eppen jelenleg tárgyalunk arról, hogyan segíthetnénk szervezeten a Természetvédelmi Hivatal names munkáját.

Végezetül Szolgálatunk tagjainak nevében is szívből köszönöm azokat az elismeréseket, amelyekben jubileumunk alkalmából, de az elmúlt tíz évben is számos esetben részesültünk.

(6)



Dr. Pap Zoltán vezető főorvos

**N**emrégiben a mentőkre jellemző szerény keretek között emlékeztek meg arról a nevezetes eseményről, hogy a Bazilikával szemben egy azóta lebontott földszintes épületben kerekén nyolcvanöt esztendővel ezelőtt kezdte meg működését az első budapesti mentőállomás.

Mindenütt egymás mellett szerepel a hívószámunk, aki nem mentő vagy tűzoltó, aligha képes megkülönböztetni a mentőautó és a tűzoltófecskenád sztrénajelzéseit, és szerte az országban mindennaposak a közös vonulások. Ugy váltuk, mindezek alapján igazán jó alkalom az említett évforduló, hogy egy kicsit részletesebben is megismerkedjünk mindennapi tevékenységünkkel, elbeszélgessünk közös gondjainkról, és arról, hogyan segíthetnénk még jobban egymást lényegében közös hivatásunk gyakorlásában. Beszélgető partnerünk dr. Pap Zoltán, a budapesti központi mentőállomás vezető főorvosa igen jó ismer-

rője tevékenységnek. 1948 májusában mint fiatal orvos a egykori XV. kerületi tűzrendészeti parancsnokságon kezdte szolgálatát. Akkoriban vidéken több helyen meg a peremvárosokban még nem vált külön két szerv.

— Mikortól számíthatjuk az Országos Mentőszolgálat működését, milyen a szervezeti felépítésük, és melyek a legfőbb feladataik?

— 1948-ban jelent meg erre vonatkozó kormányrendelet, s jövő év május 10-én ünnepelhetjük negyedszázados egyben igazi évfordulónkat. Korábban ugyanis igen mostoha körülmények között dolgozott a mentőszolgálat tagjai.

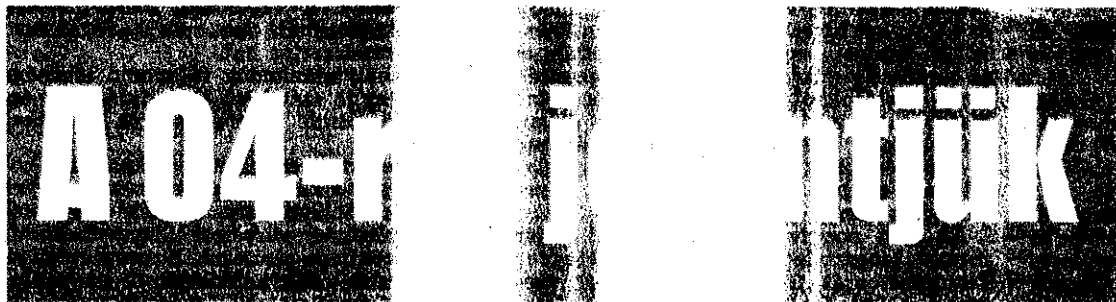
A fővárosban például a főszerződés előtt a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület tagjai látták el ezt a feladatot. Meghosszabbították az állandósúlyos pénzzavarok közepén mivel túlnyomórészt közadakozásból kellett előteremteni fenntartáshoz szükséges költségeket, amit azután a fővárosi törvényhatósági bizottság, elég rendszertelenül, szerény összegekkel kárpótolt.

Persze most is, amikor egész országra kiterjedő egyes szervezatként ehhez képest összehasonlíthatatlanul kedvezőbb körülmények között működünk, nagy szükség van bajtársaink hivatásszeretetére.

Hogy csupán fővárosi példát említsék, naponta átlagosan 800-szor vonulunk, ami valójában egyet jelent azzal, hogy járműveink szinte állandó mozgásban vannak. Szolgálati részünk kettős. Az egyik csoport 12 órázik, ezt követi a 24 órázó szabadnap, a másik úgynevezett nappalos. Az 5 munkatársunk elvileg napi nyolc óra, akárcsak az előbbiek, ennél nyolc óránál többet dolgoznak, és egy bajtársunkra nem ritka havi 50—60 vagy még ennél több túlóra járul. Ez részben évek óta tartó létszámlénytelen tulajdonítható, részben olyan körülményeknek, mint ami nálunk sem ritka: mindenképpen be kell fejezni a megkezdett vonulást és beavatkozást.

URH-hálózatunk kiépítése egyszerűbbé vált járműve mozgatása. A hívástól számít egy percen belül kivonulunk, körülbelül 12—20 percre tehető az az idő, amikor ki is érünk a helyszínre. Ennek egészen egyszerűen a megnövekedett közlekedési forgalom az oka; gyakran még akkor is hosszú percek tart, mire szabad utat kapunk, ha nem hiányzik a segítség az elöttünk meg a előttünk szemben haladó gépjárművek vezetőiből. Ellenkezes esetben még ennél is nehezebb a helyzetünk.

Létszámlénytelenül egyáltalán elég szép számú a tősgazdátagységünk, tehát azoi



bajtársaink, akik — akárcsak a tűzoltók — hosszabb ideje az átlagosnál jóval nagyobb fizikai és pszichikai megterhelésnek vannak kitéve.

A mentők sohasem lehetnek türelmetlenek vagy idegesek, akkor sem, ha például ún. frontátvonulás miatt a hirtelen roszszullétek száma megtöbbszöröződik, s persze mi sem vagyunk mentesek a „front” káros hatásaitól.

Egy-két gondolat erejéig viszatérve szervezeti felépítésünkre, megemlíthetem, hogy Budapesten a mi vezetőállomásunk, vidéken pedig a megyeszékhelyeké — élükön a vezető fővossal — irányítják a mentőállomások operatív tevékenységét, s az ő hatáskörükbe tartoznak az ezzel összefüggő személynzeti és anyagi, műszaki feladatok is.

Abból a célból, hogy mindig szoros kapcsolatban maradjunk a gyakorlattal, csak az tölthet be nálunk vezető beosztást, aki az operatív mentőmunkában is kellő jártasságot szerzett, és ezt a gyakorlatát időnként fel is frissíti.

Az elmúlt évben hozzávetőlegesen egymillióan vették igénybe szolgáltatunkat. Feladataink két nagy csoportra oszthatók. Az egyik: mentés elsősorban közterületen, illetve külső ok miatt bekövetkezett lakóházi vagy egyéb balesetek alkalmával, valamint heveny egészségkárosodás esetén. Ilyen például, ha egy dolgozónak hirtelen felszökik a hőmérséklete, és éppen nincs bent az üzemorvos. A másik feladatunk a betegek szállítása. Ez lehet azonnali, például méhenkívüli terhesség vagy súlyos égési sérülés esetén, de olyan is, amikor mozgásképtelen betegeket kell lakásuktól a kórházba és vissza, vagy egyik kórházból a másikba szállítanunk.

Vezetőállomásaink időről időre közvélemény-kutatást végeznek a lakosság körében. Olyanokat kérdezzük meg, akik valamilyen formában igénybe vették szolgáltatunkat. Kérdőíveink körülbelül ötven százalékat ki is töltik, és vissza is juttatják hozzánk. Ezeknek csupán mintegy 1—2 százaléka tartalmaz kifogást vagy bírálatot. Amellett, hogy érdemben válaszolunk az illetőknek, a szóban forgó észrevételek legfontosabb tanulságait továbbképzéseink során is oktatjuk.

— **Hogyan értékeli Főorvos Elvtárs a budapesti tűzoltósgal való együttműködést, a mentők és a tűzoltók miben nyújthatnának több segítséget egymásnak?**

— **Kapcsolataink egyértelműen igen pozitívak. Gyakran előfordul, hogy olyankor is igényeljük a tűzoltók segítségét, amikor a mi eszközeinkkel nem tudjuk megközelíteni vagy ki-**

szabadítani a sérültet, sőt megesezt, hogy egy, két mázsán felelő súlyú asszonyt a tűzoltók szállítottak be a kórházba, mert a legerősebb hordágy sem bírta volna el. Más alkalommal az öngyilkossági kísérletet tett személyt csak egy magas kerítésen át lehetett megközelíteni, s mi nem rendelkezünk ilyen felszereléssel, de még igen sok hasonló példát említhetnék.

Ugy látom, az egyre nagyobb számban előforduló gépkocsibalesetek nem csupán nekünk, hanem a tűzoltósnak is mind több feladatot adnak. Ilyenkor nem ritkán másodperceken múlhat, hogy megmentjük-e az áldozat életét. Nem vagyok illetékes az állásfoglalásra, de úgy érzem, a a tűzoltóság speciális felszerelésekkel való ellátottsága ilyen vonatkozásban még eléggé hiányos, és ezen a helyzeten feltétlenül sürgősen változtatni kell, hiszen nem létezik olyan másik szerv a tűzoltóságon kívül, amely azonnal riasztható például a járművekben bentszoruult személyek kiszabadítására vagy olyan feladatra, mint amikor a közelmúltban a Szent István körútból nyíló egyik mellékutóban összeütközött egy autóbusz meg egy benzint szállító tartálykocsi, és azonnal le kellett zárni a kárhely környékét, a kiomlott folyadékot pedig ártalmatlanná kellett tenni. De ugyanígy említhetném az ugyancsak gyakori villamosemeléseket is. Jó néhány tűz esetet alkalmával is szorosan együttműködünk. Legutóbb például a Csere utcai sajnálatos tűz éjszakáján lehettem szemtanúja a tűzoltók hősiességének beavatkozásának.

Külön is köszönjük, hogy számos baleset alkalmával a terület szükséges körülzárásában is rendszeresen segítenek nekünk, mivel ilyenkor legtöbbször nincs lehetőségünk a nagyobb rendőri erők gyors riasztására.

Lapjuk nyilvánossága előtt is hangot szeretnék adni a következő kérésünknek:

Mi úgy tartjuk, hogy a leglassabb munka a kapkodás. Az utóbbi időkben nemritkán előfordult — főleg balesetek alkalmával —, hogy még a helyszínre érkezésünk előtt személyautón kórházba szállították a sérültet. Ez azonban csak látszólag humánus cselekedet, mivel például rázkódással vagy szakszerűtlen elhelyezéssel olyan hatásnak tehetik ki a sérültet, ami tovább rontja az állapotát, míg ha tíz-husz percig nyugalomban fekszik, szakszerű ellátással megmenthetjük, vagy elejét vehetjük sérülése súlyosabbá válásának. Ugyanakkor az is érveinket támasztja alá, hogy nem minden kórházunk tart baleseti ügyeletet, illetve jó néhány eleve nincs is felkészülve például egy esetleg azonnal elvégzendő műtetre, s ilyenkor újból bennünket hív-



nak, hogy szállítsuk el az illetőt oda, ahol kellőképpen elláthatják, ha ugyan ilyen előzmények után ez még egyáltalán lehetséges. Ez alól csak az olyan esetek lehetnek kivételek, amikor egészen távoli eső helyeken valóban nem remélhető belátható időn belül a mentők értesítése.

Szervesen ehhez kapcsolódik az a gondolat, ami most, a beszélgetés kapcsán merült fel bennem. Jóllehet legalábbis Budapesten — persze nem hivatalos — nemes versenyben vagyunk, hogy a mentőautó vagy a tűzoltófecskendők érnek ki előbb a kárhelyre, forgalmi akadályok miatt, vagy mert közelebbről vonulnak, az állami tűzoltó elvtársak néhányszor megelőznek bennünket. De a községi, valamint a létesítményt önkéntes tűzoltók rendszerint még náluk is előbb avatkozhat-

nak be, hiszen helyben vannak. Ugy tudom, jó részük még nem kiképzett elsősegélynyújtó, pedig adott esetben akár a beavatkozó egység valamely tagját vagy a tűz következtében megsérült személyeket sürgősen elsősegélyben kell részesíteni. De ettől eltekintve is a bajba jutott emberek mentése közös hivatásunk.

Mint hogy az önkéntes és önkéntes egységeink rendszeres a továbbképzés, bizonyára megoldhatnák, hogy — ahol ez még nem történt meg — a szükséges ismeretek oktatása is szerepelne a tematikában.

Mindenesetre mi, budapesti mentők a fővárosban készségesen közreműködünk ebben, és egészen biztosan vidéki mentőállomásaink is, mivel ez amúgy is kötelességünk.

(GÁDOR)



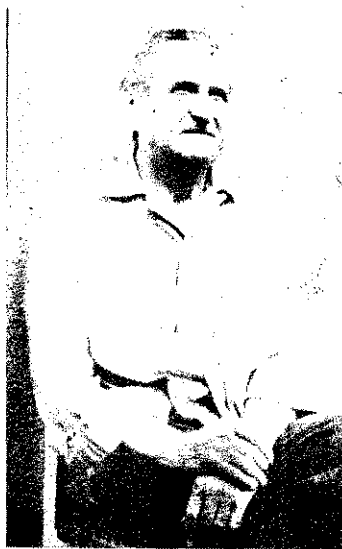
# NYUGDÍJASOK

Cikksorozatunk nyugdíjasokról szól. Egyesek még csak néhány éve, mások már hosszabb ideje pihennek. Hogyan élnek, mit tevékenykednek, mivel töltik idejüket — erre voltunk kíváncsiak és természetesen arra is, hogy maradt-e kapcsolatuk a hivatással.

## Turcsányi László ftörm.

Öt esztendeje helyezték nyugállományba 31 évi szolgálat után. Instruktor volt a Budalakk soroksári gyáregységében, előtte meg az ATRA-ban és a SORTEX-ben. Annak idején a legelső instruktori tanfolyamon végzett, s mindvégig ebben a beosztásban dolgozott. Hivatás-szeretőnek, kötelességtudónak ismerték. Most utólag bevallja, hogy ideigleg bizony eléggé megviselték az instruktorkodás évei. Ezért is határozta el, hogy nyugdíjasként semmiféle kötött foglalkozást nem vállal. Szórakoztató időtöltésként kertészkésése körül tesz-vesz, ezenkívül minimális haszonnal járó hobbi-jának, a fajbaromfi-tenyésztésnek hódol.

Jóleső érzés számára, hogy volt munkatársai nem feledkeznek meg róla, időközönként meg-meglátogatják. Egyébként Gyöngyvér leányának adta át a stafétabotot: az ő volt munkahelyén gépiprózó.



Turcsányi László



Papp I. Béla

## Papp I. Béla ftörm.

Két év hosszabbítás után 1964-ben a régi Madách Színház instruktoraként ment nyugállományba. Szerette a beosztását s a szívéhez nőtt a színház. Azóta több esetben is el látogat oda.

Mint mondja, 22 évi szolgálat után másként képzelte el a nyugdíjas éveit a jelenleginél. Sorsát azonban egészségügyi okok határozták meg. Még a II. világháború idején, a Shell bombázásakor, oltás közben olyan helyzetbe került, hogy csak a véletlen szerencse folytán menekült meg a biztos haláltól. Olyan betegséget szerzett, amely ma még fokozottabb gyógykezelést igényel. Felesége szintén beteges, emiatt is aktív pihenésre kényszerül. Kedvtelésből, időtöltésből néha kisebb alkalmi munkát végez, de állandóra nem vállalkozhat.

Hét év alatt egyszer kapott meghívást nyugdíjas-találkozóra. Jóleső érzés volt találkozni a régi munkatársakkal, s feleleveníteni velük a múlt közös emlékeit. Szeretné, s úgy gondolja, nyugdíjas társai véleményét is tolmácsolja, ha lehetővé tennék, hogy legalább két-háromévenként találkozhassanak.

## Keszthely Antal alez.

A napokban a BM TOP szigetalmi tűzkísérleti telepén



Keszthely Antal



Szücs István

találkoztunk. Eppen a BM TOP és az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyár közös kísérleti programjának végrehajtásán dolgozott. Ma is fiatalos, energikus. Húsz éve ugyanitt szerverte az állami tűzoltóság első hivatalos habbal oltási tűzkísérletét. Most a „Monnex” nevű oltópor tűzoltási hatékonyságát vizsgálta az egykori munkatársakkal.

Már kezdi megszokni az új helyzetet, de — mint mondja — még néhány év után sem tu-

dott vele teljesen megbarátkozni.

Hogy mi a titka a fiatalos lendületnek? Vallja, csupán annyi, hogy nem szabad a munkát abbahagyni. Aki ezt teszi, az végérvényesen megöregszik.

Jelenleg a „Monnex”-re koncentrálnak, ezt megelőzően a „könynyvíz”-zel történő oltási kísérletek, az év elején pedig a nagy teljesítményű, különleges tűzoltógépjárművek hazai gyártásának problémái foglalkoztatták.

Figyelemmel kíséri a tűzoltóságnál az utóbbi időben lezajlott szervezeti változásokat, és bízik benne, hogy ez a testület további fejlődését eredményezi.

Ami az egészségi állapotát illeti, nem panaszkodik. Léptei ugyan lassúbbak, mint négy évvel ezelőtt; a cipőt is nehezebb már befűzni, de azért az orvosi segítséget — reméli — még sokáig tudja nélkülözni.

## Szücs István alez.

Tavasszal múlt három éve, hogy 55 éves korában nyugállományba vonult. 18 évig látta el a XIV—XVI. kerület parancsnoki tisztét. Az évek során kialakult igen jó kapcsolatokat a pártbizottságokkal, a tanácsi, a társadalmi és a társzervekkel nyugdíjasként is ápolja, és bizonyos vonatkozásban még tovább erősítette. Mint zuglói lakos, a kerületi pártbizottság megbízásából, körzeti instruktorként tevékenykedik.

Az instruktori teendő ellátásán kívül igen jelentős szerepe van a pártkörzetek vezetőségeinek viszonylag fiatalabb korú aktívakkal való megerősítésében. A kerületben lakó nyugállományú kommunista tűzoltók közül, javaslatára, többeket vezetőségi taggá, csoportbizalmivá, sőt egyet még titkárrá is megválasztottak.

A volt munkahellyel sem szűnt meg a kapcsolata. Titkári értekezleteken rendszeresen találkozik a kerületi parancsnokság alapszervi titkárával. Figyelemmel kíséri munkájukat, eredményeiket, gondjaikat. Ők előszeretettel hívják meg egy-egy tűzoltórendezvényre, eseményre. A meghívásoknak, amennyiben ideje engedi, szívesen tesz eleget.

A Vadászati Világkiállítás előkészítési időszakában a rendezőbizottság felkérésére, tűzrendészeti tanácsadóként működött közre.

Mindezek mellett olykor-olykor arra is jut egy kevés ideje, hogy beteg feleségével együtt a sukorói telkén kipihenje az „aktív pihenés” fáradalmait.



# Somogy megyei tevékenység

Csak hat járása maradt a megyének a közigazgatási átszervezés óta, de ettől nem lett kisebb a területe. Somogy ma is az ország egyik legnagyobb megyéje — sajátos domborzatával, gazdasági kultúrájával. Egy korábbi statisztikai adat a mezőgazdasági termelés domináns voltát rögzítette. Egy frissebb keletű kiadás arról ad számot, hogy az 1946-ban 2400 fős ipari munkásszáma 1965-re már elérte a 22 000 főt. Mindez így igaz; a fejlődés tényei szemmel is láthatók. A szocialista mezőgazdasági nagyüzemek mellett ipari létesítmények egész sora épült, korszerűsödött — hirdelve gazdaságpolitikánk tervszerűségét, eredményességét.

A nagy ütemű és sokrétű fejlődés a tűzrendészeti szervek tennivalóját is megnövelte. A termelés biztonsági feltételeinek megteremtése nem ment máról holnapra; sok akadályt és értetlenséget kellett leküzdeni az esztendőik során. És bár e tekintetben is sokat javult a helyzet; még ma sem mondhatják el, hogy most már minden rendben van, és netán kevesebb a gondjuk. Legfeljebb a problémák jellege változott. A régi helyett újabbak jöttek, vagy csak egyszerűen megváltozott formában vár megoldásra a régi. Persze más feltételek között, mint azelőtt.

Miután a tűzvédelem a gazdasági fejlődés függvénye, érthető, ha az ezzel foglalkozók saját körülményeik változásán is lemérik: sikerült-e lépést tartaniuk ezzel a fejlődéssel. Nem csupán a megelőzést nézik, hanem a mentő tűzrendészet oldaláról a technikai fejlettséget, aminthogy e kettő elválaszthatatlan egymástól. Mert tüzet azért kell oltani, és egyáltalán nem mindegy, hogy mivel, mert tulajdonképpen ettől függ a „hogyan” is. „Befaragás” eddig nem történt; ahová az állami egységek kivonultak, el is oltották a tüzet. Meghozta olyan szerekkel, amelyek meg is jellemeznek, hogy „eléggyé elhasználódott állapotban vannak.” Hogy mennyire? A barcsi gépkocsivezetők pl. nem merik vállalni a vonulást a CSD 344-essel, mert teljesen „ki van az eleje”. Meg azt mondják, hogy inkább tűznél kapjanak füstmérgezést, mintsem menet közben a szénmonoxidtól kerüljenek fecskendőstől az árokba...

Persze nemcsak a 344-esek jutottak ilyen sorsra, hanem a többiek is igencsak „korosak”. A legfiatalabb 710-est is 11 esztendője használják, nem beszélve a 352-esekről, amelyekkel 16 éve vonulnak. Igaz, legutóbb habbal- és porral oltó gépjárművel, sőt egy 30 m-es gépezetes tolétrával is gyarapodott a szerszámkészlet, de ez semmiképpen nem pótolhatja a hagyományos technikát. Különösen nem, ha csak egyetlen van belőlük a megyében, vagy ha csupán nyilván tartják, mint pl. a kaposváriak decemberben kapott porraloltóját, mert porágyú és kiképzett kezelőszemélyzet híján eleve nem használhatják.

Ugyancsak a témakörbe vágó a nagyváradi esete. Június 27-én este tűzhöz riasztották őket Pogányszentpéterre. Berzencénél a 710-es bal hátsó kereke defektet kapott. Kereket kellett cserélni, miközben a második szer is utolérte őket. A tűzoltás befejezése után, fordulás közben szétört a kardán, és lefűjt a jobb hátsó kerék. Iharosberényig traktor, onnan a tsz IFA-ja vontatta vissza a 710-est állomáshelyére. Nagyváradnak eszerint egyetlen vonulóképes szere maradt.



Kiadásra váró szerek a kaposvári parancsnokság udvarán

Egyébként ha előző héten a gépjármű vezetője nem cseréli ki a bal hátsó és a jobb első kereket, bizonyára tragédiával végződik a vonulás.

Azt mondják, a járási hivatalok megalakulása óta ezen a szinten nincs gazdája a tesztületeknek. Addig az igazgatási osztályokon legalább volt egyvalaki, aki irányította őket, törődött velük, nemegyszer az osztályvezetők maguk is kivették a részüket ebből. Példaként dr. Terlaki József nevét említették a kaposvári járástól. Azóta úgyszólván semmi.

A legutóbbi vezetőségválasztó közgyűlések kapcsán vetették fel, hogy ez ügyben a síófoki hivatalnál tettek legtöbbet Virovecz József elnök és Dobos József igazgatási osztályvezető jóvoltából. A marcali és a fonyódi járásnál már csak Úst Géza, illetőleg dr. Berdán László osztályvezetők foglalkoztak a dologgal; a többi helyen az ügyintéző kapta feladatát — sok egyéb más mellett.

A közelmúltban mérték fel a községi felszerelésállományt. Az eredmény: járásonként — egy-két kisebb települést kivéve — mindegyik kismotorfecskendővel rendelkezik a tesztületek. Jövőre már csak annyit igényelnek, amennyi a selejtezéssel kieső pótlásához és némi tartalékhoz elegendő. Ugyancsak a jövő évtől 29 község közép kategóriájú gépjárműfecskendővel történő fokozatos ellátásához szeretnének kezdeni, persze az ipar kapacitásától függően. Ez a 29 község lenne a tervezett körzetek bázisa, ezeket fejlesztene tovább. A többi könnyű kategóriájú

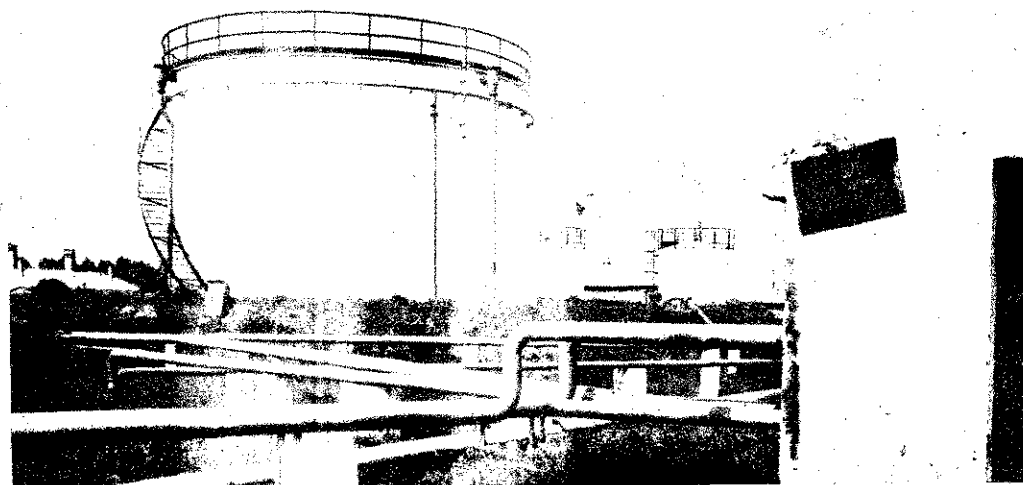
felszereléssel látnák el. A megyei tanács vezetése egyetért a tervükkel.

Az elképzelésből persze a műszaki javítás megoldása nélkül aligha lehetne valami. Jelenleg Pécssett, a Vízügyi Igazgatóság gépműhelye végzi a javítást, ami semmiképpen nem tekinthető ideálisnak, és még kevésbé véglegesnek. Elképzelésük szerint helyileg látnák el az összes javítást. Szervizkocsi-ként egy ZSUK-ot használnának, s ezzel alkalmanként a csereszállítást is lebonyolíthatnák.

A felszerelések helyi javításának megvalósítása nemcsak a sok kismotorfecskendő miatt sürgős, hanem mindenekelőtt azok műszaki állapota teszi szükségessé a mielőbbi intézkedést.

Átírat került a kezünkbe, amely a nagyváradi járás valamennyi községi tanácselnökének szól. Ebben a járási hivatal elnöke a parancsnokság ellenőrzésének tapasztalatait közli a helyi vezetőkkel, és — a mezőgazdasági termények, szőlés takarmányok tűzvédelmére hivatkozva — azonnali intézkedést sürget. A parancsnokság a járás 35 tesztületeiből 23-nál észrevételezett a készenléttel kapcsolatos műszaki hibát. Kilenc községben a 400-as volt üzemképtelen. Ötben a kocsifecskendők minősültek használhatatlannak vagy csökkent ütközésszerűségűnek; több helyen a vízszállító lajtóknál volt rendellenesség. Hat községben a tartalék üzemanyag bizonyult kevésnek, sőt Rinyaszentkirályon egy cseppnyi üzemanyag sem volt a 400-ashoz.

Az ÁFOR-kirendeltség új tartályparkja







Raktárrészlet az AMFORA-nál



Lábodi Sándor bácsi



Jakab István tsz-elnök

Azzal együtt, hogy tényleg sürgető az intézkedés, eligondolkozató körülmények...

**Vilgyi György öggy.,** parancsnok társaságában három helyre látogattunk el Kaposvárról: Az AFOR-kirendeltséget és két nagykereskedelmi vállalat raktárát néztük meg.

A kirendeltség korszerűsített telepén egyebek közt félstabil oltórendszer és 500+100 köbméteres víztároló medence biztosítja a tartályok és a telep védelmét.

A Somogy-Zala megyei Élelmiszer és Vegyiláru Nagykereskedelmi Vállalat vegyi fiókjánál új helyen (egy régi malomépületben és annak közvetlen szomszédságában) valamit javult ugyan a helyzet, de Pál János fiókigazgató közérzete aligha. Mert ilyen körülmények között 25-30 milliós (termelői árban számított) értékért felelni nem gyerekjáték.

Az AMFORA Üveg-, Porcelán-, Kerámia- és Műanyag Kereskedelmi Vállalat vegyi fiókjánál egyenesen hajmeresztő állapotok vannak. Egy szák átjáróudvarban, rozszant építményekben, 7-10 milliós értéket veszélyeztetnek évek óta. Így: szó szerint értve, mert ami itt van, az minden egyéb, csak nem tárolás. Szinte hihetetlen, hogy ezeknek a vállalatoknak a vezetői nyugodtan alszanak. Vagy olyan gazdagok lennének már, hogy sok milliós értékek sorsát a véletlenre bízzuk?

**Öt helyen gyűjtotta fel a mozdonyszikra** a darányi Új Élet lábón álló gabonáját, a kastélyosdombói állomás körzetében. A 376 576-os vonatszámú teherszélvélvagyó a barcs-sellyei vonalon haladt Barcs felé június 25-én 16.05-kor. Lábodi Sándor bácsinak, a tsz tűzörének köszönhető, hogy hozzáférő és derekas munkával megakadályozta a tovatérjedést. Kerékpárral haladt a vonat után (mindig így szokta, mert nem bízik a mozdonyvezetőkben), s ahol felcsapott a láng, ósával, lapáttal levverte.

A szikrafogó berendezést rendben találták, így valószínű, hogy „szitóztak”, lévén ezen a pályaszakaszon 7 ezrelékes emelkedő. Úgy látszik, errefelé nemigen volt foganatja a pécsi vasútigazgatóság igen precíz, alig három héttel előbb kiadott tűzrendészeti utasításának...

A barcsi járásban is komoly gondot okoz, hogy a 28 községet 12 önálló tanácsúvá vonták össze, az önkéntes testület viszont 23 községben továbbra is működik. Mint mondják, ők javasolták az összevonást, de azzal vetették el, hogy „nem idősezerű”. Véleményük szerint (s erre a községi parancsnokok is hajlanak) az lenne az ésszerű, ha a csatolt községekben csak 8 fős egységek maradnának a jelenlegi rendszeresített létszám helyett. Sőt; ha a 14 tsz-ben szerveznének ilyen egységeket (több helyen van is már ilyen), s azok a községek védelmét is ellátnák, akkor is megoldható lenne a jelenlegi helyzet. Nyilván nem véletlenül vették fel, ők érzik a súlyát...

Végérvényesen rendezni kellene a határmenti kölcsönös segítségnyújtást – vetődik fel ugyanitt, különösen a barcsi fűrészüzem tavalyi tüze óta. A segítségnyújtásra számításba jöhető két legközelebbi egység (Nagyatád és Szigetvár) is kb. 30 km-re van, de négyes riasztás lévén, Kaposvár és Pécs is vonult. Ugyanakkor a szomszédos verőceieknek négy szerük van, és 15 percnire vannak Barcstól. Jöttek is hívás nélkül, de csak a Dráva hídig juthattak el, s onnan nézték, hogyan ég határmenti üzemünk a júliusi éjszakában. Állítólag csak azon múltott az egész, hogy ideátról nem hívták őket...

Vajon megéri-e a formásokhoz ragaszkodás, hogy ekkora árat fizessünk érte? Az itteni elvtársak szerint nem, mert az évek során már nemegyszer segítettek egymásnak kölcsönösen és eredményesen a határmenti tűzoltóságok.

**Zsindely István öggy.,** parancsnokhelyettes szerint az elmúlt 3-4 évben megszilárdult a barcsi járás tsz-einek tűzrendészeti helyzete. Az elnökök, vezetőségek is behatóbban foglalkoznak vele. A fejlődés eredménye, hogy pl. a barcsi Vörös Csillagban megkezdték a régi építmények szanálását, és 50 milliós beruházzal korszerű sertéshizlaló kombinátot létesítettek. De másutt is megkezdődött a korszerűsítés, lassan majd felváltja a régit az új. És még valamit: mind több helyen szerveznek erős tűzvédelmi apparátust. Van, ahol függetlenített előadó intézi a több községre kiterjedő gazdaság tűzrendészeti ügyeit, többnyire – ésszerű megoldásként – a balesetvédelemmel együtt. Ugy mint a darányi Új Életben, vagy az istvándi Magyar Lajos Tsz-ben. Ez utóbbi kettőbe mi is ellátogattunk.

**Négy községre kiterjedő területen** gazdálkodik a darányi Új Élet. A tűzrendészeti feljövők közé tartozik, jölehet a nagy terület bizonyos fokig még negatív tényező. A központban is még egymás mellett a régi és az új; egyebek közt egy 3x50 köbméteres sülyesztett tartályú üzemenyagtöltő állomás – a hordós tároló szomszédságában. A géppark tárolása és javítása még nem az igaz, pedig a tíz kombájn és húszegynéhány erdőgép, jármű nem csekélység, s olyan gazdasági bázisra vall, amelyen ez a terület is mielőbb megnyugtatóan rendezhető. Beszélgető partnereink: Mihádák Imre elnökhelyettes, Csulak István főkönyvelő, és Szalai János párttitkár (ő a tsz új balesetvédelmi és tűzrendészeti előadója) is ezen a véleményen voltak.

**Jakab István,** az istvándi Magyar Lajos Tsz elnöke tűzoltói szemmel nézve is ideális vezető. (Hogy gazdaságilag az, ezt a tsz termelési versenyben elért országos harmadik helyezése bizonyítja.) A tűzvédelmi rendelkezések példás érvényesítője, s egyúttal a helyi testület másodsorú is megválasztott elnöke. Azt mondja, szívesen látja el tisztségét, mert érzi, ragaszkodnak hozzá. Viszont azt is

látja, hogy többet kellene foglalkozni az önkéntesekkel, és közelebb hozni őket a tsz-hez. Csak lenne hozzá elegendő ideje...

A tűzrendészeti és balesetvédelmi előadó tiszttel a fiatal Siszler István növényvédelmi szaktechnikus látja el a tsz-ben. Négy év van itt, azóta még nem volt tűz. Ertelimé abban látja ténykedésének, hogy az gazdasági beosztásával is egybevévő.

**Esti hangulat a vízvári Kossuthban.** Háron asszony takarmánykeveréket fúvat a tehénistálló padlására. Az elszivó rendszer mohtévtágygal tünteti el a gabonát.

Néhány száz méterrel arrább borsócsép les folyik a színbén; asszonyok serénykednek a gépek körül. Emelgetik a 25 kg-os teli rekeszeket, zörögnek a konzervgyárból imén visszahozott alumínium ládákkal. Reggel 6-ig tart a műszakjuk, de tréfálkozó, évődő kedvük töretlen. Hangjuk erősebb a cséplőnél nyelvük csipősebb a paprikánál. Kedves csapat.

A tehenészetben is hazafelé készülődnek az asszonyok.

Id. Gulyás János éjjeliőr csendes szemlélője ügyködésünknek, s miközben baktatunk, hű kuttyója hol itt, hol ott bukkán elő a sőtétebl.

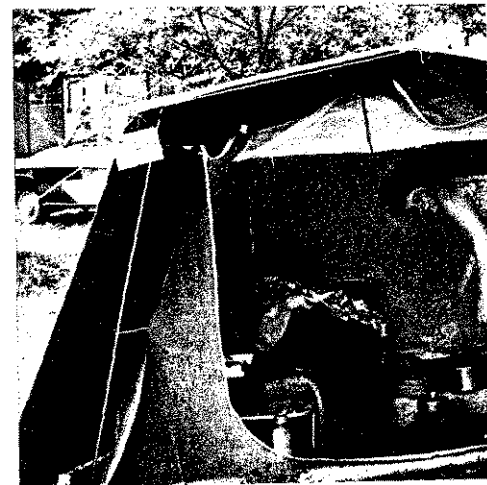
Tűzvédelem? Nem ez jár az eszükben. Ha tűz lenne? Eloltanák valahogyan...

**Éjjeli körül jár.** A csurgói fűrészüzem kivilágítva. Idős portás kerül elő a fülkéből, két éjjeliőr távolabbról szemléli a kései látogatókat. A közelből harsány énekszó hallik. László-napot ülnek a délutáni műszak végeztével... A ládaüzemben, valamint a fenyő- és a lomboscsarnokban éjjeli műszak van.

34 holdas területen terül el az üzem; amerre a szem ellát, mindenütt feldolgozásra váró fa. És rengeteg fűrészpor meg hulladék. Olyan a porkamrák környéke, mint valami holdbéli táj.

Cserti Tibor tűzrendészeti előadó (éppen éjszakai ellenőrzést tartott; hetenként kétszer csinálja) szerint pillanatnyilag megold-

A gondnok szerint tilos.





Mindent ellep a fűrészpör...

atatlannak látszó problémájuk ez. Senki-  
nek nem kell a fűrészpör – érződik a gáz-  
s a fűtőolajfelhasználás elterjedtsége. Las-  
an el sem tudják „temetni”, mert nem lesz  
ová. Ha meg az új Esterer-sor is belép a  
ermelésbe a maga napi 80–100 köbméteres  
apacitásával... Mástkülönbben 34 fős önkén-  
es tűzoltósága van az üzemnek; 4 fő állan-  
ló szolgálatos.

Mire befejezzük az éjszakai látogatást, a  
lévnaposok is nyugovóra tértek.

Nagyatádon a konzervgyár rekonstrukció-  
ának befejezése és a DANUVIA nagyarányú  
elfejlesztése (az új szerelőcsarnok egy része  
nár el is készült) jelzi a város iparosodását.  
A járás 22 tsz-e és két állami gazdasága  
neg azt, hogy itt is van mit tenniük a pa-  
rancsnokság dolgozóinak. Különösen most az  
dényben.

A gépszemlék lezajlottak; 2 ÁG-ban és 8  
tsz-ellenőrizték a lebonyolítást. Mástkül-  
önben mintegy 1500 erőgép, és kb. 250  
kombájn szemléje fejeződött be június 6-  
17-ig a járás területén.

Most már jobban győzik a munkát – a  
GAZ-nak szinte felbecsülhetetlen értéke van  
számukra.

46 és fél év a nagyatádi vonulás elvtár-  
sak életkora; egyetlen fiatal tűzoltójuk van.  
(Nem helyi specifikum, másutt is hasonló a  
helyzet.) A parancsnok, Szabó József örgy,  
mégis elégedett velük. Lelkesek, odaadók.  
Az egyik gépkocsivezetőnek eltört a keze.  
Begipszelték, kiírták. Bejött. „Irní ettől még  
tudok” – mondta. Később kocsi-ra is ült.

Az utánpótlást illetően persze nem tel-  
jesen reménytelen a helyzet. Az azóta nyugdíj-  
ba ment Lebár József ftórm, gondoskodott  
utódról: a fia lépett az örökébe. Gépkocsí-  
vezető, most végzi a tiszthelyettesi iskolát.

A marcali járási hivatalnál minden hónap  
harmadik szombatjának délelőttje a tűzoltó-  
parancsnokságé. Dr. Ress Zoltán elnök ren-  
delte így, és abban is egyetértettek a pa-  
rancsnokkal, Németh József örnaggyal, hogy  
„amíg jogilag minden le nem rendeződik,

úgy kell végezni a munkát, mint eddig”.  
Egyébként semmi problémájuk a járási hiva-  
tal vezetésével. Azelőtt is megtették amit  
lehetett, és az átszervezés óta is a maximá-  
lisat nyújtják. A községi tanácsokkal sem  
változott a jó viszony. Kötelességtudóan ves-  
szik a hivatal vagy a parancsnokság intézke-  
déseit. Jellemzésül mondta el Németh örn-  
aggy elvtárs, hogy félték a vezetőségválasz-  
tásoktól – mégis eredményesen zártak...  
Az ideai versenyre olyan testületek is eljöt-  
tek, amelyeknek már két esztendeje színét  
sem látták... A vízgyakorlatokon is több  
község vett részt az idén, mint tavaly.

Beszélgetés közben derül ki, hogy Szabó  
Lajos szds., fonyódi parancsnok jubilál. Húsz  
esztendeje éppen Péter-Pál napján indult el  
Lengyeltől Makóra, az újoncskálára. Ez  
a nap további életútja meghatározója lett:  
tűzoltó maradt. A Lőrinci Fonó, Kaposvár,  
Fonyód, Siófok következett, majd 1959-ben a  
tisztai iskola befejezése után, Sellyére került,  
és 11 esztendeje ismét ide, Fonyódra. Azóta  
itt van, s másodmagával dolgozik. Nem  
könnyű. Elég nagy a járás: 30 községe van.  
Azt mondja, nem annyira a hatósági munka  
okozza a fő gondot; a ma már többnyire  
diplomás tsz-elnökökkel nem nehéz szót ér-  
teni, látják a lényegét. Az önkéntesi vonalra  
megy el rengeteg energia, de alig van lát-  
szata...

Jelent-e pluszt vagy az általánostól eltérőt  
a Balaton? – kérdezzük. Azt mondja, nem  
különösebben. Talán csak a szakhatósági  
munkát növeli meg az idényben. Van úgy,  
hogy egyetlen napon öt helyre is menni kel-  
lene. Meg a nyaratólajadosok vélt vagy  
jogos panaszai időtrablók.

És a kempingek? Csúcsidőben eléggé rá-  
zósak a zsúfoltság, de főként a legkülönfé-  
lébb főzőalkalmatosságok miatt. Ez a terü-  
let még rendezetlen, központilag egységesen  
kellene a helyére tenni – ez a véleménye.  
Annak idején Siófokon ki is dolgoztak egy  
utasítástervezetet, de nem lett belőle sem-  
mi. Öt kemping tartozik hozzájuk, telt ház  
esetén több ezer emberrel. Addig kellene  
odafigyelni erre a megyénél, amíg nem törté-  
nik valami...

Szőllősgyöröki határ – két SZK-4-es „fo-  
gyasztja” a rendre vágott repcét; a gabona  
aratását néhány nap múlva kezdik. A pa-  
pírok Kiss István kombájnvezető táskájából  
kerülnek elő. Néhány kisebb alakhi hiba a  
tűzrendészeti okmányoknál – csupán ennyi  
az észrevétel. Mástkülönbben minden rendben  
van. A gépen új oltókészülék, két nappal  
előbbi ellenőrzési dátummal.

Benézünk a Béke Tsz irodájába, hogy szót  
váltssunk az elnökkel. Értekezleten van. A fő-  
agronómus meg szabadságon. Szabó száza-  
dos elvtárs a könyvelőt kéri meg az észrevé-  
tel tolmácsolására.

A régi helyen, csak egy emelettel feljebb  
találjuk a siófoki parancsnokságot. Két ap-  
rócska és egy nagyobb helyiség – ennyiből  
áll. Második éve jöttek fel ide. S hogy még  
meddig maradnak itt? Ki tudja... Úgy volt,  
hogy az új parancsnoksági épületet a IV. 5  
éves tervidőszakban felépítik. Úgy is ma-  
radt. A terv megvan, de az elsőnek kijelölt  
hely csak volt. Pedig ez lett volna a cél-  
szerű, a második meglehetősen kiesik a  
centrumból. Nem tehetnek róla, nem rajtuk  
múlt, hogy így történt. Egyszóval a tűzoltó-  
tónál még nem mérhető le, hogy Siófokot  
városi rangra emelték.

Amióta a tabi járást is ide csatolták, 47-  
re nőtt a községek száma (azelőtt 21 volt)  
és 45-re a testületeké. A mentő tűzrendészet  
is teljesen az önkéntesekre alapozott: tűz  
esetén Siófok és Tab vonul 350-es Csepel-  
jével, gyakorta még Fejérbe és Tolnába is.  
A legközelebbi állami egységek 50–60 km-  
re vannak innen. Nem megoldott a tűzjelzés  
vagy pl. az éjjeli riasztás. Siófokon még  
csak hagyján, mert a parancsnoknak van  
telefonja és kialakított a riasztóállnc. (Persze  
így is 15–20 percbe telik, mire összejönnek.)  
De Tabon nincs ilyen lehetőség. Ott más hi-  
ján félre kellene verni a harangot... Egy-  
szóval nem rendezett és sokáig nem is tart-  
ható fenn így ez az állapot. Bármilyen áldo-  
zatkészek is az önkéntes tűzoltók, ekkora ter-  
het vég nélkül nem háríthatunk rájuk.

Jelinek Pali bácsi, a siófoki önkéntesek  
parancsnoka 75 esztendőskora ellenére is  
energikus, örökmozgó. Az évek során jó né-  
hány felszerelést tervezett s készített saját  
kezüleg. Legutóbb utánfutó portargoncát  
szerkesztett két 50 kg-os porralöltő szállítá-  
sára. Elmés szerkezet; egyszerűségében, öt-  
letességében sok évtizedes szakmai-tűzoltói  
tapasztalata sűrűsödik. A készülékek egyet-  
len mozdulattal legördíthetők a targoncáról  
a helyszínen. És hogy a szertárban miért füg-  
gőleges helyzetben vannak a palackok?  
Azért, hogy vonulás előtt, amikor a vízhoz  
vízszintesre rögzítik őket, a portömög fella-  
zúljon.

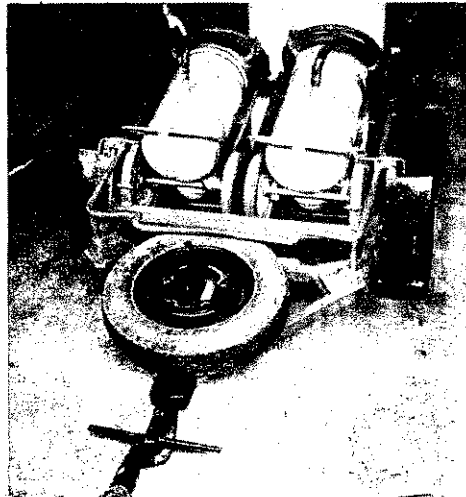
Kiváló műszaki szakember, de útravalóként  
azt tanácsolja: „A hagyományos fősckendő-  
ket ne vigyék el, mert azokkal lehet dolgoz-  
ni. Négy vödör víz, és már nyomja is a su-  
garat. Ha meg motor van, csak győzzék te-  
kerni, hogy beinduljon.” Ez a tanulság on-  
nan van, hogy az egyik tűzhöz már ők is  
kiérték, de a községiiek még mindig a 400-ast  
tekerték.

beszteri-kútvoilgyi

cskéznek a fonyódi „Sellő”-ben



Pali bácsi portargoncája



Az a bizonyos bal hátsó gumi...



## A könnyűszerkezetes építési mód tűzrendészetéről

Írta: Aradi Lajos tű. őrgy.

A népgazdaság szinte valamennyi ágában a *forradalmi jellegű változások* időszakát éljük. A korszerű technológiák, az újszerű építési módok és energiahordozók meghonosításával az építőipari tevékenység is gyökeresen megváltozott. Mindez a kölcsönhatások eredményeként a tűzoltóság, a tűzrendészet, illetve az oltástechnika fejlődésére is kihatott, azt elősegítette.

Az építőipar strukturális változásának talán legeklátásabb kifejezője a komplex könnyűszerkezetes építési mód bevezetése.

A központi fejlesztés programjának előkészítését széles körű műszaki-gazdasági vizsgálatok előzték meg. A célprogramot már 1967-ben jóváhagyták, s ezt számos központi intézkedés követte. A kormány 1970-ben — a 2039/1970. (XII. 20.) számú határozatával — végül is elfogadta a programot.

A határozat kimondja, hogy a IV. ötéves tervidőszakban az ipar 13,3 millió m<sup>2</sup> igényéből legalább 2 millió m<sup>2</sup>-t, a mezőgazdaság 11,4 millió m<sup>2</sup> igényéből legalább 3,3 millió m<sup>2</sup>-t, a kereskedelmi és a termeléshez közvetlenül kapcsolódó közösségi létesítmények 12,5 millió m<sup>2</sup> igényéből pedig legalább 1,8 millió m<sup>2</sup>-t könnyűszerkezetes építési móddal kell kielégíteni. (9)

### A megvalósítás feltételei

A könnyűszerkezetes építési mód alkalmazásának feltételei a következőkben foglalhatók össze:

- a beruházások során olyan mérvű anyagi ráfordítást kell alapul venni, amely magában foglalja a gyártóbázisok és kísérleti jellegű építkezések (állékonyság, tűzállóság, tűzterjedés, hő- és hangszigetelés stb.) megvalósítását;
- a külföldi tapasztalatokat mielőbb át kell venni, és a hazai igényeknek és követelményeknek megfelelően alkalmazni őket;
- szoros együttműködést kell kialakítani a KGST-országokkal a kutatás, szervezés, gyártás, tervezés és kivitelezés terén, és meg kell teremteni a termékek import-export-lehetőségét;
- mielőbb speciálisan képzett szakembereket kell munkába állítani;
- a biztonsági követelmények műszakilag megalapozott egységes rendszerbe foglalása céljából kutatásokat, kísérleteket kell végezni;
- a *tűzrendészeti és biztonságtechnikai* követelményeket a reális gazdasági szempontok figyelembevételével kell kidolgozni;
- a jövőben következetesebben kell érvényesíteni a *technológiai fegyelmet*;
- lehetővé kell tenni a létesítés és üzemeltetés biztonsági követelményeinek megszegéseivel szemben a *visszatartó erejű* intézkedéseket.

### A könnyűszerkezetes építési mód értelmezése

A könnyűszerkezetes építési mód fogalma *alapvetően újszerű* építészeti megoldásokat jelent.

Miután a műszaki terminológia még nem határolta körül a fogalmat, a rendelkezésünkre álló irodalom és interjúk alapján kísérlem meg a fogalom meghatározását:

A *könnyűszerkezetes építési mód* fejlett iparosításon alapuló, elsősorban előregyártást feltételező építési rendszer, amely a korszerű építési anyagok felhasználásával és modern gyártástechnológiával könnyű teherhordó és térelhatároló épületszerkezeteket,

elemeket és berendezéseket alkalmaz, döntően a száraz kapcsolási módok előtérbe helyezésével. Biztosítja az építőelemek nagyfokú variálhatóságát, cseréjét, továbbá a teherhordó és térelhatároló szerkezetek egymástól független kialakíthatóságát, és lehetőséget nyújt a gyártási és a szerelési pontatlanságok korrekciójára. (1)

Itt említem meg, hogy a könnyűszerkezetes építésmód elsősorban a szilikátiparon kívül gyártott építőanyagok alkalmazását jelenti. Vagyis újabb alapanyaggyártó bázisokkal bővül az építés. Az építési kapacitás megnövekszik, az építési idő lerövidül, és a helyszíni munka nagy mértékű csökkenése lesz az irányadó.

### Követelmények és igények

A könnyűszerkezetes létesítményekkel, illetve azok építőelemeivel szemben támasztott alapvető igény, hogy könnyebb súlyuk ellenére is *elégítsék ki a biztonsági követelményeket*. (A létesítmény állékonysága, a tűz megelőzése, és tovaterjedésének megakadályozása, a tűzoltás-technika, a biztonságos élet- és vagyontmentés.) (3)

Ezek a követelmények természetesen csak a nagy sorozatban történő gyártással, a valóságot hűen tükröző számítási eljárásokkal, illetve a kutatások eredményeinek mielőbbi hasznosításával juttathatók érvényre.

Persze a biztonsági követelményeken túl számos, más jellegű igény kielégítése is szükségessé válik. (1)

Ilyenek többek között:

- a tartósság biztosítása,
- az épületgépészeti berendezések és szerelvények elhelyezése,
- a szerkezeti anyagok kémiai stabilitása,
- a megfelelő hőállapot biztosítása,
- az akusztikai követelmények teljesítése,
- a szállítás és a helyszíni szerelés gépesítése,
- a csomópontok szakszerű illesztése és nem utolsósorban a tervezés technológiájának átalakítása, valamint a számítógépek alkalmazása.

Az acél, alumínium és műanyagok, valamint ezek kombinációból kialakított szerkezetek alkalmazása természetesen *szükségessé teszi a szocialista és a tőkésországok közötti tudományos együttműködést*, illetve a gyártmányok kölcsönös alkalmazását.

### Hátrányok

A könnyűszerkezetes építési mód számos előnye természetesen hátrányokkal is párosul. Ezek részben a *biztonsággal kapcsolatosak*, részben pedig döntően az árszinttel, az építőipari kapacitással és a *termelékenység növelésével* függnek össze.

A biztonsági hátrányok közül bennünket elsősorban a tűzbiztonsági kérdések foglalkoztatnak. A tűzrendészeti követelmények érvényre juttatásáról még 1971-ben egy interjú során ugyan szó esett, de a megállapítás mögött a megelőző tűzrendészeti és biztonságtechnikai kérdéseket alapjaiban érintő és gyors megoldásra váró feladatok rejlenek. A BM Tűzoltóság országos parancsnokának irányt mutató állásfoglalása szerint: (2)

„... A könnyűszerkezetes építéssel kapcsolatos álláspontokat alapvetően az éghető építési anyagok és épületszerkezetek alkalmazására vonatkozó igény határozza meg... Tömeges és korlátlan alkalmazásuk — kellő megelőző tűzrendészeti szabályozások

nyában — súlyos katasztrófához vezethet... A tűzoltóság állásfoglalása, hogy a könnyűszerkezetet általában széles körben lehet alkalmazni, ha az kielégíti a vonatkozó tűzállósági és éghetőségi követelményeket. ... Az alacsony tűzállósági határértékű épületszerkezeteket a továbbiak során sem szabad felhasználni olyan ületek létesítésére, ahol a tűz következtében az emberélet nagykörü veszélyeztetettsége állhat fenn, vagy ahol jelentős (pótolhatatlan) népgazdasági értékek kerülhetnek veszélybe." (2)

Megítélésem szerint az is hátrányos, hogy a könnyűszerkezetes építési mód elterjedésével — a hagyományos építési móddal szemben — fajlagosan megnövekszik a létesítmények tűzterhelése. A nem éghető anyagú és viszonylag kis tűzállósági határértékű épülszerkezetek hazai alkalmazása egyben a gyakorlati és komplikáltabb jellegű tüzesetek lehetőségét is jelenti.

## Az alkalmazás főbb területei

Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (9) a könnyűszerkezetes épületek tűzvédelmének tanulmányozása során következetesen figyelembe vette az idézett állásfoglalást.

Az alapvető célkitűzés: az üzemi (ipari, mezőgazdasági) rakozási, továbbá a közösségi és kereskedelmi jellegű létesítmények könnyűszerkezetes építési módjal történő kialakítása. Ezen túlmenően azonban olyan igényekkel is találkozunk (pl. kísérletiroda, konyha-étterem, motel és kiszolgáló épület, garázs, irodaház, iskola, vásári pavilon stb.), amelyek közül némelyik csak a biztonságos követelmények maradéktalan érvényesítésével teljesíthető.

Az építési anyagok közül főleg a fémek, a műanyagok, a fa, a gipsz, ásványi anyagok és könnyűbeton, illetve a különféle gaszterek alkalmazásával kell számolnunk. (4)

A leggyakrabban előforduló szerkezetfélések: (7)

— A PRE—N—Isol építő falpanelt főleg a kisállattartó épületek, hétvégi házak, hűtőtárolók és felvonulási épületek létesítéséhez alkalmazzák. A panel külső burkolata azbesztcement, a hőszigetelés hungarocell, a belső burkolat faforgácslemez, a belső ület alumínium fólia vagy PVC-tapéta.

— Az alumínium vékonylemez-szerkezeteket leginkább a 12, 18, 24 és 40 m-es fesztávú üzemi csarnokok áthidalására használják majd. A héjszerkezet hungarocell hőszigeteléssel készül, a belső borítás általában PVC-lemez. A héjszerkezetek több célú ületként is számításba jöhetnek. Az alumínium alapanyaggyártásának műszaki-gazdasági koncentrációja értelmében jövelni kívánják a termékek mennyiségét. (5)

— A könnyű acél váz- és csarnokszerkezetek alkalmazásával gyancsak számolni kell. A szerkezetek tömeges gyártását ma még számos megoldatlan probléma gátolja (korrózióvédelem, tűz elleni védelem, gyártástechnológia, olcsó hőszigetelő anyagok hiánya stb.). (6)

— Az áthelyezhető válaszfalszerkezeteket (RIGIPS, THIES-EN-MILIS, CLOISALL rendszerek) valószínűleg igen széles körben használnák majd. A nyílászáró szerkezetekhez hasonlóan, félkész termékek formájában kerülnek forgalomba.

— Az álmennyezeteket ma már a legtöbb létesítményfajtában alkalmazzák. Döntő szerepe van az épületgépészeti berendezések helyettesítés szempontjából, de burkoló és térelválasztó funkciója megnőtt. Főbb részei: betételelem, tartóváz, és a felfüggesztőszerkezet.

## Tűzrendészeti és biztonságtechnikai követelmények

A könnyűszerkezetes építési mód alkalmazása differenciáltabb tűzrendészeti követelményeket tesz szükségessé.

A biztonsági igények természetesen elválaszthatatlanok a létesítmény műszaki-fizikai követelményszintjétől, azok a tervezés és kivitelezés szerves részei.

Hangsúlyozni szeretném, hogy a könnyűszerkezetek jövőbeni alkalmazásától függetlenül egy reális tűzrendészeti, illetve biztonságtechnikai követelményszint és egy sajátos — az újszerű megoldások kombinációjából és a specifikus műszaki-fizikai anyagtulajdonságokból adódó — a könnyűszerkezetes megoldással kapcsolatos követelmények összehangolásáról van szó.

Szerintem a közeljövőben a következő főbb feladatokkal kell számolnunk:

— A könnyűszerkezetes létesítmények biztonsági távolságait üzkísérletekkel kell megállapítani, majd — a tényleges tüztérjárásról és a sugárzó felület nagyságától függően, a külföldi információkon alapuló számítási eljárással — felül kell ellenőrizni őket.

— Az épületszerkezetek tűzállósági követelményeit — a létesítmény helyiségeiben levő összes éghető anyag teljes elégetésekor felszabaduló hőmennyiséget alapul véve — számítás útján lehet meghatározni. Például: (11)

$$T_M = \sigma \cdot \alpha \cdot \eta \cdot \varphi \cdot q \text{ perc, ahol}$$

- $\sigma$  — biztonsági tényező
- $\alpha$  — rendeltetési tényező
- $\alpha$  — tűzoltási tényező
- $\eta$  — belmagassági tényező
- $\varphi$  — légellátási tényező
- $q$  — tűzterhelés.

— A létesítmények tűzszakaszait úgy kellene kialakítani, hogy azok megfeleljenek a biztonságos kiürítés feltételeinek, és megakadályozzák a tűz tovaterjedését.

— A biztonságos kiürítés feltételeiről minden esetben gondoskodni kell, és a követelményeket — a befolyásoló körülmények alapján — számítással szükséges meghatározni. (10)

— Rendszerbe kell foglalni azoknak a létesítményeknek a körét, amelyeknél — az emberélet nagyfokú veszélyeztetettsége miatt — éghető alapanyagú épületszerkezetek nem alkalmazhatók.

— Meg kell oldani az állattartásra szolgáló létesítményekből az állatok szükség esetén történő eltávolítását.

— A létesítmények jellegétől függően biztosítani kell, hogy a tűzoltóegységek meghatározott időn belül a helyszínre vonuljanak.

— Meg kell határozni a létesítmények megengedhető szintszámát, tűzveszélyességi osztályát és a közlekedőterek kiürítésének módozatait.

— Elő kell írni, hogy milyen tüzelő- és fűtőberendezéseket, füstelvezetési módszereket, szellőzőrendszereket, továbbá elektromos berendezéseket és szerelvényeket alkalmazhatnak.

— Szabályozni kell a tűzoltástechnika feltételeit (beépített tűzvédelmi berendezések, természetes vízforrás, tűzivízhalózat stb.) és a tűzjelzés rendszerét.

— Ki kell jelölni azoknak a létesítményfajtáknak a körét, amelyeknél az égéskésleltető szerek, illetve a tűzálló bevonatok alkalmazásától nem szabad eltekinteni.

— Rendszeresen figyelemmel kell kísérni a kutatások és kísérletek eredményeit, és a szükségnek megfelelően — a fejlődéshez alkalmazkodva — kell kialakítani a követelményeket.

— A létesítéssel együtt — az eddigénél még jobban — meg kell szilárdítani a technológiai (használati) fegyelmet.

A körvonalazott főbb feladatok alaposságát és megfontoltságot feltételeznek mindannyiunk részéről. A sikeres végrehajtáshoz elengedhetetlen a társszervek, a tűzoltóságok, kutatók, tervezők és kivitelezők összehangolt tevékenysége.

Meggyőződésem, hogy a kidolgozásra kerülő tűzrendészeti anyagi jogszabályaink és hatósági előírásaink megfelelően reprezentálják a kormányhatározatban foglalt célkitűzéseket és a katasztrófák elkerülésének valamennyi előfeltételét.

## IRODALOMJEGYZÉK:

1. Halácsi Dezső: Interjú Simka Jánossal, az ÉVM Műszaki Fejlesztési Főosztály helyettes vezetőjével (Építésügyi és Műszaki és Gazdasági Tájékoztató 1971. 9. szám 2. oldal).

2. Halácsi Dezső: Interjú dr. Farkas György tűzoltó vezérőrnaggyal, a BM Tűzoltóság országos parancsnokával (Építésügyi és Műszaki és Gazdasági Tájékoztató 1971. 5. szám 1—3. oldal).

3. Aradi Lajos t. őrnagy: A székesfehérvári konferenciáról (Tűzvédelem XXII. évf. 1970. október 10. szám 16. oldal).

4. Építéstudományi Intézet: Ütibeszámoló a VEB Metalleichtbau kombinát-hoz (Leipzig) történt hivatalos kiküldetéséről 1971.

5. MTESZ Gépipari Tudományos Egyesület: II. Könnyűszerkezetes Konferencia előadásai I—II. kötet. Székesfehérvár 1970. aug. 3—8.

6. Bretz Gyula: Könnyűszerkezetes építés (Magyar Építőipar 1969. 5—6. 326. oldal).

7. Eröss János: Könnyűszerkezetes építés az Országos Szakipari Vállalatnál (Magyar Építőipar 1970. 11—12. 664. oldal).

8. Jármai Pál: Tömeges építésre alkalmas könnyűszerkezetes iparosított mezőgazdasági építésmód problémái (Magyar Építőipar 1970. 11—12. 711. oldal).

9. Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság: Könnyűszerkezetes Épületek Tűzvédelme — (Tanulmány — 10 — 7109 — T — 1971).

10. V. V. Holscevnikov: Embertömegek mozgási útjainak optimalizálása (Magyar Építőipar 1971. 11—12. 709. oldal).

11. Építőipari Minőségvizsgáló Intézet: Épületszerkezetek mértékadó tűzállósági követelményeinek számítása (Házi Szabvány).





Először a hagyományossal támadtak

# A „könnyűvíz” hazai premierje



Közvetlen oltás előtt



10 másodperccel...

30 másodperccel...

...és 50 másodperccel az oltás után



Ez év elején jelentkezett a Minnesota Europa S. A. cég, felajánlotta, hogy hazánkban is bemutatja a 3. M. vállalat tűzoltóanyagát, a „Light water”-t. A FLIM Tűzoltókészülék Gyár vezetői vállalták, hogy megszerveznek egy olyan összehasonlító tűzoltási bemutatót, ahol a könnyűvíz hatékonyságát hazai szal embereink egy része közelebbről is megismerheti.

A Technika Házában tartott március 7-i tájékoztató előadást követően május 30-án tűzkísérleti telepünkön rendezték meg az összehasonlító bemutatót, ezt követően újabb tájékoztatót hallattunk, majd az értékelés következett.

## Mi is a könnyűvíz?

A „Light water” vagyis a könnyűvíz szintetikus alapanyag habképző anyag, s a gyár ajánlása szerint 6 százalékos koncentrációban — a nálunk is használatos hagyományos habbal oltszerelvényekkel — 7—11-szeres kiadósságú hab fejlesztése alkalmas. Ez a hab csak vívből áll, mert elsősorban a fejlesztett habból kiváló, s az égő folyadék felületén gyorsan széteső üveg gázát nemeresztő filmréteg fejt ki a tulajdonképpeni oltóhatást. Ez a filmréteg képződése után percekig képes a felület felületén lezárására s az anyag visszagyulladásának meggátolására.

A könnyűvíz sárgás folyadék, fajsúlya 1,033 kg/l, dermedési hőfoka  $-4^{\circ}\text{C}$  körüli. A csaknem vízsűrűségű habképző anyag (könnyűvizet) a szokásos módon (vízsugárszivattyú, bekeverő berendezés) lehet a vízhez keverni, de előrekevert oldatként is használhatják. A könnyűvíz korróziós hatású, ezért műanyag tartályokban tárolják. Tárolási ideje 10 év.

A gyár ajánlása szerint elsősorban kőolajipari termékek tüzeinek oltására alkalmas, de szilárd anyagok égésének megszüntetésére is eredményesen használják. Alkalmazási köre kiterjed a repülőterekre meg a vegyiparra is. Különböző beépített berendezésekkel, féltábil sugárcsővel, valamint kézioltóként is használható.

## A budapesti összehasonlító kísérlet

300 m<sup>2</sup>-es benzinfelület tüzeit oltottuk 2 db X-jelű habszereplővel. Az oldatot vízsugárszivattyúkkal állítottuk elő, a bekövetkezési százalék kb. 6—8 százalékos volt.

Egyforma szerelvényekkel oltottunk majdnem azonos méretű tüzet — előégetés után. Mindkét oltás előtt kb. 8500 liter nyers benzint töltöttünk a 300 m<sup>2</sup>-es vízpárnára. EVGÉN—U jelű oltóanyaggal 6 perc, míg könnyűvízzel kb. 1 perc volt az oltási idő. Ez utóbbi kísérlet során korán megszüntették a habadagolást, ezért a tűz visszagyulladt. Újabb egyperces oltás után azonban a lángolás teljesen megszűnt.

Az összehasonlító oltási kísérlettel egyértelműen igazolva kaptunk az említett cég azon állítására, hogy a könnyűvíz leghatékonyabb oltóanyag, amely a tüzet a legkevesebb idő alatt oltja el a tüzet, s ehhez hagyományos habhoz képest háromszor kevesebb oltóanyag szükséges. Ez alkalommal 1:8 volt az arány a fehérje alapú EVGÉN—U-hoz képest a könnyűvíz javára.

A bemutató előtt néhány kis méretű tűzoltási kísérletet is végeztünk 10 literes, habbal oltó készülékkel, ezt előzőleg a könnyűvíz 6 százalékos oldatával töltöttük fel. Az összehasonlítás során ilyen méretben nem volt olyan nagy a különbség az EVGÉN—U rovasára. Az 1—4 m<sup>2</sup>-es felületű tüzek esetében 1:1 arányban bizonyult hatásosabbnak a könnyűvíz.

A bemutató során kiderült, hogy a könnyűvízzel az a legkedvezőbb oltási eljárás, ha — lövelővel vagy habágyúval porlasztva juttatják a habot a tüzre, mintegy „leocsolva” a tüzet.

A könnyűvíz igen kedvező tulajdonsága, hogy az égő folyadékba csapódva is kifejti oltóhatását, ezért ilyenkor nincs szükség a kíméletlen habfelvitelre.

## A könnyűvíz jövője

A könnyűvíz rendkívül jó oltóképességű és sokoldalúan használható univerzális oltóanyag. Nagy tüzfelületeket is gyorsan és biztonságosan lehet oltani vele. Elfogadjuk tehát azt az állítást, hogy ez a jövő oltóanyag, vagy legalábbis egyik legkiválóbb oltóanyag.

Hazánkban az elkövetkező években fel kell készülnünk 1000 m<sup>2</sup> vagy ennél is nagyobb felületű ásványolajszármazékok tüzeinek oltására. Ilyen nagy tüzfelület oltása különleges technikai felkészültséget és igen nagy hatású oltóanyagot igényel. Az előbbiekben vázoltak alapján is nyilvánvaló, hogy a szoba jöhető oltóanyagok egyike a könnyűvíz.

Természetesen egyéb — köztük gazdasági — tényezőket figyelembe kell venni, mielőtt akár a könnyűvíz, akár más oltóanyag mellett döntünk. A könnyűvíz egyelőre igen drága, ugyanakkor kb. 5 dollárba kerül literje. Mindenesetre folytatjuk a tárgyalásokat.

Strádi Géza t. alez.



# Gázrobbanás

## Kőbányán

„Mi történt? Talán földrengés?” — ezek voltak *Kemenál Mihály* betanított munkás első szavai, amikor röviddel azután eszméletre tért, hogy a tűzoltók kimentették romba dőlt lakásából.

A válasz a következő:

*Bak Tamás* üveges, a X. ker. Kőbányai út 42. számú ház egyik lakója éppen a motorkerékpárját javította az udvaron, amikor pár perccel 12 óra előtt erős robbanást, majd üvegcsörömpölést hallott. A káreset a ház V. épületének 35-ös számú lakásában történt.

*Nikovics Károly* nevű szomszédjával azonnal a helyszínre futottak. A lakás ajtaján át sűrű füst áramlott ki. Benyomták a bezárt veranda- és konyhaajtót, és behatoltak a lakásba. A következő látvány tárult a szemük elé:

Egett a gáztűzhely vasalócsatlakozó csap-



A robbanást okozó gáztűzhely

Így nézett ki a lakószoba a robbanás után



ján át kiáramló gáz, a konyha berendezése, valamint a szobában levő bútorok is. (A szobaajtó nyitva volt.) A lakás bérlője *Szevcsik Jánosné* 59 éves nyugdíjas a tűzhely mellett ült, de már holtan. A holttestet azonnal kivitték az udvarra, és a 05-ös hívószámon jelentették a káresetet a budapesti parancsnokság hírközpontjának.

A gyors jelzésnek köszönhető, hogy tűzoltóegységeink már 12.07-kor kiérkezhetek a helyszínre.

Az 1914 körül épített és római ötössel jelölt, cserépfedésű, fatetos szerkezetű, téglafalú lakóház hossza 40 m, szélessége 8 m. Egy üzlethelyiség és 7 egyszobakonyhás lakás van benne.

A bekövetkezett robbanástól leomlottak, illetve ledőltek a szomszédos V/34-es és V/35-ös lakás válaszfalai, valamint az V/33-as lakás konyháját elválasztó fal is. A detonáció erejétől a tető megemelkedett, majd visszaesett.

Figyelembe véve egyrészt az épületszerkezeteket, másrészt a lakások egybeépítettségét, a tűz az egész házat veszélyeztette.

Egységeink két E sugárral, valamint kéziszerszámokkal avatkoztak be. *Kemenál Mihályt* a robbanás színhelyétől számított harmadik lakásból mentették ki. A ráomlott faltól sérülést szenvedett, a mentők kórházba szállították.

A vizsgálat során a következők derültek ki:

*Szevcsikné* férje reggel 9 óra tájban elment bevásárolni, felesége pedig mosni és vasalni készült. Víz melegített a kápen látható fazékban, majd kinyitotta a gáztűzhely vasalócsatlakozó csapját, de itt nem gyújtotta meg a gázt.

Feltehetőleg a kiáramló gáztól lett roszszul, és leült a konyhai székre. Eközben

# TŰZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

a csatlakozócsapon kiáramló gáz megtöltötte a lakást, és a szükséges térfogatszázalék létrejöttkor a koncentráció berobbant a fazék alatt égő gáz lángjától.

A vasalócsatlakozót *Bak Tamás* zárta el, amikor szomszédjával behatoltak a konyhába.

Tűzoltóegységeink gyors beavatkozásának köszönhető, hogy habár milliós nagyságú érték volt veszélyben, összesen 164 ezer forint kár keletkezett, s ebből kb. 54 ezer forint a lakókat ért veszteség.

Ismét bebizonyosodott tehát, hogy milyen fontos a tűz lehető leggyorsabb jelzése, s az, hogy aki tüzet észlel, ne veszítse el a lélekjelenlétét.

Még a vizsgálat idején megjelentek a helyszínen a X. kerületi tanács megbízottai és az Állami Biztosító kerületi kirendeltségének vezetője, hogy azonnal intézkedjenek a súlyosan megrongálódott lakások bérlőinek elhelyezéséről, valamint kártalanításáról.

**Tengerdy Ferenc**  
tű. alez.

Innen mentették ki *Kemenál Mihályt*





# A FŐFALAK IS ÉGTEK...

1972. június 21-én 23.45-kor tűz keletkezett a Komáromi Kőolajipari Vállalat másfűtési gyárreszlegének paraffin-előítő üzemében, és az üzem készparaffintöltő tartályainál, paraffintáblázó helyiségében meg a szivattyúházban okozott árt.

A paraffin-előítő üzem 1906-ban épült, gyemeletes, középen tűzálló. A paraffintöltő és az ún. kiszerező rész kizárólag appal, egy műszakban üzemel, a második harmadik műszakban csak ellenőrzést igaznak. Tűzvesélyességi besorolása „C”. Június 21-én 23.45-kor Tóth László, a óban forgó üzem csoportvezetője szokás ellenőrzése közben figyelt fel a hármas és négyes leöntőtartályok helyiségében keletkezett erős füstre, valamint a tartály szigetelésének izzására.

Ertesítette az üzem nyugati felében lévő dohányzóban tartózkodó munkatársait, hogy tűz van a hármas leöntőnél, s elrendelte: hozzanak azonnal habbaloltókat. Az neletre érve, a dolgozók kézioltó készülékekkel megkísérelték a tűz oltását, de az ártvány égés miatt már sikertelenül.

Ennek az az egyik oka, hogy a csoportvezető a tűz észlelése után nyitva felejtette a kiöntőtartály helyiségének ajtaját, így a beáramló friss levegő hatására az égő zárt helyiségben erőteljes gázcsere állt létre.

## 22 perces késéssel

A tüzet *Bence János* szállításvezető 07-kor jelezte a KKV tűzoltóparancsnokságára, tehát csak 22 perccel az észle-

lést követően. A tűzoltóegység 0 óra 15-kor érkezett ki a kárhelyre. Előzőleg a kialakult erős füst és hő miatt az üzem dolgozóinak és a riasztott létesítményi tűzoltóknak a tűz megfékezésére, valamint az anyag mentésére irányuló próbálkozásai nem jártak eredménnyel.

A tüzet megfeszített erővel, 4 db X-es habsugárral és 4 db porlasztott E-sugárral, 1.05-re sikerült eloltani.

A példamutató helytállást követelő tűzoltás alkalmával az égve lezuhant almennezzettől *Simon József* tű. tőrm. első- és harmadfokú, *Laposa János* tű. szkv. pedig első fokú égési sérülést szenvedett.

A mérsékelt tüzálló kivételű almennezzet nagyban hozzájárult az égés intenzitásához, mivel az idők folytán paraffingőzzel telítődött. Ehhez járult a paraffin magas fűtőértéke, továbbá az is, hogy az épület falai is teljes mértékben át vannak itatódva paraffinnal. A keverőtartályokat annak idején a mennezzet áttörésével építették be, egy részük átnyúlik a szivattyúterbe.

A tűz keletkezési oka: hősugárzásból létrejött öngyulladás volt. Ennek előzményeként a 3-as számú kiöntőtartály szigetelése átitatódott paraffinnal. Leöntés után 20 cm-es paraffinréteg maradt a tartályban. A leöntési hőmérsékletet (90–95 °C) biztosító fűtőcsőkiigó gőzlezáró szelepe átengedett, és a 240–245 °C-os öngyulladási hőmérsékletű paraffint, 190–200 °C-ú gőz melegítette. Az alacsony folyadékérték nem volt képes elnyelni a keletkező hőt, s így a tartályfalra és a szigetelésbe folyt paraffinra sugározta. A paraffin

krakkolódott — könnyebb alkotóelemeire bomlott —, beizzott, majd a friss levegő hatására lángra lobbant. A tüzeset követő kár 63 000 Ft keletkezett.

## Néhány tanulság

A tűz elkerülhető lett volna, ha:

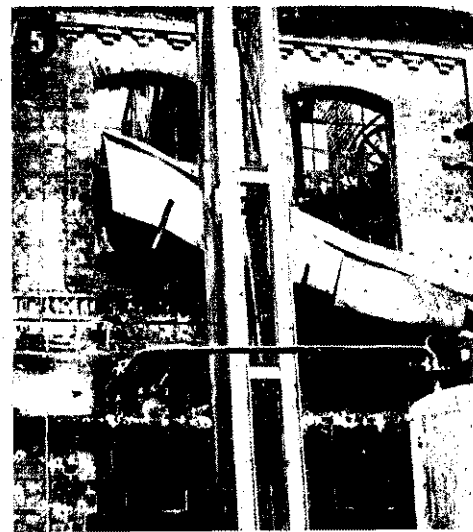
— a kész paraffint tároló tartályok szigetelése zárt, és a csővezetékek lefűtatásakor, esetleges túltöltésekor a paraffingőzők vagy a folyékony paraffin nem kerül a szabadba és a szigetelés közé;

— a kiöntőtérben alkalmazott technológia miatt felszabaduló paraffingőzők lerakódását — a mennezzet átitatódását stb. — megakadályozzák, akár időközönkénti fődémcserevel, vagy az éghető mennezzet szerkezet helyett bádoglemezből és üvegyapotból készült hézagmentes almennezzetet alkalmaznak;

— a kész paraffint tároló tartályok fűtőgőzének szelepeit időközönként nyomáspróba alá veszik, és a szelepek zárt állapotban történő gőzátengedését s ezzel a túlfűtést megakadályozzák;

— a csoportvezető a tűz észlelése után a helyiség ajtaját nem felejtí nyitva, hanem társainak jelenlétében megfelelő oltóeszközök fedezetével nyitja ki, és ezután bontja meg a szigetelést.

De nem is terjedhetett volna ki ennyire a tűz, ha az észlelése után azonnal jelzik, nem kísérleteznek az oltással, és nem csupán azután jelentik, miután már belátták, hogy képtelenek eloltani.



# Egy bécsi papírraktár égése

A két sugárvezető sérülése is lényegesen lyhább lett volna, ha a sisakok el lennének látva nyakvédővel. A vizsgálat bűnelmélyre utaló körülményt nem tárt ki, azonban mint kifejtettem, a technológiából adódó tűzveszély következetes elemzése, a tűzriadótervekben foglaltak hiánytalan végrehajtása elkerülhetővé tette volna a tüzeset bekövetkezését.

Galambos László  
tű. őrgy.,

a KKV parancsnokhelyettese

## ÉPSZÖVEG

1 A tűz az X-szel jelölt helyen a hármas számú leöntőtartály szigetelése alatt keletkezett, s a XX-szel jelölt helyen tört ki. A kúpos fenekű tartályok 0 cm magas állványon vannak elhelyezve. A kúp magassága, jelen esetben in-bb mélysége: 60 cm, és a külső részen töcsökgyóval van körülveve. A fűtőcsőgyő rendeltetése a kész paraffin leöntő (90, 95 °C-on történő) hőmérsékletének biztosítása. A tartályok szigetelése neburkolattal van ellátva, ez a tartály alsó részén nyitott állapotban volt.

2 Az a bizonyos nyitva felejtett ajtó. A beáramló friss levegő hatására fűtő lángolás jött létre. A tűz önmagát részlete villany paraffingőz-párolgást szett elő.

3 A leöntőtartályok a keverőhelyiség felől. Az elválasztást „herak” lemezzel oldották meg. Az X-szel jelölt helyen jól látható a tartály falától illő szigetelés. A XX-szel jelölt helyen figyelhető meg tartály tetejének kiképzése. A két csatorna között a lemez domborodik, s ez látszik arra, hogy túltöltéskor folyik paraffin, a csővezeték lefűtatására pedig paraffingőzök kerültek a helyi-ébe.

4 A kiöntőterem teteje erősen megromlott a tűz következtében. Az oltást nagyban nehezítette a tűzoltók kiterjedésig kialakult magas hőfok, rő füst, valamint a hőhatás következtében szétpattogott pala és a lezuhant égő nennyezet.

5 A földszinti szivattyúteremben az égést nagymértékben táplálta a fűtőcső ablakok kitérésével létrejött zosere. A felső szintű égést bizonyítja, gy az ott levő ventilátorok lapátjai tel-ten, míg az első szinten levők csak szben olvadtak el.

Veszedelemes tűz keletkezett a Felten és Guillaume Kábelművek bécsi üzemében. Az üzem portása 11.39-kor jelezte a kár- esetet, s a bevetés 16.43-kor fejeződött be.

A bécsi tűzoltóság vonulási szabályzata alapján a „Favorit” készenléti szakasz vonult ki a kárhelyre. A felderítés során ki- derült: fennáll annak a veszélye, hogy a lángok áttérjednek a raktározott árukra, valamint az üzemcsarnok tetőszerkezetére is. Ezért rádiótelefonon

## 2-es riasztást rendeltek el

és ezzel egyidejűleg különleges járművek helyszínre rendelését is kérték. Ezt követően riasztották a főfelügyeletet ellátó tisztet, a tartályok légtömegszűrőket, valamint az alátámasztáshoz szükséges eszközöket szállító gépjárműveket is.

A kárhely 85x5x9,5 m-es, kétemeletes üzemcsarnok volt. Három oldalához további helyiségeket építettek, ezeket azonban tűzfelak választották el a főépülettől. A tűzoltás szempontjából nagy előnyt jelentett, hogy az épületkomplexum a közúti forgalom céljára szolgáló terület határán van.

A tetőszerkezet préselt kavicsból állt, acélerősítésekkel, fémerevítőkből 3/4 coll vastagságú lécekkel és két réteg kavicsal beszórt tetőfedőlemezzel. A felső emelet megvilágítására a tetőzet közepén teljes hosszúságban huzalbetétes üvegtáblákkal ún. gerinc-felülvilágítót létesítettek. Ennek két oldalán egy-egy 1 m<sup>2</sup>-es nyílás szolgál a szellőzésre.

A terem magassága 4 m. A felső emeleten papírt raktározóknak, valamint dolgoz- nak fel. Három géppel keskeny csíkokra vágják fel a tűz kg súlyú papírtekercseket, ebből azután kábelszigetelés készül.

A tűz idején

## körülbelül 9 tonna olajkábel-

és mintegy 10 tonna telefonkábel-papír volt itt, legnagyobb részben még felvágatlanul és 2,70 m magasságban felhalmozva. Ezenkívül 4 tonna jutacsővet (ugyancsak szigetelési célokra szolgáló laza sodrású feltekerített jutaszínórt), továbbá nagyobb mennyiségű egyéb papír- és műanyag szigetelőanyagot is tároltak a raktárban.

Feltételezés szerint öngyulladásból, elő- szőr a teremnek kb. a közepén levő juta- tekercsek gyulladtak ki.

A tűzoltóság kiterjedése előtt az üzem tűzvédelmi megbízottjának vezetői a vizes felszállóvezetékéről szerelt 1 sugárral meg- kísérelték az oltást, de az erős füstképző- dés miatt csakhamar abba kellett hagy- niuk.

A tűzoltóegységek már csupán légtö- készületekben hatolhattak be, és először a két lépcsőházon át egy-egy sugarat sze- relték.

Mivel fennállott a veszélye, hogy a tűz áttérjed a kb. 620 m<sup>2</sup>-es tetőszerkezetre is, füstelszívónyílásokat kellett létesíteni, ami a tetőszerkezet előbbiekben ismertett ki- vitelezése miatt nem ütközött különösebb nehézségbe.

Ezt követően már elviselhetőbbé váltak a beavatkozás körülményei. Mivel a juta- csővék az intenzív oltás ellenére is erős füstképződéssel tovább izottak, sőt időn- ként fellángoltak, valamennyi csövet szál- lítókocsikra kellett felrakni, és kivinni a szabadba.

A beavatkozás után kiderült, hogy

## összesen 27

sűrített levegős készülékre volt szükség, és egy-egy készüléket palackcserével két- szer-háromszor is használtak. E sűrített levegős készülékek tényleges bevetési ideje ugyanis kb. 20–25 perc.

A tűzoltóknak az üzem alkalmazottainak segítségével jelentős értéket sikerült meg- menteniük. A tűz során azonban 4 tonna jutacsőve teljesen elégett, 25 db. kábel- papírtekercs, valamint 45 m<sup>2</sup> tetőfedés megromlott. A tetőszerkezet ideiglenes megjavítása és az új villanyvezeték léte- sítése után másnap megkezdhetők a ter- melést.

A cikk szerzője szerint a nagyobb objek- tumokban előfeltétele az eredményes tűz- oltásnak, hogy megfelelő füstelszívó és szellőzőnyílások álljanak rendelkezésre. Ugyanakkor különösképpen el kell kerülni öngyulladásra hajlamos anyagoknak más gyúlékony anyagokkal való együttes táro- lását.

Es megemlíti: nem mindig célszerű, ha a tetőfedés belső területe tűzátálló anyagból készül, mivel az ismertett káreset alkal- mával ez szerinte kifejezetten hátrányos lett volna. (A Die Österreichische Feuer- wehr cikke nyomán).

# Kiégett egy Volkswagen

1972. június 9-én 14.45-kor a miskolci- polcai műtőn ki- ulladt Béres Imre lekolit lakos CE —78-es rendszámú Volkswagen személy- pkoalj. A viz- lat alkalmával a ivetkezőket állapí- ttuk meg: Béres Imre és fele- ge Miskolc-Tapol- ra igyekeztek, me- tüközben dugulás- utaló rendelkezene- get észleltek, amit vid idő alatt meg-

szintettek. Kb. 150 métert haladtak ami- kor a személygépkö- calban hátul ülő Bé- res Imréné füstszagot érzett, férje kiszállt, és a hátul elhelyezett motorháznál füstszí- várgást látott. Fel- nyitotta a zárófedél, és elmondása, vala- mint a tanúk állítá- sa szerint, a kocsi pillanatokon belül el- borították a lángok. Feleségét többszöri kísérletre, az odaér-

kezők segítségével — az egész testfelületét borító III. fokú égési sérüléssel — sikerült az égő kocsiból ki- menteni, közben ar- cán és kezén Béres Imre maga is II—III. fokú sérülést szenvedt.

A miskolci fecs- kendők 19.03-ra ér- keztek ki a kárhely- re. A kocsit még lán- gokban állott, égett az üzemanyagtartá- lya, a kárpítózása, a

karosszériája, vala- mint a futóműve. Egységeink tartály- ról szerelt 2 db „E” sugárral avatkoztak be, és 9.16-re elol- tották a tüzet.

A tűz gyors terje- désére az eddigi viz- gálat elfogadható vá- laszt nem adott.

A keletkezési ok vizsgálata szakértők bevonásával folya- matban van.

Sperka Kálmán  
tű. fhdy.

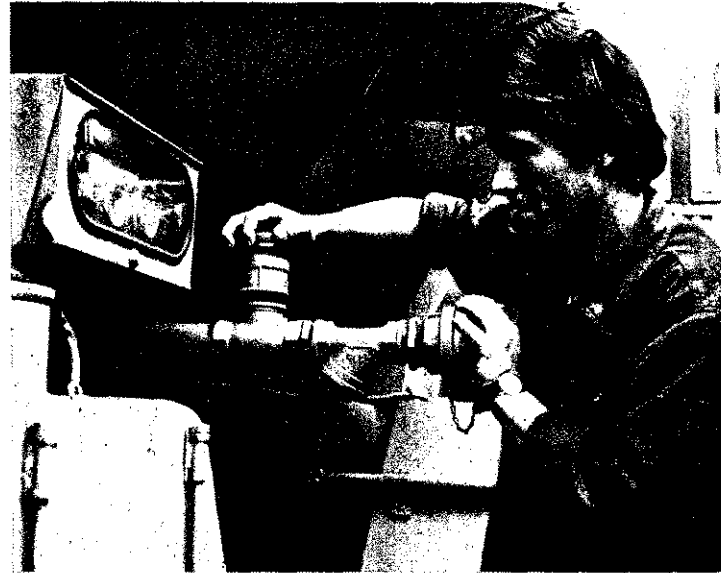


# Diplomás önkéntesek

Aranyosi  
Antalné



Unnepélyes pillanatok 1971 novemberében: Kocsis Péter  
doktorrá avatása



Gerstenbrein István

A Vörös Csillag Traktorgyár 46 holdas területén mintegy 2300 helyiséget találhatunk. Többségük ugyan „D” tűzveszélyességű osztályba tartozik, de jócskán akad a másik négy osztályba sorolt is.

A helyiségekben kifüggesztett betűjelzések azonban — akár csak másutt — itt sem jelzik százszázalékos pontossággal a

tulajdonképpeni veszélyt, mivelhogy még hosszú évek múlva sem számolhatják fel teljesen a hetvenes évek kátránypapírtetős épületeket, s ezek itt is, ott is körülveszik a mostanában létesült modern üzemi csarnokokat.

Ez a kettősség egy kicsit a termelést is jellemzi, hiszen a hagyományos termékek mellett

jó néhány nagy teljesítményű új munkagép is készül itt; egy újfajta univerzális markológép kísérleti példányát közelebbről is megismerhettük.

A vázolt körülményekhez, érhető okokból, a gyári tűzvédelemnek is a korábnál rugalmasabban kell alkalmazkodnia.

Aranyosi Antalné tűzrendszeti előadó a megelőzésben való zásos kis hadseregre támaszkodhat:

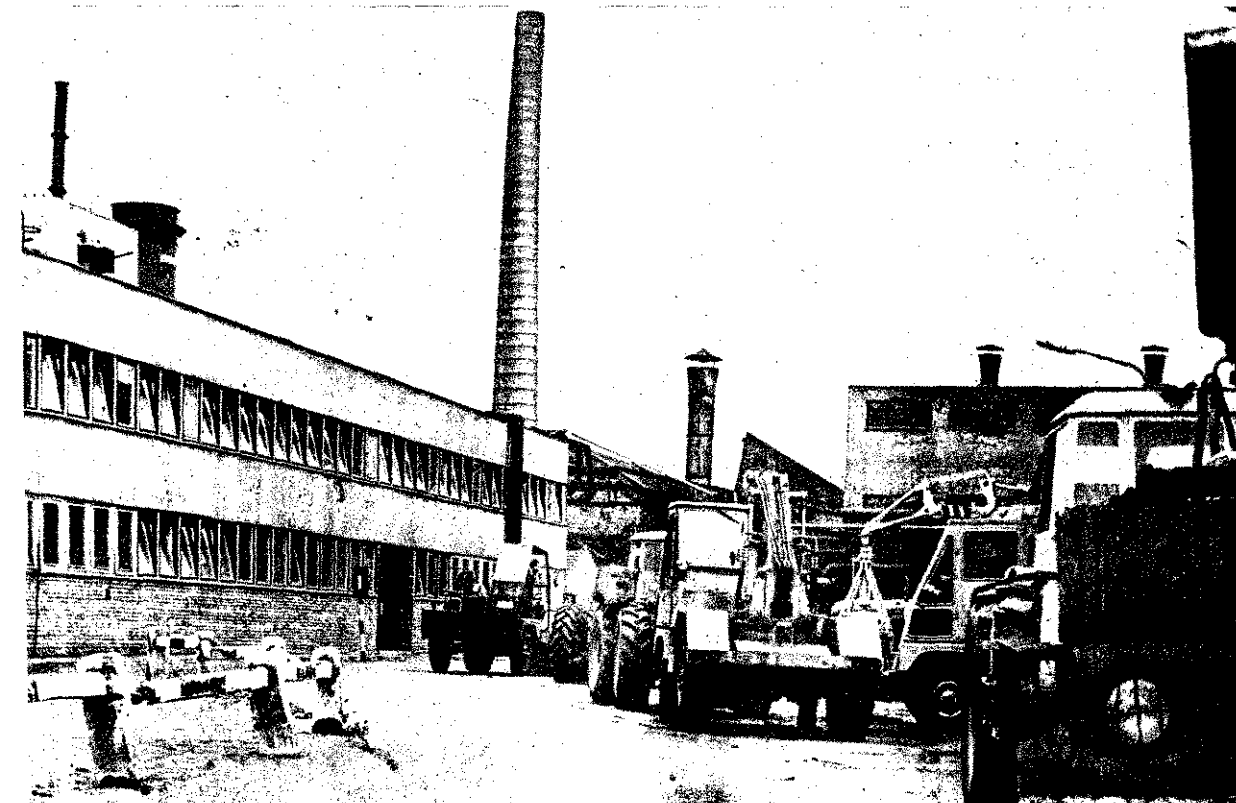
— Létesítményi tűzoltóságú összetételében az elmúlt években a szó legszorosabb értelmében minőségi változás következett be, még hozzá távolról se automatikusan. A tagság közötten felső fokú végzettség szerezték, további tízenket pedig érettségiztek, s közülük olyanok is akadnak, akik a középiskola után a technikum is elvégezték. A többiek túlnyomó többsége pedig jól képzett szakmunkás.

Ilyen előfeltételek mellett úgy érzem — kellő tartalommal tudjuk kitölteni az új szervezeti kereteket, aminek lényege a következő:

A gyár írásos megállapodás kötött minden tűzoltónkkal. Ennek értelmében havi 150 forint plusz díjazásban részesülnek. Az összeg fejében egyrészt hivatott a hatóság továbbképzés kell megjelenniük, másrészt pedig munkaidőn túl naponta 1 órával ellenőrzést tartanak.

Ily módon egyetlen részvevője sem lehet a gyárnak, amelyet ne vizsgálának át naponta. Tevékenységükről mindannyian naplót vezetnek.

Ez a szolgálat tapasztalataink szerint igen jól kiegészíti a tűzoltók munkáját, annál is inkább, mivel tűzoltóink jórés



am ott ellenőriznek, ahol dolgoznak.

A megállapodás különben inkább fél kezdeményezésére bontható. Ha a létesítményi bizottság kéri, akkor harminc napos a „felmondási idő”, erre azonban még nem akadt példa. Néhány tevékenységi naplóba is betekintettünk. Valamelyik szennyezés felfedezések birkáiba nem jutottunk ugyan, de azt jól láthattuk, hogy a tűzszak után bekapcsolva maradt melegítőtől kezdve az őzjében való dohányzásig, meg a tűzoltókészülékek eltorlaszolásáig fejenként naponta legalább két-három, olykor ennél is jóval több szabálytalanságot értettek fel és szüntették meg. Az ellenőrzések időpontja meg a választott útvonal természetesen változó, s az sem itka, hogy pár perc elteltével még visszatérnek valamelyik zembrészbe.

Dr. Kocsis Péter jogügyi előadó a csapat egyik diplomása. Gyár tette lehetővé számára az egyetem elvégzését.

Élete első vizsgygyakorlatán laponan megtréfálták a hirtelen dagolt jó 8 légkörös nyomással, azóta persze nem lehet kitűni a kezéből a sugárcsövet:

— Szívesen veszek részt a yári önkéntes munkájában, gen jó a kollektíva. A tűzoltóság az egyik nehéz állami izsgán is átsegített, ugyanis első tételként éppen a tűzrendelészeti igazgatást húztam.

Gerstenbrein István, a gyár-nánykísérleti és kutatási osztály témafelelőse. 26 éves, alapzervezeti KISZ-titkár, felsőokú technikumot végzett, s még

csupán két kollokviumot kell letennie ahhoz, hogy megkapja az üzemmérnöki diplomáját:

— Én is igen jól érzem magam a csapatban. A versenyrajnak is tagja vagyok. Idén az ötödik helyezést sikerült megszerezni, amivel természetesen távoztól sem vagyunk elégedettek, jóllehet emlékezetem szerint negyvennél több csapatot így is megelőztünk.

A technika iránti érdeklődésem hozott ebbe a közösségbe, és a foglalkozásokon sok érdekeset hallhatok. Egyébként nekem is van egy kijelölt területem, s úgy tapasztalom, hogy vezető beosztásom cseppet sem hátrányos e feladatom elvégzésekor

A felemelt óraszámú továbbképzések is igen tartalmasak. Nem ritkán a gyár vezető beosztású műszaki dolgozói közül kerülnek ki az előadók; a megadott tematikából a csapat valamennyi tagja tisztességesen felkészül, és közülük mindig mások tartanak kiselőadást, amit azután élénk vita szokott követni.

A tüzesetekkel vagy a megelőzéssel kapcsolatos sajtócikketeket is feldolgozzák. Ez utóbbiak közül számos helyi vonatkozású. Avatott tollú szerzője van ugyanis az üzemi lapnak. Torma Imrénének hívják, és ő maga is létesítményi tűzoltó.

A szerelési és taktikai gyakorlatokat mindig másik üzembeszben tartják meg, és összekötik a helyismeret alapos felfrissítésével. Egyébként minden létesítményi önkéntesnek kötelező tudnia, hol találhatóak valamely üzembesz tűzcsapjai.



Szerelési gyakorlatra indul az egyik raj

Lázár Sándor parancsnok a tűzcsapszerelvények és kézioltók karbantartóinak vezetője. A kapcsolatos munkálatok házi elvégzése jól bevált a gyárban, okkal panaszkodnak azonban, hogy 60 darab jugoszláv gyártmányú kézioltójuk töltésére senki sem vállalkozik. Mint említik, erre bizony még az importmegrendelés előtt gondolni kellett volna.

A kézioltók olyan sorszámozással vannak ellátva, hogy abból nyomban kiderül, melyik üzembeszben van, és mikor jár le a nyomáspróba határideje.

A sorszámozást a gyár „Tűz-őrs” elnevezésű brigádja vé-

gezte el. Ez évre szóló értékes vállalásaik között szerepel többek között egy női raj szervezése (a lányok jól rajtoltak, második helyezést szereztek a körzeti találkozóon!), egy olyan terepasztal elkészítése, amelyen a gyár összes üzembeszének makettje látható, a tűzcsapszerelvények befestése is, és még sok minden, de erről majd egy más alkalommal, talán akkor, amikor a bronz vagy az ezüstkoszorút elnyerik. Most csupán annyit, hogy Sebestyén Ferenc, a brigádvezető és Aranyosi Antalné, Lázár Sándor, valamint Murin György parancsnokhelyettes is oszlopos tagja a „Tűzörnek”.

(G. R.)



A második helyezést szerzett női raj. A hátsó sorban Lázár Sándor, mellette (szemüveggel) Sebestyén Ferenc



Helyismeretszerzés gyakorlat előtt



# VÁLLALATOK, KÖZÜLETEK,

## FIGYELEM!



Megkezdődött az „A”-„C” tűzveszélyességi osztályba tartozó létesítmények, valamint laboratóriumok és egyéb elektronikus berendezések tűzvédelméhez nélkülözhetetlen, nagy oltóhatású BCF-gázzal oltó készülékek szériagyártása.

Az igen tetszetős kivitelű, korszerű szeleppel és fogantyúval ellátott BCF-oltó készülékek 1972. X. 1-től vállalatunktól közvetlenül is beszerezhetők.

### FIGYELEM!

Az igen mérgező bromid- és tetraoltók töltőanyagát 1972. november 1-től folyamatosan BCF-gázra cseréljük ki. A készülékek BCF-gázzal való újratöltése a megrendelések beérkezésének sorrendjében történik.

### **BIZTOSÍTSA ELSŐBBSÉGÉT!**

„Elzett” FLIM  
Tűzoltókészülék Gyár

Budapest XIII., Babér utca 9-11.  
Telefon: 208-843, 208-846.

Kísérje figyelemmel az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyár szakmai hirdetésait:

## HASZNOSAK! TANULSÁGOSAK! ÉRDEKESEK!

A hazánkban forgalomba kerülő BCF-gáz (brómklórdifluorometán, 1211-es halon), az ICI angol cég gyártmánya. Oltóhatása az ismert halonoltók között (dibróm-difluorometán, klór-brómmetán stb.) a legnagyobb, és ezért a legmegfelelőbb oltóanyag az „A”-„C” tűzveszélyességű anyagok tűzének leküzdésére.

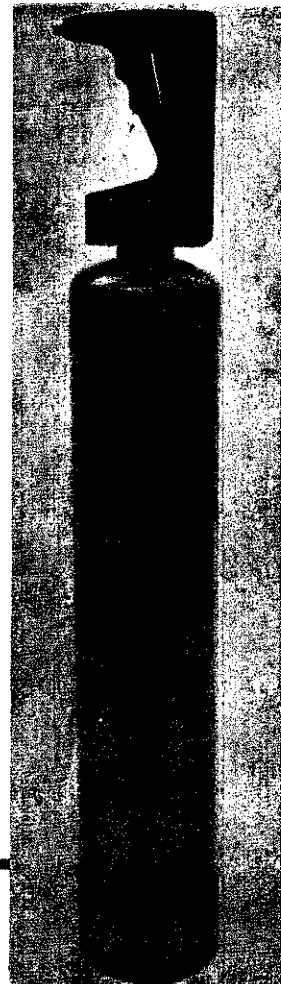
Ellentétben a korábbi években használatos oltógázokkal, nem mérgező hatású. Toxicitása nem lépi túl a CO<sub>2</sub>-gázét. Stabil gáz, a tűzben igen kismértékben bomlik. Az angol kísérletek tapasztalatai szerint normál tüzek oltásakor a tűzre kilövellt BCF-gáznak legfeljebb 2%-a bomlott el.

Az elenyésző mennyiségben képződött halogénsavak (HCl, HF, HBr) között a sokat emlegetett foszgén nem volt található.

Forráspontja -3,4 C°, fagyáspontja pedig -80 C° alatt van. Gőznyomása 20 C° hőmérsékleten 2,6 kp/cm<sup>2</sup>, 40 C° hőmérsékleten pedig 4,9 kp/cm<sup>2</sup>.

A BCF kedvező fizikai és kémiai tulajdonságai tehát biztosítják az oltóanyag széles körű és eredményes felhasználhatóságát.

(x)





# Figyelem!

## TŰZRENDÉSZETI ELŐADÓ ELVTÁRSAK!

FELKÉRJUK MINDAZON KEDVES UGYFELUNKET, AKIK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEIK ELLENŐRZÉSÉRE 1971 ELŐTT KÖTÖTTÉK VELUNK SZERZŐDÉST – AMI JELENLEG MÉG ERVÉNYBEN VAN –, HOGY A SZERZŐDÉS MEGÚJÍTÁSA CÉLJÁBÓL BENNUNKET IRASBAN MEGKERESNI SZÍVESKEDJENEK

FOLYÓ ÉV AUGUSZTUS 31-IG.

A FENTI IDŐPONTIG MÉG NEM ÚJÍTOTT  
SZERZŐDÉSEK ELVESZTIK FOLYAMATOSSÁGUKAT.

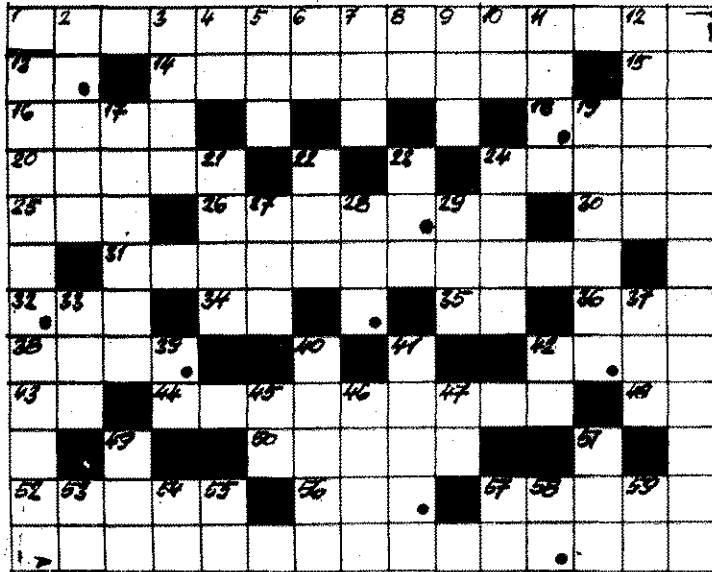
## Tűzoltókészülék KTSZ

VIII., Szigetvári u. 10.  
Telefon: 130-882.

**VÍZSZINTES SOROK:** 1. TEXTIL-  
PARI ÜZEMEK KÖZÜL EZEK JE-  
NTEK A LEGNAGYOBB TŰZVE-  
ZELYT. 13. Francia filmcállag  
röv.). 14. Budapesten „található”.  
5. Hangtalanul leső. 16. Nincs  
nyja, apja. 18. A közelebbi. 20.  
két daloló-szócska között egy ma-  
ánhangzó. 24. Fakadó. 25. Művé-  
zeti alkotás tárgya lehet. 28. Asz-  
alról letisztít. 30. Rövid rövid! 31.  
A VÍZSZ. 44. FOLYTATÁSA. 32.  
degen olaj! 34. Fordítottjával női  
név. 38. EEEEEE. 36. ... Hammar-  
kjőd. 38. Fájdalmában teszi. 42.  
szadérgyomor (így is mondják). 43.  
üzemélyes névmás. 44. GYÁRTÁS  
"OLYAMÁN EZEKBŐL NAGY  
MÉNNYISÉG KELETKEZIK, MELY  
NAGYBAN ELŐSEGÍTI A TŰZ  
NYORS TERJEDÉSÉT (folyt.: víz-  
szintes 31.). 48. A szoros abc kez-  
dete. 50. Közlekedési vállalatunk.  
52. Éhesek olvasnivalója! 56. Bor-  
vidékünk. 57. Cirkuszi porond.

**FÜGGŐLEGES SOROK:** 2. Lőlel-  
del. 3. Nagy hegyes. 4. Távirdal  
hang. 5. Vonatköz névmás (vissz-  
za). 6. Olasz folyó és síkság. 7.  
Névelős fűszer. 8. Vércsoport jel-  
ző. 9. Élesít. 10. Japán játék visz-  
za, vagy tisztelő odal! 11. Szer-  
rencsés ember! 12. Magához térő.  
13. A VÍZSZ. 1-EN BELÜL EZEK  
KÜLÖNÖSEN TŰZVESZÉLYESEK.  
17. Textilipari gép része. 19. Agas-  
kodó. 21. Görög betű. 22. Kicsni  
azonos hangzó. 23. Egyik minisz-  
tériumunk. 24. Férfinév. 37. Bécsi

## FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ



egy! 28. Ezen a hangszerezen a s  
játsszik. 29. Belső szerv. 33. Azon  
hangzású betűk (kettő egyform  
37. Török rang volt. 39. Azon  
betűk. 40. Apósomé. 41. Túlcids  
jűtő. 42. Bíró Rezső. 45. Ameri  
num. 46. Labdajáték, vissza  
47. Páva azonos hangzó. 49. N  
főle. 51. Csófajta! 53. Területi  
zottság. 54. Rangjelző. 55. Polg  
alkalmazott. 57. Névelő. 58. Helyi  
59. Tiltószó.

Megfejtésül az alábbi sorokat  
beküldeni: vízsz. 1., 44., 31., fű  
18.

Be kell küldeni továbbá a p  
tokkal jelölt kockákban levő be-  
ből összeállítható szavakat: n  
veszélyt jelent a textilipari i  
mekben, mert robbanást okoz  
A helyesen megfejtők kö-  
könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1972. aug-  
tus 20.

A 7. számban megjelent kere-  
rejtvény helyes megfejtése a kö-  
kező: NÖVENYI ES ÁLLATI E-  
DETŰEK, TOVÁBBÁ MŰROST  
ÖNGYULLADÁS; BÁLÁKBAN; I-  
ZAL; VÉKONY ZSÍRRÉTEG.

A pontokkal megjelölt kockák  
levő betűkből összeállítható  
KIS SZIKRÁTOL.

Könyvjutalmat nyertek:  
Fábián Sándor, Budapest; C-  
Sándor, Kájászó; Tábi Ant-  
Kecskemét.

A nyereményeket postán küld-  
el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata.  
Szerkesztő a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG; Budapest VIII.  
Szántó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnok-  
Felelős kiadó: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18.- Ft. Számlaszám: 235-90 131-1108  
72.2573/2-08 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Boigár Imre vezérigazgató

Index 2



# „VIZE- SEK” OLTOT- TAK TÜZET

Pillanatok alatt híre terjedt a táborban, hogy néhány kilométerrel arrább gépkocsi ég a műúton.

Az altáborvezető-helyettes, a nagytábor-ügyeletes és a sport-kultúrfelelős összedugták a fejüket, hogy mitevők legyenek. A Vas megyei úttörő-tűzoltóknak hétfőn már be kellett volna futniuk. Nem jöttek; úgy látszik, a megyei elnökség jövőitájból, velük is úgy jártak, mint a Komárom megyeiekkel... Eszerint hiába van felszerelés a táborban, ha tűzoltók nincsenek... Aztán mégis úgy döntöttek, hogy kivonulnak – a „vizesekkel”. Igaz, hogy nem tűzoltók, de szakköri ismereteiknél fogva a mentésben is járatosabbak, tapasztaltabbak a többiekénél, meg szerencsére éppen ők az altábor-ügyeletesek is.

Elhangzott a tűzriadó. A kiskunlacházi vízi-úttörő pajtások, Nemoda Mártával, ifjvezetőjükkel együtt porral oltó készülékeket ragadtak a szertárnál, és futólépésben vágta neki a mintegy három kilométeres távnak – élükön

Raffai György sport- és kultúrfelelőssel.

Kiss Ferenc altáborvezető-helyettes, Zsiguliján, Nagy András nagytábor-ügyeletesrel eredt utánuk. Útközben a készüléket cipelőket felszedték, s így érkeztek a helyszínre, zuhogó esőben, amely hétfő óta keserítette a táborlakók életét. Egy másik kocsival a tábor orvosa érkezett ki, hogy ha szükséges, elsősegélyt nyújtson.

Már nem olyan hevességgel ugyan, de még égett a csehslavák Skoda... Hozzáértő kezek tépték le a biztosító rögzítést, és irányították a porral oltó készülék sugarát a tüzre.

A szemlélődők – ebből egy percig sem volt hiány, mert az arra jövő gépjárművek vezetői és utasai nem hagyták ki a ritka látványt – tisztas távolból nézték az oltást, mert félték, hogy felrobban az üzemanyagtartály.

A pajtások nem is gondoltak erre, csak oltottak. Amikor kilétek a port és a kis habpalackot, lapáttal, kézzel hányták a latya-

kos sarat az itt-ott még fellobbanó lángokra, majd az egyik teherkocsit állították le, s arról szórtak még néhány lapát homokot, amíg a veszprémi tűzoltók befutottak. Meg persze a forgalmat is irányították a rendőrök megérkeztéig.

Guityás László, Horák József, Jónás Csaba, Lakatos László, Péter Szilveszter, Sári János, Szabó István és Szabó József vízi-úttörő pajtások és a már név szerinti említett vezetőik tűzoltásból, börtönszolgálatból, de főként segítőszolgálatból csillagos ötösré vizsgáztak.

Nos, így esett, hogy kiskunlacházi „vizesek” tüzet oltottak Zánánál, az országúton. S hogy értettek is hozzá, az otthoni vezetőjük: Balogh László iskolaigazgató, jeles önkéntes, okleveles tűzoltóosztály érdeme.

Különös, de maradandó emlék eset volt.

Szöveg: BESZTERI LAJOS  
Kép: KÜTVOLGYI MIHÁLY

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
szakfolyóirata

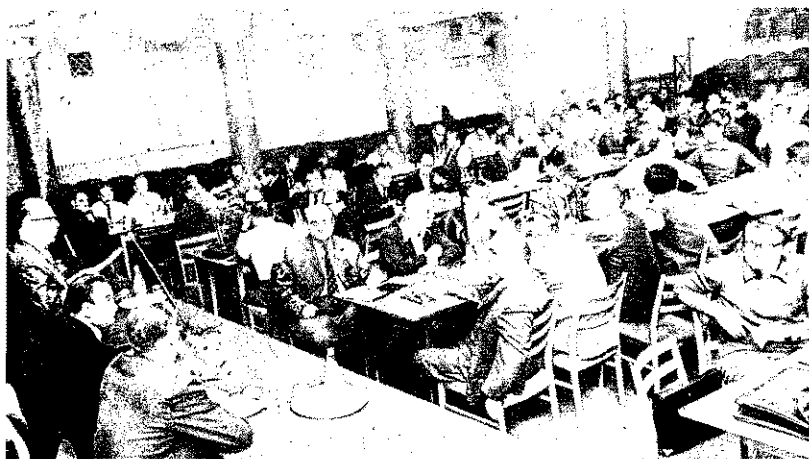
XXIV. évf. 9. sz.

1972. szeptember



## Országrészi elődöntők

(Képes összeállítás a 12–13. oldalon.)



**TANÁCSKOZÁS.** A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium igazgatási és jogügyi főosztálya országos tanácskozást tartott a tárca felügyelete alá tartozó szervek üzem- és tűzrendészeti vezetőinek részvételével. Dr. Vágó Ödön főosztályvezető mondott vitaindító beszédet, majd Polonkai Albert osztályvezető számolt be az 1971. évi tevékenységről.



**10 ÉVE BALESETMENTESEN.** A budapesti parancsnokság hat gépkocsivezetője: Varga Mihály, Mikita György, Kiss II. István, Magyar András, Kiss Sándor és Kuti György ftórm.-ek, „10 évi balesetmentes vezetésért” elismerő oklevelet és emléktáblát kaptak, s a budapesti parancsnok pénzjutalomban részesítette őket.

**KITÜNTETÉS.** A belügyminiszter sok évi eredményes tűzvédelmi munkásságának elismeréséül a Tűzrendészeti Érem arany fokozatával tüntette ki Domán Lászlót, az Egri Dohánygyár igazgatóját.

A kitüntetést a tröszt által adományozott pénzjutalommal együtt adták át.



**NÉVADÓ.** Augusztus 8-án a BM Központi Klubjában rendezték meg a BM TOP központi javítóműhelyének KISZ-szervezet Horján Lajos t. őrm. (középen) Krisztina, Balogh János p. (bal szélén) Zsuzsanna és Meleg László p. a. László nevű gyermekének névadó ünnepségét.



**NYUGDIJAZÁS.** Nemrégiben parancsnokaik és munkatársaik bensőséges keretek között búcsúztak nyugállományba vonulásuk alkalmával Vereczkei János t. alez.-től, a BM TOP főelőadójától, Katrics Béla t. alez. százhalombattai parancsnoktól, Moldován György t. őrgy. szegedi városi és járási parancsnoktól, Nép Mihály t. alez.-től, a Bács-Kiskun megyei parancsnokság előadójától, valamint Szabó Jenő t. ftórm.-től, a megyei műhely vezetőjétől.

Mind az öten sok-sok éven át teljesítettek szolgálatot testületünk kötelékében.



DR. FARKAS GYÖRGY elvtársnak,  
a tűzoltóság országos parancsnokának,  
Budapest

Kedves Farkas elvtárs!

A közelmúltban megyénket sújtó árvíz, belvíz és viharos időjárás igen súlyos helyzetbe hozta a megye több községét, emberi életek, lakóházak és az egész évi termés került veszélybe. Szervezett összefogással, önfeláldozó munkával a nagyobb pusztítást azonban mindenütt sikerült megelőzni.

A sikeres védekezésben nagy segítséget jelentett a tűzoltóeszközök fáradszóró munkája, Helytállásuk, önfeláldozottságuk nagymértékben hozzájárult a károk elhárításához.

A megye lakosságának és tanácsi vezetésének nevében köszönetet mondunk Farkas elvtársnak a tűzoltóság által végzett segítségért, az emberi életek és anyagi értékek megmentéséért.

Zalaegerszeg, 1972. augusztus 14.

Eltvársi üdvözléssel:

ÚJVÁRI SÁNDOR,

Zala megye tanácselnöke



**KIÁLLÍTÁS.** A közelmúltban jól sikerült tűzvédelmi kiállítást rendezett a Ganz-MÁVAG szállítási és raktározási főosztálya. A gazdag anyag jól szemlélteti a legfontosabb megelőző és mentő tűzvédelmi tudnivalókat és a gyári kollektíva kapcsolatos tevékenységét.

## KÖSZÖNET-NYILVÁNÍTÁS.

Dipl. Ing. Ernst Achilles úr, az INTERSCHUTZ „Vörös kakas” Nemzetközi Tűz- és Katasztrófavédelmi Kiállítás szervező bizottságának vezetője, Frankfurt am Main tűzoltóparancsnoka meleg hangú levélben mondott köszönetet a BM Tűzoltóság országos parancsnokának a magyar tűzoltóság részvételéért s az eseményen bemu-

## Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium és a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság 818/1972. számú együttes közleménye a faanyagú köz- és lakóépületek építéséről

Az utóbbi időben egyre erősödik az a törekvés, hogy a beruházók (építetők) egyes közintézményeket (pl. óvodát, bölcsődét és csecsemőotthont) előregyártott faépületben kívánják elhelyezni. Ezzel kapcsolatban a következőkre hívjuk fel az érdekeltek figyelmét:

A tűzrendészetről szóló 1/1963. (VII. 5.) BM számú rendelet 74. §-ának (1) bekezdése szerint a középületek (irodaház, tanintézet), egészségügyi és szociális intézmény épülete és a lakóépületek számára I–III. tűzállósági fokozatú létesítményeket kell építeni.

A faanyagú épületek még égést késleltető anyaggal kezeltlen sem felelnek meg az MSZ 595/65 számú szabványban a III. tűzállósági fokozatra előírt követelményeknek. Egy tűzeset alkalmával a gyors égés következtében a benttartózkodók, különösen a gyermekek életveszélybe kerülnek.

Ezért csecsemőotthon, bölcsőde és óvoda céljára faszervezetű vagy egyébként éghető alapanyagú épületeket nem szabad építeni, és azokra építési engedély sem adható.

Az egyéb köz- és lakóépületek esetében – ha azokat az idézett tűzrendészeti előírásoktól eltérően kívánják megépíteni – építési engedély csak a 10/1969. (VI. 8.) ÉVM számú rendelet mellékletében említett tűzrendészeti szakhatóság előzetes hozzájárulása és eseti előírásai alapján adható.

DR. ARVAI JÓZSEF,  
az ÉVM építésügyi igazgatási  
főosztályának vezetője

DR. FARKAS GYÖRGY tű. vörgy.,  
a BM Tűzoltóság országos  
parancsnoka



## ESEMÉNYEK HÍREK



latott színvonalas anyagért, amely igen nagy sikert



aratott a szakemberek meg a látogatók körében.

Képünkön: részlet a magyar kiállítási anyagból.

A táj látszólag ugyanolyan békés, mint máskor. A dombhajlatok mint óriási rova-  
 ok, fáradhatatlanul mozognak fel s alá az  
 olajszivattyúk. A Zala csendesen folydogál.  
 Délebbre mind sűrűbbek a csillogó foltok a  
 mélyebben fekvő területeken. A Kerka és a  
 Mura mentén az előző napok kemény véde-  
 kezésének nyomai. Vízügyi dolgozókkal, ka-  
 tonokkal, rendőrökkel, önkéntes rendőrökkel  
 és önkéntes tűzoltókkal találkozunk a lokali-  
 zációs gátak mentén. Fáradtak. Sok volt egy-  
 szerre. Most, hogy visszavonulóban van a víz,  
 kissé kifújhatják magukat. Várják a készülség  
 feloldását.

**Murarátká, július 19.** Két nappal előbb,  
 hétfőn éjjel tetőzött a vízállás. A falu ap-  
 rajá-nagyja talpon volt, segített a védeke-  
 zésben. **Kaizer Ferenc** önkéntes parancsnok  
 vezetésével a tűzoltók is ott voltak a gáton.  
 A nyolc lány is. Ők a homokzsákok tölté-  
 sénéél segítettek. Nehéz volt – húzták, de  
 segítettek. A fiúk most is akcióban vannak.  
 Megkezdtek a kútszivatóst. Persze még korai,  
 mert magas a vízállás. A vendéglős is sza-  
 ladgál, tele van a pincéje vízzel. Megnyug-  
 tatják: majd ha alacsonyabb lesz a víz, őt  
 is soraveszik.

**Nemrégiben** még méteres víz borította a  
 Letenyére vivő országutat. Most már csak az  
 újrátkaí útelzáró gát előtt van egy kevés.  
 Talán ha bokán felül ér. Az itteniek gumi-  
 csizmában járnak. A rendőrök is. Az éppen  
 szolgálatos **Bukai János** őrmesterrel szóba  
 elegyedünk. Eleinte hivatalos, szűkszavú, az-  
 tán feloldódik. Hatodmagával van itt Nagy-  
 kanizsáról. Az újrátkaí zárógátat és környé-  
 két biztosítják. Hétfőn jöttek, a nehezét itt  
 is átéltek.

**Bognár Ferenc r. alez.,** a főkapitányság  
 bűnügyi osztályának vezetője kezdettől fogva  
 a térségben tartózkodik. Nagy elismeréssel  
 beszél a védők helytállásáról. Rendőrök, ka-  
 tonok, önkéntes rendőrök és önkéntes tűz-  
 oltók, a lakossággal együtt egy emberként  
 vették fel a küzdelmet a vízzel. Éjjel-nappal  
 dolgoztak. Azt meg egyenesen bámulatos-  
 nak minősíti, amit a kerkaszentkirályi önk-  
 éntes tűzoltók műveltek. Rendbontás sehol  
 nem történt; a közrendvédelmi erők is ered-  
 ményesen teljesítették feladatukat.

**Kerkaszentkirályon** 15-én déltájtt volt leg-  
 vesélyesebb a helyzet. A szélső házakat is  
 ki kellett üríteni; a töltéskoronát végig meg-  
 erősítették. Méteres víz hőmpölygött kereszt-  
 tül az úton, erős sodra teljesen fel is lazít-  
 totta és helyenként kikezdte a makadámot.  
 Érdekes, az öreg fahíd állta az ostromot,  
 pedig ugyancsak rozszant kinézetű... **Tóth**  
**János**, a tanácsi kirendeltség vezetője tájé-  
 koztat bennünket. Az önkéntes tűzoltók itt is  
 derekasan helytálltak. Hordták a homokzsá-  
 kokat (2300 db-ot tartanak nyilván ezen a  
 szakaszon), csónakoztak, éjjeli figyelőszol-  
 gálatot adtak, az önkéntes rendőrökkel  
 együtt. Ez a 17 fős egység, **Gyuriga László**  
 parancsnok irányításával, az ár elleni véde-  
 kezésből is jelesre vizsgázott. A kutak szíva-  
 tásával még várnak. Valószínű, Muraszze-

menyén is ők dolgoznak majd, mivel rossz  
 az ottaniak fecskendője.

**Nemcsak az áradás,** a sok esőzés miatt  
 a belvizek is gondot okoznak. Söjtörön ak-  
 kora víztömeg zúdult le a környező magas-  
 latokról, hogy pillanatok alatt minden víz  
 alá került a mélyebben fekvő részeken. Itt  
 a **Deák Ferenc** utcán találkozunk a zala-  
 egerszegiek kis csapatával. Második napja  
 dolgoznak a CSD 344-essel. Előző nap este  
 11-re végeztek a „kiszabottal”, de maradt a  
 többieknek is. A 200-as mélyszívóval igen  
 lassan megy a munka, pedig magas fordul-  
 atszámmal dolgozik a fecskendő. Sem ez,  
 sem az izapos víz nem használ neki.



**Akcióban a murarátkai tűzoltófiatalok**

**Naptár szerint** Zalában is javában aratni  
 kellene. Jákora területet bejártunk, de ösz-  
 szesen hét kombájnt láttunk dolgozni. Az  
 esőzés annyira felzárta a talajt, hogy a  
 gépek egyszerűen elsüllyednek rajta. De még  
 ennél is nagyobb baj (s ez az, ami teljesen  
 áthúzott minden előzetes számítást), hogy a  
 viharos erejű szél teljesen lefektette és ösz-  
 szekuszálta a lábón álló gabonát. A ned-  
 vességgel miatt magasra nőtt a gaz. Innen a  
 szokatlan látvány, hogy a gabonatóblák nem  
 sárgállanak, hanem zöldellnek, miközben alul  
 csírázik a szem.

**Tizen mentek nyugdíjba** az első fél évben.  
 Érzékenyen érintette a megyét, mert amúgy  
 is hat fő hiányuk volt. Négy fiatalat már fel-  
 vettek. Jelentkezőkben nincs hiány. Csak nem  
 mindig olyanok kopogtatnak, akiket ők is  
 szívesen látnának utánpótlásként... Az állomá-  
 nyuk zöme 40 feletti. Ha az 1928–29-ben  
 születettekre kerül a sor, az állomány fele  
 elmegy nyugdíjba.

**A megyei parancsnok szerint** az utóbbi  
 időben baj van a tűzjelzési fegyvellemel.

Kéri, tegyünk említést erről. Kb. egy év óta  
 megnőtt a késedelmes és az utólagos tűz-  
 eset-bejelentések száma. Július 15-én 01.20-  
 kor Alsószenterzsebeten kigyulladt és leégett  
 egy lenkazal. Másnap 8.07-kor jelentették...  
 Ugyancsak 15-én 16.00-kor villám csapott a  
 bánokszentgyörgyi tsz 25X5-ös szalmakazlá-  
 ba. Csak két óra múlva jelentették a tűzoltó-  
 tóknak... Az is előfordult, hogy egy hét  
 múlva jelentették a tüzet... Hol voltak a ta-  
 nácsi vezetők és az önkéntesek, amikor ezek  
 az esetek megtörténtek? Vagy nincsenek tisztá-  
 bban tűzjelzési kötelezettségükkel? Kirívó  
 esetek! Persze csak ott fordulnak elő, ahol  
 nem reagálnak kellőképpen az effajta mu-  
 lasztásra.

**A megyei pártbizottság** három éve vb-  
 ülésen foglalkozott a tűzvédelemmel. Pozití-  
 van értékelte a helyzetet, s a megelőzéssel,  
 az önkéntesekkel és a propagandamunkával  
 összefüggésben határozatot is hozott a te-  
 vékenység további javítására. Mint **Gáldo-  
 nyi István** alez., a megyei parancsnok el-  
 mondotta, rendszeresen beszámolnak munká-  
 jukról, a helyzetről. Ugyanakkor dr. **Végh**  
**Ernő**, a PB Közigazgatási és Adminisztratív  
 Osztályának vezetője és munkatársa **Boros**  
**János** személyesen is kijárnak a területre.  
 Ismerik a tűzoltók életét, gondjaikat, és min-  
 den szükséges támogatást megadnak ré-  
 szükre.

**A megyei tanácsnál dr. Gaál Antal** vb-  
 titkár a tűzoltóság közvetlen irányítója, pat-  
 rónusa. Maga is érdeklődik, személyes ta-  
 pasztalatokat gyűjt. (Mint megjegyezték, az  
 átszervezés előtt is ilyen volt, ezt csinálta.)  
 Nagy tisztelője a hivatásnak, és minden le-  
 hetőt megtesz ennek kifejezésre juttatására.  
 Az erkölcsi elismerésen túl messze menő anya-



Kerkaszentkirályi találkozás



A Deák Ferenc utcán találkoztunk velük



Egy pillantás az ÁFOR-bázistelepre

gi támogatásról is gondoskodik a pénzügyi osztály vezetőjével egyetemben.

\*

Érdekes beszélgetésünk volt a zalaegerszegi parancsnokkal. Sok minden szóba került. Egyebek közt az is, hogy az elavult rendelkezések előbb-utóbb érezhetően is gátjai lesznek a fejlődésnek. A 13-as utasítást hozta fel példának. Ez a lakótelepülések lélekszámát veszi alapul a testületi létszámok meghatározásakor. És mi a helyzet náluk? A járás községeinek mintegy 80 százalékában mind kevesebb az amúgy is gyér lélekszám. Elvándorolnak. (Jellemző, hogy a legnagyobb községben, Zalaalövön is csak 3384 lakos van. Vagy: Benedekszentlászlóhoz öt községet csatoltak, de a lélekszám így is csupán 4700 körül. Érthető, hiszen itt az ezen aluli település a tipikus. Gombosszegben pl. 126-an élnek.) Mi lesz ennek a vége?

\*

Egy másik érdekes téma: az önkéntesek továbbképzése. Valaha nem volt gond. A me-

a szállítótargoncáké 55 százalékos.) A zalaegerszegi járásban is kedvező a helyzet, annak ellenére is, hogy itt-ott még további fejlesztésre szorul a községi szerállomány. De az is tény, hogy olyan helyeken, mint pl. a göcseji rész, ahol a kutakban 40-50 méterre van a víz, a kismotorfecskendő alig jelent többet a reklámnál, holt leltári tárgynál. A parancsnok véleménye szerint ezen csak egyféleképpen lehet segíteni: ha a járási székhelyek felszereltségét tartályos fecskendővel, vízzelvezetővel erősítik meg.

\*

Múlt év végén kezdett termelni a KHV zalaegerszegi gyára. Teljesen korszerű, s itt már a régi létesítményekre jellemző tűzrendészeti problémák sincsenek. Meg a fejelem is szinte párját ritkítja. Eddig már több dolgozót is elbocsátottak tűzrendészeti szabálysértés miatt. Nagy szigorra vail, de nyilván a gyárvezetés a legjobb tudója, hogy miért lép fel ilyen keményen a rendbontókkal szemben.



Ez a felvétel két nappal a verseny előtt készült Zalaegerszegen

zőgazdaság átszervezése viszont teljesen megváltoztatta a körülményeket. Az önkéntes tűzoltók zömmel tsz-tagok, munkaidejük kötött. És ha történetesen a továbbképzés időpontja ütközik a munkával, nyilván nem az oktatást választják.

\*

Amikor annak idején kimondták a szentenciát, hogy a községi gépjárműfecskendőnek vezetését is társadalmi munkából kell megoldani, nyilván abból indultak ki, hogy a testület legalább olyan készenléti alakulat, mint a hivatásosoké. Arra azonban senki nem gondolt, hogy ezeknek a társadalmi gépkocsivezetőknek egyikével-másikával olykor elő is fordulhat valami. Ha nem is a legrosszabb, de pl. az egész napi fárasztó vezetés után valamelyik megiszik egy-két pohár sört vagy bort. Akkor ki vonul majd a fecskendővel?... Nem véletlenül vetik fel, s azt sem, hogy ez esetben is ideálisabbnak képzeltük el annak idején a valóságot, mint amilyen.

\*

Nem lehet panasz ebben a megyében sem a községek kismotorfecskendő-ellátottságára. (Egy legfrissebb adat szerint 87 százalékos,

ÁFOR-kirendeltség, Zalaegerszeg. A tűzrendészeti engedély 10 tartályos kocsi parkolására szól. Ezzel szemben 29 kocsijuk van, és még a karbantartást, javítást is ugyanitt végzik. Azzal érvelnek, hogy alig van benn egyszerűen valamennyi. Súlyosbítja a helyzetet, hogy a külső szervek üzemanyagot vételező kocsijainak is be kell járniuk az agyonszűfolt telepre. Május 17-én ellenőrzés volt. Szignalizáció követte. Az ÁFOR-tól válasz érkezett. fősztály- és osztályvezetői aláírással. Érdemes volt elolvasni. Terjedelmes, mindent kb. másfél év múlva ígér, de a szignalizációban írottakról egy szó sincs. Van azonban egy másik levél, amelyben a városi pártbizottságtól az ÁFOR osztályvezetője ahhoz kér közbenjárást, hogy "... az ellátás, a különböző hatósági előírások miatt a továbbiakban, illetve a telep beindulásáig ne szenvedjen csorbát..." Mi nem hisszük, hogy az 1. fok vesztélyeztetné az ÁFOR és a köz érdekeit, s még kevésbé, hogy más szerv vállal felelősséget a telepen levő súlyos szabálytalanságokért.

\*

Majdnem új laktanyójuk lett a lentieknek. Rájuk is férne, a mostani korszerűtlen, kinőtték. (A hálóban pl. 15 ember alszik.) Két



**Resznek: a régi és az új pébétároló**

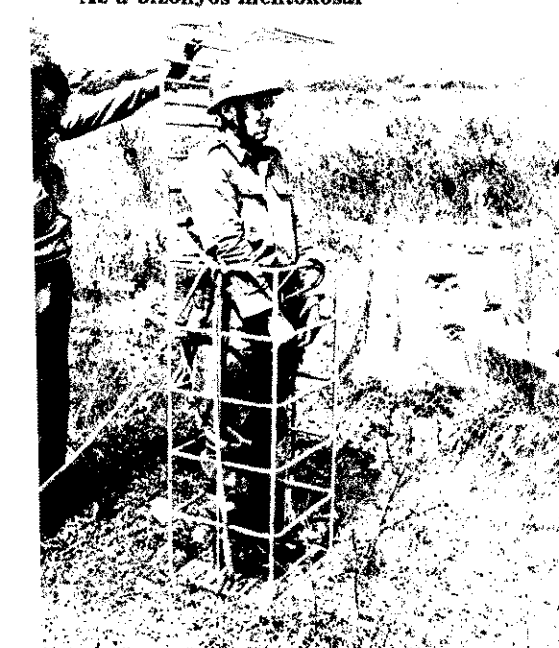
és fél éve 1 830 000 forintja volt rá a megyének. Úgy tervezték, hogy a jelenlegit átadják a mentőknek, és a tanácstól díjmentesen kapott 800 négyszögletes telken újat építenek. A mentőközpont nem adta rá az áldását. Közben a terv elkészült, de ekkorra már 2 400 000-be került volna az építkezés. Így aztán nem lett új otthon. Mint sok minden, ez is az anyagiakon múltott. Nem marad más hátra, mint tovább bővítetni, toldozni-foldozni. A lenti elvtársak már megszokták ezt, amit eddig csináltak, azt is a maguk erejéből végezték. Mert arra mindig számíthatnak.

**Lentiben igen jó a kapcsolat a rendőrség, a honvédség és a tűzoltók között.** A kapitánysággal pl. közös éjszakai ellenőrzéseket végeznek. Félévenként a közlekedésrendészet-től *Élő Előd* r. zls. tart előadást a tűzoltóknál; július 14-én *Laki István* tű. szds., parancsnok tájékoztatta a járás kmb-ait az időszerű tűzrendészeti tennivalókról. A tűzvizsgálatoknál *Magyar Lajos* r. szds., a partner.

A honvédséggel közös oltási feladattervük van, amely az alakulat készenléti szakaszára épül. Jó segítők. Tavaly Lentiszombathelyen és Barlahidán is együtt oltották a tüzet.

**A „Gázműszaki Biztonsági Szabályzat”** alkotói nyilván nem gondoltak arra, hogy mekkora „gáz lesz” a területen s különösképpen a tűzoltóknál... Csak a lenti járásban évi plusz 60–70 ellenőrzéssel és jegyzőkönyvvel nőtt a tennivaló. (Ebben persze az nem szerepel, hogy némelyik községbe

**Az a bizonyos mentőkösár**



kétszer-háromszor is ki kell menni, mire otthon találják a pébé-cseretelep vezetőjét.)

Gyakorlatilag arról van szó, hogy ahol a 300 kg-ot meghaladja a tárolt mennyiség, ott negyedévenként kell ellenőrizni, s csak emiatt 36-tal több lett az első csoportba sorolt létesítmények száma.

**Létesítmény...** Tessék elképzelni valahol a faluban vagy a falu szélén, a libalegelőn egy féltetős, dróthálóval körülvett bódészerűséget néhány palackkal, porraloltával, homokkal. Vagy már egy korszerűbbet: alumínium hullámlemezről előregyártott garázzst, az alpnál néhány centire megemelve, hogy szellőzzön is. Nos ennyi ez a bizonyos létesítmény – egyelőre telefon nélkül. Mert ugye, itt már ez is előírás, lévén kettes kategóriájú a „telep”. Bizonyára izgalmas lesz, amikor a türelmi idő lejártá után felszerelik majd az első ilyen telefont – tíz egyenéhány ezerért. Az alugarázs szomszédságába, amely tízenegy ezerbe került. Kíváncsian várjuk a premiért.

**Ebben az egész gázos ügyben** melleleg nem is ez a legkellemetlenebb, hanem az, hogy legisményebben a tűzrendészeti hatóság szagolja. Kimegy a tűzrendész; szabálytalan az építmény. Felszólít. Ha a tanács azt mondja, nem épít újat, a rendelkezés értelmében meg kell szüntetni a telepet. **A KOGÁZ is rákontráz:** „Ha nincs megfelelő hely, nem adok palackot.” És ha nincs palack? A fogyasztó előtt a tanács is, a KOGÁZ is mossa kezeit: „A tűzoltóság beszüntette a cseretelepet...” Az sem ritka, hogy a két érdekelt együttesen kárhozzátja a tűzoltókat, amiért túl szigorúak. Körülbelül így fest a gyakorlat pébécseretelep-ügyben...

**Csésza István örgy.**, a nagykanizsai parancsnok azt mondja, náluk nincs különösebb. Végzik a munkájukat mint azelőtt, amolyan „már és még nem” alapon. Jó lenne, ha már rendeződnének a dolgok – az új helyzetnek megfelelően.

Egy időben pangásfélét érzelt. Mindenki eleget tett ugyan a kötelességének, de csak annyit, amennyi éppen elég volt. Többet nem. Közben puszogtak; hogyan is, mint is lesz a hovatartozással. És éppen a vonulások. Végül is a következőket mondotta: „Mit akarnak ezzel a hovatartozással? Tűzoltók voltunk eddig is, meg most is azok vagyunk!”... Néha megesk, hogy olyanok aggályoskodnak, akiknek az égvilágon semmi okuk rá...

**Jó, hogy van a GAZ.** Mit jó – felbecsülhetetlen értéket jelent! Csakhogy kizárólag hivatalos gépjárművezetői jogosítvánnyal ülhet valaki a volánja mögé. A parancsnoknak ilyen van, ő vezethet. Az egyik tűzrendésznek „úrvezetői”. Ő nem. Kocsija persze évek óta van, rendszeresen használja is. Azzal közlekedhet, a GAZ-zal nem. Pedig az is személykocsi. Igaz, közületi. Nem tudjuk, milyen meg gondolásból van ez így, de hogy revidéálni kellene, az bizonyos... Egyelőre csak a parancsnok vezethet. Ha netán tűzvizsgálatra kell kimenni, ültesse maga mellé a tűzrendészt is? Felesleges. Ha egyszer már úgyis odamegy, maga is elvégezheti. Nem? Még más variációkban is folytathatnánk...

**Évekkel ezelőtt** lovat kellett kútból menteni Nagykanizsa határában. Nem lévén darujuk a tűzoltóknak (most sincs), az AKOV-től kértek egyet. Végre is hajtották a mentést, a négy-lábú azóta is jó egészségnek örvend. Aztán kaptak egy számlát Zalaegerszegről, a 16-os AKOV-től, hogy a daru használatáért fizessenek be 75 forintot a vállalat számlájára... A parancsnok visszaírt. Hivatkozott a 30-as MT-rendelet 12. § (2) bekezdésére. Az ottani jogász utánanézett a dolognak. Fizessék csak be, a rendelet csak tűz esetére vonatkozik. Fizettek. Mentettek, és állták is a költségét...

**Tarabi Pál tű. főgdy.** amolyan ezermester: a villanyborotvtól kezdve a házépítésig, mindenhez ért. Egyébként éppen július 1-e óta tűzrendész. Azelőtt őrségparancsnok volt a B szolgálati csoport élén. Még akkoriban szerkesztette a képen is látható mentőkösarat. Az ötletet a tűzoltók testi épségének védelme adta. Hosszas huzavona után a megyei műhely kivitelezte. Úgy mondják, kitűnően használható. De ha így van, miért csak egyet készítették belőle? Bizonyára másutt is jó szolgálatot tenne.

**Korszerű pébégázótlító telepet** építenek Újudvaron. Rendkívül fontos üzem, szinte a fél Dunántúl ellátása függ tőle. A kézi töltést felváltja a gépi, a mai igényeknek megfelelően. A jelenlegi helyen 25–30 ezer palackot tárolnak telítettség idején, a szabad ég alatt. (Csak azt nem tudjuk, hogyan van az a bizonyos előírás a 40 C°-os felemelegedési határértékekkel. Az üzem vezetője azt mondja, vállalatuk szakemberei állítólag kísérlettel bizonyították, hogy ha normál töltésűek a palackok, nem lehet baj, mert a nap hevétől akkora felmelegedés nem jöhet létre.)

**Fotóillusztrációt is akartunk;** már jól érzékelhető egymás mellett a régi és az épülő új. Bár ne tettük volna, mert roppant kellemetlen helyzetbe hoztuk szegény üzemvezetőt! Ő sajnos nem engedélyezheti, csak a főosztály vagy a Siófokra települt vállalatuk igazgatója... Telefon a főosztályhoz Pestre (mert az ott székel), aztán Siófokra és megint Pestre, a Trószthöz – üzemrendészti szinten. Végül ismét Siófokra. Az igazgató szabadságon, a főmérnök ebédel. Semmi. Közben eített másfél óra... Őszintén sajnáljuk. Ha tudjuk, hogy a Kőolajvezeték Vállalatnál ez még napjainkban is így megy...

**54 milliós beruházással** ISV-rendszerű sértelepep épül a szepetneki Egyetértés Tsz-ben.



60 anyakoca és hozadék meg természetesen az évi 14–15 ezer hízó számára. Szepemberre befejeződik az építkezés. A 300 fő-  
őhelyes tehenészetet (ez is minden igényt  
ielégítő), a tejüzemmel és a szociális léte-  
-ítmenyekkel együtt május 2-án adták át. Tel-  
-esen felújítva, befejezve.

Jóleső érzés volt látni az arcokon a tulaj-  
-onosi büszkeséget, örömet: ez a mienk. S  
-alán nemcsak *Burcsi János* elnökhelyettes  
-személyzeti vezető és csúcstitkár is egyben)  
-s *Balázs Géza* üzemegységvezető meg a  
-öbbbiek érezték ezt, hanem a kanizsai pa-  
-ancsnok is. Az ő területén épül, és már  
-nem az első ilyen.

**Sajnáljuk**, hogy a zalaszentgróti parancs-  
-iokságon senkivel nem találkozhattunk. Kedd  
-évén, kinn voltak a járásban. Ugyanis min-  
-len héten ezen a napon kapnak kocsit a  
-negyétől, s ez olyan kevés, hogy nagyon ki-  
-ell használni a lehetőséget. Bizonyára ez-  
-t is jóval túlteljesítették a nyolc órai  
-nunkaidőt, mint máskor annyiszor az évek  
-orán. Olyannyira, hogy ezt már minden  
-zinten a világ legtermészetesebb dolgoként  
-ették. Csak a család soha: legfeljebb lát-  
-zólag beletörődött. Meg a szervezet sem.  
-iokon érzik is...

**Jubilált a zalaszentgróti testület** – alapítá-  
-ának 90. esztendejét ünnepelték az utódok,  
-öztük a veteránok. Igaz, csak a 75 éves  
-*Mangliár Gyula* bácsi tekinthető annak,  
-mert a többiek „még csak” 50 körüliek.  
-Igy a 46 éves *Marton József* parancsnok-  
-iak már fehér a haja? Nyilván korán öszülő  
-ípus. És talán az is hozzájárul ehhez, hogy  
-10 esztendeje parancsnok...

Az országsszerte ismert testület 130 fős (13  
-agú fúvószenekarral) a csatolt községekkel  
-együtt. Közös a testület, az ide tartozó öt  
-elepülés önálló egységként működik. 344-  
-szükkel a járás védelmét is ellátják a szék-  
-elyi önkéntesek, (7 tűzoltó, köztük a pa-  
-ancsnok lakásán telefon van, ezt is a ta-  
-lács szereltette be, és öt perc alatt bár-  
-nikor vonulóképesek.)

Gazdag, mozgalmas múlt, és még tartal-  
-masabb jelen – ezt ünnepelték július 30-án.  
-Az alapítók bizonyára elcsodálkoznak,  
-hogy a három generáció milyen jól megfér  
-együtt, s milyen hű ápolója a szép hagyó-  
-mányoknak.

**A raj- és egyéni verseny megyei döntőjét**  
-július 20-án bonyolították le Zalaegerszegen  
-a helyi, a lenti és a nagykanizsai csa-  
-patok részvételével. A helyezések sorrendje:  
-1. Zalaegerszeg, 325 pont (800-as szerelés  
-54 pont, 4×100-as 92 pont, 100-as aka-  
-dály 179 pont), 2. Nagykanizsa, 345 pont  
-(50, 97, 198), 3. Lenti, 386 pont (55, 113,  
-218). Az egerszegiek győzelme várható volt,  
-hiszen a legfiatalabb állomány és náluk a  
-válogatott két tagja: *Egyed Csaba* alhdgy.  
-és *Buzu Ottó* szkv. (100-as akadályon 24  
-ponttal Buzu szkv. első; *Horváth Károly*  
-őrm. 27-tel a második.)

—Beszteri—

(Fotó: Kútvolgyi)

## Vélemények

## Nyilatkozatok

# ...„a tűzvédelmet is intenzívebbé kell tennünk”

**Beszélgetés dr. Tóth Gézával, a Chinoín gyár műszaki igazgatóhelyettesével**

— Olvasóink előtt is jól ismert a Chi-  
-noín gyorsuló ütemű fejlesztésének örven-  
-detes ténye. Ennek kapcsán milyen főbb  
-feladatok állnak a gyár előtt jelenleg?

— A termelés intenzifikálása és az üzem-  
-vitel folyamatossá tétele. E szorosan egy-  
-máshoz kapcsolódó két fogalmon a követ-  
-kezőket értjük:

Számolva a beruházásokat korlátozó in-  
-tézkedésekkel, valamint a nálunk is nagy-  
-mérvű munkaerőhiánnyal, nincs lehetősé-  
-günk a termelés úgynevezett extenzív, te-  
-hát elsődlegesen a munká létszám növelé-  
-sére alapozott fejlesztésére, illetve arra,  
-hogy döntően új létesítmények építésével  
-segítsük elő technológiánk korszerűsítését.

Kémiai, gépi, művel- és folyamatfej-  
-lesztési kutatásaink eredményeként olyan  
-lehetőségek birtokába jutottunk, amelyek  
-megvalósításával új gépekkel és berende-  
-zésekkel, illetve a jelenleginél lényegesen  
-korszerűbb eljárásokkal a korábbihoz ké-  
-pest sokszorosára növelhetjük kapacitá-  
-sunkat, méghozzá a munká létszám növe-  
-lése nélkül.

Ez viszont azt is feltételezi, hogy a sza-  
-kaszos üzemvitel helyett mindinkább a fo-  
-lyamatosra térjünk át, hiszen a korábbi-  
-nál hatékonyabban s nagyobb mennyiséget  
-termelő berendezések működtetése ennek  
-hiányában egyszerűen elképzelhetetlen.

Mindezzel egyidejűleg gyártmányaink  
-választéka is számottevően bővül. A ha-  
-gyományos, ún. humán gyógyszerek mel-  
-lett előállítunk például állatgyógyászati  
-és -takarmányozási cikkeket, növényvédő  
-szereket is, s ennek következtében ma  
-már nem néhány, hanem több száz, sőt  
-több ezer tonna súlya van az általunk  
-gyártott cikkeknek.

— Mindez milyen főbb tűzvédelmi prob-  
-lémák megoldását sürgeti?

— Úgy érzem, itt sem pusztán mennyi-  
-ségi kérdések merülnek fel, jóllehet a vá-  
-zolt okokból a korábbihoz képest jóval na-  
-gyobb mennyiségű tűz- és robbanásveszély-  
-es anyagot szállítunk, tárolunk és dolgo-  
-zunk fel.

A legfőbb tennivalót abban látom, hogy  
-a tűzvédelmet is intenzívebbé kell ten-  
-nünk, s ez ugyancsak igen bonyolult fel-  
-adat.

Vegyipari gépgyártásunk ma még nem  
-képes maradéktalanul kielégíteni a gyógy-  
-szeripar említett fejlesztéséből adódó új  
-igényeket. Így például olyan berendezé-  
-sekkel, műszerekkel és automatikákkal  
-sem tud ellátni, amelyek garantálják a tűz-  
-és robbanásveszély kiküszöbölését, illetve  
-időben történő jelzését, továbbá az önmű-  
-ködő nyitást vagy éppen a szénsavval, víz-  
-zel, nitrogénnel stb. történő lezárást.

A hiányokat részben importból, részben  
-pedig saját erőből kell pótolnunk.

Minthogy több tekintetben járátlan uta-  
-kon haladunk, a tűzrendészeti hatóságok-



nak eléggé sok egyedi határozatot kell hoz-  
-niuk, mert nem mindig lehetséges az elő-  
-írások értelemszerű alkalmazása.

Gyárunknak viszonylag rövid idő alatt  
-folyamatosan működtetett, zárt rendszerű  
-csőreaktor- és kaszkádrendszerekre alapí-  
-tott termelőberendezésekkel is üzemelő  
-modern vállalatná kell fejlődnie.

Amikor a jelenleg érvényben levő tűz-  
-rendészeti rendelkezések hatályba léptek,  
-a technológiák még ismeretlenek vol-  
-tak. Emellett a külföldről vásárolt gépek,  
-berendezések sem mindenben a hazai biz-  
-tonsági rendszabályok figyelembevételével  
-készültek.

Igy azután csak azt a megoldást választ-  
-hattuk, hogy a tűzrendészeti hatóságok  
-megbízottaival együtt a tervezés és a ki-  
-vitelezés minden szakaszában igyekeztünk  
-optimálisan meghatározni a kapcsolatos  
-tűzvédelmi tennivalókat. Hogy csupán egy-  
-két példával szemléltessem ezek bonyo-  
-lultságát, megemlítem, hogy rendszereink-  
-ben a technológia sajátosságai folytán  
-nemegyszer lobbanáspontjuk feletti hő-  
-mérsékleten kell áramoltatnunk bizonyos  
-tűz- és robbanásveszélyes anyagokat. To-  
-vábbá meg kellett oldani, hogy káreset  
-idején a robbanásveszélyes gázok elvezet-  
-hetők legyenek, s a gépek, berendezések  
-elhelyezése pedig lehetővé tegye könnyű  
-megközelíthetőségüket.

A biztonsági követelmények kialakításá-  
-hoz bizonyos mérések és vizsgálatok el-  
-végzése is szükségessé vált, és ennek során  
-több kutatóintézetrel is kapcsolatban va-  
-gyunk.

Ezzel összefüggésben kívánom felvetni,  
-hogy azoknak a kutatóintézeteknek, ame-  
-lyeknek a biztonságtechnikai kérdések vizs-  
-gálata is témájuk, véleményem szerint  
-intenzívebben kellene bekapcsolódnunk a  
-kifejezetten tűzvédelmi kutatói tevékeny-  
-ségbe. E téren bizonyára jócskán akadnak  
-kiaknázatlan kapacitások, csak éppen fel-

## Vélemények

## Nyilatkozatok



# NYUGDÍJAS

## Molnár József őrgy.

Tulajdonképpen még „fiatal” nyugdíjas. 3 éve sincs, hogy 22 évi szolgálat után a Budapest VIII/1-es őrs parancsnokaként nyugállományba helyezték. Idén 58 éves lesz, jó egészségnek örvend.

Nyugdíjas napjai igen mozgalmasak. 18 évet töltött legutóbbi szolgálati helyén, az OGV Cordatic Gumigyárban, s a gyáriak nyugdíjba vonulását követően is igényt tartottak gazdag tapasztalataira. Két évig a tűzrendészeti előadónak nyújtott segítséget, ez évben pedig az OGV Gépgyár tűzrendészeti megbízottja lett. Ugyanakkor a központi gyár létesítményi tűzoltóságának is tagja. Segíti őket a kiképzésben, a versenyekre való felkészülésben. S hogy milyen jól, azt a gyáriak körzeti első helyezése is bizonyítja.

Az elmúlt évben lakóbizottsági elnöknek választották meg. 56 lakótársa gyakran keresi fel ügyes-bajos dolgaival. Szívesen



Molnár József

segít ezek elintézésében, s ő a legboldogabb, ha sikerül orvosolni egy-egy panaszt.

Mint elmondta, jólesik, hogy volt munkatársai időről időre meglátogatják. S mivel mások is örülnek a figyelmességnek, néhány „fiatalabb” nyugdíjas elvtársával együtt azt tervezte, hogy ők is időnként meglátogatnak egy-két idős nyugdíjast.



Vámosi József

## Vámosi József ftorm.

18 évi szolgálat után, 55 éves korban, 1968 szeptemberében a gödöllői parancsnokság híradósaként helyezték nyugállományba. De korábban volt vonulós, járőr és instruktor is, sőt több esetben az őrséparancsnok helyettesítésével is megbízták.

A Gyógyáruértékesítő Vállalat gödöllői telepén találkoztunk. Eppen ellenőrző körútját végezte. Nem egészen egy évvel nyugdíjazását követően felkérésre vállalta el az 1969 nyarán üzem-

be helyezett korszerű telep tűzrendészeti előadói tisztségét. A feladat nem volt ismeretlen számára, hiszen annak idején sokáig volt instruktor, s ráadásul jó egészségnek örvend, no meg az idejéből is kitelik.

Mostani elfoglaltsága persze nem mentes a gondoktól sem. Egyre több áru érkezik hozzánk, s az állandó bővítések ellenére is raktározási gondokkal küszködnek. Javaslatára gyakrabban időközönként történő szállítással igyekeznek segíteni ezen. Olykor meg nézeteltérései támadnak a külső vállalatok dolgozóival, mivel anyagaikat nem mindig a legszabályosabb körülmények között akarják tárolni a telepen.

A telep dolgozói viszont szemmel láthatólag megszívelelik az általa tartott oktatásokon hallottakat, s részben ennek is köszönhető, hogy káreset hiányában sem a 8 fős létesítményi, sem pedig az állami tűzoltóknak eddig még nem kellett beavatkozniuk itt.

Megtudtuk, a szerződésében rögzített munkaidőt lelkiismeretességéből jócskán túlteljesíti.

## Keszthelyi Ferenc alez.

Egészségügyi okok miatt 1965-ben, két évvel a korhatár elérése előtt helyezték nyugállományba Komárom megye egykori parancsnokát. 8 évet töltött ebben a tisztségében, de 1938-tól 1957-ig Budapesten, Szentesen, Szegeden és Veszprémben egyaránt felelős beosztásokat látott el. Munkájának elismerésére egy jellemző adat: a tisztai iskolán kapott alhadnagyi rendfokozatát követően mindig soron kívül léptették elő.

Nyugdíjas napjai nem egészen elképzelései szerint kezdődtek. Hosszabb ideig betegeskedett. Úgy gondolta, hogy ebben a mindennapi szolgálat

rítmusából való kiesés is körejátszott. Ezért amikor 19 végén kedvező alkalom kínálkozott erre, tűzrendészeti tanácsadó lett a Pest megyei Iparcikkiskereskedelmi Vállalatnál.

A ma már 153 egységgel (töbük között háztartási boltok, pébégáz-cseretelepek, fűtőola-árúsító helyek) rendelkező vállalatnál a vezetőség segítségvel igen eredményesen szervezte meg a tűzrendészeti hálózatot. Tűzrendészeti anketók, vetéldők és kiállítási rendezésével valamint személyes meggyőzősel sikerült elérnie, hogy a vállalati dolgozók nagy többség



Keszthelyi Ferenc

ma már tudatosan vigyáz arra, hogy ne kövessen el szabálytalanságot.

Hétévi szorgalmas munkájáért a vállalat vezetői több esetben is elismerésben részesítétek. Remélik, egészségi állapot lehetővé teszi, hogy még sok sok esztendőn át segítse munkájukat.

Aktív kikapcsolódásként a 1968-ban vásárolt erdőkeres telkén tölti családjával a kis unokájával a szabad idejét. Ott olykor a fia is segít neki a kertészkedésben. Ő is tűzoltó. Pest megyei parancsnokság műszaki előadója.

— kaszás —

kéne tární őket. Konkrétabban megfogalmazva: jó lenne, ha nem csupán bizonyos rész kérdések eldöntéséhez kaphatnánk számításokkal is alátámasztott információt, hanem szervezett formában szaktanácsokat is kérhetnénk egy-egy elképzelésünk papírra vetése előtt, és nem kellene olyan megoldásokat is kimunkálnunk, amelyek másutt már régebben ismertek, és esetleg némi módosításokkal mi is alkalmazhatnánk őket. Habár saját erőből is igyekszünk hozzájutni bizonyos információs anyagokhoz, ennek alapján például fokozatosan nagyobb teljesítményű porralöltők kerülnek az eddigi néhány kilósak helyébe, vagy porral oltással cseréljük fel némely üzemszűkítőket a CO<sub>2</sub>-berendezéseket, melyek működésük során a külföldi szakirodalom szerint elektromos kisülés következhet be, úgy látom, ez még korántsem pótolja a hiányokat.

Tűzvédelmi szervezetünk a IV. ötéves terv időszakára szóló vonatkozó intézkedési tervünk értelmében is jobban igyekszik alkalmazkodni az új körülményekhez.

Ennek érdekében megalakítottuk a tűzrendészeti műszaki tanácsot. Felelős vezetőik a tagjai, s a vállalat egészét érintő nagyobb horderejű kérdések kimunkálása mellett ez a szerv irányítja és ellenőrzi a tűzrendészeti bizottságokat.

Függetlenített tűzrendészeink okleveles vegyésztechnikusok, és a NIM 2 éves tanfolyamát is elvégezték. Velük együtt már öt dolgozónk végezte el ezt a tanfolyamot.

Termelésünk jellegéből adódóan a mentő tűzvédelmi feladatok gondos kimunkálása is alapvető kötelességünk. Ezzel összefüggésben említem meg a közelmúltban lezajlott sikeres, ún. antihavária-gyakorlatot. Ennek során valóságos körülmények között gyakorolták az állami tűzoltóság egy-egy soraiban dolgozóink a tennivalók helyes sorrendjét s az együttműködés célszerű módjait.

Üzemi dolgozóink ez irányú jártasságát

nem csupán ilyen nagyszabású akciókka segítjük elő. Évente egyszer például oltás gyakorlaton kell részt venniük. A nálunk döntően fontos első beavatkozás eredményességét szolgálja a nemrégiben beszerzett 3000 kilós, porral oltó gépjármű is.

Végezetül ezúton is köszönetet mondok az üzemi, a IV—XV. kerületi, valamint a budapesti parancsnokságnak a tőlük kapott sok-sok értékes segítségért. Úgy érezzük, megértik nehézségeinket, és igazán szívügyünknek tekintik, hogy tőlük telhetően támogassanak bennünket azok áthidalásában.

Közös konzultációk sorozatán rögzített tervünkben azokat az intézkedéseket is amelyek végrehajtásával, fokozatos átalakításokkal igyekszünk megszüntetni a tűzveszélyes építményeket, illetve csökkenteni a zsúfoltságot és a beépítettséget, ami különben a zavartalanabb termelést is elősegíti.

(8)

## Gondolatok az erdőtüzek megelőzéséről

Írta: GELETA FERENC erdőmérnök

1

Hazánkban bárki használhatja az erdőket üdülésre, pihenésre, az erdei utakat közlekedésre, mert erre törvényes lehetőséget ad az erdőkről és vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. törvény.

Az erdőket szerető kirándulók általában ismerik a lehetőségeket és jogaikat, élnek is vele. A gyalogos, de főként motoros túrák egyre gyakoribb célja az erdő.

A törvény előírja azt is, hogy az erdőben, fásításban megfelelő intézkedéseket kell tenni a tűzvédelem biztosítására, gondoskodni kell a tűzrendészeti szabályok megtartásáról.

Nagy hiányosság azonban, hogy a kirándulók jelentős része csak a turisztika szemszögéből ismeri az erdőt, s csupán a kirándulási, üdülési lehetőségeit értékeli.

Nincsenek eléggé tisztában azonban az erdők rendkívüli népgazdasági fontosságával, ezért nem is vigyáznak következetesen az erdők élőfaállományára.

Erről az erdőtüzek magas száma, valamint a kárérték is beszédesen tanúskodik.

Az okokat kutatva – évtizedekre visszamenőleg – statisztikai adatok s egyéb anyagok bizonyítják, hogy az erdőtüzek keletkezésében igen nagy a szerepük az erdőt látogató szervezetlen természetbarátoknak, ha ugyan az esetükben helytálló ez a kifejezés.

A településekhez közelebb levő erdőket általában hagyományos módon, tehát gyalogosan keresik fel, a távolabbi helyek erdőségeit pedig mindinkább gépjárművekkel.

Tapasztalhatjuk, hogy az erdők hazánkban is mind több gépjárműtulajdonos egyre kedveltebb kirándulóhelyei, méghozzá természetesen elsősorban a közutak mentén levők.

Ezzel összefüggésben az erdőtüzek keletkezésének gyakoriságában újabban a mindjobban növekedő gépjárműforgalom is szerepet játszik. Ugyanakkor az erdőkön áthaladó vagy az erdőt érintő közutak mentén ma még csak kevés helyen szabályozták a gépkocsiforgalmat, s jelölték meg a különösen erdőtűzveszélyes helyet. Az erdőségeken nincsenek kijelölt gépkocsiparkoló-, pihenő-, esetleg tűzrakó-, szalonnasütőhelyek.

Ezért a kirándulók gépkocsival szinte tetszés szerinti részeken – a különösen veszélyeseken is – megállhatnak, égő gyufát, cigaretta-maradványt dobhatnak el, tüzet rakhatnak.

Az erdőket látogatók tábora – elsősorban a magángépkocsival rendelkező természetbarátok száma – olyan mértékben bővült, hogy az eddig megtett intézkedések, valamint az érvényben levő tűzrendészeti szabályok, véleményem szerint, számos esetben nem bizonyulnak kielégítőnek.

Az érdekelt hatóságoknak időszerű lenne az erdők, fásítások fokozottabb tűzvédelmével kapcsolatos szabályokat újrolag és közösen kidolgozniuk, beleértve az erdők tűzvédelmének a közúti közlekedést is érintő vonatkozásait.

Az erdőkön áthaladó, az erdőket, fásításokat érintő közutak, kritikus, erdőtűzveszélyes helyein, a közúti KRESZ-szel egyeztetett erdőtűzvédelmi, megállást, dohányszást, tűzrakást stb. tiltó vagy pihenő, tűzrakást is megengedő és parkolási helyeket kijelölő táblák elhelyezése ma már elengedhetetlenül szükséges.

Feltűnő helyeken kell elhelyezni az erdők védelmi érdekeinek megfelelő táblákat, méghozzá természetesen a KPM megyei közúti igazgatóságaival, a tűzrendészeti hatóságokkal és az erdőgazdaságokkal egyetértésben.

Mind ezek alapján időszerűnek tartom, hogy a KRESZ-oktatásban is helyet kapjon az erdőtüzek megelőzésének fontossága, különös tekintettel az erdőknek a társadalmi tulajdonban, valamint a népgazdaság egészében betöltött szerepére és értékére.

A gépjárművezetőknek és utasainknak is tudniuk kell, hogy a véletlenül vagy megszokásból eldobott égő gyufától, parázsló cigaretta-avégtől, esetleg a veszélyes helyeken engedély nélküli tűzrakásból keletkező erdőtűz milyen, szinte pótolhatatlan kárt okozhat. Jelentős értékű társadalmi tulajdon pusztul el ilyenkor rövid idő alatt.

2

Az 1/1963. (VII. 5.) BM rendeletnek az „Erdők tűzrendszete” című fejezete előírja, hogy az erdőn keresztülvezető közút és vasút mindkét oldalán milyen távolságokat kell megtartani.

Mint tudjuk, az erdő kezelője, használója köteles a tűzvédő ösvényről – a föld színétől két méter magasságig – eltávolítani a száraz almot és az éghető ágrészeket.

A rendeletben előírt távolságokban az 1 m szélességű tűzvédő ösvényt az erdőgazdaságok általában létrehozták, annak tisztántartásáról részben gondoskodtak is.

Tapasztalataim szerint a mozdonyokra vagy más járműből származó egyéb gyújtóeszközök általában nem repülnek 5–10 méternél távolabb, ezért a vasúti mozdonyokra, illetve a közutak mentén keletkezett erdőtüzek rendszerint a vasúti és a közúti pályatestek oldalán vagy közvetlen közelében, a pályatestek, valamint erdők között meghagyott 5 m, illetve 10 m távolságú területeken kezdődtek.

A rendelet egyértelműen csakis az erdőben létesített 1 m szélességű tűzvédő ösvényen levő száraz alomnak és éghető ágrészeknek a föld színétől két méter magasságig való eltávolítását írja elő.

Ezzel szemben az 5, illetve 10 méter szélességben meghagyott földterületekre a rendelet nem ír elő szükséges karbantartást és gyomtalanítást.

Mivel a gyomtalanítási munkák elvégzése ezeken a területeken nem történik meg, a vegetációs időszakban megszáradó növényi maradékok sokszor felhalmozódó nagy tömegében egyetlen szikra is gyorsan okozhat parázslást, izzást. Ez alkalmas körülmények – megfelelően száraz, csapadékmentes időjárás – esetén futótűzzé fejlődve, gyorsan elérheti az erdő szélét, illetve a tűzvédő ösvényeket.

Több éves tapasztalatom szerint a rendeletben előírt 1 m szélességű és megfelelően kezelt, tisztán tartott tűzvédő ösvények, sok esetben nem állították meg az erdő felé terjedő s ott kifejlődő futótűzt.

Ugyanis a vasút vagy közút és az erdő közötti 5, illetve 10 m-es földrészekben levő, sokszor nagy tömegű száraz gyom elégeése következtében az erdő felé terjedő alomtűz már nagyon felerősödött, heves égés, s így az 1 m szélességű tűzvédő ösvények már nem képesek megállítani.

Ilyen esetekben több módon is lehetséges az alomtűz gyors továbbterjedése az 1 m-es tűzvédő ösvényeken át, ezek közül a legismertebbek a következők:

Elsősorban veszélyes a különösen a tavaszi és őszi kritikus időszakokban felhalmozódott száraz gyom, alom elégeése következtében keletkezett nagy hőfejlődés.

A hó, amely függőleges irányban gyorsabban terjed, az erdőben percek alatt kiszárítja a vékony szárú aljnövényzetet, s ennek esetleg több méter magasságú lángjai előtt már nem akadály az 1 m szélességben kitisztított tűzvédő ösvény. A tűz így nagyon könnyen ún. aljnövényzeti, majd koronatűzzé fejlődik.

A tűz továbbterjedésének másik, általánosítható módja abból adódik, hogy az erdő talaján nagy mennyiségben levő száraz alom meggyullad, és az erős izzástól sűrűn vágódnak ki az 1 m szélességű tűzvédő ösvényt is átrepülő szikrák.

Az átrepülő szikra ily módon a kritikus időszakokban a tűzvédő ösvényeken túl levő porszáraz almot is könnyen lángra lobbanthatja, ekkor az alomtűz gyorsan terjed, s az aljnövényzetet rendkívül gyorsan meggyújtva, az aljnövényzeti és koronatűz szinte egyszerre fejlődhet ki.

Az erdőtalajra bejutó futótűz továbbterjedésében, az aljnövényzet égésében, valamint a koronatűz kifejlődésének gyorsaságában és intenzitásában az állományt alkotó fafajnak is nagy a szerepe.

Fenyőerdőkben, eltérően a lomboserdőktől, a tűz kifejlődése rendkívül gyors, mert nagymértékben elősegíti a fenyőégetést tápláló gyantatartalom magas százaléka.

A gyantatartalom megtalálható az alomtakaróra lehullott nagy mennyiségű fenyőtülevélben is.

Tapasztalatom szerint az erdő közöttől, illetve vasúttól meghatározott tűzvédelmi távolságai nem megfelelőek, mert közöttől 5 m, vasúttól pedig 10 m ebből a szempontból igen kis távolságok.

A szükséges gyomtalanítási, megelőző karbantartási munkákat ezekre a területekre nem írták elő, és nem is végzik el.

A vasút mentén az erdőben létesítendő 1 m szélességű tűzvédő ösvény szélessége sem elegendő. Ennek a tűzvédő ösvénynek olyan nagy a tűzáteresztő képessége, hogy az egyik oldalon keletkezett tűz erősebb lángcsóvája aránylag könnyen átcsap rajta.

Sok helyen, ahol a helyi adottságok lehetővé teszik, a tűzveszélyes kritikus részeken, a vasút és közút mindkét oldalán előírt 5 m, illetve 10 m szélességű területeken tűzpázsztákat alakítottak ki a tűz kialakul-

lasának és terjedésének megállítására. Ezeket különféle szélességben gépi műveléssel gyomtalanított állapotban tartják tisztán, függetlenül attól, hogy a rendelet nem is írja elő.

Kétségtelen, hogy az 5 m, illetve 10 m távolság megművelése, tisztántartása, gyomtalanítása is nagyon hatásos módon megátalja a tűz továbbterjedését az erdő irányába.

Mivel a vasutak és közutak mentén keletkezett erdőtüzek, az erdő társadalmitulajdon-értékében évenként visszatérően rendkívül nagy károkat okoznak, ezért az 5 m, illetve 10 m távolságokról, a szára: könnyen éghető, lágy szárú növényi részek eltávolításáról, a területe megfelelő és állandó tisztántartásáról történő intézkedést feltétlenül indokoltnak tartom.

# Színházi tűzvédelem Budapesten

Olvastam a TŰZVÉDELEM ez év januári számában az Isztambuli Állami Operaház tűzkatasztrófájáról. 1970 karácsonyán a brüsszeli színház, majd 1971 első felében a kairói operaház vált a tűz martalékává. Hogy miért? Erre keresek magyarázatot, ezek a tragikus események készítették a cikk megírására.

A budapesti színházakat eléggé jól ismerem. Ezért vállalkoztam arra, hogy elsősorban a Magyar Állami Operaház és a fővárosi színházak tűzrendészeti helyzetével foglalkozzam, s tegyek ilyen jellegű összehasonlítást az isztambuli operaházzal. Alapul Operaházunk és a budapesti színházak néhány adata és személyes tapasztalataim álltak rendelkezésre. Teljességre nem törekedhettem. Csak néhány alapvető kérdésben kívánom kifejezni véleményem, elsősorban azokban, amelyeket Tolnay Pál, a neves színházi szakember hivatkozott leírásában érintett.

Úgy gondolom, a színházi létesítmények tűzveszélyességét nem kell bizonygatnom, s azt sem, hogy tűzrendészeti jogszabályi rendelkezéseink milyen célt szolgálnak. Lehetséges, hogy ezek a rendelkezések — főleg a használati jellegűek — szigorúbbak, mint a világ országainak többségében. Úgy vélem azonban, hogy nem eredménytelenül, mert ez a hazai színházak statisztikájában pozitívum leírható. Eppen emiatt a jövőben is fokozott követelményeket kell támasztanunk az itteni speciális előírások érvényesítésére, és következetesen fellépni a tűzrendészeti fegyelemsértés ellen. Mert sokkal hasznosabbnak tartom, ha a jövőben is inkább a színházi tűzrendészeti előírások szigorúságáról vitatkozunk az érdekeltekkel, mintsem arról adjunk számot, hogy milyen okok idézték elő valamelyik kulturális vagy egyéb létesítmény tüzesését, megsemmisülését.

Visszatérve az alapfogalomhoz, Operaházunkat összehasonlítójelleggel kívánom bemutatni az olvasóknak. Ezt követően néhány fontosabb tűzrendészeti kérdésben fejttem ki véleményemet. Foglalkozom a díszletek színpadi tárolásával, a fa- és textildíszletek lángmentesítésével, a színpadokon alkalmazott tűzveszélyes cselékmenyekkel, végül a tűzrendészeti jogszabályi rendelkezések és előírások érvényesítésével a színházakban.

Operaházunk a világ több mint száz hasonló létesítménye közt — 14 m széles portáljával, 100 fős zenekari arkával és 1512 főt befogadó nézőterével — a nagyobbak kategóriájába sorolható.

A hajdan 3,3 millió forintba került építmény (kapuit 1884. szeptember 27-én nyitotta meg a Bánk bánnal) mai értéke több mint félmilliárd forint. Műszaki berendezései — érthetően — már több vonatkozásban korszerűtlenekek, az utóbbi években létesített fényszabályozó berendezése azonban világszínvonalú.

Színpada 27×20 m (540 m<sup>2</sup>) alapterületű, és ehhez a hátsó színpad irányában még csatlakozik egy 14×3 m-es (42 m<sup>2</sup>) alapterületű szakasz, majd a főtámasz vasfüggöny választja el a 14×15 m-es nagyságú (210 m<sup>2</sup>) hátsó, ún. előkészítő színpadtól.

Jelenlegi villamosenergia-kapacitása 380 kW/óra, mivel azonban ez kevés, bővítést 540 kW/óra teljesítményre tervezik. Ez az energiaszükséglet egyben arra is válasz, hogy a színházakban nagyobb a villamosáram okozta tűzveszély lehetősége, mint a hasonló nagyságú egyéb középületekben, tehát a veszély elhárítása is az elsődleges fontosságú kérdések közé tartozik.

Az Operaházban különösen nagy figyelmet fordítanak az elektromos berendezések rendszeres felülvizsgálatára, a szabványok és előírások követelményeinek érvényesítésére. Az eddig előfordult kisebb tüzek többségét az elektromos berendezések vagy műszaki meghibásodások okozták, ami egyúttal a tennivalókat is megjelöli.

A díszletek, kellékek és más anyagok raktározási gondjai, valamint a műhelyek, öltözők és egyéb helyiségek kevés száma és nagysága miatt szinte állandó a zsúfoltság.

A jelmezek többségének értéke felbecsülhetetlen (műérték). Jelentős részüket — mintegy 60 000 darabról és 15 millió forintba becsült leltári értékéről van szó — a színházi kelléktárban tárolják. Nehezíti a helyzetet, hogy műemlék jellege miatt nem lehetséges az épület bővítése. Hasonló a helyzet a 34 darab kettős munkadégerrel, ahol balesetvédelmi szempontból az érvényes terhelési normákat is csökkenteni kellett.

A vízhidraulikai berendezés is elavult, tekintve, hogy igen rég. Ennek ellenére a 120 falitűzcsap, 3 nyomásközlő szivattyú, nagy színpadi záporberendezés, korszerű gyengeáramú tűzjelzőberendezés 150 darab különféle típusú és nagyságú tűzoltókészülék megfelelő tűzvédelmi-technikai biztonság igényeinek.

A világ nagy operaházai között jó néhányban korszerűbbek a műszaki és tűzoltóberendezések, mint a miénkben. Mégis az itteni tűzrendészeti védettséget tartom jobbnak, megalapozottabbnak. Hogy miért? Mert a magas technikai színvonal önmagában kevés, ha nem megfelelő az emberek tűzrendészeti fegyelme, és nem tesznek me minden lehető használati jellegű előírások érvényesítéséért.

Az Operaház állandó védelmét tűzoltó őrsparancsnokság látja el, de minden előadásán még külön ügyeleti szolgálat is van.

Az isztambuli tüzeset leírásában megdöbbentőnek találtam, hogy 12–15 tonnányi éghető díszletet halmoztak fel. Nálunk az Operaház színpadterében, a színpadi munkadégeren egyidőben 8–10 ezer négyzetméter, feszített díszletanyag és kb. egy m<sup>3</sup> faszervezetű díszlet van. Egy előadás átlagmennyiségű díszletanyaga 10–12 m<sup>3</sup> fa és 3–4 ezer m<sup>2</sup> lángmentesített textilanyag. A színpadon egyidőben legfeljebb két előadás díszlete (a műsoron levő és a következő előadásra szolgáló) tartható, megfelelő előírások végrehajtásával. Vagyis a díszletanyag mennyisége közel sem éri el az isztambuli operaházba a tüzeset napján tárolt mennyiséget. Így tehát megkérdőjelezhető, fordulhat elő olyan tüzterhelési lehetőség, mint az előbbi helyen. De olyan gondatlan magatartás sem a díszletek tárolásában, amit a isztambuli operaház esetében megállapítottak.

A fa- és textildíszletek lángmentesítésének felvetése a budapesti színházakban is időszerű. A BM TOP 3-68 kötelező ágazati szabvány 10.10 szakasza a színpadon használt díszletek, függönyök, díszítések, valamint a nézőtéri függönyök lángmentesítését írja elő. A 10.11 szakasza a lángmentesítés szükségességének elbírálását a területileg illetékes tűzrendészeti hatóságok hatáskörébe utalja. A 10.0 szakasz egyértelműen és kötelezően kimondja, hogy „a színpadi díszleteket, emelvényeket, lépcsőket és díszletépítési segédanyagokat csak nehezen éghető anyagból szabad készíteni.” A nehezen éghető anyag fogalmát az 1/1963. (VII. 5.) BM számú rendelet 3.§ (1) bekezdés b) pontja így jelöli meg: „Nehezen éghető az az anyag, amely a tűz vagy hő hatására lángra lobban, izzik, vagy szenesedik, de a tűz, illetőleg a hőforrás eltávolítása után az égés, izzás vagy szenesedés megszűnik.”

Az MSZ 595-64. számú szabvány a faanyagokat akkor minősíti nehezen éghetőnek, ha telítéssel eljárásal lángmentesítették őket. Mivel a színházi fa- és textildíszletek egyértelműen nem tartoznak a nehezen éghető anyagok fogalmába, a jogszabályi rendelkezés is csak esetlegesen, korlátozottan vonatkoztatható rájuk. Hogy milyen mértékben, az még korántsem tisztázott.

A budapesti színházakban használt textildíszletek és -anyagok lángmentesítésére mintegy 12 féle anyagot alkalmaznak. Legismertebb ezek közül a LÁNGTEX. A kereskedelemben kapható, és szakkivállalatok többségükben ezzel dolgoznak. Elterjedten használják a saját készítésű PIRODIS elnevezésű lángmentesítő folyadékokat. A lángmentesítő szerek kg-onként jelenleg 8–10 forintba kerülnek. A saját készítésű lényegében abban különbözik a kereskedelemben kaphatótól, hogy az előbbi labor-, ez pedig ipari minőségű, azaz kevésbé szennyezett. Egy kilogramm lángmentesítő folyadékkal 3–6 m<sup>2</sup> nagyságú textillfelület kezelhető, a díszletanyag minőségétől és összetételétől függően. Egy m<sup>2</sup> textilanyag lángmentesítése általában 2–3 forint között van (nemes anyagok esetében magasabb ez az összeg, attól függően, hogy ki és milyen feltételek között végzi e munka folyamátot).

Megjegyzem, hogy a textilanyagokat és faszervezeteket is egyszerű permetező eljárásal lángmentesítik. A kereskedelemben kapható gyárilag előre lángmentesített textilanyagok is, ha nem is a kívánt mennyiségben és választékban. Az utóbbi időben az ún. nemes anyagokat import útján is beszerzik, kitűnően lángmentesített minőségben. Ez azonban igen devizaigényes, költsége mintegy 30 százalékkal magasabb a hagyományosnál, ami gazdasági szempontból sem elhanyagolható. Kétségtelen, hogy a gyártás során lángmentesített anyagok jobban megfelelnek a követelményeknek, ez azonban nálunk még nem kellően terjedt el.

Miután a szabvány értelmében 3 évenként meg kell ismételni a lángmentesítést, felvetődik, hogy az így kezelt díszletek lényegesen korábban mennek tönkre, mert nem bírják a sorozatos eljárást. Ez elsősorban a nagy műértékű, az évente csak néhányszor használt díszletanyagoknál (az operaházi díszletek jelentős többsége ilyen) jelent nagy gondot. A tűzrendészeti hatóságok esetenként adnak ugyan felmentést a lángmentesítés kötelezettsége alól, ez azonban nem megoldás. Ezért előbb-utóbb – a takarékosági irányelvek ellenére – e téren is következetesen érvényesíteni kell a tűzrendészeti előírásokat.

A műszaki és technikai fejlődés velejárójaként egyre elterjedtebben alkalmazzák a műanyag díszleteket és kellékeket. A budapesti színházak általában az ún. önkiltozott műanyagból készült díszleteket használják. Arányuk kb. 5 százalékra becsülhető. A PVC-fólia alkalmazása sem elterjedt. Tűzrendészeti szempontból kedvező, hogy a színházak vezetői is idegenkednek a műanyagok elterjedésétől és maguk sem szívesen engedélyezik alkalmazását. A műanyagok többsége nem telet meg a nehezen éghető anyag fogalmának, ezért színpadi alkalmazásuk jogszabályilag tiltott.

A színpadi anyagok lángmentesítését eddig csak néhány esetben rendelték el a tűzrendészeti hatóságok (pl. az Operaházban 15 m<sup>3</sup> feletti mennyiségnél), és akkor is csak felületi kezelésben, ami nem felelt meg a követelményeknek. Máskülönbön sem kellően tisztázták, hogy egyes színházakban – a tűzterhelés figyelembevételével – hány m<sup>3</sup> legyen az alsó és felső mennyiségi határérték az itatásos eljárással lángmentesített anyagok esetében.

Az Operaházban kb. 160 ezer forintot fordítottak textilanyagok lángmentesítésére az elmúlt évben, és 14 városi színház részére mintegy 50 ezer m<sup>2</sup> textilanyagot lángmentesítettek a központi műteremben 120 ezer forintnyi költségkihatással. Emellett egyes színházok saját erőből és szakvállalattal is lángmentesítettek, de ezek költsége nem jelentős.

Az eddigiekből is kiténik, hogy a színpadi textildíszletek és -anyagok lángmentesítése továbbra is indokolt és szükséges, a színházi létesítmények tűzbiztonsága ezt az igényt nem nélkülözheti. Egységes állásfoglalással kellene eldönteni többek között, hogy a faszerezett díszleteket itatásos eljárással lángmentesítsék-e a jövőben, vagy sem. A díszlettervezőket is indokolt lenne úgy orientálni, hogy a lehetőségek figyelembevételével minél kevesebb könnyen gyúló, éghető díszletet tervezzenek.

A színpadok tűzveszélyessége attól függ, hogy:

- milyen mennyiségű éghető anyagot használnak díszletként;
- mekkora a színpadon egyidejűleg tárolt anyag mennyisége;
- milyen mértékben alkalmaznak tűzveszélyes cselekményt;
- milyen a színpadi világítóberendezések fény- és hőhatása, a villamos berendezések szerelése és állapota, a vonatkozó szabványi rendelkezések mennyiben szereznek érvényt.

Ezek a tényezők külön-külön és összhatásukban is veszélyt jelentenek, ezért megnyugtató szabályozásuk alapvető feladata a tűzrendészeti szerveknek, a színházi vezetőknek és díszlettervezőknek.

A színpadi tűzveszélyes cselekmények köre meglehetősen kiterjedt. A dohánnyás, gyufagyújtás, levélégetés, lővés, fáklya és gyertya használata, valamint a pirotechnikai fény-, láng- és füsteffektusok mind ide sorolhatók.

A pirocikkek igen hevesen, magas hőfokú szúrolánggal égnek. Tűzvédelmi és biztonsági szempontból eltérő a tulajdonságuk. Vanak kloridos pirocikkek, csappantók, lőszerek, füstös és füstnélküli lőporok, témporos tartalmú és egyéb pirotechnikai áruk.

Az MSZ 15 684 számú szabvány legfeljebb 2 kg pirotechnikai anyag színházi tárolását engedélyezi, természetesen megfelelő tűzrendészeti feltételek mellett. A budapesti színházak igénye évente mintegy 2000–3000 darab különböző hatású és nagyságú pirokészítmény.

A színházi pirotöltetekben általában 0,1–2 gramm lőpor van, de számos keverék- és adalékanyag a minimálisra, illetve a kívánt mértékűre csökkenti a készítmény gyújtó, repülődtávolsági és szikraszóródási hatását. A tűzveszélyes cselekményeket valamennyi színház, a pirotechnikaiakat pedig a színházaknak mintegy 10 százaléka alkalmazza. Legnagyobb felhasználónak tekinthető a Fővárosi Operett-színház és a Magyar Állami Operaház, de esetenként más színházakban is alkalmaznak pirotechnikát. Egy-egy alkalommal a pirotechnikai töltetek száma legfeljebb 20 db, de ez is csak ritkán fordul elő.

Az isztambuli operaházban – mint a cikkirő kiemeli – a különleges lánghatás érdekében 14 db nyitott lánghatású alkalmaztak. Ezekbe a tüzeset napján kb. fél liter borszeszt töltöttek, úgyhogy az előadásban a lángok 3 m magasra csaptak. Érthetetlen számomra, hogy e rendkívül veszélyes cselekményt az ottani tűzrendészeti szervek nem ellenézték, és minden különösebb biztonsági intézkedés nélkül engedélyezték a lángeffektust. A hazai tűzrendészeti rendelkezések egyértelműen tiltják tűzveszélyes folyadékok alkalmazását a színpadon.

Tudomásom szerint a moszkvai és prágai színházakban – de más szocialista országok számos színházában is – a tűzrendészeti rendelkezések tiltják a tűzveszélyes és pirotechnikai cselekményeket. A jelenleg érvényes BM TOP 3–68 ágazati szabvány – szigorúsága ellenére is – engedélyezi a dohánnyást a művészek öltözőiben, a nézőközönség részére kijelölt dohánnyázóhelyeken, sőt már a létesítési szabályokban is történik intézkedés dohánnyázóhelyiségek kialakítására.

Az utóbbi években a budapesti színházakban is számos hiányosság és szakszerűtlenség fordult elő a tűzveszélyes cselekmények engedélyezésére, szabályozásra és végrehajtásra körül. A rendezők többsége figyelmen kívül hagyja, hogy a technika mai szintjén kevésbé tűzveszélyes megoldások is alkalmasak a művészi igények kielégítésére. Talán emiatt támad a legtöbb összeütközés a színházi szakemberek és a tűzrendészeti szervek között. Különösen olyan esetekben éleződik ki a helyzet, amikor egyébként is nagy mennyiségű éghető díszlet, kellék s más anyag van a színpadon, és erre föl egyes textildíszleteket lángmentesítés nélkül akarnak felhasználni.

A tűzveszélyes cselekményeknél – különös tekintettel a pirotechnikai megoldásokra – a legtöbb probléma abból adódik, hogy nem szabályozzák részletesen az alkalmazás feltételeit (a felerősítés és elhelyezés módja, a hőhatás elleni védelem, a tűzveszélyes cselekményekkel történő színpadi mozgás konkréttsága, meghatározott tűztávolság a díszletektől, a pirotechnikai töltetek mennyisége stb.). Tekintettel arra, hogy a művészek előadásban használt ruházata többnyire – különösen a nőké – könnyen gyúló, éghető nylon, csipke stb. anyagokból készül, vitatható annak a rendelkezésnek érvényesítése, hogy tűzveszélyes cselekmények idején a szereplők ilyen ruhát nem viselhetnek. E rendelkezés megtartásának csak egyetlen módja lenne: megtiltani a színpadon a tűzveszélyes cselekményeket.

Hogy az utóbbi időben csökken, vagy legalábbis nem emelkedik a tűzveszélyes cselekmények száma, az elsősorban két tényező együttes hatásának tulajdonítható. Az egyik: a tűzrendészeti hatóságok, ha egyértelműen nem is tiltják, de intézkedéseikkel határt szabnak azok elterjedése ellen. A másik: a színházi vezetők többsége is tisztában van ezek veszélyességével, és esetleges következményeiért érző a felelősséget.

Kétségtelen, hogy a téma felvetése időszerű. Meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy a rendezők a tűzveszélyes cselekményekkel elérhető művészi hatásokat a már említett módon oldják meg. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy egyes szocialista országok már korábban felismerték a színpadon forgó színpadi cselekmények veszélyességét, egyértelműen tiltják őket, és feltehető, hogy mellőzések nem jelentősen befolyásolja kedvezőtlenül a színpadi élmény művészi és egyéb igényeit. Azt, hogy a tűzveszélyes cselekmények alkalmazásával járó helyzet feszültsége arányban áll-e a cselekmény művészi értékével, nem vagyok hivatva eldönteni. Véleményem szerint azonban ezek fokozatosan csökkenő tendenciája és belátható időn belüli törvényes megszüntetése közérdek.

A színházé különös világ, ha olykor nem is többre, mint néhány órára, de az. A művészek túlfűtöttsége, a műszaki dolgozók rohanó tempója egy-egy pillanatra sok mindent fedet. Olykor a kötelező tűzrendészeti magatartást is, és emiatt gyorsan kialakulhat a veszélyhelyzet. Eppen ezért állandó tűzrendészeti nevelés, oktatási tevékenység szükséges, és ha indokolt, a fegyvelemértékekkel szemben szabálysértési vagy fegyelmi úton is el kell járni. Színházi létesítményeink tűzbiztonsága, de mindenekelőtt a művészi és műszaki dolgozók, s a közönség életbiztonsága továbbra is szigorúságot és következetességet igényel.

A tűzrendészeti hatóságok a szemlék, ellenőrzések és az ügyeleti szolgálat alkalmával eddig is megfelelő következetességgel igyekeztek feltárni a jogszabálysértéseket, és intézkedtek a hiányosságok, mulasztások megszüntetésére. A színházi vezetők, a művészi és műszaki dolgozók többsége is érti és jelentőségének megfelelően igyekszik érvényt szerezni a tűzrendészeti rendelkezéseknek. Ennek ellenére az elmúlt évben a budapesti parancsnokságnak központilag is intézkednie kellett számos alapvető rendelkezés érvényesítése érdekében. Hatására ugyan javulás következett be, azonban továbbra is fokozottabb figyelmet kell fordítani a színházak és művelődési létesítmények tűzrendészeti helyzetének javítására. Az optimális fegyelem kialakítása – a hatóságoktól és a színházi szakemberektől egyaránt – magasabb színvonalú tűzrendészeti szakképzettséget és szigorúbb, következetesebb intézkedéseket követel.

A tűzrendészeti hatóságok és a színházak vezetőségei közötti együttműködés – a hiányosságok és mulasztások ellenére is – jónak értékelhető. A közös ügy érdekében ezt a kapcsolatot még inkább fel kell használni a tűzrendészeti problémák együttes megvitatására, és minden kérdésben az egységes állásfoglalás kialakítására.

Hernádi Tibor  
tű. őrgy.



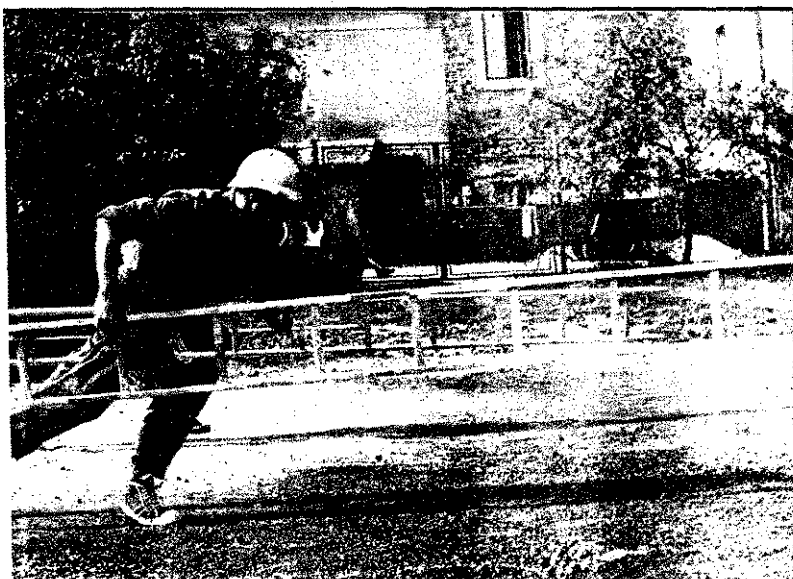


Pécsett Kosteletzky Sándor tő. ezds., megyei parancsnok tartott megnyitó beszédet



Maróti Sándor őrm. (Csongrád) 21,9 mp-cel a nap legjobb teljesítményét nyújtotta az akadálypályán

Bencze György őrm. (Baranya) 19,08 mp-cel elsőként biztosította az országos döntőn való szereplését



Lendülettel rajt; gyors, hibapont nélküli szerelés. Az eredmény: 45,8 mp. (!) Bemutatták: a Baranya megyei



# ORSZÁGRÉS

Ez évben első ízben – az előző évek gyakorlatától eltérően új formában rendezik az állami tűzoltóság raj- és egyéni versenyét. A nemzetközi tűzoltóversenyhez hasonlóan csapatban a 800 l/p-es kismotorfecskendő-szerelésben, a 100 méteres akadálypálya leküzdésében és a 4×100 m-es tűzoltóváltóban, egyéniben pedig a horoglétra-gyakorlat teljesítésével mérkőznek a versenyzők.

A fővárosi három körzeti találkozót, valamint a megyei sele-

## PÉCS

800 l/p-es kismotorfecskendő-szerelés:

1. Baranya	45,8 mp
2. Budapest I.	59,0 mp
3. Csongrád	61,08 mp

100 méteres akadálypálya:

1. Csongrád	144,9 mp
2. Baranya	156,5 mp
3. Zala	162,9 mp

4×100 méteres tűzoltóváltó:

1. Csongrád	88,4 mp
2. Budapest I.	93,8 mp
3. Zala	95,0 mp

Horoglétra:

1. Bencze György, Baranya	19,08 mp
2. Szabó Imre, Budapest I.	20,2 mp
3. Felföldi János, Budapest I.	21,4 mp

Összesített eredmény:

1. Csongrád	16 pont
2. Baranya	14 pont
3. Budapest I.	13 pont
4. Zala	9 pont
5. Tolna	6 pont
6. Bács-Kiskun	5 pont
7. Somogy (versenyen kívül)	



A sikkói járási hivatal különdíjait Bóra János tűzrendészeti és Baranya csapatának és közülük a legkiemelkedőbb teljesítő versenyzőnek. Aki átveszi: Bencze György őrm.





A horoglétraversenyben Andruska György őrm. (Budapest II.) 18 mp-es idővel győzött



A Pest megyeiek a 800-as szerelésben értékes 6 pontot szereztek a továbbjutáshoz

# ELŐDÖNTŐK

tezőket követően a pécsi, budapesti és miskolci országrészi versenyeken dől el, hogy melyik 9 területi egység válogatott csapatai és a horoglétrások közül kik vetélkedhetnek majd a szeptember 20-21-i országos döntőn.

A pécsi és a budapesti versenyeket augusztus 16-án, illetve 17-18-án már le is bonyolították, ezek eredményeiről számolunk be olvasóinknak.

## BUDAPEST

### Horoglétra:

1. Andruska György, Budapest II. 18,0 mp
2. Szabó András, Budapest II. 19,7 mp
3. Hanis Mihály, Veszprém 20,7 mp

### 800 l/p-es kismotorfecskendő-szerelés:

1. Pest 49,15 mp
2. Győr 50,4 mp
3. Budapest II. 51,1 mp

### 100 méteres akadálypálya:

1. Budapest 132,7 mp
2. Veszprém 149,05 mp
3. Győr 154,15 mp

### 4×100 méteres tűzoltóváltó:

1. Budapest II. 90,9 mp
2. Fejér 99,1 mp
3. Komárom 99,65 mp

### Összesített eredmény:

1. Budapest II. 16 pont
2. Győr 12 pont
3. Pest 9 pont
4. Veszprém 8 pont
5. Fejér 8 pont
6. Vas 5 pont
7. Komárom 5 pont

(Egyenlő pontszámok esetén a kismotorfecskendő-szerelésben elért jobb helyezés döntött.)

(Fotó: Kaszás-Kókai)



Budapest II. csapatának tagjai, akik 16 ponttal biztosan nyerték az országrészi versenyt

● Szabó András hdgy. (Budapest II.) az akadálypályán az ismételt futamában 20,8 mp-ről 20,3 mp-re javított, s eredménye legjobb az eddigiek között ●



Ki oltja el hamarabb? Vas és Pest megyeiek párharca a 4×100-as tűzoltóváltóban



# A DP-01 típusú huzatérzékelő

A BM TOP 7—70 számú kötelező ágazati szabványának (Gáz-tűzelésű berendezések létesítése és üzemeltetése — tűzrendészeti és biztonsági előírások 5.5 alpontjában a következő előírás olvasható:

*„Természetes huzattal és természetes levegőellátással működő égőkkel üzemeltetésekor — az ipari kemencék kivételével — huzatérzékelőt kell felszerelni. Huzat hiányában a huzatérzékelő szüntesse meg a gáznak az égőn keresztül történő áramlását és tegye lehetővé hideg kémények esetén is a begyűjtést.”* Ugyanakkor az ágazati szabvány 1.3 pontja világosan meghatározza a huzatérzékelő fogalmát is:

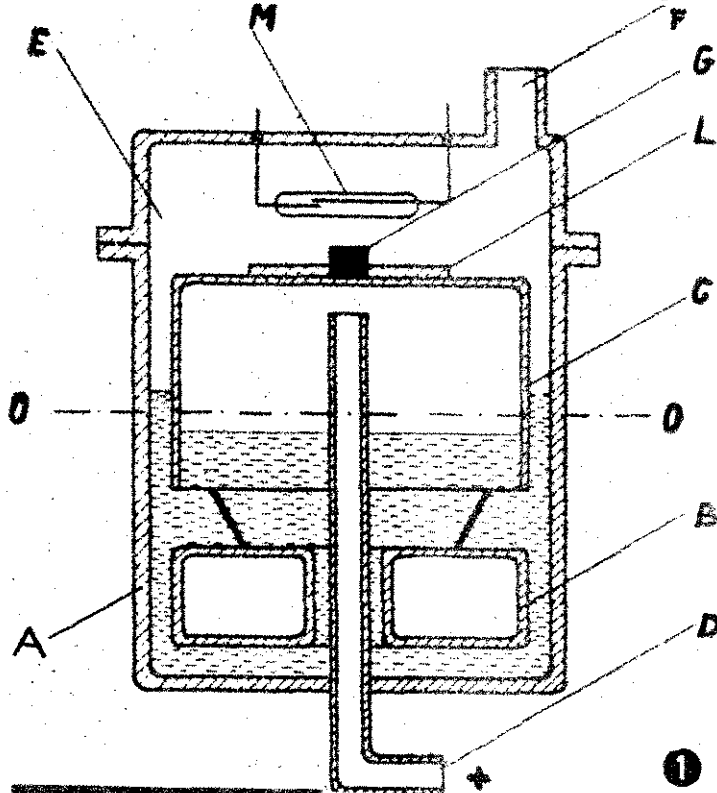
*„Huzatérzékelő az olyan szerkezet, amely a gáz-tűzelésű berendezés utáni égéstermék-elvezető rendszerben mért huzatnak meghatározott érték alá való csökkenése esetén képes működésbe hozni a gázáramlást megszüntető szerelvényt.”*

Megfelelő műszaki berendezések hiányában a legutóbbi időkig is akadályba ütközött az említett előírások teljesítése. A Műszeripari Kutató Intézet éppen ezért fejlesztette ki a DP-01-típusú huzatérzékelőt. E berendezés mintapéldányát 1971-ben az országos épületgépészeti gázkonferencián be is mutatta szakembereknek.

E készülék alkalmas az égéstermék-elvezető rendszerben levő huzat érzékelésére, de érzékenysége miatt fogva a tüztérhuzat érzékelésére is használható.

## A DP-01-es huzatérzékelő készülék műszaki adatai

Érzékelési tartomány:	—0,5 ... —30 mm vo
A kapcsolási huzatérték beállítási pontossága:	±0,2 mm vo
Hiszterézis:	±0,25 mm vo
MJ-06 típ. Reed-relé esetén	±0,6 mm vo
Kapcsolási teljesítmény ohmos terhelésen:	15 VA (max. 220 V; 50 Hz)
	50 VA (max. 220 V; 50 Hz)
	MJ-06 típ. Reed-relé esetén
Környezeti hőmérséklet-intervallum:	+5 °C ... +50 °C
Villamos csatlakozás:	háromeres vezeték, tömszelencés csatlakozón keresztül
Pneumatikus csatlakozás:	Ø 6/4 méretű csővezetékkel Ermetó-rendszerű csatlakozóval
Méret:	220 × Ø120
Súly:	2 kp



## A készülék leírása (1. ábra)

Egy zárt tartályban (A) csésze alakú mérődugattyút (C) helyeznek el, mely nyílásával lefelé olajba merül. A mérődugattyú felső részére egy permanens mágnes, az alsó részéhez pedig egy zárt üreges úszó (B) van erősítve. A mérődugattyúra szerelt mágnes fölül egy Reed-relét (M) építettek be. A tartály fel részén egy csatlakozó (F), míg alsó részén egy csővezeték van beépítve, ez utóbbi a mérődugattyú terébe nyúlik be.

## A készülék működése

A készülék a harangtípusú nyomásmérés elvén működik. mérődugattyú külső felülete és a zárt tartály által képezett, valamint az olaj által lezárt teret (E) az (F) csatlakozáson keresztül csővezeték köti össze az égéstermék-elvezető rendszerrel. A mérődugattyú belsejébe — olaj által lezárt terébe — vezető cső (D) a külső atmoszférikus nyomással van összeköttetésben.

Ily módon a mérődugattyúra az atmoszférikus nyomás és tüztérhuzat által keltett nyomáskülönbség hat. Ez a dugattyú felület által meghatározott, felfelé mutató nyomóerő.

A dugattyú meg a ráépített szerelvények súlya egyensúlyban van az olajba merülő zárt üreges úszó által létrehozott felhőtőrével, így a dugattyú az olajban lebeg.

Nyomáskülönbség hiányában (az F és D csatlakozóknál egyformán atmoszférikus nyomás uralkodik, nincs huzat) a mérőrendszer a 0—0-val jelzett nyugalmi szinten áll. Ekkor a dugattyúra szerelt permanens mágnes olyan távolságban van felette elhelyezkedő Reed-relétől, hogy mágneses térereje nem hat rá. A Reed-relé kontaktusai alaphelyzetben — nyitott állapotban — vannak. A relét úgy iktatták be egy áramkörbe, hogy azt zárja vagy bontja, mégpedig kontaktusainak zárt vagy nyitott állapotától függően.

Nyomáskülönbség esetén (huzat jelenlétekor) a dugattyú felé felmozdul. A specifikációban megadott —0,5 mm vagy nagyobb huzat hatására olyan távolságra mozdul el a dugattyú, hogy a permanens mágnes mágneses térereje hat a Reed-relé két érintkezőjére. Felmágnesezi őket, és így a mágneses elhatására összezáródnak. Ezzel a gázáramlást biztosító áramkör is záródik.

A nyomáskülönbségnek megadott érték alá való csökkenése esetén a dugattyú lejjebb süllyed. Ezáltal a mágnes eltávolodik a relétől, annak érintkezői elengednek, az áramkör nyitott lesz, a berendezés — huzat hiányában — megszünteti a gázáramlást.

A készülék előnye, hogy nagy nyomáskülönbségekre sem érzékeny. Képes elviselni a névleges nyomáskülönbség 100—1000-szeresét is. Ugyanis az ilyen nyomáskülönbségek fellépése a mérődugattyút lezáró folyadékoszlopon áttörő buborékok formájában kiegyenlítődik.

A környezeti hőmérsékletváltozások ugyanancsak nem befolyásolják működését. A kapcsolási érték újbóli szabályozása csak a Reed-relé esetleges cseréje esetén szükséges.

## A Reed-relé

A huzatérzékelőkben a kapcsolószerkezet egy Reed-relé. Tekintsük át röviden ennek működését!

A Reed-relé nem más, mint egy olyan kontaktuspár, amely oly módon védünk a levegőtől, légtértől, hogy zárt burában gázban vagy vákuumos térben helyezzük el. A védett kontaktusok (másképpen: Reed-kontaktusok) leggyakoribb kivitele 3. sz. ábrán látható.

Az (ü) jelű, légmentesen lezárt üvegtokba úgy forrasztanak be két (a) és (b) jelű, vasnikkel ötvözetből készült lágy mágneses nyelvet, hogy az átlapolódó nyelvek végei közt kb. 0,1—0,3 mm réstávolság legyen. A kontaktusok kis átmeneti ellenállása érdekében a nyelvek végei aranyozottak, ugyanakkor a lezárt üvegtokban tisztán semleges gáz vagy légritka tér van. Ha mágneses közelítünk az üvegcsőhöz, akkor az felmágnesezi a nyelveket, így a bennük kialakult ellentétes mágnespólusok miatt a mágneses erő hatására összezáródnak. A mágnesezés megszüntetése után (a permanens mágnes eltávolítása), a rugalmasság hatására a réstávolság ismét helyreáll a két nyelv között, vagyis az érintkezés megszakad.

Ezen az alaptípuson kívül más típusok is léteznek (gázzal védett, elektromágneses működtetésű stb.), azonban ezekkel — jelen cikk keretein belül — nem foglalkozunk, mivel a Reed-relé működésének megértéséhez az említett alaptípus ismerete is elegendő.

## A Reed-relé előnyei

1. A légmentesen lezárt üvegtok kizárja az oxidáló vagy korróziót okozó külső légköri behatásokat. A kontaktusokhoz így nem férhet hozzá por, szennyeződés stb., ami megnövelné az átmeneti ellenállást, illetve rongálná a nyelvek anyagát. Ez a huzatérzékelő felhasználási körülményeit tekintve alapvető szempont.

2. A kapcsolószerkezet egyszerű, így élettartama nagy, akár több millió kapcsolást produkálhat.

3. A mozgatót nyelvek tömege sokkal kisebb, mint a szokásos jelfogóké, s így a működési sebesség is nagyobb.

4. Az üvegtok jó szigetelő, az átmeneti ellenállás nagyobb 1 G ohmnál. Ez az eddig szokásos jelfogókhöz képest jelentős előny a váltó- és egyenáramú felhasználásban.

5. A Reed-relék kis terjedelműek, ami elősegíti a készülékek méreteinek csökkentését.

A Reed-kontaktusok sohasem terhelhetők a katalógusban megadott értéken felül, mivel ez tönkremenetelét idézheti elő. Az egyik leggyakoribb hiba a nyelvek összeragadása, esetleg összeégése, a túlterhelés következménye. A kontaktuson áthaladó áram hőt termel. A túlterhelésből keletkező hő fokozza a különböző anyagok egymásba történő diffundálását, és ún. termokompressziós kötés alakulhat ki.

A készülékben felhasznált MJ-06 típusú Reed-relé néhány fontosabb adata:

Típus: MJ-06 (vákuumterű)

Kapcsolható legnagyobb terhelés (ohmos terhelés): 50 W

A kapcsolón átengedhető max. áram: 3 A

Szigetelési ellenállás: min. 1 G ohm

Átütési feszültség (nyitott állapotban): min. 7 kV

Élettartam (terhelve): 1 millió kapcsolás

Működési frekvencia: max. 50 Hz

Az üvegtok méretei (átm.×hossz.): 9,5×47 mm

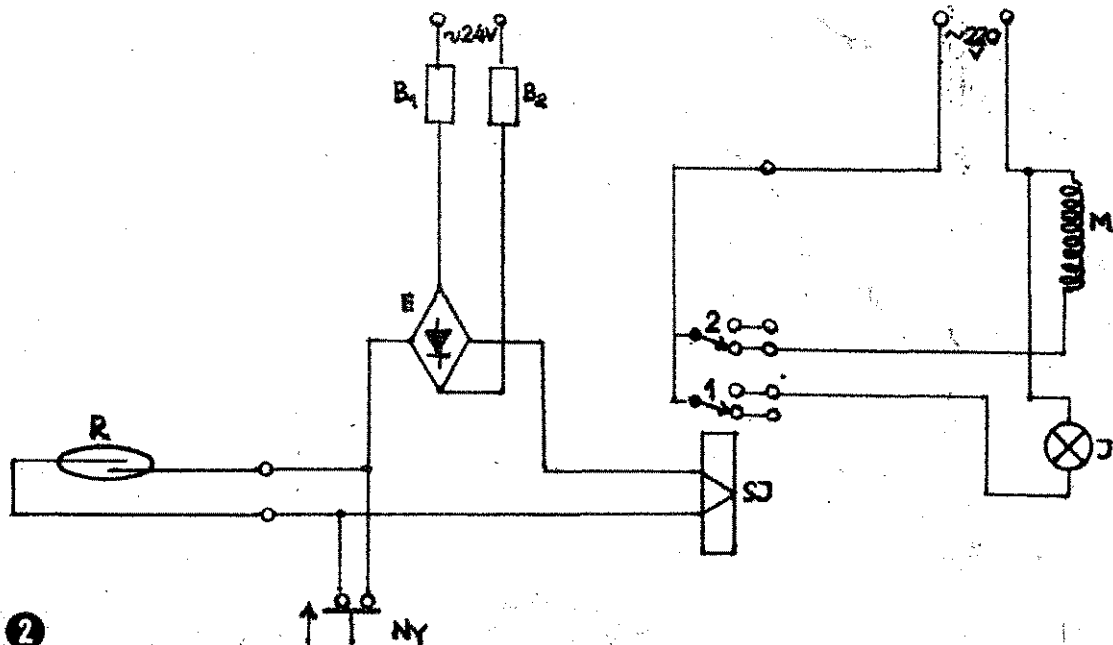
## Kiegészítő kapcsolószerelvény

Ha a huzatérzékelővel például mágnesszelepet kívánunk működtetni, a Reed-relé túlterhelésének elkerülésére célszerű a 2. ábra szerinti kapcsolás alkalmazása.

A kapcsolás működése a következő: a ~ 24 V váltófeszültséget egyenirányítón (E) keresztül bocsátva egyenirányítják. Egy segédjelfogó (SJ) ezzel az egyenárammal működtetnek. A segédjelfogó húzatóáramköre azonban csak akkor van zárva, ha vagy a Reed-relé (R) kontaktusai zártak, vagy a kézi indítást szolgáló nyomógomb (NY) be van nyomva. (Az ábrán ez utóbbit működtetett állapotban jelöltük.)

A segédjelfogó nyugalmi állapotából munkaállapotba húzza az (1) és (2) jelű érintkezőket. A (2) jelű érintkező zárja a mágnesszelepet (M) 220 V-os váltófeszültségű áramkörét. Ezáltal a mágnesszelepet nyitott állapotba kerül, tehát nem akadályozza a gázáramlást.

Ha elengedtük a nyomógombot, vagy a Reed-relé kontaktusai nyitnak — a huzatérték a megengedhető minimális mm vo-érték alá csökken —, akkor a segédjelfogó húzatóáramköre megszakad, a jelfogó elenged. Ekkor az érintkezők visszaállnak nyu-



galmi helyzetükbe. A (2) jelű érintkező megszakítja a mágnesszelep áramkörét, az lezár, megszünteti a gázáramlást. Ugyanakkor az (1) jelű érintkező zárja a vészlámpa (J) áramkörét, a vészlámpa kigyullad, és jelzést ad.

## Hidegindítás

A 2. sz. ábrán (NY)-nyel jelölt nyomógomb teszi lehetővé a tüzelőberendezés hideg kémény esetén történő indítását. Hideg kémény esetén — huzat hiányában — nem alakul ki nyomáskülönbség, a mérő dugattyú nyugalomban van, miáltal a Reed-kontaktusok nyitottak. A nyomógomb benyomásával zárják az áramkört. A nyomógombot addig kell nyomva tartani, amíg a huzat kialakul (1—2 perc). A nyomáskülönbség hatására a mérő dugattyú felemelkedik, zárja a Reed-kontaktusokat, és a továbbiakban a nyomógomb elengedése után is zárt marad az áramkör.

## A huzatérzékelő forgalmazása

A huzatérzékelőt és kivánságra a kiegészítő szerelvényt, (egyenirányító, hálózati biztosítók, TR 4—925 228—080 típusú segédjelfogó) a Műszeripari Kutató Intézet szállítja.

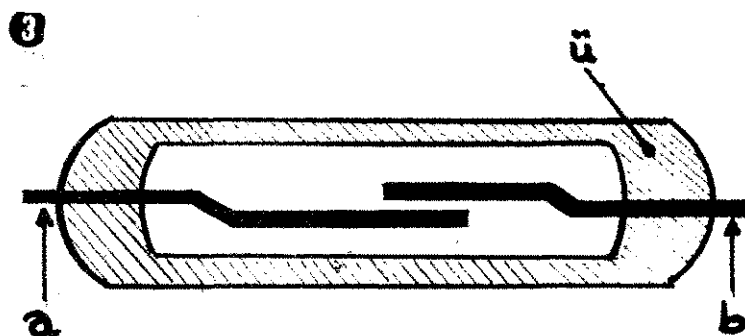
Megrendeléskor fel kell tüntetni a kívánt kapcsolási értéket, mert az intézet erre beállítva szállítja a készüléket.

A készülék konzolra, falra szerelhető kivitelben készül.

A Műszeripari Kutató Intézet címe:

Budapest XIII. Véső u. 3. T.: 205-860.

Dunai Gyula  
tű. fhdgy.  
okl. villamosmérnök



# Olvasóink leveleiből

Régi olvasója vagyok a tűzoltóság hivatalos lapjának, részben beosztásomnál fogva, mivel a II. ker. Ingatlankezelő Vállalatnál vagyok tűzrendészeti előadó – részben azért, mert érdekelnék a tűzrendészettel, tűzesetekkel kapcsolatos cikkek és témakörök.

Ugy gondolom, hogy nemcsak a magam, hanem a többi kerületi ingatlankezelő vállalat nevében is beszéllek, amikor azt mondom, hogy az újság keveset foglalkozik az állami lakóépületek tűzvédelmével. Több milliárdos állami vagyon gazdái vagyunk, és úgy érzem, egy kissé több figyelmet érdemelnénk. A lakóházak tűzrendészetét a jogszabályok meghatározzák ugyan, de részben az ellenőrzést, részben pedig a végrehajtást is az ingatlankezelő vállalatok végzik. Az ingatlankezelő vállalatoknak a hatásköre csak odáig terjed, hogy a bérlőket felszólítja a szabálytalanság megszüntetésére, ezekben az esetekben azonban a tűzrendészeti hatóság nélkül bizony nem sokra mennénk. Az I–II–XII. kerületi tűzrendészeti hatósággal meglevő jó kapcsolatunknak köszönhető, hogy többé-kevésbé viták nélkül tudjuk rendezni a kérdéseket.

A lakóépületekben – főleg a padlás térben – mind többen tárolnak szabálytalanul bútorokat és egyéb berendezési tárgyakat. A bérlők sok esetben, sőt mondhatjuk, legtöbbször figyelmen kívül hagyják a tűzrendészeti előírásokat, annak ellenére, hogy a lakóépületek kapualjában a tűzrendészeti házirend mindenhol ki van függesztve. A házfelügyelők részére évenként megtartásra kerülő továbbképzések alkalmával minden esetben kitérünk a megelőző tűzrendészeti szabályok megtartására, illetve megtartatására.

Ismeretes, hogy a bérleményekben nagyon sok helyen a hagyományos tüzelési módról áttértek az olaj- vagy gáztüzelésre. A gáztüzeléssel kapcsolatban most már különösebb problémák, legálábbis – tűzrendészeti szempontból – ritkán adódnak, annál több gondot okoz viszont a folyékony tüzelőanyag – fűtőolaj – tárolásával kapcsolatban felmerülő kérdések rendezése. A házkezelőségek vezetői rendszeresen ellenőrzik a lakóépületek tűzrendészetét, és nem egy esetben súlyos szabálytalanságokat tapasztalnak, elsősorban a fűtőolaj tárolásában. Ugyancsak előfordult, hogy gépkocsi-tulajdonosok a pincében tárolták – szabálytalanul – a gépjárműhöz szükséges benzint; nemegyszer 150–200 literes mennyiségben. Az I. fokú tűzrendészeti hatóság a megjelenések alapján azonnal intézkedik, és kötelezi a lakás bérlőjét a szabálytalanság megszüntetésére.

Külön köszönetet kell mondanunk a tűzrendészeti hatóság kerületi előadóinak, Vörös István százados és Tóth János zászlós elvtársaknak, mivel társadalmat nem kímélve sokszor munkaidőjükön túl is, azonnal hathatós segítséget nyújtanak az észlelt szabálytalanságok hatékony megszüntetéséhez.

A kialakult jó kapcsolat és a tűzrendészet hathatós támogatása nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy kerületünk tűzrendészeti helyzete megszilárdult az elmúlt évekhez viszonyítva, amit némileg a lakóházi tüzesetek számának csökkenése is bizonyít.

**Horváth József,**  
a II. kerületi Ingatlankezelő Vállalat tűzrendészeti előadója

## Felolvastam a cikket

56 éve viselem a tűzoltóegyenruhát. A felszabadulástól mind a mai napig parancsnokként tevékenykedem, és rendszeresen olvasom szaklapjukat. Igen sok tanulságos cikket olvashattam benne, és hasznos tapasztalatokat szereztem ezáltal.

A „Tűzveszély a szociális otthonokban” című írást (megjelent a XXIV. évfolyam 7. számában) különösen figyelemre méltónak tartom. Főleg azért, mert községünkben is van egy ilyen otthon, 180–190 gondozottal, 45 intézeti dolgozóval. A gondozottak 80 százaléka fekvőbeteg és magatehetetlen.

A július 14-i ellenőrzésem alkalmával az otthon vezetőségének közreműködésével a dolgozók jelenlétében felolvastam a cikket. Meg kell mondanom, élénk figyelemmel és érdeklődéssel hallgattak meg.

Az ország területén számos községben és városban található szociális otthonok. Felvetődik a kérdés: az ott működő tűzoltóságok vajon figyelembe vették-e ezt a cikket, felolvasták-e ezen intézményekben okulás céljából? Már csak azért is, mivel – mint a cikkben olvasható – a gondozottak magatehetetlenek, viszont közülük sokan dohányoznak az ágyban, amit nem is lehet olyan egyszerűen megtiltani, mert lopva azért csak rágyújtanának, és így véleményem szerint pontosan a tilalom titokban történő kijáratása okozhatja bajt.

**Huszár János**  
önk. tű. szds., tűzoltóparancsnok, Derekegyháza

## 4 kiváló, 60 jeles

Vállalatunk valamennyi vezető beosztású dolgozója tűzrendészeti tesztvizsgán vett részt. A tesztkérdésekre adott válaszokat megelégedéssel fogadhattuk, ugyanis a 97 vizsgázó átlagos eredménye 4,54. Közülük 4-en kiváló, 60-an jeles, 25-en jó, 5-en közepes és 3-an elégséges minősítést érdemeltek. Elégelent senki sem kapott.

A kiváló eredményt elérték közül a vállalat igazgatója pénztartalomban részesítette Lenti Sándor mérnököt, aki szerkesztő csoportvezető és Kémény Sándor tmlk-csoportvezetőt. A kiváló eredmény eléréséhez az egyik csoportnak 160, a másiknak pedig 154 pontot kellett szereznie.

Tájékoztatásul megemlítem, hogy az AFIT valamennyi vállalatánál megrendezték a tűzrendészeti tesztvizsgát a vezető beosztásúak számára, s a mi vállalatunk érte el a legjobb eredményt.

Ugyancsak legjobb eredményt ért el vállalatunk, az igazgatók, főmérnökök és főkönyvelők tűzrendészeti tesztvizsgáján is.

**Berdi Miklós,**  
a szombathelyi AFIT XII. Autójavító Vállalat tűzrendészeti vezetője

## Szabó János közs. önk. tű. szds. 1923–1972

A községi önkéntes tűzoltóság egyik kiváló tagjától vettünk végső búcsút 1972. július 26-án Szabadszálláson.

A temetőben tartott végső tiszteletadón jelen voltak a pártbizottság, a helybeli tömegszervek, községi tanács vb, valamint a megyei és a kecskeméti tűzoltó-parancsnokság képviselői is, továbbá a tanítványok, jó barátok, tisztelők, munkatársak, akik a szakadó eső ellenére is nagy számban kísérték utolsó útjára szeretett parancsnokukat.

Szabadszállás községben mindenki tisztelte, becsülte és szeretete őt, méltán érdemelte ki a megyei, városi és járási tűzoltó-parancsnokság elismerését is.

Mint tanár is példamutató tevékenységet fejtett ki. Sokat tördött az ifjúság nevelésével, beleértve a tűzoltói utánpótlás biztosítását is. 1953 óta volt tagja, 1960 óta pedig parancsnoka a szabadszállási önkéntes tűzoltótestületnek. Áldozatos tűzoltói munkájának elismerésül 1969-ben a Tűzrendészeti Erem ezüst

Gyáregységünk fokozottan tűz- és robbanásveszélyes üzem. Ezért különös gonddal kell ügyelnünk mivel a legcsekélyebb gondatlanság vagy hozzá nem értés súlyos katasztrófát okozhat.

Ugy véltük, célszerű, ha túl a kötelező oktatáson, vetélkedő rendezésével is elősegítjük dolgozóink tűzrendészeti és munkavédelmi ismereteinek elsajátítását. A vetélkedő hat szocialista brigádunk, valamint KISZ-szervezetünk 3–3 fős csapatainak részvételével nemrégiben le is zajlott.

A versenyzők írás- és szóbeli feladatokat kaptak. Többek között egy olyan keresztrefejtény megfejtését is, amely a legismeretesebb oldászerkelet elnevezését tartalmazta. Tűzveszélyességük sorrendjét is meg kellett állapítaniuk. A kérdéscsoportokat az ABEO és VBEO alapján állítottuk össze, ezekben az elsősegélynyújtáshoz szükséges ismeretanyag is szerepelt.

Az izgalmakban bővelkedő vetélkedőn minimális különbséggel döntötték el a végső sörrendet.

A zsüri elnöki tisztét a biztonságtechnikai osztály vezetője látta el, tagjai pedig a gyáregységvezető és műszaki vezetői voltak. Az első három csapa pénztartalomban részesült.

**Gáspár Péter**  
tűzrendészeti előadó  
BUDALAKK  
Festék- és Műgyantagyár  
VII. gyáregység, Szeged

fokozata kitüntetését kapta, és gyakran részesült pénztartalomban.

A gyászbeszédet elhangzását követően sírját elborították a kegyelet és gyász virágkoszorú. Bár a virágok hamar elhervadnak, Szabó János önk. tű. szds. emléke továbbra is szívünkben él.

(N.M)



# Raktártűz a Józsefvárosi pályaudvaron

Július 7-én, a hajnali órákban az éjszakai járőrszolgálatot teljesítő *Tóth V. János* és *Kolessza István* vasúti örök vették észre, hogy sűrű füst tödül ki a VAM I. számú leadási raktár 5-ös rakodóajtáján és a közvetlen mellette levő ablakon keresztül.

Jóformán ezzel egyidőben *Tabányi Mihály* szolgálattelvő a forgalmi toronyból ugyancsak észlelte a füstöt, és a 05-ös hívószámon jelezte a tüzet a budapesti parancsnokság hírközpontjának.

## Az oltás

Mivel az első tűzjelzést és riasztást követően, szinte ezekkel egyidőben, még további négyen jeleztek kiterjedt tüzet, a hírközpont 4.36-kor 2-es riasztást hajtott végre. Ennek alapján a VIII/1-es, az V/1-es, a X/1-es, X/2-es és a VIII/roham gépjárműfecskendők, a XI. porfecskendője, valamint a tűzoltási csoport vonultak a kárhelyre.

A tűzoltási csoport vezetője 4.38-kor a helyszínre érkezve felderítette. A kiterjedt tüzre, a heves égésre, robbanásokra és általában a helyzet bonyolultságára való tekintettel átvette a tűzoltás irányítását, és rádióon 4-es tüzet jelzett.

A visszajelzés alapján a hírközpont további egységeket riasztott a kárhelyre, így az V/2-es, IX/1-es, XIV/1-es, XIV/2-es gépjárműfecskendőket és a XIII. tömlőszerét.

A vegyi anyagok égése, az anyagmentés végrehajtása és a vasajtók szükséges kinyitása miatt a tűzoltás vezetője 4.48-kor újabb egységeket riasztott a kárhelyre: a XVII/2-es, a XX/2-es gépjárműfecskendőt, a X/Magirus habfecskendőt és a VIII. mentőszert.

A helyszínen tartózkodók egységeink kérésére előtt *Rajhát Ferenc* kereskedelmi hivatalnok vezetésével a füst észlelése és a tűz jelzése után kinyitották a 16. számú rakodóajtót, és megpróbálták behatolni arra a részre, ahol a tüzet sejtették.

Eközben azonban erős, gázszerű szagot éreztek, amitől fuldoklás fogta el őket, és

vissza kellett fordulniuk. A továbbiakban a MÁV-alkalmazottak az anyagmentésben segítettek.

Létesítményi tűzoltóság ugyan működik a pályaudvaron, éjszaka persze csökkent létszámmal, azonban a tűz nagy kiterjedése és megközelíthetetlenége, valamint veszélyessége miatt nem avatkozhattak be az oltásba. Erre egyébként idejük sem volt, mivel az első egységek gyorsan kiérkeztek a helyszínre.

Parancsnokuk felderítéskor megállapította, hogy a VAM I. számú raktáépületben a bent tárolt áru a 2. és 8. sz. rakodóajtók közötti részben kb. 500 négyzetméter alapterületen ég.

A bejárati ajtókhöz mind a két oldalon E-sugarak szerelését rendelte el.

A tűzoltási csoport vezetője a tűzoltás irányításának átvétele után úgy értékelte, hogy az eredményes tűzoltáshoz még több E-sugarat kell bevetni, valamint az anyagok mentéséhez szükséges létszám, továbbá az előrelátható vízhiány miatt újabb egységek riasztását rendelte el. A kikergetett egységekkel további E-sugarakat s 2 habsugarat szereltetett. A tűzoltóegységek gyorsan és szakszerűen hajtották végre a feladatukat. A tűzoltási csoport vezetője 6.03-kor már arról adhatott visszajelzést, hogy a tüzet lefeketítették, és szakaszosan működtetett sugarak védelme alatt, kéziszerszámokkal utómunkálatokat végeznek.

A tűz végleges eloltását 12 E-sugár és 2 db habsugár működtetésével 6.25-kor fejezték be.

A továbbiakban 2 db szakaszosan működtetett E-sugár védelme alatt, kéziszerszámokkal, 11-ig váltott fecskendőkkel felügyeletet adtak az anyagmentéshez.

Az oltási munkát erősen nehezítette és veszélyeztette:

- az igen heves égésből adódó nagy hő,
- a különféle vegyi anyagok égéséből származó fojtó és mérgező füst; emiatt oxigénes légzőkészülékben kellett dolgozni,
- a különféle vegyi- és robbanóanyagok hő hatására történő ismételt robbanásai,
- a belülről bezárt eltorlaszolt ajtók meg a tárolt anyagok nagy zsúfoltsága,



Az égő raktár



A tűzfészek helye

— továbbá az, hogy a létesítmény helyszínen levő vezetői közül senki sem tudott tájékoztatást adni a bent tárolt anyagok neméről és fajtájáról, így pl. fogalmuk sem volt róla, hogy az égő területen többek között 70 láda lőszer, gyutacs, valamint sav hatására rendkívül érzékeny és a szervezetre halálosan mérgező vegyi anyagok: cianidok is vannak.

## A vizsgálat megállapításai

A helyszínen tartózkodók és a tüzet észlelő dolgozók tanúvallomásuk szerint az 5. sz. rakodóajtó közelében vették észre az égést.

Az elsőnek kikergetett egység parancsnoka a behatolást követő felderítéskor már kb. 500 négyzetméter területre kiterjedt égést talált. A tűz az 5. sz. ajtóól számítva mindkét irányban még további kb. 230 négyzetméternyi területen átterjedt az itt tárolt árukra és csomagolásukra, s a mintegy 2300 négyzetméter alapterületű raktár teljes árukészletét veszélyeztette. A fokozottan tűz- és robbanásveszélyes anyagok



ilyen nagy mennyisége és szabálytalan elhelyezése miatt ugyanis minden lehetőség adva volt az égés gyors terjedésére.

A szobán forgó raktár 150 m hosszú, 16 m széles, sátor tetős, mennyezet nélküli, vasbetonból készült földszintes épület. Összefüggő légtere, csak a 9. és 12. rakodóajtó vonalában van válaszfalal elválasztva. A raktárhelyiség padozata beton. Az épület két hosszanti oldalán 16—16 db rakodóajtó van. Szélességük 1,8 m, anyaguk vaslemez. Az ajtók előtt mindkét oldalon 1,6—1,8 m széles rakodótér, végig ún. rámpa húzódik.

A raktárnak elektromos világítása van, fűtése azonban nincs.

A tüzeset alkalmával a rakodó vasajtók egy kivételével (16. sz.) belülről voltak bezárva. Ezenkívül több vasajtó ládákkal és egyéb anyagokkal el volt torlaszolva, lehetetlenné téve a behatolást.

A kárhely megközelítése nem ütközött nehézségbe, tűzoltás céljára föld alatti tűzcsapok és víztároló medencék állnak rendelkezésre.

A raktárban összezsúfolva különféle importanyagokat és -árakat tároltak. Így például divatárakat, ruházati cikkeket, magnókat, lemezjátszókat, valamint nagy mennyiségű salétromsavat ( $\text{HNO}_3$ ), nátriumcianidot ( $\text{NaCN}$ ), káliumcianidot ( $\text{KCN}$ ), lakk-, bőr- és nitrofestéket. Ezen felül még számos éghető, sőt fokozottan tűz- és robbanásveszélyes, valamint erősen mérgező anyagot is tároltak, még hozzá, mint már említettük, rendszeretlenül, minden biztonsági előírás figyelmen kívül hagyásával.

A tűz következtében a 750 m<sup>2</sup> égő területen tárolt anyagok kb. 40—50%-ban károsodást szenvedtek. A kárérték megállapítása cikkünk írásakor még tart. Összege előreláthatólag több millió forint.

A tűz keletkezési helye minden kétséget kizáróan az 5. számú rakodóajtó mellett, közvetlen jobbra az ablak alatt volt. Az ablak két szárnya nyitva volt, az ajtó pedig belülről zárva.

A szemtanúk állítását az égésnyomok is alátámasztották. Ezenkívül itt volt a leghevesebb égés is.

A tűzkeletkezés ideje 4.10—4.30 közöttre tehető, ugyanis ezt megelőzően ellenőrzést tartott URH-s rendőrjárőr, 4.00 óra körül pedig a vasúti járőr, és ekkor még semmi rendellenességet nem észleltek. A helyszínen segítségül megjelent rendőrségi, karhatalmi erők, valamint a MÁV dolgozói megfelelően biztosították a rendet, illetve segítettek az anyagmentést.

Ugyancsak itt volt elhelyezve a kb. 20 db falárába csomagolt, 1,5 literes üvegekben tárolt, összesen 615 kg súlyú 100%-os töménységű salétromsav ( $\text{HNO}_3$ ) is, amely a vegyész szakértő szerint a tüzet okozta. A salétromsavat egyéb anyagokkal összezsúfolva és körítve tárolták. A salétromsavas ládák tetejére pedig kb. 100 db, egyenként 15—20 kg, összesen kb. 1500—2000 kg súlyú, vasból készült satut raktak. Közvetlenül az ablak alatti rámparészen 24 db 200 literes vashordóban tűzveszélyes vegyszereket tároltak.

A tűz keletkezési okául egyértelműen a salétromsav kémiai reakciója következtében létrejött öngyulladás állapítottuk meg. Ezt a meghallgatott tanúk vallomásai, a helyszíni átvizsgálásának tapasztalatai, valamint a bevont szakértők véleménye is alátámasztotta.

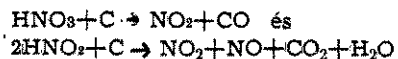
## Mérgezésveszély

Mint már előzőekben említettük, a tüzeset megelőzően a raktárban az 5. sz. ajtó mellett közvetlen jobbra 1,5 literes üvegekben, falárában egysorosban csomagolva 615 kg, 100%-os tömény salétromsav ( $\text{HNO}_3$ ) volt elhelyezve. A közvetlen mellette levő hordókban káliumcianid, ezenkívül műszeres ládák és egyéb anyagokat tartalmazó ládák voltak.

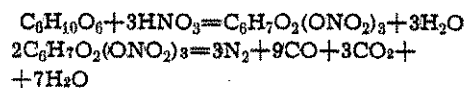
Rakodás közben vagy a salétromsavas ládákra helyezett nagy súly (1500—2000 kg) nyomása következtében egyes üvegek megrepedhettek, eltörhettek, tartalmuk kifolyt, és a sav meggyújthatta a szerves anyagokból készült csomagolóanyagokat (papír, faforgács, fenyőfa deszka). Közismert a salétromsav erős oxidálóképessége, miközben nitrogénmonoxid ( $\text{NO}$ ) redukálódik. Sok szerves anyag — többek között az állati és növényi szövetek — salétromsav hatására elbomlik, tömény és

különösen füstölög salétromsavval való érintkezésekor pedig lángra lobban.

A reakció:



Tekintettel arra, hogy a csomagolóanyagok döntő mértékben fenyőfa deszkából készültek, a fára vonatkozó oxidációs képlet:



A salétromsavömlés bekövetkezésében a bizottság nem zárta ki a szándékosság lehetőségét sem. Eppen ezért a személyi felelősség megállapítása céljából a rendőrség tovább folytatja a vizsgálatot.

A tüzeset alkalmával sérülés vagy haláleset nem történt.

Szerencsés körülmény volt, hogy a salétromsav nem jutott érintkezésbe a káliumcianidtal! Ha az érintkezés, a kémiai reakció létrejön, katasztrofális helyzet következhetett volna be. Mint láthatjuk, a reakció így zajlik le:



A HCN, vagyis a hidrogénianid (kék-sav) a legveszedelmesebb mérgek egyike. Szövetfulladás idéz elő. Gőzei vegyület alkotnak az egyik intracelluláris légzési fermentummal, és emiatt légzésbénulás lép fel. A szövetek oxigénfelvétel képessége ugyanis hirtelen erősen lecsökken, s a központi idegrendszer degeneratív elváltozásai azonnal észlelhetők. A halál pillanatokon belül beáll.

A megengedhető maximális koncentráció: 0,0003 mg/l. 0,2 mg/l HCN-koncentrációt tartalmazó levegőből tehát néhány perc alatt belélegezhető a halálos dózis. A raktárban tárolt cianidok és a salétromsav, a hő és víz együttes hatása, viszont igen nagy mennyiségű cianhidrogént képezhetett volna.

A tűzoltás és az utómunkálatok során a salétromsav ártalmait ellen a tűzoltók esőkabattal, oxigénes légzőkészülékekkel, gumikesztyűvel és csizmával védekeztek. A salétromsav bomlásakor felszabaduló nitrogénoxidok  $\text{NO}$ ,  $\text{NO}_2$  ugyanis károsítják a fogakat, a légutakat. 0,03 mg/l koncentráció 1 óras belélegezése gyenge mérgezést okoz. Tünetei: szédülés, fülzúgás, fejfájás. A bőrre jutva a salétromsav súlyos égési sérüléseket idéz elő. A bőr jellemző sárgára színeződik. (Xantoprotein reakció)

A raktárhelyiségben vállalatok részére külföldről érkezett mintegy 82-féle import anyagot tároltak.

A tüzeset ismételt arra figyelmeztet, hogy nemcsak a MÁV-nál, hanem más üzemeknél is mennyire fontos a raktározási rend fokozott megtartása. De figyelmeztet a nyilvántartások pontos vezetésére, a helyszínen dolgozók és vezetőik hely- és áruismeretének szükségességére is. Ennek hiánya ezúttal kis híján tragikus kimenetelű balesetet okozott. Beavatkozó egységeink ugyanis teljesen ismeretlen veszélyek közepette mentették meg a több száz millió Ft értékű raktárkészlet jelentős részét.

Rácz József  
tű. szds.

Tengerdy Ferenc  
tű. alez.



Amire  
a  
tűzvizsgálat  
során  
derült  
fény

# VESZÉDELMES RAKTÁRÉGÉS

Július 31-én 17.36-kor a 31-es és a 33-as vízjelző tüzet jelzett az Országos Gumiipari Vállalat gumipuhító üzeméből. A jelzésre kivonult az OGV üzemi őrparancsnokság feckendője, és a hírközpont kielélt riasztást hajtott végre.

Már a Baross térről láttuk az üzem felől eltörő sűrű fekete füstöt, amikor 17.39-kor megszólalt az üzemi őr rádiója: „Segítséget kérünk, a tűz 2-es.” Vonulás közben láttuk a hatalmas füstfelhőt. A jelzett zsemrészt is alaposan ismerjük, hiszen 1965. szeptember 18-án ugyanitt avatkozunk be az emlékezetes tűz alkalmával, amikor az üzem egy része összeomlott, és több milliós tűzkár keletkezett. A látottak és az előző tűz tapasztalatai alapján — rádióin — 1 db habbaloltó riasztására is tasztást adtam.

Az őr rajparancsnoka kérkezve a kárelhelyre látta, hogy a gumipuhító üzem III. emeleti ablakain sűrű füst és korom tör ki, ezért a tűzoltás előkészítésének 3. fozatát rendelte el. Feckendőjét az üzem bejárata előtti magas nyomású 100-as vízcsapra állította, és az osztó helyét a III. emeletre határozta meg. (Ezzel egyidőben intézkedett a segítségkérésről.)

A felderítés során kiderült, hogy az üzem I. emeletén kb. 2000 m<sup>2</sup> területen szállítóberendezéseket és mógumit raktároznak az egész III. emeleti részt sűrű füst borítja, és a hő valósággal elviselhetetlen.

A tűz pontos helyét nem lehetett megállapítani. A III. emelet fölötti koromtartályok (bunkerek) is ontották a füstöt. Az üzem vezetői és dolgozói tartottak a bunkerek robbanásának bekövetkezésétől.

Gyorsan kellett cselekedni, mert a III. emelet egész területén igen nagy mennyiségű gumibálát raktároztak. Az erős hő hatására a tűz gyorsan terjedt az emeleten, és közvetlen veszélyben voltak a tűz sínhelye feletti koromtartályok (bunkerek), mert ha a tűz eléri őket, akkor felrobbannak. A robbanás pedig beláthatatlan következményekkel járt volna, mivel közel a személyi sérüléseken, más üzemekre áttérjeshette volna a tüzet. A tűz terjedése a szállítógépeken a II. emeleti réteket is veszélyeztette. A cél a tűzfészek megkeresése és a tűz továbbterjedésének megakadályozása volt. Mindenekelőtt a II. emelet és a koromtartályok védelmét kellett megszervezni. Az érkező egységek első lépéseit, légzőkészülékben, kivétel nélkül a III. emeleten vettem be. A támasztás — 7 sugárral — a két lépcsőházból a külső vaslétráról kezdődött.

18.20-ra a 7 sugár 200 m<sup>2</sup>-es területen örülzárta a tüzet, de csak a vaslétráról érkező sugarakkal tudtuk támadni a tűz fészket, mert a lépcsőházak felől támadó sugarak két vasajtóba ütözköztek. A vasajtók mögött 200 m<sup>2</sup>-es területen égő gumibálák tüzeit csak az ajtók felnyitása után olthatták el a belső sugarak. Az izzó ajtó felnyitása a nagy hő meg a sűrű füst miatt hosszadalmas volt, s így fel kellett készülni a sugárvezetők váltására. Mivel minden légzőkészülék használatban volt, a váltáshoz újabb egységeket rendeltem ki. Nem kockáztathattuk meg ugyanis egyetlen sugár működésének megszakítását a szükségessé váló palack- és lúgoszelencesere miatt.

18.25-kor 5-ös riasztást rendeltem el. 18.28-kor a 200 m<sup>2</sup>-es égő terület mehetett



födémszerkezete kb. 60 m<sup>2</sup>-en beomlott, és igen erős lángok csaptak fel.

Ezt követően sikerült feltörni a két vasajtót, s így 7 belső sugár és a létesítményi tűzoltók 3 sugara támadhatta a tüzet. Most már gyorsan haladt az oltás. A tüzet 18.32-re 10 sugárral körülhatároltuk. Az oltás gyorsítása érdekében 2 db 400-as habzsugarat is bevettem a habbaloltóról. A habzsugarak feladata az volt, hogy takarással csökkentsek a gumibálák visszagyulladását. (A gumibálák, amíg teljesen le nem hűlnek, visszagyulladnak!)

19.17-re 10 E- és 2 habzsugárral eltoltottuk a veszélyes tüzet, és áttértünk az utómunkálatokra.

Egységeink bátran küzdöttek a nehéz körülmények között, de munkájuknak meg is volt az eredménye, mert megmentették az üzemet, a korombunkert és a gumiraktár nagy részét is. Jó munkájukat bizonyítja a 177 000 forintos tűzkár, minthogy a megmentett érték több millió forintra tehető.

**Totzl Károly**  
tű. alez.





A beavatkozás előtti pillanatokban



Működnek a sugarak

Az időpont július 22-e, a kárhely a Vegyipari Termelőeszköz-kereskedelmi Vállalat, Budapest IX. Kén u. 8. számú telepe volt.

A telep bejáratától kb. 150 m távolságra, észak-déli irányban elhelyezett 40x16 m alapterületű, három oldalról téglafallal, vastartószerkezettel és hullámpala nyeregzetővel kialakított raktárban keletkezett a tűz.

A raktár közlekedési út felőli, keletre néző oldalán 40 m hosszban rakodórampa volt. Az épületnek ez az oldala nyitott, csupán drótfonatból készült, több kapuval megszakított fémkerítés határolja. A raktár és a rámpa padozata beton.

A tárolt anyagok sokfélék, váltakozva raktározhatók éghetőket és nem éghetőket, mivel egy esetleges tűz terjedését igyekeztek meggátolni. Valamennyi tárolt anyag eredeti gyári csomagolású. Kimérését nem végezték a telepen.

Az említett szombaton 13 óráig tartott a munkaidő. Ezután a kijelölt három inspekciós ellenőrzte a telep létesítményeinek zárását.

A kárt szenvedett raktáráépület előtt is elhaladtak, de nem mentek be, mivel az alap itt nem volt árumozgatás. Benéztek a sodronykerítésen, de semmi gyanúsat sem tapasztaltak. A terület áramtalanítása s megtörtént.

A zárás ellenőrzésének végeztével 15 óra körül távoztak a főbejáraton. Ezután már csak a két portás maradt a telepen.

A tűzet mégsem ők, hanem a teleppel szomszédos Törökstenmíklői AFÉSZ-észleg diszpécser észlelte,

### 16.30 körül dörrenést hallott.

Ennek okát kutatva felmászott a tömör kerítéshez támasztott létrán. Így vette

észre, hogy sűrű füst gomolyog a raktárból.

Jelezte a tüzet, majd átmászott a kerítésen, és a tűzoltóság kiérkezéséig a közelben talált 50 kg-os porralöltő készülékkel megkísérelte az oltást. Beavatkozása az erős füst miatt nem volt eredményes.

A tűzjelzésre a hírközpont nagy erőket — 5 db fecskendő, porralöltőt, habszállító gépjárművet — riasztott a helyszínre. Az egységek 6—10 perc alatt érkeztek ki a kárhelyre.

Az első fecskendő kiérkezésekor csaknem 40 m<sup>2</sup> területen égett a fa rakodólapok, egymásra több sorban felrakott csomagolt vegyi anyag. A betonpadlóra kiömlött folyadék „közvetítésével” a tűz átterjedt a szomszédos anyagokra. A raktár szélén levő fémsodrony kerítésnek esve egy felrobbant s a hő hatásától széthasadt 65 kg-os Freon-palack roncsai heverték. A tető acél tartószerkezetei a robbanástól felfelé görbültek, a hullámpala kb. 50 m<sup>2</sup> területen megrongálódott, leszakadt.

Az egységek kiérkezésüktől számítva 12 perc alatt 6 E- és 1 habszállító oltották el a veszedelmes tüzet.

Beavatkozásuk gyors és szakszerű volt. Nagy mennyiségű vízzel hűtötték a szomszédos csomagolt termékeket és felhígításal közömbösítették a szétfolyt vegyi anyagokat.

A tűzvizsgálat során a főként ún. fantázianeveken forgalomba hozott s többnyire importból származó vegyi anyagok tulajdonságainak megismerése céljából igénybe vettük a vállalat szakértői bizottságát.

A vállalat illetékesei, közöttük a laboratóriumi csoportvezető vegyész mérnök is mindenképpen villámcsapásnak igyekezett feltüntetni a tűz keletkezési okát. Még azt is elképzelhetőnek találta, hogy a káreset

helyétől 150—200 m távolságra tartózkodó emberek nem tudták megkülönböztetni a közeli villámördögést a távolabbiaktól. Lehetségesnek tartották, hogy az épületbe a fémsodrony kerítéstől kb. 2 m-re áll Freon-palackba villám csapott.

### A tűzkeletkezési okot

az ismert kizárásos módszerrel igyekeztek feltárni. Ennek alapján számításba jöhetett a dohányzás, az elektromos áram, a villámcsapás és a vegyi reakció.

A dohányzást el kellett vetnünk, mivel a helyiségben aznap nem tevékenykedtek. Ha viszont cigarettát dobott volna be valaki 13 óráig az út felőli szabad oldalra annak következményét a zárás ellenőrző személyek távolról is észrevették volna.

A tető tartószerkezetére erősített robba-násbiztos kivitelű lámpatesten kívül a tűz eset közvetlen környezetében nem volt elektromos berendezés. Az áramtalanítás megtörténtét az épület főkapcsolójának ki kapcsolt állapota bizonyította. A Meteorológiai Intézet tájékoztatása szerint Budapest felett 13.25—14.55 között vonult át a vatar, tehát kétségtelenül a tűz keletkezési ideje után, s mivel az épületet serénte villám okozta rongálódás, ezért a villámcsapást is el kellett vetnünk. (A villámcsapás ellen szólt még az is, hogy raktáráépület alacsonyabb a körülötte levő gyárkéménynél, ostornyéllámpáknál és villámvédelemmel ellátott épületeknél.)

Ezek alapján a vegyi reakciót kellett bizonyítanunk. A tűz a Butanox M—50 jelű anyag tárolási helyén keletkezett. A Butanox M—50 elnevezésű, holland gyártmányú szervesperoxid-készítményt 20 kg-os gyár műanyag kannákban, fa rakodólapokra három sorban egymás fölé rakva tárolták. Az anyag súlya több mint 1300 kg volt!

Csomagolása kívül papírdoboz, ebben voltak a műanyag kannák. A dobozon a gyártó vállalat a szerves peroxid jelzése mellett angol nyelvű feliraton feltüntette az anyag tulajdonságait, a tárolás feltételeit, valamint a balesetvédelmi utasításokat és tennivalókat.

Mint kiderült, az okozta a tűz keletkezését, hogy a keleti széltől az eső bevert a fedett raktár nyitott keleti oldalán, és eláztatta a peroxidtartalmú anyag papír-csomagolását. Ennek következtében a kerítés felőli oldalon levő alsó dobozok elvesztették a tartószilárdságukat, az egy-náson álló anyag súlyától ez az oldal megrogyott. A felső rakodólapról a szélen álló doboz a betonpadlóra esett. A kb. 1,6 m magasról leesett csomagban a műanyag edény az ütéstől megsérült, és

### a Butanox M-50 jelű

anyag kifolyt. A kiömlött peroxid a radodóállal és egyéb szerves anyagokkal érintkezve rövid időn belül meggyulladt. A tűz átterjedt a még sértetlen Butanox M-50 tartalmú dobozokra és a környező-ükben tárolt egyéb anyagokra is.

A tűz nagy hővel égett, aminek következtében a közvetlenül mellette tárolt 65,5 kg Freon-gázt tartalmazó palack felrobbant. Erre a dörrenésre figyeltek fel a zomszéd telepen, és így vették észre a üzet.

Tanulmányként megállapíthatjuk, hogy a üzeset elkerülhető lett volna, ha a peroxidtartalmú anyagot nem a raktár nyitott oldalánál, hanem esőtől védett helyen és eljesen elkülönítve tárolják.

Az 50% dimetilftaláttal flegmatizált nyugtatott metil-etil ketonperoxidot ugyanis nem lett volna szabad pusztán egyszerű tűzveszélyes anyagként kezelni.

A csomagoláson található angol nyelvű

felirat egyébként a következőket tartalmazza:

„BUTANOX M-50 szerves peroxid  
Katalizátor nem »nyugtatott« (hőkezelt) poliészter gyanták polimerizációjához.

Metil-etil ketonperoxid 50%, dimetilftaláttal flegmatizálva.

Biztonsági rendszabályok:

1. 100 °C alatt nem gyulladó folyadék.
2. Minden hőforrástól távol, hűvös helyen tárolandó (max. 25 °C).
3. A szellőztetett szállítódobozokat állított helyzetben kell tárolni.

Gondosan távol kell tartani:

- robbanóanyagoktól,
- folyékony savaktól,
- ammóniászármazékoktól,
- fémsóktól,
- éghető anyagoktól.

Kerülni kell a mechanikai szennyeződést.

4. A szállítódoboz zárva tartandó. Óvatosan kell kezelni.

5. Az anyag szembe jutását kerülni kell. Biztonsági szemüveg viselése kötelező.

6. Szivárgás esetén abszorbeáltatni (közömbösíttetni) kell, vagy nagy mennyiségű vízzel el kell mosni.

7. Vasúti szállításkor a RID VII. előírását kell betartani.

8. Tilos a dohányzás és a nyílt láng használata.

Hajón történő szállításra is jóváhagyott csomagolás.”

Mindezek alapján bizony jó lenne, ha széles körben ismernék a peroxidok tárolásának tűzvédelmi előírásait.

A Tűzvédelem 1970. szeptemberi számában írt cikk már felhívta a figyelmet ennek szükségességére, s a BM TOP részletes tájékoztatót adott ki a tennivalókról.

Vida György tű. szds.



A felrobbant palack

## Heves megyei Tűzoltó-parancsnokság

### Eger

Tisztelt Toronyay Alezredes úrnak!

Termelészövetkezetünkben 1972. július 10-én tűz keletkezett, egy kombájntól tartó levő szalmát: már leartott tartó levő szalmát: zserencsére a lábán álló terményekben nem keletkezett kár.

Ezt annak köszönhetjük, hogy az egri tűzoltóság várakozáson felül gyorsasággal jelentkezett a tűz lokalizálására. Az a szervezetség és győntetű fegyelem, amit a tűzoltók fejtettek a Kerecsenden keletkezt tűz megfékezésében, rendkívül ó hatással volt termelészövetkezetünk tagságára.

Engedje meg, hogy ezúton köszönjük meg vezetőségünk nevében, zón ténykedésüket, amit az 1972. július 10-én keletkezett tűz megfékezésére tettek.

Kerecsend, 1972. július 11.

Tisztelettel:

Détár Mihály,

a Kerecsendi Aranykasz Tsz elnöke

Július 10-én, 12.40-kor Kerecsend s Kápolna község között a kerecsendi „Aranykasz” 400 h-as gazonatábláján a betakarításban részt vett egyik kombájnt párhuzamos apeselője zárlatos lett, amiatt felobbant az akkumulátor, s ez idézte elő a tüzet. Ebben az időpontban kb. 30 h-on volt levő a abona, a szalmát még nem taka-

ritották be, s ezen terjedt a tűz. (A jelzett napon 35 °C meleg, s 5-10 km/ó változó erejű szél volt.)

A kárhely Kerecsend községtől kb. 3 km, s a 3-as sz. főközlekedési úttól kb. 1 km távolságban volt. A tűz keletkezését a helyszínen levők azonnal észrevették, s öten hozzákézdtek az oltáshoz. Az egyik erőgép vezetője autóstoppal ment tüzet jelezni a községi tanácsházára. A jelzés ideje 13.04 volt. Az egri egység II-es riasztással vonult a tüzhöz, és intézkedés történt a honvédség kirendeléséről is. Eger 1-es raja Gyöngyös felől hazatérőben, már a jelzés előtt látta a tüzesetet, s így 13.05-kor beavatkozhatott. Eger 2-es raja 13.23-kor, a mezőkövesdi 1-es fecskendő 13.55-kor, a gyöngyösi pedig 14.08-kor érkezett ki. A kerecsendi, a demjéni és az egerszóláti önkéntes tűzoltók, továbbá a helyi tsz tagjai és a Finommechanikai Vállalat telepének dolgozói (összesen kb. 200 fő) 13.15-től folyamatosan érkeztek ki a tűz színhelyére. A tűz terjedését 14.13-kor sikerült megállítani, s így a riasztott többi erőt visszarendelték.

Az egri és a mezőkövesdi rajok tagjainak s nemkülönbön az oltás kritikus szakaszában jelenlevő dolgozóknak rendkívül nagy erőfeszítésével — sugárral, kézi szerzőkkel és védőszántással — sikerült maradéktalanul megmenteni a közvetlenül veszélyeztetett lábán álló termést. A kombájnt 10 ezer forintos kár érte, s a 30 h szalmát pedig 37 ezer forint. A megmentett érték viszont a kár összegének a többszöröse.



Mint a korábbi sajtóközleményekből ismeretes, a Ferihegyi repülőtérre vezető úton szabálytalan előzés miatt összeütközött egy teherautó egy autóbusszal. A karambolnak egy halálos és több súlyos sérülte volt. A forgalmi akadályt tűzoltóegységeink hárították el

# VEGYIPARI ÜZEMEK, VEGYI ANYAGOKAT TÁROLÓ TELEPEK, VEGYIPARI ANYAGOKAT CSOMAGOLÓ VÁLLALATOK TŰZRENDÉSZEI, FIGYELEM!



A vegyipari termékek tüzeinek oltására kiválóan használható „Belszol” elnevezésű szintetikus habképző anyag rövid határidőre közvetlenül beszerezhető vállalatunknál. A „Belszol” szintetikus habképző anyag tűz- és robbanásveszélyes munkálatok védelmére és a robbanásveszély mérséklésére is alkalmas.

Gyártja az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyára. Kérje részletes gyártmányismertetőnket és a vállalat szakmai tanácsát.



**„Elzett” FLIM  
Tűzoltókészülék Gyár**

Budapest XIII. Babér u. 9–11.  
Telefon: 208-834, 208-846

Kísérje figyelemmel az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyár szakmai hirdetéseit:

**HASZNOSAK! TANULSÁGOSAK! ÉRDEKESEK!**



A szintetikus habképző anyagok a korszerű tűzvédelem fontos oltóanyagai. Felhasználási területük egyre bővül, tűzvédelmi jelentőségük mindjobban kidomborodik, mivel a föld feletti tárolótartályok tűzvédelmére létesített beépített oltóberendezések kivételével a habbal oltás valamennyi alkalmazási területén felhasználhatók.

A szintetikus habképző anyagok és a belőlük előállított oltóhabok egyesítik a korábbi vegyi habok és a proteinhabok kiváló tulajdonságait, mivel:

– habtörő anyagok tüzeinek oltására is használhatók;



- tárolástűrők, kevésbé érzékenyek a kedvezőtlen tárolásra, valamint az oldatképző víz minőségére;
- nehézhab előállításánál esetén a habképző oldat anyagtartalma 2,5%-tól 7%-ig változhat, még hozzá anélkül, hogy az oltóhab minősége romolna.

A „Belszol” szintetikus habképző anyag egyaránt alkalmas a 8–1000-szeres kiadósságú oltóhabok előállítására, és a proteinhabok előállítására készült habképző szerelvényekhez is használható.

(X)



## Interjú Eger fölött

A Népújság augusztus 5-i száma ezzel a címmel riportot közöl arról, hogy Fekete Győr Endrével, a Heves megyei tanács elnökével és dr. Pápay Gyula vb-titkárral együtt Pelyhe Szilárd, az egri városi pártbizottság első titkára, valamint Gubán Dezső, az egri járási pártbizottság titkára látogatást tettek a megyei tűzoltó-parancsnokságon.

Mint olvastuk, a látogatás során a tűzrendészet tanácsai irányítás alá kerülésével kapcsolatos feladatokat vitatták meg, majd a vendégek megszemlélték az egri parancsnokság központi keretből kapott 30 m-es új Magirus-létráját.

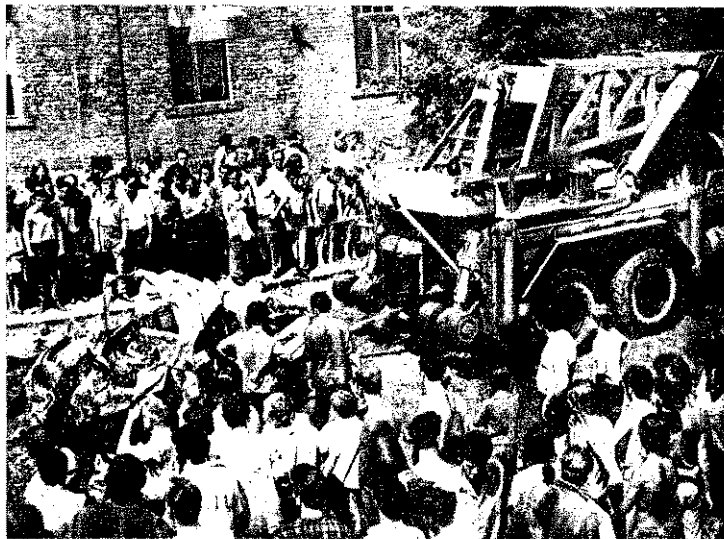
A megyei tanácselnök nyomban ki is próbálta az új szert, s a létra kosarában válaszolt a lap munkatársának, miközben a magasból a város panorámájában gyönyörködtek.

A tanácselnök elvtárs azt a véleményét fejezte ki, hogy szeretné, ha minél kevesebb alkalommal kerülne sor az új létra bevetésére. Szavalt – mivel be volt kapcsolva a mikrofon, a kezelőszemélyzet s a laktanyaudvaron tartózkodók is hallhatták.

A tanácskozás a megyei parancsnokságon folytatódott, s szó esett arról is, hogy az új egri lak tanya alkalmasabb területen épül majd fel. Erről a későbbiekben döntenek.



Augusztus 16-án Budapesten egy teherautó meg egy autóbussz összeütközése folytán egy közébkül ékelődött személykocsi teljesen összeroncslódott. A forgalmi akadályt egységeink daruvál szüntették meg



# KRÓNIKA

90 évvel ezelőtt, 1882. augusztus 11-14-én tartották meg Zalaegerszegen a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség hatodik nagygyűlését. Akkor az országban már 378 tűzoltótestület tevékenykedett, s közülük 175 a Szövetségnek is tagja volt.

170 évvel ezelőtt, 1802. június 12-én a legnagyobb debreceni tűzvészben pusztult el Csokonai Vitéz Mihály költő háza is a Darabos utcában.

Megható, ahogy erről Széchenyi Ferenchez intézett levelében keseregi: „Most az űszög és hamu között fekszik az az együgyű, de nekem tág és gazdag hajlék, melybe kívántam a világ lármája elől nemztem s műzsám szolgálatára magamat elvonni. Pusztává lett az a kis ország, melyben én király voltam magam előtt. Eppen a rózsák nyíltak, mikor a kerteskömén a lobogó lángok keresztülrohantak. Szív-facsarodva kellett szemlélnem, mikor Tusculanumom, hol legérzékenyebb gondolataim teremődtek, a láng között lobogott, s az a fülemile, mely e kis zöb szálásnak minden éjjel koncertet adott, őrzöngve reptül el a barátságosabb erdei vidékre.”

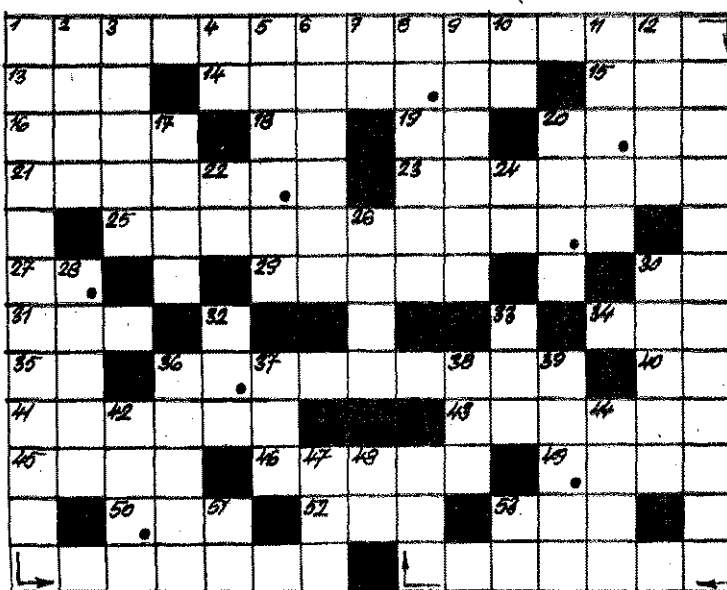
Azon a napon 1500 debreceni épülettífle osztozott Csokonai hajlékának sorsában.

1877-ben, vagyis 85 esztendeje alakult meg a debreceni Önkéntes Tűzoltó Testület. Há 3 évre vizsont befejezte működését a nagy hírd debreceni főiskolai tűzoltóegylet. 1880. április 24-én tartott közgyűlésén a társaság kimondotta felosz larsát.

**VIZSZINTES SOROK:** 1. TEXTIL-ÜZEMEKBN KELETKEZETT TŰZ EZEKKEL JÁR EGYÜTT. 13. Nagy felfordulás. 14. Az ilyen étel nem árt a gyomornak. 15. Helyhatározó. 16. Cipőtisztítószer-márka. 18. Ernő azonos hangzó. 19. Gördülni kezd! 20. Pl. a fa levele. 21. Melegben ezt teszi a hó a ruháról. 23. Tulajdonosága. 25. TEXTILANYAGOK EGÉSZÉT EZZEL OLTSAK. 27. Személyes névmás. 29. Becézett női név. 30. Építőanyag. 31. Állati eledel. 34. Méhíakás. 35. Fegyver csömérete. 36. VESZÉLYESEBB ÜZEMRÉSZEKET ILYEN BERENDEZÉSEEL KELL ELLÁTNI. 40. Sohó azonos betű. 41. Keserűsége. 43. A rajzeszköz. 45. Ezen trakta. 46. Fértlnév, de volt jártékozató is. 49. Európai folyó. 50. Rófiós mássalhangzó! 52. Baranyai község. 53. Azonosak!

**FÜGGŐLEGES SOROK** 1. TEXTIL-ÜZEMEKBN A TŰZ GYORS TERJEDÉSÉT — TÜBEEK KÖZÖTT — EZ IS ELOEGÉTTI. 2. Mezel állat. 3. Ezek viszont madarak. 4. Holnap is ez lesz. 5. Egy francia városba való. 6. Hirtelen mozdul. 7. Lisztjelző! 8. Nem tud elmenni. 9. Aortája. 10. Sütő azonos hangzó. 11. Állatokat hajt. 12. A zsebrádió étetője! 17. Pihe-nők. 20. Áruba bocását. 22. Vajda Ávid. 24. Leró páratlan betű. 26. Középsíkola röv. 28. Ruhadarab. 30. Már nemigen használják. 32. Nem egészen optimális. 38. Van ilyen hely is. 36. Eles, Bécsben fon., és nő-

## FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ



nemben. 37. Ektelenül ide-oda mozgatl! 38. Régi súlymérték. 39. Bizonyos kártyajátékok játszik. 42. Eszák németül. 44. Odajegyez (ék. hiány). 47. Vizinövény. 48. Országos szervünk. (röv.). 51. Kettős betű. 53. Szamárháng.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vizsz. 1., 25., 36., függ. 1.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót; ebben a helyiségben robbanás keletkezhet.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1972. szeptember 20.

K. I.

A 8. számban megjelent kereszt-rejtvény helyes megfejtése a következő: PAMUTIPAR, FONÓ- ES SZÖVŐGYÁRAK; GYAPOTPOR ES FINOM PIHE; BALABONTÓ ES BALATEPŐ ÜZEMEK.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szavak: LEBEGŐ POR.

Könyvjutalmat nyertek:

Kulcsár József, Budapest; Gombos Pál, Nyíregyháza; Stolhoffer Béla, Putnok.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata Szerkesztő a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes. SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII. Szántó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Felelős kiadó: DR. FARKAS GYÖRGY, Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számilatszám: 235-90 151-1108 72.2573/2-09 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató

Index 25 804

TŰZVEDELEM

A városi tűzoltók is közreműködtek az akcióban



Néhányan a kiállítás több száz budapesti látogatója közül



Kezdődik a tűzriadó gyakorlat



A gyakorlat során életmentési feladatot végre kellett hajtani

# Kiállítás, gyakorlat,

A VASÉRT Vállalat ötletes tűzvédelmi vándorkiállítási anyagot állított össze, s először a központ művelődési termében mutatták be. Dr. Luczai Zoltán főosztályvezető nyitotta meg a kiállítást.

Ezt követően Balassagyarmaton is be-

mutatták az anyagot, majd jól sikerült tűzriadó gyakorlatot hajtottak végre a vállalat itteni dolgozói, végül pedig megtekintették a Tűzoltókészülék KTSZ oltási bemutatóját.

Ozváry László képriportja



Munkában az elsősegélynyújtók

Folyik az árumentés

Bemutató kézlóltóval

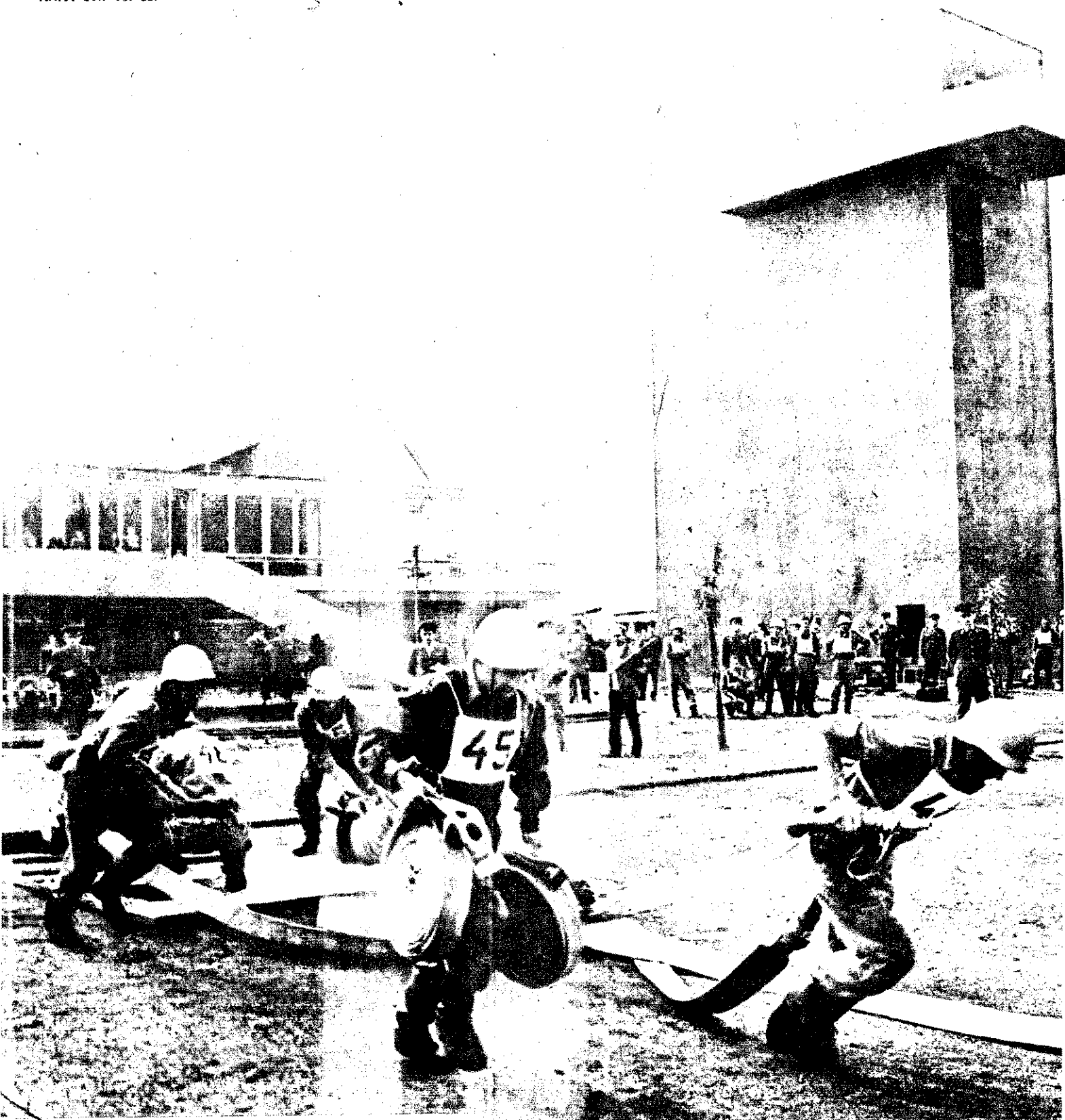


# TŰZVÉDELE

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
szakfolyóirata

XXIV. évf. 10. sz.

1972 október



A IX. ORSZÁGOS TŰZVÉDELMI VERSENY ESEMÉNYRŐL

(Képes összeállítás a 3-5. oldalon)



**TÜZOLTOMÉRNÖK-JELÖLTEK.** Hat fiatal tűzoltótiszt: Bánfi György fhgdy. (Szeged), Balla Géza alhgdy. (Balassagyarmat), Nagy Tibor alhgdy. (Tatabánya), Pfeiffer Márton alhgdy. (Pécs), Szilaj István alhgdy. (Budapest) és Tarjányi István alhgdy. (Budapest) utazott augusztus 31-én Moszkvába, hogy ott megkezdje tanulmányait a Szovjetunió Belügy-minisztériuma Főiskolájának tűzrendészeti, műszaki és tűzbiztonsági mérnök-képző tagozatán. A főiskola eredményes elvégzése után — 4 év múlva — mindannyian tűzoltómérnöki diplomával térhetnek majd haza.

FICSÓR SÁNDOR t. ezds. elvtársnak,

a Budapesti Tűzoltó-parancsnokság parancsnokának,  
Budapest

Kedves Ficsór Elvtárs!

Az MHSZ Budapesti Vezetősége nevében megköszönöm azt a segítséget, melyet az augusztus 20-i Budapesti Honvédelmi Nap sikeres végrehajtásához nyújtottak részünkre.

Kérem Önt, hogy tolmácsolja valamennyi résztvevőnek és közreműködőnek köszönetemet. A Budapesti Honvédelmi Nap sikere a közös munka eredménye, melynek Önök is részesei. A közös összefogás és segítségadás nélkül feladatunkat nem tudtuk volna megoldani. Kérem, hogy a jövőben is hasonló módon támogassák, segítsék tevékenységünket.

Felhatalmazásuk alapján tolmácsolom Németh Károly elvtárs, a Politikai Bizottság tagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára és Czinege Lajos vezérezerdes, honvédelmi miniszter elvtárs elismerését és jókívánságait.

Budapest, 1972. augusztus 24.

Elvtársi üdvözléssel:

**Kelemen Győző,**  
az MHSZ budapesti titkára



**VERSENY.** 27 raj részvételével augusztus 26-án bonyolították le a Budapesti Közlekedési Vállalat létesítményi tűzoltóságainak XI. versenyét a BKV Előre VIII. kerületi sporttelepén. A rendezvény alkalmából dr. Nagy Rudolf főigazgató mondott ünnepi beszédet. A résztvevők 800-as, 400-as kis-motorfecskenő- és osztotsugar-szerelésben vetélkedtek. A három kategória legjobbjai: 1. BKV Récsai Úe., 2. BKV Fürst Úe., 3. Autótaxi V. Kerepesi úti Gépműhely; 1. BKV Autóbuszjavító Gyáregység, 2. BKV Damjanich-telep, 3. BKV Budafoki Főműhely; 1. BKV Trolibusz Úe., 2. BKV Mező Imre Úe., 3. BKV Kispesti Úe.



**ZENÉS VASÁRNAPOK.** Augusztusban és szeptemberben, hat vasárnapon át, kellemes meglepetésben volt részük a Várban a Hadtörténelmi Múzeum kiállítását megtekintőknek. A délutáni órákban az épület erkélyéről, a BM TOP Központi Zenekara — különböző korok zenéjéből, összeállított műsorral — szórakoztatta a látogatókat.



**Németh Nándor önk. tü. főrm. 1950—1972**

A vanyolai önkéntes tűzoltótestület új parancsnokhelyettese baleset áldozata lett. 14 éves korától önkéntes tűzoltó, és bevonulásáig igen aktív, példásan kötelességtudó tagja volt a közösségnek. Tényleges katonai szolgálata idején tüzredessé léptették elő, és a „Kiváló Szolgálatért” éremmel tüntették ki. Leszerelését követően is hű maradt a testülethez, és parancsnokhelyettesként a korábbi is nagyobb részt vállalt a feladatokból; az úttörőtűzoltókat nevelte, oktatta nagy odaadással. Hozzá tartozói, a testület tagjai, barátai és ismerősei nagy részvétel kísérték utolsó útjára.

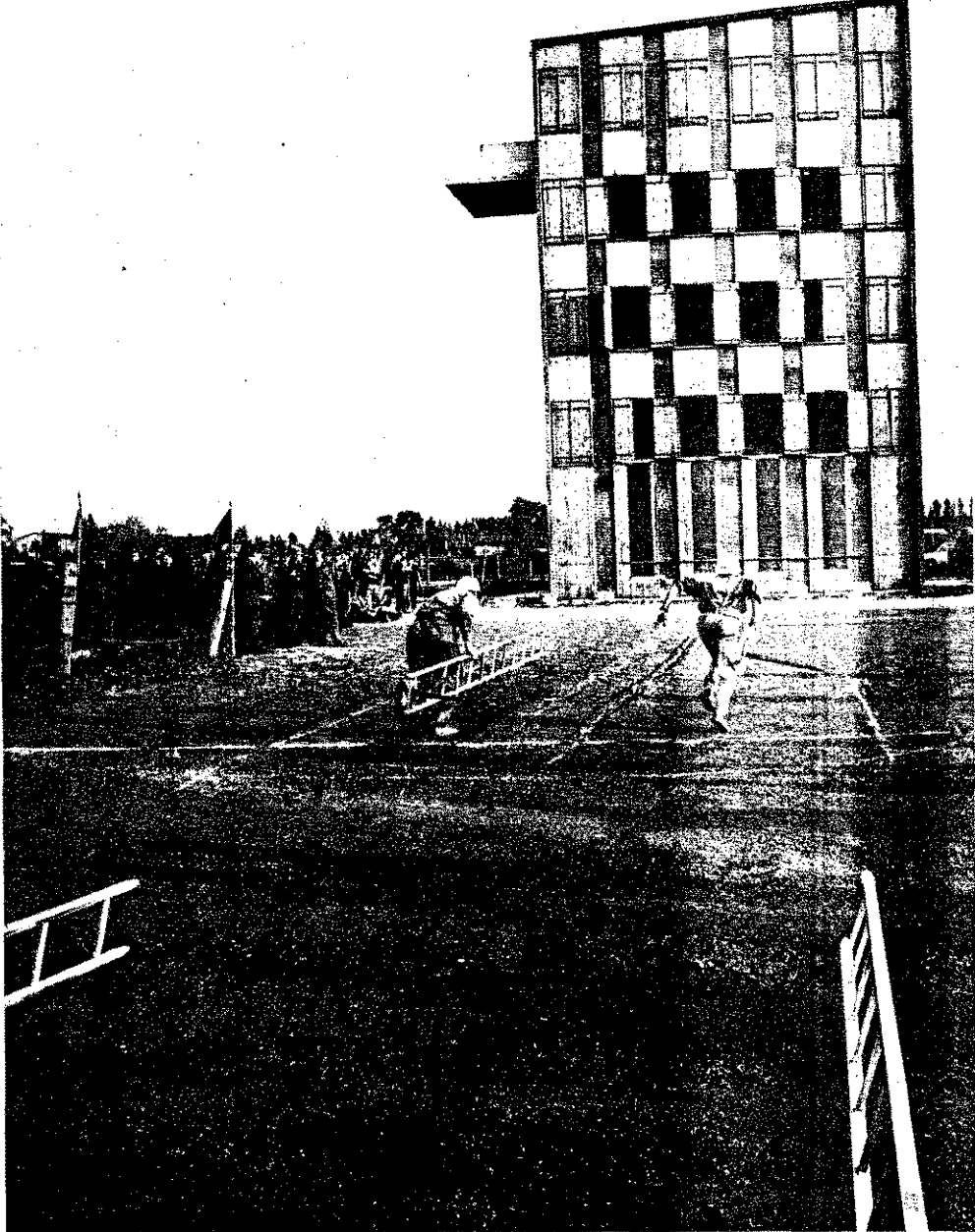


**TÁRSADALMI**

**MUNKA.** Évek óta sok gondot okozott a szeghalmi állami tűzoltóknak, hogy laktanyájukból őszel és télen csak nagy ügyvel-bajjal tudtak ráhajtani a kövesútra a mintegy 100 m hosszúságú és 4 m széles, elhanyagolt bekötő útról. Vállalták, hogy ha a tanács biztosítja részükre a szükséges anyagokat, maguk végzik el a munkálatokat. A tanács rendelkezésükre bocsátotta az anyagot, s a kollektíva rekordidő (5 nap!) alatt új utat épített. A ráfordítási költség 63 ezer, társadalmi munkájuk értéke pedig 30 ezer forint volt.







# A IX. OR- SZÁ- GOS DÖNTŐ

**S**ZEPTEMBER 20-21-ÉN a budapesti Vágóhíd utcai gyakorló pályán bonyolították le az állami tűzoltóság IX. országos versenyét. Az országgrészi elődöntőkön legjobb teljesítményt nyújtott 9 csapat és 22 egyéni versenyző szerzett jogot a részvételre.

A résztvevőket a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság nevében Székely József tüz. alez., osztályvezető köszöntötte. Megnyitó beszédében rámutatott, hogy jóllehet az országos tűzoltóversenyt első ízben a szocialista országok tűzoltóságai találkozóinak programjához igazítva rendezzük meg, a cél továbbra is a készségi állomány gyakorlati készségének, ügyességének és állóképességének a fejlesztése, valamint annak elősegítése, hogy kinevelődjön a nemzetközi versenyeken szereplő csapatunk utánpótlása.

A továbbiakban hangzottatta: a versenyeken kedvező alkalom adódik a testnevelési kiképzésben szerzett jó tapasztalatok közkinccsé tételére is, s ez a mentő tűzvédelmi tevékenység színvonalának javítását is elősegíti.

Befejezésül sikeres szereplést és kiváló

eredményeket kívánt a döntő minden résztvevőjének.

Az első napon a 4×100 m-es tűzoltóváltót, valamint a 800-as kismotorfecskendő-szerelést bonyolították le. Országgrészi eredménye alapján az első számnak Csongrád megye, valamint Budapest II. csapata volt az esélyese. Végül is három budapesti csapat végzett az élen, s az egy kissé ideges és balszerencsés csongrádiak csupán a 8. helyet szerezték meg. Feltűnő egyébként, hogy az igen szigorú szabályok értelmében 7 váltót zártak ki a versenyből.

Az időeredmények eléggé közepesek voltak, a győztes Budapest II/2-es csapatának 83,2 mp-es időeredménye ugyancsak elmaradt a tavalyi nemzetközi verseny élvonalában végzett váltóktól. Még jócskán kell fejlődnie ebben a számban is, ha legalább 75 mp körüli eredményt akarunk elérni a nemzetközi mezőnyben.

A 800-as kismotorfecskendő-szerelésben a baranyaiak nem voltak képesek megismételni az országgrészi elődöntőben nyújtott 45,8 mp-es nagyszerű teljesítményüket, ami egyébként több mint 2 mp-cel volt jobb, mint a budapesti nemzetközi találkozón I-II. csapatoké. Érdekes viszont, hogy a győztes

Budapest II. csupán harmadik volt az ország-részi találkozón, s a második helyezett Győr megyeiek sem országgrészi győztesként kerültek be a döntőbe.

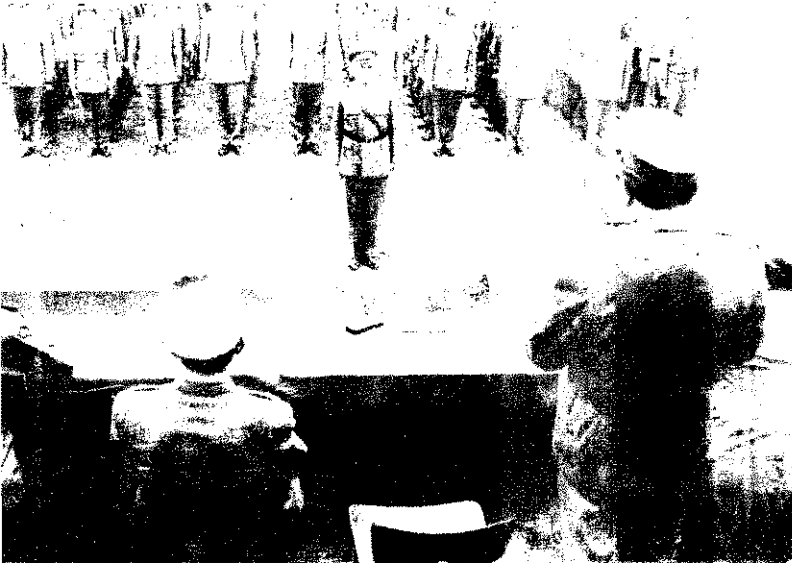
A teljesítmények ebben a számban a leginkább biztatóak, hiszen a győztes időeredménye csupán 4 tized másodperccel gyengébb a legutóbbi nemzetközi találkozó I-II. helyezettjénél, a második Győr megyeieké és a harmadikként végzett baranyaiaké pedig jobb, mint a bolgár, szovjet, román és NDK-beli csapatoké volt.

Jellemző a küzdelem hevességére, hogy a miskolci országgrészin győztes Budapest III. csupán 7. lett.

**A MÁSODIK NAPON** a 100 méteres akadálypálya egyéni és csapatverseny zajlott le, majd a horoglétrások versenyével ért véget a találkozó.

Ami az egyéni versenyzők teljesítményét illeti, 1,8 mp volt az időkülönbség a győztes meg a 6. helyezett között. Ez azonban csupán hazai viszonylatban volt szoros mezőny. A budapesti nemzetközi találkozón ugyanis mindössze 4 tized másodperccel előzte meg az első a hatodikot. Akkor egyébként 18,2 mp kellett a győzelemhez. A most győztes





Ünnepélyes megnyitó. A csapatokat Székely József alez., osztályvezető üdvözli



Lendületes a borsodiak szerelése, de csak az 5. helyhez volt elegendő



Váltás a 4x100-asban



Ez az oltás már a győzelmet jelenti



A győztesek sugarai



100-asok a kispalánkon

## A IX. ORSZÁGOS

Szabó András hdgy. ideje 20,2 mp volt. Dícséretes teljesítmény Andruska György őrm. 20,5 mp-es második helyezése, minthogy előző nap versenyzés közben kellemetlen lábserülést szenvedett.

Csapatban a Csongrád megyeiek ezüstérme igazán kellemes meglepetés. Több mint 6 mp-et javítottak országos eredményükön.

Szófiai esélyeinket latolgatva, ebben a számban sokat kell javulniuk legjobbjainknak! Emlékeztetül megemlíthetjük ugyanis, hogy még a hetedik helyezett bolgár csapat is 123,2 mp-et ért el, a győztes szovjet együttes eredménye pedig 111,2 mp volt.

Horoglétraversenyben Andruska György 18,1 mp-es eredménye hazai viszonylatban jó eredménynek számít. A többiek teljesítménye viszont elmarad az tavalyi országos verseny helyezetteitől. Akkor 19,6 mp kellett a 6. hely megszerzéséhez, most a második helyezett 19,7 mp-et teljesített,

Az eredmények részletes ismertetése előtt engedjék meg egy megjegyzés. Meglátásunk szerint a győzelemre, illetve a dobogós helyezésekre jelenleg eleve nem egyformák a budapesti meg a vidéki csapatok esélyei, s még tovább rontja ezt az a körülmény, hogy a mostani országos döntőben három csapat képviselhet a fővárosi színeket. Az országos döntő vidéki és fővárosi helyezéseinek aránya azt is felveti, hogy tovább kell javítani a vidéki versenyzők felkészülési lehetőségeit.

### EREDMÉNYEK

#### 4x100-as tűzoltóváltó:

- |                       |         |
|-----------------------|---------|
| 1. Budapest II/2.     | 83,2 mp |
| 2. Budapest I/1.      | 93,6 mp |
| 3. Budapest III/1.    | 94,9 mp |
| 4. Pest megye II.     | 97 mp   |
| 5. Borsod megye II.   | 97,8 mp |
| 6. Szabolcs megye II. | 97,9 mp |

#### 800-as kismotorfecskenő-szerelés:

- |                  |         |
|------------------|---------|
| 1. Budapest II.  | 48,6 mp |
| 2. Győr megye    | 49,5 mp |
| 3. Baranya megye | 50,5 mp |
| 4. Budapest I.   | 51,2 mp |
| 5. Borsod megye  | 53,5 mp |
| 6. Pest megye    | 57,6 mp |

#### 100 m-es akadálypálya, csapat:

- |                   |          |
|-------------------|----------|
| 1. Budapest II.   | 128,6 mp |
| 2. Csongrád megye | 138,3 mp |
| 3. Budapest III.  | 139 mp   |
| 4. Budapest I.    | 139,1 mp |
| 5. Baranya megye  | 145 mp   |
| 6. Szabolcs megye | 147,3 mp |

#### 100 m-es akadálypálya, egyéni:

- |                                     |         |
|-------------------------------------|---------|
| 1. Szabó András hdgy. (Budapest)    | 20,2 mp |
| 2. Andruska György őrm. (Budapest)  | 20,5 mp |
| 3. Horváth János-tíz. (Budapest)    | 21,4 mp |
| 4. Maróti Sándor őrm. (Csongrád m.) | 21,7 mp |
| 5. Felföldi János őrm. (Budapest)   | 21,8 mp |
| 6. Szász István tíz. (Csongrád m.)  | 22 mp   |

1953. MÁJUS 11.

10130/72-78



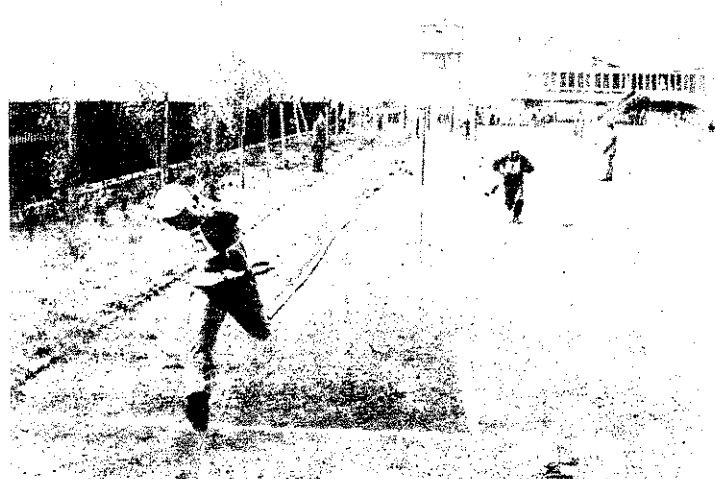
Taktikai megbeszélés a baranyaiaknál



A legjobb 100-as egyéni versenyző: Szabó András hdgy.



Az 1-es pályán Szabó Imre, a 2-esen Andruska...



Csongrád—Borsod párharc

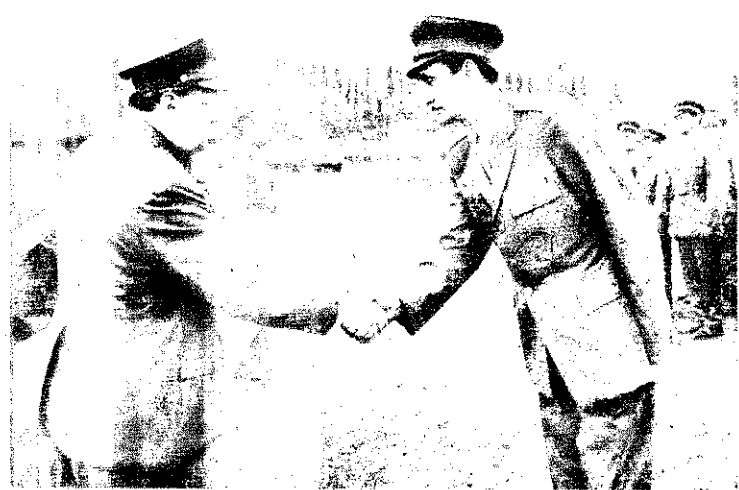


...akinek 18.1 mp-es eredménye a győzelmet jelentette. Pedig sérült lábbal versenyzett

**Horoglétra:**

1. Andruska György őrm. (Budapest) 18,1 mp
2. Szabó András hdgy. (Budapest) 19,7 mp
3. Kiss András alhdgy. Nógrád m.) 19,8 mp
4. Szabó Imre őrm. (Budapest) 20 mp
5. Vízvári István tiz. (Budapest) 20,1 mp
6. Bencze György őrm. (Baranya m.) 20,9 mp

Nagy József őrgy., a győztes budapesti együttes vezetője átveszi a csapatdíját az országos parancsnoktól



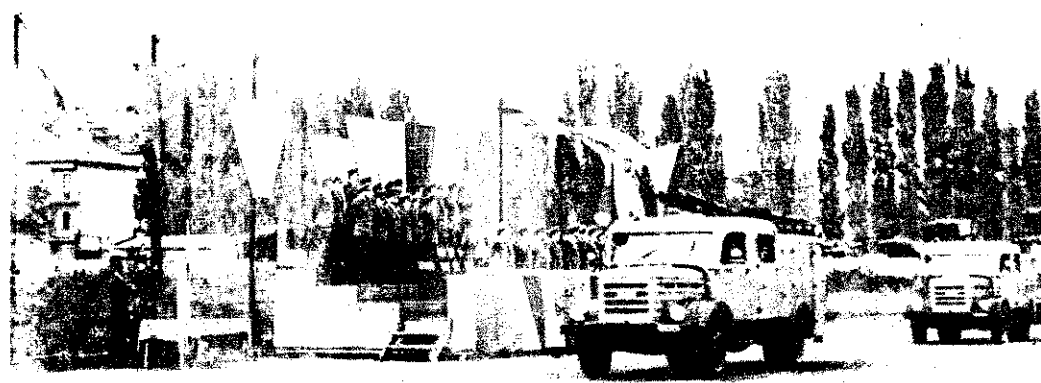
**Az összesített pontverseny alapján:**

- |                   |         |
|-------------------|---------|
| 1. Budapest II.   | 18 pont |
| 2. Budapest I.    | 11 pont |
| 3. Budapest III.  | 8 pont  |
| 4. Baranya megye  | 6 pont  |
| 5. Győr megye     | 5 pont  |
| 6. Csongrád megye | 5 pont  |
| 7. Borsod megye   | 4 pont  |
| 8. Pest megye     | 4 pont  |
| 9. Szabolcs megye | 2 pont  |

A csapatversenyeken elért helyezések alapján 6-5-4-3-2-1 pontot lehetett szerezni. (Egyenlő pontszám esetén a kismotorfecskenéd-szerelésben elért jobb helyezés döntött.)

**Gádor—Kútvolgyi**

(A harmadik országrészi elődöntő eredményeit lapunk 23. oldalán közöljük.)



A IX. országos döntő záróakkordjai

**NEGYVENHAT** megyei közép-irányító szerv, vállalat, szövetkezet, intézmény anyagi hozzájárulásával és erkölcsi támogatásával, **TÜZVÉDELMEM '72** elnevezéssel színvonalas kiállítás nyílt Pécssett szeptember 9-én. A kiállítást megyei párt-, és tanácsi, tömegszervezeti és gazdasági vezetők jelenlétében **Vértes Tibor**, a megyei tanács vb-titkára nyitotta meg.

Rádöbbenteni a veszély nagyságára az embereket – ebben segíti az intézmény anyagi hozzájárulásával és erkölcsi támogatásával, **TÜZVÉDELMEM '72** elnevezéssel színvonalas kiállítás nyílt Pécssett szeptember 9-én. A kiállítást megyei párt-, és tanácsi, tömegszervezeti és gazdasági vezetők jelenlétében **Vértes Tibor**, a megyei tanács vb-titkára nyitotta meg.

**A KIÁLLÍTÁS ESZKÖZEI** egyszerűek. Annyit láttat, amennyi éppen szükséges a cél eléréséhez, s ami ugyancsak erényei közé sorolandó: korszerűen, mindenkinek szól. Nem az általánosság szintjén, hanem konkrétan, hitelességével ragadja meg a figyelmet. Észérvekkel szól az értelemhez, és a döbbenet erejével hat a látogatók érzelmeire.

Szervezésének gondolata a talyi kedvezőtlen tűzkárstatisztika értékelését követően vetődött fel, s kezdtek meg a módszeres anyaggyűjtést a megyei parancsnokságon, s hívták fel ugyanerre a szomszédos megyék tűzrendészeti szerveit. A hét évvel ezelőtti kiállítás tapasztalataiból kiindulva, azzal a céllal kezdtek munkához, hogy mondanivalójukkal mindenki tudatához eljussanak.

Az érintett szervek megértették a kezdeményezés lényegét, jelentőségét, és anyagi hozzájárulásukat a TEMPO Ktsz egyszámlájára fizették be. Ez márciusban történt, s ekkor jött létre a kiállítás szervező bizottsága, Dukits Károly alvezédes, megyei parancsnokhelyettes irányításával.

**A MINTEGY 300 m<sup>2</sup>-EN**, a Mecseki Szénbányák volt székházában létrehozott kiállítás méltán fejezi ki a szervező bizottság elképzelését, törekvését. Az 50 tabló, működő makett, modellek, technikai eszközök, építési anyagok, égésmaradványok, gyermekrajzok egységes egészé teszik a hét témakörre tagozódó gazdag anyagot, s alkalmassá arra, hogy a látogatók megfelelő összképet kapjanak a tűzmelegelőzés, a tűzoltás és a tűzoltóság tevékenységének leglényegesebb momentumairól.



Még néhány perc, s **Vértes Tibor** megyei vb-titkár megnyitóját követően fellobban a láng a tűzoltó-címeren

# TÜZVÉDELMEM '72

## Kiállítás Pécssett

mintegy 15 ezer fő csoportos látogatását jelezték, s a rendezvény

jó előzetes propagandája alapján, egyéni látogatók is nagy számban várhatók.

Terv szerint az anyag a továbbiakban központi bázist képez, s a megyeszékhelyi rendezvényt követően a járási székhelyeken is kiállítják.

**BARANYA MEGYE** ismét jó példáját adta a tűzmelegelőzési tevékenységnek, s tapasztalatait, anyagaival más megyéknek készséggel rendelkezésére állította. Kezdeményezéséhez csak gratulálhatunk.

beszteri-kütvölgyi



A meghívottak egy csoportja (középen a megyei tanács elnöke) a magasház makettje előtt, amelyen gombnyomásra láthatóvá válik a villámvédelem, a szakaszos feszültségmentesítés, a tűzjelzés és a tűzivizellátás rendszere

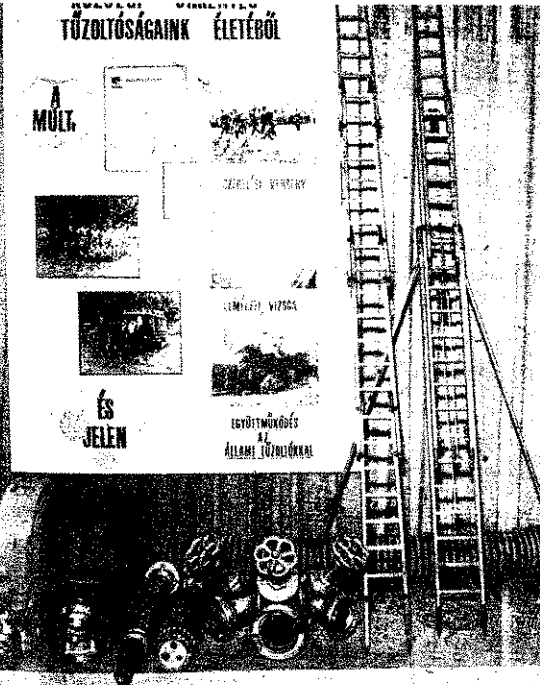
Hagyományos és legújabb kézi tűzoltókészülékek



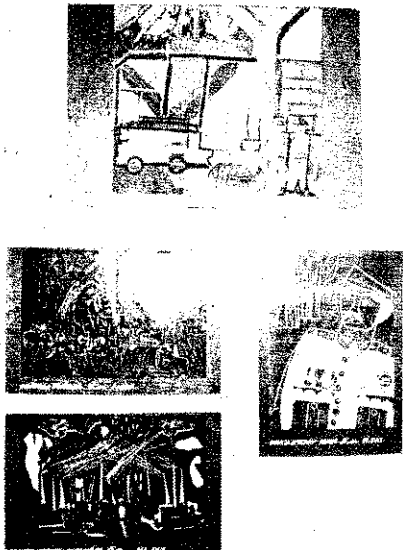
Az állami és önkéntes tűzoltóság életét, felszerelésit bemutató részlet



A kis létramaketteket a komlóitűzoltók készítették



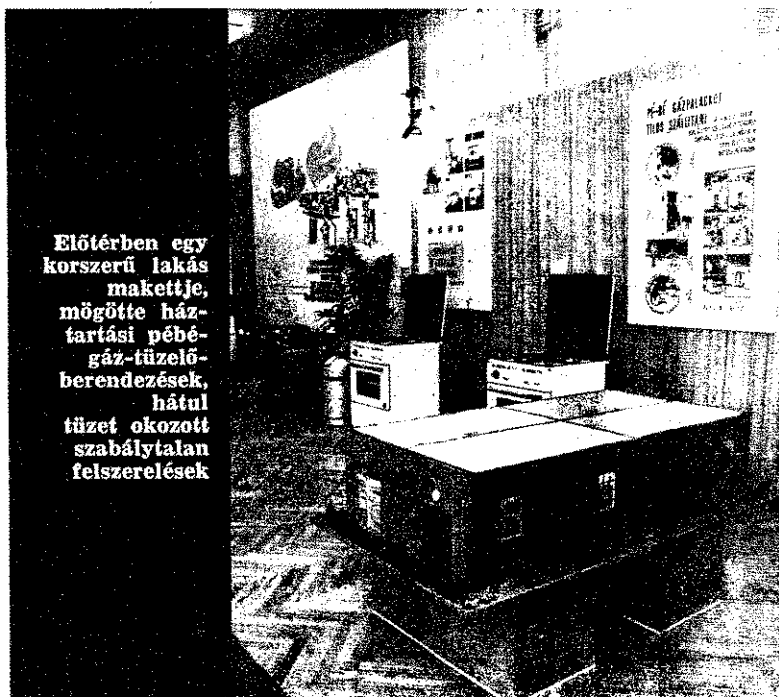
Háttérben a horoglétra, a 4x100 m-es és a 100 m-es akadálypálya-verseny ötletesen működő elektromos táblója



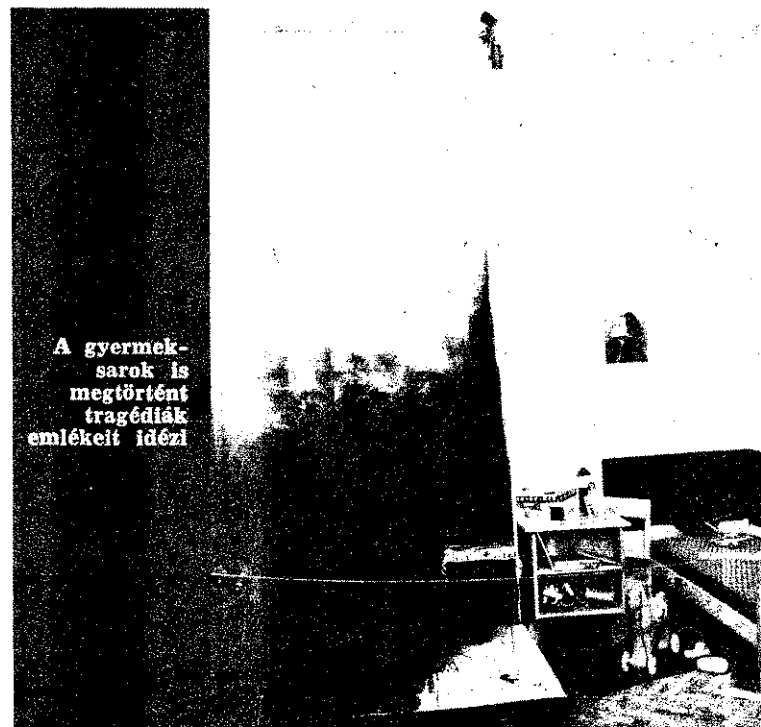
Ahogy a gyermekek látják a tűzoltóhivatást, a tűzoltók munkáját



A dőbőnyet erejével hatottak a ruha- és felszerelés-maradványok meg a vonatkozó fotó-illusztrációk



Előtérben egy korszerű lakás makettje, mögötte háztartási pégé-gáz-tűzelő-berendezések, hátul tüzet okozott szabálytalan felszerelések



A gyermek-sarok is megtörtént tragédiák emlékeit idézi



# „Mintegy 900 fő társadalmi aktíva...”

A budapesti közlekedési vállalatok augusztus 26-i versenyén találkoztunk dr. Nagy Rudolf főigazgatóval, a Budapest Főváros Tanácsa Végrehajtó Bizott-

sága Közlekedési Főigazgatóságának vezetőjével. Az alkalmat felhasználtuk arra hogy interjút kérjünk tőle. Nagy elvtárs készséggel állt rendelkezésünkre.

— Főigazgató Elvtárs milyen jelentőséget tulajdonít a felügyelete alá tartozó vállalatok tűzvédelmének?

— Ha abból a gondolatból indulok ki, hogy az értékeket nem elég megtermelni, hanem azok védelméről is gondoskodni kell, akkor ugyanezt vonatkoztathatom a közlekedésre is. Egy-egy nagyméretű jármű megrongálódása vagy egy üzeme-egység-nél, telephelyen, garázsban keletkezett tűz ugyanis nemcsak a közlekedésből való huzamosabb kiesést jelenti, hanem több ezres vagy tízezres tényleges kárral is jár. De hogy még kézzelfoghatóbban érzékeltessem a lényegét, hadd említsek néhány kevésbé ismert adatot.

A BKV-nál kb. 3400, a Taxinál 1700, a FŐSPED-nél 1200, a METRÓ-nál pedig 100 kocsit kitevő a járműállomány. A dolgozók létszáma a BKV-nál 23 000, a Taxinál 5000, a FŐSPED-nél 4100, a METRÓ-nál 2000, a Garázsnál kb. 170 fő, vagyis összesen mintegy 34 300 fő. Az említett vállalatok vagyoni értéke hozzávetőleg 15 milliárd forint.

Úgy gondolom, ezeknek az adatoknak az ismeretében érthető csak valójában, hogy főigazgatóságunk miért tulajdonít kiemelt fontosságot e kérdésnek, és a felügyelete alatt álló vállalatoknál miért ad meg minden segítséget a korszerű megelőző és mentő tűzrendészeti munkához.

— Mit tesz a Főigazgatóság a tűzvédelem biztosítása érdekében?

— Minden vállalatnál szorgalmazta a tűzvédelmi hálózat kiépítését, jelenleg pedig annak továbbfejlesztésére ösztönöz a VB által kiadott „Tűzrendészeti szervezeti és működési szabályzat” szellemében.

Valamennyi vállalat részére kidolgoztuk és kiadtuk az utasítást, hogy az említett szabályzat szellemében minden létesítményre készítsék el a szakszerű igazgatói tűzrendészeti utasításokat, és azokat bontsák le egészen a munkanadig. Természetesen arról is gondoskodtunk, hogy a tűzrendészeti rendelkezések gyakorlati végrehajtása is biztosítva legyen. Főigazgatóságunk megteremtette a feltételeket ahhoz, hogy a vállalatoknál szakmailag jól képzett tűzrendészeti elő-

adók álljanak rendelkezésre. Az elmúlt években csak a BKV-nál 42 fő tűzrendész tett sikeres vizsgát a 2 éves tűzrendészeti előadói tanfolyamon, s a közeljövőben, felhívásunk alapján, mintegy 50—60 főt iskoláznak be vállalatunk a tűzrendészeti előadói tanfolyamra.

A vállalatok vezetői részére tartott igazgatói értekezleten rendszeresen foglalkozunk a megelőző tűzrendészeti feladatokkal.

Szakreferensünk a vállalatok vezető tűzrendészeti előadóit szintén rendszeres értekezletek keretében tájékoztatja a tennivalókról. Említésre méltónak tartom, hogy az egyes vállalatok tűzrendészeti előadói között ki tudta alakítani a kölcsönös segítségnyújtást, a szakmai együttműködést. Irányításával nappali és éjszakai ellenőrzéseket végeznek a létesítményeknél, s a hiányosságokat a vezetőknek tolmácsolják.

— Milyen apparátus áll rendelkezésre a feladatok végrehajtásához?

— Mostani versenyünkön 27 csapat lépett pályára, s véleményem szerint színvonalas küzdelemben mérte össze felkészültségét. Ez persze létesítményi tűzoltóinknak csupán egy része, mert összlétszámuk 482 fő. És ha ehhez hozzávesszük a tűzrendészeti előadókat, megbízottakat és a tűzrendészeti bizottságok tagjait, mintegy 900 fő társadalmi aktív foglalkozik rendszeresen a tűzvédelmi munkával a Főigazgatóság felügyelte alá tartozó vállalatoknál. Ez a nagyszámú önmagában is sokatmondó, de a lényeg sokkal inkább az eredményekben mérhető. Például abban, hogy az elmúlt évben a közlekedési vállalatoknál ugyan 441 esetben keletkezett tűz, de a kárérték nem haladta meg az 1 millió forintot.

Itt említeném meg, mert arra érdemesnek tartom, hogy pl. a BKV-nál külön javítóműhelyt hoztak létre a tűzvédelmi eszközök, készülékek, berendezések folyamatos és szakszerű karbantartásának biztosítására. És itt nemcsak a készülékek javítását, hanem a szénsavpalackok időszaki nyomási, valamint a készletléti tömlők nyomáspróbáit is elvégzik. Sőt, ez a műhely újításokkal és korszerűsítéssel is foglalkozik. Nemrég készítették el

a 48 kg-os targoncás poroltókészüléket, amely a tűzrendészeti hatósági szervek körében is elismerést keltett.

És ha már a műszaki kérdéseknél tartok, hadd mondjam el, hogy vezetői értekezleteken, ahol ennek szükségét látjuk tűzvédelmi eszközök beszerzésére is tesszünk javaslatot. Így került sor egyebek közt a METRÓ-nál a „Dräger” oxigénes légzőkészülékek beszerzésére meg a BKV kispesti üzeme-gységében új olajtároló létesítésére, az elektromos berendezések teljes felújítására, amelyek értéke több millió.

— Főigazgató Elvtárs, az előbb említést tett a versenyekről. Milyen megmondásból szervezik, és célszerűnek tartja-azokat?

— Azzal bizonyára nem mondom újat, hiszen másutt is így csinálják, hogy létesítményi tűzoltóink folyamatos elmélet és gyakorlati oktatásban részesülnek, és így nemcsak a megelőzéshez, hanem a tűzoltáshoz is megfelelő ismereteket szereznek. Ezek birtokában a saját területükön önálló intézkedésre és kezdeti tüzek oltására is alkalmassá válnak, amint az már nemegyszer bizonyították is. Mind ez elsősorban vállalati érdek, de sokszor túlnő azon, amikor például buszvezetőink idegen gépkocsik tüzeit oltják el a forgalomban.

Mindezt azért bocsátottam előre, mer szorosan a kérdéshez tartozónak vélem. Ha ugyanis a rendszeres évi oktatást a felkészültség alapjának tekintjük, akkor arra is módot kell adnunk, hogy létesítményi tűzoltóink, mintegy az évek munka záróakkordjaként, össze is mérhessék egymással a tudásukat — amolyan vizsgafeladatként.

Ezek a versenyek egyúttal — a harcok készség fokozásán túl — arra is alkalmasak, hogy az egészséges versenyszellem ébrentartása mellett, újabb rétegeket kapcsoljanak be a tűzrendészeti munkába. Meg persze az is igen lényeges momentum, hogy az érkező elismeréssel együtt az anyagi elismerést is kifejezések juttatják a vállalatok vezetői. A legutóbbi versenyen pl. a BKV vezérigazgatója 20 000, a FŐSPED igazgatója 7000



forint jutalmat és egy ezüstserleget adtak át a legjobb helyezést elérteknek, illetve a jó munkát végző társadalmi aktíváknak, s úgy tudom, a Fővárosi Autó-taxi Vállalat sem maradt el ezen a téren.

A jó tapasztalatok alapján, két évenként, ezentúl is megrendezzük az immár hagyományos versenyeket, és továbbra is biztosítjuk ezek előfeltételeit.

— A Főigazgatóság milyen elvek alapján szervezi, irányítja a közlekedési vállalatok tűzrendészeti munkáját?

— Mint az elmondottakból is kitűnik, főigazgatóságunk kellően átérzi a korszerű tűzvédelem gyakorlati megvalósításához fűződő igen nagy népgazdasági érdekeket. Tudatában van annak is, hogy a tűzvédelem ma már nem választható el a termeléstől; a tűzrendészeti kérdéseket a termelési ügyekkel összefüggésben kell tárgyalni és kezelni.

Mi ezt az álláspontot képviseljük, és a jövőben — a közlekedés távlati fejlesztésével összhangban — ennek szellemében kívánjuk tovább építeni a felügyeletünk alá tartozó vállalatok tűzrendészeti szervezetét, azok tevékenységét.

A tűzrendészeti szervezetek nem a főigazgatóság, hanem a vállalatok vezetőségének alárendeltségébe tartoznak. Részünkről igyekszünk meggyőzni a gazdasági vezetőket a tűzrendészeti munka nagy jelentőségéről, és sikerült is elérni, hogy tűzrendészeti szemléletük ma már igen jó. Ezt igazolják egyebek között a vezérigazgatói, igazgatói utasítások, vagy az a körülmény, hogy a vállalatok elsősorban a példát adó törzsgárda tagjaira támaszkodnak. Meggyőződünk arról is, hogy a vállalati tűzrendészeti előadók igen jó propagandamunkát fejtenek ki. Biztosítani igyekeznek a létesítményi tűzoltóság utánpótlását, s azt, hogy a munkaköri beosztásnál és a különféle juttatásoknál is kedvezményeket élvezhessenek a létesítményi tűzoltók, a készenléti aktívák.

Főigazgatóságunk a lehetőséghez képest minden alkalmat megragad arra, hogy termelési tanácskozásokon, vagy egyéb más szakmai összejöveteleken foglalkozzon a tűzrendészeti munkával. A széles körű erkölcsi elismerés mellett nem utolsósorban az anyagi ösztönzőkre is felhívja a vállalatok vezetőinek figyelmét, akik ezzel teljes mértékben egyetértenek. De egyet kell hogy értsenek, mert a viszonyított tüzesetek számának, illetve károk értékének csökkenésében többszörösen megterülnek a létesítményi tűzoltók éberségét és szakmai hozzáértését honoráló anyagi ráfordítások.

Főigazgatóságunk tudatában van annak, hogy a létesítményi tűzoltóság szervezetének további építése, a felszerelések korszerűsítése, illetve azok folyamatos utánpótlása szükségszerű. Csak ilyen módon biztosíthatjuk a korszerű tűzvédelmi munkát, a szakmai továbbfejlődést és természetesen ezen keresztül a tömegközlekedési eszközök, a vállalati létesítmények védelmét, a tűzkárokkal szemben. Ezt a gondolatot az összes közlekedési vállalatok vezetői magukénak vallják, ezért remélhetjük, hogy a tüzesetek száma a jövőben még tovább csökken majd.

— Mint az elmondottakból is kitűnik, főigazgatóságunk kellően átérzi a korszerű tűzvédelem gyakorlati megvalósításához fűződő igen nagy népgazdasági érdekeket. Tudatában van annak is, hogy a tűzvédelem ma már nem választható el a termeléstől; a tűzrendészeti kérdéseket a termelési ügyekkel összefüggésben kell tárgyalni és kezelni.

# EGY TŰZKÍSÉRLET TANULSÁGAI

A korszerű építési módok és technológiák alkalmazása során gyakran vetődik fel a tűz terjedésének lehetősége, s ezzel összefüggésben az épületszerkezetek állékonyságának, valamint a beépített tűzvédelmi berendezések hatékonyságának kérdése. Megfelelő tűzkísérletek hiányában azonban csupán feltevésekre hagyatkozva foglalhatnánk állást ezekben s a témával kapcsolatos többi problémában is.

Eppen egy ilyen tanulságos tűzkísérletről kívánok beszámolni. Néhány hónappal ezelőtt Zalaegerszegen folytatták le az Építőipari Minőségvizsgáló Intézet (EMI) közreműködésével.

## A kísérlet ismertetése

A tűzkísérlet során felhasznált panel az alagútzsalus épületek loggialezárását szolgálja.

Szerkezete: fenyőfa vázszerkezet, belső felületén farostlemez, külső felületén fenyőléc borítás, a két réteg között „hungarocell” hőszigeteléssel. Szélessége 3,80 m, magassága 2,80 m. Vasbeton falhoz, illetve födémhez csatlakozik.

Az MSZ 14800/1 lapja alapján nem lehetett minősíteni ezt, mivel nem teherhordó épületszerkezet. Ezért a valóságnak megfelelő méretben kellett elvégezni a tűzkísérletet.

A földszinten 50 kg/m<sup>2</sup> faegyenértéknek megfelelő éghető anyagot helyeztek el (600 kg fenyőfa és 10 kg gázolaj). A tűzkísérlet időtartama egy óra volt.

A vertikális tűzterjedés megfigyelése céljából az ablakok mögött éghető anyagú függőnyt helyeztek el. A hőmérsékleti értékek mérésére több pontot határoztak meg. Így például: a földszinten a födém alatt, a földszint feletti loggialemez alatt, a földszinti panel külső felületén, továbbá az emeleti panel külső felületén.

## A tűzvizsgálat eredménye

A gyújtás időpontjában +20—22 °C-os külső hőmérséklet és közepes erősségű szél volt a jellemző. A szél iránya csaknem merőleges volt a kísérleti építmény homlokzatára.

Gyújtás után aránylag gyorsan emelkedett a hőmérséklet. A 2—3. percben a földszinti homlokzati fal üvegezése megrepede-

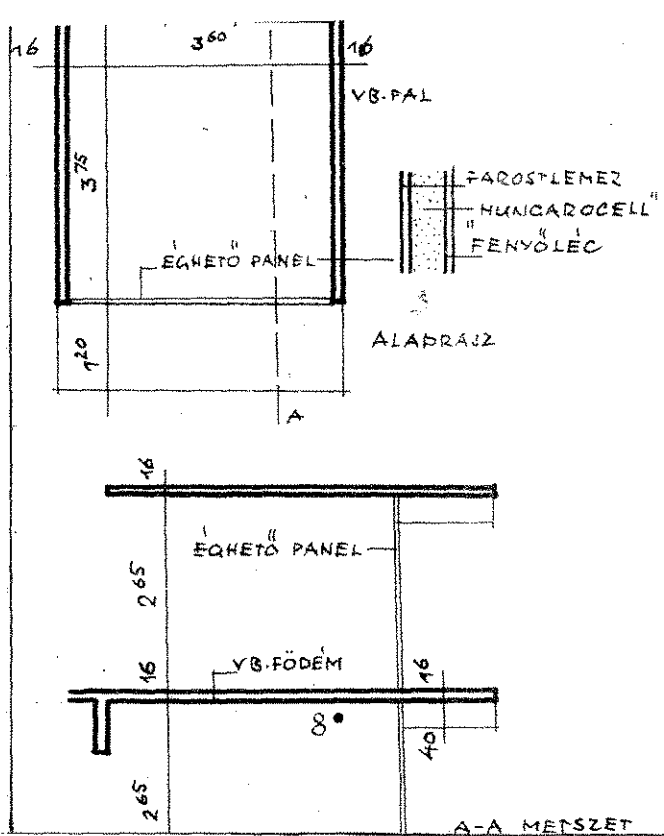


zett, majd a 6—7. percben egyes részek kitöredeztek, illetve kihullottak. A 10. perc után a földszinti tér hőmérséklete elérte a 400—450 °C-t, a loggialemez alatt pedig 150 °C-t mértek.

A legmagasabb hőmérséklet 780 °C maximális érték a 20. perc körül alakult ki a földszinti térben. Ez a hőmérséklet a 30. perc körül fokozatosan csökkent. Erdemes megemlíteni, hogy az emeleti panel külső felületén (padozatán) maximum 90 °C-t mértek.

A panel farostlemez burkolata kb. a 9. percben meggyulladt, majd a 20. perc körül lángáttörés következett be. A szerkezet nagy terjedelemben égett az 50. perc körüli időtartományban.

Ugyancsak érdemes megemlíteni, hogy a homlokzat síkja előtt vízszintes irányban kb. 50 cm mélységű lánghatás volt tapasztalható. A tűzkísérletnek ugyan nem volt határozott célja a horizontális tűzterjedés vizsgálatára, azonban a panelek meggyulladás valószínűleg bekövetkezett volna. A tűzvizsgálat lényegében egy



A tűzkísérletnél felhasznált panel szerkezete

óra elteltével befejeződött. Ekkor kisebb utóégéseket tapasztalhattunk. Az ÉMI mérései szerint 200 °C körül volt az átlagos hőmérséklet.

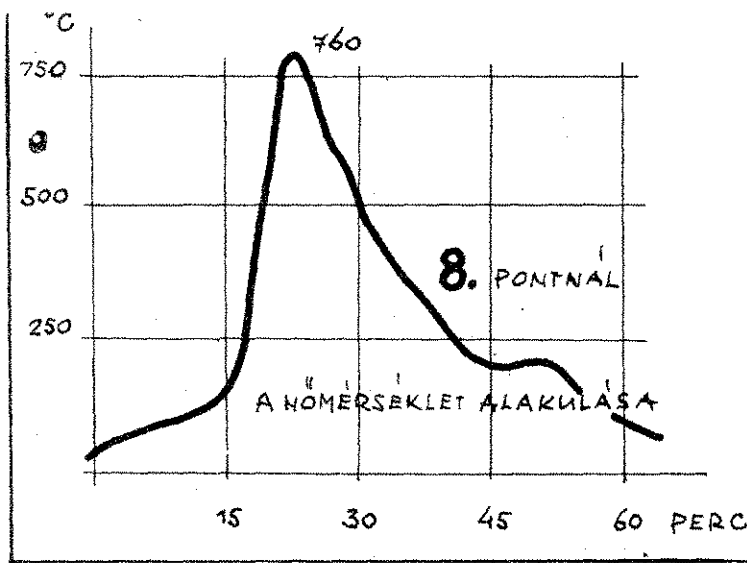
### A tűzkísérlet értékelése

A tűzkísérlet során felvetődött a homlokzati panelekre vonatkozó tűzvédelmi jogszabályok realitásának vizsgálata is. A lakóépületek homlokzati paneleivel szemben támasztott minimális követelmények a következők:

Szint szám (max.)	Összes alapterület (m <sup>2</sup> )	Tűzállóság			
		I.	II.	III.	IV.
2	150				nehezen éghető 0,25
5 és > 5				nem éghető 0,25	

Megjegyzés: a táblázatban szereplő értékek természetesen a minimális követelményeket tartalmazzák a tűzrendszetről szóló 1/1963. (VII. 5.) BM számú rendelet, az MSZ 595. és az 5/1965. BM TOP ágazati szabvány figyelembevételével.

A tűzkísérlet során többek között választ kaptunk arra is, hogy az éghető anyagú homlokzati panel — a nyílászáró (üveg) miatt



A hőmérséklet alakulásának görbéje

— nem képes kielégíteni az előbb említett követelményeket. Ugyanakkor a könnyen és a nedves kötéstől mentesen szerelhető panel létjogosultságát figyelembe kell venni, amennyiben az tűzvédelmi szempontból megfelel a vele szemben támasztott követelménynek.

Szeretném felhívni a figyelmet, hogy a loggialezáró szakipari panel tűzvizsgálatáról készült T-71/1972. ÉMI számú szakértői véleményben foglaltakhoz a következők végrehajtása esetén a BM TOP hozzájárult:

1. A panelt kizárólag lakóépület homlokzati loggia részének lezárására szabad felhasználni, mégpedig legfeljebb +29 m mértékadó magasságig.

2. A panel előtt a loggialemez a homlokzati sík teljes szélességében (megszakítás nélkül) legalább 1 m kiüléssel nem éghető, s legalább 1 óra  $T_H$  értékűre kell kialakítani.

3. A vasbeton harántfalak előtt — amelyek elválasztják egymástól a lakásokat — legalább 0,60 m kiülésű, nem éghető, hézagmentes lezárást kell kialakítani, a mellvéd magasságáig pedig a loggia teljes szélességében.

Üvegezett elválasztás esetén csak huzalbetétes üveg alkalmazható.

4. A loggia korlátját, továbbá valamennyi szerkezeti részének burkolatát (függőleges és vízszintes szerkezeti részek) csak nem éghető anyagból szabad kialakítani.

5. A vasbeton harántfalak végződéseinél csak nem éghető anyagú szigetelést, illetve lezárást, borítást szabad alkalmazni.

### Intézkedések szükségességek

A tűzkísérlet tapasztalatait alapul véve megítélésem szerint intézkedések szükségesek. A készülő tűzvédelmi jogszabályoknak és szabványoknak (országos és ágazati) készítésekor fel kellene használni a tűzkísérlet konkrét megállapításait. A területi tűzoltóságok konkrét szakhatósági gyakorlatában e kísérleti eredmények természetesen addig is jól hasznosíthatók.

Összességében az a véleményem, hogy az ilyen jellegű tűzkísérletek mindig meghozzák a várt eredményt. A tűzvizsgálaton alapuló szakhatósági állásfoglalások kialakítása így csakis reális, logikus és egyértelmű lehet, és az ilyen intézkedést minden szakember örömmel fogadja.

Aradi Lajos  
tű. őrgy.

## ÉRTESÍTÉS

Az Építésügyi Tájékoztatósi Központ 1972. évi kiadásában megjelent dr. Kovács Károly-Mészáros Gyula „Építőanyagok éghetősége, épületszerkezetek tűzállósága” c. ÉMI kiadványsorozat 14. száma.  
A kiadványban feldolgozott

anyag az ÉMI-ben 1967–70. évek folyamán végrehajtott éghetőségi és tűzállósági határérték-vizsgálatokról nyújt

megfelelő tájékoztatást. Ismertetést ad a szerkezetek — többségükben hazai gyártású könnyűszerkezetek — összeté-

teléről, éghetőségéről és tűzállósági határértékéről, valamint a vizsgálatok során szerzett tapasztalatokról.

A kiadvány beszerezhető az Építésügyi Tájékoztatósi Központnál (Budapest VII., Hársfa utca 21.). Ára példányonként 144,— Ft.

# Győr megvelőlékzések

**Nagy újság van Győrben:** kétemeletes új épületszárnyal bővül a laktanya, s ha a megyei építőipari vállalat soproni részlege a várt ütemben folytatja a munkálatokat, akkor hamarosan az átvétel is megtörténhet.

Az építés meg a vele járó bontások miatt most persze sok átmeneti kényelmetlenséget kell elviselniük a két parancsnokság beosztottainak. Juhász Mihály őrgy., győri parancsnok ideiglenes parányi irodájába például csak azután léphettünk be, miután ketten távoztak onnan. Az egyik látogató egy fiatal ember volt. Túzoltó szeretne lenni. Szívesen fogadnák is, hiszen műszaki ismereteit jól hasznosíthatnák az új épületszárnyban létesítendő korszerű hírközpont beosztottjaként.

**Érdekes diagnózist ad** a megye tűzvédelmi helyzetéről egy néhány gépelt oldalas kimutatás. Az egységek 1971. évi tevékenységének legfontosabb adatai találhatóak meg benne.

A számos adat közül izéltől ragadjuk ki a nyilvántartott létesítményekben észlelt szabálytalanságokra vonatkozókat.

Ezek szerint 1357 ellenőrzés során 5570 szabálytalanságot észleltek. Tehát egy-egy alkalommal átlagosan körülbelül négyet.

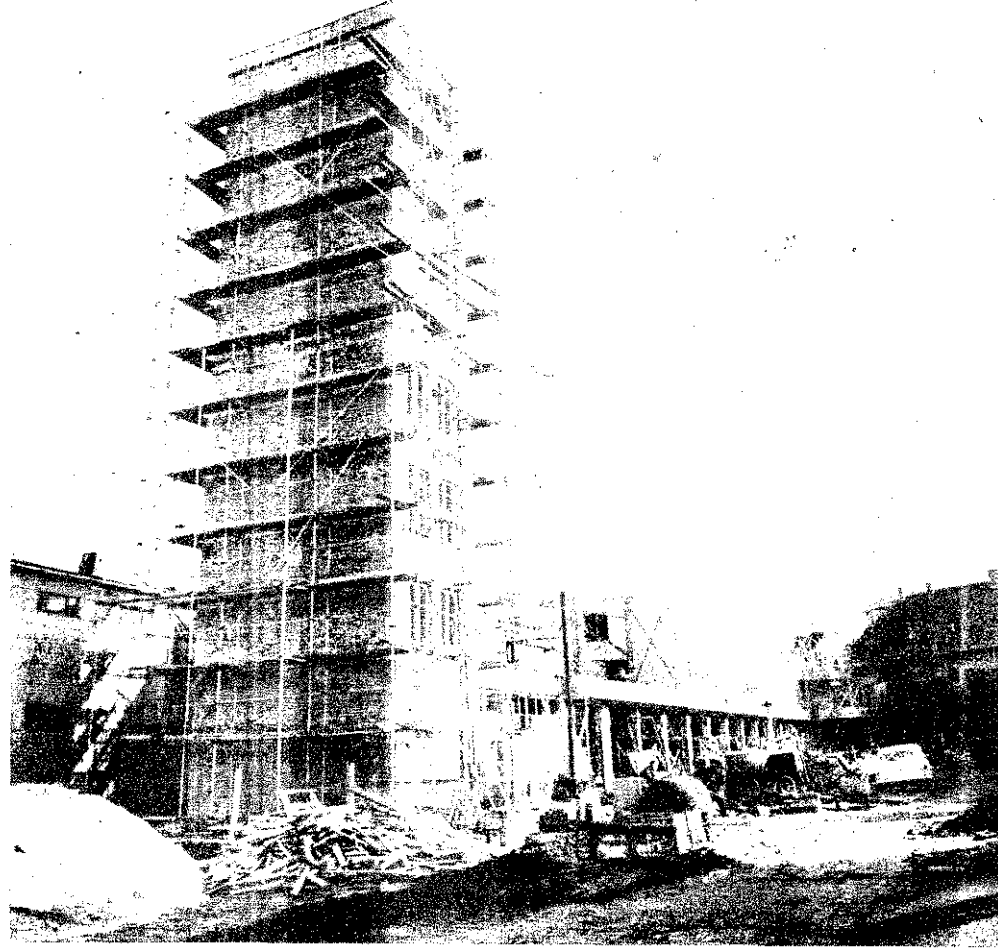
A szabálytalanságok közül 711 ismétlődő jellegű volt, de ami még ennél is érdekesebb, mintegy 88%-ban olyan mulasztások voltak, amelyeknek a kiküszöbölése egyáltalán nem igényelt költségáfordítást.

Mindez persze megyei összesítés. Városi, járási bontásban jelentős eltérések akadnak. Elégé általános jelenség azonban a tűzöberendezések, valamint az elektromos szerelvények és készülékek szabálytalan használata.

**Júliusban jelent meg** a megyei parancsnokság tájékoztatójának idei 2. száma.

Ennek a kiadványnak hármias célja van, mégpedig: először is elő kívánja segíteni a feladatok végrehajtásának egységes értelmezését, másodsor részletes választ ad a mindennapi szolgálat során fölmerült kérdésekre, harmadsor pedig a sokoldalú tapasztalatcserét is eredményesen elősegíti a jó megoldások, illetve a lényegesebb fogyatékoságok ismertetésével.

Nézzünk mutatóba néhány érdekesebb témát. Az egyiknek a címe: motorkerékpártároló létesítése házigyári lakóházakban, s az állásfoglalás arra figyelmezteti az 1. fokú hatóságokat, hogy ne ellenezzék mereven ezt, hanem inkább ahhoz nyújtsanak segítséget,



**A győri laktanya új épületszárnya**

hogyan teljesíthetik az érintettek a megadott követelményeket.

Egy másik állásfoglalás annak a vitának eldöntéséhez nyújt segítséget, amely gyakran támad egyes vállalatok meg közegeink között. E vállalatoknál ugyanis tetemes mennyiségű fáradtolaj gyűlik össze, szabályos gyűjtőhelyük viszont nincsen.

A megyei parancsnokság utánanézett annak, vajon jogos-e az a kifogás, hogy az ÁFOR nem veszi át a fáradtolaját, s ők emiatt egyszerűen képtelenek megszüntetni a szabálytalanságot. Kiderült: szó sincs erről, a győrszabadhegyi ÁFOR-telep korlátlan mennyiségben átveszi ezt a terméket, de kiköti,

hogy annak víztartalma ne haladja meg az 5%-ot.

A víztelenítéssel viszont a vállalatok nem hajlandók vesződni.

**Eredetileg** egy háziverseny előkészületeit akartuk megőrkíteni, azután igen érdekes beszélgetés lett belőle. A színhely: a Győri Textilipari Vállalat egyik irodája. Partnerünk: Kárpáti István főenergetikus, s egyben tűzrendészeti előadó.

Mint újságolja, igen jól bevált náluk, hogy negyedévenként házilag felülvizsgálják elektromos berendezéseiket és szerelvényeiket. Egy

**Néhányan a Győri Textilipari V. tűzoltóányai közül**



**Varga László**

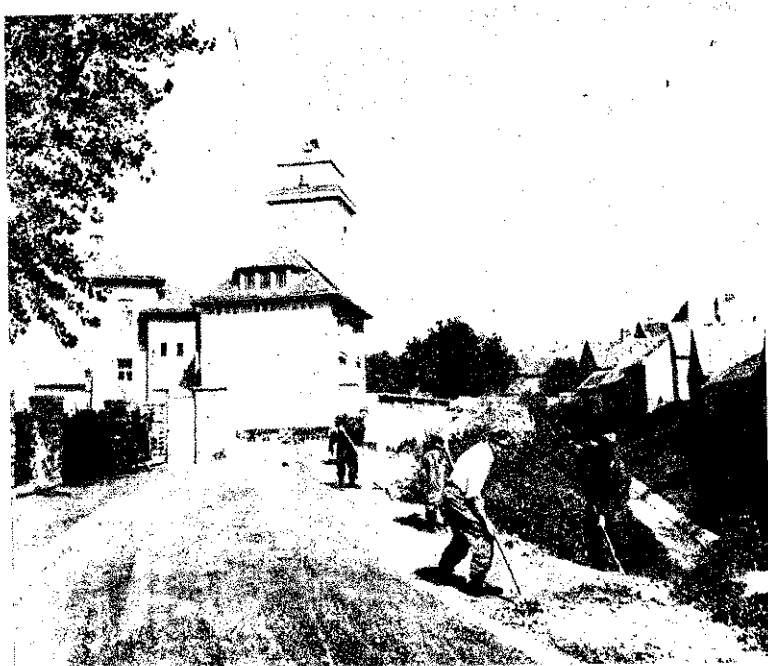




Dr. Haring István érdekes gondolato-  
kat vetett fel



Sopronban láttuk:  
miközben néhá-  
nyan a laktanyába  
vezető s maguk  
építette útszakaszt  
csinosították...



nyugdíjas szakemberük végzi el a munkát, s az eredmény: a felülvizsgálattal megbízott külső vállalat mindössze négy (I) hibát talált a korábbi 100-200-zal szemben.

Jó néhány kisebb tűzet okoztak régebben a fémből készült ütő- és nyüstemelő görgők. A tűzvédelmi aktívák kezdeményezésére újabban műanyagból készítik őket a gyári rezsiműhelyben, és igen jól beváltak.

A módosítás anyagi haszna egyáltalán nem jelentéktelen, mert a statisztikában kár nélküli vagy néhány száz forintos tételként szereplő tüzek, valójában jóval nagyobb károspadást okoztak, ha ideszámítjuk a gépállás okozta kiesést és a szükségszerűen tönkrement anyag értékét is.

Habár különösebb baj nem származott belőle, mégis úgy értékelték, nem elég hatékony a dolgozók szokásos tűzvédelmi oktatása.

Az ok: nemritkán kb. háromszáz hallgatója volt egy-egy oktatásnak, s az előadó nem tarthatta szemmel, hogy kik azok, akik figyelnek, s kik, akik aláírásukkal igazolták ugyan a megjelenésüket, de vajmi kevés ragadt meg bennük az elhangzottakból.

Ezért a legtapasztaltabb létesítményi ön-

kénteseket bízták meg az oktatással. (Akadnak köztük főművezetők is.) Ily módon 15-16 dolgozó vesz részt egy-egy oktatáson, s a visszakerdezés is megnyugtatóbb választ ad a szükséges ismeretek elsajátításáról.

Ami a háziversenyt illeti, ennek elsődlegesen az a célja, hogy ne csupán a versenyidényben legyen mozgásban a Czébán Jenő parancsnok vezette kiváló csapat. Az esemény alkalmával a legjobbak pénzjutalmat nyernek, s a megelőzésben jeleskedő önkéntesek is elismerésben részesülnek.

Jót akartak, mégis tűz lett belőle. Vagy talán mégsem egészen ez a tanulsága a győri vasútállomás területén keletkezett káresetnek? Egy tsz lenkórót szállított Kapuvárra. Mivel az egyik vasutas ránézésre magasnak tartotta a rakományt, intézkedett, hogy a szabályok értelmében tolassák át a vagonat az egyik épület közelébe, ahol megejthetik a mérést.

Arra azonban nem gondoltak, hogy eközben híd alatt is el kell haladnia a vagonnak. Ott az amúgyis nedves rögzítőponyva

érintkezett a magasfeszültségű vezetékkel. Az ennek következtében keletkezett tűz 26 ezer forint körüli kárral végződött.

Nem csupán az esős időjárásnak és más szerencsés tényezőknek tulajdonítható, hogy jóval kevesebb szabálytalanságot találtak az ellenőrző közegek a betakarításban részt vett erőgépeken. Ezt némileg azzal is összefüggésbe hozza a megyei parancsnokság, hogy nemcsak a gazdaságok vezetőit meg a tsz-elnököket tájékoztatták a tennivalókról, hanem mindegyik I. fokú hatóság a gépcsoport-vezetők részére rendezett tájékoztatón is meghatározta a teendőket. Így nem másodkézből értesültek a feladatokról, és műszaki jellegű kérdéseikre közvetlenül választ kaphattak.

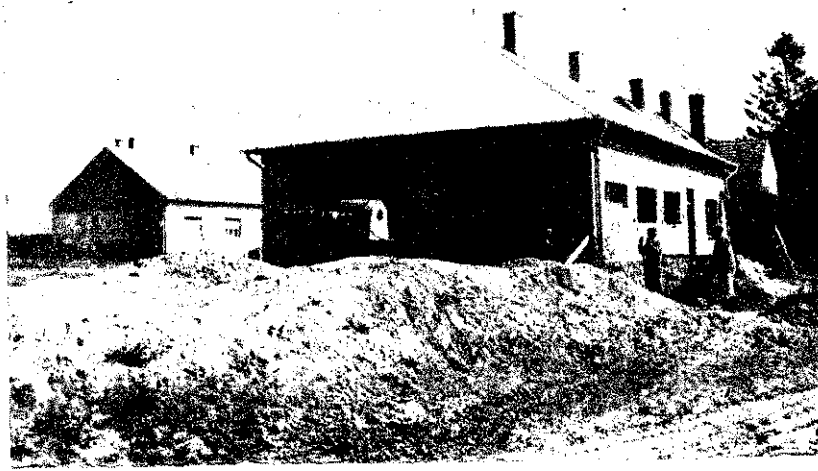
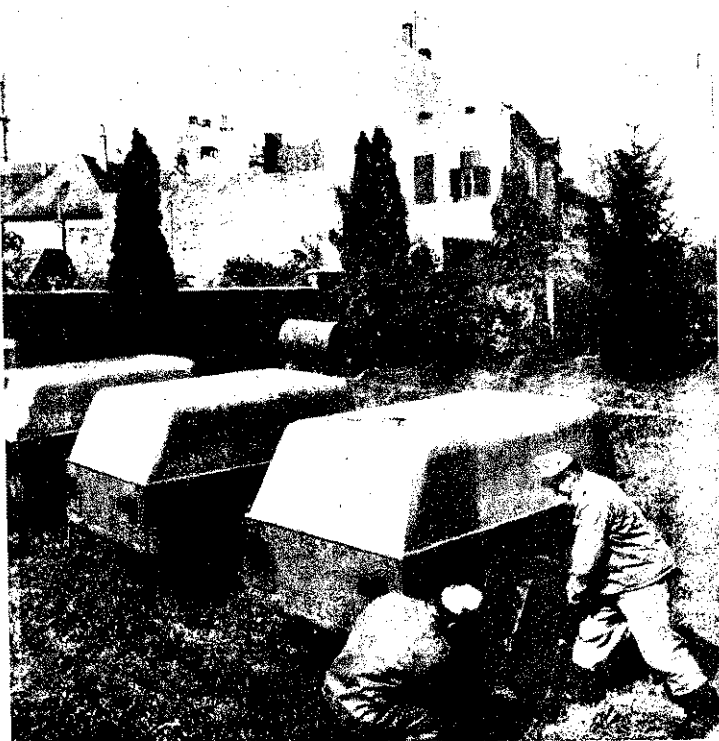
Varga László gépésztechnikus, a győr-újvárosi Új Élet Tsz tűzvédelmi felelőse egyike azoknak, akik jó eredménnyel vizsgáltak a tsz-tűzrendészek 2 éves megyei tanfolyamának félidejében.

Arról kérdeztük, hogyan tudta hasznosítani az eddig tanultakat, hiszen aránylag nem hosszú ideje tölti be ezt a tisztséget. A következőket válaszolta:

– Az előadások, amelyeket a tűzoltó elvtársak, illetve mezőgazdasági szakemberek tartottak, igen tanulságosak voltak.

Úgy vélem azonban, hogy a tankönyvünk nem eléggé gyakorlatias. Így például túlságosan részletesen tárgyal a tűzrendészeti igazgatásai és szervezeti összefüggő olyan anyagokat, amivel tsz-szinten nekünk alig-alig vagy egyáltalán nem akad gondunk. Ezzel szemben lényegesen rövidebben érint olyan témákat, amik nap mint nap foglalkoztatnak bennünket. Főleg az utóbbi években meghonosodott mezőgazdasági gépek és beren-

... ez a két tűzoltó elvtárs a község-  
gekbe kerülő tar-  
goncákkal foglal-  
toskodott



Ezt az új tűzoltóotthont Iván községben építik

ezések tűzveszélyeinek elhárításáról szeretném volna többet olvasni.

**Dr. Háring István**, a megyei tanács soproni írásai hivatalának elnökhelyettese hosszú éveket lelkes támogatója a tűzvédelemnek. Ebben a járásban nem okozott fennakadást, og szerepel-e a tűzrendészet az ügyrendben, vagy sem, s jóllehet a járási tűzrendészeti bizottság most nem működik, a községi bizottságok változatlanul tevékenykednek.

Háring elvtárs véleménye szerint az új szerkezeti keretek között is célszerű lenne fenn tartani őket, mert ha közülük néhánynak egy icsit formális a tevékenysége, annál jobb redményt mutathat fel a többi. Meg aztán zt sem tekintí lényegtelen szempontnak, og ily módon a községek gazdasági vezetői is közvetlenebbül kapcsolatban maradnák a támogatásukat továbbra sem nélkülözhető testületekkel, és bizottsági tagságuk s módja annak, hogy a saját portájukon is megköveteljék a rendet.

A közigazgatási összevonás ebben a járásban is érezteti a hatását. A járás vezetői ennek tűzvédelmi kihatásaival is számolnak. Előjelzésük szerint mindenekelőtt a legnagyobb, illetve legjobban fejlődő hét község önkéntes testületét kell megerősíteni, és ezáltal a közeli kisebb falvak védelmének az ellátására is alkalmassá tenni, s ennek megfelelően célszerű felhasználni a fejlesztési keleteket is. De nem kevésbé fontosnak tekintik, hogy a kisebb községekben legalább a nostani szintet tarthassák fenn.

**Minimális összeggel** szerepel a tűzkárstatisztikában a soproni, ún. kecsketemplomban keletkezett tüzeset, de kis híján jóvátehetetlen árt okozott.

Az ünnepi hetek alkalmával innen is reflektoroztak ugyanis, de a helyi parancsnokság negállapítása szerint a madárhulladékot nem átváltották el a berendezés közeléből.

A járási tanács épületéből figyeltek fel a jomolygó füstre, s azonnal értesítették a tűzoltókat. A soproniak 2 E sugarat szereltek, le csak egyet kellett működtetniük. Am, ha nem ilyen szerencsésen gyors a jelzés, akkor óval több sugár is nehezen bírkózott volna neg a műemlék épület tornyának égésével.

**Megyeszerte** kibontakozó érdekes kezdeményezésről hallhattunk Kapuvárott. A TIT előadásokat rendez mostanában a pébé-készüékek helyes használatáról. Kapuváron meg városához tartozó községekben ez úgy zaj-

lik le, hogy a parancsnokság megbízottja rövid tájékoztatót tart a legfontosabb tűzvédelmi tudnivalókról, illetve a szabálytalanságokból keletkezett tüzesetek tanulságairól, majd a gázértékesítő vállalat egyik szakembere bemutatja a készülékek helyes használatát, és erről a témáról szóló filmet is vetítenek. Tavaly több mint félezen vettek részt ilyen rendezvényen.

**A mosonmagyaróvári Angyal** teljes nevén Angyal Ferenc. Rendfokozata szakaszvezető, és kőművesként ő volt a lelke annak az igen nagy munkának, amelynek során új kocsimosát építettek, és bizonyos átépítésekkel új raktár, garázs és irattár létesült. S hogy építőipari vállalat sem végezhetné volna el különül ezeket a munkálatokat, abban jóformán a teljes vonulócégység is érdeemetet szerzett.

**Nem tudjuk**, hányan nézték meg időközben Murányi Imre szkv. szeptember 17-én nyílt önálló tárlatát, és milyen sikert aratott a nézők körében. Arra pedig a szakértők az illetékesek, hogy ennek a 29 éves túzólt szakaszvezetőnek a tehetségéről ítéletet mondjanak. Nekünk csupán kivételes rajztudása tűnt fel, és örömmel láttuk, hogy az egyik festménye éppen túzóltást örökít meg.

Megígérte, hogy ha több túzóltói témájú alkotása lesz, jelentkezik majd. Érdeklődéssel várjuk.

**De szólnunk kell** az egység egy harmadik tagjáról is, minthogy ő emberségből vizsgázott kítűzőre. Makara Imre főtörzsőrmester sokszoros vradó, jó néhányan az ő áldozatkészségének köszönhetik az életüket. Eddig már 25 liter vért adott, vagyis csaknem hat-szorosát egy ember teljes vérkészletének.

**Győri beclés szerint** 1:5 a jó, illetve a megbízhatatlanul működő kombinált sugárcsövek aránya. Darabra persze nem számoltunk utána, de saját szemünkkel láthatunk, miképpen próbálnak megpararálni néhány ilyen sugárcsövet a győri szertár házlműhelyében. Azt mondják, a tömitések nem állják a nyomást, meg az átváltókarok is rakoncátlanoknak.

Úgy gondoljuk, az erre hivatott műszaki szakembereknek akkor is sürgősen meg kellene vizsgálniuk a panaszt, ha a jók meg a nem megbízhatók aránya éppen fordított volna, minthogy egy néhány filléres hiba



Murányi Imre szkv. néhány alkotásával

igencsak kellemetlen következményekkel járhat, ha történetesen oltás közben derül fény rá.

**Szabálysértési eljárástól** az országos parancsnoki dicséretig. Ebben foglalhatjuk össze röviden a BUDALAKK győri gyáregységében bekövetkezett kedvező változásokat.

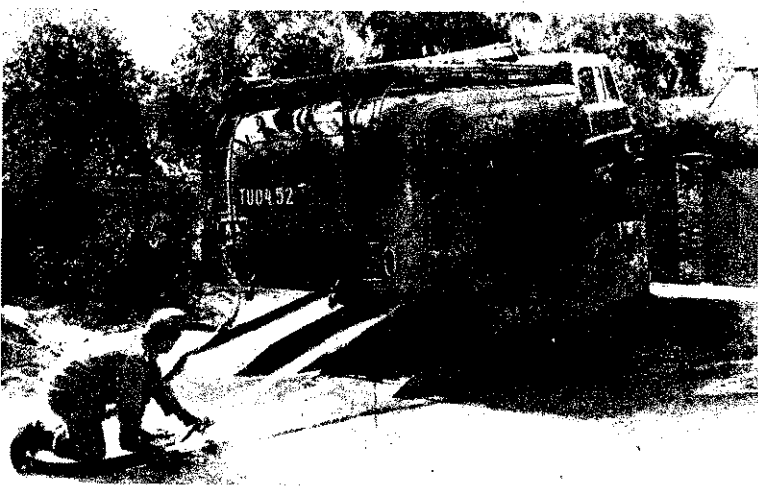
A bírságot is, az elismerést is Dóczy Róbert gyáregységvezető kapta, az utóbbit nem pusztán azért, mert a termelés fejlesztésével egyidejűleg nagy teljesítményű oltóberendezéseket és készülékeket szereztek be, biztonságos helyeken lakkgyapottárolót létesítettek, és teherautó helyett tartályos gépkocsiban szállítják az üzemanyagot, hiszen mindez – ha jól meggondoljuk – nem érdem, hanem kötelesség, vagy ha úgy tetszik, jól felfogott érdek.

Sokkal inkább azzal érdemelte ki az elismerést, hogy a tűzvédelem itt egyáltalán nem a vezető, valamint Perger Tibor tűzrendészeti felelős meg a létesítményi önkéntesek „belügys”, hanem maguk a dolgozók is törrik a fejüket, mivel lehetne mérsékelni a veszélyt.

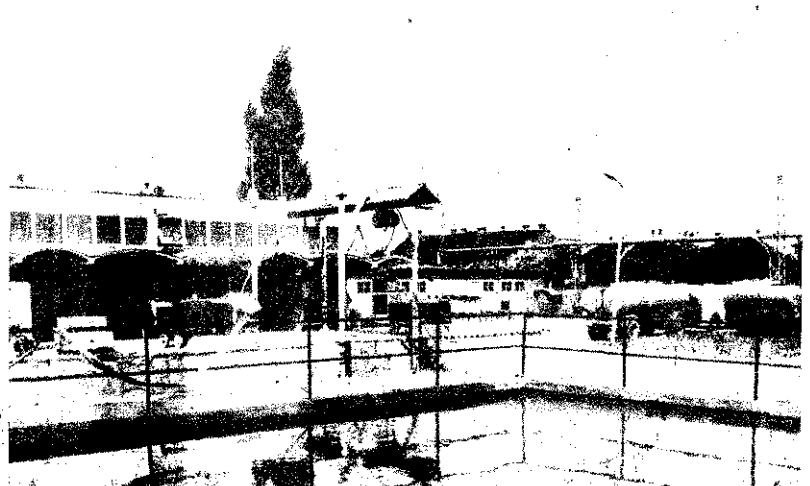
Igy alakítottak át például néhány túl gyors fordulatszámúnak bizonyult s emiatt kisebb tüzekeket okozott motort, amely azóta nem rakoncátlanokodik, és selejteztek ki egy „óskori” keverőtartály, amely kétszer is égett.

Gádor-Kútvolgyi

Egyebek között ezt a kocsimosót is társadalmi munkával építették a mosonmagyaróváriak



Részlet a BUDALAKK győri gyáregységéből





# GÁZÉSZLELŐ ÉS BEAVATKOZÓ BERENDEZÉSEK

A BM TOP 7-70 ágazati szabvány 7.22 pontja előírja: „A hasadó-nyíló felület nélküli tüzelőberendezés helyiségében a használt gáz észlelésére alkalmas gázészlelő és beavatkozó berendezést kell elhelyezni. A gázészlelő és beavatkozó berendezés mintavevőjét vagy mintavevőit — a szellőzés áramlási irányainak figyelembevételével — a gázszivárgás várható felhalmozási helyére kell felszerelni.”

A 7.23 pont pedig a következőket írja elő: „A gázészlelő és beavatkozó berendezés a használt gáz

— alsó robbanási határértékének 20 tf %<sub>0</sub>-án látható és hallható módon adjon vészjelzést, és indítsa meg a 7.21 pontban előírt vészszellőztető berendezést,

— alsó robbanási határértékének 40 tf %<sub>0</sub>-án — 20 tf %<sub>0</sub>-os határértéknél végrehajtott funkcióján túlmenően — szüntesse meg a tüzelőberendezés helyiségeinek gázellátását, és a helyiségben az esetleges egyéb (olaj) tüzelést, valamint a 8.3 pont szerint hajtja végre a helyiség villamos szempontból történő leválasztását.”

A vázolt követelményeknek megfelelő gázészlelő és beavatkozó berendezések előállítása, felszerelése fontos része a megelőző tűzrendészeti tevékenységnek. A felszerelt berendezések — az emberi tévedést kizárva — automatikusan jelzik a robbanásveszélyes koncentráció kialakulását, sőt rendelkező jel kiadásával — önműködően — el is hártják a veszélyt (vészszellőztetés indítása, mágnesszelep lezárása).

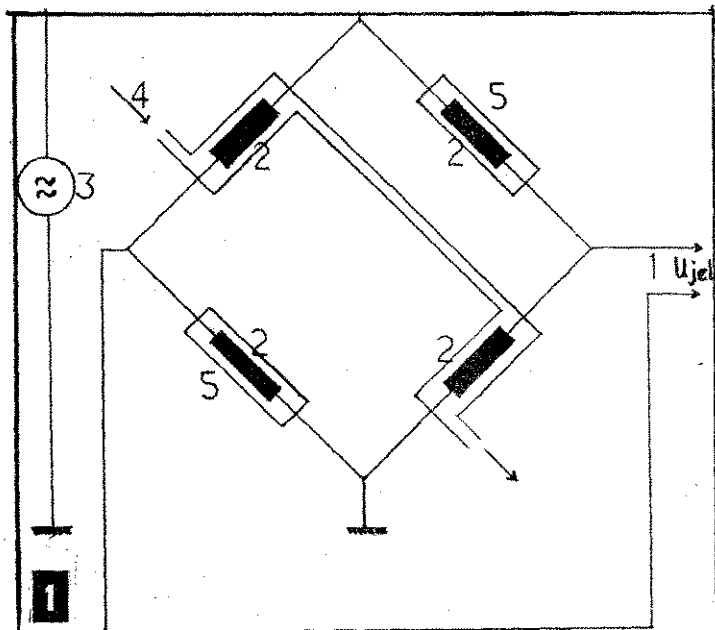
Az utóbbi időben egyre több intézet foglalkozik ilyen berendezések kifejlesztésével és előállításával. Ezek a berendezések ma már korszerűnek mondhatók. Legtöbbjük információfeldolgozó egységében félvezető elemek, kis súlyú, kicsiny méretű, integrált áramkörök vannak.

Jelen cikk keretein belül — a teljességre való törekvés igénye nélkül — néhány, már kifejlesztett berendezésre szeretném felhívni a figyelmet. Előtte azonban röviden tekintünk át a gázészlelő és beavatkozó berendezések általános felépítését, működését.

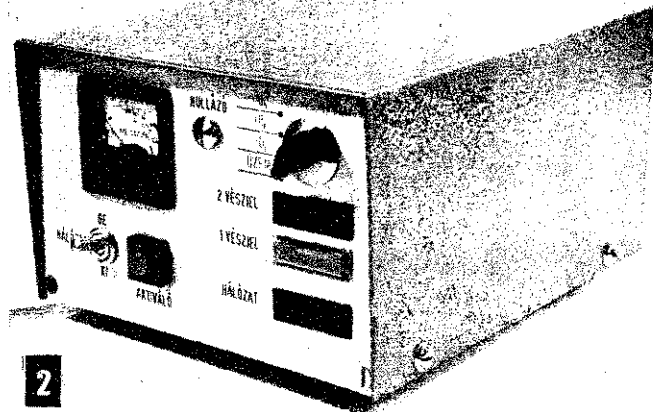
## A gázészlelők általános felépítése

A berendezésnek két fő alkotóeleme a detektor (érzékelő) meg az információfeldolgozó egység.

A detektor érzékeli az esetleges gázszivárgást. Az észlelt kon-



1. A gázminta hővezető képességével arányos jel, 2. Platina-szálak, 3. Hídtápfeszültség, 4. A gázminta útja, 5. Zárt, előírt összetételű levegővel teli tér



centrációnak megfelelő analóg villamos jelet pedig továbbít, információfeldolgozó egységnek. Az érzékelőt robbanásbiztos vitelben készítik.

Az információfeldolgozó egység a detektor által előállított lamosjelet felerősítve, különféle jelzéseket, illetve rendelkez-leket ad. A feldolgozóegység általában nem robbanásbiztos kivitelben készül, és így a veszélyeztetett téren kívül szerelik. Robbanásveszélyes térben történő felszerelése is lehetséges, e esetben a második jelzési szint elérésekor a berendezésnek magát is áramtalanítania kell.

E két fő egység mellett még kiegészítő szerelvényeket is talál (villamos csatlakozó vezetéket stb.).

## A gázészlelő és beavatkozó berendezés elvi működés Detektorok:

A detektor érzékelőrése általában valamilyen katalizátor érintkező aktív vagy inaktív fűtőszál (pl. platina). A detektor működése a gázok katalitikus égetésekor keletkező égéshő észle alapul. A mérendő gázt tartalmazó levegőelegy termodiffúzióján érintkezésbe kerül az égető biztosító katalizátorral. A katalizátor megfelelő üzemi hőmérsékletét villamos fűtés biztosítja. A felhasznált katalizátorok lehetővé teszik, hogy a detektorok csony hőmérsékleten működjenek (pár száz °C).

A fűtőszál egyúttal a detektor hőmérsékletmérő eleme is: égéskor keletkező égéshő növeli a katalizátor és egyúttal a hőmérsékletérzékelő elem hőmérsékletét. Ennek következtében a katalizátor ellenállása is változik. Ezt az ellenállásváltozást leljük, mégpedig egy wheatstonehíd-kapcsolásban (1. sz. ábra).

A két mérőelem, az összehasonlító és a tulajdonképpeni mérő elem alkotja a híd aktív ágát.

A híd másik: passzív ágát pedig fix ellenállások alkotják. Utóbbiak az információfeldolgozó egységben is lehetnek. A híd aktív ágában mérhető feszültség arányos a gáz vagy gőz koncentrációjával.

## A detektor elhelyezése

A detektor vagy detektorok elhelyezésekor figyelembe kell venni a helyiség szennyeződését okozó gáz fajsúlyát, tulajdonságait. A helyiségben elhelyezendő érzékelők számát a következő szempontok figyelembevételével határozzák meg:

- mekkora a helyiség légtérének nagysága;
- milyen a helyiség légtérének tagoltsága (holt-terek, szellőztető térrészek);
- mennyi a gázszennyeződést kibocsátó elemek száma, valamint milyen az elhelyezésük (pl. gázcsapok, tolózárok, tüzelőberendezések stb.).

## Információfeldolgozó egység

Az információfeldolgozó egység több feladatot lát el:

- Az érzékelőréznek stabilizált egyenfeszültséget szolgáltat;
- Fogadja a detektorból — az aktív hídágból — érkező feszültséget, majd felerősíti azt.
- Értékeli a kapott jeleket és az 1. vagy 2. kapcsolási szint elérése esetén különféle (akusztikus és vizuális) riasztójeleket ad.
- Rendelkező jeleket bocsát ki (pl. a vészventillátor indítására).

Az információfeldolgozó egység általában félvezető és integrált áramkörös megoldású elektronikus erősítéssel és stabilizált feszültséget szolgáltató tápegységből áll. Az egység a két kapcsolási szinten az alábbi jeleket adja:

- 1-es kapcsolási szinten (a vizsgált gáz-levegő elegy alsó robbanási határának 20%<sub>0</sub>-án) működésbe hozza
  - az akusztikus jelzést (pl. jelzőkürt megszólaltatása),
  - vizuális jelzést ad (pl. figyelmeztető lámpa gyullad ki),
  - bekapcsolja a vészszellőztető biztosító ventillátort,
- 2-es kapcsolási szinten (a vizsgált gáz-levegő elegy alsó robbanási határának 40%<sub>0</sub>-a)

- működésbe hozza az automatikus jelzést,  
 - vizuális jelzést ad (vészlámpa gyullad ki),  
 - működteti a vészszellőzést,  
 - lezárja a mágnesszelepet, ezáltal megszünteti a gázáramlást,  
 - ha nem Rb kivitelű, akkor lekapcsolja önmagát a hálózatról.  
 A veszélyeztetett helyiséget áramtalanítja.  
 A gázészlelő berendezés kézi nyomógomb segítségével újból ak-  
 tíválható, azonban — más gázelemzővel — előbb feltétlenül meg-  
 kell győződni, hogy a robbanásveszély elmúlt-e, mert ellenkezé-  
 s esetben a készülék bekapcsolása szolgáltatja a gyújtóforrást a  
 banáshoz.

A továbbiakban tekintsünk át röviden néhány már kifejlesztett  
 gázészlelő és beavatkozó berendezést, illetve legfontosabb adatai-

## 1. TÜKI gázészlelő berendezés

A berendezést a KGM Tüzeléstechnikai Intézete (Miskolc) fej-  
 tette ki. (2. ábra)

Az adatok a műszaki specifikációból

Gázminőség:	földgáz, metángáz
Jelzési szintek száma:	2
Jelzési szintek értéke:	az ágazati szabvány szerint
Jelzési pontosság:	$\pm 0,25$ tf/0.
Beüzemelési idő:	max. 10 perc
Működésbe lépési idő (szívóval):	max. 60 sec
Működésbe lépési idő (szívó nélkül):	max. 30 sec
Relatív mintaszállítási teljesíté- nyénye:	5 l/h
Működési elv; (3. ábra)	

A berendezés detektora a készülékbe van beépítve. A gáz-leve-  
 legyet egy 5 mm  $\varnothing$  4 mm mintaszállító műanyagcső továbbít-  
 a detektorhoz. Az erősen szennyezett helyeken (por, vízgőz,  
 szennyező gázok jelenléte) való üzembiztos működése céljából cserélhető szű-  
 rőt építettek be a készülékbe.

A mérendő földgáz-metán- levegő elegy a mintaszállító vezeté-  
 s, majd a szűrőbetétén áthaladva jut a mérőtérbe. Ez egy hen-  
 nyelű alakú csatorna, melynek hossz tengelyében vékony platinaszál  
 van kifeszítve. A platinaszálon átfolyó váltóáram kb. 100 C°-on  
 tartja annak hőmérsékletét. A csatorna falának és a csatornába  
 áramló gázminőségének hőmérsékletét termosztát alkalmazásával kb.  
 100 C°-on tartják. Ily módon a huzal és a csatornafal között kons-  
 tans hőmérsékletkülönbség alakul ki. Ez a különbségi érték csak  
 az áramintázó vezetőképességétől függ. Nagy hővezetőképességű ke-  
 zelt alumínium esetén a hőmérsékletkülönbség megváltozik, a platinaszál  
 ellenállása alacsonyabb lesz. Ezáltal annak ellenállása is változik. A  
 méréshez 4 platinaszálat használnak fel —wheatstonehid-kapcsol-  
 sban. 2 platinaszál (a passzív hidágban) előírt összetételű leve-  
 gőt töltött zárt térben, míg a másik kettő a közös térben van  
 elhelyezve. A közös térbe azonban a mintaszállító vezetékben be-  
 juttatott gáz mintát szívja be a készülékbe a mintát. Ha a beszívott gázmin-  
 tázó vezetőképessége megegyezik a levegőével, akkor a híd ki van  
 egyensúlyozva, tehát nincs feszültségkülönbség. Ha viszont nem, ak-  
 kor a híd feszültségkülönbség lép fel, és ezt az elektronikus erősítő  
 mértékig erősíti fel, hogy alkalmas legyen a vészjelzés, illet-  
 a különböző kapcsolások elvégzésére.

Mivel a készülék nem Rb kivitelű, így a 2. kapcsolási szint  
 a önmagát is lekapcsolja a hálózatról, de nyugalmi kontaktus-  
 keresztül — kikapcsolt állapotban is — ad vészjeleket.

A készülék nagyfokú üzembiztonsága a felhasznált Texas-  
 Instruments integrált áramköröknek és más félvezető elemeknek  
 köszönhető.

A készülék egy mintavetőhely- befogadóképességű (egycsa-  
 lós).

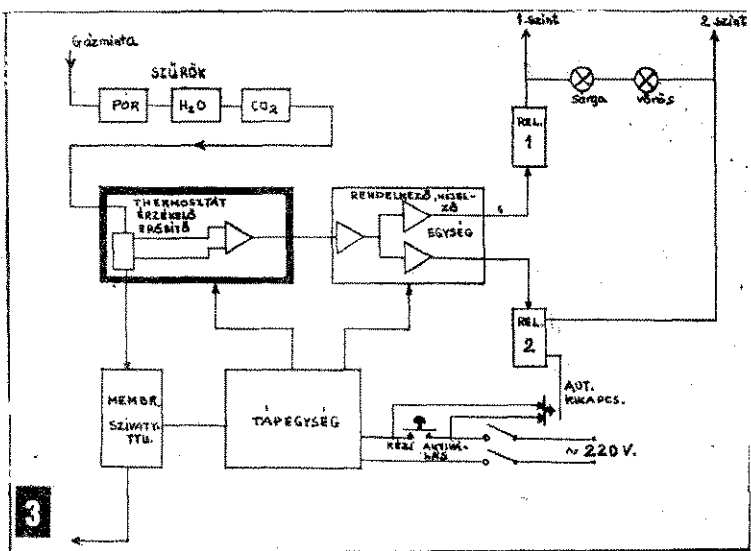
## 2. Gázkontrol GK 03

A berendezést a Nehézvegyipari Kutató Intézet automatizálási  
 osztálya fejlesztette ki.

Az adatok a műszaki specifikációból:

Gázminőség:	metán, hidrogén, PB, városi gáz
Jelzési szintek száma:	2
Jelzési szintek értéke:	ágazati szabvány szerint
Jelzési pontossága:	$\pm 5\%$
Beüzemelési idő:	30 perc
Működési idő:	30 sec

A készüléktípus detektorát a mérendő térben helyezték el. A  
 detektor háromerős villamoskábel köti össze az információfeldol-  
 gató egységgel. A mérőhíd aktív ága a detektorban, passzív ága  
 a készülékben van elhelyezve.  
 A mintavételkor keletkező feszültség (amennyiben a híd ki-  
 egyensúlyozatlan) az erősítőbe jut, s itt olyan értékre erősödik fel,



hogy működésbe hozza a kapcsoló áramkört. A detektorhoz szük-  
 séges stabilizált tápfeszültséget a tápegység szolgáltatja.

A készülék üzembiztos működését a felhasznált integrált áram-  
 körök és digitális elemek garantálják. Az elektronikus egységek  
 dugaszolható kártyakivitelűek, így az esetleges meghibásodás  
 esetén könnyen cserélhetők.

Mivel ez a készülék sem Rb kivitelű, így felszerelése csak a  
 veszélyeztetett helyiségen kívül lehetséges (pl. folyosón).

## 3. Signalmik — D 500

Robbanásveszély-jelző berendezés, típusa: 4671.

A berendezést a Műszeripari Kutató Intézet fejlesztette ki, és  
 a III. országos elektronikus műszer- és mérés-technikai konferen-  
 cián — 1972. III. 12—16 — szakembereknek is bemutatta. A be-  
 rendezés a jól ismert Signalmik továbbfejlesztett, egyszerűbb és  
 olcsóbb változata. Működési elv: (4. ábra).

Az adatok a műszaki specifikációból

Gázminőség:	földgáz, városigáz vagy más gázfajta
Jelzési szintek száma:	2
Jelzési szintek értéke:	az ágazati szabvány szerint

A berendezés saját meghibásodását is jelzi.

Az Rb kivitelű detektor a veszélyeztetett térben van felszerel-  
 ve. A detektorban van a Wheatstone-híd és a feszültségstabilizá-  
 tor. A feldolgozóegység nem Rb kivitelű, így azt a robbanásve-  
 szélyes helyiségen kívül kell felszerelni. A detektor robbanásbi-  
 ztos kivitelű kábelbevezetőn át 7 erős kábel köti össze a feldolgo-  
 zóegységgel.

Működése megegyezik az előző (2) pontban ismertetett ké-  
 szülékével. A különféle rendelkező jeleket itt is megtaláljuk.

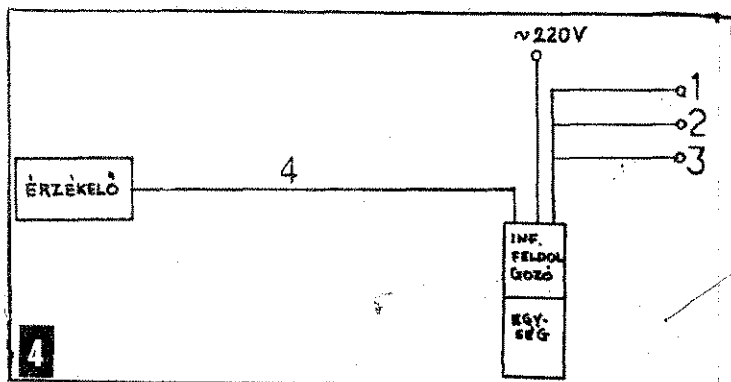
A cikkben említett kutatóintézetek címe:

1. KGM Tüzeléstechnikai Kutató Intézete (TÜKI) Miskolc, Egyetemváros
2. Nehézvegyipari Kutató Intézet (NEVIKI) automatizálási fő-  
osztály  
Bp. XI., Budafoki út 72.
3. Műszeripari Kutató Intézet (MIKI) Bp. XIII., Véső u. 3.

Dunai Gyula

tű. fhdgy.

okleveles villamosmérnök



1. Ventilátorműködtető jel, 2. Mágnesszelep-működtető jel, 3. A  
 vészjelzőt működtető jel, 4. Összekötő kábel

# Mit kell tudnunk az elsősegélynyújtásról?

## Általános tudnivalók

A TÜZVEDELEM folyó évi augusztusi számában riport jelent meg „A 04-ről jelentjük” címmel. Ebben szó esett arról is, hogy mind a megyei, mind pedig a budapesti mentőszervezet készséggel nyújtana támogatást a tűzoltóságok elsősegélynyújtás-oktatásához.

Az itt, több folytatásban következő közleménysorozat a segítő zándék gyakorlati megvalósulását kívánja szolgálni.

A kapcsolatos kérdések részletes megtárgyalása előtt — úgy vélem — azt szükséges tisztázni, hogy milyen célt kívánunk elérni elsősegélynyújtás alkalmával, valamint milyen alapvető feladatokkal jár ez. Az elsősegélynyújtás célja, hogy a balesetet szenvedett ember munkatársaitól, családtagjaitól, környezetétől azonnali segítségben részesüljön.

A feladat kettős. Elsősorban a *heveny életveszélyt kell elhárítani*. Súlyos ártalmak esetén ugyanis a balesetes válságos állapotba kerülhet. (Pl. áramütéskor, gázmérgezés esetében stb.) Ilyenkor a hivatásos mentő, illetve az orvos megérkezéséig a balesetes meghalhat, és csak akkor van remény életének megmentésére, ha akad valaki a közvetlen környezetében, aki azonnal elkezd a legcélszerűbb beavatkozásokat.

Az elsősegélynyújtás szakszerű elvégzése megállítja a balesetes állapotának további romlását, és kivédi az egészségkárosodás folytatódását. Ezáltal csökkenti a baleset utókövetkezményeit, és elősegíti a gyógyulási idő megrövidülését.

Nem feladata viszont az elsősegélynyújtásnak a végleges orvosi ellátás pótlása. Ezért egészen felületes, jelentéktelen sérülésektől eltekintve, gondoskodni kell arról, hogy a segélyben részesült személy minél előbb a végleges orvosi ellátás helyére kerüljön.

Kisebbsúlyú balesetek áldozatait — főleg ha a sérülést arcukon, törzsükön, felső végtagjukon szenvedték el — saját lábán vagy bármilyen gépkocsin el lehet küldeni a legközelebbi körzeti orvoshoz, illetve sebészeti szakrendelésre vagy a kórház sebészeti osztályának ambulanciájára.

Súlyosabb sérülés, valamint mérgezés vagy annak alapos gyanúja esetén azonban már az elsősegélynyújtás megkezdésével egyidőben értesíteni kell az Országos Mentőszolgálat legközelebbi mentőállomását. Így remélhető, hogy a mentők már az ellátás ideje alatt a helyszínre érkeznek, bekapcsolódnak a balesetes ellátásába, és átveszik sorsának további irányítását. Nagy kiterjedésű kórhely esetén a mentőszolgálat abban az esetben is értesíthető, ha a tűzoltási, illetve műszaki mentési munkálatok közben egészségkárosodás nem keletkezett ugyan, de a személyi állomány fokozott veszélyhelyzetben dolgozik. A tűzoltás vezetőjének kell döntenie arról, hogy indokolt-e tartja-e a mentőgépkocsi helyszíni készenléti szolgálatra rendelését. Döntéskor azonban mindenkor vegye tekintetbe, hogy intézkedésével egy mentőgépkocsit kivon a forgalomból, és veszteségre készíti. Ezért csak tényleges veszélyhelyzetben indokolt választani ezt a megoldást.

A mentők hívásakor a következő adatokat kell bmondani:

**1** **Mi történt?** Röviden utalni kell a baleset jellegére. (Pl. oltási munka közben valaki füstmérgezést szenvedett, vagy őt méter magasból leesett.)



A légzés és keringés újraélesztése

**2** **Mik a tünetek?** A mentőket értesítő tűzoltó ismeresse röviden a betegnek észlelt tüneteket. (Pl. füstmérgezés esetében, szédüléssel, annyira elgyengült, hogy nem képes a lábára állni, többször hány, vagy amióta leesett, eszméletlen, a fején keletkezett sebből vér szökik stb.)

**3** **Hol történt?** Az utca és a pontos házszám megnevezésével egyidejűleg, főleg nehezen megközelíthető helyszín esetén, a szíri helyre vezető útvonalat is közölni kell. Igen előnyös, ha jól meghatározható helyen egy tűzoltó várja a mentőgépkocsit, hogy a helyszínre irányítsa. Gyárban, ipari telepen történt balesetkor — vagy a portát kell értesíteni, vagy a portára menjen egy tűzoltó, hogy a telepen belül irányíthassa a mentőgépkocsit.

**4** **Ki a bejelentő?** A baleset bejelentése a bejelentő nevének bmondataival fejeződik be.

Az elsősegélynyújtás megkezdése előtt adott esetben tisztázni kell, hogy életben van-e még a balesetes. E célból ismerni kell az *élet és halál jeleit*.

Az *élet biztos jele*, ha észlelhető a balesetes légzése, illetve vékeringése.

A *légzés vizsgálatakor* meg kell figyelni, emelkedik-e a mellkas a légzés ütemének megfelelően. A mellkas légzési kitérésel, még egészen kis fokú légzés esetén is, jól érzékelhető, ha az elsősegélynyújtó mindkét tenyerét ráhelyezi a balesetes alsó bordáira.

A *vékeringést* a pulzus tapintásával vizsgáljuk. A pulzust mindkét három ujjal kell tapintani. Felkeresése az alkar tenyéri felszínén, hüvelykujji oldalán, közvetlenül a csukló felett történik, ahol a vérér közvetlenül a bőrfelszín alatt van. Egészséges ember szíve percenként 72–80 összehúzódást végez. Ezért a percnkénti pulzusszáma is ugyanennyi. Amennyiben a csukló felett nem érezhető a pulzuslökete, a nyaki ütőeret kell megtapintani. Ezt a gégeporc magasságában, a fejbiccentő izom belső szélé mentén találjuk meg. A nyaki ütőér lüktetése egészen gyenge szív működés esetén is észlelhető.

A *halálnak valószínű és biztos jeleit* különböztetjük meg.

*Valószínű jelek:* az ún. hullasápadtság, valamint az életjelenség hiánya és a légzés és vékeringés hiánya.

*Biztos jelek:* a hullatoltok és a hullamerevség.

A *hullatoltok* a halál bekövetkezése után kb. fél órával tűnnek el. A test elhelyezkedésétől függően, annak legmélyebb, nyomásra nem kített területén találjuk meg őket. Színük kékeslilás, nagyságuk ötföröntöstől csecsemőtenyérnyi méretig változhat.

A *hullamerevség* a halál után kb. fél–2 óra múlva lép fel, először az arcizmokban. Innen terjed lefelé, és 24 óra alatt az egész izomzatra kiterjed. 48 óra alatt oldódik.

A *hulla feloszlása*, valamint az olyan nagy fokú sérülés, ami elev kizárja az élet lehetőségét, ugyancsak a halál biztos jeleinek tekinthető. Abban az esetben, ha életjelenségek nem találhatók, de *halál biztos jelei* még nem alakultak ki, az elsősegélynyújtó köteles *haladéktalanul elkezdni a beteg újraélesztését*. A légzés, illetve vékeringés megállása után kb. 5 perc idő áll rendelkezésre, ezalatt az újraélesztés azonnali megkezdése sikerre vezethet.

## Az újraélesztés

A *légzés újraélesztését* haladéktalanul el kell kezdeni, ha a balesetes vizsgálatakor nem tapasztalható saját légzése.

A balesettest vízszintes, kemény alapra fektetjük (padló, asztal, deszka).

A száj kinyitása után pályával betekert ujjal eltávolítjuk a szájgaratüregben található idegen anyagokat: az ételmaradékokat, hányadékot, vért, nyálát, műfogsort.

A balesetes álla alá összehajtott takarót, ruhát kell helyezni a hátrabuktatása céljából.

Az orra összehajtogatott zsebkendőt vagy gézlapot kell helyezni. Az elsősegélynyújtó a beteg feje mellé térdel. Jobb kezét a beteg állára helyezi, és ezzel zárja a száját. Bal kezét a beteg homlokára teszi. A két kéz együttesen segíti elő a beteg fejének hátrahajtasását, mert így kinyílnak a légutak, s ezeken keresztül levegő juttatható a beteg tüdejébe.

Az elsősegélynyújtó lélegzetet vesz, és kilégzéskor saját kilégzése levegőjét a beteg orrába fújja.

A lélegzetetés üteme az elsősegélynyújtó saját légzésének megfelelően történik. Percenként kb. 16–18 alkalommal kell végezni a levegőfúvást. A balesetes kilégzését mellkasának rugalmassága teszi lehetővé.

A *keringés újraélesztését* haladéktalanul el kell kezdeni, ha a balesetes vizsgálatakor nem észlelhető a nyaki ütőér-pulzusa.

A balesettest vízszintes, kemény alapra fektetjük, mellkasát lemezzel telenítjük.

A segélynyújtó — arccal a beteg felé — a beteg csipőjére térdel. Az egyik kezét lapos tenyérrel a beteg szegycsontjára helyezi, mégpedig úgy, hogy hüvelykujjának párnája a szegycsont alsó végén

# Nem szabályozták a bejáratást

Augusztus 28-án tűz keletkezett a jászberényi Hűtőgépgyár budapesti gyáregységének ún. kompresszorpróba-helyiségében (Budapest XIII., Lóportár u. 9—11). A helyiségből szivárgó füstöt a hűtő/C műhelyben dolgozó Vattai István csoportvezető vette észre. Azonnal benyitott, és látta, hogy az állványok magasságában lángok csapnak fel a két próbapad közötti részen. Nyomban intézkedett a káreset jelzéséről, fellámpázta dolgozóitársait, és kézi tűzoltókészülékekkel megkísérelték lokalizálni a tüzet. Nem sokkal később tűzcsapról a létesítményi tűzoltók is beavatkoztak 2 db E-sugárral, de nekik sem sikerült meggátolni a tűz terjedését, mivel nem volt nyomás a hálózatban. Az állami tűzoltóság értesítésének időpontja 9.14 óra volt.

## A tűz helyszíne

Az említett helyiség a hűtő/C műhely végében helyezkedik el, s attól téglafallal választották le. Bejárata a műhelyből van, vasajttal látták el. A vasajtó feletti 60 cm széles és 1,20 m magas nyíláson keresztül vezet a 250 kg-os darupálya, ennek segítségével szállították a kompresszorokat a műhelyből a próbahelyiségbe. A füstöt ezen a nyíláson látta kiszivárogni az észlelő. A bejárati ajtóval szemben, a szomszéd telekre nyíló 50 × 100 cm-es egy szárnyú ablak volt, fölötte pedig egy nagy teljesítményű ventilátor. A helyiségben vasínékből készült 2 db próbapadot helyeztek el, ezekre összesen 19 db W—65 típusú hűtőgépkompresszort szereltek fel, terhelés nélküli bejáratás céljából. A helyiség fűdém szerkezete alulról vakolt nádpallóval borított deszkafűdém. Elektromos fénycsővel világítják, fűtése nincs. Alanterrülete 16 m<sup>2</sup>, padozata betonból készült. A padozaton, a próbapadok alatt, fémből készült olajfelfogó tálca volt, ebbe gyűj-

tötték a kicsöpögött vagy kifolyt hűtőolajat. Az épületrész feletti mintegy 1200 m<sup>2</sup>-es faszervezetre készített palatető 1914 körül épült.

A kiterített tűzoltóegységek már a tetőszerkezetre átterjedt égést találtak, és a tűznek 10.05-kor 8 E-sugárral történő lefeketítésig a fűdém meg a tetőszerkezet mintegy 800 m<sup>2</sup> nagyságú területen leégett, három helyen pedig kb. 5 m<sup>2</sup>-es részen a fűdém be is szakadt, s a kompresszorok próbahelyiségében levő olaj s egyéb anyagok teljesen kiégték. A tűz az utcai oldalon levő épület tetőszerkezetének egy részére is átterjedt. Az üzemépülettel közvetlenül összeépített lakóházat azonban nem veszélyeztette, mivel a tűzfal megfelelő védelemet nyújtott.

A tűz lefeketítése után puttonyfecskendővel, valamint kéziszerszámokkal végezték az utómunkálatokat, és 12.52-kor fejezték be.

## A keletkezés oka

A tűzvizsgálat még az oltás idején megkezdődött. Ennek során három tanút hallgattunk meg, valamint elektromos szakértőt meg egy vállalati szakembert is bevontunk az eljárásba.

Tekintettel a hűtőkompresszorok bejáratóhelyiségének teljes kiégésére, a tűzkeletkezési okot a kizárásos módszer alkalmazásával kellett felderítenünk.

Elsőnek a dohányzást vizsgáltuk, ugyanis elképzelhető volt, hogy a helyiségben valaki égő cigarettavéget dobott, vagy ejtett az olajfelfogó tálca alá. (A HF—12 jelű freonáló hűtőgépet olajának lobbanáspontja 160 °C.) Ezt a keletkezési okot azonban ki kellett zárunk, mivel egyértelműen tisztázódott, hogy a tűz keletkezését megelőző órában senki sem tartózkodott a

# TŰZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

próbahelyiségben és dohányzásról árukkódó nyomot sem találtunk.

Azt is el kellett vetnünk, hogy a tűz a próbapadon elhelyezett elektromos meghajtómotorokban keletkezhetett, minthogy a motorok szétzedését követő megvizsgálás alkalmával a szakértő nem talált erre utaló nyomot. Az észlelt sérülések az elektromos berendezéseken kívül keletkezett tűz következményei voltak.

A bizonyítékok alapján végül is súrlódást kellett megállapítanunk keletkezési okként. A próbahelyiségben ugyanis 2 db próbapadon összesen 19 db W—65 típusú hűtőgépkompresszort helyeztek el terhelés nélküli bejáratás céljából. (Az egyik próbapadon kilencet, a másikon pedig tizet.) A kompresszorok ékszíjait sorbakötötték, s így a középen levő kis teljesítményű villanymotorok 5—5 db kompresszort hajtott-

legyen, keze pedig a szegycsont hossz tengelyével párhuzamosan helyezkedjék el. Felhelyezett kezét a másik kezével keresztezi.

Nyújtott könyökkel lökészerűen oly módon nyomja be a beteg mellkasát, hogy a szegycsontjában 5—7 centiméteres elmozdulás jöjjön létre.

A szegycsontra gyakorolt lökészerű nyomást percnként 60—80-szor kell alkalmazni.

A légzés és keringés újraélesztését — a szájból orra történő befűvós lélegeztetést, valamint a külső szívmasszázszt — két elsősegélynyújtónak váltott ütemben egyszerre kell alkalmaznia, ha a balesetes vizsgálatokor sem légzés, sem vérkeringés nem tapasztalható.

A balesetes előkészítése és fektetése az előbbieken ismertetett módon történik. Az újraélesztést befűvással kell kezdeni. 4—5 erőteljes befűvás után 6—8 szívmasszázs következik, majd folyamatosan egy befűvásra 4 szívmasszázs. Igen fontos a két elsősegélynyújtó tökéletes együttműködése. Az ütemet a befűvást végző elsősegélynyújtó szabja meg saját légzéséhez alkalmazkodva. Így percnként kb. 16 lélegeztetésre, kb. 64 szívmasszázs végezhető.

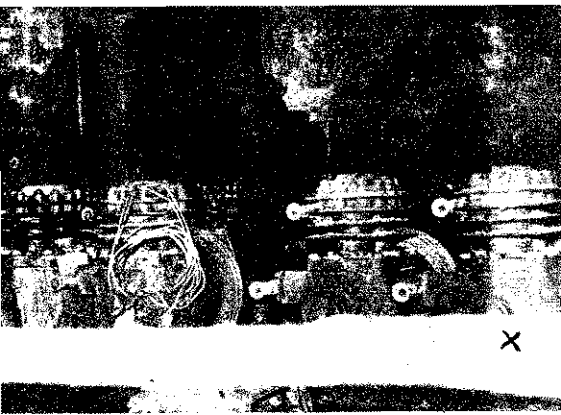
Az újraélesztés sikere akkor várható, ha észleljük, hogy a szívmasszázs ütemére megjelenik a beteg pulzusa, és arcszíne a szürkés sápadtból halvány rózsaszínűvé nem válik.

Addig végezzük az újraélesztést, amíg vissza nem tér a beteg saját légzése, illetve szív működése. Erre folyamatosan figyelni kell. Befejlezhető viszont, ha a halál biztos jelei (elsőként a hullafoltok) megjelennek, s így siker már nem várható.

(Folytatjuk)

## Tűzoltás a padlástérben





Az X-szel jelölt kompresszor szorult be

tak meg. A bejáratától számított második munkapadon levő elektromos meghajtómotortól balra eső második kompresszor tömszelence felőli oldalán levő dugattyús

hajtókarja teljesen beszorult. Ezzel lefogta a kompresszor ékszíjtárcsáját, egyben megállította a bejárató motortól balra levő 5 db kompresszor forgását. A villanymotor meghajtótárcsájának az ékszíja megcsúszott, ebből kifolyólag felmelegedett, felizzott, és meggyújtotta a gumiból készült ékszíjat. Az égő ékszíj az alatta levő olajtálcába esve, először a benne levő olajat lobbantotta lánggra, majd a tűz innen terjedt tovább.

Ezt a keletkezési okot az is alátámasztja, hogy a technológiai utasítás szerint 2 órás bejáratást alkalmaznak, s a felszerelt motorokkal, illetve kompresszorokkal kb. 7.30-kor kezdték meg.

A tüzeset alkalmával 78 000 forint kár keletkezett.

A bizottság nem zárta ki a szándékosság lehetőségét sem, s további rendőrségi és szakértői vizsgálat lefolytatását szorgalmazta annak megállapítására, hogy a tűz-

kelekezést előidéző meghibásodás műszaki hibából, mulasztásból vagy szándékoságból adódott-e.

Ez a tüzeset is arra figyelmeztet, hogy minden technológiát részletesen ki kell dolgozni, s alkalmazását, illetve végrehajtását igen alaposan kell ellenőrizni. E tüzeset vizsgálata alkalmával sem állapíthatuk meg egyértelműen, hogy a bejáratás alatt milyen ellenőrzési vagy technológiai tevékenységet kell végezniük a dolgozóknak, és személy szerint kik a felelősek ezért.

A XIII. kerületi tűzoltó-parancsnokság a hasonló tüzesetek megelőzése céljából egyébként szignalizációban hívta fel a vialalat vezetőségét a technológiai folyamatok megfelelő szabályozására.

Tengeryd Ferenc  
tű. alez.

## A „keletkezési ok”:

# HOZZÁ NEM ÉRTÉS

„Gyula! Gyula! Ég a COLMAN!” — hangzott a kétségbeesett kiáltás, túlhargogva a szárítógép ventilátorainak és olajégőjének zúgását.

Gyula, azaz Mesterházi Gyula gépkezelő, kétségbeesetten ugrott fel a szárítógép kazánegysége mellől — ahol feküdt —, és azt látta, hogy ég a gépben száradó gabona. Azonnal leállította a gépet, majd Tarcsai Ernővel — aki a tüzet észlelte —, megkísérelte a tűz eloltását a gép mellett levő kézioltókkal. Úgy látták, hogy beavatkozásukra csökken a tűz hevessége, összeszedték tehát a telepen található oltókészülékeket, szám szerint még hármat, de ezekkel sem voltak képesek megfékezni a tüzet. Ekkor Mesterházi Gyula motorra ült, hogy a faluban riassza a tűzoltókat.

Míndez augusztus 18-án úgy éjjel körül történt a szili Győzelem Tsz új sértestelepén, ahol a július hó folyamán épített és július 19-én üzembe helyezett ÉLGÉP—COLMAN terményszárító üzemelt.

### Az éjjeliőr nem értette

Mesterházi Gyulának hihetetlen gyorsasággal sikerült riasztania az önkénteseket, majd motoron a tsz központjának éjjeliőréhez robogott, s bekiáltott neki, hogy értesítse az állami tűzoltókat. Az

önkéntesek alig negyedóra alatt a helyszínre érkeztek, és 2 db „E” sugárral oltani kezdtek.

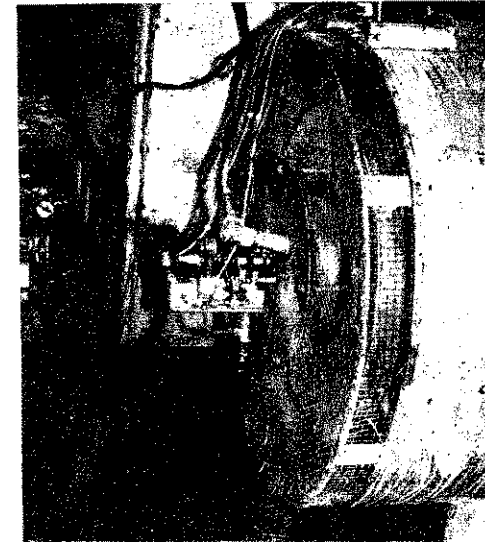
Nem ismerve azonban a gépet, csak a külső szerelvények égését szüntették meg, s a környezetet védték: a színben felhalmozott 5 vagonnyi gabonát. A tsz elnökhelyettese hosszúnak találta az időt az államiak kérésére, s ezért küldöncöt indított, hogy kiderítse, miért késnek az állami tűzoltók. Csak ekkor derült ki, hogy a 74 éves Jakab Lajos éjjeliőr, nem értette, mit mondtak neki, ezért semmit sem tett. Így csak egy órával a tűz észlelése után riasztották az állami egységeket.

Ezalatt a lángok elborították az egész szárítógépet. A kapuvári állami egység a riasztástól számított 20 perc múlva a helyszínen volt, s az említettek miatt tulajdonképpen ekkor kezdődött meg a tűz oltása.

A tűzről a csornai parancsnok és helyettese is értesült, ők a helyi önkéntes egységgel érkeztek a helyszínre, s azonnal hozzákezdtek a tűzvizsgálathoz.

De csupán amikor teljesen megvirradt, tudták felmérni a helyzetet, s kértek segítséget a tűzvizsgálathoz a megyei parancsnokságtól. A feladattal e sorok íróját bízták meg.

A reggeli órákban megérkeztek a gépet gyártó ÉLGÉP V. szombathelyi gyár-



A kazánegység eleje az olajégő rendszerrel. Előtte eltakarítatlan szalmatörök és pelyvahulladék

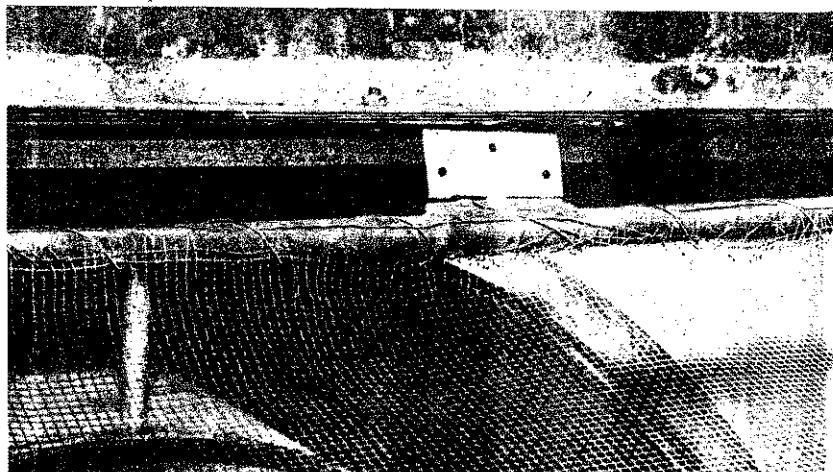
egységének megbízottai, s amikor a kár összegéről nyilatkoztak, kiderült, az akkora, hogy a vizsgálatot a megyei rendőrfőkapitányságnak és a megyei parancsnokságnak kell elvégeznie.

A vizsgálat a következőket állapította meg:

A tsz vezetősége olyan gyakorlómérnök-re bízta a szárítógép irányítását, aki nem ismerte a berendezést. Ennek ellenére még annyi fáradságot sem vett, hogy a gépkönyvet elolvassa, és nem ismerte a tűzrendészeti utasítást sem.

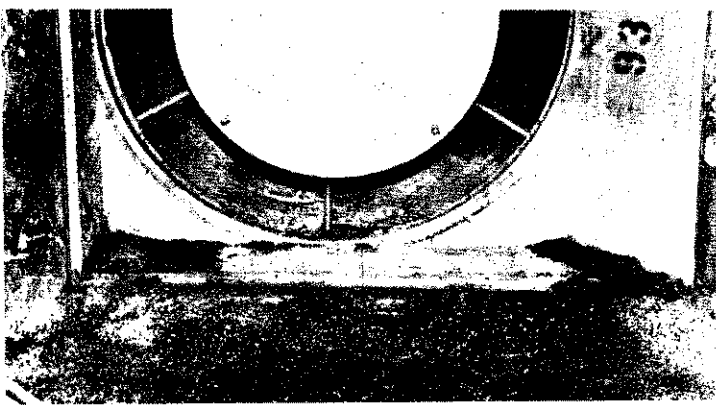
Azt a szerelőt, aki a gép megismerése céljából 2 napot töltött az ÉLGÉP által (a gyár képviselői szerint csupán jóindulatból) szervezett ismertetésen, pár nap után leváltották, s helyette Mesterházi Gyulát bízták meg. Egy-két napot gyakorolt a szerelő mellett, majd magára hagyták azzal, hogy tanulmányozza át a gépkönyvet meg a tűzrendészeti utasítást. Mesterházi — saját elmondása szerint — a gépkönyvet egy órán keresztül nézegette, a tűzrendészeti utasítást pedig egyszerűen el sem olvasta.

A gép másik kezelője, Pénzes Nándor, kb. 1,5 órás tájékoztatást kapott, de nem attól a szerelőtől, aki a legjobban ismerte a gépet, s ezután már önállóan dolgozott. Neki már csak ígérték a gépkönyvet és a tűzrendészeti utasítást, de nem kapta meg őket.



A rögzítetlen szikrafogóháló középrése. Jól látható a háló és a kemenceegység fala között





A levegőkeverő kamra alja a szikrafogó eltávolítása után. Szembetűnő a beszívott szennyeződés mennyisége



A szárítógép levegőcsatornájának nyílása (üfűtő). Megfigyelhetjük a teljes elzáródást

## A gépkönyv szerint...

Az ÉL-GÉP által kiadott tűzrendészeti utasításkiegészítést sem adták át a két gépkezelőnek.

A gépkönyv szerint, csak előretisztított gabonát szabad szárítani a gépen. Ezzel szemben közvetlenül a kombájnoktól szállították a gabonát.

A gépkönyv szerint kötelező, hogy a kezelő biztonságtechnikai vizsgát tegyenek, de egyikük sem tudta, hogy az tulajdonképpen micsoda.

A gép környékét állandóan tisztán kell tartani, — írja elő a gépkönyv. Mégis a legkritikusabb helyen, a gép levegőbeszívó nyílásánál, az olajégő alatt, 1—2 cm vastag pelyva, törek, szalma és gabonahulladék volt, amit a csaknem 200 000 köbméter levegőt szállító ventilátorok akadálytalanul beszívhattak az 1x1 cm lyukbőségű, helyenként ún. mérettorzult drótháló nyílásain.

Ez a beszívott hulladék a légkeverőkamrában közvetlenül bejutott a több száz Celsius fok füstgáz-levegő áramba, és ott meggyulladva akadálytalanul továbbhaladt a gép meleglevegő-járatként szereplő porkamráiba, ugyanis a szikrafogó nem volt rögzítve, csak be volt támasztva, s emiatt a felső éle a géptest felőli oldalon 8 cm-re, az ellenkező oldalon pedig 19,8 cm távolságra volt a kazánegység falától.

Ugyancsak előírja a gépkönyv azt is, hogy a gép porkamráit szükség szerint, de legalább hetenként egyszer ki kell takarítani, a tisztítósublereket 2 óránként ki kell nyitni, s ki kell szívni a felgyülemllett hulladékot. A porkamrákat 10 nappal a tüzeset előtt egy javítás alkalmával tisztították utoljára. Pénzes Nándor gépkezelő ugyan benézett a kamrákba, de nem találta soknak a bennük levő hulladékokat, ezért nem tisztította ki őket. A tisztítósublereket egyetlen alkalommal sem nyitották ki, és emiatt a kamrák tel-

jes keresztmetszetükben megteltek. Ezt mutatja az is, hogy a tisztítósublereknél szinte kőkeményre égett hulladékot találtak.

Egyébként a tüzeset után 15—20 cm-es vastag, összezsugorodott, elszenesedett hulladék volt a porkamrákban.

Ilyen tapasztalatok után már nem csodálkoztunk azon, hogy a gépkönyv szerint biztonságos szárítógép részben leégett.

Ha figyelembe vesszük, hogy a szikrafogót nem rögzítették a helyére, és a résen égő szalma, valamint törek juthatott a porkamrákba (a közölt képen jól látható, hogy égett szalmahulladék és égett gabonaszemek vannak a légkeverőkamrában), már meg is állapíthattuk a tűz egyik közvetlen okát.

De előidézhette az is a tüzet, hogy a magágyak alatti porkamrák megteltek törekkel, maghulladékkal, és mivel az 1 300 000 kcal/óra hőmennyiség már az eredeti térnek csak töredékére jutott, könnyen lángra lobbantotta a jól kiszáradt és a keverőkamra belépő nyílásait elért hulladékot. Ez lehetett a második közvetlen keletkezési ok, de végső fokon a gép takarítatlansága, felelőtlenség, nemtörődömség idézte elő a tüzet.

Bárki feltehetné a kérdést: „A biztonsági reteszelés miért nem működött?” A válasz egyszerű. A felgyülemllett szalma, törek és gabonahulladék szigetelőként szerepelt, s mire a tűz elérte volna a szabályozó, illetve vésztermosztátot, és az automatika működhetett volna, észrevették a tüzet, s a berendezést leállították.

## Tanulságok

Egy-egy tüzeset után mindig le kell vonni a tanulságokat, és meg kell határozni, hogyan tovább, hogy hasonló tűz ne keletkezzen.

Az egyik nagyon fontos tanulság: nem elég az, hogy az ellenőrzést végző állami tűzoltó az aláírt papír alapján elhiszi

az oktatás megtörténtét. A gépkönyv sem garancia arra, hogy a kezelő érti is a munkáját, ismeri a gépet, s biztosan tudja üzemeltetni. Ezekről meg is kellene győződni. Az előbbiről meg is tud, de azt hogy mi van a gépkönyvben, maga sem ismerheti. De honnét is tudná, ha csak arról értesül, hogy a gép gyártását a magasabb szervek ilyen és ilyen számon szakvéleményezték, jóváhagyták. Az lenne a helyes gyakorlat, ha a gyártó vállalatok legalább a megyei parancsnokságoknak küldenének egy-egy gépkönyvet, s úgy érzem, tudnánk időt szakítani rá, hogy annak legfontosabb részeit ismertessük a járási parancsnokságokkal.

A másik fontos tanulság: az önkéntes tűzoltó elvtársaknak jobban kellene ismerniük a mezőgazdaságban használt szárítóberendezések tüzeinek oltási módját, mert máskülönbben nem avatkozhatnak be hatékonyan. Persze erre meg is kellene tanítani őket. A vonatkozó oltástechnikai anyag kidolgozását már el is kezdtük.

De nemcsak nekünk kell levonni a tanulságokat, úgy illene, hogy a gyártó vállalat is hasonlóan cselekedjen. Javasoljuk: a műszaki átadáson ne a formálisan legyen a hangsúly, hanem meg kell győződni arról is, hogy a gépet tényleg úgy szerelték-e össze, ahogyan kell. S ne csak a műszaki biztonságot vizsgálják, hanem a biztonsági berendezések meglétét, működőképességét is.

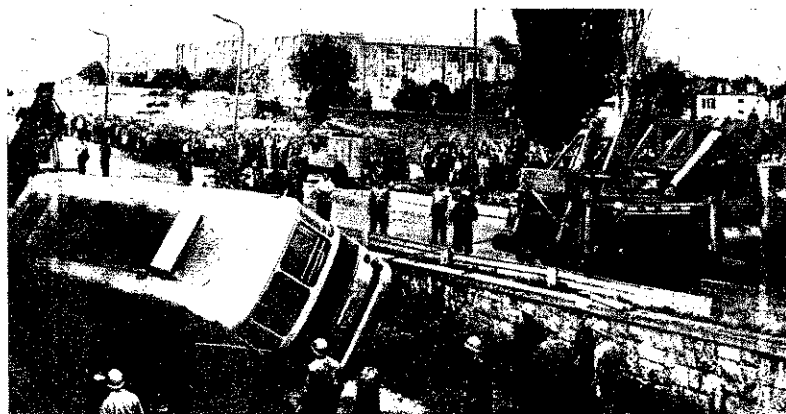
A gépkönyvben nem csupán tájékoztató, jellegű adatokat kellene közölni a gépről s annak teljesítőképességéről, hanem pl. pontosan meg kellene határozni, hogy a gabona nedvességtartalmától függően milyen hőfok, gabonavastagság, szalagebesség szükséges ahhoz, hogy a gabona az ideális nedvességtartalommal kerüljön ki a gépből.

S végül: nem kétséges, hogy a kétnapos formális oktatás helyett legalább egyhetes tanfolyamot kellene tartani a leendő gépkezelőknek. **Takács János** tű. őrgy.

# A feladat mentés volt

A zépkocsivezető szerencsésen megúsza

Ezúttal is sokan figyelték beavatkozásunkat



# A tűz történetéből

## Tűzoltótársulatok Pannoniában

1

Hazánk egy része (a Duna-Dráva köze) Pannonia néven bő négy évszázadon át tartozott az ókori római világbirodalomba, amely a mai Angliától Marokkáig, innen a mai Szíriáig, ettől pedig a Grúziáig terjedő területet foglalta magában. Pannonia (Pan isten földje) tartományon belül több városunknak vetették meg az alapját a római kori elődeink: **Ad Flexum** (Magyaróvár), **Scarabantia** (Sopron), **Savaria** (Szombathely), **Arrabona** (Győr), **Brigetio** (Szöny-Komárom), **Gorsium** (Székesfehérvár-Tác), **Sopianae** (Pécs), **Aquincum** (Óbuda) stb. Ez a világbirodalom, időszámításunk első évszázadai folyamán, egységes művelődést, városias civilizációt és technikai tudást terjesztett el a Földközi tenger körüli területeken. Így ért el Pannonia városaiba a tűzvédek elteni védekezés abban az időben fejlett szervezete is. Az iparúzó kisemberek (akár rabszolgák, akár jogilag és formailag szabad munkások voltak) collegiumokban (collega = társ) társulhattak. Ha az egyesület pénztárába legalább már 14 éve fizették a tagdíjat, az elhunyt tag eltemetésére kb. 75 ezüstpénz segélyt utaltak ki (amikor 1 denárért 4 kg kenyert vásárolhattak vagy kb. 4 ezüstbe kerül 1 tunica).

A római birodalom kormányzata (amely brutális katonai diktatúra volt) azért engedélyezte ilyen kézműves önszervező társulatok működését, hogy közérdekű építkezések elvégzésére (pl. lerombolt híd sürgős helyreállítására) vagy közhasznú feladatok (tűzoltás és utcai éjjeli őrködés, segédrendőri szolgálat) ellátására szervezett intézmények, testületek legyenek. Pannonia több városában is kerültek már elő írásos tanúságok ilyen félig önkéntes, félig kötelezett tűzoltóegységek tagjaitól. Főleg a kemény anyaggal meg a tűzzel amúgyis dolgozó iparosokat és a posztókészítők társulatait vonták be a tűzvédek elhárításába. Óbudán talált kööltárkn pl. ez a sokatmondó felirat maradt ránk:

„A legjobb, leghatalmasabb Iuppiter istennek (emeltük) a társulat üdvéért... **Claudius Pompeius Faustus**, Aquincum város tanácsnoka, egykoron a rendszert főtisztviselője, majd polgármestere, a kovácsok, ácsok, kőművesek stb. collegiumának a parancsnokaként és egyúttal ennek védnökéként, ő maga vezette a társulatot a kivonulásokon, augusztus elseje előtti 5. napon (= VII. 27.)...”

Iuppiter a római birodalom hivatalosan tisztelendő főistene. Által-

ában a parancsnokot kinevezték (nyilvánvalóan katonaviselt férfi közül) a tűzoltó-collégium élére, a védnököt, afféle díszelnököt, a társulat tagsága választotta a város olyan vagyonos polgárai sorából, alanyilag hozzájárultak a társulati közös vacsorák költségeihez. Fautus nagyon népszerű és tekintélyes férfiú lehetett, mert egyazon személyben viselte a kétféle vezető tisztséget. A kivonulások lehettek díjfelvonulások vagy nyári kirándulások, esetleg irányulhattak a gyakori társulati közös vacsorákra még visszatérünk. Egy mási aquincumi kööltárka felirata így hangzik:

„A legjobb, leghatalmasabb Juppiter istennek meg Bacchus istennek szívesen teljesítettük a fogadalmunkat, miképpen ezt az istenek érdemelték... a magunk és a posztókészítők collégiuma zászlóvivőnek az üdvéért... szakaszparancsnokok...”

**Bacchus** (Dionysos, Liber) isten a bort és ennek bánatúzó erejét ajándékozta az emberiségnek. A megnevezett zászlóvivők lehettek fe továbbították is. A posztókészítők azért is hivatottak arra, hogy tűzoltó társulatként működjenek, mert a cento, amit ők (mint centonariusok készítették, olyan duva posztó, nemezdarab, ami ecetbe stb. áztatás után nehezen égett, és a tűzfészek letakarására, a levegőtől való elzárásra szolgálhatott az így megnedvesített rongydarab. Különböző centókból, amelyek mindenféle szövet hulladékokból készültek, csináltak a rabszolgáknak meg a legszegényebb rétegeknek a takarót és más ruhadarabokat.

Óbudán előkerült kőkoporsó előoldalába vésték (természetesen latinul) ezt a feliratot: „**Publius Aelius Respectianus**, a posztókészítő díjbeszedője (gyakorlatvezetője?), néhai **Publius Aelius Domitius** végleg szabadságot (katona? gladiátor?) szabadon nyilváníttot rabszolgája halál utáni (védő) istenségeinek (és) örök nyugalomára, aki élt 3 évet... A költségek összegyűjtésével készítették (a kőkoporsót) szabadon nyilváníttot társulati: **Aelia Fortunata** és **Aelia Ingenua**... Legyenek könnyű a föld!”

A veteránnak eszerint legalább 3 rabszolgája volt (1 férfi és 2 nő akiket egyszerre (?) nyilváníttot szabadon (végrendeletileg?). Figyelemre méltó, hogy az egykori úr és rabszolgái azonos családi nevet viseltek (**Aelius-Aelia**); a felszabadításkor ugyanis az úr családi neve kapta meg az egykori rabszolgái. Íme, a társulati segély nem volt elég

A közelmúltban nem tűzesettel kapcsolatos négy emlékeztető beavatkozásunk volt egységeinknek. A képen látható ZIL gyártmányú nyerges tehergépkocsit csőrlőzéssel a Dunából kellett kimenteni. Szerencsés véletlen, hogy a gépkocsivezető sem sérült meg a baleset következtében.

A Budaörsi úton a 140-es autóbusszal balesete során 8-an életveszélyesen, 26-an pedig könnyebben sérültek meg. A tűzoltók a mentésben, valamint a sérültek mentőkocsiba való elhelyezésében segítettek. Az autóbusszal első hídja majdnem teljesen leszakadt a felső útról az alsó útra való lezuhanáskor, s csak ennek el-távolítása után állíthattuk fel a sérült autóbusszt két daru összehangolt munkájával.

### Tragédia

Egy 3 éves kislány életébe került szüleinek gondatlansága. A zöldővezeti keretes ház udvarán egy 25 m mély kutat a földdel egy szintben betonozták le. Középső részén 50×50 cm méretű bűvönny-

lást alakítottak ki, és a lezáráshoz sarkokvasakkal látták el, hogy fedéllel zárható legyen. A nyílást egy vaslemezzel zárták le, de nem rögzítették a sarkokvasakhoz. A kis **Juhász Andrea** gyakran játszott a kút mellett homokozóban. Szülei azonban nem gondoltak rá, hogy ez a hely életveszélyes. A kislány ugyanis a félrecsúszott lemez szélére lépett, s a lemezzel együtt a 25 m mély kútba esett. Amikor édesanyja keresni kezdte, s nem látta a kúton a lemezt, rögtön észrevette. A szomszédok azonnal segítséget kértek a tűzoltóságtól. Egységeink kivonultak, mélybe szerelt dugólétrán lehátoltak a kútba, és a jelzéstől számított 13. percen belül a gyermeket átadták a mentőorvosnak, de már csak a halál beálltát állapíthatta meg.

### Útban hazafelé...

Még be sem vonultunk a gyermektragédia színhelyéről, amikor rádióon újabb életmentéshez riasztottak bennünket. Egy társasház-építkezés színhelyén az

alap mellett a laza, homokos talajra rakott kiásott föld súlyától a partérs megcsúszott, és az alapot ásó személye két mellmagasságig betemette. A további földcsúszamlás veszélye miatt gyors beavatkozást kellett végrehajtjanunk. A betemetett személyek mögött kézi szerszámokkal mentőödröket ástunk, és 15 per alatt mindhárom személyt átadtuk a mentőorvosnak.

A mentők kivizsgálás céljából kórházba szállították őket. **Molnár Jánosné** és **Fel-szei Györgyöt** még aznap este hazarendelték, **Molnár Zsuzsanna** 15 éves tanuló azonban medenceüződást szenvedett ezért további kezelésre szorult.

Ezt a balesetet is elkerülhették volna, ha a kiásott laza talajt kellően megtámasztva biztosítják becsúszás ellen.

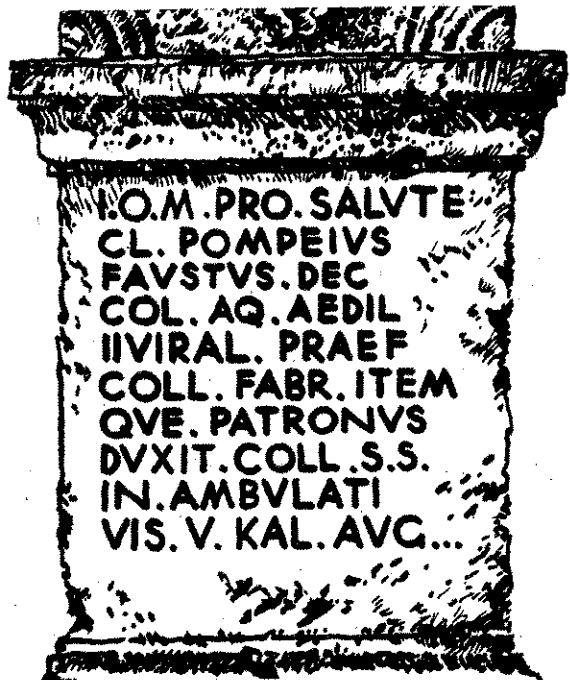
Nyíró Dezső  
tű. hdgy.



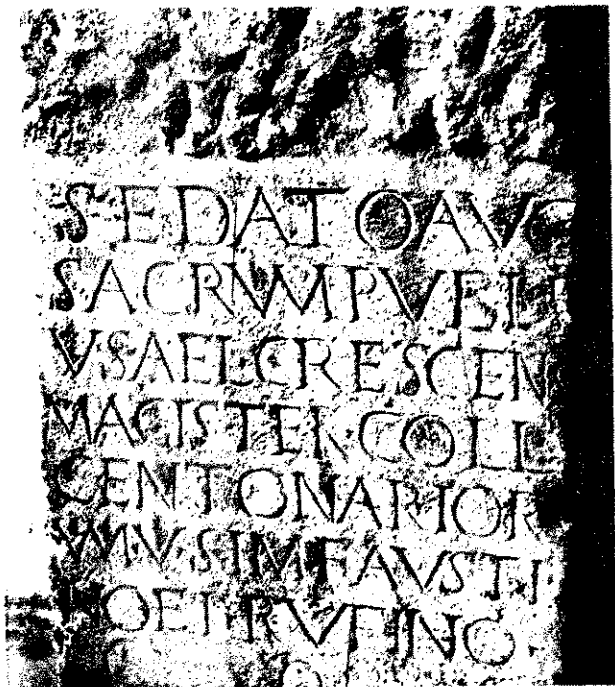
Rosszabbul is végződhetett volna

A mentőorvos már csak a halál beálltát állapíthatta meg





Egy Obudán talált költárkán olvasható ez a sokatmondó felirat



Ez a lelet Székesfehérváron került elő

andó az igen drága temetkezés költségeire (a legegyszerűbb kőkoporó ára kb. 400 ezüstpénz, az egész temetési segély többszöröse. Ezért z elhunyt sorstársai maguk adták össze a hiányzó összeget! Mert a mai kori collegiumoktól távol állott a jótékonyág és a humanus elv! 13-14 éven keresztül fizetgetett tagsági stb. díjak után még kamatot is írtak jövő a tagoknak. Kiszámítottuk, hogy ennyi idő alatt összegyűlt volna a temetési segély úgy is, ha otthonában, a ládába rakta volna ezeket az összegeket az a kisember, aki egész élete megtakarított anárjait is kész volt fölládozni arra, hogy legalább eltemetesse történelem meg tisztességben. De hát az ókorban még nem védte OTP a kisemberek érdekeit!...

Székesfehérvárott találták azt a költárkát, amelybe ezt a felirat vésték: „A fenséges Sedatus istennek szentelve. Publius Aelius Crescens, a posztókészítők társulatának választott elnöke szívesen teljesítette a fogadalmát, miután (az isten) ezt kiérdemelte... consulsága idején” (i. sz. 210-ben).

Sedatus (más néven: Vulcanus, a tűzhányó hegynek nevet adó isten) a tűzzel bánó iparágak tanítója és védője; ezért természetesen ládott, hogy ő „segített” a tűzvédek ellen. A válságos tűzvész esetében fogadalmat tevő Crescens magistere volt a társulatnak, (a magister szó eredeti jelentése: mester, tanító.) Az ő felelősséget viselt a tagok tagosság politikai nevelése. A collegium rendezvényein a dolgozó kisemberek egyre csak a felettesek dicsérését hallották, és a patrus meg a népszerű elnök stb. javaslatára a császárnak, a városi retöknök stb. szobrokat állítottak, szenteltek fel. A hangulati megalazást, az egyszerű tagok egyéni mentalitásainak és megkínzásainak átmeneti elfeledését a társulat irányítói közös lakomák, „nagylelkű” vendégségekkel italozásával érték el (legalább havonta egy ízben!). Ígyen vacsora előtt közösen mentek fürdőbe, ahol illatos kenettel megkenték a kézműves tagokat; az vacsora ajándékok kiosztásával kezdődött. Verespatakon (Erdély) fennmaradt a collegiumi vacsora yagköltségeiről a számla, amelyet a társulati konyhamester fizetett. A 169 ezüstpénz-végösszeg 5 bárány, 7 süldőmalac, 8 (16?) kg lág nyér, saláta, ecet, hagyma, háromféle bor (kb. 60 liter), tömjén és zerek beszerzését tette lehetővé.

A társulati beszerzési keretet jelentősen növelhették a patrónusok: bor- és élelemdományai meg a társulatba frissen belépő és a szabadtást megérő tagok természetbeni hozzájárulásai, akik 26 linyi jó italt adtak le a belépéskor, illetve a szabaddá nyilvánításkor. Ikor azonban az alkoholos mámor sem altatta el egyesek elégedetkedő lelkületét. Adataink vannak arról, hogy a társulati pénztárak rételeit emelték a lakomái bírások is; az elnök stb. megsértéséért züstpénz, rágalmazásért 3, lármázásért 1 denár volt a büntetési yjanakkor a sertésűhs kilója fél denár.)

Mégis a collegiumok jelentették talán az egyetlen derűsebb vort az antik kisemberek életében! A társulati összejövetelek révén életkés társadalmi életet; beszélgethettek egymással, és csak itt volt ök emberséges bánásmódban. A rabszolgatagoknak némi jogvédelnyújtott a collegium. Pl. az úrnak nem volt joga a rabszolgáinak rszulati pénztárban elhelyezett letétjeire.

Obudán lelték azt az építési emléktáblát is, amelyen ez a felirat adt fenn: „Caius Iulius Severus, a kovácsok, ácsok, fémöntők stb. ulatának a (választott) elnökségi tisztségéért (viszonyásul) díszes dökutat készíttetett, Silanus istenfővel, saját költségén... consulok ben” (i. sz. 201-ben).

Az illendőséghez tartozott, hogy a főtisztviselők, megválaszítottakért valami középületet stb. ajándékozzanak a köznek. Severus, a lőtársulat magistere, a díszes kútház emeltetésével nemcsak ennek illendőségnek tett eleget, de tűzoltóvíz tárolásával és vízforrás léte-

sítésével a tűzoltás feladatát is megkönnyítette saját társulatának. Egyébként Silanus (Silenus) hitregei alak, Bacchus, a boros mámor istene vig menetének az egyik tagja. Hát nem csupa vigalom a rabszolgatartók világa?...

Komárom-Szőny a lelőhelye annak az építési emléktáblának, amelyen ez a felirat: „Ezt a társulati székházat abból a pénzüsszezből vásárolták, amelyet még életében adományozott Quintus Ulpius Felix, a posztókészítők társulatának a parancsnoka, atyai tagként a Rózsák ünnepe évenkénti megünneplésére, valamint az ő sírja őrzésére... consulsága idején...” (i. sz. 220-ban).

Az önszervező társulaton belül családias volt az érintkezés és a megszólítás. Ilyen meghitt megszólítások dívtak: Atyánk! Fivérem! Fiam! stb. Felix a tűzoltótársulati parancsnokságért nagyobb épület-ajándékkal nyújtott viszonzást a köznek, mint az előbb említett díszes szökökút esete lehetett! A kiemelkedő mecénási tettéért elvárta az adományozó, hogy majd a sírját is gondozzák stb., nehogy a koporsóját még egyszer felhasználják.

Ugyancsak Komárom-Szőny területén találták azt a költárkát, amelyen ezt a feliratot olvashatjuk: „Apollo és Hygia isteneknek... Quintus Ulpius Felix... a város császárkultuszi tisztviselője a II. kapucsoporttól az „Üdv forrásához” vezető csarnokot a föld színétől megépítette a saját költségén, és azt a posztókészítők társulatának adatta át arra a célra, hogy abban lakomákat tartson... consulsága évében...” (i. sz. 217-ben, nov. 7-én).

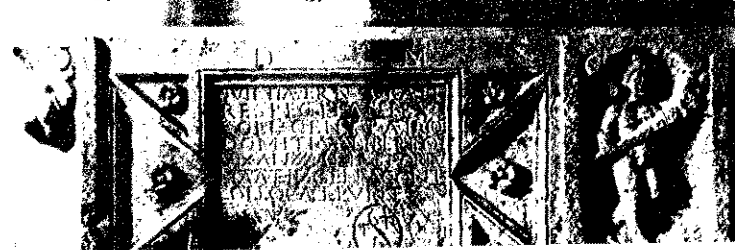
A tűzoltótársulat székháza itt eszerint az egyik (több átjárós) kapuépítménynél állott, vízmedence közelében, vagyis ennek a kapunak a katonai védelmét is rója bízhatták; esetleges sebesültjeik gyógyulásáért hódolhattak a gyógyító istenpárnak. Nem véletlen, hogy a tűzoltótársulat parancsnoka egy személyben a császár isteni tiszteletét szervező, illetőleg ellátó tisztviselő volt. Felix a társulatában talán megelégedett annyival, hogy ha a császári diktátor elleni gyűlöletet csillapíthatta.

Szőnyben találtak egy fogadalmi kőtáblát ezzel a felirattal: „... A szent Silvanus istennek szentelve... a kézművesek társulatának a tagja szívesen, örömmel teljesítette a fogadalmát, mert az isten ezt kiérdemelte... Rufus, a társulat patronusa és városi császárkultuszi tisztviselő (meg 19 más személy) a társulat étkezdjére összeadták a költségeket...” Silvanus volt az óslakosságértég védő istene.

A római birodalom városaiiban nehéz és kellemetlen terhet jelentett az egyszerű emberekre kirótt évi 5 nap (ingyen) közmunka kötelezettsége (többek között a szennyvízcsatornák tisztítására). Csábított tehát a tűzoltótársulatokba való belépésre az is, hogy ezeknek a tagjait felmentették az ilyesféle városi terhek alól. A 300-as évektől azonban, amikor már nem volt elegendő kézműves és más dolgozó, örökléses kényszerrel léptettek életbe az állampolgársági foglalkozási ágakban: a fiúnak követnie kellett apja foglalkozását! Ettől fogva a kézműves stb. társulatokba kényszerű volt a belépés, illetve kényszerűen tartották nyilván ezekben a testületekben a közmunkákra bevonható személyeket!

Megkezdődött a rabszolgatartáson alapuló világbirodalom végső agóniája!

Egy tűzoltótársulat gyakor



# GÉPKOCSI-ÜZEMELTETŐK, GÉPKOCSI-TULAJDONOSOK,

## FIGYELEM!



A gépkocsitűzek oltására is kiválóan használható 3, 6 és 12 kg-os porralöltők vállalatunktól közvetlenül is beszerezhetők!

Gyártja az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülékek Gyára.

Kérje részletes gyártmányismertetőnket és a vállalat szakmai tanácsát.



„Elzett” FLIM  
Tűzoltókészülék Gyár

Budapest XIII., Babér u. 9–11.  
Telefon: 208-834, 208-846

Kísérje figyelemmel az „Elzett” FLIM Tűzoltókészülék Gyár szakmai hirdetéseit:

**HASZNOSAK! TANULSÁGOSAK! ÉRDEKESEK!**



Nincs megrendítőbb látvány, mint embertársunk szemünk előtt bekövetkező tűzhalála, és még elszomorítóbb, ha tétlenül kell szemlélőnk, mert nincs a kezünkben megfelelő tűzoltókészülék a megmentésére.

A gépjárművek számának növekedése s a közutak zsúfoltsága miatt mind több az olyan gépkocsibaleset, amikor a jármű kigyullad, és az utasok nem képesek kiszabadulni belőle. A helyszínen elhaladó autósok viszont gyakorta nélkülözik az ilyen jellegű és terjedelmű tüzek oltására alkalmas készüléket. Felvetődik a kérdés: milyen tűzoltókészülék-típusok alkalmasak az ilyen jellegű s egyéb gépjárműtüzek leküzdésére. Csaknem fél évszázados

tapasztalatok igazolják a porralöltők célszerűségét az említett tüzek leküzdésére.

Ujabbban eredményesen használják a BCF-gázzal töltött oltókészülékeket is. A személygépkocsik védelmére megfelelő 2 kg-os BCF FLIM-készülékekből 1973-ban számottevő mennyiség kerül piacra. Ennek a készüléknek a hatóereje alkalmas a gépjármű-égések során nem ritka 2–3 m<sup>2</sup>-es tűzfelület oltására.

Megjegyzendő azonban, hogy a némely külföldi országban használatos 0,6 kg-os készülékek – kis töltetük miatt – csak az ún. karburátortűzeket olthatják el eredményesen.

(x)

# A III. elődöntő eredményei

A Borsod megyei tűzoltó-parancsnokság augusztus 28-29-én Miskolcon rendezte meg az állami tűzoltóság III. országos versenyt. Hét megye és Budapest III. körzet válogatott rajai színvonalas küzdelmet vívtak az országos döntőn szereplésért. A pécsi és a budapesti találkozókhöz hasonlóan az összetett verseny 1-3. helyezettei vehettek részt az országos bajnokságon.

## 800 l/p-es kismotorfecskendő-szerelés:

1. Budapest III.	54 mp
2. Heves	54,13 mp
3. Borsod	55,1 mp

## Hogrolétra

(a futópálya rövidebb volt az előírtól):

1. Kiss András alhdgy., Nógrád	16,2 mp
2. Sipos Lajos szkv., Budapest III.	21,4 mp
3. Veszprémi István szkv., Borsod	23,1 mp

## 100 méteres akadálypálya:

1. Budapest III.	149,9 mp
2. Szabolcs	155,3 mp
3. Szolnok	156,7 mp

## 4x100 méteres tűzoltóváltó:

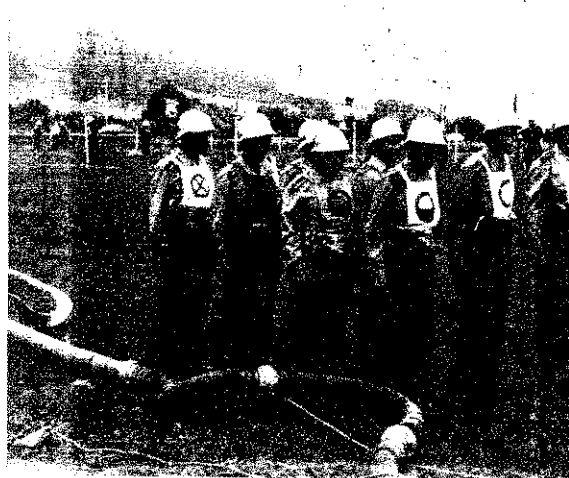
1. Budapest III.	101,05 mp
2. Szabolcs	102,8 mp
3. Borsod	106,8 mp

## Osszesített eredmény:

1. Budapest III.	18 pont
2. Szabolcs	11 pont
3. Borsod	10 pont
4. Hajdú	9 pont
5. Heves	8 pont
6. Békés	4 pont
7. Szolnok	4 pont
8. Nógrád	0 pont

(Egyenlő pontszám esetén a kismotorfecskendő-szerelésben elért jobb helyezés döntött.)

NEMZETKÖZI VERSENY. Július 6-9-ig, hét ország 10 és a hazaiak 1150 férfiraja vett részt az első-ausztriai tartományi versenyen, Wilhelmsburgban. Színeinket a Jász-árokszállási községi önkéntes tűzoltótestület csapata képviselte a nemzetközileg is számottevő rendezvényen. Jó szerepléssel ezüst és bronz teljesítményjelvényt szereztek az erős mezőnyben.



KÖZGYŰLÉS. A Konzervipari Szállítási, Készletező és Szolgáltató Vállalat létesítményi tűzoltótestületének augusztus 31-i közgyűlésén Temesi Ignác igazgató, testületi elnök méltatta a szervezet egyéves tevékenységét, sikeres versenyszerepléseit. Jó munkájuk elismeréseként számos tűzrendészeti aktivitást pénzjutalomban részesített. A tagság ismét bizalmat szavazott a hétéves vezetőségnek.



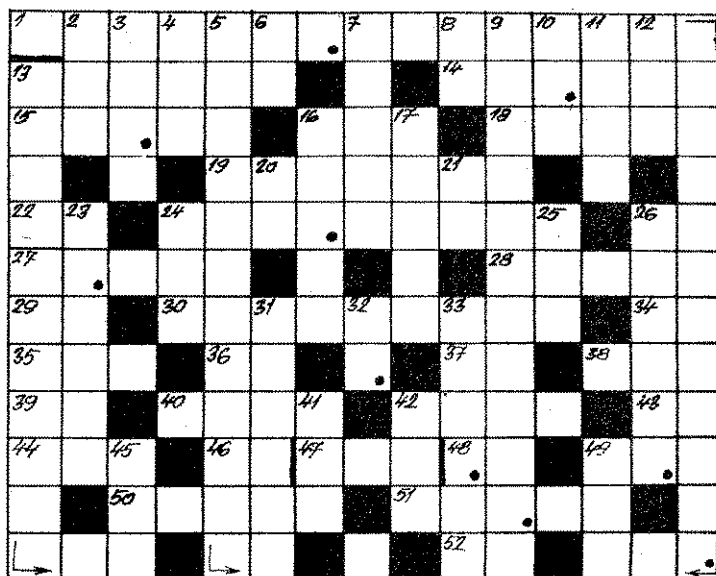
## VIZSZINTES SOROK:

1. EBBŐL ÁLL, ILLETVE KÉSZÜL A PAPIR. 13. Tapolca és Balatonfűred között található. 14. Régi zenekola! 15. Elavult szerszám, ill. „gép”. 16. Aga betűi. 18. Stílus. 19. A PAPIR SZERVES ANYAG, LÁNG HATÁSÁRA IGY GYULLAD. 22. Ismeretlen névjele. 24. Pl.: faház. 26. Szolmizációs hang. 27. Színművésznők. 28. Sokat emlegetett, újságban olvasott magaslát. 29. Kettős betű, vissza. 30. Bütordarabja. 34. Kettős betű. 35. Melegben szokták mondani ezt a szócskát. 36. Területmérték. 37. Lakó azonos hangzói. 38. Szovjet folyó. 39. Lapfajta! 40. Betakarít. 42. Tegnap azonos hangzói. 43. Német RT. 44. Apró szemcse. 46. Üdülni kezd! 47. Azonosak! 48. Kettős betű, fordítottja. 49. Olyan, mint az eszperantó, de nem terjedt el. 50. Általában kellemes olvasmány. 51. Beleegyeznek. 52. Rágó azonos hangzói.

## FÜGGŐLEGES SOROK:

2. Az ételfzesztő. 3. Szűkítő azonos értékű betűi. 4. Van ilyen szó is. 5. A FÜGG. 13. FOLYTATÁSA. 6. Öt-tusázik! 7. Mondatrészt. 8. Kettős betű. 9. Kissé szűk (három szó). 10. Csehszlovák helyesítés (fon.). 11. Palántanevelő! 12. Don betűi. 13. Ezek előállítását kivéve a

## FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ



PAPIRGYÁRTÁS NEDVES FOLYAMAT (folyt.: függ. 5.). 16. Önekl. 17. Gyömöszölő. 20. Megszólítás. 21. Igeköte. 23. Aral! 24. Méhlikás. 25. Koedukáció kezdete! 26. Fárad. 31. Pénzzé tétel. 32. Vés. 33. Van, amiért ezt kell fizetni. 41. Szaggat. 42. Város része. 45. Kis nyílás. 49. Illetve, röv.

Megfejtésül: az alábbi sorokat kell beküldeni: vizsz. 1., 13., függ. 5., 13.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt betűkből összeállítható szót: nagy tömegű papírmennyiségnek — többek között — itt található.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1972. október 20.

K. I.

A 9. számban megjelent keresztrejtvény megfejtése a következő: SÜRÜ, MARÓ FÜSTTEL ES ERŐS HÖSUGÁRZÁSSAL; KÜDSUGÁRRAL; SPRINKLER; SZELLŐZŐBERENDEZÉS.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: PORKAMRA.

Könyvjutalmat nyertek: Hegyi Béla, Belpátfalva; Szabó Lajos, Püspökladány; Bacsa Ilona, Litér.

A nyereményeket postán küldjük el.

## TŰZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata Szerkeszti a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII. Szántó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Felelős kiadó: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számiaszám: 235-90 151-1100

72.2573/2-10 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató

Index 25 804





## A harmadik...

Az ÚJPESTI és a LOTTÓ Áruház után a CORVIN-ban, az ország legnagyobb áruházában került sor Budapesten tűzriadó gyakorlatra. A szeptember 22-én este 19.30-kor kezdődött akció feltételezése szerint a tűz a második emeleti méteráruosztályon keletkezett, és terjedt tovább a felsőbb szintekre. A kezdeti beavatkozás és a vásárlók zavartalan eltávolítása az áruház tűzvédelmi és rendfenntartó szolgálatára hárult. Ugyanigy a szervezett anyagmentést is a kijelölt csoportok végezték. A fővárosi tűzoltóság – a felvonulási tervnek megfelelően – nagy erővel érkezett a helyszínre, s 11 víz- és 1 porsugárral, köztük két létraszerrrel avatkozott be az oltási és mentési munkálatokba. A gyakorlatot követő értékelés alkalmával a Belkereskedelmi Minisztérium képviselője, a Centrum Áruházak vezetői elismeréssel nyilatkoztak a látottakról, s hasonló gyakorlatok szervezését a nagyobb vidéki áruházakban is tovább folytatják.



November hetediké tiszté

**ZVÉDELEM**

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
szakfolyóirata

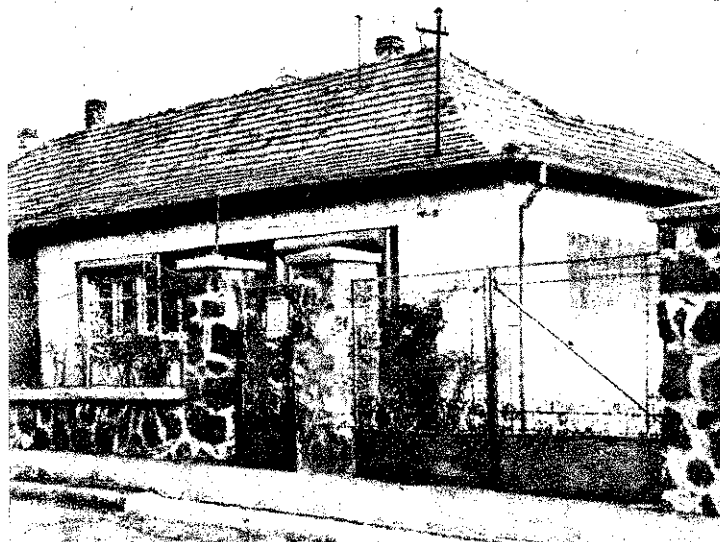
XXIV. évf. 11. sz.

1972. november





**NOVEMBER 7-E TISZTELETÉRE.** A BM TOP központi javítóműhelyének Petőfi-brigádja legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy november 7-e tiszteletére névadójuk 150. születésnapjára ez év december 31-ig elvégzik az EZF-típusú könyvbúvárszer felépítményének átalakítását.



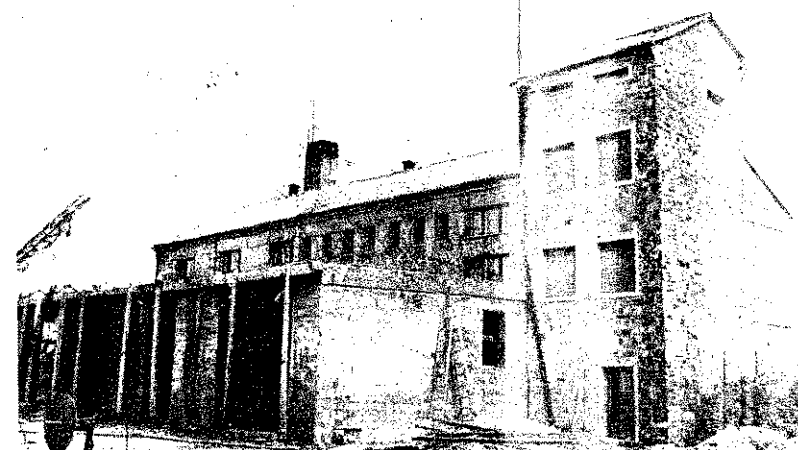
**EMBERSEGBŐL.** Alig egy esztendeje hunyt el Oszlánczi István tű. őrgy., egri parancsnok. Családja a képen látható házban lakik. Pár hónappal ezelőtt négy szilvászváradai önkéntes tűzoltó segített rendbe hozni az épület tetejét, nemrégiben pedig volt beosztottai közül néhányan az egyik kapuoszlopot csinálták meg



**TATAROZÁS, ÚTÉPÍTÉS.** A XIV—XVI. kerületi parancsnokság társadalmi munkából laktanyatatarozást végzett, és 700 m<sup>2</sup>-t meghaladó útszakaszt épít. Segítségük értéke mintegy 2 millió Ft.



**NYUGDÍJAZÁS.** Nemrégiben csaknem három évtizedes szolgálata után nyugállományba vonul Monostori János tű. alez., a Szabolcs megyei tűzoltó-parancsnokság személyzet főelőadója. Munkatársai bensőséges keretek között búcsúztatták.



**LAKTANYABŐVÍTÉS.** A váci tűzoltók kb. 2,5 millió Ft értékű munkával 4 szerállással kibővítették a szertárakat.

**Bürge János**

tű. ftórm.  
1927—1972

Szeptember 27-én, rövid szenvedés után hunyt el. 1954 óta teljesített szolgálatot a szigetvári parancsnokságon. Emlékét megőrizzük!





**KITÜNTETÉS.** A honvédelmi miniszter a Haza Szolgálatáért Erdemérem ezüst fokozatával tüntette ki Nagy János tüz. fhdgy.-ot, az egri parancsnokság őrségparancsnokát az ifjúság nevelésében végzett eredményes tevékenységéért. A kitüntetést a KISZ KB által a fegyveres erők napjának tiszteletére rendezett ünnepségen nyújtották át.



**KIÁLLÍTÁS.** Tűzrendészeti és munkavédelmi kiállítás nyílt október 2-án az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár gyógyszer-vegyészeti gyárában. A meghívott vendégeket dr. Hevér Dezső műszaki igazgatóhelyettes üdvözölte, majd számot adott a gyári tűz- és munkavédelemben elért jelentős fejlődésről. A megnyitó ünnepségen megjelent dr. Farkas György tüz. vör. országos parancsnok. A vendégek körében nagy tetszést arattak a gazdag tartalmú és izléses kivitelezésű tablók, szemléltető eszközök, felszerelések és egyéb látnivalók.

**AZ 50. ÉVFORDULÓN**

Albert Mihály, a Peremartoni Vegyipari Vállalat függetlenített tűzrendésze. 1933. augusztus 10-én került a gyárba, és azóta önkéntes tűzoltó. 1945-től pedig tűzoltóparancsnok is. Ez alatt az idő alatt alig volt számottevő tűz a gyárban. Szabó Gellért igazgató így jellemzi: „Mindenki becsüli őt. Ő a legidősebb dolgozó, hallgatnak rá az emberek, de tartanak is tőle. Amit megkövetel, azt meg is tartják.” Kitűnő szakember Albert Mihály. Bizonyítja ezt, hogy kiváló dolgozó, a NIM-től is kapott jutalmat, s a Tűzrendészeti Érem arany fokozatával is kitüntették. Szeptember 21-én, a gyár fennállásának 50. évfordulója alkalmából átnyújtották neki a Munka Erdemrend bronz fokozatát.



**OLVASÓINK FIGYELMÉBE!**

Kérjük olvasóinkat, hogy a TŰZVÉDELEM e havi számához mellékelt befizetési lapon legkésőbb december 10-ig szíveskedjenek postára adni az 1973. évre szóló előfizetésüket.

Lapunk előfizetési díja változatlanul példányonként havi 1 forint 50 fillér; egy évre 18 Ft, fél évre 9 Ft.

A befizetési lap hátsó oldalán szíveskedjenek feltüntetni az új évre kért példányszámot.

Késedelmes befizetés esetén — a tartozás rendezéséig — szüneteltetjük a lap küldését.

Kérjük továbbá, hogy a lap esetleges pontatlan vagy késedelmes küldésével kapcsolatos reklamációjukról haladéktalanul értesítsék a szerkesztőséget, hogy idejében intézkedhessünk a Posta Központi Hírlap Irodánál.

SZERKESZTŐSÉG



# Vas megye győztesek

**Gyurác János**, a szombathelyi tanács elnöke és **dr. Béres Antal** vb-titkár október 4-én rövid látogatást tettek a városi tűzoltó-parancsnokságon.

**Tanay József** tű. alez. parancsnok tájékoztatóját követően meghitt beszélgetés keretében érdeklődtek az egység előtt álló feladatokról, és ezek sorában arról is szó esett, hogy továbbra is rendszeresen kutatni szükséges azokat a lehetőségeket, amelyekkel a tűzrendészeti előírások költségkihatásai ésszerűen mérsékelhetők.

A városi tanács két vezetője ezt követően megtekintette az egység felszereléseit, majd a gépezetes tololétrával végrehajtott gyakorlatot.

**Vas megye legnagyobb ipari beruházása** a Nyugat-magyarországi Fűrészek. Itt egy év alatt 6 millió négyzetméternyi préselt faforgácslapot állíthatnak elő, mivel a 300 millió forintot meghaladó beruházással lehetővé vált a kapacitás kb. háromszoros növekedése.

Mint **Várhelyi István** igazgatótól hallottuk, általában tűzifa-minőségű nyersanyagot dolgoznak fel, és a késztermék a bútortól a válaszfalig igen sok célra használható.

A jóformán teljesen automatizált új üzemben nem kevés az igen érzékeny pont, hiszen az egyik szakaszban például lánggal szárítják a faforgácsot.

S mivel alig néhány ember szükséges a gépek kezeléséhez, a legveszélyesebb helyeken a tűz jelzését meg az oltást is automatizálni kellett.

Mint hogy a gyártó cégek nem szállítottak ilyen berendezést, s a technológiai sajátosság folytán az ismert hazai megoldások sem feleltek volna meg a követelményeknek, házilag kellett megoldást találni.

A **Pernyész Géza** elektrotechnikus, a tűzrendészeti bizottság egyik tagja által szerkesztett berendezés a következőképpen oldja meg a hármas feladatot:

A kritikus hőmérsékletet parabolatűkör fókuszába beépített hőszelző fényellenállások érzékelik, ilyenkor ugyanis ellenállásváltozás lép fel. Az erre működésbe lépő relék segítségével hangjelzés figyelmeztet a veszélyre, megtörténik az éghető anyag áramlásának elreteszélése, és működésbe lép a beépített gőzzelöltő.

A berendezés egyébként nem csupán automatikusan, hanem kézzel is működtethető, s mint hallottuk, a 2-es számú forgácsüzemben felszerelik majd az „ikertestvérét” is.



**Gyurác János** tanácselnök és **dr. Béres Antal** vb-titkár a városi parancsnokság alkalmával megtekintették egy létraszerelési gyakorlatot.

**Két érdekes esemény** a szombathelyiek hatósági gyakorlatából:

Az új építkezések ellenőrzésekor felfigyeltek rá, hogy egy tisztes, alagútszalus épület technológiai berendezései minden elváltás nélkül húzódnak.

Az érdekeltek – bár nem éppen valami lelkesen – pótolták a hiányt.

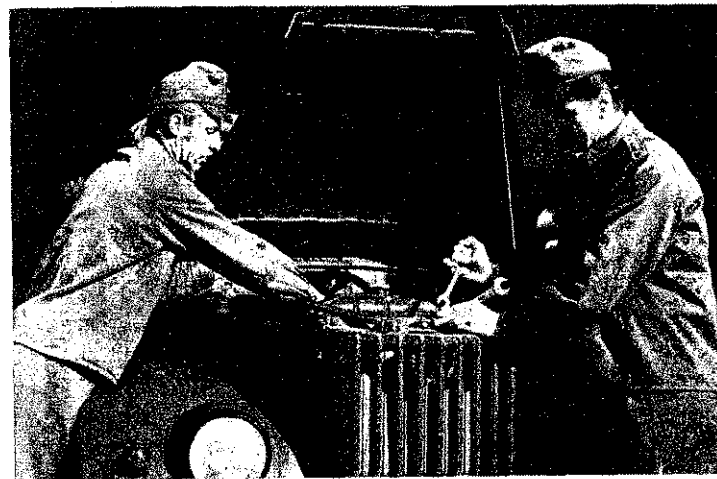
Annál nagyobb volt az örömük azonban, amikor értesültek róla, hogy a ház 5. emeletének egyik lakásában tűz kelekezett ugyan, de a lángok nem terjedtek át a felsőbb szintekre, ami az eredeti megoldás esetén kétségkívül bekövetkezett volna. Így viszont aránylag kis kár keletkezett.

A Vas megyei Tanácsi Építőipari Vállalat munkásszállásán keletkezett tűz sem okozott különösebben nagy anyagi veszteséget, de a szakértő egyértelműen megállapította, hogy a káresetet előidézett MEKALOR 622/b olajkályha tömitései eresztenek, és olyan kevés a hely az olajfelfogó tálcá meg a kályha között, hogy a tisztítás is körülményes.

A városi parancsnokság szignalizációjára a vállalat többi olajkályháját is gondosan megvizsgáltatták, és mintegy 20 másik ugyanolyan állapotban levőt találtak, mint amelyik a tüzet okozta.



**Gyurác János** tanácselnök és **dr. Béres Antal** vb-titkár a városi parancsnokság alkalmával megtekintették egy létraszerelési gyakorlatot.



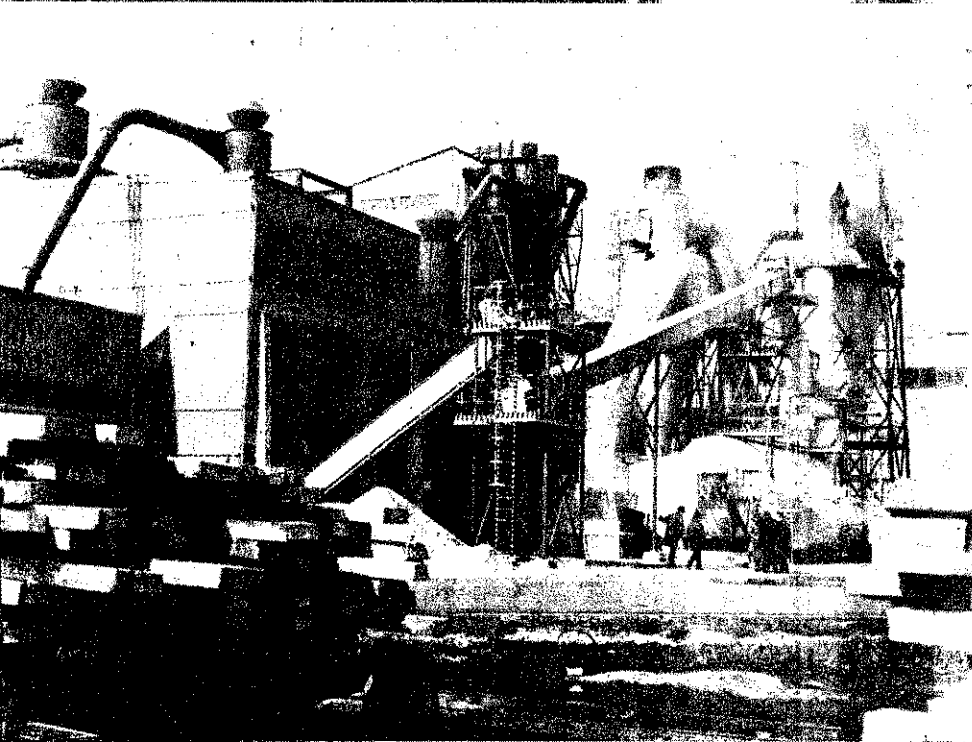




Íme a szombathelyi AFOR-telep



...és a porlevalasztó berendezés



A lehetőség most mintegy 6 millió négyzetméter

Két malomkö között őrldik Ágtalvi József, a szombathelyi AFOR-telep vezetője. Ha valamilyen cikkből – kivált fűtőolajból – képtelenek kielégíteni az igényeket, nyomban szorongatják őket számos helyi szerv képviselői. Ha viszont az engedélyezett mennyiség többszörösét tárolják, akkor meg a tűzrendészeti hatóság szólítja fel a szabálytalanság megszüntetésére.

A labdarúgó-pályányi hosszú, de annál vagy egy harmadnyival keskenyebb területen például, nemritkán 600-nál több hordó található a föld alatti tároló felett. Nem csoda, az ún. kiszertelt olaj forgalma húsz év

alatt 40-szeresére emelkedett, s a többi terméké is a sokszorosára.

A vasútállomás mellett telepen gyakran száznál többen is megfordulnak naponta. Lefejtés közben gyakori a csöpögés, egy szóval: korántsem túlzott a szombathelyi túzoltók aggodalma.

Úgy tudják, immár hosszú évek óta szó van egy új telep építéséről, de a pontos határidőt nem ismerik. Vajon mi erről a véleménye az AFOR-nak?

A Vas megyei Állami Építőipari Vállalatnál is jól érzékelik azokat a változásokat, amelyek az új építési módokkal tűzvédelmi

vonatkozásban bekövetkeztek. Arról szerencsére jóval kevesebb a tapasztalatuk, hogy kis tűz is okozhat náluk nagy veszteségeket, mivel a tűzkár nyereségcsökkentő tényező is egyben, s mint tudjuk, minden forint vállalati nyereségért ennek a többszörös értékét kell előállítani.

Négy telepük van, s jelenleg körülbelül tizenkétszer ennyi munkahelyük. Mint Ávár Tibor műszaki igazgatóhelyettes, a tűzrendészeti tanács elnöke és Rudovics Ferenc vezető tűzrendész elmondták, csak úgy képesek rendet tartani, ha a főépítésvezetők és a többi felelős beosztásúak is alaposan tisztában vannak vele, hogy tulajdonképpen milyen előírások végrehajtását kell megkövetelni.

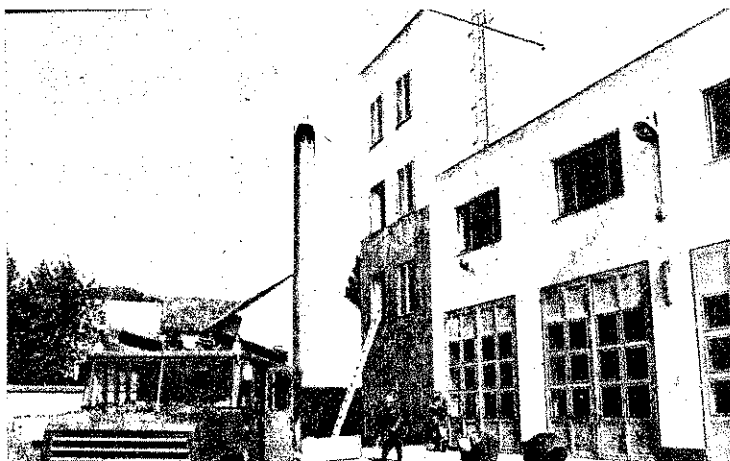
E célból annak rendje és módja szerint levizsgáztatták őket. Előtte azonban, tesztlapokkal és más módon felmérték, mennyire ismerik a tűzrendészeti utasítást, és a gyengé pontokat különös tekintettel figyelembe vették a vizsgáztatás alkalmával.

Gondokat okoz azonban, hogy a különféle alvállalkozók emberei nincsenek mindig tisztában a fa- és műanyag borítás, a hungarocell meg a nem régóta meghonosított többi új építési anyag tűzveszélyeivel.

Ezért például a Claudius szálló építésekor őrszolgálatot szerveztek.

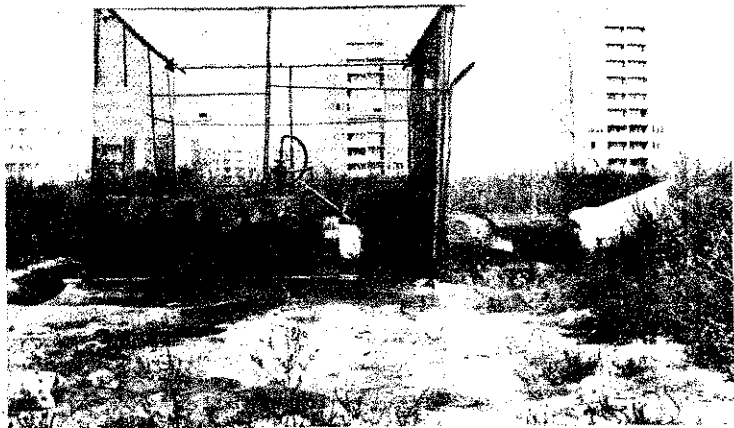
Igen jellemző különben, hogy a kinyomtatott vállalati tűzrendészeti utasítás első fejezete az igazgató kötelességeit foglalja össze, mintegy jelképezve a közös felelősséget.

Körmendre költözött a szentgotthárdi parancsnokság, mivel ott megszűnt a járási székhely. A változás személy szerint nem mindenkit érintett előnyösen, de az, hogy a lakosság költözhetett a piciny régióból, jó részt kiegyenlíti a napi utazással járó fáradalmakat. Emellett az egység mostani elhelyezése annyiból is kedvezőbb, hogy Körmendről nagyobb körzetbe vonulhat, mi



...re





**A Vas megyei Állami Építőipari Vállalat könnyen össze-, illetve szétszerelhető, alkalmi üzemanyag-tárolója**



**Avár Tibor és Rudovics Ferenc**

a nyugati országhatár legszéléről. (Körülbelül egyharmaddal vonulnak többet, mint azelőtt.)

Beköltözésük óta mintegy 8100 óra különféle jellegű építési, asztalos- és karbantartási munkát végeztek, ennek keretében egyebek között 68 m hosszú téglakerítést létesítettek, raktárat építettek, s javában készül az ún. hidegarázs is.

Ugyanakkor a nagyközség szépítéséből is derekasan kiveszik a részüket, amiért plakkal tüntették ki őket.

**Dr. Pintér István**, a megyei tanács körmeneti járási hivatalának vezetője igen komolyan veszi az itteni parancsnokság irányításával járó kötelezettségeit.

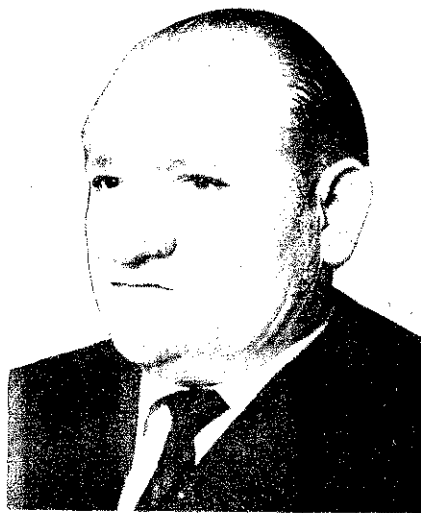
Minden osztályvezetői értekezletre meghívja a parancsnokot, és havonta be is szólaltatja.

Az egyik osztályvezetői értekezletet éppen a tűzoltó-laktanyában tartották meg, nem kismértékben abból a célból, hogy a többi tanácsai vezető is közelebbről megismerkedhessen az egység életével és tevékenységével.

**Elszomorító látvány** Meszlen községben. Október 5-én leégett **Hetyési Gyula** portája. A nyolcvankét éves bácsi kétségbeesetten matat az udvaron. Biztosítása van ugyan, de kérdés, hogy helyre lehet-e állítani az alaposan tönkrement épületet.

A tűz, a szombathelyi parancsnokság megállapítása szerint, úgy keletkezett, hogy amikor a bácsi újból meg akarta tölteni a fűrészporsos kályha dobját, izzó parázs hullhatott a fűrészporra.

**Szekér László** parancsnok irányításával a jelzésre gyorsan kivonultak a helyi önkéntesek, de a tűz ekkor már annyira elharpodzott, hogy nem lehetett megfékezni a kocsifecskendőről szerelt sugárral. (A kismotorfecskendőjük jelenleg üzemképtelen.)



**Horváth Sándor**

Az állami egység kiérkezése előtt azonban, így is sikerült megelőzniük a még nagyobb kárt, **Zácsik Sándor**, a testület egyik tagja ugyanis még idejében kihozta a gázpalackot az égő konyhából.

A tűzhöz egyébként **Prépost Kálmán** községi párttitkár, a helyi testület elnöke is kivonult.

Mint megtudtuk, ezen a vidéken jó néhány házban fűtenek még ilyen módon, mert a fűrészporsó olcsó tüzelőanyag...

**1970-71-ben** 75 alkalommal vonultak tűzhöz a sárvári önkéntesek, s ebből 46 alkalommal a járás, 8-szor pedig más járások területén oltottak, s összesen 3,5 ezer kilométert tettek meg fecskendőjükkel. A vonulások közül 20 éjszakai volt.

**Nógrádi Géza**, a helyi múzeum igazgatója a parancsnoka az itteni testületnek, amely most már olyan népes, hogy két parancsnokhelyettes is kellett. Az egyik **Binder Sándor**, a másik **Sipos Gyula**, aki különben nyugalmazott tűzoltó főtörzsrádmester és ő a kiképzések irányítója.

De nem elsődlegesen a magas létszámnak tulajdonítható, hogy ez az önkéntes tűzoltótestület éjszaka is gyorsan vonulóképes, hanem elsősorban annak, hogy telefonon egyszerre négyen is riaszthatók. Az egyik lakásban apa és fia, a másikban két testvér.

Most azt tervezik, hogy két motorkerékpárral gazdagítsák a felszerelésüket. Az egyiknek vezetője riasztás esetén értesíti a többi vonulást, a másik motorkerékpár pedig porraloltatókat is szállít, és vezetője azt a feladatot kapja majd, hogy nyomban a kárhelyre robogjon, felderítsen, s ha szükséges, a későbbiekben eligazítóként is tevékenykedjen.

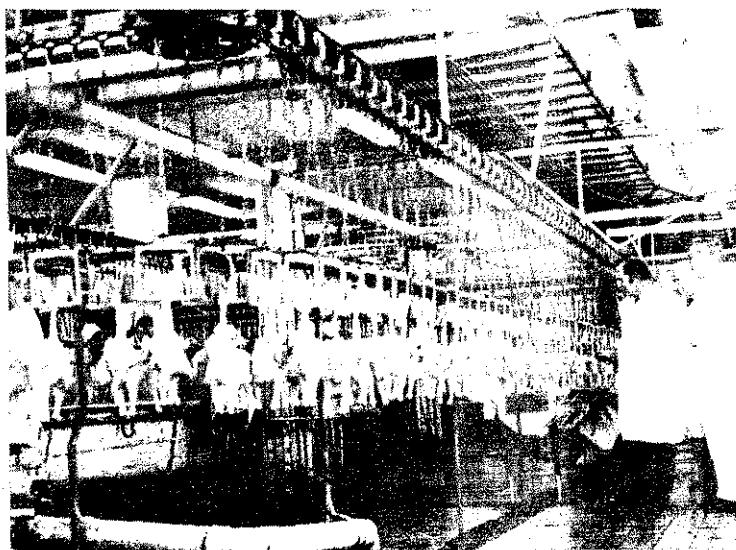
A testület 1973. augusztus 20-án ünnepli 100. éves fennállását, s e jubileumot szertárvatással kötik össze.

Az emeletes új tűzoltóotthonnak már részben állnak a falai, s a testület néhány tagjának kétszeresen az otthona lesz, mivel mint állandóan vonulóknak, itt lesz a lakásuk.

A jubileum alkalmából szépen gyűlik a történeti anyag a múzeumigazgató dolgozószobájában. Egy megyei tűzoltómúzeum létesítését is tervezik, s az anyaggyűjtés a jelenkort is felöleli.

**A Baromfiipari Országos Vállalat** sárvári gyáregységében néhány hónappal ezelőtt 15 szocialista brigád mintegy 560 tagjának, tehát majdnem minden második dolgozónak a részvételével érdekes tűzrendészeti vetélkedőt rendeztek.

Először a brigádon belül döntötték el, ki a két legjobb, majd népes közönség előtt a brigádok 2-2 legjobbjá vett részt a dön-



**A BOV sárvári gyáregységének egyik új üzeme**

**Akik nemcsak munkatársak, hanem a munkában is társak: Kamondi György munkavédelmi előadó és Gálovics János**



tőben. A győzelmet Kovács V. István és Szépliget József, a Gagarin brigád tagjai igen szoros versenyben szerezték meg.

A vetélkedő témáját az üzemen meg a lakóházakban szükséges tűzvédelmi tudnivalókból állították össze, és egyik érdekes feladatként, a versenyzőknek fénykép alapján néhány tűzrendészeti szabálytalanságot is fel kellett ismerniük.

S hogy ne csak az elméleti ismeretek bővüljenek, évről évre tűzoltási gyakorlatot is rendeznek a gyáregységben. Ami bizony ugyancsak szükséges, mivel a közelmúlt években végrehajtott rekonstrukcióval sem szűnt meg minden tűzveszélyes építményük, s nagy mennyiségű a gyúlékony anyag is, jóllehet a ládahegyek eltűntek, amióta eldobható kartondobozokban történik jórészt a szállítás.

Sztupa Lajos igazgató messzemenően segíti Kovács István tűzrendész és Gálavics János parancsnok tevékenységét.



Fűrészporsos kályhával tüzeltek...

A megye mintegy 140 ezer kéménye gondozóinak vezetője Horváth Sándor, több mint három és fél évtizede lelkes önkéntes tüzoltó. Rendfokozata: százados.

Szám szerint nehéz lenne kimutatni, hogy hány tüzet előztek meg a vállalat dolgozói, akiket egyébként a legjobb területfelelősöként tartanak számon, de közvetett bizonyítékok alapján kétségtelenül igen eredményes munkájukat dicséri, hogy az utóbbi években lényegesen csökkent például a kéménybe épített gerendákból keletkezett káresetek száma a módszeresen végrehajtott füstnyomás-próbákat követően.

Eppen az új belügyminiszteri rendelettervezettel kapcsolatos észrevételeket állították össze a hatóságok vezetői, amikor a megyében jártunk. Azra kértek, amikor a meggyében jártunk, hogy az utóbbi években lényegesen csökkent például a kéménybe épített gerendákból keletkezett káresetek száma a módszeresen végrehajtott füstnyomás-próbákat követően.

(Gádor-Kútvolgyi)

# Vélemények

# Nyilatkozatok

## „A megvédendő érték a mérce”

### Beszélgetés Kovács Bélával, az AFIT vezérigazgatójával

Mínt hogy olvasóink közül számosan ügyfelei a tröszt-höz tartozó vállalatok valamelyikének, és nem kevesen éppen a közeljövőben lesznek azok, mindenképp az Autófenntartó Ipari Tröszt várható fejlesztéséről kérünk tájékoztatást.

— A közúti gépjárműprogram megvalósulásának tényei országosan jól ismertek, s lényegében ezek diktálják fejlesztésünk ütemét. 13 vállalatunk 64 üzemegeje jó részének a közeljövőben számottevően bővül a teljesítőképessége, és építés alatt áll 12, jelentős kapacitású új szervizállomásunk. Vállalatainknál mindinkább tért hódít a gépkocsijavítás nagyüzemi módja, beleértve a szakosított rendszerű gépkocsi-és fódarab-nagyjavításokat is.

Két igen szemléletes adat a jelenlegi kapacitásméretekre. Állóeszközeink értéke kb. 2 milliárd Ft, dolgozóink száma több mint 15 ezer, az ipari tanulóké pedig mintegy 3 ezer. Trösztünk 15 éves fejlődése természetesen nem csupán örömmel, hanem cseppet sem kívánatos átmeneti nehézségekkel is jár.

— Milyen sajátos tűzvédelmi feladatokat ró a trösztre meg vállalataira a jelenleg is széles körű tevékenység?

— Egy szanálásra ítélt faszervezetű üzemeépület leégését kivéve, hosszú évek óta nem volt említésre méltó tüzesetünk. Mivel azonban munkafolyamataink túlnyomó többsége tűz- és robbanásveszélyes, a védelem fontosságának megítélésében nem a valóban csekély kárösszeg, hanem a megvédendő érték a mérce. Tevékenységünk nagyüzemi jellege folytán egy-egy helyen egyszerre nem ritkán 50 vagy 100 gépkocsit is javítanak, s így a legkisebb vigyázatlanság esetén is milliós károk keletkezhetnek.

Eppen ezért elsődleges feladatunk, hogy vezetőink és dolgozóink körében ne engedjük lankadni az éberséget. Erre — gondolom — mindenütt szükség van, ahol hosszabb idő óta nem volt fokozottabb óvatosságra intó esemény.

E célból — többek között — igazgatói tanácsuléseinken évente egyszer fő napi-rendi pontként szerepel a tűzrendészet, mégpedig abban a formában, hogy mindig másik vállalat igazgatójának kell beszámolnia.

S hogy a vezetők alaposan ismerjék, voltaképpen mit is kell megkövetelniük vállalatuknál, tűzrendészeti vizsgát tettek. Az igazgatók, főmérnökök és főkönyvelők átlageredménye 3,8 volt, a vállalati középvezetőké pedig 4,2, jóllehet elég magas követelményeket szabtuk meg. Érdekesként megemlíthetem, hogy az egyik igazgatóknak másodszer is vizsgáznia kellett, ugyanakkor az akcióban legjobb eredményt elérők számára tekintélyes összegű pénzjutalmakat tűztünk ki.

A vizsgáztatások alkalmával tesztlapokat is alkalmaztunk. Ezek anyagát időről időre változtatni fogjuk.

De olyan módon is igyekszünk rangot adni a tűzvédelemnek, hogy vállalatainknál csak azok tölthetnek be tűzrendészeti



tisztséget, akik legalább csoportvezetők, beosztásuknál fogva intézkedési joguk van.

Egy másik kezdeményezésünk az ún. üzemi vakság elleni küzdelmet szolgálja. Meghonosítottuk ugyanis azt a gyakorlatot, hogy a vállalati tűzrendészek ellenőrzést tartanak egymásnál.

— Úgy tudjuk, az AFIT azok közé a szervek közé tartozik, amelyek nem kötöttek tűzbiztosítást. Mi a magyarázata ennek, és mivel ellensúlyozzák a vállalt kockázatot?

— Valóban így határozotunk, mert a biztosítási díj több milliós összege érzékenyen növelte volna költségeinket, és számításaink alapján úgy értékeljük, előnyösebb, ha az így módon megtakarított pénzösszeg egy részét tűzvédelmi felszerelések beszerzésére, illetve olyan beruházásokra fordítjuk, amelyek bizonyos tűzveszélyes körülményeket szüntethetnek meg, illetve mérsékelhetnek számottevően.

S most nézzük, mivel próbáljuk ellensúlyozni a vállalt kockázatot!

Azzal kezdeném, hogy az említett célokat szolgáló ráfordításaink összege ez év első felében mintegy 10 millió forint volt.

A tröszt vállalatainál egyértelműleg megtiltottuk a gépkatapulták benzinen történő mosását. Ma már lényegesen veszélytelenebb szerekek pótolhatjuk a benzint, habár az erre fordított költségeink némileg növekedtek, úgy gondoltuk, cseppet sem fölösleges többletkiadás ez.

Néhány évvel ezelőtt jelentős gondokat okozott a fényszórók. Nitróbázisú festékeket alkalmaztunk ugyanis, ami tűz- és robbanásveszélyei mellett dolgozóink egészségére is ártalmas volt (sokan rendszerint csak ellenőrzés idején vették fel a 6 kilós védőálarcot), emellett a munka minősége is kívánivalókat hagyott maga után.

Ezért törtünk át a műanyag bázisú festékek alkalmazására, és saját gyártmányú kabinos rendszerű olyan korszerű fényszórófülkéket létesítettünk, amelyek légtisztító berendezéssel is el vannak látva.

Tetesem beruházás, de ez is megérte, mert így gyári minőséget adhatunk, és munkaerőgondjaink is enyhültek.

Egy tragikus baleset tanulságaként a tröszt-höz tartozó vállalatok üzemeiben tilos a műszálas ruha viselete. Az áldozat egy fiatalember volt, s a belobbant benzingőzök valóságos beleégették a bőrébe a nyiloninget.

Gondjaink között a legnagyobbak egyike

Közudomásúlag jelentős összegeket fordítunk a nyomdaipar rekonstrukciójára és az ipari kapacitás fejlesztésére. Mindannyiunk érdeke, hogy a műszaki fejlesztés s az új üzemek létesítése gazdaságosan, a maximális termelési lehetőségek és a biztonság követelményeinek észszerű megteremtésével valósuljon meg.

Mint ismeretes, a mélynyomás technológiájában nagy mennyiségű, faközvetlen tűz- és robbanásveszélyes folyadékot, toluolt és toluoltartalmú festéket használnak fel. A legkorábbi nyomdagépek alkalmazásával sem elkerülhető azonban, hogy az egészségre is ártalmas, tűz- és robbanásveszélyes toluolgőzök ne juthassanak az üzem légtérébe. A vonatkozó rendelkezések mechanikus alkalmazása esetén a mélynyomók tűzveszélyességi osztálya „A”.

Az „A” tűzveszélyességi osztály építészeti és épületgépészeti követelményei viszont igen költségesek. Nem is szólva arról, hogy a munkagépek, köztük a legkorosabb olasz, nyugatnémet vagy svájci mélynyomók vezérlő automatikái sem elégítik ki az MSZ 1600-8. lap igényeit.

Logikus a kérdés: miért építünk robbanásveszélyes követelmények szerint új nyomdaépületet, szereljük robbanásbiztos fényforrásokat stb., amikor a munkagépek, amelyeken a toluoltartalmú festéket használják, már nem robbanásbiztosak.

A tűzveszélyességi osztály meghatározása a tűztávolság, tűzszakasz és a tűzvédelmi berendezés szempontjából is alapvető.

Ez a kérdés a budapesti meg a X. kerületi parancsnokság gyakorlatában az Athenaeum Nyomda új üzemének tervezési konzultációi során merült fel.

Úgy éreztük, hogy a kölcsönösen megnyugtató válasz céljából, egy kissé mélyebben is tanulmányoznunk kell a nyomdaipar technológiai és biztonságtechnikai problémáit. Mészszemenő segítséget kaptunk ehhez az Athenaeum Nyomdától — többek között két külföldi tanulmányutat is lehetővé tett számunkra — meg a Könyvgyártó Tervező Irodától,

amellyel állandó kapcsolatban vagyunk.

Véleményünk szerint hasonló együttműködéssel, más beruházók és tervezők, valamint a tűzvédelmi hatóságok között sok félreértés és vita elkerülhető lenne.

Ennek előrebocsátásával szeretnénk röviden beszámolni a Krasnyani Nyomdában (Bratislava) szerzett tapasztalatainkról, valamint ennek alapján is a mélynyomók tűzveszélyességi besorolásáról.

Az említett nyomdát a bratislavai Lignoprojekt tervezte. A terveket a hazai normatívák és a svájci nyomdák tanulmányozása alapján készítették el. Tervezés közben szoros munkakapcsolatban voltak a bratislavai tűzoltóparancsnoksággal.

A nyomda mintegy 10 000 m<sup>2</sup> alapterületű. A terep adottságainak kihasználásával a négyszögletes, lepény alakú üzem meg a középmagas irodaház egy épületből áll. A nyomdaüzem távol esik Bratislava külvárosának házaítól. Megközelítése jó, fekvése, környezete ideális. A városi hálózatról történő tűzvízellátása is megfelelő.

A középmagas iroda hagyományos épületszerkezetekkel készült, míg az üzemi épület a hagyományos monolit vasbeton és a helyszínen szerelt könnyűszerkezetes építési mód kombinációjával.

A függőleges teherhordó pillérek meg a földem acélszerkezet. A pillérek 3-6 cm vastagságú betonréteg védi az esetleges tűzhatástól. A rácsos, acél tetőszerkezet hővédelmét eloxált alumínium, felette 3-5 cm vastag üvegyapot almennezet szolgálja a mélynyomóban, a többi helyiségekben pedig a technológiai követelményeknek megfelelően műfa, préselt papír és alumínium takarású üvegyapot a hőszigetelés.

Az almennezetek — a tapasztalatok szerint — kitűnően megoldották az akusztikai problémákat, és esztétikusak is. Hő-, illetve tűzvédelmi szempontból a szlovák elvtársaknak érthetően még nincs különösebb tapasztalatuk, mindössze egy éve termel ugyanis az üzem.

A 10 000 m<sup>2</sup>-en belül nincs tűzszakasz-elhatárolás. A válaszfalak többsége fém és üveg kombinációjával készült. A toluolregeneráló helyisége tűzálló leválasztással, vasajtóval csatlakozik a mélynyomó üzemhez. Az üzemi helyiségek nyílászáró szerkezetei közül a légtechnikai ajtók műanyagból, a biztonsági ajtók pedig vasrácsból készültek.

A 10 ezer négyzetméteres üzemrészt tehát voltaképpen egyetlen tűzszakasz. A toluolvisszanyerőben robbanó üvegfalat alkalmaztak.

A késmási is külön helyiségben van. A mélynyomótól elválasztó fém- és üvegfal azonban, véleményünk szerint, nem eredményez tűzgátló leválasztást.

A svájci gyártmányú mélynyomógép elektromos berendezései még a veszélyességi övezeten belül is csak részben robbanásbiztos kivételük.

A nyomóművek tűzoltására 6 db, 31 kg töltetű CO<sub>2</sub> stabil tűzoltóberendezés szolgál. A palackok szelepszervezeténél levő gyors nyitóberendezés kézzel indítható.

Mind a középmagas irodaépületben, mind az üzemi épületben fali tűzcsapok vannak. A toluolregeneráló kivételével minden helyiséget a „C” tűzveszélyességi osztályba soroltak.

Miért lehet az egyébként minden vonatkozásban jól tervezett és megépített mélynyomó üzem „C”? Néhány adat az alapja a későbbi magyarázatnak:

Az alsó robbanásihatár-koncentráció: 49 g/m<sup>3</sup> toluolgőz.

A halálos koncentráció: 30-35 g/m<sup>3</sup>.

A MAK-érték (megengedhető, maximális munkahelyi koncentráció): 50 mg/m<sup>3</sup>.

Koncentrációméréseket végeztünk a budapesti összes, valamint a békéscsabai Kner Nyomda mélynyomóiban és hat külföldi nyomdában. Adatokat kaptunk a Krasnyani Nyomdától is. Az általunk mért maximális koncentráció 5500-6000 mg/m<sup>3</sup> volt a hengerállványok között, a festékvályú közelében. A munkahelyi átlagos értékek 250-750 mg/m<sup>3</sup> körültek.

Mérési eredményeink mellett feltételezzük, hogy részben előre nem számítható több körülmény

miatt, a festékező henger, a festékvályú s a frissen nyomott papírközvetlen közelében elvileg keletkezhet az alsó robbanási határértéket megközelítő vagy ezt meghaladó toluolgőz-koncentráció.

Mindebből arra a következtetésre jutottunk, hogy a hazai gyakorlatban célszerűbbnek látszik az NDK könyvgyártó miniszterének 261/2/68-as számú munka- és tűzvédelmi rendeletében foglalt alkalmazása. Ennek alapján a veszélyességi övezetek a következők:

**A) A rotációs mélynyomógépeknel:**

1. A nyomómű az oldalfalak között.
2. A szárító berendezés belseje, beleértve a levegőkeringető és elszívó berendezést.
3. A nyomóművek közötti kezelőtér, 2 m magasságig.
4. A festékvályú tartománya minden oldalról, 0,5 m távolságban.
5. A géppel összekötött festéktartály környezete, minden oldalról 0,5 m távolságban.
6. A papírpályát körülvevő tér, 0,25 m távolságban. A legnagyobb nyomási sebességet számlálva a frissen nyomott papírpályán 2 m hosszban, egészen a csatlakozó szárító berendezésbe való befutásig.

**B) Az íves mélynyomógépeknel:**

1. Az állványzaton belüli tartomány, itt található a nyomómű a festéktartállyal, a formahenger, a felhordó henger stb. és a frissen nyomott papír.
  2. A festéktartály tartománya a vezetöhenger tengelyéhez függőlegesen 1 m-es, oldalán 0,5 m környezetben.
  3. A géppel összekötött festéktartály minden oldalról, 0,5 m környezetben.
- A veszélyességi övezeteken, tereken belül feltétlen gondoskodni kell minden tűzforrás (elektromos, elektrostatikus stb.) kiküszöböléséről.

Ha azonban az övezetek összes térfogata eléri az üzem légtérének a felét, véleményünk szerint már meggondolandó az egész mélynyomónak az „A” tűzveszélyességi osztályba sorolása.

Gróf Antal  
tű. szds.

Rácz József  
tű. szds.

a munkaerő magas arányú fluktuációja. Ez év első felében például 1960 volt az új belépők száma. S emellett figyelembe kell vennünk, hogy régebbi dolgozóink jó része is mostanában kezd csak megszokni a nagyüzemi fegyelmet. Ez a körülmény is indokolja, hogy például a portások, öltöző- és éjjeliőrök havi egyórás, a tűzfelelősök pedig évi nyolcórás oktatásban részesülnek, s a belépő dolgozók írásos tájékoztatót is kapnak a legfontosabb tudnivalókról.

A létesítményi önkéntes tűzoltók a foglalkozásokon való részvételük idejére egy-

ségesen 10 forintos órabért kapnak. Emellett rendszeresen tűzvédelmi hónapokat, kiállításokat, vetélkedőket, filmvetítéseket és előadásokat is rendeznek vállalataink.

Tervezzük még, hogy a munkavédelemben jól bevált diavetítési módszert tűzrendészeti oktatáson is alkalmazzuk. Ahol a megelőző intézkedések, a felvilágosító munka nem használnak, ott felelősségrevonással élünk. 1972 első fél évében csupán három vállalatunknál 18 ízben történt felelősségrevonás, és az is megesett a közelmúltban, hogy az észlelt fogyatékoságok

látván magát a tűzrendészeti előadót váltottuk le.

A beszélgetésben vázoltakat azzal szeretném lezárni, hogy e munkában elért eredményeink mellett a vállalataink gyors növekedésével együttjáró nehézségeket sem becsüljük le. A trósz és vállalatai arra törekzenek, hogy az emiatt adódó veszélyes körülményeket, fontossági sorrendben és teherbíráruk arányában, lépésről lépésre felszámolja, mert a jól szervezett és hatékony tűzvédelmi rendészeti feladatokat a zavartalanabb munkavégzés egyik alapfeltételének tekintjük.



**M**it tennének tűz esetén?" – ezzel a kérdéssel kereste fel az úrkúti dobozgyár létesítmenyi önkéntes női tűzoltóit a Veszprém megyei Napló riportere. A válasz – mint ahogy az a cikk további részéből kiderül – nem volt valami megnyugtató. A megkérdezettek nem emlékeztek rá, hogy mikor voltak oktatás, de arra sem, hogy ott miről esett szó, csupán azt tudták, hogy részesültek „ilyesmiben”.

A kiragadott példa természetesen nem általánosítható, hiszen önkénteseinkre sokkalta inkább az áldozatkész és értékes segítségnyújtás a jellemző. Mégis, hogy említést tettem róla, arra a közelmúlt egy-néhány tüzesetének tapasztalata adott okot. Főként elgondolkasztó ugyanis, hogy az érintett létesítményekben milyen lehetett a dolgozók tűzrendészeti oktatása, felvilágosítása.

E tüzesetek közül szemléltetés céljából kettőt említek meg. Néhány héttel ezelőtt a Kiskunsági Erdő- és Fatelldolgozó Gazdaság egyik műhelyében Tóvis Ferenc elektroműszerész gépkatkrészét mosott benzinben. Az ugyanitt dolgozó Bodri János villanszerelő eközben cigarettára gyújtott, és az égő gyufát a benzines edény közelében dobta el. A benzingőz belobbant, tűz keletkezett. Tóvis Ferenc meg a közelben tartózkodott Csermák János 8 napon belül gyógyuló égési sérülést szenvedtek. A lángok különféle anyagokat és gépi berendezéseket is veszélyeztettek. A rendőrség – gondatlanságból elkövetett közveszélyeztetés miatt – eljárást indított a tűzokozó ellen.

Ugyancsak a közelmúltban történt, hogy az egyik üzemben B. Ferenc fiatalkorú – egyébként akkor alig két hete tett szakmunkás-

vetelkedőjét emelem ki. A különféle tűzrendészeti felhívások és iparági versenyek is számottevően elősegítik a dolgozók tűzrendészeti oktatását. Ezek közül is említésre méltó ilyen irányú kezdeményezés a konzervgyáriaké, a dohányiparé, valamint a Centrum-áruházaké. Már másodízben került sor a Centrum-áruházak országos tűzvédelmi vetelkedőjére. Ezúttal a tatabányai Centrum Áruház felhívása alapján rendezték meg. A létesítmenyi tűzoltók területi versenyen után – melyen 31 csapat vett részt – a legjobb 5 területi első került a döntőbe. S emellett külön vetelkedőt rendeznek a villanszerelők meg a tűzrendészeti előadók számára. Ennek előreláthatólag 1973 tavaszán rendezik meg az országos döntőjét. Számos üzemben rendszeresen folyik a tűzrendészettel foglalkozó rejtvénypályázat, a tűzrendészeti tesztvizsga és a játékos jellegű tűzrendészeti tozó.

Mindaz azt igazolja, hogy a társzervek részéről is megkezdődött – s mind szélesebb formában kezd kibontakozni – a dolgozók tűzrendészeti oktatásának több irányú helyes módszere és gyakorlata.

Pécsen – mint lapunk is tudósított róla – az elmúlt hetekben tűzvédelmi kiállítás nyílt a Mecseki Szénbánya belvárosi épületében. A kiállítás a megyei tűzvédelmi szervek és 46 Baranya megyei vállalat összefogásának eredményeképpen valósult meg. Jó ötlet volt, hogy az esemény kapcsán gyermekrajzpályázatot is rendeztek, a tűz és a tűzvédelem gyermekszemmel volt a témája.

Ugy gondolom, hogy az e téren szerzett tapasztalatok közreadása egynehány területen a propagandatevékenység további kiszélesítését eredményezheti.

## Hatékony módszerek, jó kezdeményezések

vizsgát – a tilalmi rendelkezések ellenére az öltözőben dohányzott, az égő cigarettát pedig az öltözőszekrényébe tette. Szerencsére munkatársai idejében észrevették a kiszivárgó füstöt, felfeszítették a szekrényt, és eltávolították a még mindig parázsló cigarettavéget.

Mindkét esetben vitathatatlanul elsősorban a tűz okozóit kell elmarasztalnunk, és nem is kívánunk szót emelni a védelmükre. De cselekményükkel kapcsolatosan számos olyan kérdés is válaszadásra szorul, amelyek közül csak a legalapvetőbbeket említem. Így például ismerték-e ezek a dolgozók a munkahelyükre, a tevékenységükre, a magatartásukra vonatkozó tűzrendészeti szabályokat? Hogyan és milyen formában oktatták őket, avagy egyszerűen csak a tilalmi rendelkezéseket közölték velük? Egyszóval az oktatás, a felvilágosítás kielégítette-e a követelményeket, és várható volt-e ennek alapján, hogy belássák a tűzrendészeti előírások megtartásának fontosságát. (Igaz persze, hogy szép számban említhetnénk olyan eseteket is, amikor némelyek tüzet okozó durva szabálytalanságot követtek el, jóllehet előzőleg igen alapos oktatásban részesültek!)

Bár az említett példák ellene szólnak ennek, mégis az a tapasztalatunk, hogy a tűzrendészeti tevékenységben – éppen a felsorolt indokok miatt – mind fontosabb szerepet kap a dolgozók oktatása meg a lakosság felvilágosítása. Ez igen helyesen egyáltalán nem korlátozódik a tűzrendészeti szervekre, minthogy a különféle vállalatok, szervek és intézmények mindinkább saját ügyüknek is tekintik a dolgozók tűzvédelmi oktatását.

E megállapítást egyébként a következő adatok is szemléltetik. Az elmúlt évben az országban több mint 1800 alkalommal vetítettek tűzrendészeti propagandafilmet, s ezeket kb. 300 ezren tekintették meg. Még ennél is több volt a propagandaelőadások és hallgatóságuk száma. Csaknem 2500 esetben jelent meg a megyei vagy üzemi sajtóban tájékoztatás tüzesetekről, a tűzoltóság munkájáról meg az éppen időszerű tűzrendészeti feladatokról. A vidéki rádió 80 ízben sugározott olyan műsort, amely felhívta a figyelmet a tűzrendészeti szabályok megtartásának fontosságára.

Örvendetes módon az állami tűzoltóságon kívül egyre több vállalat, szerv és intézmény vezetői ismerték fel a tűzrendészeti kiállítások tudatosító hatását. Az elmúlt évben rendezett 130 tűzvédelmi kiállítást több mint 100 ezren tekintették meg. Különösen figyelemre méltónak tartottuk például, hogy Sárospatakon társadalmi összefogással állandó kiállítás nyílt a diáktűzoltók életéből. Budapesten pedig rendszeresen forgalmazzák, és az üzemek helyi anyaggal egészítik ki a főtársági tűzoltó-parancsnokság által készített tűzrendészeti kiállítás anyagát. A tűzrendészeti szabályokat tudatosították Nyiregyházaon a MAV-állomás várótermében, Lábatlanban a Papíripari Vállalatnál, de sorolhatnám tovább az egyéb üzemekben szervezett kiállításokat.

A különféle formában tartott tűzrendészeti vetelkedők mind szélesebb körben terjednek. Ezek közül a Cordatic gyár, valamint a BUDALAKK szocialista brigádjai között megrendezett tűzrendészeti

Diósgyőrben augusztusban ismételt megrendezték az itt immár hagyományosnak mondható tűzrendészeti hetet. S mivel az egész évben rendszeresen megtartott oktatás és egyéb felvilágosító munka mellett a megelőző tűzvédelmi szabályok iránti érdeklődés felkeltése volt a célja, a rendezvénysorozat szerves részévé vált egy igen céltudatos tevékenységnek. Több mint 4 ezer dolgozó vett részt a hét programjában. Minden gyáregységben röpgyűléseken tájékoztatták a dolgozókat a tűzrendészeti szabályok megtartásának fontosságáról. Tűzoltási gyakorlatot szerveztek, és figyelmet felkeltő formában tudatosították az alapvető tűzrendészeti előírásokat, hogy mindenki megértse: közös és egyben személyes érdek is a vonatkozó szabályok megtartása. Úgyesen összeállított propagandakiadványokat is készítettek, a hangosíróad pedig mindennap egy-egy tűzrendészeti előírást ismertett.

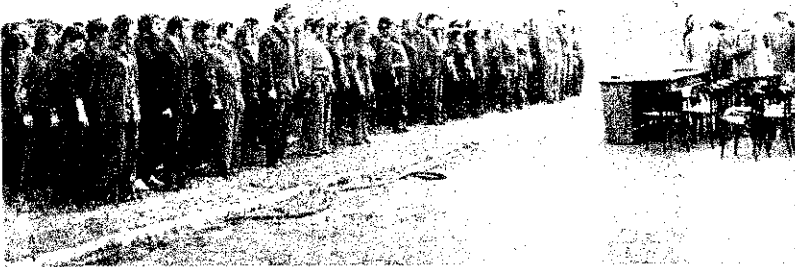
Ezt a gondolatsort azzal zárhatnánk le, hogy ma mind több helyen felismerték: a kötelező tűzvédelmi oktatást igen hasznosan egészíthetik ki az előbbieken vázolt kezdeményezések.

Aligha szükséges tehát bárkit is meggyőzni az ilyen rendezvények hasznosságáról. Ugy gondolom azonban, most már azt a kérdést is időszerű felvetnünk, hogy a különféle vetelkedők, kiállítások és propagandaelőadások minden esetben kellő színvonalon szolgálják-e a vitathatatlanul helyes célt. Nemegyszer tapasztaltuk ugyanis, hogy például a vetelkedők során megválaszolandó kérdések a dolgozók számára feltétlenül szükséges tudnivalók helyett olyan témákra vonatkoznak, mint például: mi a gázzal oltó készülékek szabványos száma, jóllehet ennél lényegesen fontosabb volna az ilyen készülékek cél-szerű használatának ismerete. Ezt a példát azért ragadtam ki, mert úgy érzem, a tűzvédelmi propagandamunkában sem mellékes a módszer, vagyis a mit, kinek a számára és hogyan kérdése. Éppen ezért véleményem szerint a sokrétű felvilágosító tevékenységnek a mostaninál céltudatosabban kellene arra irányulnia, hogy mind többen felismerjék a közvetlen környezetükben adódható tűzveszélyeket, ki-küszöbölésük módját, és tűz esetén képesek legyenek a tőlük elvárható segítségre. Itt-ott a tűzrendészeti kiállítások anyaga is szegényes vagy éppen elavult, mivel a régi képek és adatok nem mindig meggyőzőek. Másutt egyoldalúan az elrettentésre helyezik a hangsúlyt, holott éppen a meggyőzés lenne a kívánt cél elérését legjobban elősegítő módszer.

A helyes kezdeményezések mellett még nem minden helyen és nem minden vonatkozásban merítettük ki azokat a lehetőségeket, amelyek eredményesebben szolgálhatják a dolgozók, a lakosság tűzrendészeti felvilágosítását.

A megyei rádió által nyújtott lehetőségeket sem aknáltuk ki még maradéktalanul. Pedig ezzel igen jól elősegíthetnénk a tűzvédelem szélesebb körű népszerűsítését, s ezek ismerhetnék meg a rádióriportból vagy egyéb adásokból a tűzoltóság és önkéntes segítőitársai tevékenységét.





## CENTRUM-VETÉLKEDŐ



Október 7-én Tatabányán rendezték meg a Centrum Áruházak tűzoltóversenyének egyik, október 10-én pedig Budapesten a másik országrészi elődöntőjét.

A szellemi vetélkedőből és osztottsugar-szerelésből álló versenyen Tatabányán a helyi áruház csapata győzött, s jutott a döntőbe, de szép sikerrel állt helyt a második helyezett szombathelyi női csapat is.

Budapesten a Corvin Áruház meg a Divatcsarnok tűzoltói szerepeltek legjobban, s ők is ott voltak a miskolci országos döntőben. (Ennek lefolyásáról lapunk jövő havi számában tudósítunk.)

A színvonalas és szoros küzdelem egyik érdekessége volt, hogy azon — pontbeszámítással — nőkből meg férfiakból álló, vegyes csapatok is szerepeltek.

Képeinken a budapesti találkozó két mozzanatát és a győztes tatabányaiak szerelési gyakorlatát örökítettük meg.



Igen célirányos a Győr megyei tűzrendészeti bizottságnak az a kezdeményezése is, hogy a megyei parancsnokság javaslatára még az elmúlt évben hozott határozata értelmében TIT-előadások is foglalkoznak a pégé-gáz használatával, kezelésével, karbantartásával és általában az egyre szélesebb körben terjedő ilyen jellegű tüzek és robbanások megelőzésével. Ezek az előadások a megyei művelődési hálózat programjában szerepelnek, és a tanácsai szervek felhívják a községek figyelmét ezeknek a rendezvényeknek a megszervezésére. Az elmúlt évben kiadott felhívás alapján 40 község igényelte ezt. Az előadó a gőzértékesítő vállalat egyik dolgozója volt, előadását filmvetítéssel és szemléltetőeszközökkel is gazdagította.

A legtöbb esetben a helyi önkéntes parancsnokot is meghívták ezekre a rendezvényekre, sőt egyes helyeken az önkéntesek vállalták magukra a szervezési feladatokat. Ahol ez így történt, a megjelentek száma egy-egy alkalommal a 200 főt is meghaladta.

Célszerűnek látszana országosan is meghonosítani ezt a kezdeményezést, s ebben, véleményem szerint, az érintett gyártó és forgalomba hozó vállalatoknak is közre kellene működniük. Az erkölcsi segítség mellett meg kell találni annak a lehetőségét, hogy az érdekelt szervek gondoskodjanak a legmegfelelőbb szemléltetőeszközökről.

Számos esetben felvetődött, hogy a vállalatok, szervek és intézmények vonatkozásában az oktatás színvonalának emelését, a felvilágosítás hatékonyságát leginkább a pénzügyi fedezet hiánya akadályozza. Esetenként ez is előfordulhat, de tapasztalataink szerint nem ez a jellemző, hanem sokkal inkább — legtöbbször egyéb kötelezésekre hivatkozva — a megfelelő ötlet és elgondolás hiánya. Erre vezethető vissza, hogy számos helyen az oktatásban meg a felvilágosításban csupán az évek során kialakult rutinjeladatokat hajkák végre, és idegenkednek a másutt jól bevált kezdeményezésektől.

Pedig a tüzesetek tapasztalatai arra figyelmeztetnek, hogy nem csak szükséges, hanem érdemes is a felvilágosító munka új módszereinek kutatása és alkalmazása, hiszen még korántsem mindenütt közömbösek is okuljanak belőle.

S habár az oktatás meg a felvilágosítás magától értetődően nem egyedül módszere a megelőzésnek, mégis jogosan szögezhetjük le: a kapcsolatos erkölcsi és anyagi erőfeszítések sokszorosan viszeszterülnek, ha a nemes célnak legjobban megfelelő módszereket is több gondot fordítunk.

Dr. Félix László  
tű. alez.

# A raktározás tűzrendészeti kérdései

A szerzőnek a Gépipari Tudományos Egyesület által rendezett III. raktározási konferenciáján tartandó előadását azzal a megjegyzéssel közöljük, hogy mondanivalóját elsődlegesen tervezők, gazdasági szakemberek számára címezte.

A raktározással kapcsolatos tűzrendészeti kérdések tárgyalását azzal szeretném kezdeni, hogy az idevonatkozó rendeletek, szabványok, szabályzatok, műszaki előírások felsorolását mellőzöm, hiszen a jelenlevők túlnyomó többsége nyilvánvalóan ismeri őket.

Ezért inkább néhány olyan gondolatot szeretnék felvetni a raktározás tűzvédelmével kapcsolatban, amelyeket a tervezők, beruházók és a raktárakat használók munkájuk során remélhetőleg hasznosíthatnak.

E célból a következő négy témakörrel kívánok foglalkozni:

1. Telepítés.
2. Építés.
3. Tűzvédelmi berendezések.
4. Használat.

## Telepítés

A négy téma természetesen annyira összefügg, hogy csak komplex módon lehet vizsgálni őket.

Tűzrendészeti szempontból a raktárak telepítése, konkrétan: a telepítési távolságok, tűztávolságok meghatározása komplex kérdés, mivel összefügg az épület szerkezetével (tűzállósági határértékével, a benne tárolt anyagok műszaki jellemzőivel, tűzveszélyességével, az épület alapterületével, magasságával stb.).

Nem célok tehát konkrét számakkal szolgálni a telepítési távolságokról, csak gondolatokat szeretnék ébreszteni arra vonatkozóan, hogy mi mindentől függ a telepítési távolságok meghatározása.

Kidolgozás alatt áll a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság által kiadásra kerülő ágazati szabvány, amelynek alapján már számítással lehet meghatározni a különböző telepítési távolságokat. A szabványtervezetben igyekeztek figyelembe venni az összes befolyásolható tényezőt, így többek között a felsoroltakon kívül azt is, hogy pl. a tűzoltóság milyen távolságra állomásozik a tervezett létesítménytől, a riasztás után hány perc alatt ér a helyszínre, milyen és mennyi felszereléssel rendelkezik stb.

Mindaz, amit eddig elmondtam, főleg a hagyományos kivitelezésű, tehát egy-két-három szintes raktárakra vonatkozik. Feltétlenül külön szót kell ejteni az ún. magasraktárakról. Ezek magassága messze meghaladja a hagyományos méreteket, nemritkán eléri a 30–35 m-t is. Telepítésükről talán csak annyit, hogy feltétlenül biztosítani kell a magasraktáraknak a tűzoltó gépjárműfecskeknél, gépezetes tolólétrákkal való körbejárhatóságát, az útburkolatok megfelelő teherbírását (16 Mp) meg az oltáshoz szükséges szabad területet. Ebből is érzékelhető, hogy az ilyen

raktárak telepítési távolságait nyilván nagyobbra kell méretezni, mint a „hagyományos” magasságúakét.

Az eddigiekből következően tehát a raktárakat (egyébként ugyanezt egyéb létesítményekről is elmondhatjuk) úgy kell telepíteni, hogy a bennük keletkező tűz vagy robbanás ne veszélyeztesse a szomszédos létesítményeket, továbbá megoldott legyen a veszélybe került személyek eltávózása, illetve eltávolítása, a tűzoltóegységek felvonulása és zavartalan működése.

## Építés

Meg kell jegyezni, hogy a cím nem teljesen fedi a mondanivalót, ugyanis egy raktár építése voltaképpen már a tervezés stádiumában megkezdődik. Ebből következően, hogy a tervezés folyamán úgy kell megválasztani az alkalmazandó épü-

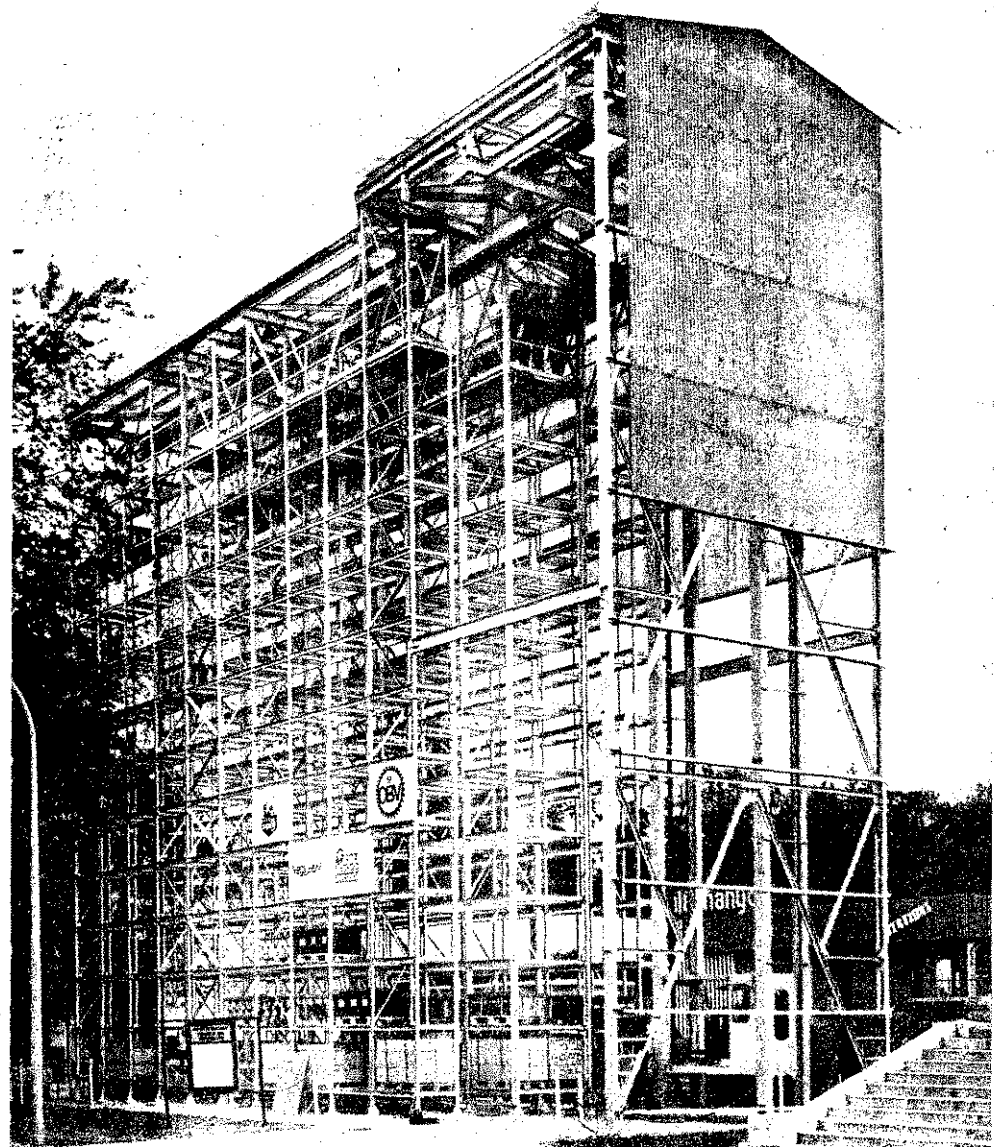
letszerkezeteket, az építés módját, az épület alapterületét, tűzszakaszait stb., hogy a lehető legjobban megfeleljen az adott funkciónak.

Az épületszerkezetek tűzállósági határértékét, illetve az épület tűzállósági fokozatát a tervezés során az épületben tárolt anyagok tűzveszélyességének figyelembevételével kell megválasztani.

Például tűz- és robbanásveszélyes anyagok tárolására csak olyan raktárépület szabad építeni, amely hagyományos anyagokból (tégla, vasbeton, üveg stb.) készül, és lehetőleg az esetleges robbanási túlnyomás levezetésére alkalmas hasadó-nyíló felülete is van.

Az újabban közkezdvelt könnyűszerkezetes építési technológiával csak olyan raktárépület tanácsos építeni, amelyben nem éghető vagy legfeljebb mérsékelten tűzveszélyes anyagot tárolnak.

Már a tervezés során szükséges gondolni egy esetleges tüzesetre, tehát a védekezés módját is meg kell tervezni. Gondolok itt elsősorban a meghatározott alapterületű tűzszakaszok tűzfalvas elválasztására, kellő számú kijáratú ajtóra, a füstelvezetés módjára. Egyes külföldi példák



Acélszerkezetű magasraktár modellje

alapján leszögezhető, hogy földszintes raktárépület földemébe beépített — egyébként felülvilágító célját is szolgáló — szellőzőnyílások, amelyeket lágy PVC-ből alakítottak ki, igen jó szolgálatot tettek tűz esetén mint füst- és hőelvezető nyílások! Ezek a természetes szellőzőnyílások az alapterület 6—8%-át teszik ki, és viszonylag alacsony hőmérsékleten kiolvadnak, szabaddá téve a nyílást.

Igen hasznos szolgálatot tesz tűz esetén egy megfelelően méretezett elszívó ventilátor is. (Pl. az óránkénti ötszörös légcserére képes.)

Véleményem szerint elhibázott szemlélet, ha ún. magasraktárt tűzvédelmi burkolat vagy ilyen célú mázolás nélküli acélszerkezetből kívánnak tervezni, illetve építeni. A védetlen acélszerkezet tűzállósági határértéke ugyanis, mint köztudomású, igen csekély. (Az Építőipari Minőségvizsgáló Intézet által kidolgozott idő-hőmérsékleti görbe alapján vizsgálva, mindössze 0,25 óra!). Ilyen szerkezetű magasraktárt tulajdonképpen csak kizárólag nem éghető anyagok számára volna szabad építeni, azonban láttunk már olyan acélszerkezetű magasraktárt, amely festékanyagok tárolására szolgál.

Állításom alátámasztására ismét egy külföldi példát hoznék fel. Alkalmam volt megtekinteni egy építés alatt álló 33,00 m magas, olyan vasbeton csúszószaluzatos szerkezetű magasraktárt, amelyről elmondták, hogy ott a raktározási manipuláció számítógépek igénybevételével teljesen automatikus lesz. Ugyanígy egy esetleges tűz automatikus eloltását is úgy képzelték el, hogy a több sorban (5—6 m-enként) elhelyezett fotocellás vagy ionizációs füst- és hőérzékelők a jelzéssel egyidőben indítják a megfelelő tárolófülke felé az önműködő oltóberendezést is. Méghozzá egy olyan országban, ahol a tervezők véleménye szerint vajmi keveset törődnek a megelőző tűzvédelemmel. Magam részéről ennek éppen az ellenkezőjét tapasztaltam, mivel ott az üzemek általában a hatósági

előírásokon túlmenően is alkalmaznak tűzvédelmi berendezéseket.

## Tűzvédelmi berendezések

A tűzvédelmi berendezések tárgyalása során ismét több részre kell bontanunk a témát. Egyrészt a hagyományos raktárak, másrészt a magasraktárak tűzvédelmi berendezéseire. További bontásként külön kell tárgyalni a beépített (stabil) és mozgatható (mobil) tűzvédelmi berendezéseket.

Általánosságban ismert beépített tűzvédelmi berendezések: az esőztető berendezés („Sprinkler”), vízfűggöny, CO<sub>2</sub>-berendezés, habbal oltó berendezés, vízködoltó berendezés stb. Ezeknek egynémelyikéhez olyan automatikus észlelőfejek tartoznak, amelyek hő vagy füst hatására többféle funkciót látnak el. A hő vagy füst észlelésekor egyrészt jelzést adnak (riasztás), másrészt indítják az automatikus oltóberendezést. (Kivétel a beépített habbaloltó és a vízfűggöny-berendezés, ezeket mechanikus úton kell működésbe hozni.)

Ismeretesek még ionizációs és fotocellás működésű észlelők is; a kiválasztás mindig a védendő áru értékétől, a védelem mértékének igényétől és nem utolsósorban gazdaságossági szempontoktól is függ.

A hagyományos raktárakban az előbbieken felsorolt beépített tűzvédelmi berendezések valamelyikét alkalmazzuk, természetesen mobil oltókészülékekkel kombinálva. Számtalan formájuk ismeretes, a különféle oltóanyaggal töltött kézi oltókészülékektől (maximum 12 kg) az ugyancsak többféle oltóanyaggal töltött nehezebb (50—250 kg) mozgatható-görbíthető oltókészülékekig.

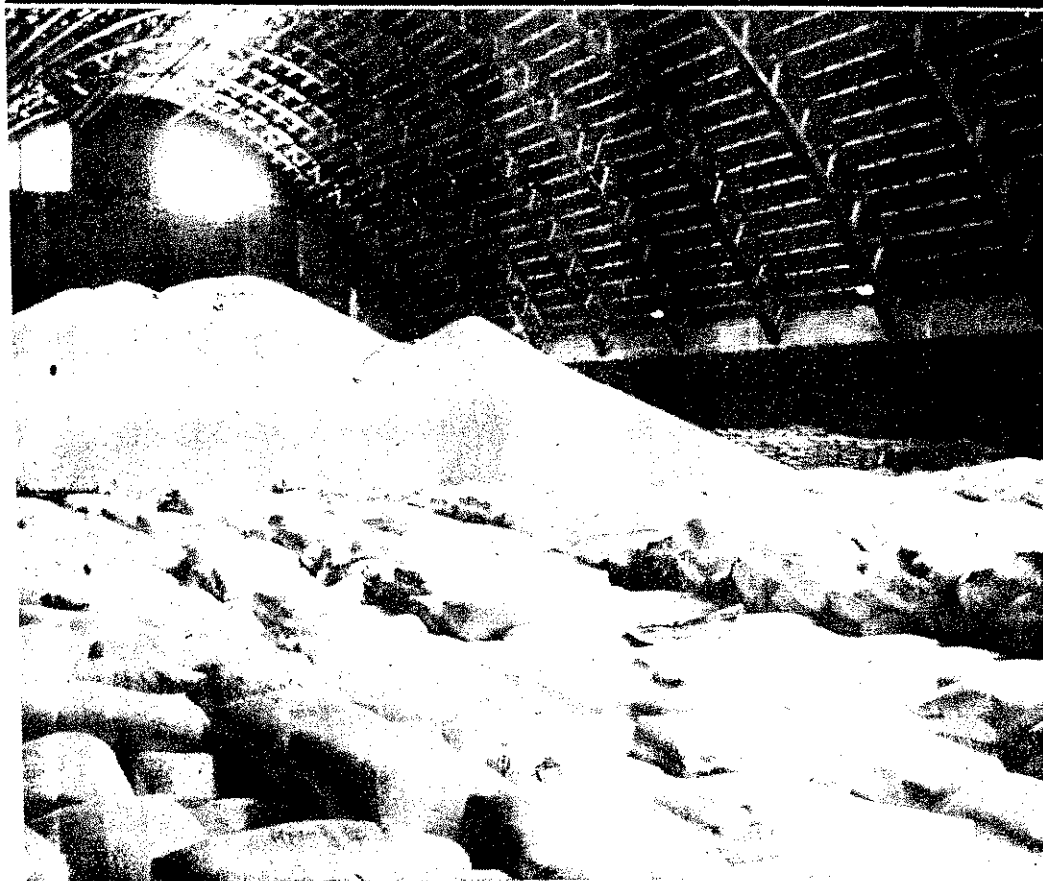
Akár beépített, akár mozgatható tűzoltókészülék alkalmazására kerül sor, minden esetben a legalkalmasabbnak kell lennie a tárolt anyag oltására. (Itt hivatkoznék pl. arra, hogy vannak anyagok, amelyeket nem szabad vízzel oltani, mert a keletkező



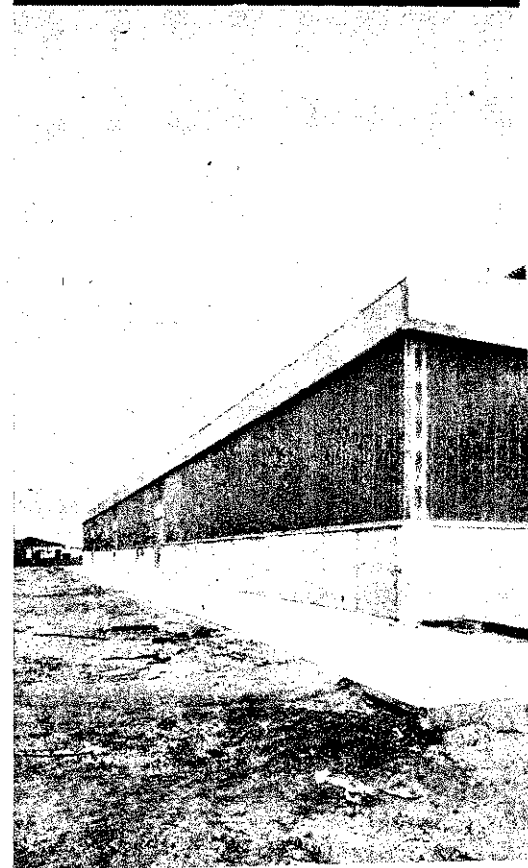
kár olyan nagymértékű lesz, ami nem áll arányban a tárolt értékkel.)

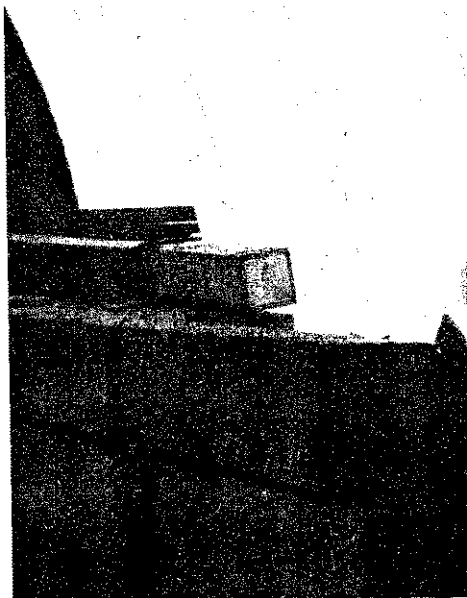
A magasraktárak tűzvédelmi berendezései csupán annyiban különböznek a hagyományos raktárakétól, hogy pl. a magasraktárak esetében nem elegendő a földem alatt elhelyezett „Sprinkler”, hanem ezeknek a raktáraknak az esetében már mintegy

Ömlesztett és zsákoltt anyagtárolás. Hiányoznak a közlekedési utak!



Modern vonalú vasbeton.





elfújható — impregnált vászomból készült — ideiglenes jellegű raktársátor

érben" kell gondolkodnunk, tehát az oltórendezéseket (szórófejeket) több sorban kell elhelyezni.

Hogy hány sorban és milyen sorközökben? Ez a kérdés bizony még nem tisztázott, mivel a magasraktárakban a nagy tározási sűrűség miatt (keskeny közlekedési utak a gépek számára, nagy tö-

megű, s nagy magasságú áruhalmoz) az égés folyamata még számunkra jórészt nem tisztázott módon zajlik le az ismeretlen huzatviszonyok és a légmozgás behatárolatlansága miatt. Mindenesetre első lépésként (ismét külföldi példára hivatkozva) elfogadhatónak látszik a korábban már említett érzékelő- és oltófejek 5–6 m-enkénti függőleges sortávolsága.

A magasraktárakban elhelyezendő mobil oltóberendezések száma és milyensége ismét megfontolás tárgyát képezi, mivel függőleges irányú hatótávolságuk viszonylag csekély, sőt a nagy belmagassághoz képest szinte elenyésző. Teljes mellőzésük azonban helytelen lenne, mivel szakavatott kezekben kiválóan alkalmasak a talajszint közelében keletkezett tüzek oltására. Ezeket a készülékeket olyan helyen célszerű elhelyezni, hogy kevés mozgással, több irányban is használhatók legyenek.

## Használat

A raktárak technológiai megoldásától függően változnak a használatlaltal szemben támasztott követelmények. Az automatizált, magas szintű gépesítéssel ellátott raktározási technológia alkalmazása során maguk a gépi berendezések is előidézhettek tűzveszélyt.

Pl. a raktárpólcok közé beépített vízszintes és függőleges irányban mozgó darukosarak villamos vezetékei ún. elektromos tüzet okozhatnak. Az ellene való védekezést külön meg kell oldani a biztonságos szerelt vezetékekkel, s az előírt időszakonként szakértővel felül kell vizsgáltatni őket.

A kevésbé gépesített raktárakban is — persze, a tárolt anyagtól függően — fennáll azonban a tűzveszély, tehát általános

elvként leszögezhető, hogy az áruhalmozást úgy kell elhelyezni a raktárakon belül, hogy a tűzoltók lehetőleg könnyen hozzáférjenek a tűz fészkehez. Ugyancsak alapelv, hogy nem szabad együtt tárolni olyan vegyi anyagokat, amelyek egymással reakcióba lépve tüzet okozhatnak.

A raktáron belüli közlekedési utakat, kapubejáratokat, vészkijáratokat, vészletrákat, a villamos berendezés kapcsolóját a tűzjelző- és oltókészülék, a füstelvezető kezelőszervezetét, a mobil tűzoltó-felszerelést és az ezekhez vezető utakat teljes szélességben állandóan szabadon, közlekedésre alkalmas, használható állapotban kell tartani.

Befejezésül szeretném még elmondani, hogy mindaz, amiről szóltam, csupán csak egy része ennek az igen fontos és egyes részleteiben még nem is szabályozott kérdéskomplexumnak.

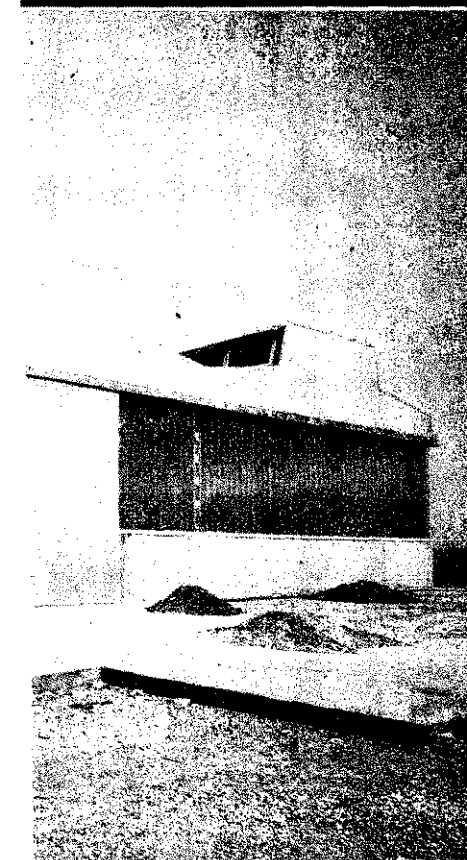
Egy ilyen terjedelmű előadásban nem is lehet minden kérdésre a megfelelő mélységig kitérni, s úgy érzem, ez nem is volt feladatom.

Nem esett itt szó többek között a hűtött tárolókról, a tűzveszélyes folyadékok különféle tárolási módjairól, a gabonasilókról, pedig ezek is a „raktározás” gyűjtőnév alá tartoznak.

Mindössze az volt a célom, hogy a tisztelt konferencia figyelmét felhívjam arra, hogy egy-egy raktár megtervezése, felépítése és használata során tűzrendészeti problémák is jócskán adódnak (így pl. az oltóvízszükséglet, a tartalékoltóvíz-szükséglet biztosítása, külső és belső tűzcsapok létesítése stb., amikről szintén nem beszéltem).

Szándékosan nem ismertettem részletebben a rendeletek, szabványok előírásait. Előadásomat mindenekelőtt gondolatébresztőnek szántam.

szervezetű, egyszintes raktár





# Mit kell tudnunk az elsősegélynyújtásról?

II.

Az elsősegélynyújtás alkalmával a beteget csak a **feltétlenül szükséges mértékig** vetkőztessük le. Az olyan szoros ruhadarabokat, mint a nyakkendő, derékszíj, melltartó, fűző, félj kell szabadítani. A sérült testrészt le kell mezteleníteni.

A sérültet mindig az ép oldalán kezdjük vetkőztetni.

Zárt térből, rossz levegőjű helyiségből a hirtelen rosszul lett, összeesett beteget jó levegőre kell vinni, vagy kellő szellőztetéssel szükséges gondoskodni friss levegőről a számára.

Tilos a beteg ellátásához hozzákezdni **leültetése vagy lefektetése** előtt. Ugyanis az erre hajlamos, érzékeny emberek kistökű sérüléstől is elájulhatnak, s így álló helyzetben történő ellátás esetén a következő ájulás további súlyos sérülést okozhat.

## Bánásmód eszméletlen beteggel

Az eszméletlenség létrejöhet mérgezésből, koponyasérülésekből, az agyi erek megbetegedéseiből (agyvérzés) és számos belgyógyászati megbetegedéstől is. Az eszméletlen beteg légzése és vérkeringése nem szűnik meg, azonban külső ingerekre nem reagál, és ezért kapcsolat sem vehető fel vele. Eszméletvesztés állapotában a beteg fokozott megfigyelésre szorul, mert légutaiiba hányadék, vér, felgyülemlett nyál vagy a szájában levő egyéb idegen anyag kerülhet, és ez fulladását okozhatja. Ezért eszméletlen, sérült vagy beteg találása esetén a következő teendőket kell elvégezni:

- 1 A beteg légutait a már ismertetett módon ki kell tisztítani.
- 2 A beteget oldalt fekvő helyzetbe hozzuk, mert ebben a helyzetben áll fenn a legkisebb veszélye légutai elzáródásának.
- 3 Az oldalt fekvő helyzet elérése céljából a jobb oldalra fordítjuk a beteget. Bal kezét tenyérrel felfelé egy kissé előrehúzott feje alá helyezzük. Jobb kezét hátrahúzzuk a törzse alatt, hogy ezzel megakadályozzuk testének hanyatt fekvő helyzetbe való visszagördülését. Az alul fekvő jobb láb csipőben és térdben behajlítva megakadályozza, hogy az eszméletlen beteg háson fekvő helyzetbe átgördülhessen. A felfel levő bal láb nyújtott állapotban kerül a talajra.
- 4 Az eszméletlen beteget minden esetben a leírt oldalt fekvő helyzetben kell felhelyezni, és amennyiben szállítják, a hordágyon is ilyen helyzetbe kell hozni.

## Ájulás

Ijesztő, visszataszító látvány (baleset, nagyfokú vérzés stb.) hatására, meleg, rosszul szellőzött helyiségben történő hosszabb, elsősorban álló helyzetben való tartózkodás esetén – arra hajlamos személyek – könnyen elájulnak.

Ájulás előtt a balesetes arca fehérré válik, homloka a verejtéktől kinyöngyöződik, majd lába megroggyan, összeesik, és átmenetileg eszméletét veszti.

Az ájulás oka átmeneti agyi vérszegénység. Ennek külső megnyilvánulási jele az arc hirtelen elsápadása.

Az ájult személyt azonnal le kell fektetni, mégpedig oly módon, hogy a feje mélyen legyen, tehát a lábait alápolcoljuk. Ezzel elő-

**Az eszméletlen beteget minden esetben oldalt kell elhelyezni**



segítjük az agy jobb vérellátását. Ruházatát megbontjuk, elsősorban a szorító ruhadarabokat oldjuk fel. A helyiséget kiszellőztetjük, az ájultat a zárt helyről jó levegőre visszük. Arcát, mellkasát tenrünkbe vett kis mennyiségű hideg vízzel lefröcsköljük.

Egyszerű ájulás esetén az említett eljárásokra a beteg néhány perccel belül magához tér. Gondoskodni kell arról, hogy a magát tért beteg legalább 10 percig nyugodtan fekvődjön. Ha teljesen rendjött, semmilyen panaszja nincs, és felültetésekor, majd felállítással sem érez gyöngeséget, nem panaszkodik szédülésről, és nem sápi újra, akkor feltehető, hogy állapota teljesen rendeződött.

Az ájulás azonban súlyosabb betegség első tünete is lehet. Ezé ha rövid időn belül nem tér magához a beteg, vagy magához téi után nem válik teljesen panaszmentessé, azonnal orvost kell hozni, vagy orvoshoz kell juttatni.

## Sebek, sebellátás

Külső erőművi behatás a bőr folytonosságát megszakítva sezést okoz. A sebeket az erőművi behatás nagysága és módja szeri lehet osztályozni. Pl. metszett, vágott, zúzott, lött, harapott stb. sebe.

A sebészés következtében vérzés keletkezik. Távolabbi következmén hogy a seben keresztül kórokozók kerülnek a sebbe, és fertőzik azt.

A seb ellátásának célja, hogy az elsősegélynyújtó megszüntess a vérzést, és megakadályozza a seb fertőzésének létrejöttét.

A seb ellátásakor az alábbi teendőket kell elvégezni:

- 1 A balesettest le kell fektetni. A sérült testrészt le kell mezteleníteni.
- 2 Az elsősegélynyújtó megtekinti a sebet, nagyobb vérzés eseté először vérzést csillapít.
- 3 Kisebb kiterjedésű seb esetén a seb környékét sebbenzinb mártott vattával oly módon kell megtisztítani, hogy a vattából kicsorg benzin ne folyjon a sebbe.
- 4 A seb környékét, kb. 1 cm szélességű csíkban, jóddal körb kell ecsetelni.
- 5 A sebet steril gézlappal kell fedni. A gézlap méretét úgy ke kiválasztani, hogy az jóval túl érjen a sebkörnyéken.
- 6 A gézlapra nagyobb kiterjedésű vagy mélyebb sebek eseté steril vattát helyezünk.
- 7 A gézlapot, illetve a ráhelyezett vattát a seben rögzíteni kel. Rögzítés végezhető sebkötöző pólyával. Kisebb sebek esetén, melyeke csak gézlappal kellett fedni, a rögzítés ragtapaszcsíkkal történjék.
- 8 Sebellátás után a sérültet sebészeti szakrendelésre, nagyob sebészés esetén ügyeletes sebészeti osztályra kell juttatni. A sebészeti szakrendelésen történik a seb végleges ellátása; szükség szerint a seb szélek kapocsal, vagy varrattal történő egyesítése, tetanusz ellen védőoltás adása stb. Ezért csak egészen felületes, kis terjedésű sebei esetén szabad eltekinteni a betegnek végleges ellátási helyre történő továbbításától.

## Vérzés, vérzéscsillapítás

A vérzés mértéke a megsérült ér nagyságától és milyenségétől függ.

**A hajszáleres vérzés:** Felületes sebzéseknél keletkezik egészen vékony erek sérülésekor. A vérzés mennyiségileg kevés, hajszálvékony csíkokban, lassan vérzik a seb. Ez a vérzés ellátás nélkül is néhány perccel belül megszűnik.

**Az ellátás:** Egyszerű fedőkötéssel történik.  
**A visszeres vérzés:** A sérült visszér nagyságától függően közepes mennyiségben vagy igen bőven sötétpiros vér ürül a sebből.

Nagy visszérsérülés esetén, kellő ellátás nélkül, a sérült súlyos vérvesztéséget szenvedhet.

**Az ellátás:** Vérző sebre steril gézlapot, arra a vérzés helyének megfelelő méretű gombóccá gyúrt steril vattát helyezünk, és szoros pólyamenetekkel nyomást gyakorolunk a vérzés helyére (nyomókötés). A sebellátás és vérzéscsillapítás elvégzése után a sérült végtagot felkötjük (felső végtag), vagy felpolcoljuk.

**Az ütőeres vérzés:** Az ütőerekben nagy nyomással kering a vér. Bennük érvényesül a szív munkája. Ütőérsérülés esetén a szív összehúzódásának ütemére ütemes sugárban, messzire fecskendezve távozik a vér. A vér színe élénkpiros. Nagyobb ütőér sérülése esetén perccel belül nagy mennyiségű vérvesztés jöhet létre, ami a beteg halált okozó kivérzéséhez vezethet.

**Az ellátás:** A vérző végtagot felemeljük, hogy függőleges helyzetbe kerüljön.

Felső végtagon keletkezett ütőeres vérzés esetén a felkar belső szélének közepe táján három ujjal – az egész felkar átmarkolása közben – az ott haladó ütőeret a felkarcsontozhoz szorítjuk.

Alsó végtagon bekövetkezett ütőeres vérzés esetén a lágyékhajlat belső oldalán öklünkkel a combütőeret a combcsontozhoz szorítjuk.



# Még egyszer a szöuli katasztrófáról

Olvásóink jogos érdeklődését kívánjuk kielégíteni a Schweizerische Feuerwehr-Zeitung ez év szeptemberi számában „Szállodatűz Szöulban” címmel megjelent cikk átvételével.

Ebből ugyanis számos olyan körülményre fény derül, amelyek a korábbi sajtóközlemények alapján nem voltak ismeretesek.

A tűz kitörésének időpontjában, délelőtt 10 óra körül a Taeyongak-szállóban körülbelül 438 személy — vendégek és személyzet — tartózkodott. A tűzfészek a második emeleti étteremben volt. Egy propántartály robbanása teljesen tönkretette a konyhát, amikor is négy felszolgálóleány életét veszítette.

A tűz először a második emeleten, azután a felette levő emeleten terjedt tovább. Ebben a pillanatban érkeztek a helyszínre a szöuli tűzoltóság járművei.

12 óra körül 40 tűzoltó próbálta megékezni a tüzet a nyolcadik emeleten, sajnos eredmény nélkül, mivel a kilencedik emeletet nem lehetett elérni.

## Erős füstképződés

A füst és a lángok egy óra után ellepték az egész épületet. A tizedik és a magasabb emeletek ablakaiban embercsoportok voltak megfigyelhetők, kendőkkel inogtak, és segítségért kiáltottak. Több, a szöulban esett személy kiugrott az ablakokból, ily módon negyvenen haltak meg. A sebesülteket a szöuli Ste-Marie kórházba szállították. A hőség meg a füst miatt már senki sem vehette igénybe a vészkijáratokat. 11.05-kor jelentek meg az első helikopterek. A rendőrség hangszórókon adott utasításokat az épületben rekedt személyeknek, hogy közelítsék meg a tetőt a mentőakció végrehajthatósága céljából. A helikopterek mentőakcióját a sűrű füstfelhők akadályozták. A gépek nem szállhattak le a szálloda tetőzetén levő személyek megmentésére. A hét katonai helikopter a szálloda tetőzete körül körözött, az egyik megkísérelte a leszállást, de eredménytelenül. Meg kellett elégedni kötélhágcsók ledobásával. Nééhányan képesek voltak megfogni a hágcsókat, és őket sikerült is átvinni a szom-

szédos szálloda tetőzetére. Mások azonban a mélybe zuhantak.

A mentési munkálatokat a tűzoltóság felelős vezetője, Pak Chong-gyu úr, a Kal-szálloda teraszáról irányította.

Az egyik amerikai tudósító jelentése szerint a „Staff Authorities” vezetője megbízásából csapatokat vetettek be. 12 óra körül 7 amerikai „US Army UH1 Huey” és az US Air Force egyik CH—53 helikoptere jelent meg a tűz helyszínén.

A koreai tűzoltóság megerősítésére a yongsani amerikai helyőrség 15 katonáját és a 20. „General Support Group” (Ascomot) vezényelték ki, valamint bevetettek további két motoros fecskendőket és 5 tartályos tűzoltójárművet. A szöuli amerikai kórház ugyancsak három mentőautót, valamint ambulanciás gépkocsit becsátott rendelkezésre.

Az égő szálloda beomlással fenyegetett, ezért a rendőrség parancsot adott ki, hogy a nézők biztonságot nyújtó távolságban helyezkedjenek el.

Időközben a szöuli városházán központi parancsnokságot állítottak fel annak érdekében, hogy a segélyakció célszerűen koordinálható és gyorsan végrehajtható legyen. Mozgósították a karácsonyi szabadságon levő hivatalnokokat. Délután 3 órakor a rendőrség a szálloda előtti járdára matracokat és rizsszalmával töltött zsákokat helyeztet el, hogy a leugró személyek életét megmenthessék. A matracok és szalmaszákok között gyakran túlságosan nagyok voltak a távolságok, vagy azok elhelyezését rosszul választották meg. A nézőknek tehetetlenül kellett látniuk, hogy mennyi ember ugrott a biztos halálba.

## 9 órás bevetés után

Az éjszaka beálltával fényszórók segítségével tovább folytatták a mentőakciókat, mivel az áramellátás a szálloda szűk-ségáramforrása ellenére is megszűnt.

A szöuli tűzoltóságnak és az US fegyveres alakulatoknak a tüzet kemény bevetés után 18 óra körül sikerült ellenőrzés alá vonniuk.

De 22 óra körül ismét tüzet vettek észre a legfelső emelet 220. számú szobájában.

Miután eloltották a tüzet, a szobákban sok holttestet találtak. A karácsonyi ünnep miatt későn lefekvő vendégeket ál-



mukban lepte meg a füst és a mérgező tüzgáz, s ezek következtében fulladtak meg.

## A mérleg tragikus

A tűz utáni napon, két óra tájban az első megállapítás szerint a halottak száma 66, míg a sebesülteké 59 volt. Feltehetőleg, hogy a tűz kitörésének időpontjában 438 személy tartózkodott a szállodában.

Ezek közül több mint 100 nem tudta szobáját elhagyni, szinte be voltak zárva oda. A szálloda igazgatója közölte, hogy 70 vendég és 40 alkalmazott a tűz kitörése előtt, körülbelül délelőtt 10 órakor távozott az épületből.

A veszteséglista megállapítására fel kellett venni az érintkezést a különféle követéssel és kórházakkal. A helikopterek segítségével 10 személyt sikerült megmenteni.

A rendőrség közölte, hogy a szálloda vendégei egyáltalán nem vagy csak felü-

gagásokat helyesen alkalmazva az ütemes, sugárzó vérzés azonnal megszűnik.

A másik elsősegélynyújtó a sebre gézlapot helyez, erre rendkívül szorosra összegyűrt vattagombócot készít, és azt nagyon szoros, megműzött pólyamennetekkel rányomja a sebre.

A nyomókötés felhelyezése után a magasan felpolcolt vagy felkötött végtagot folyamatosan figyelni kell, és ha a vérzés átüt a kötésen, szorítókötsést kell alkalmazni.

A szorítókötsést a felkaron, illetve a combon kell felhelyezni, tehát a végtagnak azon a részén, ahol egy csontot tartalmaz. Elhelyezése a vérzés és a szív között történik. Célja, hogy a végtag fő ütőerét a csonthoz szorítsuk, és ezáltal megszüntessük az ütőeres vérzést.

Veszélye, hogy teljesen megszünteti a végtag vérkeringését, és ezáltal nehezíti a seb gyógyulását, elősegíti a fertőzés létrejöttét, tartós alkalmazása esetén pedig a végtag elhalását okozhatja.

A szorítókötés felhelyezése előtt függőlegesen fel kell emelni a végtagot, az ütőeret a fentebb már ismertetett módon kézzel el kell szorítani az átmeneti vérzéscsillapítás céljából.

Szorítókötés céljára legalkalmasabb az e feladatra gyártott széles gumiszalag. Megfeszített állapotban kell feltekerni a végtagra, és végül a rajta levő gombok segítségével a két végét össze kell kapcsolni. A gumiszalag saját rugalmasságánál fogva összeugrik, és elszorítja a végtag ütőerét.

Gumiszalag hiányában széles felfekvésű anyagot: pólyát, háromszögű kendőt, vékony anyagból készült törülközőt lehet használni, melyet fapálccával többszörösen megcsavarva annyira kell megszorítani, hogy a seb vérzése megszűnjék.

A szorítókötés felhelyezésének időpontját papírlapra fel kell írni, és azt a beteg ruhájára vagy kötésére kell rögzíteni, hogy a végleges ellátás helyén az orvos tájékozódva legyen arról, milyen hosszú idő óta áll fenn a végtag vérellátásának megszüntetése. Egy óránál hosszabb ideig a szorítókötsést nem szabad meghagyni, mert az a végtag biztos elhalását idézheti elő. Ezért feltétlenül gondoskodni kell arról, hogy a szorítókötséssel ellátott beteg egy órán belül sebészeti rendelőintézetbe, illetve kórház sebészeti osztályára jusson.

(Folytatjuk)

letesen ismerték a menekülési utakat, és így nem is sikerült megtalálni őket.

A tűz nagyon gyorsan és lökészerűen terjedt ki. A szálloda igazgatóját letartóztatták, és a rendőrség hallgatta ki.

Megállapították, hogy a tűzoltóság 55 személyt sikerült biztonságba helyezni.

A szállodát, amelyben 28 vállalat irodája is volt, 1961-ben építették azon a telken, amelyen azelőtt Szöul egyik legnagyobb kabarészínháza volt, s amelyet 1959-ben egy nagy tűz semmisített meg.

## Zárókövetkeztetések

A tűzoltóság a Taeyongak szállodában kitört nagy tüzeset alkalmával — 22 emeletes épület! — teljesen kilátástalan helyzetbe került.

A gépjárműves forgólétra felszállási magassága 30 méter volt. A tűzoltóság így nem hatolhatott be a tizedik emelet felett levő helyiségekbe.

A helikopterek legénysége rendkívüli bátorsággal tett tanúbizonyságot, amikor az igen erős füstképződés ellenére megkísérelte a tetőzeten levő emberek megmentését.

Meg kell azonban állapítani, hogy a helikoptereket csak a tűz kitörése után egy órával vetették be. Helyszínre érkezésük előtt sokan a hősegtől és a füsttől gyötörve, kétségbeesésükben a mélybe ugrottak.

Az a törekvés, hogy a talajra való zuhanást némileg enyhítsék matracok és szalmazsákok segítségével, a legtöbb esetben céltalan volt.

A tűzoltóságot a katasztrófa olyan igénybevételnek tette ki, hogy lényegében tetetetlennek bizonyult.

(Kivonat a „Korea Herald” című újságból, annak 1971. december 26-i számából.)

A svájci lap szerkesztőségének megjegyzései:

A „Fire International” c. folyóirat 1972. 36. számában megjelent közleményből, amely a szöuli szállodatűzzel foglalkozott, további részleteket és következtetéseket ragadtunk ki:

Az épület két felhasználási területre volt felosztva. A különféle vállalatok irodái az egyik részben voltak elhelyezve. A tulajdonképpeni szállodarészben 223 vendégszoba volt, éspedig a 6—20. emeleten. A tetőétterem a 21. emeleten működött. A pincét garázként használták.

Két lépcsőház volt, az egyik az irodarészben, a másik a szállodarészben. A szálloda vendégei számára a szálloda halljába vezető lépcső szolgált az egyetlen menekülési útként, ezt azonban a tűz kitörése után hamarosan füst lepte el.

Az irodahelyiségek és szállodaszobák tűzjelzőkkel voltak felszerelve (hőjelző). Minden emeleten kézi riasztókészülékeket is elhelyeztek. A riasztási rendszer nem volt összeköttetésben a szöuli tűzoltóság központjával.

A szöuli tűzoltóság a gépkocsis forgólétra mellett még további három hidraulikus emelőpaddal rendelkezik, ezek maximális felszállási magassága egyenként 15 m.

Jó néhány fontos építészeti biztonsági intézkedést (menekülési utak!) a szálloda tervezésekor nem vettek figyelembe.

A könnyen gyulladó belső kiképzés (rizspapír tapéták és falburkolatokként alkalmazott rizsszalma) nagymértékben hozzájárult a tűz lökészerű, gyors továbbterjedéséhez és a rendkívül erős füstképződéshez.

# Az ítélet, hogy kikapcsolja

Az az L-alakú, földszintes épület, ahol a tűz keletkezett, egyáltalán nem tartozik az Egri Dohánygyár legveszélyesebb üzemrész köze, a tűzokozó pedig az egyik segédmunkás volt. Vacsorájának elfogyasztása után nyugodt érzéssel távozott, hiszen legjobb tudomása szerint áramtalanította a villamos főzőlapot. A káreset azonban korántsem minősíthető balszerencsés véletlennek.

## 3.10 körül

Szeptember 8-án 3.10 körül *Farkas Kálmán* és *Patkó Pál* műszereszek az ún. gyártási rész első emeleti ablakából figyeltek fel az égésre. Tűzilármával riasztották a dolgozókat. Az egyik technikus a gyártási irodából értesítette a portát, éjszaka ugyanis a gyárból csak innen lehet tüzet jelezni az egri parancsnokságra. A jelzés időpontja 3.15 volt.

A szóban forgó épület 12,25×39,3 m-es hosszabbik szárnyában villanszerelő, asztalos- és vízvezeték-szerelő műhelyek, kőművesanyag-raktár, továbbá vas- és hulladéktároló található; a 12,25×15 m-es rövidebb épületszárnyban pedig kézraktár, a belőle leválasztott akkumulátortöltő, a targoncatároló, pihenő, garázs, tűzoltószertár, valamint a kenőanyagraktár. Mindkét épületrész fő- és választófalai nem éghető, fokozottan tűzálló anyagból készültek. A hosszabbik szárny választófalai nem érnek fel a tető síkjáig. Itt a vas- és hulladéktároló kivételével térelhatárolás céljából földem létesítettek. A vízvezeték-szerelő műhely földeme gyárilag keménypapír borítással ellátott, fagerendára erősített, merev műanyag habból készült.

A másik két műhely meg a kőművesanyag-raktár földeme 3 cm-es vakolattal ellátott, fenyőfa gerendára erősített nádpadló volt.

E felett húzódott az épület hullámosított palából készült tetőhéjazata.

## A gyáriak beavatkozása

A tűzilármára a bent tartózkodott létesítményi tűzoltók, továbbá számos dolgozó a helyszínen sietett.

Elsőként a két műszerész meg *Kameniczki Miklós* villanszerelő avatkozta be. (Ő hajtotta végre az épület áramtalanítását is.)

Betörték a kigyulladt vízvezeték-szere műhely ajtajának üvegezett részét, előbb az épület előtti kerti locsolóval kísérelték meg az oltást, majd a legközelebb föld alatti tűzcsapról, illetve a gyártási rész földszintjén levő fali tűzcsapról szereltek 1—1 E-sugarat.

A tűz terjedését az igen heves égés mia már nem tudták megakadályozni. A földmen át a lángok átsaptak a jobbra, illetve balra levő asztalosműhelybe meg a kőművesanyag-raktárba, ahol többek között összesen 6 mázsa nitró- és olajfestéke festékpont, műanyag padlót és gumisznyeget is tároltak.

A mindenáron segíteni akaró dolgozó — abban a hiszemben, hogy ez eredményes lehet — 14 db 6 kg-os, 2 db 50 kg-cs porral oltó, továbbá 2 db vízzel oltó készülek töltését is kísérelték.

Ez a próbálkozás az égés hevessége miatt természetesen nem járhatott eredménytel.

## Palackok a műhelyben

*Mlínkó Pál* alhgy., őrségparancsnok irányításával — 2-es riasztásra — 3.19-ko érkeztek ki az egri egységek. A tűzoltó vezetője a helyszínről 3-as tüzet jelzett, d miután kiderült, hogy kevesebb erő is elegendő az eredményes beavatkozáshoz; a kárhelyre vonuló többi egységet rádió visszarendeltette.

A gyáriak által már megszerelt sugáral mellett egységeink további 6 E-sugara szereltek. Ezek közül három a kőművesanyag-raktár égését, kettő pedig a földem tüzet oltotta. Két sugár a vízvezeték-szerelő műhelyben támadott, a fali tűzcsap ról működtetett sugár pedig az asztalos műhelyt védte.

A beavatkozás kezdeti szakasza igen kritikus volt, mivel oxigén- és disszougázpalackokat tároltak a kigyulladt vízvezeték-szerelő műhelyben.

Ezek közül kettőt *Vass Kálmán*, a gyáregrégebbi szocialista brigádjának tagja hozott ki vízsugarak védelme alatt, a másik kettőt az államiak vitték ki.

A továbbiakban nem merült fel akadá-



Amikor a gyárban jártunk, részben már helyreállították az épületkár

lyozó körülmény, a veszélyeztetett többi műhelyeket és tárolókat sikerült megvédeni.

### Vacsorát melegített

A tűzvizsgálat során a következőkéfé alapították meg:

Horváth András segéd munkás szeptember 7-én 20 óra körül vacsorát melegített egy 500 wattos villamos főzőlapon.

A készülék dekorítlemez borítású éghető anyagú munkapadon volt, még hozzá alátét nélkül.

Ugyanebben a munkapadban 3 db benzines forrasztólámpát tároltak, továbbá kb. 5 kg festéket,  $\frac{1}{2}$  kg műanyag ragasztót, s az égési nyomok tanúsága szerint kócot és papírt is.

A munkapadnak azon a részén, ahol a tűz keletkezett, az ajtók kiégték, és átégett az elválasztó deszka is. A munkapad többi részén az ajtók és elválasztó deszkák nem égtek el.

A padot borító dekorítlemezen csak a villanymelegítő alatti részen találtak erős égésre utaló nyomokat.

Horváth András vallomása szerint kb. 20.15-kor fejezte be a melegítést, és abban a hiszemben volt, hogy ki is kapcsolta a készüléket. A villamos főzőlap összekötő kábelcsatlakozóját ugyanis nem szokták kihúzni a dugaszolóaljzatból, mivel az billenős kapcsolóval helyezhető áram alá, illetve felszűltsgmentesíthető.

A billenőkaron a kikapcsolt állapotot nulla, a bekapcsoltat pedig egy függőleges vonal jelzi.

Horváth András újból a kar alsó részét nyomta be. Az ilyen kapcsolókkal általában valóban így kell áramtalanítani, ezzel viszont éppen ellenkező irányban lehetett, mivel fordítva kötötték be.

Míndez persze csupán magyarázat, és távollról sem mentség az éghető anyagú alátét hiányára meg a ki- és bekapcsolásnak erre a nem éppen megnyugtató módjára.

A tűz következtében mintegy 60 ezer forint közvetlen kár érte a gyárat.

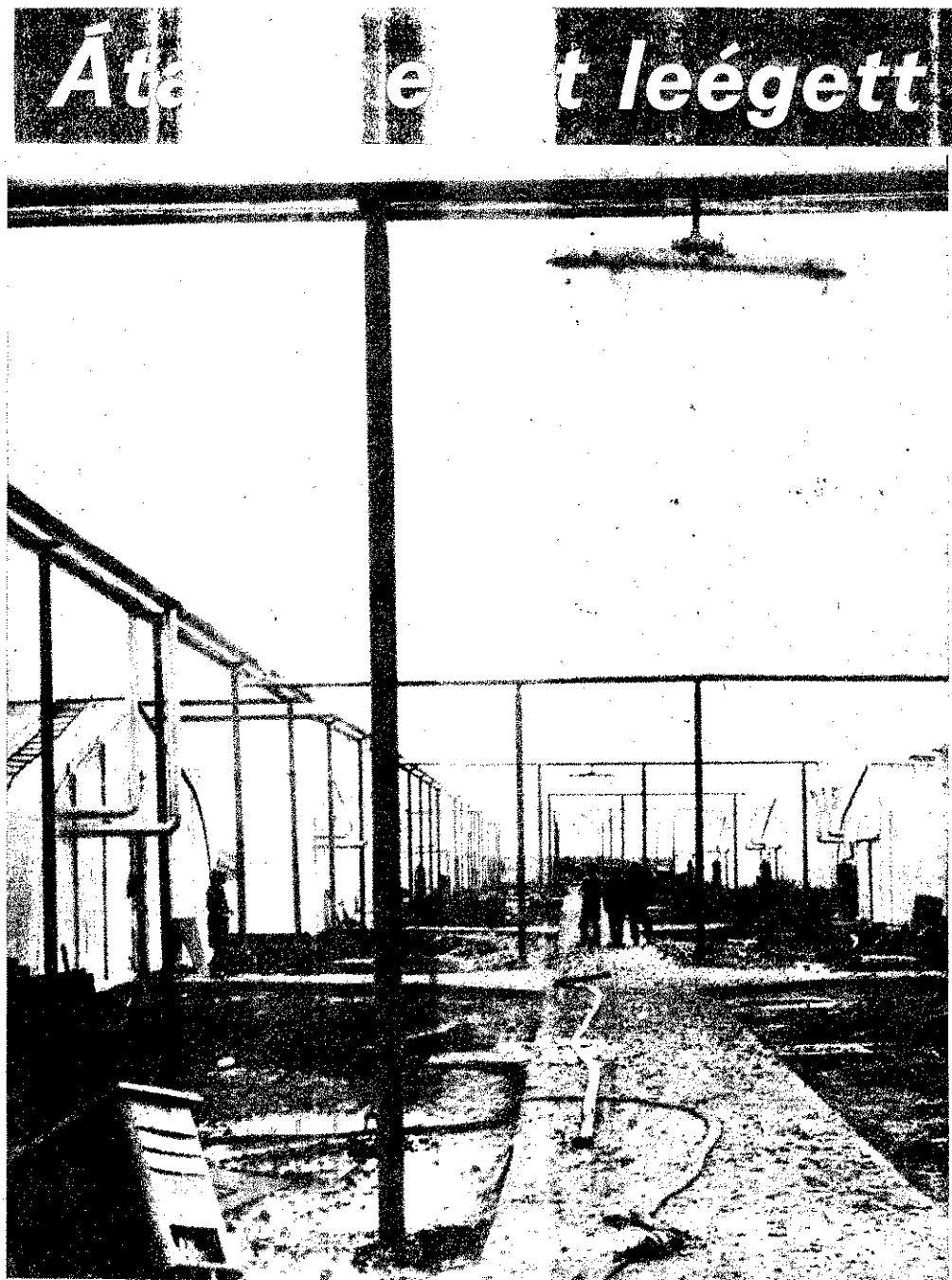
### Oktatás során kívül

A tűzvédelemért hosszú évek óta a kötelező előírások végrehajtásán túl is sokat fáradozó gyári kollektíva igencsak restelli a történeteket. De egyben figyelmeztető jelnek is tekintik arra vonatkozólag, hogy az alapvető munkafolyamatokhoz egyáltalán nem kapcsolódó üzemszervezési tűzvédelmi helyzetét is sokkal jobban figyelemmel kell kísérni.

Ezért az igazgató többek között soron kívüli tűzrendészeti oktatást rendelt el, és ugyanakkor az oltásban meg az anyagmentésben segédkezett 22 dolgozó — beleértve az önkénteseket is — köszönőlevelet, s közülük 13 pénzjutalmat is kapott tőle.

Amikor ott jártunk, már javában folyt a helyreállítás. Megfigyelhettük, a raktárak válaszfalai most már a tetőhéjazatig érnek majd.

(G. R.)



A sertéskombinát távlati képe

A szepetnek-sormás-eszteregnyei Egyetértés Tsz sertéskombinát létesítését határozta el, és ehhez tervező- és kivitelező partnereket keresett. Végül is az ISV (teljes nevén: Ipari Szervező Sertés- és Termelőszövetkezetek Közös Vállalkozása) rendszerű létesítmény felelt meg legjobban az elképzelésüknek.

### A telep meg a létesítmények elhelyezése

A sertéskombinátot Szepetnek községtől délnyugati irányban 1 km távolságra, a nagykanizsa-sormási közúttól 50 m-re telepítették.

A telep  $380 \times 220$  m ( $83\,600$  m<sup>2</sup>), téglalap alapterületű, a közútra a hosszanti tengelyével merőleges.

A telepen egymással párhuzamosan két sorban egyenként  $54,2 \times 12,1$  m alapterületű 7—7 db épületet helyeztek el. Az

épületsorok között 14 m, az egyes épületek között pedig 12 m távolság volt.

Az épületek előre gyártott panelekből készültek. A paneleket az ISV gyáli üzem készítette. A panelek szélessége 1,2 m, fesztávolsága 12,1 m. Külső és belső héjuk hossz- és végbordái üvegszálvas polieszterből, közé préselt hőszigetelő anyagok pedig rideg poliuretán habból készültek. A panelek között profilgumi és poliészterkitöltést alkalmaztak.

Az épületek 2 db válasz- és 2 db végfala ugyancsak polieszter anyagból készültek. A válaszfalakon nyitott átjárót, a végfalakon pedig tolókapukat létesítettek. Az áttetsző polieszter anyagból készült ablakok be vannak építve a panelekbe (nem nyithatók). Az épület lábazata és padozata vasbeton. Fűtésére 6 db TR—KC—2/IV. típusú,  $1680$  m<sup>3</sup>/h légszállítású,  $25\,000$  kcal/h teljesítményű termoventillátor szolgál, szellőztetésére pedig 9 db 321—12 CS típusú, légcsatornába épített oxial ventilátor.

Az épület teljes hosszában, a gerinc alatt 50 cm-re — a panelekbe épített tartóvasakon — 2 db 75 mm átmérőjű acél vízvezetékcsövön szállítják a meleg vizet a termoventillátorokhoz.

Az elektromos vezetékeket és világítótesteket, az épület teljes hosszában mindkét oldalon, a mennyezet alá szerejt, fémből készült kábeltrán helyezték el.

Az épület teljes hosszában 1,2 m széles közlekedési út van, és emellett két oldalt vasráccsal elkerített 18—18 db rekeszt helyeztek el.

Az épületben alomszalma nélküli sertésenyésztést terveztek. Az állatok etetése, itatása, az épületek hő- és friss levegővel történő ellátása központi vezérlésű.

A telep északkeleti végén — 18, illetve 30 m távolságra a többi épületektől — hagyományos építőanyagból készült mag-

A tűzoltóság kikerkezéséig a dolgozók tűzcsapról 1 E-sugarat szereltek, és ezzel, valamint vedrekben hordott vízzel védték az égő épület mellett és vele szemben elhelyezett építményeket.

Az égő épület bejáratánál levő hegesztő berendezést és több berendezési tárgyat biztonságos helyre szállították. A tűz gyors terjedése, a nagy hő és füst miatt azonban nem hatolhattak be az épületbe.

A tűzoltás vezetője a felderítés során megállapította, hogy az épület tetőszerkezete teljes egészében megsemmisült, csupán az oldalfalak voltak láthatók 50 cm-től 2 m magasságig, ezek égése során nagy hő és kibírhatatlan, sűrű fekete füst fejlődött. Mivel a bent levő anyagok mentése már nem jöhetett számításba, a tűzoltás vezetője — helyesen — a szomszédos épületek védelmét, valamint az égő épület maradványainak oltását határozta el.

A már leírt időpontban, a H—1-es jeli épület déli bejáratától 20 m távolságra levő termoventillátor feletti tetőrészen keletkezett a tűz. Mivel a műszaki átadás még nem történt meg, a festő rész leg raktárnak használta az épületet. Ennek déli végében 100—200 l-es hordókban különféle festékeket, festékkihígítókat bekevert festékeket és ezeken kívül többféle éghető anyagot tároltak.

Az épületet éppen műszaki átadásra készítették elő. A vízvezeték-csőrendszer nyomos alá helyezték, és mivel az egyik termoventillátor csatlakozó csőrendszeré folyhatott, meg kellett hegeszteni.

A festők az épület belső festéséhez készültek, és a termoventillátorokat, valamint az elektromos kábeleket a kábeltartó létrákkal együtt papírral betakarták, hogy ne érje a festék őket.

Az ezzel megbízott két munkás az épület bejáratához húzta a vízvezetékcső javításához targoncán elhelyezett oxigén- és disszougáz-palackot. Egyikük kettőslétrán állva megkezdte a papírral fedett termoventillátortól 1,1 m távolságra volli lyukas cső hegesztését. Kb. fél órai hegesztés után vette észre, hogy ég a papír a háta mögötti termoventillátoron. Eloltotta a hegesztőpisztolyt, és megkísérelte az égő papír letépését meg eloltását. Minthogy nem járt sikerrel, a másik épülethez szaladt oltóeszközzel — közben azt kiabálta, hogy tűz van —, és mire a vesterrel visszatért, a nagy tűz és hő miatt már nem mehetett be az épületbe. Közvetlenül a tűzkeletkezés előtt a másik munkás a kb. 100 m-re levő épülethez ment egy szerszámmért, és ő is akkor ért vissza, mikor a társa azt kiabálta, hogy tűz van. Ő is bekapcsolódott a mentési munkába.

A bizottság fényképeken, rajzokon rögzítette a helyszínt, és az összes körülményt figyelembe véve azt állapította meg, hogy a tűz keletkezési oka kétségkívül nyílt láng használata volt; a hegesztés során lehullott izzó fémrészek gyújtották meg a termoventillátoron levő papírt.

A poliészter gyulladási hőmérséklete 398 °C, így könnyen meggyullad az égő papírtól. Ezt egyébként több gyújtási kísérlettel is bizonyítottuk.

A hegesztést végző dolgozónak nem volt szakvizsgája. A társa sem készenléti, figyelőszolgálatot látott el, hanem hegesztőként dolgozott.

Általános balesetvédelmi és tűzrendészeti oktatásban részesültek, de erről nem tudták felmutatni írásos bizonyítékot.

A műanyag épület tűzveszélyességére a művezető azzal hívta fel a figyelmet, hogy: „Vigyázzanak a hegesztésnél, mert a műanyag veszélyes.”

A tűzveszélyes munkához nem kértek engedélyt, következképpen ennek feltételeit sem határozták meg. Még a környezetben levő éghető anyag eltávolítását is elmulasztották.

Az iratok felülvizsgálata során az érintettek az építési engedélyt és a panelek gyártási engedélyét sem tudták felmutatni.

A létesítményt az ISV tervezte. A tervdokumentációból a következők állapíthatók meg:

A tervezők, nyilatkozatuk szerint, megtartották a jogszabályokban, szabványokban meg a tervezői utasításokban foglaltakat.



A létesítmény felülnézetben

tár, szociális épület és kazánház található. Az épületsorokat betonburkolatú út veszi körül, és ilyen minőségű út csatlakozik a közúthoz is. Az épületek tehát minden oldalról jól megközelíthetők.

A 77 m<sup>3</sup>-es víztárolóról 100 mm átmérőjű csővezetékre 5 db tűzcsapot telepítettek az épületsorok közötti út mellé.

## A tűz oltása

Szeptember 16-án 10.45-kor tűz keletkezett a kombinát H—1-es számú épületében. A tüzesetet a keletkezés pillanatában az épületben hegesztő munkás vette észre, és pár perccel később a telep többi dolgozója is észlelte. Az egyik dolgozó a telepen levő telefonon 10.49-kor jelentette a tüzet a nagykanizsai parancsnokságnak. A telefonos 10.50-kor 1+6 fővel riasztotta az I-es CSD 710-es fecskendőt meg 1+3 fővel a II-es CSD 344-es fecskendőt. A fecskendők 10.58-kor érkeztek ki a 11 km-re levő kárhelyre. A tűzilármával 10.50-kor riasztott helyi önkéntes tűzoltóság 10.59-kor 1+10 fővel, 1 db 800 l/p-es kismotorfecskendővel érkezett ki a helyszínre.

Utastást adott 2 db E-sugár szerelésére — vízhiány miatt többre nem volt lehetőség — és a visszajelzésében II-es riasztást rendelt el. A helyszínről kapott tájékoztatás alapján a megyei parancsnok, helyettese és az illetékes járási parancsnok is kivonultak a kárhelyre.

A tűz eloltása 11.35-kor fejeződött be. A tűzoltással kapcsolatosan két körülményt kell megemlíteni. Először: az ismertett épületszerkezet anyaga vízzel könnyen oltható. Az épület égő oldalpaneljeit csupán egyszer kellett végigveretni sugárral, és ekkor azonnal megszünt az égés, csak helyenként maradt izzó anyag. Másodszor viszont a nagy hő meg a sűrű, fojtó füst nehezítette a tűzoltást. Ilyen káreset alkalmával mindkét körülménnyel számolni kell.

## A tűzvizsgálat

A tüzeset bejelentése után rendőri bizottság szállt ki a helyszínre, és mivel bűncselekmény alapos gyanúja forgott fenn, szemlebizottság alakult.

A tűzvizsgálat meg a helyszíni szemle során a következőkre derült fény:





A szomszédos, ugyanilyen épületben készült ez a felvétel. A nyíl a hegesztés helyét mutatja

# Az igaliak bravúrja

Október 10-én 23 órakor az italbolt zárása közben figyelt fel Major József a szemközti áruházban gyanúsan villogó fényre.

Azonnal értesítette az áruház főkönyvelőjét, tűzrendészeti felelősét, valamint Borbély József önk. tű. fhdgy.-ot, aki a testület feckendőjének a gépkocsivezetője is.

Tűzilármával riasztották az önkénteseket, Borbély József pedig saját gépkocsiján a szertárhoz robogott.

A testület tagjai számos helybéli lakossal együtt eközben igen gyorsan a helyszínre érkeztek. Fojtogató füst és lángok fogadták őket. Az áruház közepén a mennyezet közelében égtek a körállványon levő szőnyegek és öltönyök.

Előbb 3 db poroltóval eredménytelenül kísérelték meg az oltást, de hamarosan kikerkezett Borbély József a gépjárműfeckendővel, és szinte pillanatok alatt megszerelték a sugarat.

Az önkéntes tűzoltók és segítők saját ruhájukat sem kímélve, alig 10 perc alatt elfojtották a lángokat. Mire az állami egységek kikerkeztek, már gratulálhattak nekik a gyors és bátor beavatkozásért. A lángok 6 milliós értéket fenyegettek.

Zoltán József  
tű. hdgy.

Az épületszerkezetet lánghálónak, az épületet „E” tűzveszélyességi osztályúnak sorolták be. Ennek alapján az épületek egymás közti távolságát 12 m-ben határozták meg. Ez a besorolás rossz. (Valószínűleg azért, mert a terv előbb elkészült, mint az ÉMI vizsgálata.)

Az ISV ugyanis az ÉVM Építőipari Minőségvizsgáló Intézettel bevizsgálhatta a műanyag paneleket. Ennek eredményét az MI A—879 sorszámú Ideiglenes Műszaki Felhasználási Bizonyítványában 1971. június 17-én rögzítette. Eszerint:

— a műanyag panelekből készült épület alkalmas sertéstartás céljára;

— az alapterület legfeljebb 1000 m<sup>2</sup>-ig terjedhet;

— az állatférőhelyek száma: 600 lehet;

— a kijáratok száma nincs korlátozva, de legalább kettő szükséges;

— hőközpont tűzálló elválasztás nélkül nem helyezhető el az épületben, telepítés csak különállóan történhet. A panelek anyagát az ÉMI a IV. és V. tűzállósági fokozatba sorolta be, és a belőlük készült épületet az V. tűzállósági fokozatba sorolva „éghetőnek” minősítette.

A terv tűzrendészeti előírásokat is tartalmaz. Az épületgépészettel kapcsolatos technológiai előírás szerint:

— A műanyag épületben mellőzni kell a hegesztést, a fődarabokat kint, a szárdarabokat bent hegeszteni.

— Ha a hegesztés bent elkerülhetetlen, akkor azbeszt szigetelőlemezzel kell védeni a környezetet.

— A hegesztés helyén 1 db kézioltó készüléket kell elhelyezni.

— A hegesztést 1 személy nem véggezheti, 1 főt figyelőnek kell kijelölni.

A hegesztők nem ismerték ezeket az előírásokat. Azbesztlemezt, kézioltó készüléket nem kaptak, figyelőt sem bíztak meg. A teljességhez hozzátartozik, hogy 14 db műanyag épület összeszerelése során és a hibák kijavításakor mindvégig figyelmen kívül hagyták az említett megadott rendelkezéseket. A befejezés pillanatában következett be a tűz — ugyanis volt az utolsó hely, ahol hegeszteni kellett —, és kb. 2,5 millió forint kárt okozott.

— Az építkezések tűzrendészeti ellenőrzését a használati szabályok vizsgálatán túl ki kell terjeszteni a tűzrendészettel összefüggő összes szabályozásra és tevékenységre.

— Az építkezések területén levő tűz- és robbanásveszélyes anyagok tárolásakor a leghigorúbban érvényre kell juttatni a jogszabályok és szabványok előírásait.

— Indokolt a műanyag épületeknek — a vonatkozó utasításban meghatározottaknál gyakoribb — tűzrendészeti ellenőrzése.

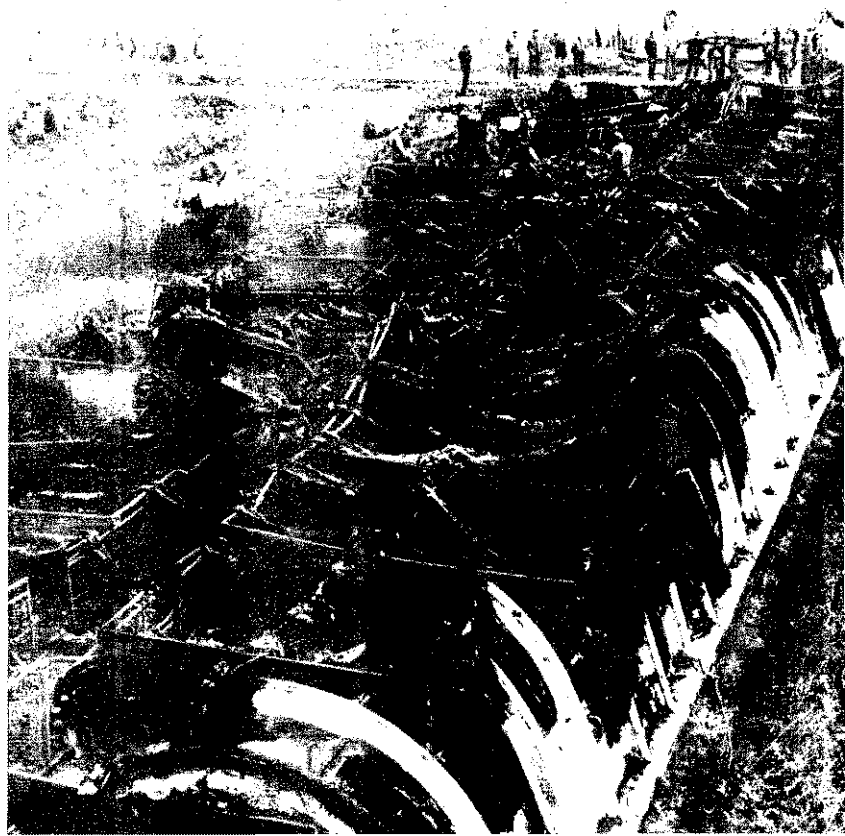
— A jogszabály előírásain túl konkrét előírásokkal kell szabályozni a műanyag épületek használatát.

— A telepen dolgozókat speciális képzésben kell részesíteni, megelőző és mentő tűzrendészeti vonatkozásban egyaránt.

— Szükségesnek tartom megvizsgálni annak a lehetőségét, hogy az ilyen épületben levő vízvezeték-rendszereket — minimális átalakítással — hogyan lehetne felhasználni tűzoltásra, illetve a tűz továbbterjedésének megakadályozására.

Jánoki Lajos  
tű. alez.

Ez volt az utolsó hely, ahol az átadás előtt hegeszteni kellett...



## Következtetések

A vizsgálat alapján a következő tanulságok vonhatók le:

— Mindenekelőtt rögzíteni kell, hogy a hegesztéssel kapcsolatos jogi szabályozás kielégítő, és ezt a műszaki előírás is megfelelően tartalmazta.

A szabálytalan hegesztésből keletkező károk — mint ez a káreset is — a megelőző rendelkezések figyelmen kívül hagyásának következményei.



a

## síkvölgyi kórházépületben

Gyakran azért nehéz a baj fölismerése, mert többféle betegség is kiválthatja ugyanezt a tünetet. A szóban forgó tüzesetnek viszont az az egyik leginkább elgondolkasztó tanulsága, hogy több „tünet” is jelezte a fenyegető veszélyt, mégsem ismerték fel idejében.

### Vadászkastélyból kórházi osztály

Tatabánya egyik legszebb részén, festői parkban található a kárt szenvedett, s immár hetvenéves épület. Eredetileg vadászkastély volt, negyedszázaddal ezelőtt gyógyították be háborús sérüléseit, s alakították át szanatóriummá. (A manzardtető beépítésével még 1912-ben létesítették a második emeletét.) Néhány évvel később a megyei kórház egyik belgyógyászati osztályát költöztették be ide.

Később bevezették a központi fűtést, s miután a két Marabu-kazán nem bizonyult elegendőnek, egy harmadikat, majd az elmúlt évben egy negyediket is beszerettek. Mint a tűzvizsgálat során kiderült, nemritkán egyszerre három kazánt is működtettek. A kazánok mindössze 30x30 cm-es kéménye eredetileg a vadászkastély kandallójához készült.

1965-ben a felújítási munkák során rendbe hozták a kémény tetőgerinc feletti részének néhány fugasorát, de az már senkit sem nyugtalanított, hogy lejjebb milyen az állapota.

1968-ban egy kéményseprő felhívására kiváltottak a padlástérben egy kéménybe épített gerendát. Hogy nem vizsgálódtak alaposabban is, az alighanem a kémény igen rossz megközelíthetőségének tulajdonítható.

### Nem segít a ventilátor

Miután a kémény nem „húzott” rendesen, tavaly egy szívónyomó ventilátorral próbálták javítani a huzatviszonyokon. De ehelyett időnként füstszivárgás következett be, ezért azután megszüntették a ventilátor működését.

Júniusban lefalazták a kéménnyel egyik oldalon közös falú szellőzőkürtőnek a kazánházba vezető nyílását, mert a szellőzőn át füst áramlott, és korom hullott a fürdőszobákba. (A kárhely végleges átvizsgálásakor a második emeleten is találtak egy ilyen lezárást.)

Ezt ugyan sikerült kiküszöbölni, de október 9-én az egyik fűtő enyhébb füstmergézzel szenvedett a kazánházban.

Ekkor — immár nem először — kihívták a kéményseprőt, a második emeleti betegek közül néhányan ugyanis többször panaszkodtak a kellemetlen „gázszagra”. Az illető vizsgáldott is, majd kitisztította a rókatorkolt.

Október 13-án újból kijöttek a kéményseprők, és füstnyomáspróbát végeztek, s ekkor írásban szolgáltatták fel az intézmény vezetőjét a javítási munkálatok elvégzésére, mert a kémény — ahogy mondani szokás — orrán, száján füstölt.

Dr. Járjás Lajos főorvos még október 9-én utasításba adta, hogy a fűtők óránként, de legalább kétóránként nézzenek körül a padláson.

A 15-ére virradó éjjel az éjszakai portás tejtávjételkor felfigyelt a kéményből kiszóródó szikrákra. Szólt a fűtőnek, ő körbe is járta az épületet, s felment a padlásra, de elmondása szerint semmi gyanúsat sem észlelt.

### Nem mondták, hogy tűz van

Kertész Lászlóné ápolónő éppen a reggeliosztással kapcsolatos teendőket végezte, amikor az egyik beteg panaszkodott neki a füstszivárgásra meg a „gázszagra”. A második emeleten ekkor már erős füstöt észlelt az ápolónő, lerohant az első emeletre, szólt az ügyeletes orvosnőnek meg a többi nővérnek, majd magához vett egy porraloltót, de a tűz miatt csak a padlástfeljáróig sikerült eljutnia.

7.59-kor a portásnő értesítette telefonon a tatabányai parancsnokságot a káresetről.

A doktornő meg a nővérek nem veszítették el a lélekjelenlétüket. Először felkérték a második emeleten volt 12 beteget, hogy



fáradjanak le az első emeletre, de nem közölték velük, hogy miért szükséges.

Egységeink kiérkezése előtt, s azt követően is, az orvosnő n az öt nővér igen szép példáját mutatták az emberi helytállásn A közvetlenül veszélyben volt betegek biztonságba helyezé követően a második emeleten, majd az elsőn megkezdtek gyűlékony anyagok kimentését. Épségben lehoztak egy oxig palackot, s egy gyomortükrözésre szolgáló, japán gyártmányú, tí ezer dollár értékű műszert, továbbá a betegek holmiját is.

### Egységeink beavatkozása

A 7.59-kor kapott jelzésre a tatabányai parancsnokság 1+12 vel 1—1 CSD 344-es és CSD 352-es fecskendővel, valamint a C/ 710-es létraszerrel vonult ki a kárhelyre, s 8.13-kor érkeztek Az őrségparancsnok a helyszínen 2-ésnek minősítette a tüzet ennek alapján riasztották Komárom 1-es szerét is.

Lengyelfi Rudolf őrgy., megyei parancsnok 8.38-kor érkezett a kárhelyre, s nyomban 3-as riasztást rendelt el. Ekkor a szinhe től kb. 400 méterre levő bányatóról történt vízszerzéssel — egy gé járműfecskendő közbeiktatásával — már működött a tetőn 1 sugár, valamint a létrasugár is.

A megyei parancsnok a felderítés során megállapította, hogy tűz kitört, s már ég a tető nagy része; a kórházi személyzet folyamatosan végzi a betegek mentését (az első emeleten, illetve földszinten 56 beteg volt); öt-hat civil férfi igénybe vehető a h térben adódó feladatokra, s így a 3-as riasztásra segítségül érke erők elegendőnek bizonyulnak a feladatok végrehajtására.

A polgári személyek igénybevételével újabb alapvezeték szerelgetett a vízforrástól a közbeiktatott CSD—344-es fecske dőig, továbbá a fecskendőtől a főbejárat előtti osztóig, majd manzard folyosóján újabb 2 E-sugár szerelésére adott utasítá 8.50-kor vette át a tűzoltás vezetését. Egyidejűleg harciszakas parancsnoknak bízta meg a tatabányai őrségparancsnokot, s fe adatként szabta meg, hogy manzardteri falak bontásával olts a tetőszerkezet kb. 70 százalékára kiterjedt tüzet, s gátolják m az égés átterjedését az első emeleti födémre, amely szintén f szerkezetű. Ugyanakkor további sugarak szerelését rendelte majd vezetési törzset alakított.

A kórházi dolgozók eközben folyamatosan végezték a tárgy mentést az első emeleten, s mintegy 15 idős és súlyos beteg vt még a földszinti kórtermekben, itt azonban nem fenyegette kö vetlen veszély őket.

Nemsokára kiérkezett dr. Járjás Lajos főorvos, és átvette betegek mentésének irányítását. A tűzoltás vezetője 8.51-kor i tézkedett az összes igénybevehető mentőautó, valamint egy aut busz kirendeléséről, mivel — matracokon — átmenetileg az u varokon kellett elhelyezni a betegeket, s az első értesítésre cs; egyetlen mentőautót küldtek.

A háttérparancsnokként megbízott megyei parancsnokhelye tes részben a létrasugarat irányította, részben pedig azt a fe adatot kapta, hogy a civilek igénybevételével további két alaj vezetékkel szereltesen az érkező egységek számára.

Az újabb E-sugárral az épület keleti homlokzatának hát sarkán hatoltak fel a tetőtérbe, és szemben haladtak a már m ködő harciszakasszal.

9.20-kor érkezett ki a komáromi 1-es, 9.25-kor a komárom 3-as, 9.30-kor pedig a szónyi 1-es fecskendő.

# A tűzoltás a római korból

2

## Tűzoltó anyagról való gondoskodás antik városainkban

Római kori városainkban (*Savaria* = Szombathely, *Scarabantia* = Sopron, *Gorsium* = Székesfehérvár, *Aquincum* = Óbuda stb.) a megdvesített posztódarabok (cento) rátéregesével és természetesen szel való locsolással történt a tűzfészek eloltása. Az antik városi létesítményekben beletartozott, már a közegészségügy szem előtt tartása lytán is, a tiszta, egészséges ivóvízről és a fürdőházak medencéibe ükséges termálvízről való gondoskodás. Mészhabarccsal összekötött (1 m széles és majdnem ilyen magas) kőfal belsejébe ágyazott erépcsovezetékben (általában dupla csőben egymás mellett) jutott be a víz (a város környéki forrásoktól) a városok centrumába, előbb a föld színe felett sorakozó boltívekben, majd a földbe ályított kőfalcsatornáknak, illetve terrazzoburkolatba ágyazott agyagpópárban.

**Pannoniában** Savaria számára építették a leghosszabb és leggyobb vízvezeték-konstrukciót. A környéki hegyek forrásaiból az le ivóvizet kb. 25 km távolságról vezették be föld alatti, boltozosan fedett, kőfaloldalas csatornában. A kiinduló- és a végső pont zött 135 m volt a szintkülönbség. A vízvezeték 60–70 cm széles, 0 cm magas. Az egész építménymű (az oldal- és a fenékfalalal yütt) 140 cm széles, 228 cm magas lehetett.

A kőfal belsejébe való ágyazással a vízvezetékcső tartósabban lt védve szennyeződés és csőtörés ellen, mint manapság. A római ri városokban aligha fordulhatott elő fűcsőtörés! Nápoly városában római kori vízvezeték csak nemrég omlott be, és szorult modern újításra! Szöny–Komárom ókori elődjébe 17 km távolságról a tatar rások vizét vezették be. Az itteni vízvezeték végpontján nagy tá-lómedencét építettek (10×4 öl méretben).

**Kelet-Pannonia** tartomány székhelyén (Aquincum) nagymértékben írehaladtak a vízvezeték-építmények feltárásában. Több típusuk lt már ismeretessé. Az ún. civil város (III., Szentendrei út 139.) zoltósági székházánál és a Bécsi út 126–128. alatt (27 cm széles) lyyszerű létesítményt tártunk fel; a habarcsba rakott mészkövekből elt oldalfalak 30 cm, 50 cm magas fedőlapjaik pedig 90 cm szé-iek. A víz a terrazzóval bélelt csatornában folydogált. A terrazzo, „római kori beton”: mészhabarcs és égetett téglá zuzalékának a veréke. A fedő téglá-, illetve mészkőlapokat mészhabarccsal kötöt-c egymáshoz. Az óbudai új városnegyed kiépítése kapcsán, a iradi u. keleti háztömbje helyén (a Vörösvári út és a Hunor u. zében), az alapozási gödör déli és keleti oldalában észak–déli nyú római kori vízvezetékét vágtak át. Terrazzopakolás belsejében zódott az (égetett) agyagcsöpár. Tetején téglaburkolat szolgált dőbburokul. A lebontott Solyvár u. 2. sz. ház előtt feltárt vízvezeté-t oldalt 40 cm széles kőfal biztosította; 10 cm átmérőjű cserép-ívei 40 cm hosszúak voltak. Az egykori Szőlőkert u.-ban talált vezetőkőfal 1,5, a III., Vihar u. 22-nél előkerült hordozó fal 1 m ghas volt; a forró mészhabarcsba ágyazták bele a cserépcső sorait. Vörösvári út és az Emese u. sarkánál vízcső-elágaztató kőoszlop rült felszínre. Ivóvizet legbővebben a Vörösvári út 125. előtt feltárt

vezetékű szállíthatott be (az óbudai hegyek forrásaiktól) a 80 cm széles és magas fal 16 cm átmérőjű cserépcsővében. Az óbudai hajógyári szigeten (a császári helytartói palota udvarának a teré-ben) a kőfaloldalas csatorna terét ólom vízvezetékcső keresztelte.

A római kori Aquincum fürdőházaiba 4–5 km hosszú építménnyel a mai Római fürdő hőforrásainak a gyógyvizét vezették be (talán a Nagyszombat u.-ban feltárt amfiteátrumig). De a felszínen ma is látható kőkupacok már nem tisztán az eredeti tartó boltíveknek a maradványai, hanem a tartó kőfalpillérek oldalán lefolyt (mészartalmú) víznek sok évszázados lerakódásai. (A „Kövi Mária” kápolna déli előterében talált ókori vízvezetékcsőnket forgalombiztonságból tolták el néhány méterrel nyugatabbra.) A fő vízvezetékéből az el-ágaztatás (3, 5, 8 és 10 cm belső átmérőjű) ólomcsövekben, illetve szélesebb cserépcsővekben történt. A Szentendrei, illetve a „Római út” mentén feltárt tartó boltívekben (a megtaláláskor) függőlegesen haladó, 17–18 cm átmérőjű lyukakat észleltek, nyilvánvalóan a cső-elágazások számára.

A Római fürdő erdei strandjának a terében legutóbb tárták fel a 14 termálvízű forrást, amelyek fölé fából kis kútházakat emeltek a római korban (miként pl. a németországi Kahlmuthban talált for-rásházak esetében), a forráshoz esetleg henger, többnyire harang avagy csonkakúp alakú terrakotta művet bocsátottak le; ezt agyag-gal tömték körül, hogy a víz csak a foglalaton keresztül törhessen fel. Az előkerült maradványok alapján bizonyos, hogy a felszökő vizet (még a kútházban) kádba folyatták, amelyből kőfalas csatornát vezettek ki. 14 kőcsatorna (levélerezet-szerűen) csatlakozott be a fő-ágra; a végső csatlakozási pontnál víztoronyba emelték fel a vizet (rabszolgák lába által mozgatott óriási kerék erőátvitellel?); innen ívsoros felépítményen vonult a vízlejtő az Óbudán feltároló antik városok irányába. Eredeti épségű vízfelemelő gépezet ugyan nem maradt fenn a római korból, de feliratos kőtábla tanúskodik (Észak-Afrikából) ilyesminek a létezéséről; víztoronyyszerű épület részei ismeretesen **Pompejiből** és az óbudai ókori kormányzó palotából. (A római kor utáni időkben fatörzsből kivájt csatornában vezették el a vizet a Duna felé, az elmocarasodás megelőzése végett.)

Tűzveszély esetén természetesen nemcsak a vízvezeték-építmény csöveiből nyerhettek oltóanyagot, hanem a nagyobb házak udvarai-ban, kertjeiben létesített ciszternákból — és ásott kutakból is. Végső esetekre igénybe vehették oltásra a sok fürdőmedence elhasznált vizét és az esők, csapadékok folyadékát gyűjtő, illetve elvezető (kő-faloldalas) kanálisok (csatornák) tartalmát is, hiszen az utcai szenny-vízcsatornák fedő kőlapjait nem nyomta le földréteg, s így nemcsak a tisztítás alkalmával emelhették fel őket.

Az aquincumi légiói erdő terében (az óbudai Flórián tér nyu-gati szélénél?) talált kőtáblán jegyezték fel, hogy „Silanus isten szobrával ékesített díszes kút” létesült (i. sz. 201-ben), éppen a tűz-oltó kézműves társulat vezetőjének a költségén. Az önkéntes tűzoltó-osztag elnöke ezzel a mecénási tettel nyilvánvalóan a tűzoltói víz tárolását is elő kívánta segíteni.

Szőny–Komárom római kori elődjében a tűzoltótársulat székháza mellett létesítették az „Udv forrását” (kútházát?), hogy a tűzvész helyére elinduló kézműves osztag a tároló edényeit már ott bizto-san megtölthesse.

Egységeink összesen 9 E, valamint 1 létrasugarral működtek. ét E-sugarat kihúzás leírán át szereltek.)

9.25-kor már javában folyt a betegek elszállítása.

9.36-kor a tűzoltás vezetője visszaserellette a létrasugarat, után annak működése a kárhely jellege miatt nem volt ered-nyes, s az így felszabaduló erők igénybevételével — a háttér-rancsnok irányításával — tárgymentő brigádöt szervezett. Eb-n részt vett a tűzről értesült egyik tatabányai munkásór-alaku-: is.

A tűz körülhatárolása 10-kor, lefeketítése 10.46-kor, végleges ása pedig 11.30-kor történt meg.

### keletkezési ok

A megyei parancsnokság a tanúk meghallgatása, valamint relyszin átvizsgálása alapján építési hibát állapított meg a tűz letkezési okaként. A kéményben ugyanis vízszintes és függő-es irányban, így a manzárdterben is, több beépített gerendát

találtak, s ezek közül figyelembe véve a huzatviszonyokat, vala-mint a kémény falazatának megrongált állapotát, továbbá a cik-künk elején említett előzményeket: a gerendák egyikének meg-gyulladásá idézte elő a kb. 500 négyzetméterre kiterjedt tüzet.

A tűz következtében mintegy 2 millió forintos anyagi kár keletkezett, de a valóságos veszteség sokkal nagyobb, hiszen jó darabig nélkülözni kell majd 98 kórházi ágyat.

A hétévtizedes épület kéményének állapota, valamint a nagy tömegű faszerkezet — figyelembe véve az intézmény rendelte-tését — nem szorul kommentárra, de a jelenleginél jóval nagyobb körültekintésre figyelmeztet.

S végül feltétlenül név szerint is meg kell említenünk *dr. Németh Gizella* orvosnőt, továbbá *Chrisztján Bélánét*, *Farkas Szilviát*, *Mondvai Évát*, *Halász Kálmánét* és *Kertész Lászlónét*, akik a férfiak számára is kritikus helyzetben mindvégig hiva-tásuk magaslatán állottak.

(g)

# Tűzrendészeti előadók Tűzrendészeti felelősök Tűzvédelmi bizottságok

## FIGYELEM!



A gázzal oltó készülékek mérgező hatású töltetanyagát vállalatunk lecseréli BCF-gázzal.  
A BCF-gáz oltóhatása kitűnő! Az ismert halonoltók között a legjobb.  
Nem mérgező! Toxicitása nem lépi túl a CO<sub>2</sub>-gázét.

## BIZTOSÍTSA ELSŐBBSÉGÉT!

KORSZERŰSÍTSE TŰZOLTÓKÉSZÜLÉK-ALLOMÁNYÁT!

Gépkocsitűzok, gyenge- és erősáramú villamosberendezések, valamint vegyipari termékek és berendezések tüzeinek oltására egyaránt alkalmas porral oltó készülékek vállalatunktól közvetlenül is beszerezhetők.

Szállítási határidő a megrendeléstől számított 14 nap.

„Elzett” FLIM  
Tűzoltókészülék Gyár

Budapest XIII., Babér utca 9–11.  
Telefon: 208-843, 208-846.

Kísérje figyelemmel az Elzett FLIM Tűzoltókészülék Gyár szakmai hirdetéseit:

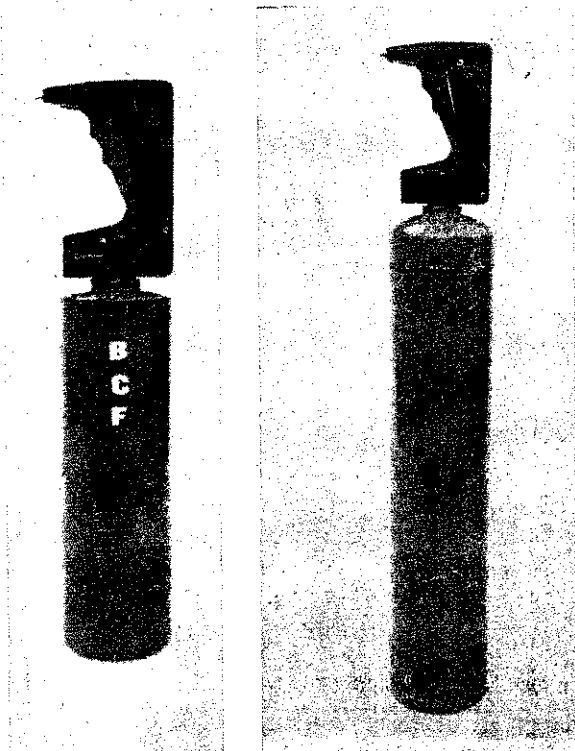
## HASZNOSAK! TANULSÁGOSAK! ÉRDEKESEK!

A létesítmények tűzvédelmét szolgáló tűzoltókészülékek jelentős része elavult.

A legsürgetőbb feladat a korábbi évtizedekben készült korszerűtlen, külsőpalackos, „csörös” porraloltók lecserélése korszerű, belsőpalackos, tömlős készülékekkel. A „csörös” készülékek újratöltése vagy felújítása ma már nem célszerű, mivel azok a készülékek többségükben elhasználódtak, használatuk átlagon felüli fizikai erőt és nagy gyakorlatot igényel, tűzoltási hatékonyságuk a követelményeket ma már nem elégíti ki.

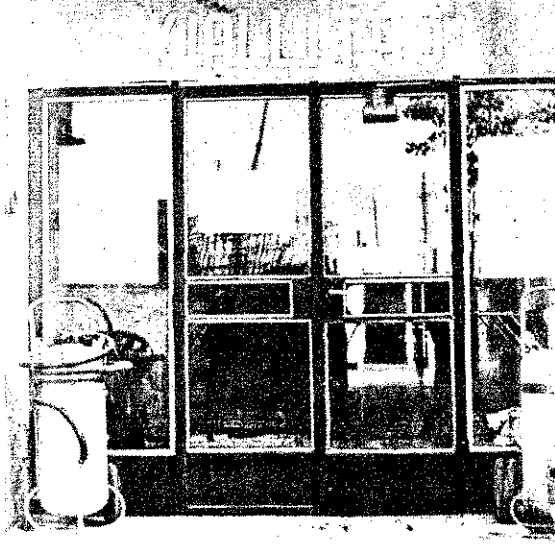
Az elavult porraloltók lecseréléséhez szükséges új, korszerű készülékeket az ipar ma már biztosítani képes.

(X)

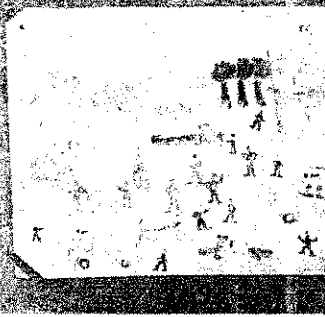




Az OGV Heuréka Gumigyára tűzrendészeti hónapot rendezett tűzvédelmi hálózatának 10 éves fennállása alkalmából. Képeinken az ez alkalomból a váci tüzoltókkal közösen rendezett ol-tási bemutatót, valamint a tűzrendészeti kiállítás bejáratát és az ott egyebek között látható kedves gyermekrajzokat örökítettük meg



ERNEK - RAJZOK



**VIZSZINTES SOROK:** 1. Ezek intenzíven égnek, és az egész sűrű fekete füstképződés jellemzi. 14. Fenés után ilyen a kés. 15. A mi Bélusunké. 16. Olasz férfinév. 18. Szerszám része lehet. 19. Néhány meghívott (két szó). 22. Városrész Londonban a West Endben. 24. Üldözött törpefajta! 25. Orosz férfinév. 27. Azonosak. 28. Becézett női név. 29. Idegen olaj! 30. Négylábú, falusiasan. 31. Esté! 32. Nővény. 34. Latin praepositio, de ivásnál is mondják. 35. Indulat-szócska. 37. Berezeg. 39. Kicsavarja. 41. Iparos. 42. Támadást hárít. 44. Eppen hogy megél. 47. Személyes névmás. 49. Rag. 50. Szenvedés. 51/a. Gazdasági épület. 53. Azonosak.

**FÜGGŐLEGES SOROK:** 1. Ez szabja meg a gumi rugalmasságát. 2. Fatime szerelme. 3. Új, németül, visszafelé. 4. Utazás-fajta. 5. Tagadószó. 6. Sokan szeretnének „ezekre” teikapaszkodni. 7. Mintegy! 8. Salamon Béla. 9. A vízsz. 1. EGÉSEIKOR EZ KELETKEZIK, EZÉRT AZ OLTÁSNÁL ÖNMENTŐ KÉSZÜLEK HASZNÁLATA KÖTELEZŐ. 10. Pihen. 11. A vízsz. 1. EGÉSEIKOR EZT - LEHETŐ LEGRÖVIDEBB IDŐN BELÜL - SZÜNTESSÜK MEG, MAJD SZÓRT SUGÁRRAL FEJEZZÜK BE. 12. Nem teljesen közönyös! 13. Kémiai jele: S, itt keverve! 17. Súlyemelőnk. 20. Képző. 21. Anti azonos hangzói. 23. Előidéző. 26. Tova. 31. Kerek szám. 33. Mint 2. 34. Vissza: egyszerű szerszáma, de díszé is! 36. Híven. 38. r! 40. Róna azonos hang-

FEJTÖRŐ  FEJTÖRŐ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14												
16						17					18	
			19			20		21				
22	23				24					25		26
27			28					29				30
		31				32	33		34		35	36
37	38							39				40
41					42		43				44	
					45					46		
47	48		49				50		51/a	52		53

zói. 43. Szovjet város, visszafelé. 45. Vízben él. 46. Hűz. 48. Papírra vet. 49. Mint 49! 50. Hosszmérték, röv. 51. Indulatszó. 52. Éneklőszócska. 53. A túlsó partra.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., függ. 1., 9., 11.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót; a vízsz. 1. égéseikor - zárt helyiségben - ezt a berendezést is használni kell.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1972. november 20.

K. I.

A 10. számban megjelent kereszt-rejtvény helyes megfejtése a következő: FA, SZALMA ES NAD NYERS-ANYAGOKBÓL; KÖNNYEN; A RONGYTEPES ES A FAKOSZORÚLET.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: NYOMDAKBAN.

Könyvjutalmat nyertek: Varga Lőrinc, Egyházasfalu; Daróczy Lajos, Esztergom; Konkoly Tiborné, Budapest.

A nyereményeket postán küldjük el.



A BM Tüztoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata  
Szerkeszti a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tüzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII.  
Szántó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tüztoltóság Országos Parancsnokság  
Felelés kiadó: DR. FARKAS GYORGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108  
72.2573/2-11 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató

Index 25 804

A felvételen Pernecker János zeneiskola-igazgató tanítványai: a sárvári úttörőtűzoltó-zenekar tagjai láthatók. A lelkes együttes igen népszerű a környéken. Alig akad olyan jelentősebb társadalmi esemény, amelyen ne működneek közre

(Kútvölgyi Mihály felvétele)





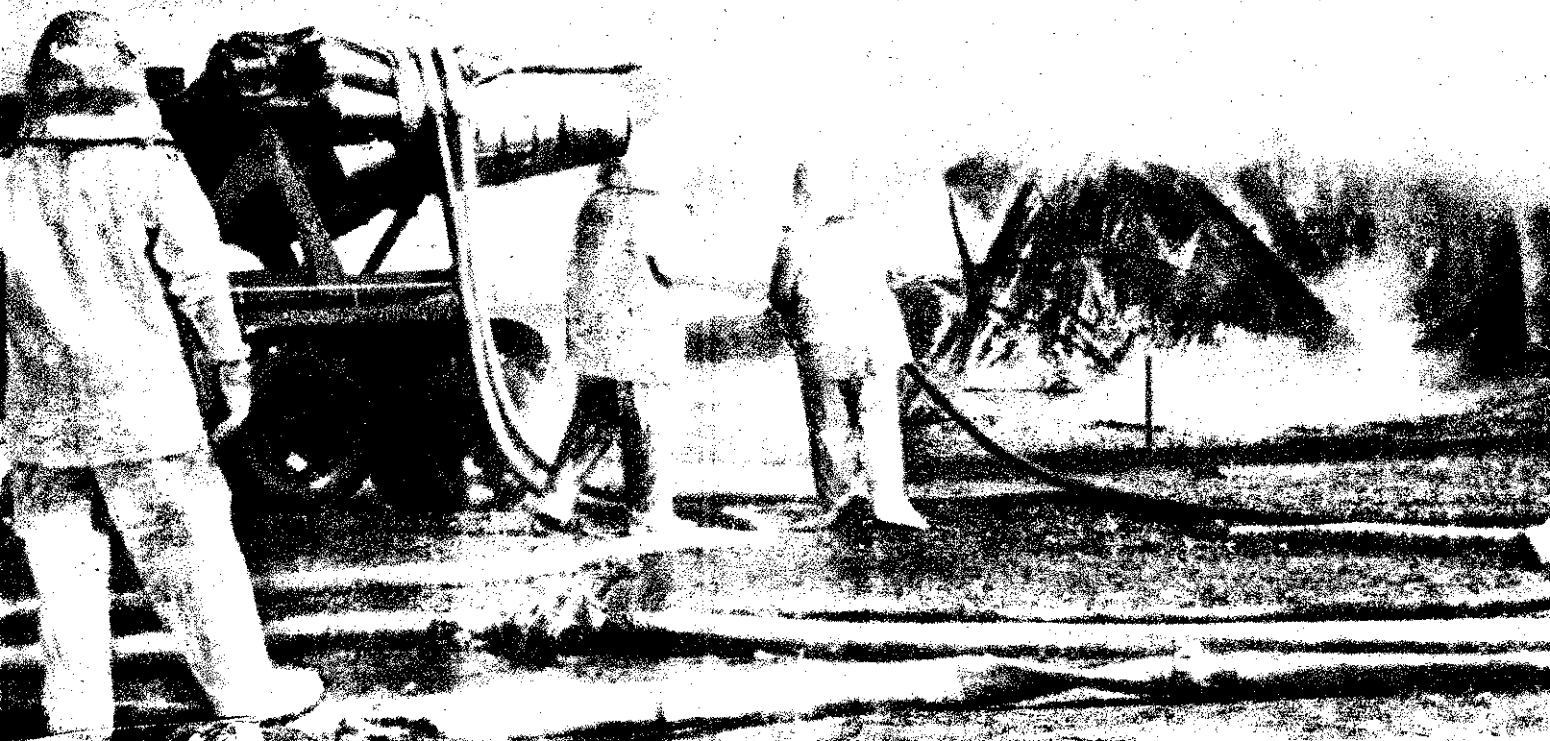
# TÜZVÉDELMI

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság  
szakfolyóirata  
XXIV. évf. 12. sz. 1972 december



# A jubileumi év jegyében

(Képes összeállítás a 4-7. oldalon)





A belügyminiszter elvtárs díszparancsát Kucsera László r. vörgy. olvasta fel

# Az 55. évfordulón

A Belügyminisztériumban a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 55. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi díszelgés keretei között hirdették ki a Magyar Népköztársaság belügyminiszterének parancsát.

Induló jelezte Benkei András belügyminiszter, az MSZMP Központi Bizottsága tagjának érkezését, akinek a vezénylő tábornok, Sebestyén Ferenc rendőr vezérőrnagy tett jelentést. Az ünnepségen részt vett Pullai Árpád elvtárs, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, valamint a Belügyminisztérium tábornoki és parancsnoki karának több tagja.

A felsorakozott egység előtt a belügyminiszter elvtárs díszparancsát Kucsera László rendőr vezérőrnagy olvasta fel, ismertette a kinevezéseket, kitüntetések és jutalmakat. Ezeket Benkei András belügyminiszter nyújtotta át ünnepélyes keretek között.

Az ünnepi aktus után a miniszter elvtárs fogadást adott a meghívott, illetve a kinevezett, kitüntetett vagy megjutalmazott elvtársak részére. Az MSZMP Központi Bizottsága képviselőjében Pullai Árpád elvtárs köszöntötte a jelenlevőket és rajtuk keresztül a Belügyminisztérium személyi állományát. Méltatta mindazokat, akik elkötelezték magukat a proletárhatalom szolgálatában, s most magas fokú és értékes elismerésben részesültek kötelességteljesítésükért. Befejezésül azt kívánta, hogy a lelkiismeretesen dolgozók jó erőben, egészségben, örömet és boldogságot nyerjenek a további munkájuk során.

A BM TOP november 4-i központi ünnepségén dr. Héra Attila tü. örgy., csúcstítkár megnyitója után, Faragó János tü. alez., a pártszervezet vezetőségi tagja méltatta az Októberi Forradalom jelentőségét. A bensőséges hangulatú megemlékezést követően Dr. Farkas György tűzoltó vezérőrnagy, országos parancsnok kitüntetések, elismeréseket, pénzjutalmakat, az MSZMP BM Bizottságának képviselője, Gál Ferenc pedig tárgytalmakat adott át.

Az ünnepi ülés elnökségében helyet foglalt Körösi György rendőr vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes és dr. Honti János, az MSZMP KB alosztályvezetője.



Benkei András belügyminiszter átnyújtja Csapó András tü. alez., Borsod megyei parancsnoknak az ezredesi kinevezését



Pullai Árpád elvtárs átadta az MSZMP Központi Bizottsága üdvözlését



Körösi György r. vörgy., belügyminiszter-helyettes az ünnepségen részt vett tűzoltók körében

## FELHÍVÁS ELŐFIZETŐINKHEZ

Ertesítjük T. Előfizetőinket, hogy a novemberi számunk egyes példányaiba, önhibánkon kívül, véletlenül más szerv 235—96 852 számlaszámú átutalási postautalványát helyezték.

Kérjük, hogy akik ezt észrevették, és emiatt az 1973. évi előfizetést még nem adták postára, azok a jelenlegi számunkhoz mellékelte — 235—90 151—1108 számú — utalványunkra fizessenek be.

Akik netán mégis a 235—96 852 számú utalványt használták fel, azok szíveskedjenek az igazoló szelvényeket mielőbb szerkesztőségünknek megküldeni, hogy az összegek átirányítására intézkedhessünk.

SZERKESZTŐSÉG



A BM TOP központi ünnepségének elnöksége



Az ünnepség résztvevőinek egy csoportja



Az országos parancsnok többek között Nagy Zsolt ttdgy.-ot, a Pest megyei Tűzoltó-parancsnokság parancsnokhelyettesét is elismerésben részesítette



Gál Ferenc az MSZMP BM Bizottsága megbízásából tárgyjutalmat adott át Harmat Istvánné tü. szds.-nak

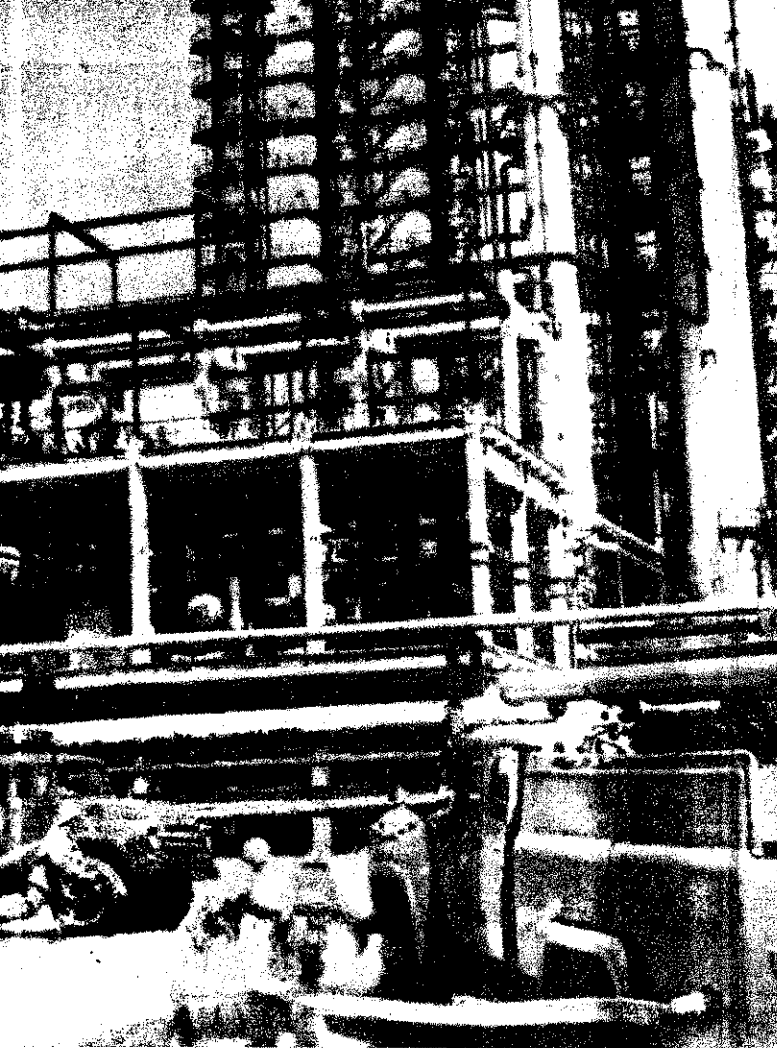
## Centrum-döntő



Október 24-én 8 csapat részvételével rendezték meg a Centrum-áruházak tűzoltóversenyének országos döntőjét. A tűzrendészeti tofó meg az osztottsugar-szerelés együttes eredménye alapján a miskolciak szereztek meg a győzelmet a nyíregyháziak, valamint a Corvin Áruház csapatai előtt. A további sorrend: negyedik az Úttörő Áruház, ötödik a kecskeméti, hatodik az újpesti, hetedik a tatabányai áruház csapata, nyolcadik a Divatcsarnok.

Képeinken: a szellemi vetélkedő és a győztes miskolciak szerelése.





# A jubileumi év jegyében

**D**ecember 30-án a világtörténelem egyik legnagyobb eseményének fél évszázados jubileumát ünnepeljük: a Szovjetunió megalakulásának 50. évfordulóját.

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége, amely születésének idején még ezer sebből vérzett, a nagy Lenin vezetésével és útmutatásai alapján a világ leggyorsabban fejlődő államává vált, s nemcsak hazánk, hanem az egész emberiség felszabadítójaként hervadhatatlan érdemeket szerzett abban, hogy korunkban mindinkább a szocializmus erői irányítják a történelem menetét.

A jubileumi esztendő alkalmával szerte a Szovjetunióban hatalmas arányú népmozgalom bontakozott ki abból a célból, hogy a kommunizmus építésében aratott új munkásokkal köszöntsék a nevezetes eseményt.

Mindebből szovjet tűzoltó elvtársaink is derekasan kivesszik a részüket, bizonyosságát adva annak, hogy az 1918-as lenini dekrétum által meghatározott alapokon képesek lépést tartani a kommunista építés során kibontakozó tudományos és technikai forradalom támasztotta mind nagyobb követelményekkel.

Az évforduló tiszteletére az ő életükből és tevékenységükből kívánunk ízelítőt adni összeállításunkban a Pozsarnoje gyelo című folyóirat ez évi számai alapján.

## Baku 1922-ben...

Az április 9-éről 10-ére virradó éjszakán tűzvész pusztított a Baku környéki szurahani olajtelepeken. A városból is jól lehetett látni egyre erősödő fényeit.

Hatalmas fáklyákként törtek az égre az égő kutak lángnyelvei, tűz borította a fából készült tornyokat és építményeket.

A bakuiak jól tudták, mivel fenyeget a katasztrófa. Emberek ezrei siettek csákányokkal, lapáttal és feszítővasakkal a színhelyre, köztük az éppen ülésző szurahani pártgyűlés résztvevői is.

Mint később kiderült, alaposan kigondolt diverzió okozta a katasztrófát. Eszerek kezdeményezték a gyújtogatásokat. A tetteseket még a helyszínen elfogták.

Több kísérlet után ezúttal az 5-ös számú üzem 36-os fűtőtornyát gyújtották fel, csaknem azon a helyen, ahol néhány évvel ezelőtt a milliomas Rotschild kútja égett.

Szergej Mironovics Kirov – aki akkor Azerbajdzsán Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára volt – is kiutazott a

helyszínre, és közvetlen részvételével mozgósították mindazokat az eszközöket, amelyekkel akkoriban a köztársaság rendelkezett. De ez csekély számú volt, a harc nehezét a szerszámokkal segítségre sietett embereknek kellett vállalniuk.

Kirov hatalmas szervezői tehetsége a tűzzel vívott hallatlan küzdelemben is megmutatkozott. Földszáncal vették körül az égő területet, s innen indult az általános támadás.

14 nemzetiség képviselői sikeresen bírkóztak meg az emberfeletti feladattal, s már reggel táviratban jelenthették Leninnek, hogy lokalizálták a tüzet.

Vlagyimir Iljics Lenin, a Népbiztosok Tanácsának elnöke meglehetősen hangú táviratban mondott köszönetet a hősiességükért.

Az öt évtizeddel ezelőtti tűzoltás hősei közül néhányan még ma is termelőmunkát végeznek, köztük a 78 éves Grazdan Mamonjan, aki jelenleg vezető beosztású tűzrendészeti szakember.

## ...és 1972-ben

Öt évtizeddel később Baku-ban tanácskoztak a szovjet tűzoltóság vezető munkatársai. Ennek keretében értékelték az

1970–71-ben végzett munkát, s megjelölték a tűzvédelem fejlődésének további távlatait az új öt éves tervben.

V. P. Petuskov belügyminiszter-helyettes megnyitójában hangsúlyozta, hogy a tűzoltóság előtt álló legfontosabb feladat az élenjáró tapasztalatok elterjesztése, s a tudományos-technikai vívmányoknak a tűz elleni harcban való gyakorlati alkalmazása.

F. V. Obuhov vezérőrnagy, a Szovjetunió Belügyminisztériuma Tűzrendészeti Főparancsnokságának vezetője azokat a feladatokat elemelte előadásában, amelyek az SZKP XXIV. kongresszusának határozatai alapján a szovjet tűzoltóság előtt állnak.

Mint rámutatott, a népgazdaság tudományos-technikai fejlődése olyan dinamikus, ami a tűzoltóság munkatársaitól különleges mozgékonyt követel.

1971-ben, a kilencedik ötéves terv első évében számos felszereléssel jelentősen megerősödött a népgazdasági objektumok tűzbiztonsága. Lényegesen csökkent a tüzek száma, és kisebb a kárérték számos területen.

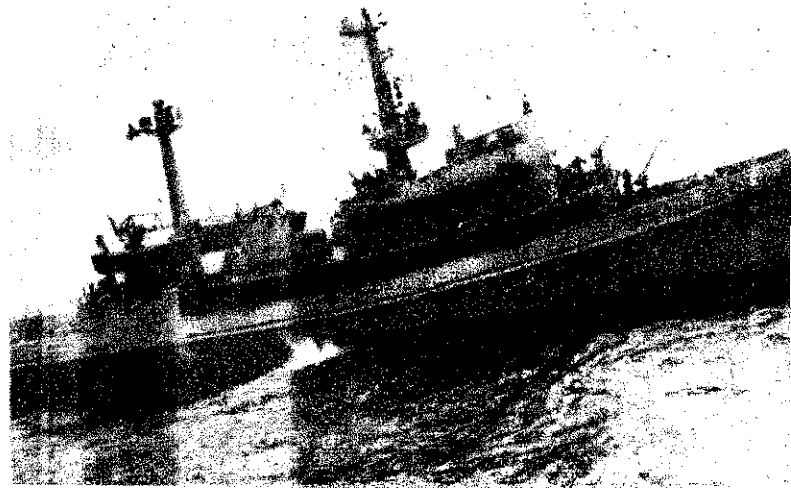
Az új ötéves tervben az a feladat áll a tűzvédelmi szakemberek előtt, hogy állhatatosan keressék a megoldást a tűzbiztonsági kérdésekre az egyes iparágakban.

Mint rámutatott, a jelentős és tűzveszélyes vállalatokat a leningrádiak, volgográdiak és a harkoviak példájára brigádmódszerrel kell ellenőrizni, bevonva a tűzrendészeti-technikai bizottságba a műszaki és az energia-felügyelőségi, valamint a munkavédelmi és biztonságtechnikai szakembereket is.

A rohamos technikai fejlődés századában – mint aláhúzza – a tűz elleni harc nem képzelhető el az automatika széles körű alkalmazása nélkül. 1971-ben 128 tüzet oltottak el automatikus berendezések segítségével, s csupán az omszki területen 7 millió rubel értékű tüztől való megvédését tette lehetővé az automatika.

A tanácskozáson sok szó esett a tudományos-technikai vívmányok gyakorlati alkalmazásának kérdéseiről, így pl. a fém és a fa épületszerkezetek tűzállóságát növelő bevonatok recepturájáról, a gyors működésű tűzoltó-automatikákról, és tűzjelzőkről.

Nem messze a szurahani tűzvést hősiessen meafékezett munkások és tűzoltók tiszteletére emelt emlékműtől létesítették Azerbajdzsán tűzoltóságának kísérleti-tudományos központját. Az itteni gyakorlati terepen dolgoz-



A „Gamidov tábornok” tengeri tűzoltóhajó

zók és próbálják ki az égő tárgyak oltásának módozatait. A legközelebbi években 20–50 ezer tonnás tárolók létesítésére kerül sor, ami új és hatásos eszközöket tesz szükségessé a megelőzésben és az oltásban egyaránt.

A gyakorlati terepen a valóságos

körülményeket legjobban megközelítő feltételek mellett bemutató jellegű operatív taktikai al-tási gyakorlatot tartottak, így a résztvevők működés közben tekinthették meg mindazt a nagy-szerű technikát, amellyel a fejlett szovjet ipar ma már képes ellátni a tűzoltóságot.

## Egységes családban

A jubileumi év alkalmából a szovjet tűzoltó-folyóirat havonta más-más köztársaságok párt- és állami vezetőivel készített inter-jút, illetve cikkeket közöl.

G. A. Arzumanjan, az Örmény SZSZK Kommunista Pártja Köz-ponti Bizottságának titkára in-

terjűjében mindenekelett azokról a munkasikerekről adott tá-jékoztatást, amelyekkel a köz-társaság dolgozói az ünnepi évet köszöntik.

Megemlítette többek között, hogy például csaknem hússzor annyi szőlőt, négyszer annyi do-hányt termelnek, és több mint kétszer annyi tejet és húst állít-tanak elő mint 1940-ben, s a ki-lencedik ötéves terv folyamán a jelenleginek másfélszeresére nö-vekszik a köztársaság természeti jövedelme, az ipari termékek növekedése pedig 64%-os lesz.

Az interjú egyik kérdésére vá-laszolva többek között elmon-dotta, hogy akárcsak a köztársas-ág többi dolgozója, az örmény tűzoltóság is értékes munkavál-lalások teljesítésével köszönti a jubileumot.

Jelentős eredményeket hozott az Örmény KP KB-ának jóváha-gyásával végrehajtott szemle, amelynek során a köztársaság tűzvédelmének erőit és eszközeit mérték fel, s ennek tapasztala-tait a pártbizottságok kibővített üléseken értékelték, majd ennek nyomán konkrét intézkedéseket is hoztak.

„Egységes családban” – ez a címe annak a cikknek, amelyet F. Kohonov, a belorusz minisz-tertanács elnökhelyettese írt a Pozsarnoje gyeloban.

A belorusz nép – mint írja – különösen súlyos veszteségeket szenvedett a II. világháborúban, a hitleristák kifosztották és fel-gyújtottak 10 ezer iparvállalatot,

209 várost és települést; majd azt a nagyarányú segítséget méltatja, amellyel az újjépítés kezdete óta a többi szovjet nép támogatja a köztársaság felvi-rágzását.

Cikkében elismerő szavakkal ír a köztársaság tűzoltó szakem-bereinek az új létesítmények ter-vezéséhez nyújtott segítségéről, s megemlíti, hogy ez évben terve-zik befejezni a tűzjelzők felsze-relését az összes bázisokon, tá-rolókon és raktárakban, majd annak a jelentőségét méltatja, hogy a belorusz tűzoltók százai részesültek magas szintű képzés-ben a moszkvai, leningrádi és harkovi tűzoltó-tanintézetekben, és ennek eredményeként a köz-társaságban is mindinkább mér-nöki jellegűvé válik a tűzrendé-szeti szolgálat.

I. Golovcsenko, az Ukrán SZSZK belügyminisztere cikkében egyebek között a 47,9 milliós la-kosságú szövetséges köztársaság rohamosan növekvő kulturális színvonalát méltatja. A felsőfokú

tanintézetek hallgatóinak a szá-ma például meghaladja a más-fél milliót.

Majd rámutat, hogy az ukrán belügyminisztérium fontos szol-gálatainak egyike, a tűzvédel-mi, szorosan kapcsolódik mind az iparhoz, mind a kulturális és szolgáltatási szférákhoz.

Éppen ezért a minisztérium igen nagy gondot fordít a kap-csolatos védelmi és technikai feladatok szakszerű végrehaj-tására, így elsődrendű fontosságot tulajdonít a tűz elleni harc au-tomatikus eszközei széles körű alkalmazásának, s annak, hogy a technológia automatikáinak tűzvédelmi célokra történő fel-használásával csökkentsék a munkafolyamatok tűzveszélyeit.

Cikkében egy igen jól bevált ellenőrzési módszerrel is emlí-tést tesz: az új nagyberuháza-sokat a tervekben megjelölt ha-táridőket figyelembe véve kiví-telmezés közben is rendszeresen ellenőrzik a tűzrendészeti szak-emberek.

## Lenin szülővárosában

Lenin szülővárosában: Ulja-novszkban tartották meg a tűz-védelem legjobb dolgozóinak második össz-szövetségi tanács-kozását több mint kétszáz kü-l-dött részvételével. A plenáris ülésen meg a szakbizottságok-ban az új ötéves terv első esz-tendejének tűzvédelmi tapaszta-latait és a további kapcsolatos tennivalókat vitatták meg.

A tanácskozáson részt vett és felszólalt B. L. Kulakovszkij, a

belorusz főváros egyik kerületé-nek tűzoltóparancsnoka. 1961-ben végezte el a harkovi tűzol-tótechnikumot, azután őrségpa-rancsnok lett, s egyidejűleg a politechnikai intézetben képezte tovább magát.

Területén évről évre csökken a tüzesetek száma. Egységén a megelőző tevékenységet a kerü-letben két évtized alatt bekö-vetkezett tüzesetek mélyreható elemzésére is alapozzák, különös



B. L. Kulakovszkij



tekinettel a keletkezésük idejére, szemzónális jellegére, valamint a jellegzetes tűkeletkezési okokra.

A tüzesetek vizsgálatának eredményeit mind a megelőző tűrendészek, mind az önkéntes tűzoltók parancsnokai szemináriumon tanulmányozták.

Emellett a tűrendészek és az őrségek személyi állománya ismételtén kivonul a kárhelyekre, s a helyszínen értékeli a beavatkozást, továbbá tanulmányozzák a keletkezési okot, valamint az oltást esetleg akadályozó körülményeket.

Érdekes vetélkedés zajlik az egységen a kerület legjobb ismeretért, s ebben egyaránt részt vesznek az őrség- és rajparancsnokok, a híradószolgálatosok meg a vonulósok.



Nyikolaj Tarunov

## 7 doktor, 36 kandidátus

Az Össz-szövetségi Tűzvédelmi Tudományos Kutató Intézetben rendezték meg a harmadik össz-szövetségi tudományos-technikai konferenciát, amelynek „Az égés folyamata és a tüzek oltásának problémái” volt a témája.

A konferencián részt vettek számos felsőoktatási intézmény és tudományos kutatóintézet tudósai, valamint a tűzvédelem gyakorlati munkásai is. Köztük a technikai és kémiai tudományok hét doktora és 36 kandidátusa.

A nagy szakbizottságban 90 előadás hangzott el. Ragadjunk ki ezek közül egyet ízelítőül.

Igen nagy gyakorlati jelentősége van V. Monahov elméleti munkájának, melynek a címe: „Számítási-analitikus módszer az anyagok éghetőségének értékelésére.” E módszer segítségével ugyanis az anyagok éghetőségének kritériumait számítással lehet megállapítani, s ezáltal sok idő és jelentős számú eszköz takarítható meg, és ugyanakkor minden mérnök, tervező és konstruktor számára lehetővé válik, hogy a technológiai folyamatok kidolgozásakor idejében megismerhesse a természetben felhasználható anyagok tűzveszélyeit.

## Tévé-premier

Kedves szavakkal nyugtatta a rendező Oleg Szkobelevet, Ukrajna tűzrendészeti parancsnokságának osztályvezetőjét első tévé-szereplése alkalmából.

Az előkészületek hamarosan véget értek, s a bemondó bekonferálta a műsort: „Megkezdjük »Az éterben a 01«-sorozat első adását.” (01 a tűzoltóság hívószáma.)

Ez az adás negyvenperces

## Az első hívásra

A Magyar Népköztársaság legnagyobb vasúti csomópontjáról, Záhonyból aggasztó hír érkezett: vasúti tartályvagonok égnek. Magyar barátaink segítséget kértek a szovjet tűzoltóságtól.

A riasztásra kivonultak Uzsgorod, Csop és Perecsin tűzoltóegységei. A lángok már elborítottak kilenc tartályvagonot, és a belőlük kifolyt olaj is égett.

Fél volt, hogy a tűz átterjed az egész környékre.

A. Skura, az uzsgorodi egység parancsnoka irányításával először a vasútvonal mellett az olajkifolyás helyén állították meg a tűz terjedését, majd a szovjet és a magyar tűzoltók gyűrűt vontak az égő rész köré, s megkezdődött az általános támadás. Skura elvtárs a tartályok hűtését szervezte. J. Dubovics csopi tűzoltóparancsnok pedig a habbal oltást irányította. Háromórás küzdelem után a tűz megadta magát.

Dr. Farkas György t. vezérőrnagy, a BM Tűzoltóság országos

parancsnoka meleg hangú levélben mondott köszönetet a szovjet tűzoltóegységek önfeláldozó és eredményes munkájáért. A beavatkozás számos részvevőjét a debreceni vasútigazgató helyettese ünnepélyes keretek között megajándékozta.

A szovjet tűzoltólap megjegyzi, hogy nem ez volt az első eset, amikor Kárpátalja tűzoltói segítséget nyújtottak barátaiknak a testvéri szocialista országokban. „Az első hívásra mindig készen vagyunk segítséget nyújtani szomszédainknak” – olvashatjuk az eseményről írott tudósításban.

## Tarunov ólomöve

Varsóban Nyikolaj Tarunov mintha csak szárnyakon repülte volna végig a távot a százméteres akadálypályán.

Ismerve hallatlanul szorgalmas felkészülését és korábbi súlyos lábsérülését, társai őszinte szívből gratuláltak neki.

Ők sem tudták azonban, hogy Tarunov a gyors gyógyulás és formába lendülés céljából nehéz ólomövvél kezdett edzeni, amit saját kezűleg készített.

Varsóban 18,2 másodperccel szerezte meg az aranyérmét, jól lehet ezúttal nem sikerült megismételnie korábbi, 17,9 másodperces teljesítményét.

Tarunov Volzsszkij városában egy kerékabroncs üzemben a

megelőző tűzrendészeti instruktor segítőtársaként teljesít szolgálatot.

Az üzembe vezető hétkilométeres utat rendszerint végigfutja, csak ritkán veszi igénybe a járműveket.

Egyszer egy héten a nehéz ólomövvél edz. Felkészülése akárcsak a szovjet tűzoltó-válogatott többi tagjáié – speciális program szerinti. Sokoldalúsára jellemző, hogy több sportág élsportolója. Emellett a horoglétra-gyakorlatot 15,6 másodperc alatt hajtja végre.

Arany, ezüst és bronzérmével együtt kedves emlékként őrzi a budapesti versenyen ajándékba kapott mászóövet.

## Piros, sárga, zöld és kék

Hatályba lépett a „Jelzőszínek és biztonsági jelek az ipari vállalatok számára” című szabvány.

Az egységes jelzőszínek bevezetésétől azt remélik, hogy sok esetben elősegítik tűz- kár- és balesetek megelőzését.

Az összes tilalmi jel színe a piros; a veszélyekre a sárga figyelmeztet; zölddel kell jelölni például a vészkijáratokat, a mentés céljait szolgáló eszközök tárolóhelyét, az önműködő berendezések normál üzemének jelzőlámpáit stb.

A kék az útbaigazítást szolgáló jelek színe, így például a kijelölt dohányzóhelyé.

További bontásban a tiltójelzés piros kör fehér mezőben, a fekete színű szimbolikus ábra piros mezővel van keresztülhúz-

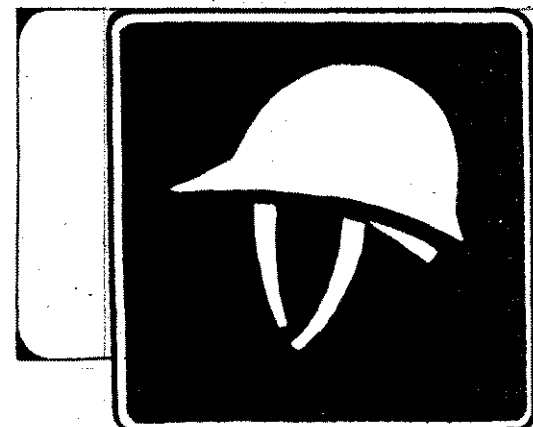
va. Ilyen jel például a dohányzás és nyílt láng, vagy a belépés és áthaladás tilalmáé.

A figyelmeztető sárga jel egyenlő oldalú háromszög fekete szimbolikus ábrával, de ennek a színe piros, ha a radioaktivitás vagy a villamosáram veszélyét jelzi. A sárga jel figyelmeztet például a robbanás, lobbantás és a tűz veszélyére.

A zöld színű figyelmeztető jel négyzet, fehér szimbolikus ábrával. Ez figyelmeztet például a sisak, kesztyű vagy védőszemüveg használatára.

A kék színű tájékoztató jelzés négyzet alakú, rövid fehér nyílal, a szimbolikus ábra vagy felírat fehér négyzetben fekete színű, de pl. a kézioltóé piros.

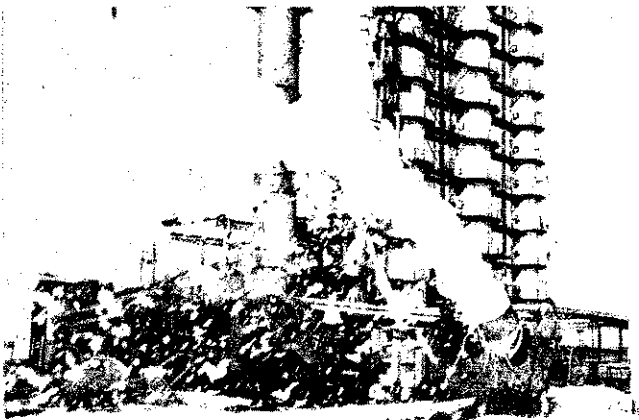
(Összeállította: Gádor Róbert)



Zöld négyzetben fehér ábra: „Munkavégzés sisakban!” A háromszög alakú sárga ábra jelentése: „Óvatosan! Gyúlékony anyag!” A kék négyzetben a szimbolikus ábra fehér alapon piros, a nyíl fehér. Jelentése: „Oltókészülék jobbra!” Végül a nyílt láng használatát tiltó, kör alakú piros tábla. Az ábra fehér alapon fekete



„Felderítésen.” O. Miljukov felvétele



Taktikai foglalkozás nagy kiadósságú habbal az angorai olajfeldolgozó üzem területi szocialista versenyt nyert tűzoltóegységén



Tűzoltás a bakui gyakorlótéren

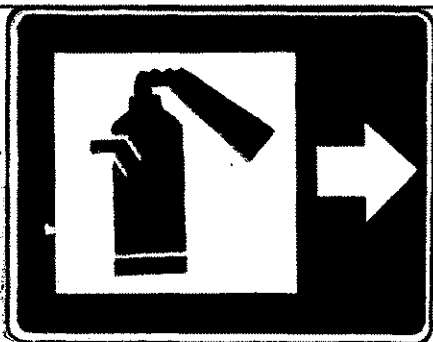


„A tüzet lokalizálták.” P. Rjornyicsenko és G. Jegorov felvétele

Ljuba Zseljabina mihajlovkai hetedik osztályos tanuló önkéntes ifjúsági tűzoltó.

Hazatérve az iskolából észrevette, hogy kigyulladt a szomszédjuk háza. A kislány bement az égő épületbe, és elkezdte kimenteni a holmikat. Mire a tűzoltók kérkeztek, már minden értékes darab az udvaron volt.

Bátor tettéért szép ajándékot kapott



# „KÖZÖS ÜGYÜNK”

Beszélgetés Kövesdy Györggyel,  
a váci Heuréka gyárvezetőjével



— A gyári tűzrendészet tizesztendő működése alkalmából tartott rendezvényekről röviden már hírt adtunk. Most a tíz év hétköznapijairól kérjük szíves tájékoztatását. A termelés jellegéből adódóan milyen sajátos tűzvédelmi feladataik vannak, és hogyan igyekeznek megoldani őket?

— Azt a telepet, amely magja lett a mostani gyárnak, 1961-ben létesítették. Eredetileg elhasznált gumiabroncsok raktározása volt a feladatunk, hamarosan azonban ragasztóoldat-készítő üzemünk is létesült, majd pedig az ún. kalandertechnológián alapuló termékek előállításával is bővült gyárterményaink skálája, az utóbbiakat több iparág is felhasználja. Csupán egyetlen adat fejlődésünk szemléltetésére: évente mintegy 4 ezer tonna ragasztóoldatot állítunk elő.

Szervezetileg az OGV-hez tartozunk, gyárunk neve pedig nem betűszó, hanem régi híres márkanév.

Ami a technológiából adódó sajátos tűzvédelmi problémákat illeti, röviden úgy foglalhatnám össze, hogy tűz- és robbanásveszélyes üzem lévén, beosztástól függetlenül mindannyiunknak tűzoltóknak is kell lennünk.

Ez persze nem valamiféle hirtelen felismerés volt részünkről, ellenkezőleg, több év tapasztalatai alapján, saját hibáinkból is okulva, jutottunk ilyen következtetésre.

Az első időkben főleg az okozott szinte megoldhatatlannak látszó nehézségeket, hogy nem rendelkezünk a termelésnövekedés biztonságossá tételéhez szükséges anyagiakkal, s így nőttön nőtt a zsúfoltság.

Hét tűzzel zártuk az 1969-es évet, de akkor még nem tulajdonítottunk különösebb jelentőséget ennek, mivel kárértékük csupán 450 forintot tett ki. A rákövetkező esztendőben azután 8 tüzesetünk volt, köztük egy raktárégés is, s jórészt ez utóbbi miatt a kár valamivel meghaladta a 220 ezer forintot.

Ezek a sajnálatos tények érthető okokból igencsak elgondolkozásra készítettek bennünket, méghozzá főként azért, mert az ún. kár nélküli vagy forintösszegben kifejezve csekély veszteséget okozott tüzesetek egyike-másika — figyelembe véve a környezet veszélyességét — jóval nagyobb bajjal végződhetett volna.

Első lépésként átszerveztük a tűzvédelmi szervezetünket. Mérnököket és technikusokat vontunk be a tűzrendészeti bizottságba, és műszaki állományú dolgozó lett a parancsnok is: Berecz Béla technikus, és vele együtt több más műszaki is tagja lett a létesítményi önkéntes tűzoltóságunknak. Ez különben nemcsak azzal az előnnyel járt, hogy azok kezébe került a tűzvédelem, akik a technológiai folyamatoknak is alapos ismerői, hanem igen jó hatást keltett a fizikai dolgozók körében is, hiszen láthatták: a műszakiak ugyanúgy végrehajtják a szerelési gyakorlatokat, mint ők. Egy szóval olyan helyzetet kívántunk teremteni, hogy mindenki érezze: felelősségteljes megbízást vállalt, amikor bekapcsolódott a gyári tűzvédelem munkájába, s ha becsülettel teljesíti a kötelességét, akkor ennek az erkölcsi és anyagi elismerése sem marad el.

— Az oktatás és kiképzés korábbi formáját is módosították?

— Igen. Úgy láttuk, nálunk nem kielégítő, ha csupán annak teszünk eleget, ami egyébként is kötelező.

Ezért mindenekelőtt egy negyvenórás tanfolyamon húsz tűzoltásvezetőt képeztünk ki a váci parancsnokság értékes segítségével.

Ez azért vált szükségessé, mert káreset alkalmával másodpercek leforgása alatt dől el a beavatkozás sikere, és ezt csak olyanok irányíthatják, akik tűzoltói felkészültségük mellett a technológiának is alapos ismerői, személyiségük is alkalmassá teszi őket gyors, határozott intézkedésekre, és arra, hogy társaik minden körülmények között bízzanak döntéseik helyességében.

Habár dolgozóink száma mintegy ötszáz, azért terveztünk ekkora létszámot, hogy mindenütt és bármely időpontban készen állhasson valaki erre a feladatra.

A kiképzések keretében számos gyakorlatot tartottunk, és ezek során olyan feltételezéseket dolgoztunk ki, amelyek a valóságban is ugyanígy vagy hasonlóképpen következhetnek be.

Egyébként minden tizedik dolgozónk létesítményi tűzoltó, s egy ízben elsők lettek, egy ízben pedig második helyezést szereztek az OGV-hoz tartozó gyárak általunk kezdeményezett versenyén.

A tűzveszélyes üzemek dolgozóit évente négyszer részesítjük oktatásban, Segédeszközként filmeket is vetítünk részükre, az oktatószöveg magnószalagon van, és diaképeket is fel kívánunk használni.

Szólni kívánok egy másik kezdeményezésünkről is, ami véleményem szerint nálunk igen bevált. Több mint hatvan dolgozónk tűzóri megbízatást vállalt. Közülük sokan nem létesítményi tűzoltók, s a feladat a tűzfelelősök kötelmeitől is eltér.

Tűzrendészeti előadónk Józsa János havonta egyszer beszámoltatja, illetve eligazítja őket. Tevékenységükről naplót vezetnek, közvetlen tűzveszély esetén azonnal intézkednek, egyéb szabálytalanságok észlelésekor pedig az illetékes vezetőt figyelmeztetik.

A vezetés részéről nagyon komolyan vesszük ezt a szolgálatot, annál is inkább, mivel értékes javaslatokkal és észrevételek sorával is segítik a gyári tűzvédelmet.

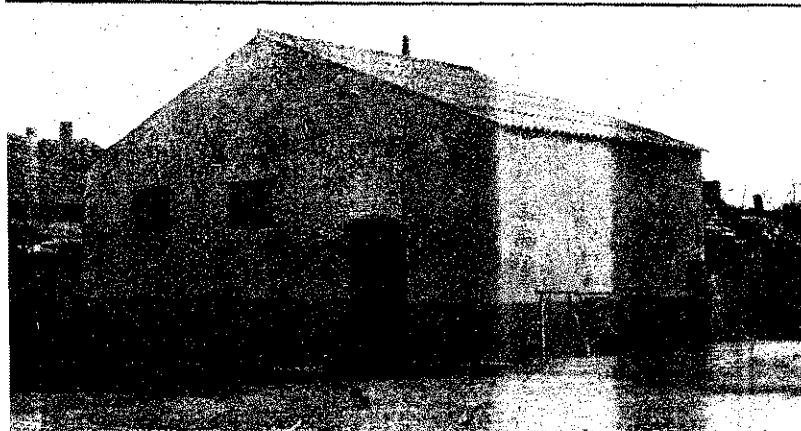
Ők jelzik, ha például sok fémdarabot tartalmaz a beérkezett textilanyag, javaslatjukra létesítettünk tűzcsapot a tépógép végénél, és szereltünk fel vízzel történő elárasztó berendezést a porkamrában, s tettük kötelező tudnivalóvá, hogy mindenki álmából felkeltve is tudja: melyik számú tűzjelző milyen üzemrészekhez tartozik.

Akkoriban éppen átadás előtt álló üzemünkben fordult elő, hogy az egyik osztályvezetőnk megfélemlítve a tilalomról, rágyújtott. Azonnal figyelmeztettük. És ő nyomban szökt az illető felettésem, hogy dicsérje meg munkását, amiért rászökt.

Végezetül hangsúlyozni szeretném, hogy az a rendezvénysorozat, amit az ön által említett esemény kapcsán nemrégiben megtartottunk, távolról sem valamiféle ünneplést szolgált, jóllehet a kiváló tűzrendészeti munkát végzőket ebből az alkalomból is tőlünk telhető elismerésben részesítettük. Sokkal inkább az volt a szándékunk, hogy további tennivalókra s még nagyobb fegyelmre serkentsük valamennyi munkatársunkat. Az elmúlt évben két tüzesetünk volt, s mindkettő kár nélkül, 1972-ben eddig egy sem, és érthető okokból az elkövetkezendő esztendőt is így szeretnénk zárni.

A zsúfoltságból adódó gondjaink ellenére ma már jóval biztonságosabb körülmények között termelünk az egy évtizeddel ezelőttinél, tűzoltó-felszerelésünk száma is több, és korszerűbbek is, mint akkoriban.

Úgy gondolom azonban, hogy egy ilyen jellegű gyárban, mint a miénk, mindez korántsem százszázalékos biztosíték. Ezért minden erőnkkel támogatjuk tűzrendészeti előadókat abban, hogy a jövőben is kezdeményezzen olyan megmozdulásokat, amelyek tűzvédelmi ismereteinket garantálják, és nem engedik lankadni a felelősségérzetünket. Közös ügyünk ez. (g)



A veszprémi tűzoltó-parancsnokság beosztottai mintegy 200 ezer forint értékű társadalmi munkával új raktárat építettek

# A tűzvédelmi szabványosítás néhány kérdéséről

IRTA: SZALONTAI IMRE tű. őrnagy

A rohamos műszaki-technikai fejlődés — az új építési módszerek, gyártási technológiák stb. kialakulása — a tűzvédelem mind korszerűbbé tételét követeli meg. Ennek egyik jelentős eszköze képezik a tűzvédelmi szabványok. A szerző a tűzvédelmi szabványokkal kapcsolatos leglényegesebb kérdéseket elemzi munkájában.

Magyarországon a szabványosítási törekvések 1875-ben kezdődtek, főleg az építészet, a hidépítés és a vasútépítés területén. (1)

A tűzvédelmi szabványosításra is van példa már e kezdeti időből. A gyakorlati élet kényszerítette arra a különböző városok, községek tűzoltóságait, hogy a nyomótömlők illetőleg ezek csavarpárjai egyforma méretűek legyenek (csatlakozás-cserélhetőség). Ezért adták ki 1889. február 8-án a belügyminiszter rendeletét, amely szerint a fecskendők „a magyar országos egységes csavarpárral ellátandók.” A rendelet mellékleteként szerepelt a „szabványrajz” és leírás (műszaki leírás) a pontos méretekkel, melyeket a területileg illetékes törvényhatóság juttatott el a gyártókhoz.

A szabványosítás célja, hogy a műszaki-gazdasági feladatokra — az érdekeltekkel végzett egyeztetés útján — egységes megoldási módokat határozzon meg és érvényesítsen a gyakorlatban. A szocialista gazdálkodás viszonyai között a szabványosítás jogilag szabályozott államigazgatási tevékenység. A gazdaságirányítás rendszerében 1968. január 1-től bevezetett változások kihatottak a szabványosításra is. A tartalomra úgy, hogy azt a megoldási módok egységét igénylő lényeges elemekre kell korlátozni. A jogi formák tekintetében az a kihatása, hogy az állami kényszert csak olyan esetekben kell alkalmazni, amikor azt az állami vagy a társadalmi érdek megkívánja.

Alapvető változás az is, hogy a „szakmai” szabványosítás helyébe az „ágazati” szabványosítás lépett, és az országos szabványokkal azonos rangra emelkedett. Az országos és az ágazati szabványok tehát együttesen alkotják az állami szabványok rendszerét. Rendeltetésüket csak egymással összhangban tölthetik be. (2)

## Az állami szabványosítás rendszere

A szabványosítás országos hatáskörű központi irányító és felügyeleti szerve a Magyar Szabványügyi Hivatal (MSZH). E szerv képviseli a Magyar Népköztársaságot a nemzetközi szabványosítási szervezetekben is. A kormány a hivatal felett az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke útján gyakorol felügyeletet.

Az ágazati miniszterek szabványosítással kapcsolatos feladatairól és felelősségéről a vonatkozó határozat (3) többek között úgy intézkedik, hogy:

... az ágazat irányításával összefüggésben fejlesztési feladatot dolgoz ki az ágazat műszaki fejlesztési, beruházási politikájára, szervezi a nemzetközi együttműködést és szakosítást;

— államigazgatási feladatokat lát el, és ennek keretében az ágazat egész területére érvényes rendeleteket ad ki;

— feladatköre és felelőssége kiterjed az egész ágazatra, függetlenül attól, hogy az ágazat keretébe tartozó tevékenységet folytató szerv milyen szervezeti alárendeltségben működik.”

Ezzel összhangban a szabványosításról szóló rendelet (4) felhatalmazza az ágazati minisztereket, hogy ágazati szabványokat bocsássanak ki, és a szabványosítással kapcsolatos feladatokat végrehajtási utasításban szabályozzák. Az ágazati szabvány tehát olyan állami szabvány, amelyet gazdasági vagy államigazgatási ágazat vezető miniszter vagy országos hatáskörű szerv vezetője bocsát ki.

A szabvány kidolgozásának három munkaszakaszát: a szabványjavaslatot, a szabványtervezetet és a szabványt különböztetjük meg.

Követelmény, hogy a szabvány feleljen meg a műszaki helyesség, a szabványmethodika, a műszaki fejlesztés, valamint a leghaladottabb tudományos-technikai módszerek feltételeinek.

A szabványjavaslatot szakbizottsági ülésen tárgyalják meg, és a vélemények egyeztetése után javasolják tervezetként való megjelentetését, amelyet közzé kell tenni a Szabványügyi Közlönyben, ezáltal gondoskodni kell arról, hogy azt az érdekeltek megismerhessék. A rá vonatkozó érdemi észrevételeket az érdekeltekkel és az illetékes hatóságokkal egyeztetni kell. (5)

Az ágazati szabvány is általános érvényű rendelkezés, ezért nem tartalmazhat az országos szabvánnyal ellenkező előírást.

A Magyar Szabványügyi Hivatal elnöke, illetve az ágazati miniszter, vagy az országos hatáskörű szerv vezetője a szabványt jogszabállyal lépteti hatályba.

A szabvány alkotásának teljes dokumentációját összegyűjtve meg kell írni, és megjelenése után e teljes dokumentációhoz kell csatolni az esetleges kérelmeket, eltérési engedélyeket, módosításokat is.

Az elkészült szabványokat korszerű szinten kell tartani. Erre szolgál a kötelező állami szabvány betartásának ellenőrzése és a nem kötelezők érvényesülésének vizsgálata.

Azokon a területeken, ahol a biztonsági, egészségügyi követelmények betartásának ellenőrzésére kijelölt hatósági szerv van, ez a szerv hivatali feladat- és hatáskörénél fogva ellátja a kötelező szabványok ellenőrzését. Ezeknek a szervezeteknek, valamint minőségellenőrző intézményeknek kötelességük jelezni, ha a kötelező hatályú szabványok alkalmazásával kapcsolatos mulasztásról tudomást szereznek. Ez vonatkozik a tűzoltóság területi szerveire is.

Amennyiben a szabvány előírásait a műszaki élet túlhaladta, és így fékezi a műszaki fejlődést, részben vagy egészben hatálytalanítani kell, ha ez az eltérés módosítással nem oldható meg.

## A szabványosítás tárgya

Szabványt csak olyan tárgykörben lehet alkotni, amelyre nézve ezt jogszabály lehetővé teszi (6)

A hivatkozott két rendelet felsorolása taxatív, vagyis szabványt más tárgyakra nem lehet alkotni; az esetleges szükséges rendezést, módosítást jogszabályban kell végrehajtani.

A tárgykör a hatáskört is elhatárolja, hiszen ha más tárgyú előírás kerülne szabványba, ez a hatáskör túllépését jelentené, mely a törvényesség szempontjából megengedhetetlen.

A tűzvédelmi ágazati szabványosítás tárgykörei főleg az élet- és vagyonvédelem érdekében támasztott megelőző és mentő tűzrendészeti műszaki követelményekre terjednek ki.

A magyar szabványok tárgyát vizsgálva kimondottan tűzvédelmi szabványokat két helyen találunk:

— a D 88 szakrendi számon a tűzoltó- és tűzvédelmi gép, berendezés és felszerelés;

— a G 26-on a tűzvédelmi és légóltalmi előírások és szerkezetek.

Természetesen más tárgykörhöz tartozó szabványok is jelentős tűzvédelmi előírásokat tartalmaznak — pl. F 07, Biztonsági technika, MSZ 1600 sorozat —, így a különböző szintű tűzoltóságoknak mintegy 400–500 állami szabványt kell figyelni és ezeken a megjelölt módosításokat átvezetni.

## A tűzvédelmi ágazati szabványosítás

A belügyminiszter a tűzvédelmi ágazati szabványokkal kapcsolatos összes tevékenységet a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság hatáskörébe utalta. (7)

Az egyes tűzvédelmi szabványok fokozatos átvétele, az érvényben lévő figyelése és a rohamos fejlődésnek megfelelő, korszerű megelőző tűzvédelmi műszaki előírások kidolgozása széleskörű összefogást, szervezést igényel.

A beszerzett állami szabványok gyűjtése történhet szakrendben (témák szerint) vagy számszámrendben. Ahol nyilvántartási kartonokat is vezetnek az érvényes szabványokról, ott a kartontak számszámrendben, a szabványokat számszámrendben ajánlatos tárolni.

Az állami szabványok készítésénél bizottsági tagnak mindig az érintett témában jártas szakelőadókat kell kijelölni.

A szakelőadókat mint témafelelősöket kellene kijelölni, és a különböző állami szabványtervezeteket velük közösen kellene felülvizsgálni, esetenként őket lehetne megbízni egyes szabványok átdolgozásával vagy új szabványjavaslatok kidolgozásával. Csak így biztosítható az, hogy megfelelő tűzrendészeti és szakmai igényekkel lépünk fel az egyes szabványosítási témáknál.

A szabványosítási munkát segítené a szakértő bizottság, melynek tagjait a társosztályok, esetleg külső szervek szakértőiből lenne célszerű összeválogatni. A szabványosításról szóló kor-

mányrendelet 19. §-a arról intézkedik, hogy a szabványosítási feladatokkal megbízott személyeknek meg kell szerezni a szabványosítási teendőkkel kapcsolatos ismereteket. Az ilyen képesítő jellegű tanfolyamokról — az egyes ágazatok közreműködésével — az MSZH gondoskodik. A különböző szintű oktatásban az egyes szaktárgyak keretében a szabványosítás elveit, rendszerét ezen túlmenően is oktatni kellene.

## Az állami tűzvédelmi szabványok hatálya és a szabványtól való eltérések

A belügyminiszter által kiadott tűzvédelmi ágazati szabványok hatálya kiterjed minden, megelőző és mentő tűzvédelmi tevékenységgel foglalkozó állami szervre és a különböző gazdálkodó szervezetekre.

A kibocsátó hatóság az állami szabvány hatályát kiterjesztheti a magánkiszparra és a magánkereskedelemre is, de erről az érintetteket érdekképviseleti szervük útján értesíteni kell, és ezt a szabványokon is fel kell tüntetni. A korábbi állami szabványok általában *diszpozitív* (mérvadó) hatályúak, és kivételt képeznek a *kötelező hatályú* szabványok. Azt, hogy a szabvány vagy annak egyes előírásai kötelező hatályúak, a szabvány hatályaiban közölni kell. Amely szabvány ilyen közlést nem tartalmaz, csak *diszpozitív* hatályú. (8)

A szabvány kiegészítő részei, a mellékletben szereplő ábrák, táblázatok *osztognak a szabvány hatályában*. Ezzel szemben a függelék csak tájékoztatást ad, így hatálya nem lehet sem kötelező, sem *diszpozitív*.

A hivatkozott kormányrendelet a következő esetekben teszi lehetővé a *kötelező hatályú állami szabványtól való eltérést* (9):

— a kibocsátó vagy az általa feljogosított hatóság előzetes kérelemre — figyelembe véve a közérdek szempontjait is — engedélyt adhat az eltérésre. (Ha az érintett szabvány miniszteri hatósági jogkörét érinti, az eltérési engedély csak vele egyetértésben adható meg);

— exportárúk tekintetében;

— importárúk tekintetében a külkereskedelmi vállalat és a belföldi vevő — az élet- és a vagyonvédelmi, valamint az egészségügyi előírásokat kivéve — eltérhet a kötelező hatályú szabványtól, ha ezt műszaki vagy gazdasági szempont indokolja. (10)

Az *eltérési engedély* megadása általában a szabványt kibocsátónak a joga, de ez a jog átruházható. Például az MSZH a BM TOP-ra az MSZ 14 800 esetében vagy az MSZH az I. fokú tűzrendészeti hatóságokra az MSZ 15 633 tűztávolságainak esetében, vagy a BM TOP a II. fokú tűzrendészeti hatóságokra a BM TOP 7—70. számú szabvány esetében.

Az eltérési engedélykérelemben meg kell jelölni, hogy melyik szabvány, melyik előírása helyett milyen megoldás engedélyezését kéri (terméknél: milyen mennyiségre, mely időpontig), és milyen indoklással?

A kérelem elbírálásához ismerni kell az ellenérdekű felek, az érintett felettes hatóságok és hatósági jogkörrel rendelkező ágazat állásfoglalását is. Ezeket a kérelemhez csatolni kell.

Nagyon sokszor előfordul, hogy a kérelmező nem szerzi be az említett állásfoglalásokat. Ebben az esetben két út lehetséges: *felszólítjuk a kérelmezőt* a hiányok pótlására, vagy *magunk fordulunk* az illetékesekhez, hogy a kérelem tárgyában nyilvánítsanak véleményt. A kiadott eltérési engedélyekről a szabvány kibocsátóját (pl. MSZH vagy BM TOP) értesíteni kell.

Az eltérési engedély csak feljogosít az eltérésre, de szállítási szerződésben csak akkor válik érvényessé, ha a szerződő felek is elfogadják. Az eltérési engedély szerint előállított termék „nem szabványos”.

Sokan vitatkoznak azon, hogy az eltérési engedélyt milyen formában kell kiadni, kell-e határozat, vagy elégséges a kérelmezőt értesíteni a döntésről? Az eltérési engedélykérelemre hozott *döntést* a vonatkozó törvény szerint *határozatnak* kell tekinteni, még abban az esetben is, ha ez egyszerű értesítés formájában történik. A Magyar Szabványügyi Hivatal, az ágazati minisztérium vagy az országos hatáskörű szerv határozata ellen *fellebbezésnek helye nincs*.

A *szabványok megszegése* esetén szocialista szervezettel szemben (állami vállalat, állami gazdálkodó szervezet, szövetkezet, szövetkezeti vállalat, egyéb szövetkezeti gazdálkodó szervezet) *gazdasági bírság szabható ki*, ha a kötelező hatályú állami szabvány alkalmazására vonatkozó kötelezettségét megszegte, és ezzel „jelentős anyagi előnyre tesz szert, illetőleg jelentős kárt okoz, vagy súlyosan veszélyezteti a lakosság érdekeit.” (11)

A szocialista szervezet vezetőivel és felelős beosztású dolgozóival szemben szabálysértési, fegyelmi, anyagi és büntetőjogi eljárás alkalmazására kerülhet sor.

1. A magyar szabványosítás első hivatalos szerve — a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság — 1921. április 28-án alakult meg.

2. A szabványosításról szóló 29/1968. (VII. 13.) Korm. számú rendelet.

3. 2027/1967. (V. 27.) Korm. számú határozat.

4. 29/1968. (VII. 13.) Korm. számú rendelet.

5. A szabványosításról szóló 29/1968. (VII. 13.) Korm. számú rendelet 2. § (4)

6. A 29/1968. (VII. 13.) Korm. számú rendelet és a 47/1968.

(XII. 18.) Korm. számú rendelet 11. § (3) bekezdése határozza meg.

7. 5/1971. (XII. 24.) BM sz. rendelet 9. § b) pontja.

8. 1969-től az országos szabványjegyzékben háromszög alakú jellel látták el a kötelező hatályú szabványokat és kör alakú jellel azokat, melyek a magánkereskedelemre és a magánkiszparra is vonatkoznak.

9. A kötelező hatályú állami szabványtól történő eltérés engedélyezési eljárása az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény hatálya alá esik.

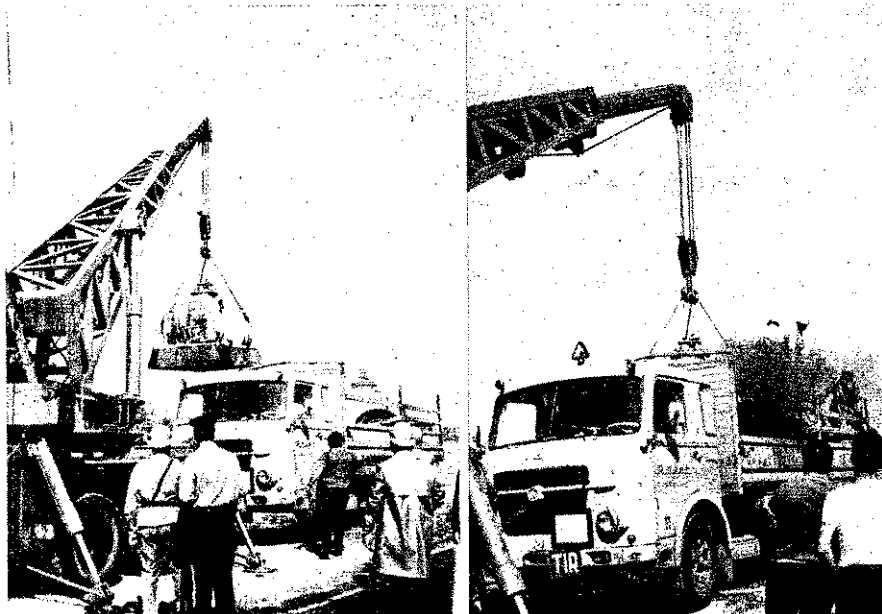
10. 3/1971. (Kk. É. 8.) KkM—MSZH számú együttes utasítás.

11. 1/1968. (I. 16.) Korm. számú rendelet.

## Kilyukadt a tartály

Csehszlovákiából Belgrádba tartott ez a képen látható öttartályos, 23 és fél tonnás kocsis. Budapesten áthaladtában az első tartály kilyukadt, és folyani kezdett belőle a salétromsav.

Egységeink daru segítségével előbb a földre emelték le a tartályt, majd a kifolyt savat 1 E sugárral ártalmatlanná tették.





# NOGRAD MEGYEI LEGYZETEK

A bíróság a közelmúltban két olyan bűnügyben hirdetett ítéletet, amely tűzokozással volt kapcsolatos. Az ítéletek indoklásában a szakértőknek meghallgatott tűzoltótisztek által elmondottak is szerepeltek.

Az erdőtűz okozóját 2 évi próbaidőre felfüggesztett 1 évi szabadságvesztésre, továbbá 21 600 forint kártérítés megfizetésére ítélték, a négy kisgyermek halálát okozó apát pedig 1 évi szabadságvesztésre.

Ehhez még csak annyit, hogy a rendőri szervek meg a megyei tűzoltó-parancsnokság jó együttműködése eredményeként igen alapos volt a bizonyítás.

★

Az erdőtűz Nagylengyend környékén márciusban keletkezett. Hetven hektáryi rész égett, de ennek a sokszorososa került közvetlen veszélybe.

Több állami és számos önkéntes egység, valamint honvédek és munkásörök — összesen kb. 650-en — vettek részt az erős szélben viharos gyorsasággal terjedő lángok megfékezésében, és földgépeket is bevetettek a tűz körülhatárolására.

A tűzvizsgálat első adatai eleinte nem nyújtottak érdemleges támpontot a keletkezési okra vonatkozólag. A közelben járt két vadászt kellő bizonyítékok hiányában nem gyanúsíthatták, tiltott helyen való tüzelésről áruilkodó nyomokat sem találtak, és esetleges szándékos cselekményre utaló bizonyítékokat ugyancsak nem sikerült találni.

A helyszín megtekintése során feltűnt a megyei parancsnokhelyettesnek, hogy az a fiatalember, aki ebédet hozott az erdészet vezetőjének, a lehető leggyorsabban távozni akar. Amikor a neve után érdeklődött, kiderült: az illető azonos azzal a fogatgazdával, aki elsőként jelezte a káresetet.

Tovább folytatva a vizsgálódást, az erdőtől mintegy 350–400 méterre felfigyeltek egy földdarabra, amelyen szemmel láthatólag egy-két napja gazt égettek. „Érdekes” véletlen folytán, ezt a földet is ama bizonyos fogatgazda művelte.

Ezt az égetést azonban nem lehetett okozati összefüggésbe hozni az erdőtűzzel, mert az erdő széle meg a kötötte húzó terület jó darabon kopár szántóföld volt.

A fiatal fogatgazda meghallgatásakor makacsul tagadott. Csak akkor ismerte be gondatlanságát, amikor az egyik tanú — miután többször is ellentmondásba került — bevallotta, hogy látta, amint az illető apjával együtt megkísérelte oltani a felcsapó lángokat.

Ezek után már könnyűszerrel tisztázni lehetett, hogy a fogatgazda az erdő közvetlen közelében is égetett, csak éppen nem gondolt rá, hogy mekkora bajt okoz ezzel.

Érdemes röviden szót ejteni az égetés eszközéről, arról a háton hordozható nyugatnémet permetezőgépről, amelynek egy lángszórófej is tartozéka, és ez úgy működtethető, ha permetté helyett gázolaj és benzín keverékét öntik a tartályba.

★

A fényképre tekintve elszorult a szívünk. A négy Rác testvér: a 6 éves Borbála, az 5 éves Ferenc, a 2 éves Gizella meg a nem egészen egy esztendővel fiatalabb Hedvig mintha csak aludnának.

Zagyvapálfalván egy alig 10 négyzetméteres helyiségben laktak a szülőkkel.

Egy borús áprilisi napon a szülők moziba készültek. A négy gyereket az ágyon egymás mellé lefektették, majd lakattal bezárták az ajtót.

Javában pergett a film, amikor a szomszédok azzal mentek értük a moziba, hogy siessenek haza, mert ég a lakás.

A gyerekek — mint kiderült — ekkor már füstmérgezésről életüket veszítették.

A helyszín alapos átvizsgálása során nem találtak elől hagyott gyufát, s a tűzhelyben a parázs is alig pislákolott.

Amikor azután szétszedték az ágyat, az egyik szélső ágydeszken erős beégést találtak.

Az apa — mint bevallotta — készülődés közben rágyújtott, és az égő cigarettát az ágy szélére tette. Felesége sürgette, hogy siessenek, mert elkésnek, és ő, mint mondta: teljesen elfeledkezett a cigarettáról. Nyomozási kísérlet is bizonyította, hogyan billenhetett meg és hullott a matracra az égő cigarettavég.

★

A Salgótarjáni Öblösüveggyárban — ahol különben az elmúlt években ugrásszerűen emelkedett a termelés — eleinte igen sok gondot okozott, hogy bevezették a földgázt az egész gyárba. Hamarosan bebizonyosodott ugyanis, hogy a kőből és fagyúból készített tömitések aránylag gyorsan tönkremennek, márpedig itt, ahol állandóan nyílt lángot használnak, egy kisebb szívárgás is hatványozottan veszélyes.

Érdekes módon csak haza kellett menni a megoldásért. Mint Pförtner István elmesélte, jó néhány salgótarjáni új házban műanyag tömitéseket alkalmaztak, és ezek a jelek szerint a gyárban is jól beválnak.

A mintás üvegek ún. előjelölése is eléggé veszélyes munkaműveletet igényelt, tekintve, hogy a szuroktartalmú festéket csak xilollal lehetett lemosni az üvegekről. A kétdecis edényekben tartott xilol viszont fokozottan tűz és robbanásveszélyes anyag.

Egy idő óta zsínkrétát használnak az említett célra, ennek nyomait meleg vízzel könnyűszerrel eltüntethetik.

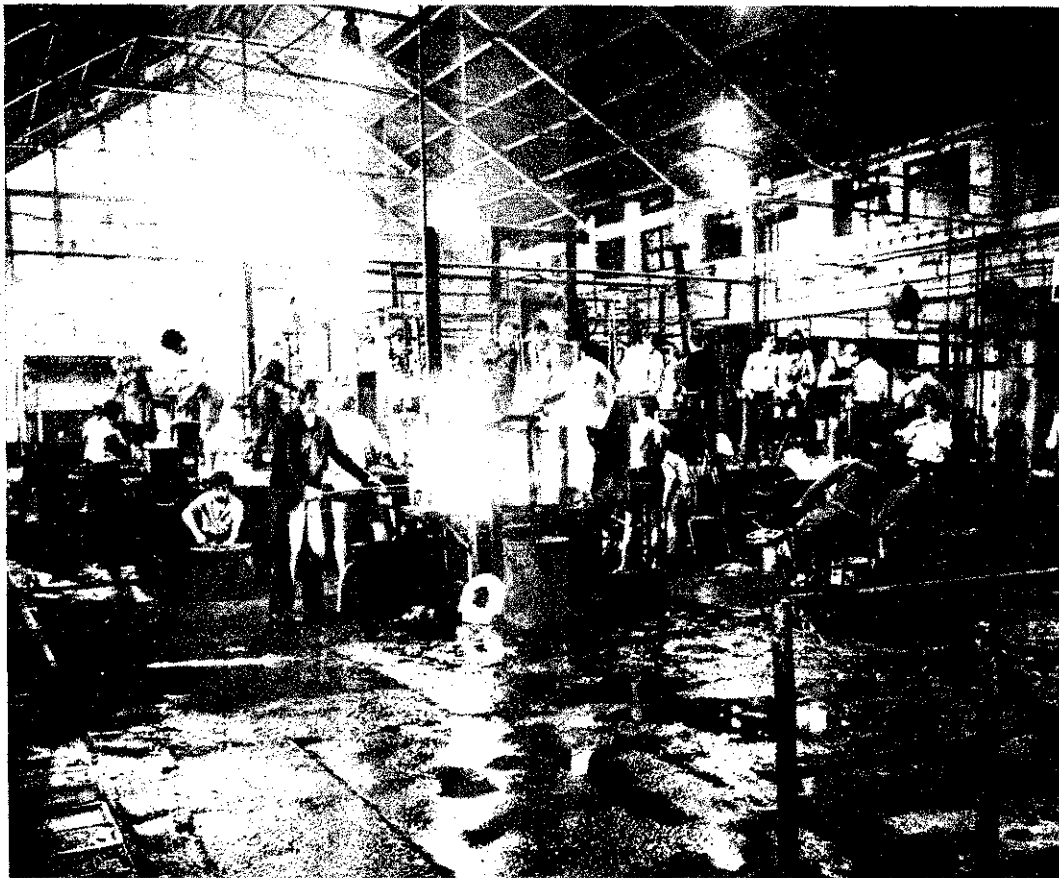
A gyári önkéntes tűzoltók voltak a házigazdái a vállalat 11 gyáregysége közötti iparági versenynek, és tizenkilenc ponttal előzték meg a Salgótarjáni Síkúveggyár második helyezett csapatát.

Nemcsak a versenyeken jeleskednek, hanem délutántól reggelig, munkaszüneti napokon pedig 24 órán át ügyeleti szolgálatot tartanak.

A termelés növekedésével egyidejűleg a gyár területét nem lehetett arányosan megnagyobbítani, s a mind nagyobb zsúfoltság veszélyei ellen többek között az ügyeletes tűzoltójárók segítségével igyekeznek védekezni.

Akárcsak sok más nagyüzemben, itt is számos külső vállalat emberei szoktak különféle javítási és szerelési munkákat végezni.

Ilyen alkalmakkor nemcsak kioktatják őket, hanem átvételi elismervény ellenében frásban is megkapják a kapcsolatos összes tudnivalót.



Műhelykép a Salgótarjáni Öblösüveggyárból

A most következő eset egyáltalán nem jellemző azokra a tervezővállalatokra, amelyek oly sok alkotással az ország egyik legszebb modern városává varázsolták az egykori kis bányásztelepülést.

Történt ugyanis, hogy az egyik tervezővállalat szakvéleményezés céljából olyan négyemeletes és 40 család számára létesítendő épület komplett terveire kért szakvéleményt a tűzoltó-parancsnokságtól, amelynek betonvázát jóformán csupa fa és műanyag töltötte volna ki, közmuvezetékei pedig minden elválasztás nélkül húzódtak volna.

A vállalat megbízottja nem lepődött meg különösebben, amikor közölték vele, hogy mit lehet kezdeni egy ilyen tervvel. Ellenkezőleg, elismerte, hogy csupán próbálkozni akartak, mert ha a tervek véletlenül „átcsúsznak”, ez egymillió megtakarítást eredményezett volna...

★

Ez év október végéig már 19-szer vonultak tűz és káresethez a pásztoi önkéntesek. Az esetek zöme erdőtüz volt, Mátrakeresztesen pedig három napon át szívattak, illetve földből, kőből és fából készült alkalmi gátakkal védték a leginkább veszélyeztetett néhány házat egy rettenetes felhőszakadást követően. Olyan helyzet is adódott, hogy a nagy sár miatt hosszú százmétereken kézzel kellett vinniük a kismotorfecskendőt a szivattás helyére.

Ebben az alkcióban Volek Ferenc irányításával Kiss Pál, Városi Gyula, Kaposi Endre, Adler Péter és Siti István önkéntes tűzoltók vettek részt, de a testület sok más tagja ugyancsak kitett magáért a tüzesetek alkalmával.

Akkor is gyorsan bevezethető volt az egység, amikor üzemekeptelenné vált a gépjárműfecskendőjük, s még nem kapták meg az új Zsukot. Vonultak már tűzhöz autóbusszal, teherautóval, sőt műhelykocsival is. (Ennek az ajtáját rájuk kellett zánni, nehogy kiessenek belőle.)

Külön fejezetet érdemel, ahogyan a pásztoi rendőrkapitányság és személyesen Polonkai Antal r. őrnagy, a kapitányság vezetője segíti őket. Nemegyszer ők adtak járművet, mászor személyesen Polonkai elvtárs intézkedett a VOLÁN-állomáson, hogy bocsássonak rendelkezésükre autóbust és vezetőt, mert az önkénteseknek előzőleg azt mondták, csak busz van, de nincs igénybevehető vezető.

A Zsukkal csak részben oldódtak meg ezek a gondok, mivel ha távol vannak a vezetői, jelenleg is más jármű igénybevételére kényszerülnek.

Mínt hogy szerény számítás szerint is csupán ebben az évben több milliós érték megmentésében vettek részt a pásztoi önkéntesek, nem egészen alaptalanul vetik fel a



Igy formálódik az üveg

kérdést: vajon azok a gazdaságok, erdészetek és tsz-ek, amelyeknek a vagyonát védik, nem segíthetnének jobban e gondok megoldásában?

★

A legutóbbi ellenőrzés során mindössze két szabálytalanságot talált a pásztoi járási tűzoltóparancsnok a Sziráki Állami Gazdaságban. Az egyik: nehezen voltak olvashatók a tilalmi táblák a hizottmarha-istállóban, a másik: nem takarítottak rendszeresen némely elektromos berendezést. Összehasonlításképpen megemlítendő, hogy a szirákinál kisebb gazdaságok és téveszek egyikében-másikában húsznál több szabálytalanságot szoktak jegyzőkönyvezni ilyen alkalmakkor.

Ha még azt is megemlíthetjük, hogy Cs. Nagy László igazgató mindkét szabálytalanságot még az ellenőrzés ideje alatt kiküszöböltette, ezzel még korántsem mondottunk el mindent arról, milyen rangja van itt a tűzvédelmi munkának.

Mert hát a rend nem utolsósorban annak köszönhető, hogy személyes példát mutatva, Bányász János tűzrendészeti előadóval, valamint a tűzrendészeti bizottság tagjaival együtt havonta ő is végigjárja az összes üzemegegeket.

A helyi, továbbá a béri meg az egyházasdengeligei önkéntes tűzoltók általában a gazdaság dolgozói, s az ÁG anyagilag is



Balról a második Volek Ferenc, a pásztoi

támogatja őket. Egyenruhát vásárol a részükre; a sziráki szertár építésében a gazdaság munkásai vettek részt.

Az igazgató elvtárs véleménye szerint logikus dolog ez, elvégre az ő területüket is védik.

Mostanában egyébként azon gondolkodnak a gazdaságban, hogyan tehetnék tűzoltási célokra is alkalmassá az NA 200-as vontatható szivattyújukat.

★

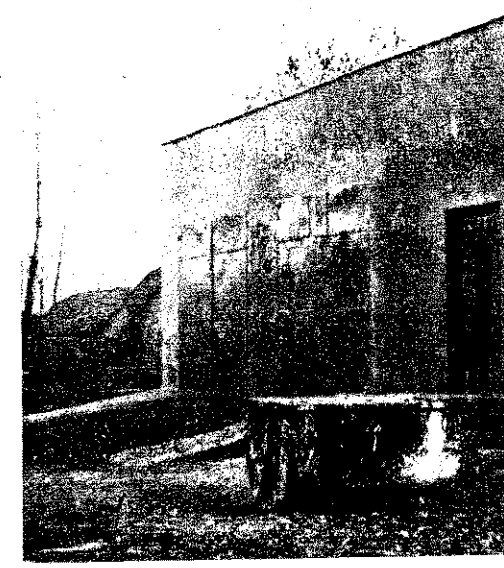
Hárman is szorgoskodnak a mátranovákiak már majdnem teljesen kész szertárépületénél: Papp Béla, a testület elnöke éppen a kaput mázolja, és az utolsó simításokat végzi Varga János szertáros, valamint Maruzs József asztalosmester is, aki mint a bemutatkozáskor büszkén említi: „tartalékos” önkéntes tűzoltó.

Hamarosan Oravec Károly parancsnokkal és Bizák Bélával, a homokterenyei székhelyű közös tanács vb-titkárával is találkozhatunk. Elmondják: körülbelül 170 ezer forintot tesznek ki a költségek, ebből 70 ezret megyei keretből kaptak, kb. 60-65 ezret a helyi tanács adott, a többi munkát a testület tagjai végezték el. A költség azért nem volt több, mert egyrészt a tanács ún. rezsizüreme végezte az építést, másrészt pedig igyekeztek elkerülni minden cicomát. A modern vonalú épület így is százszázalékosan megfelel majd



Pöförtner István

A mátranovákiak új szertára





Parancsnoka

a rendeltetésének, és szépen beillik a környezetbe is, ha majd a környékét is rendezik. Az oktatóterem egyben afféle klubhelyiség is lesz.

Az avatáson biztosan jóval többen lesznek jelen, mint ahány tagot jelenleg a testület számlál. Ebben a községben ugyanis igen sokan akadnak, akik ma már nem tűzoltók, de mint hajdani önkéntesek élénk figyelemmel kísérik a testületi eseményeket, s ha kell szívesen segídenek az oltásban és a megelőzésben is.

★

Ha csupán néhány mondat erejéig, de illő megemlékeznünk a tereskei tűzvédelmi bizottság meg a helyi testület vezetőségének közös üléséről, mivel itt nyújtották át a Tűzvédelmi Érem arany fokozatát Szunyog István parancsnoknak, aki 37 esztendeje lelkes harcosa a tűzvédelemnek.

A tanácskozás menete is az ő munkájának eredményességéről tanúskodott. Röviden értékeltek a végzett munkát, majd megvitatják a közelgő lakóházi ellenőrzés tennivalóit.

Jól érzékelhettük: itt valóban dolgoznak, s a megelőzést a falu minden vezetője segíti.

Nemrégiben érkezett haza a kijev-moszkvai ársasutazásról Csurja József diósjenői önkéntes



Létraszereelési gyakorlat Salgótarjában

kéntes tűzoltó, Nógrád megye legjobb területfelelőse. Az utazás e ténykedésének tanácsai jutalma volt, s zárómozzanata a megye testületei között immár hagyományos versenymozgalomnak.

Az értékelők előbb járásoként állapították meg a sorrendet. Szűrőpróbaszerűen minden községben ellenőriztek néhány lakóházat, majd a megyeiek tették ugyanezt.

A diósjenői testület egy másik tagja, Gere István ugyanennek a versenynek a megyei 3-ik helyezette lett.

Ebben a községben 24-en látják el ezt a szolgálatot, és úgy érzik, meg is van a haszna, mert jó néhány tüzesetet előzhetnek meg. Csak éppen olyanokat kell megbízni vele, akik nemcsak néznek, hanem látnak is, és valóban segítséget akarnak nyújtani, nem pedig szigorúan hivatalos hangnemben kioktatni a házigazdát.

Mert nézzünk csak néhány példát a közelmúltból:

Jó dolog például, hogy ott már nem kell figyelmeztetni a háziakat, hogy rögzítsék a füstösövet, ahol az egyszer már leesett.

Egy más alkalommal viszont a házigazda vonakodott szétbontani a szabálytalan hűsfüstölőt, s ekkor a felesége ripakodott rá:

„Tényleg nincs semmi baj velem, ezért égett el négy dísznőlabunkám!”.

Az is megesett, hogy a területfelelősnek szóltak: nézzen szét a padlásán, mert gyanúsán melegszik a mennyezet. Amikor néhány önkéntes segítségével megbontották a kéményt, kiderült: szinte pillanatok kérdése volt a tetőtűz.

Mostanában meg az a szokás, hogy ruhát, pelenkát szárítanak a tűzhely felett, egyszóval akad tennivaló bőven.

★

Régi épület, új technika, nagyfokú felelőtlenség. Ebben foglalhatjuk össze annak a balassagyarmati tűznek a tanulságait, amely csupán szerencsés véletlen folytán végződött csekély kárral.

A szomszédos éjjeliőr figyelte fel a tüzre, s azonnal jelezte. Így sem az itteni Patyolat-fiókban tárolt ruhák nem szenvedtek kárt, sem a gyógyszerári közvetlen közeli raktárát nem fenyegette veszély.

A Patyolat-fiók borított gerendafödémű épületben működik, nemrégiben beszerzett külföldi gőzfejlesztő készülékének 20 cm Ø-ű füstcsöve egy mindössze 14 × 14 cm-es, újonnan épített kéménybe volt bekötve, s ráadásul ebbe gerendát építettek be.

Már alaposan átégett a födém, amikor egységeink beavatkoztak. A kár ugyan csak 2000 forint lett, de a durva szabálytalanság elkövetői ellen eljárást indítottak.

★

A november 7-i ünnep alkalmából társulva együtt Balla Géza alldgy. is néhány napos szabadságot kapott. A balassagyarmati parancsnokság fiatal tisztje a Moszkvában tanuló tűzoltómérnök-jelöltek egyike.

Mint elmondotta, nagyon szívélyesen fogadták őket, tanáraiktól meszemenő segítséget kapnak. A tananyag azonban igen nehéz, kivált a felsőfokú matematika. Ezenkívül az SZKP története, valamint általános kémia, építőanyagok ismerete és műszaki rajz is szerepel az első évi tantárgyak között.

Olyan magas színvonalú a képzés, amire itthon bizony nemigen számítottak. Ezért azután minden percet ki kell használni a tanulásra, hiszen jól tudják: a mostani szakértő még csak a későbbi és még nehezebb anyagok megértéséhez nyújtanak alapot.

(Gádor-Kútvoigyi)



Balla Géza alldgy.

Négyen Diósjenőről: Csurja József, a megye legjobb területfelelőse, Kiss János parancsnok, Csurja Sándor testületi elnök és Gere István, aki harmadik lett





A „főzelékes” csapat győztes szerelése...



...és a szurkolók egy csoportja

## Szocialistabrigád-tagok versenye

**FÉRFIAK ÉS NŐK**, közel háromezren neveztek be abba a versenybe, amelyet — iparági kezdeményezésre — a Paksi Konzervgyár indított. Egytől egyig olyanokról van szó, akik azelőtt azt sem tudták, hogy mi is az a tömlő, nemhogy a kezükben is lett volna valaha is ilyen felszerelés.

És november 17-én — az elődöntők után — ezek a dolgozók tűzoltói elméleti és gyakorlati ismeretekből vizsgáztak. Még-hozzá nem is akárhogyan! Önkénteseknek is dicséretére válnék, ahogyan két E-tömlővel tűzcsapról szereltek.

A GYÁRVEZETÉS és az itteni testület érdeme, hogy ilyen eredményesen zárult az akció. Örvös Ferenc igazgató (egyben a gyári testület elnöke), Kródi József főmérnök, Koleszár József rendészeti és tűzrendészeti vezető, valamint az önkéntesi gárda, élén Mihályfi Lajos parancsnokkal, maximális segítséget adott a szocialista



Vajon sikerült-e?

brigádok tagjai mozgalmának kibontakozásához, sikeréhez.

A gyárvezetőség tevéleges támogatását jól egészítette ki az önkéntesek aktív bekapcsolódása: egy-egy közülük 2—3 háromfős csapat felkészítését vállalta, s ezt teljesítette is. Annál inkább is, mert az iparági szintű versenyben az effajta vállalás értéket pontokat jelent a gyári testület számára. Egyebek között ennek is köszönhető, hogy a szocialista brigádok tagjainak versenyző kedve, vállalkozása szinte gyári mozgalommá fejlődött.

A PAKSI VERSENY is bizonyította a tröszt kezdeményezésének realitását, hasznosságát. (Becslések szerint iparági szinten kb. 10—12 ezer körüli a résztvevők száma.) Ugyanis olyan dolgozók szereztek jártasságot alapvető elméleti és gyakorlati ismeretekből, és váltak tudatos segítőivé a helyi tűzvédelmi törekvéseknek, akik a termelésben is kulcsszerepet töltenek be.



A döntő résztvevőinek teljesítményét és a mozgalom jelentőségét Örvös Ferenc igazgató méltatja





# Mit kell tudnunk az elsősegélynyújtásról?

## III.

### Csont-és ízületi sérülések

Külső erőművi behatás gyakran éri a végtagot két csont találkozásai pontjánál (az ízület táján).

**RÁNDULÁS**RÓL akkor beszélünk, ha az erőbehatás a két csontot az ízületben egymástól elmozdítja, de az erőhatás megszűntekor a csontvégek visszatérnek eredeti helyükre. Az ízületben apró bevérzések jelentkezhetnek, sérülhet az ízület tokja és az ízületi tokot erősítő szalagok. Rándulás hatására az ízület fájdalmassá válik, és a sérülés mértékétől függően megduzzad. Kisebb sérülésnél a duzzanat esetleg csak órák múlva alakul ki. A fájdalmas ízületben a végtag mozgása korlátozottá válik.

Rándulás esetében a sérült végtagot nyugalomba kell helyezni. Törés legkisebb gyanúja esetén rögzíteni kell. Röntgen-vizsgálat kell eldöntse, nem jött-e létre törés is a sérült ízületben. A rándulás néhány napos pihentetés és borogatás után nyomtalanul gyógyul.

Az ízületre ható ártalom lehet olyan erős, hogy a két csont elmozdulása végleges marad, az ízületi fej elhagyja az ízületi árkot, és az erőbehatás megszűnte után sem tér vissza rendes helyzetébe. Ilyenkor **ficamról** beszélünk.

Ficam esetén az ízület alakja eltorzul. A kifícamodott csont rész (pl. felkarcsont feje) rendellenes helyen tapintható. Jól észrevehető az ízület deformálódása, ha az ellenoldali ép végtaggal összehasonlítva vesszük szemügyre. A végtag rendellenes helyzetben rögzült, legkisebb mozgatási kísérletre is heves fájdalmat okoz a betegnek.

A kifícamodott végtagot a talált helyzetben kell rögzíteni. A rögzítés történhet háromszögletű kendővel, pólyával, esetleg Krammer-sínnel.

**TILOS** a ficam helyreállítását megkísérelni! A helyretétel előtt röntgenvizsgálattal kell megállapítani a kifícamodott ízület pontos helyzetét, valamint azt is, hogy nem társult-e a ficamhoz törés. A



vizsgálat érdekében a balesettest sebészeti, szakrendelésre kell kísérni, vagy szállítani.

A csontot ért nagy erejű ütés vagy egyéb behatás a csont folytonosságát megszakíthatja; törését eredményezi. Zárt törés esetén a törés felett a lágy részek épek maradnak, előfordul azonban, hogy a törött végek elmozdulnak, és átfúrják a lágy részeket, seb keletkezik, és a sebben megjelenik a csontvég. Ilyenkor nyílt törésről beszélünk. Nyílt törés jön létre akkor is, ha a törtést létrehozó behatás okoz sebet a törés területén. A nyílt törés nagyobb veszélyt rejt magában, mert a seben keresztül a csontthártya és a csontvelő gyulladása jöhet létre.

### A TÖRÉS TUNETEI

- a végtag alakja megváltozik,
- rendellenes helyen mozgathatóvá válik,
- a törés helyén mozgásra fokozódó heves fájdalom lép fel,
- a törés helye duzzadt,
- a tört végtag használhatatlan.

### ZÁRT TÖRÉS ELLÁTÁSA

A törött végtagot – törés gyanúja esetén is – rögzíteni kell! Legalkalmasabb rögzítőeszköz a drótból e célra készült ún. Krammer-sín. A sint használatbavétel előtt vattával kell borítani, amit pólyamenetekkel rögzítünk rá.

Fontos a megfelelő méretű sín kiválasztása. A sín olyan hosszú kell legyen, hogy rögzítse a törés alatt és felett levő ízületet is.

A kiválasztott sint az ép végtagon kell kimérni, és megfelelően meghajlítani.

A rögzítést legalább két elsősegélynyújtónak kell végeznie. Egyikük a törött végtagot két kézzel a törés alatt és felett alulról fogva óvatosan megemeli úgy, hogy a törvégek a lehető legkisebb módon mozduljanak el egymáshoz képest. A másik elsősegélynyújtó az előkészített sint óvatosan a törött végtag alá csúsztatja. A felhelyezett sint pólyamenetekkel rögzítik a törött végtaghoz.

Szükség esetén a legkülönbözőbb segédanyagok – lécek, faágak, gépkocsi-pumpa, stb. – használhatók rögzítésre. A szükségességeket használat előtt vattába burkoljuk, amit ugyancsak pólyamenetekkel lehet rögzíteni.

A szükségssint, legalább 2 db-ot, a végtag két oldalára helyezünk, és közéjük pólyázunk a törött végtagot úgy, hogy a törés alatt és felett levő ízület is rögzítésre kerüljön.

### NYÍLT TÖRÉS ELLÁTÁSA

Először a sebet kell ellátni, a sebellátás szabályainak megfelelően. Ezt követően a rögzítés a már leírt módon történik.

**TILOS** törött végtagú beteget rögzítés nélkül szállítani! A beteg mozgatása a törvégek dörzsölődéséhez és a fájdalom olyan mérvű fokozódásához vezet, ami a beteget sok állapotába hozza, és esetleg halálát okozhatja. A rögzítetlen törvégek elmozdulása a környező lágy részek további sérülését, idegek elszakítását, és ezen keresztül bénulásokat, erek áttépését, vérzéseket okozhatja. Előfordulhat, hogy a gondatlan mozgatás a zárt törést nyíltá teszi.

### GERINCTÖRÉS

Magasból nyújtott lábra történő esés, vagy a gerincet közvetlenül érő erőbehatás (hátraesés, gázolás stb.) gerinctörést eredményezhet. Törhet egyetlen csigolya, vagy annak valamely nyúlványa, de az erőbehatás mértékétől függően egyszerre több csigolya is sérülhet.

A gerinctörés helyének megfelelően a beteg éles hátfájdalmat jelez. Duzzanat és vénafutás lép fel.

A gerinctörés legfőbb veszedelem, hogy a csigolyák által alkotott gerinccsatornában elhelyezkedő gerincvelő is sérülést szenved. Ez akkor következik be, ha az eltört csigolya helyéről elmozdul. Gerincvelő-sérülés esetén a törés helyétől lefelé bénulások és érzéskiesések jelentkeznek a végtagokban.

### GERINCTÖRÉS ELLÁTÁSA

A gerincvelő-sérülés megakadályozása érdekében biztosítani kell a balesetes teljes mozdulatlanágát már gerinctörés gyanúja esetén is. A balesettest kemény, egyenes alapra (deszkalap, ajtófélfá) kell fektetni. Ehhez négy elsősegélynyújtóra van szükség. Hárman egymás mellé térdelnek a beteg egyik oldalán. Nagy óvatossággal, mindkét kezükkel, a beteg teste alá nyúlnak úgy, hogy a fejnél térdelő elsősegélynyújtó a beteg tarkója és vállai alá, a középen levő a beteg háta és csípője alá, a harmadik a comb felső része, valamint a térdhajlat alá csúsztatja kezeit.

A felső végtag rögzítése pólyával



# ÍTELET LYONBAN

Lapunk olvasóit már tudósítottuk arról a tűzvészről, amely a nagy propagandával hirdetett megnyitás éjjelén, 1970. október 31-ről november 1-re virradó éjszaka keletkezett a franciaországi Isere megyei Saint-Laurent-du-Pont helység mellett épített „5/7 Club” elnevezésű táncosmulatóban. A katasztrófa alkalmával 146 személy — túlnyomórészt fiatalok — vesztette életét.

Nemcsak az áldozatok hozzátartozói, hanem az ország lakossága is jogos felháborodással kísérte figyelemmel a tömegkatasztrófát bűnös gondatlanságukkal előidézték ellen folytatott büntetőeljárás.

A rendőrségi és ügyészi eljárás után, a lyoni igazságügyi palotában kezdték meg a büntetőper nyilvános tárgyalását.

A Petit bírósági tanácselnök által vezetett eljárás idején, öt napon, öten ültek a vádlottak padján:

— Gilbert Bas 42 éves üzletvezető (az „5/7” mulató egyik társtulajdonosa (2 társsa meghalt);

— Marcel Vimfles 67 éves és

— Joseph Vimfles 34 éves fűtésberendező kisiparosok (apa és fia);

— Alfred Moskovits, annak a párizsi Sheby Társaságnak az 58 éves vezérigazgatója, amely a páholyok és a bálterem dekorációjára felhasznált rendkívül nagy mennyiségű műanyaghab táblákat szállította;

— Pierre Perrin 54 éves fanagykereskedő, Saint-Laurent-du-Pont polgármestere.

Pierre Truche államügyész fenntartotta a vádat. A 22 ügyvéd közül 12 a hozzátartozókat — mintegy 80 családot — képviselte. Az elhunyt fiatalok között többen családfenntartók voltak, utánuk magas összegű kártérítéseket igényeltek.

A 146 ember tűzhála, köztük 137 fiú és lány tragikus pusztulása mindenkit mélyen megrendített, nincs tehát könnyű dolga az öt vádlottat védő tíz ügyvédnek.

## A dosszié

A bírósági tárgyalás megnyitásakor, ez év október 9-én, már több mint 200 oldalt tett ki az ügyirat. 40-nél több tanút idéztek meg, és 5 szakértőt vontak be az eljárásba.

Az áldozatok hozzátartozói jelenlétében kezdődött a per; sokaknak még ülőhely sem jutott. Az első formalitások között volt a kárigények bejelentése. Egyes jogi képviselők mind az öt, mások csak négy vádlottól igényeltek kártérítést, vagyis a polgármestertől nem.

Az államügyész bejelentése szerint a prefektus kérte a bíróságot, utasítson el minden kárigényt Perinnel szemben, mert ha elkövetett is hibákat, a felelősség a közigazgatást terheli.

Petit tanácselnök rövid összefoglalót tartott, ismertette a tragédia körülményeit, az elretentő mérleget és a hatósági vizsgálatok végkövetkeztetéseit. Kitért arra, hogy a tűz, a bálterem galériáján, egy páholyban keletkezett. A vizsgálat felfedezett egy fából készült mennyezeti dobozt, amelyet az előírások legteljesebb figyelem kívül hagyásával, a levegő hőmérsékletének szabályozására használtak. Az elnök hivatkozott a szakértőkre, majd hozzátette, hogy az áldozatok nagyobb része a gyúlékony műanyagok égése során keletkezett gázok okozta fulladás következtében hunyt el.

A táncosmulató berendezését — hangoztatta a tanácselnök — az előírások s a biztonsági szabályok hihetetlenül nagymértékű megsértésével létesítették. Azok közül akár csak egyetlen is — nyilatkoztak a szakértők — elegendő okot szolgáltatott volna a létesítmény működésének betiltására.

Ezután a vádlottak kihallgatására került sor.

Gilbert Bas üzemvezető, az életben maradt tulajdonostárs azt vallotta, hogy nem ismerte az építési és működési engedély kikötéseit. Elismerte azonban, hogy részt vett a fűtőtokok és melegítődobozok elhelyezésén. Szerinte az előállított hőnek haladta meg a 70 °C-t.

A valóság ezzel szemben az volt, hogy a szabálytalan fűtéstől 120 °C-os hő keletkezett, amely már gyúlékonyságot eredményezett. Ehhez járult még a túl kevés kijáratú ajtó. Sőt, nehogy valaki egy páfrankkal megkárosíthassa a kasszát, meglevő ajtókat is elrejtették és eltörölték. Azokon át a tűz- és füstgázok kimentek a fiatalok nem menekülhettek ki.

Rövid percek alatt lezajlott tragédia után érkezett és jól felszerelt tűzoltók is csak nehezen tudták feltörni az ajtókat, hogy a helyiségbe behatolhassanak.

A tulajdonosok pénztárcáját óvó em megoldásokra az tetten fel a koronát, hogy a főbejáratnál egy acélból készült forgó rácsot helyeztek el, s így a vendégek csak egyenként léphettek be. Ezzel meg is akadályozták a jétek nélküli bejutást, de a ki menekülést is. Az acél forgórács mögött az összezsúfolódott, elszenesedett teteme szörnyű látványt nyújtottak a mentésre érkezett tűzoltóknak.

A vádlott el is ismerte gondatlanságából eredő véttségét mindezekért.

## A „gazdasági szempontok” nyomában

Marcel Vimfles és fia szerelték az áramfejlesztőt, és kötötték össze a meleg levegőt szolgáltató kazettákkal. Tehát a hágyományos központi, olaj- vagy mazout pakura fűtés helyett, pénzügyi megfontolásból villamos fűtéssel kísérleteztek. Nyilvánvalóan nem volt joguk ehhez.

Amikor mindhárom elsősegélynyújtónak jó fogása van, vezényszóra, egyszerre kell megemlíjék a beteget úgy, hogy a beteg gerince a vízszintes síkból ne mozduljon el. A negyedik elsősegélynyújtó az éppen csak szükséges mértékig felemelt beteg alá tolja a kiválasztott deszkalapot. A beteg minden további mozgatása a deszkalappal együtt történik.

### A KOPONYA SÉRÜLÉSE

A koponyát ért ütés, magasból esés a koponyacsontok törését, valamint az agy állományának kisebb vagy nagyobb fokú zúzódását, esetleg a koponyaüregben létrejött vérzést eredményezheti.

### AGYRÁZKÓDÁS

A koponyasérülések leggyakoribb tünete. Az agyállomány sérülése olyan kisköv, hogy esetleges boncoláskor is alig mutatható ki. Agyrázkódás esetében az ütés pillanatában a balesetes eszméletét veszti. Az eszméletvesztés néhány másodperctől több óráig is tart. (Ökölvívás közben a „kiütés” néhány másodperces eszméletvesztést okoz agyrázkódás.)

Az eszmélet visszatérése után a balesetes nem emlékszik a vele történetekre, és nem tud felvilágosítást adni a balesetét közvetlenül megelőző időszak eseményeiről sem. Folyamatosan ismételve kérdezi környezetétől, hogy mi történt vele, mert a feltett kérdésre kapott választ is azonnal elfelejti. Az emlékezőzavar egy-két órától több napig is eltarthat. További tünetként heves fejfájásról, szédülésről panaszkodik. Gyakran előfordul hányás is.

Az agyrázkódás tünetei — ha súlyosabb agyállomány-károsodás nem járt a balesettel — néhány nap alatt rendeződnek, a beteg azonban még hetekig, visszatérő fejfájásokról panaszkodik.

Súlyosabb agyállomány-károsodás elhúzódó eszméletvesztéssel és tartós tudatzavarral jár. Az eszméletlen koponyasérültet „oldalfekvő” helyzetbe kell hozni, és így módon legrövidebb időn belül szakintézetbe kell szállítani. A szállítás csak szakszerű feltételek közötti történhet (mentőszolgálat!), mert az eszméletlen koponyasérült tartós életveszélyes állapotban van.

### KOPONYACSONT TÖRÉSE

Lehet fedett vagy nyílt törés. Fedett törés ritkán fedezhető fel elsősegélynyújtás kapcsán, mert előtérbe kerülnek az agyrázkódás vele együtt járó tünetei.

A koponyacsont fedett törése érsérülést, koponyaüregi vérzést hozhat létre.

TILOS orvosi vizsgálat nélkül a helyszínről elengedni olyan beteget, akinek koponyáját ütés érte, és annak következtében a legrövidebb időre is eszméletét veszítette.

A koponyacsont törése szemközti vérömlenyt, az orrból vagy a fülből eredő szivárgó vérzést, a fül mögött vagy a tarkóján kialakuló vérömlenyt okozhat a törés helyétől függően. E tünetek észlelésekor a balesetet fekvő helyzetben kell tartani a mentők megérkezéséig.

### NYÍLT KOPONYATÖRÉS

A sebben agyrészletek jelenhetnek meg. A törött koponyacsont láthatóvá válik. A sebet steril gézleppal kell borítani; a gézt laza pólyamenetekkel rögzítjük.

(Folytatjuk)

Joseph Vimfles így nyilatkozott: „Ha főmérnököt vonunk be a készítésbe, az a vevőknek túl költséges lett volna, azért meg sem kíséreltük.”

A bíró kérdésére, hogy ki rendelte meg azt a fűtést, Bas azt felelte, hogy az egyik lhalt társa: Reverdy.

Alfred Moskovitsot azzal vádolták, hogy imulasztotta tudatni a vevőkkel az általa előállított anyag felhasználásának fozozott veszélyességét. Ő azonban minden alélősséget elhárít.

A polgármester azzal védekezett, hogy z építési engedély-kérelmet azért továbbította javaslatával, mert a létesítményt aint-Laurent-du-Pont helységeen kívül pítették. Azt „gondolta”, hogy úgyis műzaki szakértők bírálják felül majd a tereket. Beismerte viszont, hogy még akkor em vetett egy pillantást sem a javaslata lapján kiadott építési engedélyre, amikor tűzvészben később életét vesztett Reverdy társtulajdonos telefonkérelemmel jelentkezett nála.

A bíró megállapította: Perrin tudta, hogy a nagy befogadóképességű szórakozóhelyen sem csatornázás, sem telefon ncsen, mégsem akadályozta meg a megítátását.

Perrin kijelentette: „Ez nem az én dolgom, hanem a prefekturáé”.

A tragédia előtt nagy anarchia volt a ztonsági előírások körül. Egyébként az /7 Club” tűzvésze után Bordeaux-ban , Dolban pedig 5 szórakozóhely bezárát rendelte el a prefektus.

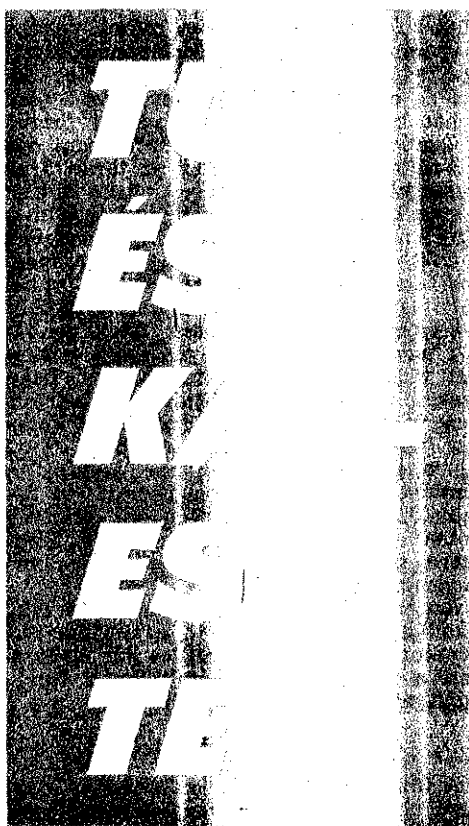
A vádirat szerint az építési engedélyt 69. november 7-én írták alá. A szórakozóhely csak 1970 október végén készült.

Érdekes módon azonban már 1969 gusztusában kiadták az ideiglenes, 1970 kőberében pedig a végleges nyitási engedélyt.

## „Nem hittem”

A tanúk között hallgatták ki Moynat endőrkapitányt, a körzeti csendőrség rancsnokát, aki néhány héttel a tűzvész ttt szemlélte meg az objektumot.

Az ügyvédek keresztkérdéseinek tüze-n kiderült, hogy a kapitány — számos



alarendeltje kíséretében — ellenőrizte a nyitás előtt álló nyilvános szórakozóhelyet. Reverdy — az elhunyt tulajdonostárs — vezette be őket a gyengén megvilágított bálterembe, ahol mintegy 90 másodpercet időztek. „Nem hittem volna, hogy ilyen szörnyű veszély fenyegetheti azt a helyet” — mondotta tanúvallomása befejezéseként.

A crolles-i polgármester Paul Jargot azt vallotta, hogy megyéjükben (Isere) az „5/7” égése előtt egyetlen megyei polgármester sem kapott tájékoztatást a nyilvános szórakozóhelyeken kötelező biztonsági rendszabályokról. Erről még a kiegészített 1954-es dekrétum sem tartalmaz rendelkezéseket. Egyébként hibáztatta a hiányos

rendelkezéseket, amelyek csökkentik ugyan a tisztviselők felelősségét, de hátrányosak a közönségre.

## Amikor a védők vádolnak

Október 13-án, a tűzhalált szenvedett ártatlan fiatalok családjainak jogi képviselői, nem a bosszú, hanem az igazság nevében vádolták perbeszédeikben azokat a bűnösöket, akik 146 életet áldoztak fel a biztos bevétel, az illetéktelen nyerészkedés, a szemet hunyás, a felelőtlenység oltárán.

Vádolták többek között a polgármestert és Moskovitsot, aki vegyészmérnök és gyáros létere tisztában volt a poliuretán felhasználásának súlyos veszélyeivel.

Az ügyész vádbeszédében hosszan részletezte a tragikus eseményeket, majd azt javasolta a bíróságnak, hogy büntesse:

- Gilbert Bas-t 2 évi börtönnel,
- Marcel Vimflest 4 hónapi börtönnel,
- Joseph Vimflest 6 hónapi börtönnel,
- Alfred Moskovitsot 20 000 frank pénzfőbüntetéssel és
- Pierre Perrin polgármestert valamilyen enyhébb ítélettel.

## Felháborodás és csalódás

Az áldozatok hozzátartozói felháborodásuknak és csalódásuknak adtak hangot az enyhe büntetéseket kilátásba helyező ügyészi javaslat után.

A lyoni bíróság november 20-án hirdetett ítéletet. Gilbert Bas-t 2 évi, Marcel és Joseph Vimfles-t 15—15 hónapi, Alfred Moskovitsot és Pierre Perrin-t 10—10 hónapi börtönrre ítélte, és meg kell fizetniük a bűnügyi eljárási költségeket is. A szabadságvesztés végrehajtását azonban felfüggesztette. Az áldozatok hozzátartozóinak hangulatára jellemző, hogy a tárgyalás után megtámadták Gilbert Bas-t, és kísérői alig tudták megvédelmezni.

Dr. Bartá Ferenc

# Egy 200 wattos égő hőjétől

Ég a raktár! — kiáltotta kétségbeesetten a portásné, és kongatni kezdte a tűző vasrudat. Egyszeriben meglevevett a telep. A dolgozók a helyszínre siettek, kinyitották a tűzcsapot. Balta József állításvezető az irodája ablakából látta, gy a földszintes I-es sz. raktárépületből st áramlik, és már pattog a hullámpala. Átrohant a szomszédos irodába a postelefonhoz. Szerencsére azonnal kapott nyomat.

A szekszárdi parancsnokság távbeszélő

ügyeletese bekapcsolta a magnót, de a vonal megszakadt. Ám szinte ugyanebben a pillanatban újra kigyulladt a 005-ös szám piros jelzőlámpája. Egy másik személy jelentkezett, s így ki lehetett egészíteni a még hiányzó adatokat. Közben persze megtörtént a riasztás is. 11.33 volt ekkor.

Egységünk egy CSD 344-es meg egy CSD 710-es gépjárműfecskendővel vonult a helyszínre. Kedvező véletlen, hogy éppen nyitva volt a vasúti sorompó, s így a ri-

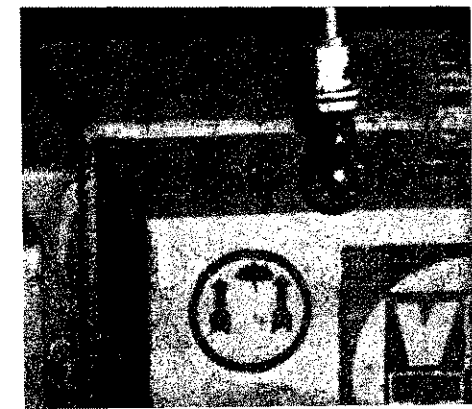
asztást követően két perc alatt ki is érkeztek.

A kárhelyen a létesítményi önkéntesek tűzcsaprról szerelt 2 db E-sugárral éppen megkezdték az oltást, a dolgozók pedig porraloltóikkal próbálták beavatkozni.

Pasinszki János tű. alhdgy., őrsépparancsnok 2-es riasztást rendelt el. Ennek alapján kivonult a tolnai önkéntes tűzoltóság CSD 344-es fecskendővel, valamint a bajai parancsnokság 1-es szere. Beavatkozásuk azonban már nem volt szükséges.

Kísérlet igazolta...

Folyik az oltás meg az árukészlet mentése





Mint rekonstruáltuk, ilyen magasra rakták a tévésdobozokat

### Televíziók égnek

Az őrségparancsnok a felderítéskor megállapította, hogy a nagyméretű, födém nélküli, körülfalazott csővázis raktárban két ajtó között mintegy 6 m magasra felrakva kartondobozba csomagolt televíziók égnek. A rakomány felső része lángolt, de helyenként az árusorok közé lehullott égő kartonrészekről lejjebb is tűzgócok keletkeztek.

Fojtogató volt a füst, egymás után durrantak szét a tévék képcsöveivel. Az égő rész mellett mintegy 2 m-re és ugyanilyen magasan három oldalról televíziókat, hűtőszekrényeket és gáztűzhelyeket tároltak.

A szomszédos üzemekekből is érkeztek dolgozók, s így összesen kb. 30 polgári személy segített az oltásban, illetve a mentésben.

Időközben kikerkezett a megyei parancsnok a szolgálati és kiképzési főelőadó kíséretében, és átvette a tűzoltás vezetését, majd háttérparancsnokot és segédtisztet jelölt ki.

Első és legfontosabb feladata az oltás meg a mentés szervezettebbé tétele volt. Intézkedésére a dolgozók sorfalat alkotva kézből kézbe adva mentették ki a raktárból a könnyebb anyagokat. A nehezebb árucikkeket, mivel azok rakodólapon voltak, emelővillás targoncával szállították el.

A két fecskendőről tűzsaprról való táplálással összesen 5 E-sugarat szerelt a szakszárdi egység, és gyorsan meggátolta a tűz terjedését. A végleges oltás időpontja 12.15 volt. Az áruk kihordása, valamint a takarítási munkákat azonban csak a délutáni órákban fejeződött be.

A tűz lefelejtését, továbbá az anyagmentés folyamatossá tételét követően a megyei parancsnok visszaadta a tűzoltás vezetését Pasinszki alhadgy.-nak.

**30 milliós árukészlet — 4,07 milliós kár**

A tűzoltók meg a dolgozók együttes erőfeszítései eredményesnek bizonyultak. Az

1782 m<sup>2</sup> alapterületű, igen zsúfolt raktárban mintegy 30 millió forint értékű tartós fogyasztási cikket tároltak. Az épülettel és annak belső berendezésével együtt tehát körülbelül 35 milliós érték forgott közvetlen veszélyben. A tűz viszont 128 m<sup>2</sup>-re korlátozódott, de az itt tárolt áruk égése következtében így is 4 millió 70 ezer forint kár keletkezett. Ugyanakkor a még égő raktárrészből is sikerült kimenteni mintegy 1,6 millió Ft értékű árut. A megmentett érték véleményem szerint ennél több is lehetett volna, ha ún. oltókészülék-bázis áll rendelkezésre. Arra gondolok ugyanis, hogy egy ilyen nagy értéket tároló létesítményben, mint a Titán szakszárdi raktára, elkülönített épületrészben vagy helyiségben célszerű lett volna egy vagy két 50 kg-os, továbbá 5—6 12 kg-os porralöltőt készletbe állítani. A tömlővel ellátott 50 kélós, porral oltó készülékkel például könnyebben oltathatták volna a tüzet az áruk tetején. (A szakszárdi parancsnokságnak még nincsen portargoncája.)

Az említett körülmények ellenére taktikailag jónak minősíthető egységünk beavatkozása, hiszen a 4 milliós kár elsősorban a már említett zsúfoltságnak tulajdonítható.

### A papírkarton doboz tetején

A tűzvizsgálat már az oltás idején megkezdődött. A helyszínt megtekintése után számos tanút hallgattunk meg. Többben egybehangozóan bizonyították, hogy a tűz a mintegy 6 m magasra felrakott papírkarton dobozban tárolt Elektron—24 típusú tévé tetején, a villanyégő közvetlen közelében keletkezett.

A vizsgálat során ki kellett zárunk a dohányzást mint lehetséges keletkezési okot, mert ide nem ejtették cigarettavéget. A leltár ellenőrzése sem tárt fel szándékosságra utaló körülményt. A két vezetékcsatlakozás közötti elektromos zárlat lehetőségét a szakértő már a helyszíni szemle alkalmával elvetette. Felmerült még, hogy az acélpáncélcső egy szakasza kicsúszott az elosztódobozból, és esetleg a cső fala, valamint a pozitív vezetékcsatlakozás között keletkezhetett olyan zárlat, ami meggyújtotta a béléscsővet, s a béléscső anyagában levő bitumen a cső végén égve lecsöpöghetett.

Ezt a feltevést azonban ugyancsak el kellett vetnünk, miután kísérletképpen újakat rakattunk fel a megörbült acélpáncélcső helyére, s megmértük, hova csepegne az égő bitumen. Kiderült, hogy a tűz ekkor a padozat közelében s nem pedig a dobozok tetején keletkezett volna.

Maradt tehát a 200-as villanyégő. Mint-hogy nem akadt olyan körülmény, amely szétrobbanását előidézhette volna, azt vizsgáltuk, hogy sugárzó hője előidézhette-e a tüzet.

### Kísérlet is igazolta

Mint megállapítottuk, a több tanú által megjelölt helyre három nappal a tűz előtt rakták be a televíziókat. A munkálatokat túlórában végezték el. Tisztázni tudtuk, hogy az égő sem burával, sem lámpaerővel nem volt ellátva. Az egyik szemtanú a tüzeset napjaink délelőttién is látta világítani az égőt.

A helyszín eredeti állapotának részleges rekonstruálásával végül is kiderült, hogy a 200 wattos égő teljesen hozzáért a legfelső tévésdoboz oldalához.

A BM TOP laboratóriumában lefolytatott kísérletek tanúsága szerint a villanyégő gyújtóképes hő bocsát ki. Ennek hatására a papírkarton kezdetben elszenesed-

dik, izzik, majd egészen enyhe légmögárra lángba borul, és az égés ezután nagygyorssá válik.

Ezzel magyarázható, hogy amíg a tű előtt csupán 20—30 percig nem tartózkodtak a raktárban, a papírkarton lángba borulhatott, sőt az először helyszínre érkezők szerint ekkor már 2—3 m<sup>2</sup> felület gyulladt meg az égő közelében.

Az égés következtében lehullott lángol papírdarabok azután az alsóbb rétegekre is meggyújtották, s miután a közvetlen közelben nagy mennyiségű tévét, rádiót, hűtőszekrényt és gáztűzhelyt tároltak a kartondobozokban, a lángok ezekbe is gyorsan belekaptak.

A tűz nem következhetett volna be, ha burát tesznek az égőre, vagy nem helyezték ennyire közel hozzá a papírdobozokat.

Az 1/1963-as BM sz. rendelet 116. §. (4) bekezdése szerint villamos berendezés éghető anyag között olyan távolságot kell megtartani, hogy a berendezés üzemszerű vagy meghibásodás folytán bekövetkező túlmelegedése vagy villamos iv tüze ne okozzon. Az említett rendelet 2. §. (4) bekezdése értelmében természetesen ezt az előírást is köteles mindenki külön felhívás nélkül végrehajtani.

A Titán raktárházának vezetőjében azonban felhívásra sem tett eleget ennek jöllehet a részére kiadott tűzrendészeti utasítás is kötelezte erre.

A vállalat pécsi igazgatóságának tűzrendészeti előadója a tűzrendészeti bizottság egy tagjával negyedévenként tartott ellenőrzést itt. Az erre vonatkozó ügyiratokat 1970-ig visszamenőlen tanulmányoztuk.

### Negyedévenként kifogásolták

Megállapítottuk, hogy a bizottság negyedéves jegyzőkönyveiben minden alkalommal hiányosságként szerepelt, hogy villanykörtehez éghető anyag ér, illetve burát nem alkalmaznak.

Hasonló megállapítás még a tüzeset előhat(!) nappal megtartott ellenőrzés anyagában is szerepel.

Ranga Tibor raktári részlegvezető helyszíni ellenőrzés alkalmával azonnali értesült erről. Elmondta, hogy amikor ki fogásolták a szabálytalanságot, szólt a dolgozóknak, hogy tegyék odébb a dobozokat. Ez volt minden. (Különbösen más szabálytalanságért 1971-ben pénzbírsággal sújtotta őt az I. fokú tűzrendészeti hatóság.)

Az itteni helyzetkép teljességéhez hozzátartozik, hogy *Faidt József*, a raktárház igazgatója sem foglalkozott kellő mértékben a tűzvédelemmel. Amikor például a pécsi igazgatóság tűzrendésze bizonyos szabálytalanságokat észrevételezett, és kiküszöbölésük megkönnyítésének szándékával levélben megírta neki a létesítményvezetők kapcsolatos feladatait, *Faidt József* vitatkozni kezdett vele. Azzal érvelt, hogy neki forgalmazási feladatai vannak, nem képes foglalkozni a tűzvédelemmel is. Válaszát a pécsi igazgatója ekkor erőlyesen rendre utasította.

A pécsi tűzrendész által elkészített tűzrendészeti előírást — ezt csak alá kellett írnia — kiadta ugyan a részlegvezetőknél, de a végrehajtást nem kérte számon. A raktár tűzvédelmi előadóját sem számoltatták be, az ellenőrzési jegyzőkönyveket pedig intézkedés nélkül magánál tartotta. Ilye körülmények között elképzelhetjük, hogy a részlegvezetők milyen fontosságot tulajdonítottak a tűzvédelemnek.

**Csöglei István**  
tű. őrnagy

# A kár csupán 1000 forint volt

Volán 1. sz. Vállalat 2-es üzemegységében elkezdett robbanás és tűz az utóbbi évek egyik tanulságosabb káresetére volt, jöellehet csupán 1,5 m-es üvegábla törött be, méterenként Ft értékű 30 m kábel égett el, és megrongá-ott egy ajtó meg egy közfal. A kárösszeg a laiat kimutatása szerint kerekén 1000 forint, s en benne van az üvegábla pótlásának és be- zérésének költsége is.

## kárhely

A kárhely az 1. sz. üzemanyagkimérő ület volt. 18 m<sup>2</sup>-es kezelőhelyiségének lső terét üvegezett válaszfalal osztották felé, az első térben vannak a voluméte- k.

A kezelőtér mögött található a 4,6 m × 2,15 m × 3 m-es szivattyútér. Simított ton aljzata 80 cm-re a talajszint alá van ályesztve. Eredetileg 6 benzinszivattyú lködött itt, a káreset napján azonban az yik le volt szerelve. A helyiségnek idő- akonként működő ventilációja volt.

A szivattyútér mögött 10 cm-es téglafal- válaszfalal 4,5 m × 1,52 m × 3 m-es, 85 1-re a talajszint alá süllyesztett, simított ton aljzatú motortér létesítettek.

A telep eredetileg gázolajtöltő állomású- k készült, s egy későbbi döntés alapján t benzintöltő, tekintettel a vállalat nagy- ámú ZIL teherkocsijára.

A XIV—XVI. kerületi parancsnokság

71. január 25-én négy pontban foglalta sze azokat a hiányosságokat, amelyek egyszüntetése esetén javasolta a haszná- tóbavételi engedély kiadását. Az első pont következőket tartalmazza: „Az üzem- anyag-kimérő berendezés épületszerkezeti rálásait (a kimérő berendezés helyisége a szivattyútér közötti fal áttörését gáz- mören le kell zárni), az MSZ 9943—62 írásainak megfelelően kell kialakítani.” Ugyanez év augusztus 18-án az említett arancsnokság tűzrendészeti ellenőrzést rított az üzemegységben, és kifogásolta, gy a szivattyúmeghajtó motorok helyisé- sben, vagyis a motortérben olyan lámpa- steket helyeztek el, amelyek nem robba- smentes kivitelűek, és a helyiségben fel- erelt kapcsolók sincsenek ellátva robba- s elleni védelemmel, az alkalmazott kis- ábel vezeték pedig nincs védve mecha- ai sérülés ellen. A további megállapítást ő szerint idézem:

„A szóban forgó helyiség jelenlegi kiala- ftása mellett, az ellenőrzés során is ta- asztalt erős benzingőz jelenléte miatt fo- ozottan tűz- és robbanásveszélyesnek únósúl, melynek alátámasztása érdekében úszeres mérés elvégzése látszik szüksé- esnek. Határidő: 1971. december 31.”

## let- és robbanásveszélyes!

A Kőolaj- és Földgázbányászati Ipari utató Laboratórium az 1971. szeptember 7-én kelt megrendelés alapján tavaly no- ember 1-én adott vizsgálati jelentésében - többek között — a következő megáll- apításokat olvashatjuk:

A benzinszivattyú-házban ötperces szel- őztetés után is 2,06 tf<sup>0</sup>/<sub>0</sub> (81,96 mg/l) kon- centrációt mértek az aljánál, a helyiség első részén pedig 2,65 tf<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-ot (108,59 ng/l-t).

Megjegyzendő, hogy a megfelelő értékek szellőztetés előtt 2,80 tf<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, illetve 109,07 ng/l voltak. A kapcsolóház (vagyis a mo- ortér) belső részében zárt ajtók mögött

1,83 tf<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-ot (78,63 mg/l-t) mértek, ötperces szellőztetés után pedig 1,26 tf<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-ot (50,38 mg/l-t). A robbanási határérték a levegő- ben ugyanakkor 1,3—7,5 tf<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, az emberre mérgező töménység pedig 35—40 mg/l.

A vizsgálatok eredményéből azt a követ- keztetést vonták le a mérést elvégzett szakértők, hogy annak időpontjában és: „... a jelenlegi szellőztetési lehetőség mellett bármely más időpontban a meg- vizsgált két helyiség légtérében a benzin- gőz-telítettség az alsó és felső gyulladási határon van, ezért fennáll annak a lehetősé- ge, hogy robbanás következzen be.

Különösen veszélyes a benzingőz-telít- ettség a kapcsolóházban, ahol a kapcsoló- táblák nincsenek robbanásbiztos kivitelben elkészítve.

Külön fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a fentiekben közölt 35—40 mg/l mér- gező töménységet 5—10 perces belégzés után életveszélyesnek kell tekinteni.”

## Két kérdés

Az előbbieken vázlatosan ismertettettek pontos megértéséhez meggyőződésem szer- rint nem szükséges magasabb műszaki képzettség. Ezért is jogosan merülhet fel két kérdés olvasóinkban:

1. Mit tettek a vizsgálat óta eltelt csaknem egy esztendő alatt az élet- és robbanásveszély megszüntetésére?

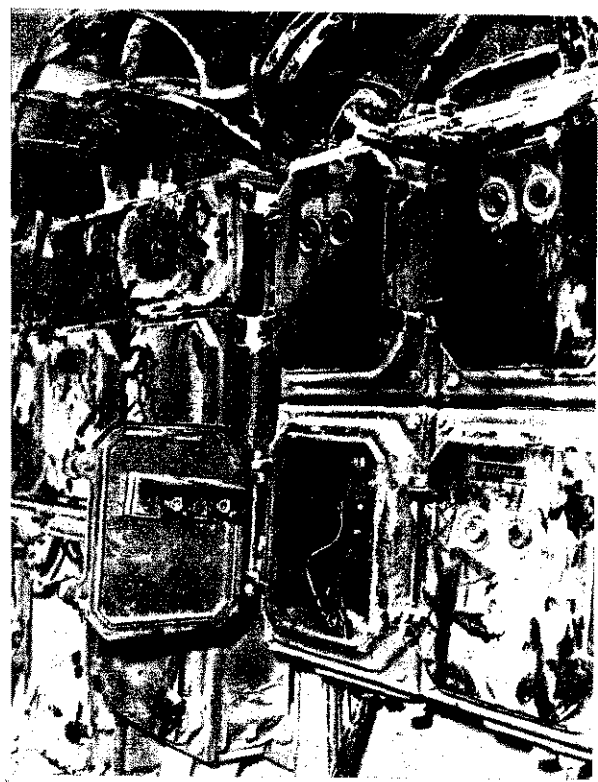
2. Hogyan jöhetett létre a motorházban (itt voltak a kapcsolók is) az említ- ett koncentráció?

Az első kérdésre két szóval ezt válaszol- hatjuk: lényegében semmit. Még a mérési eredményekről sem értesítették a tűzren- dezeti hatóságot.

A másodikra már egy kissé hosszabb a felelet.

Mint az igazságügyi szakértő megállapít- totta ugyanis, a tömbszelencés tömítés egyáltalán nem volt valami gáztömör. Így például a motorházban levő legbelső haj- tómotor meg a szivattyú közötti falrészén át lehetett világítani.

Az ugyanezen a falon áthaladó fűtési csővezeték körül pedig 5—6 mm-es hézag volt, de másutt is talált ún. folytonossági hiányokat a faláttöréseken. Ugyanakkor a szivattyútér és a motortér padozata közötti 5 cm-es szintkülönbségből adódóan az al- talaj állandó telítettsége folytán — feltehe- tőleg a padozat szigetelésének elégtelensé- ge miatt — sem volt gátja a benzingőz át- diffundálásának, vagyis átterjedésének.



A tűz és robbanás után...

Súlyosbította a helyzetet, hogy a kutak töltővezetékei rendszeresen szivárogtak, amit különben az üzemegység jelentett is a karbantartóknak. Utoljára éppen a kár- eset előtti napon szüntették meg két kútból a csöpögést, illetve a szivárgást.

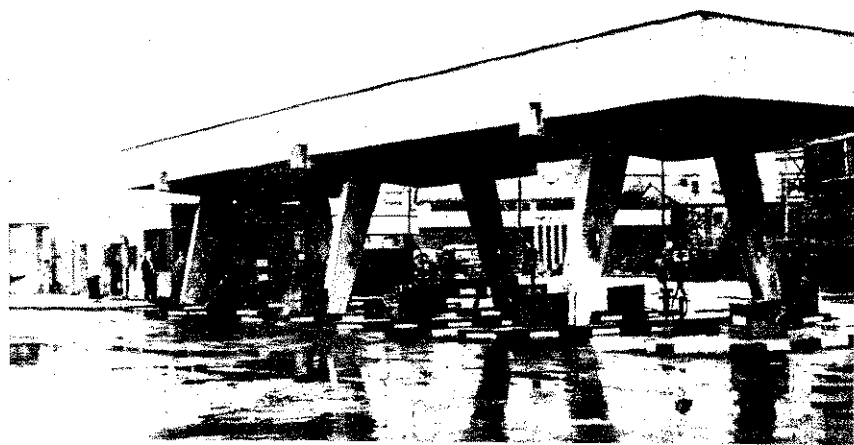
## Előzőleg filmeztek

A káreset napján a tévé munkatársai fil- meztek a telepen. Csopey József villany- szerelő és munkatársa Nagy Imre 13 óra körül segített nekik az igényelt 17—18 am- peres elektromos táplálás leágaztatásában.

Ezt a 3-as számú szivattyút meghajtó villanymotor biztosítékkal ellátott kap- csolószekrényből oldották meg. Eppen in- dították a motort, amikor Csopey József leemelte az elosztódoboz fedelét. Ekkor a baloldali fázis olvadóbiztosítóka erősen szikrázott. Az energialevétel mégis innen történt, de a motor működését a biztosíték kicsavarásával azonnal megszüntette a villanyszerelő.

Mint a továbbiakban elmondotta, a he- lyiségbe történő belépéskor éreztek ben- zinszagot, de nem támadtak aggályaik a munkálatok miatt, mert az elviselhetetlen szag miatt máskor csak úgy tudtak dolgoz-

## Egyelőre szünetel a benzintöltés

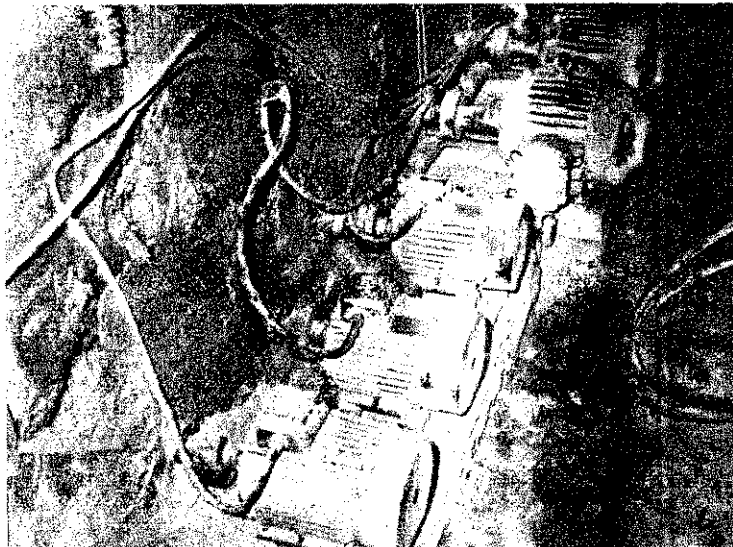






Ez a cső sem gáztömör leválasztással vezetett át a falon

Ezek a motorok hajtották meg a szivattyúkat. A képen is jól látható a falat ért rongálódás



ni itt, hogy előzőleg 15–20 percen át szelöltették!

Ezután azzal távoztak, hogy a filmesek a felvétel befejezése után végezzék el a leköttést, csavarják ki a részükre benthagyott biztosítékot, és a hosszabbítót, valamint a csavarhúzókat adják át a kútkézelőnek.

### Patkányragás

A káresetet 16.39-kor *Vastag István* garázművezető jelentette a 05-ös hívószámmon. Mint a tanúvallomások alapján is megállapítható volt, a motorházban történt a detonáció, majd láng csapott fel a szivattyútér szellőzőkürtőjéből.

Kb. 100 méteres körzetből a helyszínről siettek a dolgozók. *Boros László* és *Ugróczy József* a szivattyútérben elzárták a tartályok felől beérkező, valamint a voluméterek felé haladó vezetéseket. A beavatkozásban részt vett kb. 20 polgári személy 15 db 6 kg-os porralöltővel és 3 db 5 kg-os szénsavhóval oltóval mintegy 6 perc alatt még egységeink kiérkezése előtt eloltotta a tüzet.

A tűzvizsgálat során egy patkány elszenesedett tetemét találták meg, s mint ké-

sőbb kiderült, az állat úgy idézte elő a zárlatot, hogy megrágta a szivattyútér mesterseges szellőzését működtető villanymotor bekötőkábelét.

A motorház elektromos berendezései közül csupán két motor volt Rb kivételű, a többi nem, s a villamos szerelvények kivitelezési módja a „C” veszélyességi osztály követelményei szerint készülték.

A szakértő megállapításai szerint figyelembe véve a hiányosan tömített, továbbá a nem tökéletesen záródó dobozfedeleket, valamint a filmezéskor kb. 1 órán át nyitva tartott egyik fedélt, a kapcsolószekrények és a gyűjtősinék benzingőzzel feltöltődtek, ami elősegítette a zárlati ív gyújtóhatását a benzingőzzel telt helyiségben.

Ilyen körülmények között további üzemeltetésre alkalmatlanná nyilvánította a berendezést.

Ennek gazdasági kihatásai ugyan nem tartoznak a tűzoltóságra, de igen elgondolkodtató, hogy a veszélyhelyzet megszüntetéséig milyen nehézségek adódhatnak, hiszen a töltőállomáson még a káreset napján is 24 ezer liternyi benzint mértek ki.

## Építészeti óvintézkedések, megelőző tűzrendészet római kori városainkban

Aquincum-ból (Óbuda helyén) köfeliratos adatunk szerint „épi kezési mérmők” működött ebben a város csoportban, tehát beépíté városszabályozás, sőt városrendezés volt szem előtt tartandó idősi mításunk első négy évszázadában. Így a „civilvárosban” (az aqum cumi múzeum körül) a két főutca a négy fő világtáj irányában, mellékutcák ezekkel párhuzamosan, illetve egymásra merőlegesen épültek ki. A tűzzel dolgozó ipari üzemeket (kerámiai és fémműi manufaktúrákat) a civilváros É-i és ÉNy-i szomszédságából a vár D-i és K-i peremére telepítették át idők során, miután megfigyelhették, hogy itt észak és északnyugat felől fúj az uralkodó szél. A szé rohamokkal elragadott szikrák később már nem fenyegethették fe gyújtással, a tűz terjesztésével a szél irányába eső városrészekre. Közvetett megoldás lehetett, hogy némely ipari üzemet a fővízvezeteli mű mentén működtették, ahol tűz esetén mindjárt kéznél volt az oltó anyag. Konkrét adatként megemlítjük, hogy pl. a III. évszázad első felében a civilváros déli kapujánál kezdett el működni egy edényműhely; idehelyezésére alighanem döntően inthetett az a súlyos tűvész, amely megelőzően pusztított Aquincumnak ebben a részében.

Tűzrendészeti óvintézkedések érvényesüléseként, a tűzveszélyességet csökkentő elvek alapján antik városainkban:

- 1 Cserepekkel, peremes és félhenger alakú téglák kombinálásával fedték a házakat.
- 2 Kőből rakták a házak falait, esetleg égetett téglából, mészharc barcs kötőanyagba ágyazottan.
- 3 Tűzbiztonságos padlófűtést és kéményrendszert alkalmaztak (Erre a fűtési megoldásra még visszatérünk.)
- 4 A helyiségek padozatát égetett téglával vagy kőlapokkal, gyakran rabban terrazzóval (mészharc, homok és téglazúfalék keverékével) burkolták, utóbbira esetleg még mozaikműréteg került.
- 5 A császári rendelet értelmében (feltehetően a Rómában i. e. 64-ben pusztított szörnyű tűzvész hatására) nemcsak a birodalom fővárosában, de a mi tartományi városainkban is, némely esetben elszigetelten (tűztávolság meghagyásával a szomszédos házak között emeltek házakat (Ezt a tűzbiztonsági rendszabályt gyakran megszegték a pannoniai városokban. Még tűzfalat sem emeltek a szomszédos házak között, sőt „takarékoságból” – az új ház határfalaként szélső főfalaként felhasználták a már álló ház határfalát; a szomszédos házaknak közös főfala volt!)
- 6 Az itáliai városokban kialakult ősi szokás szerint a nagybölkőlakóházak középcsarnokában (atrium) a mennyezetet nyílással hagyták, hogy azon át az esővíz befolyhasson a padlózatban létesített (tűzoltóvíz-tároló) medencébe. Az aquincumi civilvárosban több lakóház alaprajzában határozottan különül a középcsarnok (az angor nagy lakóházak halljára emlékeztetően), de a padozatokban medencének nem maradt fenn nyoma (a feltárások során a mennyezetből egyáltalán nem találtak ép részeket). Valószínűleg az itteni hi-

## Kábeltörés egy

1972. október 9-én, nyílt vasúti pályán tűz keletkezett egy M-62-es Diesel-mozdonyban. A tapasztalatokról a következőkben számolok be.

Az M-62-104 számú Diesel-mozdony Nagykánizsárol Szombathelyre tehervonatot vontatott, amikor a vonat vezetője, *Horváth Kálmán* a nyílt pályán teljesítménykimaradást észlelt. Az ablakból kiérve megállapította, hogy a forgóváz és a gépszekrény között erős füst van. Leszállva a mozdonyról, kézi tűzoltó készülékkel percekben belül sikeresen megfékezték a tüzet.

A szakértőkkel közösen lefolytatott vizsgálat megállapította, hogy az áramellátó kábel törése okozta a tüzet. A kábel a rögzítési pont és a kapcsoló között nincs rögzítve megfelelő mértékben, ezért a

Rácz József  
tű. szds.



# A tűzoltás letevéből

3

lejobb éghajlat miatt hamarosan felhagytak a belső tetőnyílás és vízmedence építésével.

Miután Róma nagy részét tűzvész hamvasztotta el, Nero elrendelte: „a háztömbök és a házak homlokzata elé oszlopos csarnokok emeljenek, hogy azoknak a tetejéről az oltást hatásosabban végezhessek.” Az aquincumi kormányzó palota homlokzatán (az óbudai hajógyári szigeten, a revétlenítő műhely mellett rejlenek a romjai a föld mélyében) példamutatónan követték ezt a császári rendeletet. Az aquincumi civilvárosban is találunk példákat e tűzrendészeti előírás követésére. A főutcák gyalogjárdáit hosszú szakaszon oszlopos tornác fedte (mintegy a „lábas házak” előfutáiraiként). Az úttest felé nyitott, lapos tornác nemcsak a járókelőket védte a tűző napsütés vagy a csapadék ellen, de az alacsonyán fekvő tetőről közelebb és hamarabb férkőzhettek a járdai tornác mögötti házakban támadt tűz fészékhez.

A római kori tűzbiztos fűtési mód – szerintem – részletesebb ismertetést is megérdemel. Azzal együtt, hogy természetesen voltak tűzveszélyes fűtési megoldások is. Így egy (a Krim félszigeten feltárt) antik falfestményen olyan jelenetet örökítettek meg, hogy a festő henger alakú vaskályhán hozta izsába szerszámát. Pompeji-ben több emléddel is találkozhatunk; ezekben izzó paraszat vitték be a szobákba, és ennek melegével mérsékelték fagyos estéken, reggeleken a kellemetlenkedő hideget.

Sergius Orata találta fel (kb. i. e. 20 körül) a padló alulról fűtését. A padozat teljes terjedelmében alul kemenceteret hagytak, vagy csak köfaloldali csatornákat építettek. Az öles fahasábokat, tátriszeket, esetleg bükkfaszenet egy vagy több tüzelőnyíláson át olták be a padozat alá, a tartó kő- vagy téglapillérek közé, és ezek elégetésével, lassú elhamvasztásával melegedett fel a padló alatti levegő, majd ettől a padozat feletti szobai légtér vagy a medence aljáról szolgáló terrazzoréteg. A vastag (olykor kb. 20 cm-es) köpadló lassan melegedett át, de aztán lassan hűlt ki, sőt egyenletes hőmérsékleten maradt. Ha fokozni akarták a fürdőmedence vizének a hőfokát, a medence fenekére merőlegesen állított kb. 15. cm-es átmérőjű agyagcsöveket hőt vezettek fel a medencefenék-padozat alóli fűtőtérből. Növelhették a termek, csarnokok stb. hőmérsékletét az oldalfalak fűtésével is. A falat teljesen vagy csak egy-két sorban csőtéglaikkal rakták, és ezekben a csőszerkezetekben is vezettek fel hőt a padozat alatti fűtőtérből, ezáltal oldalról is hő sugárzott a helyiségek terébe. Az így fűtött falak síkján nem csapódhatott le a gőz, s ezzel magyarázható, hogy az antik falfestések sok évtizeden keresztül fennmaradtak.

Német régészek kísérletet folytattak a római kori padlófűtéssel, és igen jelentős megfigyeléseket végeztek. A begyújtás után másfél nappal 22 C fokos lett a kísérleti helyiség hőmérséklete, és tartósan

az is maradt, ingadozás nélkül. Egy 4x5 m-es szoba ilyen komfortos fűtéséhez naponta 25 kg bükkfaszenet használtak el. Füstmérgezési veszély is alig forgott fenn a padlófűtési megoldásnál: a fűtőkamrában is csak 2–3 százalékos volt a szénmonoxid. A füstgázhőmérséklet a padló alatti fűtőtérben ritkán emelkedhetett 80 C fok fölé. A padlófelület hőmérséklete 25–35 C fok között ingadozott. Füst és gőz nem mutatkozott a fűtött helyiség terében.

A csőtégla-rendszer szolgált kéményül is. A padlófűtési szerkezet egyébként csekély huzatot kívánt. Házak antik képein sehol sem látható a tető fölé emelkedő kémény. Pompeji-ben is egyetlen kémény, a sütőkemencéé maradt fenn. Az égéstermék a falbeli csőtéglaveze-téken át jutott a szabadba. A trieri (római kori) bazilika egyik fala megmaradt a tetőig; az üreges téglakéménycső (8 m hosszúságban), 45 fokos szögben vezet át a falon a szabad légtérbe. Pompeji egyik fürdőházában hasonló füstelvezető agyagcső vízszintes fekvésben törtéte át a falat. A füstelvezetés a helyiség mennyezete alatt történt. Ez persze csak a szélső helyiségben volt lehetséges. A beljebb fekvő helyiségekben a csőtéglaszerkezet tetején zárt végű csőtéglavezetéket alkalmaztak, oldallapján kis hasítékkal. Vízszintes gyűjtőcsővel is elvezették a füstöt. Ez felül lezárta a csőtéglasorokat, majd a záró falfalon keresztül kijuttatta az égési terméket a szabad levegőre.

A padlófűtéses megoldásnak (amely lényegében a mai központi légfűtés kezdetleges módja) a városküllem szempontjából is szerencsés kihatása volt. Amellett, hogy egészséges, tűzbiztos és kellemesen komfortos volt, az így fűtött házak utcamenti falsíkjára nem rakódott olyan hamar korom, nem feketedtek meg a falak, mint majd a kőszénrel fűtés korszakában. Ezért illették mind Aquincum-ot, mind más római kori városokat is ezzel a dicséret jelzővel: „legragyogóbb (legcsillogóbb) kolónia”; a falak márvány vagy mészkő oldala ugyanis tartósan fehér maradt.

A császári helytartó aquincumi luxusvillájában (az óbudai kisebb hajógyári sziget északi végében) a fűtőkemencéket fedetlen udvarban csoportosították, sőt a kemencék sorai között vízvezető csatorna volt. Tűz esetén innen is kiemelhettek vizet.

Érdekes tudnivaló a történelmi egybevetés és értékelés szempontjából: a padlófűtéses berendezés nem pusztán a római világbirodalom találmánya; Koreában is maradtak fenn (kb. i. u. 1000 körül) olyan fűtési mód nyomai, hogy a padozatot agyagcsöveken át fűtötték. A szerencsés kísérő körülményekre való tekintettel Olaszországban (alapelveben) felújítják ezt a fűtési megoldást. Eltérés annyi az antik eljáráshoz képest, hogy nem a padozaton keresztül, hanem a mennyezetben levő elektromos csőrendszerből történik a légtér fűtése.

(Folytatjuk.)

## Diesel-mozdonyon

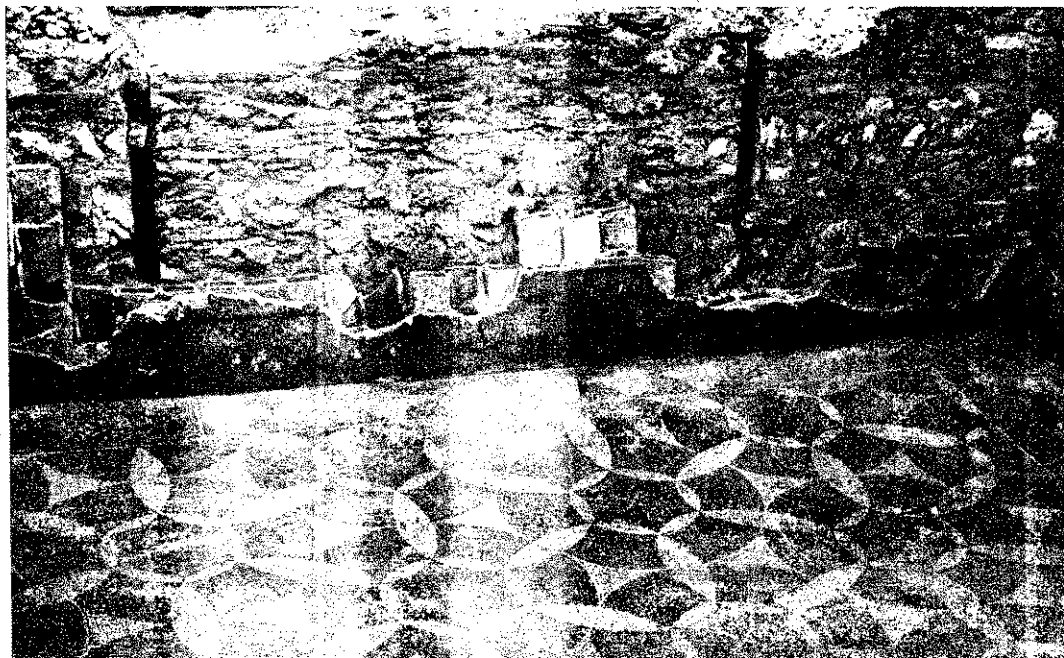
mozdony menet közbeni rázkódása következtében a kábel erős mozgásnak van kitéve. Ez okozta a kábel törését.

A vizsgálat után a Szombathelyi MÁV Vontatási Főnökség területén a többi mozdonyon is megvizsgálták a kábeleket, és több helyen tapasztaltak az erős igénybevétel miatt szálszakadásokat.

Figyelemmel arra, hogy az ország területén több hasonló mozdony közlekedik, nem árt felhívni a figyelmet erre, és utólagosan gondoskodni a kábelek több helyen történő rögzítéséről, tekintettel az ilyen mozdonyok több millió forintos értékére, valamint egy ilyen tüzeset által bekövetkező jelentős károokra.

Erdős István  
tű. szds.

Az Óbudai Hajógyár egyik műhelye mellett tárták fel a római kori kormányzó palota romjait. A falon a padozat alól a melegített levegőt felvezető csőtéglasor maradványai





# Porral oltó gépjárművek gyártása

A porral oltó gépjárművek iparilag történő gyártását – több évtizedes szünet után – vállalatunk újította fel. Az OKGT részére CsD 344-es típusú alvázra szerelt P-1500-típusú, CO<sub>2</sub> hajtóanyaggal üzemelő berendezésnek 1969 elején történt átadása óta ez ideig már 23 db-ot szállítottunk az állami tűzoltóság, a vegyipar és egyéb szervek részére. Még ez év folyamán további jelentős számú porral oltó gépjármű átadására kerül sor.

A porral oltó gépjárművek a korszerű tűzvédelem nélkülözhetetlen eszközei. A vegyipar és az energiatermelés tűzvédelme ma már nehezen képzelhető el nagy teljesítményű porraloltók nélkül.

Az általános tűzoltási feladatokat ellátó tűzoltóegységek – világszerte és hazánkban is – kiváló eredményeket érnek el a porral oltó gépjárművek bevetésével.

A műanyagipar, valamint az energiahordozók forgalmának további növekedése növeli a porral oltás tűzvédelmi jelentőségét.

A tűzvédelem irányító szerveinek útmutatása alapján vállalatunk tervet készített a porral oltó gépjárművek, a porral oltó készülékek és berendezések, valamint az oltóporgyártás fejlesztésére. Fejlesztési tervünk lehetőséget biztosít a porral oltás vonatkozásában felmerülő reális igények teljes kielégítésére.

Vállalatunk a porral oltó gépjárművek gyártását a tűzoltástechnika legújabb eredményeinek alkalmazásával indította meg, figyelembe véve a hazai körülményeket, valamint a gazdasági és technikai lehetőségeket. A berendezések tervezésekor az gyártásokra a nemzetközi mércével is elfogadható minőségre törekedtünk, és ennek érdekében számos jó hírű cég gyártmányát építettük be gépjárműveinkbe, ahol ezek nélkülözhetetlenek voltak. Menet közben több nehézséget is le kellett küzdeni, amelyek közül a hajtóanyag (CO<sub>2</sub> vagy N<sub>2</sub>) körüli viták voltak a legjelentősebbek.

Megállapításunk, hogy mindkét rendszer előnyeit és hátrányait a felhasználási terület sajátos körülményei határozzák meg. E téma körüli vitákat végül oly értelemben zártuk le, hogy a helyi körülményeket figyelembe véve, a megrendelő kívánságára CO<sub>2</sub> és N<sub>2</sub> hajtóanyaggal működő porral oltó gépjárművet egyaránt gyárt, illetve szállít vállalatunk.

A szakemberek véleménye megoszlott a porral oltó gépjárművek felépítményének jellegét illetően is, meghozza nevezetesen abban, hogy zárt vagy megosztott felépítmény (karosszéria) legyen-e. A döntés (a BM TOP jóváhagyásával): a helyi adottságok és a megrendelő igényei szerint készül a felépítmény.

A porral oltó gépjárműveket a gépjárműkönyvvel és az abban megjelölt tartozékokkal adjuk át.

A megrendelő kívánságára segítséget nyújtunk a kezelőszemélyzet kiképzéséhez.

A következőkben fő vonalaiban ismertetjük a gyártási programunkban szereplő porral oltó gépjárműveket és berendezéseiket.

A P-1500-típusú porral oltó gépjármű jellemző üzemi és műszaki adatai:

A P-1500-típusú porral oltó berendezés a 2 db (I. és II. jelű) 750 kg-os porral oltó egységből áll, melyek külön-külön egymást követően vagy egy időben, egyszerre is üzemeltethetők.

A berendezés 1 db pormonitornal (porágyú) és 2 db porsugárszerelevénnyel van ellátva. Az oltástechnikai követelményeknek megfelelően a porágyú meg 2 db porsugár külön-külön és egyidejűleg is működtethető. A porágyú üzemeltetésekor célszerű mindkét berendezést (I. és II. jelű) üzembe helyezni.

A porágyú maximális teljesítménye 50 kg/sec, a 2 db porsugárszerelevény teljesítménye 5–5 kg/sec.

A porsugarak rendszerint 1–1 db 20 m-es E tömlővel, szükség szerint 2 db 20 m-es tömlővel csatlakozhatnak a porcsónkra. Az utóbbi esetben azonban – különösen szakaszos porlővellés esetén – figyelni kell az eltömődés veszélyére, melyet a várakozás időszakában „utánlövés” lehet megelőzni.

A P-1500-as típusú berendezés a félautomatikus „szervorendszerek” „pneumatikus” csoportjába sorolható.

A berendezés üzembe helyezéséhez és az üzem folyamatosságának biztosításához szükséges manuális műveleteknek ugyanis csak egy részét kell elvégezni, mivel több fontos műveletet a félautomatikus rendszer végez el.

A berendezés a pneumatikus „szervorendszerek” fogalmába is sorolható, minthogy az emberi erőt meghaladó több kapcsolást-szelepnitást végezhet el a kezelő ún. dugattyús rásegítéssel.

A hajtóanyag CO<sub>2</sub> gáz (a 750 kg-os egységeknél egységenként) 6 db 14 l űrtartalmú palackokban palackonként 7–7 kg, összesen tehát 42 kg.

3 db palack direkt úton csatlakozik, a 750 kg-os portartály fenekéhez, és a porlazítás műveletét végzi; 3 db palack hajtóanyaga a nyomáscsökkentő reduktoron keresztül haladva jut be a 750 kg-os portartály felső harmadába és a hajtóanyag-utánpótlást szolgálja.

A P-1500-as típusú berendezés üzemi nyomása a hőmérséklettől és a porkilővellés intenzitásától függően 13–16 kg/cm<sup>2</sup> nyomáshatárok között ingadozik. Az üzemi nyomás a porágyú szokásos üzemeltetése esetén 10–12 kg/cm<sup>2</sup>-re, a porágyú folyamatos üzemeltetése esetén pedig 8–10 kg/cm<sup>2</sup> nyomásértékre csökken.

A P-1500-as típusú porral oltó berendezéseket ez ideig CsD-344-es CsD 707-típusú gépjárműalvázakra szerelték. Indokolt esetben azonban a berendezés – a megrendelő kívánságára – egyéb típusú, megfelelő gépjárműalvázra is felszerelhető.

A felépítmény (karosszéria) kiviteli formáját a felhasználási terület követelményeinek megfelelően és a megrendelő igényeinek figyelembevételével alakították ki.

**ELZETT FLIM TŰZOLTÓKÉSZÜLÉK GYÁR**

Budapest XIII., Babér u. 9–11. • Telefon: 208–834, 208–846

(X)

# Olvasóink leveleiből

A MÁV Szegedi Igazgatóság létesítményi tűzoltóinak versenyét Kiskunhalason rendezték meg. Érdekessége volt, hogy az elméleti vizsgát követően vizes szerelést hajtottak végre a 800-as és 400-as csapatok. A gyakorlat akkor ért véget, amikor a második sugárcsőből is kilövellt a víz.

A 400-asok versenyét a kiskunhalasiak nyerték, a 800-as kategóriában a Szeged AK-vontatás és Békéscsaba-vontatás egyforma teljesítménnyel végzett az élen.

A találkozót egy erre a célra megépített, tűzveszélyes folyadékot tároló telep oltásának jól sikerült bemutatója követte.

Az értékelés során Kónya Károly, az igazgatóság osztályvezetője nemcsak a legjobban szerepelt rajokat részesítette jutalomban, hanem a felkészítésüket segítő tűzrendészeti előadó-

kat és tűzrendészeti parancsnokokat is.

(Tóth Tibor MÁV-vonali tűzrendész - Kiskunhalas)

A közelmúltban bensőséges keretek között búcsuztattuk nyugállományba vonulásuk alkalmával Hochrein Ádám tű. alez-t, a megyei parancsnokság tűzrendészeti előadóját, aki kisebb megszakítással 1950-óta teljesített szolgálatot Baranyában, Brovinszky Mihály tű. őrgy. mohácsi parancsnokot, aki 12 év óta töltötte be ezt a tisztséget, és Danauf József tű. hdgy.-ot, a megyei parancsnokság anyagi előadóját, aki több mint két évtizeden át teljesített szolgálatot megyénkben.

Egy másik eseményről is szeretnék említést tenni, mégpedig fiatal tűzoltóink október 31-i találkozójáról. Harminchárom olyan elvtársunk vett részt ezen az eseményen, akik alig 1-2 éve kerültek testületünk kötelékébe.

A megyei parancsnok elvtárs köszöntötte őket, majd értékelte eddigi tevékenységüket. Ezt követően kötetlen beszélgetés során a meghívottak szóltak eddigi tapasztalataikról, problémáikról és további elképzeléseikről. Mint nyilatkozták, hivatásuknak tekintik a szolgálatukat, és felajánlották, hogy segítenek egyébként nem jelentős létszámban hiányunk megszüntetésében.

(Mezey László tű. ihdgy. - Pécs)

Láttam a szeghalmi önkéntes tűzoltók egyik kivonulását, és figyelve parancsnokuk határozott intézkedéseit és eleven mozgását, megkérdeztem a százados rendfokozatú, ősz hajú Szivos Imre bácsit, hogy hány éves.

Kiderült, már a 70-ediket tapossa, és 42 éve önkéntes tűzoltó. Egyébként arra a legbüszkébb, hogy 42 esztendő alatt még harminczor sem kellett vonulniuk, s inkább a megelőzésben jeleskedtek.

Ez év augusztusában nyújtották át neki a Tűzrendészeti Érem ezüst fokozatát. Búcsúzóul elmondta: még legalább 5 évig szeretne tűzoltó lenni.

(Nátor János - Szeghalom)



Eletének 34. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt NEMETH IMRE tű. hdgy., a hatvani tűzoltó-parancsnokság őrségparancsnoka. Tíz esztendőn át teljesített szolgálatot testületünkben, eredményes munkájáért több ízben részesítették elismerésben.

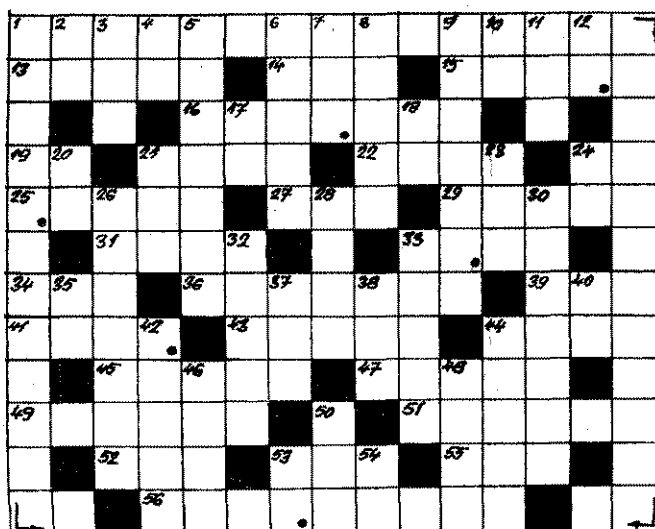


Hatvanegy éves korában hosszas betegség után elhunyt SZABÓ ANDRÁS ny. tű. szd., az esztergomi városi és dorogi járási parancsnokság volt parancsnokhelyettese. Hozzájárulóival együtt volt beosztottal mély részvétellel kísérték utolsó útjára.

**VÍZSZINTES SOROK:** 1. Nagyobb gumitűzeknél arra törekedjünk, hogy ezeket - a legrövidebb időn belül - megszüntessük. 13. Kézén hordják. 14. YAG. 15. Nagy természettudós volt. 16. Ruhájában 19. Pl. egy könyv is ez. 21. A barátnái is több. 22. Ritka női név. 24. Azonosak. 25. Nyettél. 27. Gyilkoló. 29. Nem megy tovább. 31. Vissza: álmódva, de Edison egyik neve is. 33. Utótt. 34. Angyalrang. 36. Vigyázatlan. 39. Japán pénz. 41. Osztrák város. 43. Az idegesítés, tréfálás. 44. Mozog ikerszáva. 45. „Haj”-jal vagy „rá”-val együtt, vidéki csapat biztatása. 47. Tartsd-e? 49. Számítási fogalom. 51. Asztalos teszi. 52. Kihált óriás futómadar. 53. Egyik legnagyobb községünk. 55. A meleg. 56. A nagy gumigyárakat, a fokozott tűzveszély miatt, pl. ilyen beépített oltóberendezéssel látják el.

**FÜGGŐLEGES SOROK:** 1. A legnagyobb tűzveszély ezt az anyagot előállító üzemet (üzemrészt) fenyegeti (névelővel). 2. Zipszlón! 3. Vissza: kis szerszáma. 4. Idegen számok előtt olvasható. 5. A gumigyárakat általában ilyen anyagokból építik. 6. Vágó. 7. Takarmány-növény. 8. Szemével bővíti. 9. Nem jó az ilyen kés. 10. Határrag, vízszafeló. 11. Vajon magam? 12. Snóblizni kezd! 17. Fél srófi! 18. Szóösszetételekben kettőst jelent. 20. Ver. 21. Hosszúság. 23. Idegen leve-

## FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ



gő. 24. Ranggaló. 26. Fedem. 28. Színművésznök (Attila). 30. Keresztül vágó. 32. Belktató. 33. Nagyon fázik. 35. Azonosak. 37. Névelős től jelenség. 38. Faléc azonos hangzó, keverve. 40. EK! 42. Határidő lehet ilyen. 44. Amerikai állam. 46. Erről van szó! 48. Visszaenged! 50. Kis úttörőgyűség. 53. Jómagam. 54. Igen, oroszul.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., 56., függ. 1., 5.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: a függ. 1. gyártásánál mindig sokat használnak.

A helyesen megjelölt közötti könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1972. december 20.

K. I.

A 11. számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő: KAUCSUK ÉS KÜLNFÉLE GUMIGYÁRTALMANYOK; KEN- ES KOROMTARTALOM; KENDIOXID; LÁNGOLÁST.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: FÜSTELSZÍVÓ.

Könyvjutalmat nyertek: Szabó Ferenc, Körmend; Kertész Lajosné, Budapest; Andrián Lajos, Komló.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata Szerkesztői bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII. Szent István tér 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Felelős kiadó: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számiskám: 235-90 151-1108

72.2573/2-12 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató

Index 25 804



Tóth János vasút-igazgató mondott ünnepi beszédet



Néhány megfigyelő

## Vasutasok versenye

November 1-én a Dunakeszi Járműjavító-üzem sporttelepén rendezték meg a Budapesti Vasútigazgatóság felszabadulás utáni első tűzoltóversenyt. A 400-asok kategóriájában a Nyugati pályaudvar műszaki tüzérszolgálatának tagjai csapatánsszerűen megszerezték a győzelmet, a 800 l/p-eseknél a hatvani állomás tüzérszolgálatának az első.

(Kútvölgyi Mihály riportja)



A felsorakozott csapatok

Mit tudnak a többiek?



Örömteli pillanatok

A 400-asok győztes csapata

A hatvaniak győztes szerelése

